

វិនយបិដកេ

បារាជិកបាឡី

វេញកណ្តំ

១. តេន សមយេន ពុទ្ធា ភកវា វេញាយំ វិហរតិ នឡេបុចិមន្តមូលេ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ។ អស្សេសិ ខោ វេញោ ព្រាហ្មណោ – “សមណោ ខលុ, ភោ, គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្ពជិតោ វេញាយំ វិហរតិ នឡេបុចិមន្តមូលេ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ។ តំ ខោ បន ភវន្តំ គោតមំ ឯវំ កល្យាណោ កិក្ខិសន្នោ អព្ពត្តតោ – ‘ឥតិបិ សោ ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភកវា **[ភកវាតិ (ស្យា.), ទី. និ. ១.១៥៧, អព្ពត្តតាការេន បន សមេតិ]**។ សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ សព្វហុកំ សស្សមណព្រាហ្មណី បជំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទេតិ។ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញនំ; កេវលបរិបុណ្ឌំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ; សាធុ ខោ បន តថាហ្មបានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតិ”។ តិ។

២. **[គតោ បរិ យាវ បារ. ១៥-១៦ បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមីតិ បាហោ អ. និ. ៨.១១]** អថ ខោ វេញោ ព្រាហ្មណោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភកវតោ សទ្ធិ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វិគីសារេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ វេញោ ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯតទវោច – “សុតំ មេតំ, ភោ គោតម – ‘ន សមណោ គោតមោ ព្រាហ្មណោ ជិន្នោ វុឌ្ឍោ មហល្លកេ អន្ធកតេ វយោអនុប្បត្តេ អភិវាទេតិ វា បច្ចដ្ឋេតិ វា អាសនេន វា និមន្តេតិ’ តិ។ តយិទំ, ភោ គោតម, តថេវ? ន ហិ ភវំ គោតមោ ព្រាហ្មណោ ជិន្នោ វុឌ្ឍោ មហល្លកេ អន្ធកតេ វយោអនុប្បត្តេ អភិវាទេតិ វា បច្ចដ្ឋេតិ វា អាសនេន វា និមន្តេតិ? តយិទំ, ភោ គោតម, ន សម្បន្នមេវ” តិ។

“នាហំ តំ, ព្រាហ្មណ, បស្សាមិ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្វហុកេ សស្សមណព្រាហ្មណីយា បជាយ សទេវ មនុស្សាយ យមហំ អភិវាទេយ្យំ វា បច្ចដ្ឋេយ្យំ វា អាសនេន វា និមន្តេយ្យំ។ យញ្ជិ, ព្រាហ្មណ, តថាគតោ អភិវាទេយ្យំ វា បច្ចដ្ឋេយ្យំ វា អាសនេន វា និមន្តេយ្យ, មុទ្ធាបិ គស្ស វិបតេយ្យា” តិ។

៣. “អរស្សបោ ភវំ គោតមោ” តិ? “អត្ថិ ខេស, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទ មា នោ វទេយ្យ – ‘អរស្សបោ សមណោ គោតមោ’ តិ។ យេ តេ, ព្រាហ្មណ, រូបរសា សន្ធុរសា គន្ធុរសា រសរសា ជេដ្ឋព្ពរសា តេ តថាគតស្ស បរិនា ឧច្ឆិទ្ធមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវកតា **[អនភាវកតា (ស្យា.) អនភាវកតា (ស្យា.)]** អាយតី អនុប្បាទធម្មា។ អយំ ខោ, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទ មា នោ វទេយ្យ – ‘អរស្សបោ សមណោ គោតមោ’ តិ, នោ ច ខោ យំ ត្វំ សន្ធាយ វទេសី” តិ។

៤. “និព្ពោគោ ភវំ គោតមោ” តិ? “អត្ថិ ខេស, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទ មា នោ វទេយ្យ – ‘និព្ពោគោ សមណោ គោតមោ’ តិ។ យេ តេ, ព្រាហ្មណ, រូបភោតា សន្ធុភោតា គន្ធុភោតា រសភោតា ជេដ្ឋព្ពភោតា តេ តថាគតស្ស បរិនា ឧច្ឆិទ្ធមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវកតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា។ អយំ ខោ, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទ មា នោ វទេយ្យ – ‘និព្ពោគោ សមណោ គោតមោ’ តិ, នោ ច ខោ យំ ត្វំ សន្ធាយ វទេសី” តិ។

៥. “អភិវិយាវោ ភវំ គោតមោ” តិ? “អត្ថិ ខេស, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទ មា នោ វទេយ្យ – ‘អភិវិយាវោ សមណោ គោតមោ’ តិ។ អហញ្ជិ, ព្រាហ្មណ, អភិវិយំ វទាមិ កាយទុច្ចរិតស្ស វចី ទុច្ចរិតស្ស មនោទុច្ចរិតស្ស។ អនេកវិហិតានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អភិវិយំ វទាមិ។ អយំ ខោ, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទ មា នោ វទេយ្យ – ‘អភិវិយាវោ សមណោ គោតមោ’ តិ, នោ ច ខោ យំ ត្វំ សន្ធាយ វទេសី” តិ។

៦. “ឧច្ឆេទវាទោ ភវំ គោតមោ”តិ? “អត្ថិ ខ្មែស, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘ឧច្ឆេទវាទោ សមណោ គោតមោ’តិ។ អហញ្ញិ, ព្រាហ្មណ, ឧច្ឆេទំ វទាមិ វាគស្ស ទោសស្ស មោហស្ស។ អនេកវិហិតានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ ឧច្ឆេទំ វទាមិ។ អយំ ខោ, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘ឧច្ឆេទវាទោ សមណោ គោតមោ’តិ, នោ ច ខោ យំ ភំ សន្ធាយ វទេសី”តិ។

៧. “ជេតុច្ឆិ ភវំ គោតមោ”តិ? “អត្ថិ ខ្មែស, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘ជេតុច្ឆិ សមណោ គោតមោ’តិ។ អហញ្ញិ, ព្រាហ្មណ, ជិតុច្ឆាមិ កាយទុច្ឆរិតេន វចីទុច្ឆរិតេន មនោ ទុច្ឆរិតេន។ អនេកវិហិតានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ជិតុច្ឆាមិ។ អយំ ខោ, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘ជេតុច្ឆិ សមណោ គោតមោ’តិ, នោ ច ខោ យំ ភំ សន្ធាយ វទេសី”តិ។

៨. “វេនយិកោ ភវំ គោតមោ”តិ? “អត្ថិ ខ្មែស, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘វេនយិកោ សមណោ គោតមោ’តិ។ អហញ្ញិ, ព្រាហ្មណ, វិនយាយ ធម្មំ ទេសេមិ វាគស្ស ទោសស្ស មោហស្ស។ អនេកវិហិតានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ វិនយាយ ធម្មំ ទេសេមិ។ អយំ ខោ, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘វេនយិកោ សមណោ គោតមោ’តិ, នោ ច ខោ យំ ភំ សន្ធាយ វទេសី”តិ។

៩. “តបស្សី ភវំ គោតមោ”តិ? “អត្ថិ ខ្មែស, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘តបស្សី សមណោ គោតមោ’តិ។ តបនីយាហំ, ព្រាហ្មណ, បាបកោ អកុសលេ ធម្មេ វទាមិ, កាយទុច្ឆរិតំ វចីទុច្ឆរិតំ មនោទុច្ឆរិតំ។ យស្ស ខោ, ព្រាហ្មណ, តបនីយា បាបកា អកុសលា ធម្មា បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលា វត្តកតា អនភាវកតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា តមហំ តបស្សីតិ វទាមិ។ តថាគតស្ស ខោ, ព្រាហ្មណ, តបនីយា បាបកា អកុសលា ធម្មា បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលាវត្តកតា អនភាវកតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា។ អយំ ខោ, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘តបស្សី សមណោ គោតមោ’តិ, នោ ច ខោ យំ ភំ សន្ធាយ វទេសី”តិ។

១០. “អបគព្ពោ ភវំ គោតមោ”តិ? “អត្ថិ ខ្មែស, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘អបគព្ពោ សមណោ គោតមោ’តិ។ យស្ស ខោ, ព្រាហ្មណ, អាយតី គព្ពសេយ្យា បុនព្ពាភិនិព្ពត្តិ បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលាវត្តកតា អនភាវកតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា តមហំ អបគព្ពោតិ វទាមិ។ តថាគតស្ស ខោ, ព្រាហ្មណ, អាយតី គព្ពសេយ្យា បុនព្ពាភិនិព្ពត្តិ បហីនា ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលាវត្តកតា អនភាវកតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា។ អយំ ខោ, ព្រាហ្មណ, បរិយាយោ យេន មំ បរិយាយេន សម្មា វទមា នោ វទេយ្យ – ‘អបគព្ពោ សមណោ គោតមោ’តិ, នោ ច ខោ យំ ភំ សន្ធាយ វទេសី”។

១១. “សេយ្យថាបិ, ព្រាហ្មណ, កុក្កដិយា អណ្ណានិ អដ្ឋ វា ទស វា ទ្វាទស វា។ តានស្ស កុក្កដិយា សម្មា អធិសយិតានិ សម្មា បរិសេទិតានិ សម្មា បរិវាវិតានិ។ យោ នុ ខោ តេសំ កុក្កដច្ឆាបកានំ បឋមគំ បាទនខ សិខាយ វា មុខតុណ្ហកេន វា អណ្ណកោសំ បទាលេត្វា សោត្តិនា អភិនិព្វិជ្ជេយ្យ, កិណ្ឌិ ស្វាស្ស វចនីយោ – “ជេដ្ឋោ វា កនិដ្ឋោ វា”តិ? “ជេដ្ឋោតិស្ស, ភោ គោតម, វចនីយោ។ សោ ហិ នេសំ ជេដ្ឋោ ហោតី”តិ។ “ឯវមេវ ខោ អហំ, ព្រាហ្មណ, អវិជ្ជាគតាយ បដាយ អណ្ណាភូតាយ បរិយោនន្ទាយ អវិជ្ជណ្ណកោសំ បទាលេត្វា ឯកោវ លោកេ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធោ។ ស្វាហំ, ព្រាហ្មណ, ជេដ្ឋោ សេដ្ឋោ លោកស្ស”។

“អារទ្ធំ ខោ បន មេ, ព្រាហ្មណ, វិរិយំ [វិរិយំ (សី. ស្យា.)] អហោសិ អសល្លិនំ, ឧបដ្ឋិតា សតិ អសម្មដ្ឋា [អប្បមុដ្ឋា (សី. ស្យា.)], បស្សទ្ធោ កាយោ អសារទ្ធោ, សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកភ្នំ។ សោ ខោ អហំ, ព្រាហ្មណ, វិរិច្ឆេវ កា មេហិ វិរិច្ឆ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ។ វិតក្ក វិចារានំ រូបសមា អដ្ឋត្ថំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភារំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ។ បីតិយា ច វិវាតា ឧបេក្ខកោ ច វិហាសី សតោ ច សម្បជានោ, សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេ ទេសី, យំ តំ អរិយា អាចិក្ខត្តិ – ‘ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ។ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្ពេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្តង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបាវិសុទ្ធិ ចកុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ។

១២. “សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្មនិយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាយា ចិត្តំ អភិនិដ្ឋាមេសី។ សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាមិ , សេយ្យចិន្ទំ – ឯកម្យិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សាបិ ជាតិយោ ចតស្សាបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វិសម្យិ ជាតិយោ តិសម្យិ ជាតិយោ ចត្តាលីសម្យិ ជាតិយោ បញ្ញាសម្យិ ជាតិយោ ជាតិសកម្យិ, ជាតិសហស្សម្យិ ជាតិសតសហស្សម្យិ, អនេកេបិ សំដ្ឋកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្តកប្បេ អនេកេបិ សំ វដ្តវិវដ្តកប្បេ – ‘អមុត្រាសី ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិ យន្តោ; សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទី; តត្រាបាសី ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខ ទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ; សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្នោតិ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេ និវាសំ អនុស្សាមិ។ អយំ ខោ មេ, ព្រាហ្មណ, វត្តិយា បឋមេ យាមេ បឋមា វិជ្ជា អធិគតា, អវិជ្ជា វិហតា, វិជ្ជា ឧប្បន្នា, តមោ វិហតោ, អាណេកោ ឧប្បន្នោ – យថា តំ អប្បមគ្គស្ស អាតាបិនោ បហិតគ្គស្ស វិហរតោ។ អយំ ខោ មេ, ព្រាហ្មណ, បឋមាភិនិព្វិនា អហោសិ កុក្កដច្ឆាបកស្សេវ អណ្ណកោសម្ភា។

១៣. “សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្មនិយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ ចត្ថបបាតញ្ញាយា ចិត្តំ អភិនិដ្ឋាមេសី។ សោ ទិព្ពេន ចក្កនា វិសុទ្ធនេ អតិក្កន្ត មានុសកេន [អតិក្កន្តមានុសកេន (ក.)] សត្តេ បស្សាមិ ចរមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ។ សុតតេ ទុក្ខតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បជានាមិ – ‘ឥមេ វត ភោត្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អវិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆា ទិដ្ឋិកម្មសមាទានា; តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតី វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា។ ឥមេ វា បន ភោត្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អវិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា; តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុតតី សក្កំ លោកំ ឧបបន្នា’តិ។ ឥតិ ទិព្ពេន ចក្កនា វិសុទ្ធនេ អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សាមិ ចរមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ។ សុតតេ ទុក្ខតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បជានាមិ។ អយំ ខោ មេ, ព្រាហ្មណ, វត្តិយា មជ្ឈិមេ យាមេ ទុតិយា វិជ្ជា អធិគតា, អវិជ្ជា វិហតា, វិជ្ជា ឧប្បន្នា, តមោ វិហតោ, អាណេកោ ឧប្បន្នោ – យថា តំ អប្បមគ្គស្ស អាតាបិនោ បហិតគ្គស្ស វិហរតោ។ អយំ ខោ មេ, ព្រាហ្មណ, ទុតិយាភិនិព្វិនា អហោសិ កុក្កដច្ឆាបកស្សេវ អណ្ណកោសម្ភា។

១៤. “សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្មនិយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ អាសវានំ ខយញ្ញាយា ចិត្តំ អភិនិដ្ឋាមេសី។ សោ ‘ឥទំ ទុក្ខ’ន្តិ យថាភូតំ អព្ពញ្ញាសី, ‘អយំ ទុក្ខសមុទយោ’តិ យថាភូតំ អព្ពញ្ញាសី, ‘អយំ ទុក្ខនិរោធនោ’តិ យថាភូតំ អព្ពញ្ញាសី, ‘អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា’តិ យថាភូតំ អព្ពញ្ញាសី; ‘ឥមេ អាសវា’តិ យថាភូតំ អព្ពញ្ញាសី, ‘អយំ អាសវសមុទយោ’តិ យថាភូតំ អព្ពញ្ញាសី, ‘អយំ អាសវនិរោធនោ’តិ យថាភូតំ អព្ពញ្ញាសី, ‘អយំ អាសវនិរោធគាមិនី បដិបទា’តិ យថាភូតំ អព្ពញ្ញាសី។ តស្ស មេ ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ត ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ត អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ត។ វិមុត្តស្មិ វិមុត្តមិតិ ញាណំ អហោសិ។ ‘ខីណ ជាតិ, វុសិតំ ព្រាហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្តត្តាយា’តិ អព្ពញ្ញាសី។ អយំ ខោ មេ, ព្រាហ្មណ, វត្តិយា បច្ឆិមេ យាមេ តតិយា វិជ្ជា អធិគតា, អវិជ្ជា វិហតា, វិជ្ជា ឧប្បន្នា, តមោ វិហតោ, អាណេកោ ឧប្បន្នោ – យថា តំ អប្បមគ្គស្ស អាតាបិនោ បហិតគ្គស្ស វិហរតោ។ អយំ ខោ មេ, ព្រាហ្មណ, តតិយាភិនិព្វិនា អហោសិ – កុក្កដច្ឆាបកស្សេវ អណ្ណកោសម្ភា”តិ។

១៥. ឯវំ វុត្តេ, វេរញ្ញោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ជេដ្ឋោ ភវំ គោតមោ, សេដ្ឋោ ភវំ គោតមោ! អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម, អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម!! សេយ្យថាបិ, ភោ គោតម, និក្ខន្តិតំ វា ឧក្កដេយ្យ, បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ, មុឡស្ស វា មគ្គំ អាចិត្តេយ្យ, អន្ធការេ វា តេលបដ្ឋោតំ ជារេយ្យ – ចក្ខមន្តោ រូបានិ ទុក្ខន្តិកិ, ឯវមេវ ភោតា គោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ញ ភិក្ខុ សង្ឃញ្ញ។ ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ជារេតុ អដ្ឋតត្ថេ បាណុបេតំ សរណំ គតំ។ អធិវាសេតុ ច មេ ភវំ គោតមោ វេរញ្ញាយំ វស្សាវាសំ សន្និ ភិក្ខុសង្ឃេនា”តិ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហិភាវេន។ អថ ខោ វេរញ្ញោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។

១៦. តេន ខោ បន សមយេន វេរញ្ញា ទុក្ខិត្វា ហោតិ ទ្វីហិតិកា សេតដ្ឋិកា សលាការុត្តា ន សុករា ឧញ្ជេន បក្កហេន យាបេតុ។ តេន ខោ បន សមយេន ឧត្តរាបថកា [ឧត្តរាហកា (សី.)] អស្សវាណិជា [អស្សវាណិជា (ក.)] បញ្ចមត្តេហិ អស្សសតេហិ វេរញ្ញំ វស្សាវាសំ ឧបគតា ហោន្តិ។ តេហិ អស្សមណ្ឌលិកាសុ ភិក្ខុនំ បត្ថបត្ថបុលកំ [បត្ថបត្ថមូលកំ (ក.)] បញ្ចត្តំ ហោតិ។ ភិក្ខុ បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ វេរញ្ញំ បិណ្ឌាយ បរិសិត្វា បិណ្ឌំ អលភមាទា អស្សមណ្ឌលិកាសុ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បត្ថបត្ថបុលកំ អាវាមំ អាហរិត្វា ឧទុក្ខលេ កោដ្តេត្វា

កោដ្ឋោ បរិក្ខេបន្តិក អាយស្លា បន្ទានន្ទោ បត្តបុលកំ សិលាយំ បិសិក្ខា ភក្កតោ ឧបនាមេតិ។ តំ ភក្កា បរិក្ខេបន្តិក។

អស្សោសិ ខោ ភក្កា ឧទុក្ខលសន្ធា ជានន្តាបិ តថាគតា បុច្ឆន្តិ, ជានន្តាបិ ន បុច្ឆន្តិ; កាលំ វិទិត្វា បុច្ឆន្តិ, កាលំ វិទិត្វា ន បុច្ឆន្តិ; អត្ថសំហិតំ តថាគតា បុច្ឆន្តិ, នោ អនត្ថសំហិតំ។ អនត្ថសំហិតេ សេតុយាកោ តថាគតានំ។ ទ្វិហិ អាការេហិ ពុទ្ធា ភក្កន្តោ ភិក្ខុ បដិបុច្ឆន្តិ – ធម្មំ វា ទេសេស្សាម, សាវកានំ វា សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេស្សមាតិ **[បញ្ញាបេស្សមាតិ (សី. ស្ស.)]**។ អថ ខោ ភក្កា អាយស្លា អានន្តំ អាមន្តេសិ – “កី នុ ខោ សោ, អានន្ត, ឧទុក្ខលសន្ធា”តិ? អថ ខោ អាយស្លា អានន្តោ ភក្កតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសិ ។ “សាធុ សាធុ, អានន្ត! តុម្ហេហិ, អានន្ត សប្បវិសេហិ វិជិតំ។ បច្ចិមា ជនតា សាលិមំសោទនំ អភិមញ្ញិស្សតិ”តិ។

១៧. អថ ខោ អាយស្លា មហាមោគ្គលានោ **[មហាមោគ្គលានោ (ក.)]** យេន ភក្កា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភក្កន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្លា មហាមោគ្គលានោ ភក្កន្តំ ឯកទវោច – “ឯករហិ, ភន្តេ, វេរញ្ញា ទុក្ខិត្វា ទ្វិហិតិកា សេតដិកា សលាការុក្កា។ ន សុភា ឧញ្ចេន បគ្គហេន យាបេតុំ។ តមិស្សា, ភន្តេ, មហាបថវិយា ហេដិមគលំ សម្បន្នំ – សេយ្យថាបិ ឧទ្ធចមធំ អនីលកំ ឯវេស្សានំ។ សាធាហំ, ភន្តេ, បថវិ បរិក្កេត្យំ។ ភិក្ខុ បប្បដកោជំ បរិក្ខេបន្តិ”តិ។ “យេ បន តេ, មោគ្គលាន, បថវិ និស្សិតា បាណា តេ កថំ កវិស្សសិ”តិ? “ឯកាហំ, ភន្តេ, បាណិ អភិនិម្មិនិស្សាមិ – សេយ្យថាបិ មហាបថវិ យេ បថវិនិស្សិតា បាណា តេ គត្ថ សង្កាមេស្សាមិ។ ឯកេន ហត្ថេន បថវិ បរិក្កេត្យាមិ”តិ។ “អលំ, មោគ្គលាន, មា តេ រុច្ចិ បថវិ បរិក្កេតុំ។ វិបល្លាសម្បិ សត្វា បដិលភេយ្យ”ន្តិ។ “សាធុ, ភន្តេ, សព្វោ ភិក្ខុសង្ឃោ ឧត្តរកុរុំ បិណ្ឌាយ គច្ឆេយ្យា”តិ។ “អលំ, មោគ្គលាន, មា តេ រុច្ចិ សព្វស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ឧត្តរកុរុំ បិណ្ឌាយ គមន”ន្តិ។

១៨. អថ ខោ អាយស្លា សាវិបុត្តស្ស រហោគតស្ស បដិសល្លិនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – “កតមេសានំ ខោ ពុទ្ធានំ ភក្កន្តានំ ព្រហ្មចរិយំ ន ចិរដ្ឋិតិកំ អហោសិ; កតមេសានំ ពុទ្ធានំ ភក្កន្តានំ ព្រហ្មចរិយំ ចិរដ្ឋិតិកំ អហោសិ”តិ? អថ ខោ អាយស្លា សាវិបុត្តោ សាយន្តសមយំ **[សាយន្តសមយំ (សី.)]** បដិសល្លានា រុដ្ឋិតោ យេន ភក្កា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភក្កន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្លា សាវិបុត្តោ ភក្កន្តំ ឯកទវោច – “តធ មយ្ហំ, ភន្តេ, រហោគតស្ស បដិសល្លិនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – “កតមេសានំ ខោ ពុទ្ធានំ ភក្កន្តានំ ព្រហ្មចរិយំ ន ចិរដ្ឋិតិកំ អហោសិ, កតមេសានំ ពុទ្ធានំ ភក្កន្តានំ ព្រហ្មចរិយំ ចិរដ្ឋិតិកំ អហោសិ”តិ។ “កតមេសានំ នុ ខោ, ភន្តេ, ពុទ្ធានំ ភក្កន្តានំ ព្រហ្មចរិយំ ន ចិរដ្ឋិតិកំ អហោសិ, កតមេសានំ ពុទ្ធានំ ភក្កន្តានំ ព្រហ្មចរិយំ ចិរដ្ឋិតិកំ អហោសិ”តិ?

“ភក្កតោ ច, សាវិបុត្ត, វិបស្សិស្ស ភក្កតោ ច សិខិស្ស ភក្កតោ ច វេស្សកុស្ស ព្រហ្មចរិយំ ន ចិរដ្ឋិតិកំ អហោសិ។ ភក្កតោ ច, សាវិបុត្ត, កកុសន្តស្ស ភក្កតោ ច កោណាគមនស្ស ភក្កតោ ច កស្សបស្ស ព្រហ្មចរិយំ ចិរដ្ឋិតិកំ អហោសិ”តិ។

១៩. “កោ នុ ខោ , ភន្តេ, ហេតុ កោ បច្ឆយោ, យេន ភក្កតោ ច វិបស្សិស្ស ភក្កតោ ច សិខិស្ស ភក្កតោ ច វេស្សកុស្ស ព្រហ្មចរិយំ ន ចិរដ្ឋិតិកំ អហោសិ”តិ? “ភក្កា ច, សាវិបុត្ត, វិបស្សិ ភក្កា ច សិខិ ភក្កា ច វេស្សកុ កិលាសុនោ អហេសុំ សាវកានំ វិគ្គាវេន ធម្មំ ទេសេតុំ។ អប្បកញ្ញ នេសំ អហោសិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ កាថា ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ពាធម្មំ វេទល្លំ។ អបញ្ញត្តំ សាវកានំ សិក្ខាបទំ។ អនុទិដ្ឋំ បាតិមោក្ខំ។ តេសំ ពុទ្ធានំ ភក្កន្តានំ អន្តរធានេន ពុទ្ធានុពុទ្ធានំ សាវកានំ អន្តរធានេន យេ តេ បច្ចិមា សាវកា នានានាមា នានា គោត្តា នានាជច្ចា នានាកុលា បព្ពជិតា តេ តំ ព្រហ្មចរិយំ ឱប្បញ្ញេវ អន្តរធាបេសុំ។ សេយ្យថាបិ, សាវិបុត្ត, នានាបុប្ផានិ ផលកេ និក្ខិតានិ សុត្តេន អសង្កហិតានិ តានិ វាតោ វិគិរតិ វិធមតិ វិទ្ធីសេតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យថា តំ សុត្តេន អសង្កហិតត្ថា។ ឯវមេវ ខោ, សាវិបុត្ត, តេសំ ពុទ្ធានំ ភក្កន្តានំ អន្តរធានេន ពុទ្ធានុពុទ្ធានំ សាវកានំ អន្តរធានេន យេ តេ បច្ចិមា សាវកា នានានាមា នានាគោត្តា នានាជច្ចា នានាកុលា បព្ពជិតា តេ តំ ព្រហ្មចរិយំ ឱប្បញ្ញេវ អន្តរធាបេសុំ។

“អភិលាសុនោ ច តេ ភក្កន្តោ អហេសុំ សាវកេ ចេតសា ចេតោ បរិច្ឆ ឱវទិតុំ។ ភូតបុព្ពំ, សាវិបុត្ត, វេស្សកុ ភក្កា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា អញ្ញតរស្មី ភិសនកេ **[ភិសនកេ (ក.)]** វេសល្លេ សហស្សំ ភិក្ខុសង្ឃំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ឆ ឱវទតិ អនុសាសតិ – ‘ឯវំ វិកក្កេថ, មា ឯវំ វិកក្កយិតុ; ឯវំ មនសិករោថ, មា ឯវំ មនសាកត្ថ **[មនសាកត្ថ (ក.)]**; ឥទំ បជហថ, ឥទំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរថា’តិ។ អថ ខោ, សាវិបុត្ត, តស្ស ភិក្ខុសហស្សស្ស វេស្សកុនា ភក្កតោ អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធនេ ឯវំ ឱវទិយមាទានំ ឯវំ អនុសាសិយមាទានំ អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តានិ វិបុច្ឆិសុ។ តត្រ សុទំ, សាវិបុត្ត, ភិសនកស្ស វេសល្លស្ស ភិសនកតស្មី ហោតិ – យោ កោចិ អវិភាវកោ តំ

រនសណ្តំ បរិសេតិ, យេតុយ្យេន លោមាសិ ហំសន្តិ។ អយំ ខោ, សាវិបុត្ត, ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន ភគវតោ ច វិបស្សិស្ស ភគវតោ ច សិខិស្ស ភគវតោ ច វេស្សកុស្ស ព្រហ្មចរិយំ ន ចិវដ្ឋិតិកំ អហោសិ”តិ។

២០. “កោ បន, ភន្តេ, ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន ភគវតោ ច កកុសន្ទស្ស ភគវតោ ច កោណាគមនស្ស ភគវតោ ច កស្សបស្ស ព្រហ្មចរិយំ ចិវដ្ឋិតិកំ អហោសិ”តិ? “ភគវា ច, សាវិបុត្ត, កកុសន្ទោ ភគវា ច កោណាគមនោ ភគវា ច កស្សបោ អភិលាសុនោ អហេសុំ សាវកានំ វិគ្គារេន ធម្មំ ទេសេតុំ។ ពហុញ នេសំ អហោសិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថា ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ពគធម្មំ វេទល្លំ, បញ្ញត្តំ សាវកានំ សិក្ខាបទំ, ឧទ្ធិដ្ឋំ បាតិមោក្ខំ។ តេសំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ អន្តរធានេន ពុទ្ធានុពុទ្ធានំ សាវកានំ អន្តរធានេន យេ តេ បច្ចិមា សាវកា នានានាមា នានាកោត្តា នានាជច្ចា នានាកុលា បព្ពជិតា តេ តំ ព្រហ្មចរិយំ ចិវ ទីយមទ្វានំ បបេសុំ។ សេយ្យថាបិ, សាវិបុត្ត, នានាបុប្ផានិ ផលកេ និក្ខិត្តានិ សុត្តេន សុសង្កហិតានិ តានិ វតោ ន វិគិរតិ ន វិធមតិ ន វិទ្ធិសេតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យថា តំ សុត្តេន សុសង្កហិតត្ថា។ ឯវមេវ ខោ, សាវិបុត្ត, តេសំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ អន្តរធានេន ពុទ្ធានុពុទ្ធានំ សាវកានំ អន្តរធានេន យេ តេ បច្ចិមា សាវកា នានានាមា នានាកោត្តា នានាជច្ចា នានាកុលា បព្ពជិតា តេ តំ ព្រហ្មចរិយំ ចិវ ទីយមទ្វានំ បបេសុំ។ អយំ ខោ, សាវិបុត្ត, ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន ភគវតោ ច កកុសន្ទស្ស ភគវតោ ច កោណាគមនស្ស ភគវតោ ច កស្សបស្ស ព្រហ្មចរិយំ ចិវដ្ឋិតិកំ អហោសិ”តិ។

២១. អថ ខោ អាយស្មា សាវិបុត្តោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិត្វា យេន ភគវា តេនព្វលី បណមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឯតស្ស, ភគវា, កាលេ! ឯតស្ស, សុតត, កាលេ! យំ ភគវា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេយ្យ **[បញ្ញបេយ្យ (សី. ស្យា.)]**, ឧទ្ធិសេយ្យ បាតិមោក្ខំ, យថយិទំ ព្រហ្មចរិយំ អទ្ធនិយំ អស្ស ចិវដ្ឋិតិក”ត្ថិ។ “អាគមេហិ ត្វំ, សាវិបុត្ត! អាគមេហិ ត្វំ, សាវិបុត្ត! តថាគតោវ តត្ថ កាលំ ជានិស្សតិ។ ន តាវ, សាវិបុត្ត, សត្តា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេតិ ឧទ្ធិសតិ **[ន ឧទ្ធិសតិ (សី.)]** បាតិមោក្ខំ យាវ ន ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ។ យតោ ច ខោ, សាវិបុត្ត, ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ, អថ សត្តា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេតិ ឧទ្ធិស្សតិ បាតិមោក្ខំ តេសំយេវ អាសវដ្ឋានីយានំ ធម្មានំ បដិយាតាយ។ ន តាវ, សាវិបុត្ត, ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ យាវ ន សង្ឃោ វត្តញ្ញមហត្ថំ បត្តោ ហោតិ។ យតោ ច ខោ, សាវិបុត្ត, សង្ឃោ វត្តញ្ញមហត្ថំ បត្តោ ហោតិ អថ ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ, អថ សត្តា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេតិ ឧទ្ធិសតិ បាតិមោក្ខំ តេសំយេវ អាសវដ្ឋានីយានំ ធម្មានំ បដិយាតាយ។ ន តាវ, សាវិបុត្ត, ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ, យាវ ន សង្ឃោ វេបុល្លមហត្ថំ បត្តោ ហោតិ។ យតោ ច ខោ, សាវិបុត្ត, សង្ឃោ វេបុល្លមហត្ថំ បត្តោ ហោតិ, អថ ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ, អថ សត្តា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេតិ ឧទ្ធិសតិ បាតិមោក្ខំ តេសំយេវ អាសវដ្ឋានីយានំ ធម្មានំ បដិយាតាយ។ ន តាវ, សាវិបុត្ត, ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ, យាវ ន សង្ឃោ លាភគ្គមហត្ថំ បត្តោ ហោតិ។ យតោ ច ខោ, សាវិបុត្ត, សង្ឃោ លាភគ្គមហត្ថំ បត្តោ ហោតិ, អថ ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ, អថ សត្តា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេតិ ឧទ្ធិសតិ បាតិមោក្ខំ តេសំយេវ អាសវដ្ឋានីយានំ ធម្មានំ បដិយាតាយ។ ន តាវ, សាវិបុត្ត, ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ, យាវ ន សង្ឃោ ពាហុសច្ចមហត្ថំ បត្តោ ហោតិ។ យតោ ច ខោ, សាវិបុត្ត, សង្ឃោ ពាហុសច្ចមហត្ថំ បត្តោ ហោតិ, អថ ឥធរេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ បាតុភវន្តិ, អថ សត្តា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេតិ ឧទ្ធិសតិ បាតិមោក្ខំ តេសំយេវ អាសវដ្ឋានីយានំ ធម្មានំ បដិយាតាយ។ និរុត្តទោ ហិ, សាវិបុត្ត, ភិក្ខុសង្ឃោ និរទិនវោ អបគតកាឡកោ សុទ្ធោ សាវេ បតិដ្ឋិតោ។ ឥមេសញ្ជិ, សាវិបុត្ត, បញ្ចន្ទំ ភិក្ខុសតានំ យោ បច្ចិមកោ ភិក្ខុ សោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាយណេ”តិ។

២២. អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ – “អាចិណ្ឌំ ខោ បនេតំ, អានន្ត, តថាគតានំ យេហិ និមន្តិតា វស្សំ វសន្តិ, ន តេ អនបលោកេត្វា ជនបទចារិកំ បក្កមន្តិ។ អាយាមានន្ត, វេរញ្ជំ ព្រាហ្មណំ អបលោកេស្យាមា”តិ។ “ឯវ ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា អានន្តោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ អថ ខោ ភគវា និវាសេត្វា បក្កចិវិរមាទាយ អាយស្មតា អានន្តេន បច្ឆាសមណេន យេន វេរញ្ជស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសិទិ។ អថ ខោ វេរញ្ជោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិ ខោ វេរញ្ជំ ព្រាហ្មណំ ភគវា ឯតទវោច – “និមន្តិតម្ហ តយា, ព្រាហ្មណ , វស្សវុដ្ឋា **[វស្សវុដ្ឋា (សី. ស្យា. ក.)]**, អបលោកេម តំ, ឥច្ឆាម មយំ ជនបទចារិកំ បក្កមិតុ”ត្ថិ។ “សច្ចំ, ភោ គោតម, និមន្តិតត្ថ មយា វស្សវុដ្ឋា; អបិ ច, យោ ទេយ្យធម្មោ សោ ន ទិន្នោ។ តញ្ច ខោ នោ អសន្តំ, នោបិ អទាតុកម្យតា, តំ កុតេត្ថ លព្វា ពហុកិច្ចា យវាវសា ពហុករណីយា។ អធិវាសេតុ មេ ភវំ គោតមោ ស្វាគនាយ ភត្តំ សន្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេនា”តិ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហិភាវេន។ អថ ខោ ភគវា វេរញ្ជំ ព្រាហ្មណំ ធម្មិយា កថាយ សន្ធិស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្មហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ អថ ខោ វេរញ្ជោ

ព្រាហ្មណ៍ គស្សា រត្តិយា អច្ចយេន សកេ និវេសនេ បណីតំ ខាននីយំ ភោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា ភគវតោ
កាលំ អារោចាបេសិ – “កាលោ, ភោ គោតម, និដ្ឋិតំ ភត្ត”ន្តិ។

២៣. អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន វេញស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ
គេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ នីសិទិ សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ខេន។ អថ ខោ វេញោ ព្រាហ្មណ៍ ពុទ្ធប្ប
មុខំ ភិក្ខុសង្ខំ បណីតេន ខាននីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេត្វា សម្បវារេត្វា ភគវន្តំ ភុត្តារិ
ឱនីតបត្តបាណី **[ឱណីតបត្តបាណី (ក.)]** តិចីវរេន អច្ឆាទេសិ, ឯកមេកញ្ច ភិក្ខុំ ឯកមេកេន ទុស្សយុគេន
អច្ឆាទេសិ។ អថ ខោ ភគវា វេញំ ព្រាហ្មណំ ធម្មិយា កថាយ សន្ធិស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេ
ត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ អថ ខោ ភគវា វេញាយំ យថាភិវន្តំ វិហរិត្វា អនុបគម្ម សោធយ្យំ សង្កស្សំ កណ្តកុដ្ឋំ
យេន បយាគបតិដ្ឋានំ គេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បយាគបតិដ្ឋានេ គង្គំ នទី ឧត្តរិត្វា យេន ពារាណសី
តទវសវិ។ អថ ខោ ភគវា ពារាណសីយំ យថាភិវន្តំ វិហរិត្វា យេន វេសាលី គេន ចារិកំ បក្កាមិ។ អនុបុព្ពេន
ចារិកំ ចរមានោ យេន វេសាលី តទវសវិ។ តត្រ សុទំ ភគវា វេសាលីយំ វិហរតិ មហាវនេ ក្នុងាការសាលាយន្តិ។

វេញភាណវារោ និដ្ឋិតោ។

១. បាវចនាស្តីពី

១. បាវចនាស្តីពី

សុទ្ធិភាព

២៤. គេន ខោ បន សមយេន វេសាលិយា អវិទូរេ កលន្ទុកាមោ នាម អត្ថិ [កលន្ទុកាមោ នាម ហោតិ (សី.), កលន្ទុកាមោ ហោតិ (ស្យា.)]។ គត្ថ សុទ្ធិនោ នាម កលន្ទុបុត្តោ សេដ្ឋីបុត្តោ ហោតិ។ អថ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តោ សម្ពុហុលេហិ [សម្ពុហុលេហិ (សី.)] សហាយកេហិ សទ្ធិ វេសាលិ អគមាសិ កេនចិទេវ ករណីយេន ។ គេន ខោ បន សមយេន ភកា មហតិយា បរិសាយ បរិកោ ធម្មំ ទេសេនោ និសិន្នោ ហោតិ។ អន្ទុស ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តោ ភកា មហតិយា បរិសាយ បរិកោ ធម្មំ ទេសេនោ និសិន្នោ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ – “យំនុនាហម្បិ ធម្មំ សុណេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តោ យេន សា បរិសា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិ ត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តស្ស ឯតទហោសិ – “យថា យថា ខោ អហំ ភកា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, នយិទំ សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ; យំនុនាហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ សា បរិសា ភកា ធម្មិយា កថាយ សន្តស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ឧដ្ឋាយាសនា ភកា អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។

២៥. អថ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តោ អចិរុដ្ឋិកាយ បរិសាយ យេន ភកា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិ ត្វា ភកា អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តោ ភកា ឯតទហោសិ – “យថា យថាហំ, ភន្តេ, ភកា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, នយិទំ សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្ត បរិសុទ្ធិំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ; ឥច្ឆាមហំ, ភន្តេ, កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេតុំ បព្ពជេតុំ មំ ភកា”តិ។ “អនុញ្ញាតោសិ បន ត្វំ, សុទ្ធិនោ, មាតាបិតុហិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”តិ? “ន ខោ អហំ, ភន្តេ, អនុញ្ញាតោ មាតាបិតុហិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”តិ។ “ន ខោ, សុទ្ធិនោ, កថាភកា អនុញ្ញាតំ មាតាបិតុហិ បុត្តំ បព្ពជេន្តិ”តិ។ “សោហំ, ភន្តេ, កថា ករិស្សាមិ យថា មំ មាតាបិតរោ អនុជានិស្សន្តិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”តិ។

២៦. អថ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តោ វេសាលិយំ តំ ករណីយំ តិវេត្វា យេន កលន្ទុកាមោ យេន មាតា បិតរោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិ ត្វា មាតាបិតរោ ឯតទហោសិ – “អម្ពតាតា, យថា យថាហំ ភកា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, នយិទំ សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ; ឥច្ឆាមហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេតុំ អនុជានាម មំ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”តិ។ ឯវ វុត្តេ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តស្ស មាតាបិតរោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តំ ឯតទហោសិ – “ត្វំ ខោសិ, តាត សុទ្ធិនោ, អម្ពតំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេជិតោ សុខ បរិហតោ ន ត្វំ, តាត សុទ្ធិនោ, កិញ្ចិ ទុក្ខស្ស ជានាសិ។ មរណេនបិ មយំ តេ អកាមកា វិនា ភវិស្សាម, កី បន មយំ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សាម អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តោ មាតា បិតរោ ឯតទហោសិ – “អម្ពតាតា, យថា យថាហំ ភកា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, នយិទំ សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ; ឥច្ឆាមហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេតុំ អនុជានាម មំ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តស្ស មាតាបិតរោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តំ ឯតទហោសិ – “ត្វំ ខោសិ, តាត សុទ្ធិនោ, អម្ពតំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេជិតោ សុខបរិហតោ ន ត្វំ, តាត សុទ្ធិនោ, កិញ្ចិ ទុក្ខស្ស ជានាសិ។ មរណេនបិ មយំ តេ អកាមកា វិនា ភវិស្សាម, កី បន មយំ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សាម អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”តិ! តតិយម្បិ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តោ មាតាបិតរោ ឯតទហោសិ – “អម្ពតាតា, យថា យថាហំ ភកា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, នយិទំ សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ; ឥច្ឆាមហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេតុំ អនុជានាម មំ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”តិ។ តតិយម្បិ ខោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តស្ស មាតាបិតរោ សុទ្ធិនោ កលន្ទុបុត្តំ ឯតទហោសិ – “ត្វំ ខោសិ, តាត សុទ្ធិនោ, អម្ពតំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេជិតោ សុខបរិហតោ ន ត្វំ, តាត សុទ្ធិនោ, កិញ្ចិ ទុក្ខស្ស ជានាសិ។ មរណេនបិ មយំ តេ អកាមកា វិនា ភវិស្សាម, កី បន មយំ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សាម អការស្មា អនការិយំ បព្ពជេយ្យ”តិ!

២៧. អថ ខោ សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ – “ន មំ មាតាបិតវេ អនុជានន្តិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា”តិ, តត្ថេវ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា និបដ្ឋិ – ឥធរេ មេ មរណំ ភវិស្សតិ បព្ពជ្ជា វាតិ។ អថ ខោ សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ ឯកម្យិ ភក្កំ ន ភុញ្ញិ, ទ្វេបិ ភក្កានិ ន ភុញ្ញិ, តីណិបិ ភក្កានិ ន ភុញ្ញិ, ចត្តាបិ ភក្កានិ ន ភុញ្ញិ, បញ្ចបិ ភក្កានិ ន ភុញ្ញិ, ឆបិ ភក្កានិ ន ភុញ្ញិ, សត្តបិ ភក្កានិ ន ភុញ្ញិ។

២៨. អថ ខោ សុទិន្នស្ស កលន្ទបុត្តស្ស មាតាបិតវេ សុទិន្នំ កលន្ទបុត្តំ ឯតទវោចំ – “ត្វំ ខោសិ, តាត សុទិន្ន, អម្ពា ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេធិតោ សុខបរិហតោ។ ន ត្វំ, តាត សុទិន្ន, កិញ្ញិ ទុក្ខស្ស ជានាសិ។ មរណេនបិ មយំ តេ អកាមកា វិនា ភវិស្សាម, កី បន មយំ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សាម អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា”តិ។ ឯវំ វុត្តេ សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ។ ទុតិយម្យិ ខោ... បេ.... តតិយម្យិ ខោ សុទិន្នស្ស កលន្ទបុត្តស្ស មាតា បិតវេ សុទិន្នំ កលន្ទបុត្តំ ឯតទវោចំ – “ត្វំ ខោសិ, តាត សុទិន្ន, អម្ពា ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេធិតោ សុខបរិហតោ។ ន ត្វំ, តាត សុទិន្ន, កិញ្ញិ ទុក្ខស្ស ជានាសិ។ មរណេនបិ មយំ តេ អកាមកា វិនា ភវិស្សាម, កី បន មយំ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សាម អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា! ឧដ្ឋេហិ, តាត សុទិន្ន, ភុញ្ញ ច បិវ ច បរិចារេហិ ច, ភុញ្ញន្តោ បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ បរិភុញ្ញន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ អភិរមស្ស។ ន តំ មយំ អនុជានាម អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា”តិ។ តតិយម្យិ ខោ សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ។

អថ ខោ សុទិន្នស្ស កលន្ទបុត្តស្ស សហាយកា យេន សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ តេនុបសង្កមីសុ; ឧបសង្កមីត្វា សុទិន្នំ កលន្ទបុត្តំ ឯតទវោចំ – “ត្វំ ខោសិ, សម្ម សុទិន្ន, មាតាបិតុនំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេធិតោ សុខបរិហតោ។ ន ត្វំ, សម្ម សុទិន្ន, កិញ្ញិ ទុក្ខស្ស ជានាសិ។ មរណេនបិ តេ មាតាបិតវេ អកាមកា វិនា ភវិស្សន្តិ, កី បន តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សន្តិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា! ឧដ្ឋេហិ, សម្ម សុទិន្ន, ភុញ្ញ ច បិវ ច បរិចារេហិ ច, ភុញ្ញន្តោ បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ បរិភុញ្ញន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ អភិរមស្ស, ន តំ មាតាបិតវេ អនុជានិស្សន្តិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ។ ទុតិយម្យិ ខោ... បេ.... តតិយម្យិ ខោ សុទិន្នស្ស កលន្ទបុត្តស្ស សហាយកា សុទិន្នំ កលន្ទបុត្តំ ឯតទវោចំ – “ត្វំ ខោសិ, សម្ម សុទិន្ន... បេ.... តតិយម្យិ ខោ សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ។

២៩. អថ ខោ សុទិន្នស្ស កលន្ទបុត្តស្ស សហាយកា យេន សុទិន្នស្ស កលន្ទបុត្តស្ស មាតាបិតវេ តេនុបសង្កមីសុ; ឧបសង្កមីត្វា សុទិន្នស្ស កលន្ទបុត្តស្ស មាតាបិតវេ ឯតទវោចំ – “អម្ពតាតា, ឯសោ សុទិន្នោ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា និបដ្ឋោ – “ឥធរេ មេ មរណំ ភវិស្សតិ បព្ពជ្ជា វាតិ។ សចេ តុម្ពេ សុទិន្នំ នានុជានិស្សថ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយ, តត្ថេវ មរណំ អាកមិស្សតិ។ សចេ បន តុម្ពេ សុទិន្នំ អនុជានិស្សថ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយ, បព្ពជិតម្យិ នំ ទក្ខិស្សថ។ សចេ សុទិន្នោ នាភិរមិស្សតិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយ, កា តស្ស អញ្ញា តតិ ភវិស្សតិ, ឥធរេ បច្ចាគមិស្សតិ។ អនុជានាថ សុទិន្នំ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា”តិ។ “អនុជានាម, តាតា, សុទិន្នំ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា”តិ។ អថ ខោ សុទិន្នស្ស កលន្ទ បុត្តស្ស សហាយកា យេន សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ តេនុបសង្កមីសុ; ឧបសង្កមីត្វា សុទិន្នំ កលន្ទបុត្តំ ឯតទវោចំ – “ឧដ្ឋេហិ, សម្ម សុទិន្ន, អនុញ្ញតោសិ មាតាបិតុហិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា”តិ។

៣០. អថ ខោ សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ – “អនុញ្ញតោម្ហិ កិវ មាតាបិតុហិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយា”តិ, ហដ្ឋោ ឧទក្កោ បាណិនា គក្កានិ បរិបុញ្ញន្តោ វុដ្ឋាសិ។ អថ ខោ សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ កតិបាហំ ពលំ គាហេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមី; ឧបសង្កមីត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសន្នោ ខោ សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អនុញ្ញតោ [អនុញ្ញតោម្ហិ (សី. ស្យា.)] អហំ, ភន្តេ, មាតាបិតុហិ អការស្មា អនការិយំ បព្ពជ្ជាយ។ បញ្ញាជេតុ មំ ភគវា”តិ។ អលត្ថ ខោ សុទិន្នោ កលន្ទបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជ, អលត្ថ ឧបសម្បទំ។ អចិបសម្បន្នោ ច បនាយស្មា សុទិន្នោ ឯវុបេ ធុគកុណេ សមាទាយ វត្ថុតិ, អារញ្ញិកោ ហោតិ បិណ្ឌបាតិកោ បំសុក្ខលិកោ សបទានបារិកោ, អញ្ញតវំ វជ្ជិកាមំ ឧបនិស្សាយ វិហរតិ។

តេន ខោ បន សមយេន វជ្ជិ ទុក្ខត្វា ហោតិ ទ្វិហិតិកា សេតដ្ឋិកា សលាកាវុត្តា, ន សុករា ឧញ្ជេន បក្កហេន យាបេតុ។ អថ ខោ អាយស្មតោ សុទិន្នស្ស ឯតទវោសិ – “ឯតវហិ ខោ វជ្ជិ ទុក្ខត្វា ទ្វិហិតិកា សេតដ្ឋិកា សលាកាវុត្តា, ន សុករា ឧញ្ជេន បក្កហេន យាបេតុ។ ពហូ ខោ បន មេ វេសាលិយំ ញាតិ អដ្ឋា មហន្ទនា មហាកោតា បហុគជាគរុបរជតា បហុគវិត្តបករណា បហុគធនធាញ្ញា។ យំនុនាហំ ញាតិ ឧបនិស្សាយ វិហរេយុំ! ញាតិ មំ [ញាតកាបិ មំ (ស្យា.)] និស្សាយ ទានានិ ទស្សន្តិ បុញ្ញានិ ករិស្សន្តិ, ភិក្ខុ ច លាភំ លច្ឆន្តិ,

អហញ បិណ្ឌកេន ន កិលមិស្សាមី”តិ។ អថ ខោ អាយស្ថា សុទិន្ទោ សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន វេសាលី តេន បក្កាមី។ អនុបុព្វេន យេន វេសាលី តទវសវី តក្រ សុទំ អាយស្ថា សុទិន្ទោ វេសាលីយំ វិហរតិ មហានេ ក្នុងការសាលាយំ។ អស្សោសុំ ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស ញាតកា – “សុទិន្ទោ កិរ កលន្តបុត្តោ វេសាលី អនុបុត្តោ”តិ។ តេ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស សន្និមត្តេ ថាលិបាកេ ភត្តាភិហារំ អភិហវិសុ។ អថ ខោ អាយស្ថា សុទិន្ទោ តេ សន្និមត្តេ ថាលិបាកេ ភិក្ខុនំ វិស្សជ្ជេត្វា បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កលន្តកាមំ បិណ្ឌាយ បារិសិ។ កលន្តកាមេ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមាទោ យេន សកបិតុ និវេសនំ តេនុបសង្កមី។

៣១. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស ញាតិទាសី អាភិទោសិកំ កុម្មាសំ ឆន្ទេតុកាមា **[ឆន្ទេតុកាមា (ក.)]** ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្ថា សុទិន្ទោ តំ ញាតិទាសី ឯតទវោច – “សចេ តំ, ភគិនី, ឆន្ទនីយធម្មំ, ឥធ មេ បត្តេ អាភិរា”តិ។ អថ ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស ញាតិទាសី តំ អាភិទោសិកំ កុម្មាសំ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស បត្តេ អាភិវន្តី ហត្ថានញ បាទានញ សរស្ស ច និមិត្តំ អត្តហេសិ។ អថ ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស ញាតិទាសី យេនាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស មាតា តេនុបសង្កមី; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស មាតរំ ឯតទវោច – “យក្សេយ្យេ, ជានេយ្យាសិ, អយ្យបុត្តោ សុទិន្ទោ អនុបុត្តោ”តិ។ “សចេ, ជេ, ត្វំ សច្ចំ ភណសិ, អទាសី តំ ករោមី”តិ។

៣២. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថា សុទិន្ទោ តំ អាភិទោសិកំ កុម្មាសំ អញ្ញតរំ កុដ្ឋមូលំ **[កុដ្ឋមូលំ (សី. ស្យា.)]** និស្សាយ បរិកុញ្ញតិ។ បិគាបិ ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស កម្មត្តា អាគច្ឆន្តោ អន្តស អាយស្ថន្តំ សុទិន្ទំ តំ អាភិទោសិកំ កុម្មាសំ អញ្ញតរំ កុដ្ឋមូលំ និស្សាយ បរិកុញ្ញត្តំ ។ ទិស្វាន យេនាយស្ថា សុទិន្ទោ តេនុបសង្កមី; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ថន្តំ សុទិន្ទំ ឯតទវោច – “អត្ថិ នាម, តាត សុទិន្ទ, អាភិទោសិកំ កុម្មាសំ បរិកុញ្ញិស្សសិ! ននុ នាម, តាត សុទិន្ទ, សកំ គេហំ គន្តព្ព”ន្តិ? “អគមិម្ហ **[អគមម្ហា (ក.)]** ខោ តេ គហបតិ, គេហំ តតោយំ អាភិទោសិកោ កុម្មាសោ”តិ។ អថ ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស បិគា អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស ពាហាយំ គហេត្វា អាយស្ថន្តំ សុទិន្ទំ ឯតទវោច – “ឯហិ, តាត សុទិន្ទ, យំ គមិស្សាមា”តិ។ អថ ខោ អាយស្ថា សុទិន្ទោ យេន សកបិតុ និវេសនំ តេនុបសង្កមី ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស បិគា អាយស្ថន្តំ សុទិន្ទំ ឯតទវោច – “ភុញ្ញ, តាត សុទិន្ទោ”តិ។ “អលំ, គហបតិ, កតំ មេ អដ្ឋ ភត្តកិច្ច”ន្តិ។ “អធិវាសេហិ, តាត សុទិន្ទ, ស្វាគនាយ ភត្ត”ន្តិ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្ថា សុទិន្ទោ តុណ្ហិភាវេន។ អថ ខោ អាយស្ថា សុទិន្ទោ ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមី។

៣៣. អថ ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស មាតា តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន ហរិកេន គោមយេន បថវី ឱបុញ្ញាបេត្វា **[ឱបុញ្ញាបេត្វា (សី. ស្យា.)]** ទ្វេ បុញ្ញេ កាវាបេសិ – ឯកំ ហិរញ្ញស្ស, ឯកំ សុវណ្ណស្ស។ តាវ មហន្តា បុញ្ញា អហេសុំ, ឱរតោ បិគោ បុរិសោ បារតោ បិកំ បុរិសំ ន បស្សតិ; បារតោ បិគោ បុរិសោ ឱរតោ បិកំ បុរិសំ ន បស្សតិ។ តេ បុញ្ញេ កិលញ្ជេហិ បដិច្ចាទាបេត្វា មជ្ឈេ អាសនំ បញ្ញាបេត្វា តិរោករណីយំ បរិក្ខិបិត្វា អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកំ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, វេជ្ជ, យេន អលង្ការេន អលង្កតា បុត្តស្ស មេ សុទិន្ទស្ស បិយា អហោសិ មនាបា តេន អលង្ការេន អលង្ករា”តិ។ “ឯវំ, អយ្យេ”តិ, ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកា អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស មាតុយា បច្ឆស្សោសិ។

៣៤. អថ ខោ អាយស្ថា សុទិន្ទោ បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន សកបិតុ និវេសនំ តេនុបសង្កមី; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស បិគា យេនាយស្ថា សុទិន្ទោ តេនុបសង្កមី; ឧបសង្កមិត្វា តេ បុញ្ញេ វិរាបេត្វា អាយស្ថន្តំ សុទិន្ទំ ឯតទវោច – “ឥទំ តេ, តាត សុទិន្ទ, មាតុ មត្តិកំ ឥត្ថិកាយ ឥត្ថិជនំ, អញ្ញំ បេត្តិកំ អញ្ញំ បិគាមហំ។ លព្ពា, តាត សុទិន្ទ, ហីនាយាវត្តិត្វា ភោតា ច ភុញ្ញិតុំ បុញ្ញានិ ច កាតុំ។ ឯហិ ត្វំ, តាត សុទិន្ទ, ហីនាយាវត្តិត្វា ភោតេ ច ភុញ្ញស្ស បុញ្ញានិ ច ករោហិ”តិ ។ “តាត, ន ឧស្សហាមិ ន វិសហាមិ, អភិរតោ អហំ ព្រហ្មចរិយំ ចរោមី”តិ។ ទុតិយម្យិ ខោ...បេ.... តតិយម្យិ ខោ អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស បិគា អាយស្ថន្តំ សុទិន្ទំ ឯតទវោច – “ឥទំ តេ, តាត សុទិន្ទ, មាតុ មត្តិកំ, ឥត្ថិកាយ ឥត្ថិជនំ, អញ្ញំ បេត្តិកំ, អញ្ញំ បិគាមហំ។ លព្ពា, តាត សុទិន្ទ, ហីនាយាវត្តិត្វា ភោតា ច ភុញ្ញិតុំ បុញ្ញានិ ច កាតុំ។ ឯហិ ត្វំ, តាត សុទិន្ទ, ហីនាយាវត្តិត្វា ភោតេ ច ភុញ្ញស្ស បុញ្ញានិ ច ករោហិ”តិ។ “វេទយាម ខោ តំ, គហបតិ, សចេ ត្វំ នាតិកខ្មេយ្យាសិ”តិ។ “វេទហិ, តាត សុទិន្ទោ”តិ។ តេន ហិ ត្វំ, គហបតិ, មហន្តេ មហន្តេ សាលិបសិព្ពកេ កាវាបេត្វា ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស បុរាបេត្វា សកដេហិ និព្វាហាបេត្វា មជ្ឈេ គង្គាយ សោតេ ឱបាតេហិ **[ឱបាតេហិ (សី. ស្យា.)]**។ តំ កិស្ស ហេតុ? យញ្ញិ តេ, គហបតិ, ភវិស្សតិ តតោនិទានំ ភយំ វា ឆម្ពិតតុំ វា លោមហំសោ វា អារក្ខោ វា សោ តេ ន ភវិស្សតិ”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, អាយស្ថតោ សុទិន្ទស្ស បិគា អនត្តមនោ អហោសិ – “កថញ្ញិ នាម បុត្តោ សុទិន្ទោ ឯវំ វុត្តតិ”តិ!

៣៥. អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បិកា អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកំ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, វេទុ, ភំ បិយា ច មនាបា ច **[ត្រឡប់ យាច (សី.)]**។ អប្បេវ នាម បុត្តោ សុទិន្ទោ ភុយ្ហម្បិ វចនំ ករេយ្យា”តិ! អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកា អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បាទេសុ គហេត្វា អាយស្កន្តំ សុទិន្ទំ ឯតទវោច – “កិនិសា នាម តា, អយ្យបុត្ត, អច្ឆរាយោ យាសំ ភំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរេសិ”តិ? “ន ខោ អហំ, ភគិនិ, អច្ឆរានំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរេសិ”តិ។ អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកា – “អជ្ជតក្កេ មំ អយ្យបុត្តោ សុទិន្ទោ ភគិនិវាទេន សមុទាចរេសិ”តិ, តត្ថេវ មុច្ឆិតា បបតា។

អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទោ បិកា ឯតទវោច – “សចេ, គហបតិ, ភោជនំ នាគព្ពំ ទេថ, មា នោ វិហេបយិត្តា”តិ។ “ភុញ្ញ, តាត សុទិន្ទា”តិ។ អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស មាតា ច បិកា ច អាយស្កន្តំ សុទិន្ទំ បណីគេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសុំ សម្បវារេសុំ។ អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស មាតា អាយស្កន្តំ សុទិន្ទំ ភុត្តាវិ ឱនីតបត្តបាណិ ឯតទវោច – “ឥទំ, តាត សុទិន្ទ, កុលំ អជ្ជំ មហន្តនំ មហាកោតំ បហូតជាត្យបរជតំ បហូតវិត្តបករណំ បហូតធនធាន្តំ។ លព្ពា, តាត សុទិន្ទ, ហិនាយាវត្តិត្វា ភោតា ច ភុញ្ញិតុំ បុញ្ញានិ ច កាតុំ។ ឯហិ ភំ, តាត សុទិន្ទ, ហិនាយាវត្តិត្វា ភោតេ ច ភុញ្ញស្ស បុញ្ញានិ ច ករេហិ”តិ។ “អម្ម, ន ឧស្សហមិ ន វិសហមិ, អភិរតោ អហំ ព្រហ្មចរិយំ ចរេសិ”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ... បេ... តតិយម្បិ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស មាតា អាយស្កន្តំ សុទិន្ទំ ឯតទវោច – “ឥទំ, តាត សុទិន្ទ, កុលំ អជ្ជំ មហន្តនំ មហាកោតំ បហូតជាត្យបរជតំ បហូតវិត្តបករណំ បហូតធនធាន្តំ **[បហូតធនធាន្តំ (ប. ចរេសិ) តតិបាហេ សព្ពត្ថ នត្ថិ, ឧនោ មញ្ញេ]**។ តេន ហិ, តាត សុទិន្ទ, ពីជកម្បិ ទេហិ – មា នោ អបុត្តកំ សាបតេយ្យំ លិច្ឆវយោ អភិហាបេសុ”ន្តិ។ “ឯតំ ខោ មេ, អម្ម, សក្កា កាតុ”ន្តិ។ “កហំ បន, តាត សុទិន្ទ, ឯតរហិ វិហរេសិ”តិ? “មហាវនេ, អម្មា”តិ។ អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទោ ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។

៣៦. អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស មាតា អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកំ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, វេទុ, យទា ឧតុនី ហោសិ, បុប្ផំ តេ ឧប្បន្នំ ហោតិ, អថ មេ អាវេចេយ្យាសិ”តិ។ “ឯវំ អយ្យេ”តិ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកា អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស មាតុយា បច្ចស្សោសិ។ អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកា នចិរស្សេវ ឧតុនី អហោសិ, បុប្ផំសា ឧប្បន្និ។ អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកា អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស មាតរំ ឯតទវោច – “ឧតុនីម្ហិ, អយ្យេ, បុប្ផំ មេ ឧប្បន្ន”ន្តិ។ “តេន ហិ, វេទុ, យេន អលង្ការេន អលង្កតា បុត្តស្ស សុទិន្ទស្ស បិយា អហោសិ មនាបា តេន អលង្ការេន អលង្ករា”តិ។ “ឯវំ អយ្យេ”តិ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកា អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស មាតុយា បច្ចស្សោសិ។ អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស មាតា អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកំ អាទាយ យេន មហាវនំ យេនាយស្កា សុទិន្ទោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្កន្តំ សុទិន្ទំ ឯតទវោច – “ឥទំ, តាត សុទិន្ទ, កុលំ អជ្ជំ មហន្តនំ មហាកោតំ បហូតជាត្យបរជតំ បហូតវិត្តបករណំ បហូតធនធាន្តំ។ លព្ពា, តាត សុទិន្ទ, ហិនាយាវត្តិត្វា ភោតា ច ភុញ្ញិតុំ បុញ្ញានិ ច កាតុំ។ ឯហិ ភំ, តាត សុទិន្ទ, ហិនាយាវត្តិត្វា ភោតេ ច ភុញ្ញស្ស បុញ្ញានិ ច ករេហិ”តិ។ “អម្ម, ន ឧស្សហមិ ន វិសហមិ, អភិរតោ អហំ ព្រហ្មចរិយំ ចរេសិ”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ... បេ... តតិយម្បិ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស មាតា អាយស្កន្តំ សុទិន្ទំ ឯតទវោច – “ឥទំ, តាត សុទិន្ទ, កុលំ អជ្ជំ មហន្តនំ មហាកោតំ បហូតជាត្យបរជតំ បហូតវិត្តបករណំ បហូតធនធាន្តំ។ តេន ហិ, តាត សុទិន្ទ, ពីជកម្បិ ទេហិ – មា នោ អបុត្តកំ សាបតេយ្យំ លិច្ឆវយោ អភិហាបេសុ”ន្តិ។ “ឯតំ ខោ មេ, អម្ម, សក្កា កាតុ”ន្តិ, បុរាណទុតិយិ កាយ ពាហាយំ គហេត្វា មហាវនំ អជ្ជោតាហេត្វា អបញ្ញត្តេ សិក្ខាបទេ អនាទីនវទស្សោ បុរាណទុតិយិកាយ តិក្ខត្តំ មេថុនំ ធម្មំ អភិវិញ្ញាបេសិ។ សា តេន គព្ពំ គណ្ហិ។ ភុម្មា ទេវា សទ្ធមនុស្សាវេសុំ – “និរុត្តទោ វត, ភោ, ភិក្ខុសង្ឃោ និរាទីនវោ; សុទិន្ទេន កលន្តបុត្តេន អព្ពនំ ឧប្បាទិតំ, អាទីនវោ ឧប្បាទិតោ”តិ។ ភុម្មានំ ទេវានំ សទ្ធិ សុត្វា ចាតុមហាវាជិកា **[ចាតុមហាវាជិកា (សី. ស្សា.)]** ទេវា សទ្ធមនុស្សាវេសុំ... បេ... តាវតីសា ទេវា... យាមា ទេវា ... តុសិតា ទេវា... និម្មានេតី ទេវា... បរិនិម្ពិតវេសីតី ទេវា... ព្រាហ្មកាយិកា ទេវា សទ្ធមនុស្សាវេសុំ – “និរុត្តទោ វត, ភោ, ភិក្ខុសង្ឃោ និរាទីនវោ; សុទិន្ទេន កលន្តបុត្តេន អព្ពនំ ឧប្បាទិតំ, អាទីនវោ ឧប្បាទិតោ”តិ។ តតិហ តេន ខណេន តេន មុហុត្តេន យាវ ព្រហ្មលោកា សទ្ធា អព្ពត្តច្ឆិ។

អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិកា តស្ស គព្ពស្ស បរិបាកមន្ទាយ បុត្តំ វិជាយិ។ អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស សហាយកា តស្ស នារកស្ស ‘ពីជកោ’តិ នាមំ អកំសុ។ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស បុរាណទុតិយិ កាយ ពីជកមាតាតិ នាមំ អកំសុ។ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស ពីជកបិកាតិ នាមំ អកំសុ។ តេ អបរេន សមយេន ឧភោ អគារស្វា អនការិយំ បព្ពជិត្វា អហត្តំ សច្ចាកំសុ។

៣៧. អថ ខោ អាយស្កោ សុទិន្ទស្ស អហុទេវ កុក្កច្ចំ, អហុ វិប្បដិសារោ – “អលាភា វត មេ, ន វត មេ លាភា! ទុល្លទ្ធវំ វត មេ, ន វត មេ សុលទ្ធវំ! យោហំ ឯវំ ស្វាគ្វាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិត្វា នាសក្ខី យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ

បរិសុទ្ធ ព្រហ្មចរិយ៍ ចរិត្ត”ន្តិ។ សោ តេនេវ កុក្កច្ឆេន តេន វិប្បដិសារេន កិសោ អហោសិ លូខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតតតោ អន្តោមនោ លីនមនោ ទុក្ខំ ទុម្មនោ វិប្បដិសារី បដ្ឋាយិ។

៣៨. អថ ខោ អាយស្កតោ សុទិទ្ធស្ស សហាយកា ភិក្ខុ អាយស្កន្តំ សុទិទ្ធី ឯតទវេច្ចំ – “បុព្វេ ខោ ភ្នំ, អារុសោ សុទិទ្ធី, វណ្ណវា អហោសិ បីណិទ្រិយោ បសន្ថមុខវណ្ណោ វិប្បសន្ថឆវីវណ្ណោ; សោ ទានិ ភ្នំ ឯតរហិ កិសោ លូខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតតតោ អន្តោមនោ លីនមនោ ទុក្ខំ ទុម្មនោ វិប្បដិសារី បដ្ឋាយសិ។ កច្ចិ នោ ភ្នំ, អារុសោ សុទិទ្ធី, អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយ៍ ចរិត្ត”តិ? “ន ខោ អហំ, អារុសោ, អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយ៍ ចរាមិ។ អត្ថិ មេ បាបកម្មំ កតំ; បុរាណទុតិយិកាយ មេថុនោ ធម្មោ បដិសេវិតោ; តស្ស មយ្ហំ, អារុសោ, អហុទេវ កុក្កច្ចំ អហុ វិប្បដិសារេ – ‘អលាភា វេត មេ, ន វេត មេ លាភា; ទុល្លទ្ធំ វេត មេ, ន វេត មេ សុ លទ្ធំ; យោហំ ឯវំ ស្វាគ្គាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិត្វា នាសក្ខី យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយ៍ ចរិត្ត”ន្តិ។ “អលញ្ជិ តេ, អារុសោ សុទិទ្ធី, កុក្កច្ចាយ អលំ វិប្បដិសារាយ យំ ភ្នំ ឯវំ ស្វាគ្គាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិត្វា ន សក្ខិស្សសិ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយ៍ ចរិត្ត”ន្តិ។ ននុ, អារុសោ, ភគវតោ អនេកបរិយាយេន វិរាគាយ ធម្មោ ទេសិតោ, នោ សរាគាយ; វិសំយោគាយ ធម្មោ ទេសិតោ, នោ សំយោគាយ; អនុបាទានាយ ធម្មោ ទេសិតោ, នោ សឧបាទានាយ។ តត្ថ នាម ភ្នំ, អារុសោ, ភគវតោ វិរាគាយ ធម្មោ ទេសិតេ សរាគាយ ចេតេស្សសិ, វិ សំយោគាយ ធម្មោ ទេសិតេ សំយោគាយ ចេតេស្សសិ, អនុបាទានាយ ធម្មោ ទេសិតេ សឧបាទានាយ ចេតេស្សសិ! ននុ, អារុសោ, ភគវតោ អនេកបរិយាយេន វាគវិរាគាយ ធម្មោ ទេសិតោ, មទនីម្ហទនាយ បិបាស វិនយាយ អាលយសមុគ្គាកាយ វដ្តបច្ឆេទាយ តណ្ហាក្ខយាយ វិរាគាយ និរោធាយ និព្វានាយ ធម្មោ ទេសិតោ! ននុ, អារុសោ, ភគវតោ អនេកបរិយាយេន កាមានំ បហានំ អក្ខាតំ, កាមសញ្ញានំ បរិញ្ញា អក្ខាតា, កាមបិបាសានំ បដិវិនយោ អក្ខាតោ, កាមវិតក្កានំ សមុគ្គាកោ អក្ខាតោ, កាមបរិទ្បាហានំ រូបសមោ អក្ខាតោ! នេតំ, អារុសោ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ, បសន្នានំ វា ភិយ្យោភាវាយ។ អថ ខេតំ, អារុសោ, អប្បសន្នានញ្ចេវ អប្បសាទាយ បសន្នានញ្ច ឯកច្ឆានំ អញ្ញថត្តាយ”តិ។

៣៩. អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្កន្តំ សុទិទ្ធី អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាយស្កន្តំ សុទិទ្ធី បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ ភ្នំ, សុទិទ្ធី, បុរាណទុតិយិកាយ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា – “អននុច្ឆរិកំ **[អននុច្ឆរិយ៍ (សី.)]**, មោយបុរិស, អននុលោមិកំ អប្បដិវ្យាបំ អស្សាមណកំ អកហ្សិយំ អករណីយំ។ កថញ្ជិ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, ឯវំ ស្វាគ្គាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិត្វា ន សក្ខិស្សសិ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយ៍ ចរិត្ត”ន្តិ។ ននុ មយា, មោយបុរិស, អនេកបរិយាយេន វិរាគាយ ធម្មោ ទេសិតោ, នោ សរាគាយ; វិ សំយោគាយ ធម្មោ ទេសិតោ, នោ សំយោគាយ; អនុបាទានាយ ធម្មោ ទេសិតោ, នោ សឧបាទានាយ! តត្ថ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, មយា វិរាគាយ ធម្មោ ទេសិតេ សរាគាយ ចេតេស្សសិ, វិសំយោគាយ ធម្មោ ទេសិតេ សំយោគាយ ចេតេស្សសិ, អនុបាទានាយ ធម្មោ ទេសិតេ សឧបាទានាយ ចេតេស្សសិ! ននុ មយា, មោយបុរិស, អនេកបរិយាយេន វាគវិរាគាយ ធម្មោ ទេសិតោ! មទនីម្ហទនាយ បិបាសវិនយាយ អាលយសមុគ្គាកាយ វដ្តបច្ឆេទាយ តណ្ហាក្ខយាយ វិរាគាយ និរោធាយ និព្វានាយ ធម្មោ ទេសិតោ! ននុ មយា, មោយបុរិស, អនេក បរិយាយេន កាមានំ បហានំ អក្ខាតំ, កាមសញ្ញានំ បរិញ្ញា អក្ខាតា, កាមបិបាសានំ បដិវិនយោ អក្ខាតោ, កាមវិតក្កានំ សមុគ្គាកោ អក្ខាតោ, កាមបរិទ្បាហានំ រូបសមោ អក្ខាតោ! វំ តេ, មោយបុរិស, អាសិវិសស្ស **[អាសិវិសស្ស (សី. ស្យា.)]** យោវិសស្ស មុខេ អង្គជាតំ បក្ខិក្កំ, ន ត្រេវ មាតុតាមស្ស អង្គជាតេ អង្គជាតំ បក្ខិក្កំ។ វំ តេ, មោយបុរិស, កណ្តសប្បស្ស មុខេ អង្គជាតំ បក្ខិក្កំ, ន ត្រេវ មាតុតាមស្ស អង្គជាតេ អង្គជាតំ បក្ខិក្កំ។ វំ តេ, មោយបុរិស, អង្ការកាសុយា អាទិត្តាយ សម្មជ្ឈលិតាយ សដោតិភូតាយ អង្គជាតំ បក្ខិក្កំ, ន ត្រេវ មាតុតាមស្ស អង្គជាតេ អង្គជាតំ បក្ខិក្កំ។ តំ កិស្ស ហេតុ? តតោនិទានញ្ជិ, មោយបុរិស, មរណំ វា និគច្ឆេយ្យ មរណមត្តំ វា ទុក្ខំ, ន ត្រេវ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតី វិនិបាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ។ តតោនិទានញ្ជ ខោ, មោយបុរិស, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតី វិនិបាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ។ តត្ថ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, យំ ភ្នំ អសទ្ធម្មំ កាមធម្មំ វេលធម្មំ ទុដ្ឋល្លំ ឱទកន្តិកំ រាស្យំ ទ្វយំទ្វយសមាបត្តិ សមាបដ្ឋិស្សសិ, ពហុនំ ខោ ភ្នំ, មោយបុរិស, អកុសលានំ ធម្មានំ អាទិកត្តា បុព្ពង្គមោ។ នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ, បសន្នានំ វា ភិយ្យោភាវាយ; អថ ខេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានញ្ចេវ អប្បសាទាយ, បសន្នានញ្ច ឯកច្ឆានំ អញ្ញថត្តាយ”តិ។

អថ ខោ ភគវា អាយស្កន្តំ សុទិទ្ធី អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ពរតាយ ទុប្បោសតាយ មហិច្ឆតាយ អ សន្តដ្ឋិតាយ **[អសន្តដ្ឋិតាយ (ស្យា.)]** សង្កណិកាយ កោសជ្ឈស្ស អវណ្ណំ ភាសិត្វា អនេកបរិយាយេន សុភរតាយ សុបោសតាយ អប្បិច្ឆស្ស សន្តដ្ឋស្ស សល្លេខស្ស ធុតស្ស បាសាទិកស្ស អបចយស្ស វិរិយាម្ពស្ស **[វិរិយាព្វស្ស (ក.)]** វណ្ណំ ភាសិត្វា ភិក្ខុនំ តទនុច្ឆរិកំ តទនុលោមិកំ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខុវេ,

ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេស្សាមិ **[បញ្ញាបេស្សាមិ (សី. ស្យា.)]** ទស អត្ថរសេ បដិច្ច – សង្ឃសុដ្ឋតាយ, សង្ឃ
ជាសុតាយ, ទុម្ពង្គនំ បុគ្គលានំ និក្ខហាយ, បេសលានំ ភិក្ខុនំ ជាសុវិហារាយ, ទិដ្ឋជម្មិកានំ អាសវានំ សំរាយ,
សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិយាតាយ, អប្បសន្នានំ បសាទាយ, បសន្នានំ ភិយ្យោភារាយ, សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា,
វិនយានុត្តហាយ។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

“យោ បន ភិក្ខុ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ, បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ។

ឯវេញទំ ភក្កតា ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

សុទិន្ទភាណវារោ និដ្ឋិតោ។

មកុដិវត្ត

៤០. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វេសាលិយំ មហារេន មកុដិ អាមិសេន ឧបលាបេត្វា តស្សា
មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីរំ អាទាយ វេសាលិ បិណ្ឌាយ
បារិសិ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ សេនាសនបារិកំ អាហិណ្ឌន្តា យេន តស្ស ភិក្ខុនោ វិហារោ
តេនុបសង្កមីសុ។ អទ្ធស ខោ សា មកុដិ តេ ភិក្ខុ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តោ ទិស្វាន យេន តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមី;
ឧបសង្កមីត្វា តេសំ ភិក្ខុនំ បុរតោ កដិម្បិ ចាលេសិ ឆេប្បម្បិ ចាលេសិ, កដិម្បិ ឱទ្ធិ, និមិត្តម្បិ អកាសិ។ អថ
ខោ តេសំ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ – “និស្សំសយំ ខោ សោ ភិក្ខុ ឥមិស្សា មកុដិយា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតិ”តិ។ ឯក
មន្តំ និលីយិសុ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ វេសាលិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បិណ្ឌបាតំ អាទាយ បដិក្កមិ។

៤១. អថ ខោ សា មកុដិ យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមី។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ តំ បិណ្ឌបាតំ ឯកទេសំ ភុញ្ញ
ត្វា ឯកទេសំ តស្សា មកុដិយា អទាសិ។ អថ ខោ សា មកុដិ តំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ញត្វា តស្ស ភិក្ខុនោ កដិ ឱទ្ធិ។ អថ
ខោ សោ ភិក្ខុ តស្សា មកុដិយា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុ ឯតទវេចំ – “ននុ,
អាវុសោ, ភក្កតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ; កិស្ស ត្វំ, អាវុសោ, មកុដិយា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតិ”តិ។ “សច្ចំ, អាវុសោ,
ភក្កតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ; តញ្ច ខោ មនុស្សិន្តិយា , នោ តិរច្ឆានគតាយា”តិ។ “ននុ, អាវុសោ, តថេវ តំ ហោតិ។
អននុច្ឆរិកំ, អាវុសោ, អននុលោមិកំ អប្បធិរូបំ អស្សាមណកំ អកហ្មិយំ អករណិយំ។ កថញ្ញិ នាម ត្វំ, អាវុសោ,
ឯវំ ស្វាគ្គាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិត្វា ន សក្ខិស្សសិ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ! ននុ, អាវុសោ,
ភក្កតា អនេកបរិយាយេន វិរាគាយ ធម្មោ ទេសិតោ, នោ សរាគាយ...បេ.... កាមបរិឡាហានំ រូបសមោ
អក្ខាតោ! នេតំ, អាវុសោ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ បសន្នានំ វា ភិយ្យោភារាយ។ អថ ខេតំ, អាវុសោ, អប្ប
សន្នានញ្ចេវ អប្បសាទាយ, បសន្នានញ្ច ឯកច្ឆានំ អញ្ញថត្តាយា”តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុ អនេក
បរិយាយេន វិគរហិត្វា ភក្កតោ ឯកមត្តំ អរោចេសុំ។

៤២. អថ ខោ ភក្កវា ឯតស្ថិ និទានេ ឯតស្ថិ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា តំ ភិក្ខុ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ
កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, មកុដិយា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតិ”តិ? “សច្ចំ, ភក្កវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភក្កវា – “អននុច្ឆរិកំ,
មោយបុរិស, អននុលោមិកំ អប្បធិរូបំ អស្សាមណកំ អកហ្មិយំ អករណិយំ។ កថញ្ញិ នាម ត្វំ, មោយបុរិស, ឯវំ
ស្វាគ្គាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិត្វា ន សក្ខិស្សសិ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ! ននុ មយា,
មោយបុរិស, អនេកបរិយាយេន វិរាគាយ ធម្មោ ទេសិតោ, នោ សរាគាយ ...បេ.... កាមបរិឡាហានំ រូបសមោ
អក្ខាតោ! វំ តេ, មោយបុរិស, អាសិវិសស្ស យោវិសស្ស មុខេ អង្គជាតំ បក្ខិត្តំ, ន ត្វេវ មកុដិយា អង្គជាតេ អង្គ
ជាតំ បក្ខិត្តំ។ វំ តេ, មោយបុរិស, កណ្ណសប្បស្ស មុខេ អង្គជាតំ បក្ខិត្តំ, ន ត្វេវ មកុដិយា អង្គជាតេ អង្គជាតំ
បក្ខិត្តំ។ វំ តេ, មោយបុរិស, អង្ការកាសុយា អាទិត្តាយ សម្បជ្ឈលិកាយ សដោតិក្ខតាយ អង្គជាតំ បក្ខិត្តំ, ន ត្វេវ
មកុដិយា អង្គជាតេ អង្គជាតំ បក្ខិត្តំ។ តំ កិស្ស ហេតុ? តតោនិទានញ្ច, មោយបុរិស, មរណំ វា និគច្ឆេយ្យ
មរណមត្តំ វា ទុក្ខំ; ន ត្វេវ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតី វិនិបាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ។
តតោនិទានញ្ច ខោ, មោយបុរិស, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតី វិនិបាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ។ តត
នាម ត្វំ, មោយបុរិស, យំ ត្វំ អសទ្ធម្មំ តាមធម្មំ វេលធម្មំ ទុដ្ឋល្លំ ឱទកន្តិកំ រាស្យំ ទ្វយំទ្វយសមាបត្តិ
សមាបដ្ឋិស្សសិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ
ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

“យោ បន ភិក្ខុ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ អន្តមសោ តិរច្ឆានគតាយបិ, បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ។

ឯវង្សនៃ ភគវតី ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

មក្កដិវត្ថុ និដ្ឋិតំ។

សន្មតភាណវាវា

៤៣. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា វេសាលិកា វជ្ជបុត្តកា ភិក្ខុ យាវទត្ថំ ភុញ្ញីសុ, យាវទត្ថំ សុបិសុ, យាវទត្ថំ ឆ្លាយីសុ។ យាវទត្ថំ ភុញ្ញីត្វា យាវទត្ថំ សុបិត្វា យាវទត្ថំ ឆ្លាយីត្វា អយោនិសោ មនសិ ករិត្វា សិក្ខំ អបច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវីសុ។ តេ អបនេន សមយេន ញាតិព្យសនេនបិ ធុដ្ឋា ភោគព្យសនេនបិ ធុដ្ឋា រោគព្យសនេនបិ ធុដ្ឋា អាយស្កន្តំ អានន្តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវ វទន្តី – “ន មយំ, ភន្តេ អានន្ត, ពុទ្ធករហិនោ ន ធម្មករហិនោ ន សង្ឃករហិនោ; អត្តករហិនោ មយំ, ភន្តេ អានន្ត, អនញ្ញករហិនោ។ មយមេវម្ពា អលក្ខិកា មយំ អប្បបុញ្ញា, យេ មយំ ឯវ ស្វាគ្វាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិត្វា នាសក្ខិម្ពា យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ។ ឥទានី ចេបិ [ឥទានិបិ ចេ (ស្យា.)] មយំ, ភន្តេ អានន្ត, លកេយ្យាម ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពដ្ឋំ លកេយ្យាម ឧបសម្បទំ, ឥទានិបិ មយំ វិបស្សកា កុសលានំ ធម្មានំ បុព្វត្ថាបររត្តំ ពោធិ បក្ខិកានំ ធម្មានំ ភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរេយ្យាម។ សាធ, ភន្តេ អានន្ត, ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេហិ”តិ។ “ឯវមាវុសោ”តិ ខោ អាយស្កា អានន្តោ វេសាលិកានំ វជ្ជបុត្តកានំ បដិស្សណិត្វា យេន ភគវតោ នុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសិ។

“អដ្ឋានមេត៌, អានន្ត, អនវកាសោ យំ តថាគតោ វជ្ជិនំ វា វជ្ជបុត្តកានំ វា ការណា សាវកានំ បារាជិកំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ សមូហនេយ្យា”តិ។

អថ ខោ ភគវតោ ឯតស្ថី និទានេ ឯតស្ថី បករណេ ធម្មី កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “យោ, ភិក្ខុវេ [យោ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ (សី.) យោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ (ស្យា.)], សិក្ខំ អបច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវីសិ សោ អាគតោ ន ឧបសម្បាទេតព្ពោ ; យោ ច ខោ, ភិក្ខុវេ [យោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ (សី. ស្យា.)], សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំ អាវិកត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវីសិ សោ អាគតោ ឧបសម្បាទេតព្ពោ។ ឯវព្វ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៤៤. “យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុនំ សិក្ខាសាជីវសមាបន្តោ សិក្ខំ អបច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ អន្តមសោ តិវច្ឆានគតាយបិ, បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ។

៤៥. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ យថាយុក្កោ យថាជន្ទោ យថានាមោ យថាកោក្កោ យថាសីលោ យថា វិហារីយថាគោចរោ ថេរោ វា នរោ វា មជ្ឈិមោ វា។ ឯសោ វុច្ចតិ ‘យោ បនា’តិ។

[វិភ. ៥១០, ឈានវិកង្កេបិ] ភិក្ខុតិ ភិក្ខុកោតិ ភិក្ខុ, ភិក្ខុចរិយំ អដ្ឋបកតោតិ ភិក្ខុ, ភិក្ខុបដិធមោតិ ភិក្ខុ, សមញ្ញាយ ភិក្ខុ, បដិញ្ញាយ ភិក្ខុ, ឯហិ ភិក្ខុតិ ភិក្ខុ, តីហិ សរណគមនេហិ ឧបសម្បន្នោតិ ភិក្ខុ, ភក្កោ ភិក្ខុ, សារោ ភិក្ខុ, សេខោ ភិក្ខុ, អសេខោ ភិក្ខុ, សមគ្គេន សង្ខេន ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន អកុប្បេន ឋានារហេន ឧបសម្បន្នោតិ ភិក្ខុ។ តត្រ យាយំ ភិក្ខុ សមគ្គេន សង្ខេន ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន អកុប្បេន ឋានារហេន ឧបសម្បន្នោ, អយំ ឥមស្ថី អត្ថេ អជិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

[ទី. និ. ៣.៣០៥] សិក្ខាតិ តិស្សោ សិក្ខា – អធិសីលសិក្ខា, អធិចិត្តសិក្ខា, អធិបញ្ញាសិក្ខា ។ តត្រ យាយំ អធិសីលសិក្ខា, អយំ ឥមស្ថី អត្ថេ អជិប្បេតោ សិក្ខាតិ។

សាជីវ នាម យំ ភគវតោ បញ្ញត្តំ សិក្ខាបទំ, ឯតំ សាជីវ នាម។ ឥស្ថី សិក្ខតិ, តេន វុច្ចតិ សាជីវសមាបន្តោតិ។

សិក្ខំ អបច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វាតិ អត្ថិ, ភិក្ខុវេ, ទុព្ពល្យាវិកម្មញ្ជោ ហោតិ សិក្ខា ច អបច្ចក្ខាតា; អត្ថិ, ភិក្ខុវេ, ទុព្ពល្យាវិកម្មញ្ជោ ហោតិ សិក្ខា ច បច្ចក្ខាតា។

“កថញ, ភិក្ខុវេ, ទុព្ពល្យាវិកម្មញ្ជោ ហោតិ សិក្ខា ច អបច្ចក្ខាតា។ ឥធ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឌិតោ អនភិរតោ សាមញ្ញា ចរិតុកាមោ ភិក្ខុភាវំ អដ្ឋិយមាណោ ហរាយមាណោ ជិតុច្ឆមាណោ គិហិភាវំ បត្ថយមាណោ ឧបាសកភាវំ បត្ថយមាណោ អាហមិកភាវំ បត្ថយមាណោ សាមណេរភាវំ បត្ថយមាណោ តិគ្គិយភាវំ បត្ថយមាណោ តិគ្គិយ

ជីវិតស្វាមីតិ វេទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សុវណ្ណំ មេ អត្ថិ, តេនាហំ ជីវិតស្វាមីតិ វេទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សិប្បំ មេ អត្ថិ, តេនាហំ ជីវិតស្វាមីតិ វេទតិ វិញ្ញាបេតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខុវេ, ទុក្ខល្យាវិកម្មញ្ជេវ ហោតិ សិក្ខា ច អបច្ចក្ខាតា។

៥០. “អថ វា បន ឧក្កណ្ឌិតោ អនភិរតោ សាមញ្ញោ ចរិតុកាមោ ភិក្ខុការំ អន្តិយមាណោ ហរាយមាណោ ជិតុច្ឆមាណោ គិហិការំ បត្ថយមាណោ... បេ... អសក្សបុគ្គិយការំ បត្ថយមាណោ ‘ទុក្ខរ’ន្តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ន សុករ’ន្តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ទុច្ឆរ’ន្តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ន សុចរ’ន្តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ន ឧស្សហមិ’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ន វិសហមិ’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ន រមាមិ’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘នាភិរមាមិ’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ។ ឯវម្បិ ខោ, ភិក្ខុវេ, ទ្វេត្ថល្យាវិកម្មញ្ជេវ ហោតិ សិក្ខា ច អបច្ចក្កាតា។

៥៦. “កថញ្ញ , ភិក្ខុវេ, ទុព្ពល្យាវិកម្មញ្ញេវ ហោតិ សិក្ខា ច បច្ចក្ខាតា? ភធ , ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឌិតោ អនភិរតោ សាមញ្ញា ចវិកុកាមោ ភិក្ខុភារំ អន្តិយមានោ ហាយមានោ ជិត្តច្ចមានោ គិហិភារំ បត្តយមានោ... បេ.... អសក្យបុត្តិយភារំ បត្តយមានោ – ‘ពុទ្ធិំ បច្ចក្ខាមិ’ តិវទតិ វិញ្ញាបេតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខុវេ, ទុព្ពល្យាវិកម្មញ្ញេវ ហោតិ សិក្ខា ច បច្ចក្ខាតា។

“អថ វា បន ឧក្កណ្ឌិតោ អនភិវតោ សាមញ្ញា ចរិតុកាមោ ភិក្ខុភារំ អន្តិយមាណោ ហរាយមាណោ ជិតុច្ចមាណោ គិហិភារំ បត្តយមាណោ... បេ... អសក្យបុត្តិយភារំ បត្តយមាណោ – ‘ធម្មំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សង្ឃំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សិក្ខំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘វិនយំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘បាតិមោក្ខំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ខទ្ទេសំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ឧបជ្ឈាយំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘អាចរិយំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សទ្ធិវិហារិកំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘អន្តោវសិកំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សមាសុបជ្ឈាយកំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សមាសាចរិយកំ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សព្វាហូចារិ បច្ចក្ខាមី’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘គិហិតិ មំ ធារេហិតិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ឧបាសកោតិ មំ ធារេហិតិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘អាហមិកោតិ មំ ធារេហិតិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សាមណេរោតិ មំ ធារេហិតិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘តិត្ថិយោតិ មំ ធារេហិតិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘តិត្ថិយសាវកោតិ មំ ធារេហិតិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘អស្សមណោតិ មំ ធារេហិតិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘អសក្យបុត្តិយោតិ មំ ធារេហិតិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ទុពល្យាវិកមញ្ចេវ ហោតិ សិកា ច បច្ចកាតា។

៥២. “អថ វា បន ឧក្កណ្ឌិតោ អនភិរតោ សាមញ្ញា ចរិតុកាមោ ភិក្ខុភារំ អដ្ឋិយមានោ ហរាយមានោ ជិតុច្ឆមាសោ គិហិភារំ បត្ថយមានោ...បេ... អសក្យបុត្តិយភារំ បត្ថយមានោ – ‘អលំ មេ ពុទ្ធនា’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ...បេ... ‘អលំ មេ សព្វហ្មចារិហិ’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ។ ឯវម្បិ...បេ... អថ វា បន...បេ... ‘កី នុ មេ ពុទ្ធនា’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ...បេ... ‘កី នុ មេ សព្វហ្មចារិហិ’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘ន មមត្ថោ ពុទ្ធនា’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ...បេ... ‘ន មមត្ថោ សព្វហ្មចារិហិ’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ... ‘សុមុត្តាហំ ពុទ្ធនា’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ...បេ... ‘សមត្ថាហំ សព្វហ្មចារិហិ’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខុវេ, ទុព្វល្យាវិកម្មញ្ជេវ ហោតិ សិក្ខា ច បច្ចក្កាតា។

៥៣. “យានី វា បនញ្ញានីបិ អត្ថិ ពុទ្ធវេរេចនានិ វា ធម្មវេរេចនានិ វា សង្ឃវេរេចនានិ វា សិក្ខាវេរេចនានិ វា វិនយវេរេចនានិ វា បាតិមោក្ខវេរេចនានិ វា ឧទ្ទេសវេរេចនានិ វា ឧបជ្ឈាយវេរេចនានិ វា អាចរិយវេរេចនានិ វា សទ្ធិវិហារិកវេរេចនានិ វា អន្តោសិកវេរេចនានិ វា សមាធិបុគ្គលកវេរេចនានិ វា សមាធិចរិយកវេរេចនានិ វា សព្វាប្បចារិវេរេចនានិ វា គិហិវេរេចនានិ វា ឧបាសកវេរេចនានិ វា អារាមិកវេរេចនានិ វា សាមណេរវេរេចនានិ វា គិក្ខិយវេរេចនានិ វា គិក្ខិយសាវកវេរេចនានិ វា អស្សមណវេរេចនានិ វា អសក្យបុគ្គិយវេរេចនានិ វា, តេហិ អាការេហិ តេហិ លិង្គេហិ តេហិ និមិត្តេហិ វេទនិ វិញ្ញាបេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខុវេ, ទុព្ពល្យាវិកម្មញ្ញេវ ហោតិ សិក្ខា ច បចកាតា។

៥៤. “កថញ្ច, ភិក្ខុវេ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា? ឥធ, ភិក្ខុវេ, យេហិ អាការេហិ យេហិ លិង្គេហិ យេហិ និមិត្តេហិ សិក្ខា បច្ចក្ខាតា ហោតិ តេហិ អាការេហិ តេហិ លិង្គេហិ តេហិ និមិត្តេហិ ឧម្ពុត្តកោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ ឧម្ពុត្តកស្ស សន្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ ខិត្តចិត្តោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ ខិត្តចិត្តស្ស សន្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ វេទនាដ្ឋោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ វេទនាដ្ឋស្ស សន្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ ទេវតាយ សន្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ តិរច្ឆានគតស្ស សន្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ អរិយកេន មិលក្ខស្ស [មិលក្ខកស្ស (សិ. ស្យា.) មិលក្ខស្ស (ក.)] សន្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, សោ ច ន បដិវិជានាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ មិលក្ខកេន អរិយកស្ស សន្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, សោ ច ន បដិវិជានាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ អរិយកេន អរិយស្ស សន្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, សោ ច ន

បដិវិជានាតិ , អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ មិលក្ខកេន មិលក្ខស្ស សន្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, សោ ច ន បដិវិជានាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ វាយ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ វាយ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ អសាវេតុកាមោ សាវេតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ សាវេតុកាមោ ន សាវេតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ អវិញ្ញស្ស សាវេតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ វិញ្ញស្ស ន សាវេតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ សព្ពសោ វា បន ន សាវេតិ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ ឯវ ខោ, ភិក្ខុវេ, អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។”។

៥៥. [មហានិ. ៤៩, ៥០, ៥១] មេថុនធម្មោ នាម យោ សោ អសន្ធម្មោ គាមធម្មោ វេសលធម្មោ ទុដ្ឋល្អំ ឱទកន្តិកំ រហស្សំ ទ្វយំទ្វយសមាបត្តិ, ឯសោ មេថុនធម្មោ នាម។

បដិសេវតិ នាម យោ និមិត្តេន និមិត្តំ អង្គជាតេន អង្គជាតំ អន្តមសោ តិលផលមក្ខម្យិ បវេសេតិ, ឯសោ បដិសេវតិ នាម។

អន្តមសោ តិវច្ឆានគតាយបីតិ តិវច្ឆានគតិគីរិយាបិ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិត្វា អស្សមណោ ហោតិ អសក្យបុត្តិយោ, បកេវ មនុស្សិគីរិយា។ ភេន វុច្ឆតិ – ‘អន្តមសោ តិវច្ឆានគតាយបីតិ’។

បារាជិកោ ហោតិតិ សេយ្យថាបិ នាម បុរិសា សិសច្ចិន្នោ អភព្ពោ ភេន សរិពន្ធនេន ជីវិតំ, ឯវមេវ ភិក្ខុមេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិត្វា អស្សមណោ ហោតិ អសក្យបុត្តិយោ។ ភេន វុច្ឆតិ – ‘បារាជិកោ ហោតិ’តិ។

អសំវាសោតិ សំវាសោ នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតា – ឯសោ សំវាសោ នាម។ សោ ភេន សទ្ធិនត្ថិ។ ភេន វុច្ឆតិ – ‘អសំវាសោ’តិ។

៥៦. តិស្សោ តតិយោ – មនុស្សិគី, អមនុស្សិគី, តិវច្ឆានគតិគី។ តយោ ឧភតោព្យញ្ញនកា – មនុស្សភតោព្យញ្ញនកោ, អមនុស្សភតោព្យញ្ញនកោ, តិវច្ឆានគតុភតោព្យញ្ញនកោ។ តយោ បណ្ណកា – មនុស្សបណ្ណកោ, អមនុស្សបណ្ណកោ , តិវច្ឆានគតបណ្ណកោ។ តយោ បុរិសា – មនុស្សបុរិសោ, អមនុស្សបុរិសោ, តិវច្ឆានគតបុរិសោ។

មនុស្សិគីយា តយោ មគ្គេ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស – វច្ឆមគ្គេ, បស្សាវមគ្គេ, មុខេ។ អមនុស្សិគីយា...បេ.... តិវច្ឆានគតិគីយា តយោ មគ្គេ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស – វច្ឆមគ្គេ, បស្សាវមគ្គេ, មុខេ។ មនុស្សភតោព្យញ្ញនកស្ស... អមនុស្សភតោព្យញ្ញនកស្ស... តិវច្ឆានគតុភតោព្យញ្ញនកស្ស តយោ មគ្គេ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស – វច្ឆមគ្គេ, បស្សាវមគ្គេ, មុខេ។ មនុស្សបណ្ណកស្ស ទ្វេ មគ្គេ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស – វច្ឆមគ្គេ, មុខេ។ អមនុស្សបណ្ណកស្ស... តិវច្ឆានគតបណ្ណកស្ស... មនុស្សបុរិសស្ស... អមនុស្សបុរិសស្ស... តិវច្ឆានគតបុរិសស្ស ទ្វេ មគ្គេ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស – វច្ឆមគ្គេ, មុខេ។

៥៧. ភិក្ខុស្ស សេវនចិត្តំ ឧបដ្ឋិតេ មនុស្សិគីយា វច្ឆមគ្គំ អង្គជាតំ បវេសេន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ភិក្ខុស្ស សេវនចិត្តំ ឧបដ្ឋិតេ មនុស្សិគីយា បស្សាវមគ្គំ... មុខំ អង្គជាតំ បវេសេន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ភិក្ខុស្ស សេវនចិត្តំ ឧបដ្ឋិតេ អមនុស្សិគីយា... តិវច្ឆានគតិគីយា... មនុស្សភតោព្យញ្ញនកស្ស... អមនុស្សភតោព្យញ្ញនកស្ស... តិវច្ឆានគតុភតោព្យញ្ញនកស្ស... វច្ឆមគ្គំ បស្សាវមគ្គំ មុខំ អង្គជាតំ បវេសេន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ភិក្ខុស្ស សេវនចិត្តំ ឧបដ្ឋិតេ មនុស្សបណ្ណកស្ស វច្ឆមគ្គំ មុខំ អង្គជាតំ បវេសេន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ភិក្ខុស្ស សេវនចិត្តំ ឧបដ្ឋិតេ អមនុស្សបណ្ណកស្ស... តិវច្ឆានគតបណ្ណកស្ស... មនុស្សបុរិសស្ស... អមនុស្សបុរិសស្ស... តិវច្ឆានគតបុរិសស្ស វច្ឆមគ្គំ មុខំ អង្គជាតំ បវេសេន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

៥៨. ភិក្ខុបច្ចតិកា មនុស្សិគី ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ អានេត្វា វច្ឆមគ្គេន អង្គជាតំ អភិនិសីទេន្តិ។ សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ **[បរិវេនំ សាទិយតិ (ក.)]**, បរិវេនំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធរណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ភិក្ខុបច្ចតិកា មនុស្សិគី ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ អានេត្វា វច្ឆមគ្គេន អង្គជាតំ អភិនិសីទេន្តិ។ សោ ចេ បវេសនំ ន សាទិយតិ, បរិវេនំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធរណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ភិក្ខុបច្ចតិកា មនុស្សិគី ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ អានេត្វា វច្ឆមគ្គេន អង្គជាតំ អភិនិសីទេន្តិ។ សោ ចេ បវេសនំ ន សាទិយតិ, បរិវេនំ ន សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធរណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ភិក្ខុបច្ចតិកា មនុស្សិគី ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ អានេត្វា វច្ឆមគ្គេន អង្គជាតំ អភិនិសីទេន្តិ។ សោ ចេ បវេសនំ ន សាទិយតិ, បរិវេនំ ន សាទិយតិ, បិកំ ន

ភិក្ខុបច្ឆតិកា មនុស្សិក្ខិ ជាករុត្តិ... សុត្តំ... មត្តំ... ឧម្មត្តំ... បមត្តំ... មតំ អក្ខាយិកំ... មតំ យេភុយ្យេន
អក្ខាយិកំ... បេ... អាបក្ខិ បារាជិកស្សា មតំ យេភុយ្យេន ខាយិកំ ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ អានេត្វា វច្ចមគ្គេន...
បស្សាវមគ្គេន... មខេន អង្គជាតំ អភិវិសិទេន្ទិ, សន្តតាយ អសន្តតស្ស, អសន្តតាយ សន្តតស្ស, សន្តតាយ

សន្តតស្ស, អសន្តតាយ អសន្តតស្ស។ សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បរិជ្ជំ សាទិយតិ, បិតំ សាទិយតិ, ឧទ្ធករណំ សាទិយតិ, អាបក្កិ ថ្មល្អឆ្ងយស្ស...បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបក្កិ។

ភិក្ខុបច្ចតិកា អមនុស្សត្តិ... តិរច្ឆានគតិត្តិ... មនុស្សភកោព្យញ្ញនកំ... អមនុស្សភកោព្យញ្ញនកំ ...
 តិរច្ឆានគតុភកោព្យញ្ញនកំ ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ អានេត្វា រុច្ចមគ្គេន... បស្សារមគ្គេន... មុខេន អង្គជានកំ
 អភិនិសីទេន្តិ សន្តតស្ស អសន្តតស្ស, អសន្តតស្ស សន្តតស្ស, សន្តតស្ស សន្តតស្ស, អសន្តតស្ស អសន្តតស្ស។
 សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវណំ សាទិយតិ, អាបក្កិ បារាជិកស្ស... បេ....
 ន សាទិយតិ, អនាបត្តិ។

ភិក្ខុបច្ចតិកា តិរច្ឆានគតុកតោព្យញ្ញនកំ ជាគរន្តំ... សុត្តំ... មត្តំ... ឧម្មត្តំ... បមត្តំ... មតំ អក្ខាយិតំ... មតំ យេភុយ្យេន អក្ខាយិតំ... បេ.... អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ មតំ យេភុយ្យេន ខាយិតំ ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ អានេត្វា វច្ចមក្កេន... បស្សាវមក្កេន... មុខេន អង្គជាតំ អភិនិសីទេន្តិ, សន្តតស្ស អសន្តតស្ស, អសន្តតស្ស សន្តតស្ស, សន្តតស្ស សន្តតស្ស, អសន្តតស្ស អសន្តតស្ស។ សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បវិជ្ជំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ ថល្លច្ចយស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបត្តិ។

៦២. ភិក្ខុបច្ចតិកា មនុស្សបណ្ឌក់... អមនុស្សបណ្ឌក់... តិរច្ឆានកតបណ្ឌក់... មនុស្សបុរិសំ... អមនុស្សបុរិសំ... តិរច្ឆានកតបុរិសំ ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ អានេត្វា វច្ចមគ្រេន... មុខេន អង្គជានំ អភិនិសីទេន្តិ សន្តតស្ស អសន្តតស្ស, អសន្តតស្ស សន្តតស្ស, សន្តតស្ស សន្តតស្ស, អសន្តតស្ស អសន្តតស្ស។ សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិតំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវរណំ សាទិយតិ, អាបក្កិ បារាជិកស្ស... បេ... ន សាទិយតិ, អនាបតិ។

ភិក្ខុបច្ចតិកា តិរច្ឆានគតបរិសំ ជាករន្តំ... សុត្តំ... មត្តំ... ឧប្បត្តំ... បមត្តំ... មតំ អក្ខាយិតំ... មតំ យេកុប្បេន អក្ខាយិតំ... បេ.... អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ មតំ យេកុប្បេន ខាយិតំ ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ អានេត្វា វច្ឆ មគ្គេន... មុខេន អង្គជានំ អភិនិសីទេន្តិ, សន្តតស្ស អសន្តតស្ស, អសន្តតស្ស សន្តតស្ស, សន្តតស្ស សន្តតស្ស, អសន្តតស្ស អសន្តតស្ស។ សោ ច បរេសនំ សាទិយតិ, បរិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវរណំ សាទិយតិ , អាបត្តិ ថល្លច្ចយស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបតិ។

៦៣. ភិក្ខុបច្ឆតិកា ភិក្ខុ មនុស្សិក្ខិយា សន្តិកេ អាទេត្វា អង្គជាតេន វច្ចមក្កំ... បស្សាវមក្កំ... មុខំ អភិនិសីទេន្តិ។ សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បរិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវរណំ សាទិយតិ, អាបក្កិ បារាជិកស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបក្កិ។

ភិក្ខុបច្ចតិកា ភិក្ខុ មនុស្សត្តិយា ជាគរុត្តិយា... សុត្តាយ... មត្តាយ... ឧប្បត្តាយ... បមត្តាយ ... មតាយ
អត្តាយិកាយ... មតាយ យេភុយ្យេន អត្តាយិកាយ... បេ.... អាបត្តិ បារាជិកស្សា មតាយ យេភុយ្យេន
ខាយិកាយ សន្តិកេ អានេត្វា អង្គជាតេន រុច្ចមក្កំ... បស្សាវមក្កំ... មុខំ អភិនិសីទេន្តិ។ សោ ចេ បវេសនំ
សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវរណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ,
អនាបតិ។

ភិក្ខុបច្ចតិកា ភិក្ខុ អមនុស្សតិរិយា... តិរិច្ឆានគតិតិរិយា... មនុស្សភកោព្យញ្ញនកស្ស...
អមនុស្សភកោព្យញ្ញនកស្ស... តិរិច្ឆានគតុភកោព្យញ្ញនកស្ស... មនុស្សបណ្ណកស្ស... អមនុស្សបណ្ណកស្ស...
តិរិច្ឆានគតបណ្ណកស្ស... មនុស្សបុរិសស្ស... អមនុស្សបុរិសស្ស... តិរិច្ឆានគតបុរិសស្ស សន្តិកេ អានេត្វា អង្គ
ជាតេន វច្ឆមគ្គំ... មុខំ អភិនិសីទេន្តិ។ សោ ចេ បរេសនំ សាទិយតិ, បរិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិតំ សាទិយតិ, ឧទ្ធចរណំ
សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបត្តិ។

ភិក្ខុបច្ចតិកា ភិក្ខុ តិរច្ឆានគតបុរិសស្ស ជាគរន្តស្ស... សុត្តស្ស... មត្តស្ស... ឧម្មត្តស្ស... បមត្តស្ស... មតស្ស អក្ខាយិតស្ស... មតស្ស យេភុយៀន អក្ខាយិតស្ស... បេ.... អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ មតស្ស យេភុយៀន ខាយិតស្ស សន្តិកេ អានេត្វា អង្គជាតេន រិច្ចមក្ក... មុខិ អភិនិសីទេន្តិ។ សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បរិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធរណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ ថលច្ចយស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបតិ។

៦៤. ភិក្ខុបច្ឆតិកា ភិក្ខុ មនុស្សត្តិយា សន្តិកេ អាទេត្វា អង្គជាកេន វច្ឆមក្កំ... បស្សាវមក្កំ... មុខំ អភិនិស័ទេន្ទ្រិ សន្តតស្សុ អសន្តតាយ, អសន្តតស្សុ សន្តតាយ, សន្តតស្សុ សន្តតាយ, អសន្តតស្សុ អសន្តតាយ។

សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបត្តិ។

ភិក្ខុបច្ចត្តិកា ភិក្ខុំ មនុស្សត្ថិយា ជាគរន្តិយា... សុត្តាយ... មត្តាយ... ឧម្មត្តាយ... បមត្តាយ... មតាយ អត្តាយិកាយ... មតាយ យេភុយ្យេន អត្តាយិកាយ... បេ.... អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ មតាយ យេភុយ្យេន ខាយិកាយ សន្តិកេ អានេត្វា អង្គជាតេន វច្ឆមគ្គំ... បស្សាវមគ្គំ... មុខំ អភិនិសីទេន្តិ សន្តតស្ស អសន្តតាយ, អសន្តតស្ស សន្តតាយ, សន្តតស្ស សន្តតាយ, អសន្តតស្ស អសន្តតាយ។ សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបត្តិ។

ភិក្ខុបច្ចត្តិកា ភិក្ខុំ អមនុស្សត្ថិយា... តិរច្ឆានគតិគ្គិយា... មនុស្សភតោព្យញ្ញនកស្ស... អមនុស្សភតោព្យញ្ញនកស្ស... តិរច្ឆានគតុភតោព្យញ្ញនកស្ស... មនុស្សបណ្ឌកស្ស... អមនុស្សបណ្ឌកស្ស... តិរច្ឆានគតបណ្ឌកស្ស... មនុស្សបុរិសស្ស... អមនុស្សបុរិសស្ស... តិរច្ឆានគតបុរិសស្ស សន្តិកេ អានេត្វា អង្គ ជាតេន វច្ឆមគ្គំ... មុខំ អភិនិសីទេន្តិ សន្តតស្ស អសន្តតស្ស, អសន្តតស្ស សន្តតស្ស, សន្តតស្ស សន្តតស្ស, អ សន្តតស្ស អសន្តតស្ស។ សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបត្តិ។

៦៥. ភិក្ខុបច្ចត្តិកា ភិក្ខុំ តិរច្ឆានគតបុរិសស្ស ជាគរន្តស្ស... សុត្តស្ស... មត្តស្ស... ឧម្មត្តស្ស... បមត្តស្ស... មតស្ស អត្តាយិកស្ស... មតស្ស យេភុយ្យេន អត្តាយិកស្ស... បេ.... អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ មតស្ស យេភុយ្យេន ខាយិកស្ស សន្តិកេ អានេត្វា អង្គជាតេន វច្ឆមគ្គំ... មុខំ អភិនិសីទេន្តិ សន្តតស្ស អសន្តតស្ស, អសន្តតស្ស សន្តតស្ស, សន្តតស្ស សន្តតស្ស, អ សន្តតស្ស អសន្តតស្ស។ សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ សាទិយតិ, បិកំ សាទិយតិ, ឧទ្ធវណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស... បេ.... ន សាទិយតិ, អនាបត្តិ។

យថា ភិក្ខុបច្ចត្តិកា វិគ្គាវិតា, ឯវំ វិគ្គាវេតញ្ញា។

រាជបច្ចត្តិកា... ចោរបច្ចត្តិកា... ធុត្តបច្ចត្តិកា... ឧប្បឡាសបច្ចត្តិកា។ សំខិត្តំ។

៦៦. មគ្គេន មគ្គំ បវេសេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ មគ្គេន អមគ្គំ បវេសេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ អ មគ្គេន មគ្គំ បវេសេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ អមគ្គេន អមគ្គំ បវេសេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ភិក្ខុ សុត្តភិក្ខុម្ហិ វិប្បជិបជ្ជតិ; បដិពុទ្ធា សាទិយតិ, ឧភោ នាសេតញ្ញា។ បដិពុទ្ធា ន សាទិយតិ, ទូសកោ នាសេតញ្ញា។ ភិក្ខុ សុត្តសាមណេរម្ហិ វិប្បជិបជ្ជតិ; បដិពុទ្ធា សាទិយតិ, ឧភោ នាសេតញ្ញា។ បដិពុទ្ធា ន សាទិយតិ, ទូសកោ នាសេតញ្ញា។ សាមណេរោ សុត្តភិក្ខុម្ហិ វិប្បជិបជ្ជតិ; បដិពុទ្ធា សាទិយតិ, ឧភោ នាសេតញ្ញា។ បដិពុទ្ធា ន សាទិយតិ, ទូសកោ នាសេតញ្ញា។ សាមណេរោ សុត្តសាមណេរម្ហិ វិប្បជិបជ្ជតិ; បដិ ពុទ្ធា សាទិយតិ, ឧភោ នាសេតញ្ញា។ បដិពុទ្ធា ន សាទិយតិ, ទូសកោ នាសេតញ្ញា។

អនាបត្តិ អជានន្តស្ស, អសាទិយន្តស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, ឱត្តចិត្តស្ស, វេទនាដ្ឋស្ស, អាទិកម្មិកស្សតិ។

សន្តតភាណវារោ និដ្ឋិតោ។

វិនិកត្តឧទ្ទានភាថា

មក្កដិ វជ្ជិបុត្តា ច, គិហី នគ្គោ ច គិត្តិយា;
ទាវិកុប្បលវណ្ណា ច, ព្យញ្ញនេហិបវេ នុវេ។

មាតា ជីតា ភគិនី ច, ជាយា ច មុនុ លម្អិនា;
ទ្វេ វណ្ណ លេបចិត្តញ្ច, ទារុជីតលិកាយ ច។

សុន្ទរេន សហ បញ្ច, បញ្ច សិវថិកដ្ឋិកា;
នាគី យក្ខី ច បេតី ច, បណ្ឌកោបហតោ នុបេ។

ភទ្ទិយេ អរហំ សុត្តោ, សាវត្ថិយា ចតុរោ បវេ;

វេសាលីយា គយោ មាលា, សុបិនេ ភារុកច្ចកោ។

សុបញ្ញា សទ្ធា ភិក្ខុនី, សិក្ខាមាតា សាមណេវិច;
វេសិយា បណ្ឌកោ គិហិ, អញ្ញមញ្ញំ វុឌ្ឍបព្ពជិតោ មិគោតិ។

វិនិក្ខត្ត

៦៧. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មក្កដិយា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ចិ នុ ខោ អហំ បារាជិកំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា វេសាលីកា វុឌ្ឍបុត្តកា ភិក្ខុ សិក្ខំ អបច្ចក្ខាយ ទុព្ភល្យំ អនាវិកត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវីសុ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ចិ នុ ខោ មយំ បារាជិកំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុ។ “អាបត្តិ តុម្ពេ, ភិក្ខុវេ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ – ‘ឯវំ មេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ’តិ, គិហិលិដ្ឋេន មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ “ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ចិ នុ ខោ អហំ បារាជិកំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ – ‘ឯវំ មេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ’តិ, នក្កោ ហុត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ – ‘ឯវំ មេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ’តិ, កុសចីរំ និវាសេត្វា... វាកចីរំ និវាសេត្វា... ផលកចីរំ និវាសេត្វា... កេសកម្ពលំ និវាសេត្វា... វាលកម្ពលំ និវាសេត្វា... ឧលុកបក្ខិកំ និវាសេត្វា... អធិនក្ខិបំ និវាសេត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ បីបកេ និបន្នំ ទារិកំ បស្សិត្វា សារក្កោ អង្គដ្ឋំ អង្គ ជាតំ បវេសេសិ។ សា កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ , ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស”តិ។

៦៨. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ មាណវកោ ឧប្បលវណ្ណាយ ភិក្ខុនិយា បដិពទ្ធចិត្តោ ហោតិ។ អថ ខោ សោ មាណវកោ ឧប្បលវណ្ណាយ ភិក្ខុនិយា គាមំ បិណ្ណាយ បរិដ្ឋាយ កុដិកំ បរិសិទ្ធា និលីនោ អច្ឆិ។ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា បាទេ បក្ខាលេត្វា កុដិកំ បរិសិទ្ធា មញ្ញកេ និសិទិ។ អថ ខោ សោ មាណវកោ ឧប្បលវណ្ណំ ភិក្ខុនី ឧត្តហេត្វា ទូសេសិ។ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនំ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុ។ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, អសាទិ យន្តិយា”តិ។

៦៩. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ឥត្ថិលិដ្ឋំ បាតុភូតំ ហោតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុ។ “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, តំយេវ ឧបជ្ឈំ តមេវ ឧបសម្មទំ តានិយេវ [តានិ (សី. ស្យា.)] វស្សានិ ភិក្ខុនីហិ សង្កមិតុំ [សង្កមិតុំ (សី. ស្យា.)]។ យា អាបត្តិយោ ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនីហិ សាធារណា តា អាបត្តិយោ ភិក្ខុនីនំ សន្តិកេ វុឌ្ឍតុ។ យា អាបត្តិយោ ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនីហិ អសាធារណា តាហិ អាបត្តិហិ អនាបត្តិ”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនិយា បុរិសលិដ្ឋំ បាតុភូតំ ហោតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុ។ “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, តំយេវ ឧបជ្ឈំ តមេវ ឧបសម្មទំ តានិយេវ [តានិ (សី. ស្យា.)] វស្សានិ ភិក្ខុហិ សង្កមិតុំ [សង្កមិតុំ (សី. ស្យា.)]។ យា អាបត្តិយោ ភិក្ខុនីនំ ភិក្ខុហិ សាធារណា តា អាបត្តិយោ ភិក្ខុនំ សន្តិកេ វុឌ្ឍតុ។ យា អាបត្តិយោ ភិក្ខុនីនំ ភិក្ខុហិ អសាធារណា តាហិ អាបត្តិហិ អនាបត្តិ”តិ។

៧០. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ – ‘ឯវំ មេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ’តិ, មាតុយា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី... ជីតុយា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី... ភគិនិយា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី... តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បុរាណទុតិយិកាយ មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវី តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

៧១. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មុនុបិដ្ឋិកោ ហោតិ។ សោ អនភិវតិយា បិទ្បិកោ អត្តនោ អង្គជាតំ មុខេន អត្តហេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ លម្អិ ហោតិ។ សោ អនភិវតិយា បិទ្បិកោ អត្តនោ អង្គជាតំ អត្តនោ វច្ឆមគ្គំ បវេសេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មគសវី បស្សិ។ តស្សិញ សវីរេ អង្គជាតសាមន្តា វណោ ហោតិ។ សោ – ‘ឯវំ មេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ’តិ, អង្គជាតេ អង្គជាតំ បវេសេត្វា វណេន នីហរិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មគសវី បស្សិ។ តស្សិញ សវីរេ អង្គជាតសាមន្តា វណោ ហោតិ។ សោ – ‘ឯវំ មេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ’តិ, វណោ អង្គជាតំ បវេសេត្វា អង្គជាតេន នីហរិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ លេបចិត្តស្ស និមិត្តំ អង្គជាតេន ធុបិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ ទារុជីតលិកាយ និមិត្តំ អង្គជាតេន ធុបិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ។

៧២. តែន ខោ បន សមយេន សុន្ទរោ នាម ភិក្ខុ រាជគហា បព្ពជិកោ វថិកាយ **[វថិយាយ (ក.)]** គច្ឆតិ។ អញ្ញតរោ ឥត្ថី – ‘មុហុត្ថំ **[ឥត្ថី តំ បស្សិត្វា ឯតទរោច មុហុត្ថំ (ស្សា.)]**, ភន្តេ, អាគមេហិ, វន្និស្សាមិ’តិ សា វន្នន្តី អន្តរាសកំ ឧត្តិបិដ្ឋា មុខេន អង្គជាតំ អត្តហេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “សាទិយិ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “នាហំ, ភគវា, សាទិយិ”ន្តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អសាទិយន្តស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឥត្ថី ភិក្ខុ បស្សិត្វា ឯតទរោច – “ឯហិ, ភន្តេ, មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវា”តិ។ “អលំ, ភគិនិ, នេតំ កប្បតិ”តិ។ “ឯហិ, ភន្តេ, អហំ វាយមិស្សាមិ, ភ្នំ មា វាយមិ, ឯវំ តេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ”តិ។ សោ ភិក្ខុ តថា អកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឥត្ថី ភិក្ខុ បស្សិត្វា ឯតទរោច – “ឯហិ, ភន្តេ, មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវា”តិ។ “អលំ, ភគិនិ, នេតំ កប្បតិ”តិ។ “ឯហិ, ភន្តេ, ភ្នំ វាយម, អហំ ន វាយមិស្សាមិ, ឯវំ តេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ”តិ។ សោ ភិក្ខុ តថា អកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឥត្ថី ភិក្ខុ បស្សិត្វា ឯតទរោច – “ឯហិ, ភន្តេ, មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវា”តិ។ “អលំ, ភគិនិ, នេតំ កប្បតិ”តិ។ “ឯហិ, ភន្តេ, អព្ពន្ធរំ យដ្ឋេត្វា ពហិ មោចេហិ...បេ.... ពហិ យដ្ឋេត្វា អព្ពន្ធរំ មោចេហិ, ឯវំ តេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ”តិ។ សោ ភិក្ខុ តថា អកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

៧៣. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សិវថិកំ គន្ធា អក្ខាយិកំ សវីរេ បស្សិត្វា តស្សិ មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវី តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សិវថិកំ គន្ធា យេភុយ្យេន អក្ខាយិកំ សវីរេ បស្សិត្វា តស្សិ មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវី តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សិវថិកំ គន្ធា យេភុយ្យេន ខាយិកំ សវីរេ បស្សិត្វា តស្សិ មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវី តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ ទុក្កច្ឆយស្សា”តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សិវិចិកំ គន្ធា ឆិន្ទសីសំ បស្សិត្វា វង្កកតេ មុខេ ធុបន្តំ អង្គជាតំ បវេសេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សិវិចិកំ គន្ធា ឆិន្ទសីសំ បស្សិត្វា វង្កកតេ មុខេ អច្ចបន្តំ អង្គ ជាតំ បវេសេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតវិស្សា ឥត្ថិយា បដិពន្ធវិក្កោ ហោតិ។ សា កាលង្កតា [កាលកតា (សី. ស្យា.)] សុសានេ ឆដ្ឋិតា។ អដ្ឋិកានិ វិប្បកិណ្ឌានិ ហោន្តិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ សិវិចិកំ គន្ធា អដ្ឋិកានិ សង្កដ្ឋិត្វា និមិត្តេ អង្គជាតំ បដិបាទេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ នាគិយា មេថុនំ ធុម្ពំ បដិសេវិ... យក្ខិនិយា មេថុនំ ធុម្ពំ បដិសេវិ... បេតិយា មេថុនំ ធុម្ពំ បដិសេវិ ... បណ្ណកស្ស មេថុនំ ធុម្ពំ បដិសេវិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ឧបហតិទ្រិយោ ហោតិ។ សោ – ‘នាហំ វេទិយាមិ [វេទយាមិ (ក.)] សុខំ វា ទុក្ខំ វា, អនាបត្តិ មេ ភវិស្សតិ’តិ, មេថុនំ ធុម្ពំ បដិសេវិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ “វេទយិ វា សោ, ភិក្ខុវេ, មោយបុរិសោ ន វា វេទយិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស”តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ – ‘ឥត្ថិយា មេថុនំ ធុម្ពំ បដិសេវិស្សាមិ’តិ, ធុបិកមត្តេ វិប្បដិសាវិ អហោសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស”តិ។

៧៤. គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភទ្ទិយេ ជាតិយាវនេ ទិវាវិហារគតោ និបន្នោ ហោតិ។ តស្ស អង្គមង្គានិ វាតូបត្ថន្ធានិ ហោន្តិ។ អញ្ញតរោ ឥត្ថិ បស្សិត្វា អង្គជាតេ អភិនិសីទិត្វា យាវទត្ថំ កត្វា បក្កាមិ។ ភិក្ខុ កិលិន្ទំ បស្សិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ “បញ្ចហិ , ភិក្ខុវេ, អាការេហិ អង្គជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ – វា គេន, វច្ឆេន, បស្សាវេន, វាគេន, ឧច្ចាលិដ្ឋបាណកទដ្ឋេន។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខុវេ, បញ្ចហាការេហិ អង្គជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ ។ អដ្ឋានមេតំ, ភិក្ខុវេ, អនវកាសោ យំ តស្ស ភិក្ខុនោ វាគេន អង្គជាតំ កម្មនិយំ អស្ស។ អរបំ សោ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ។ អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, តស្ស ភិក្ខុនោ”តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សាវត្ថិយា អន្ទវនេ ទិវាវិហារគតោ និបន្នោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ គោបាលិកា បស្សិត្វា អង្គជាតេ អភិនិសីទិ។ សោ ភិក្ខុ បវេសនំ សាទិយិ, បវិដ្ឋំ សាទិយិ, បិកំ សាទិយិ, ឧទ្ធវរណំ សាទិយិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សាវត្ថិយា អន្ទវនេ ទិវាវិហារគតោ និបន្នោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ អជបាលិកា បស្សិត្វា... អញ្ញតរោ កដ្ឋហារិកា បស្សិត្វា... អញ្ញតរោ គោមយហារិកា បស្សិត្វា អង្គជាតេ អភិនិសីទិ។ សោ ភិក្ខុ បវេសនំ សាទិយិ, បវិដ្ឋំ សាទិយិ, បិកំ សាទិយិ, ឧទ្ធវរណំ សាទិយិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

៧៥. គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វេសាលិយំ មហាវនេ ទិវាវិហារគតោ និបន្នោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ឥត្ថិ បស្សិត្វា អង្គជាតេ អភិនិសីទិត្វា យាវទត្ថំ កត្វា សាមន្តា ហសមាទា បិកា ហោតិ ។ សោ ភិក្ខុ បដិពុជ្ឈិត្វា តំ ឥត្ថិ ឯតទវោច – “តុយ្ហិទំ កម្ម”ន្តិ? “អាម, មយ្ហំ កម្ម”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “សាទិយិ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “នាហំ, ភគវា, ជានាមិ”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អជានន្តស្ស”តិ។

៧៦. គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វេសាលិយំ មហាវនេ ទិវាវិហារគតោ រុក្ខំ អបស្សាយ និបន្នោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ឥត្ថិ បស្សិត្វា អង្គជាតេ អភិនិសីទិ។ សោ ភិក្ខុ សហសា វុដ្ឋាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “សាទិយិ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “នាហំ, ភគវា, សាទិយិ”ន្តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អសាទិយន្តស្ស”តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វេសាលិយំ មហាវនេ ទិវាវិហារគតោ រុក្ខំ អបស្សាយ និបន្នោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ឥត្ថិ បស្សិត្វា អង្គជាតេ អភិនិសីទិ។ សោ ភិក្ខុ អកុមិច្ឆា បវត្តេសិ [បវត្តេសិ (សី. ស្យា.)]។ តស្ស

កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “សាទិយី ត្វំ, ភិក្ខុ”តិ? “នាហំ, ភគវា, សាទិយី”ន្តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អសាទិយន្តស្សា”តិ។

៧៧. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វេសាលីយំ មហារនេ ក្នុងការសាលាយំ ទិវាវិហារភតោ ទ្វារំ វិវិត្វា និបន្នោ ហោតិ។ តស្ស អង្គមង្គានិ វាត្ថបត្តន្ទានិ ហោន្តិ។ ភេន ខោ បន សមយេន សម្ពុហុលា ឥត្ថិយោ គន្ធព្វ មាលព្វ អាទាយ អាហមំ អាគមំសុ វិហារបេត្តិកាយោ។ អថ ខោ តា ឥត្ថិយោ តំ ភិក្ខុំ បស្សិត្វា អង្គជាតេ អភិនិសីទិត្វា យាវេត្ថំ កត្វា, បុរិសូសភោ វតាយន្តិ វត្វា គន្ធព្វ មាលព្វ អាហេបេត្វា បក្កមីសុ។ ភិក្ខុ កិលិន្ទំ បស្សិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ។ “បញ្ចហិ, ភិក្ខុវេ, អាការេហិ អង្គជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ – វាគេន, វច្ឆេន, បស្សវេន, វាគេន, ឧប្បាលិដ្ឋបាណកទដ្ឋេន។ តមេហិ ខោ, ភិក្ខុវេ, បញ្ចហាការេហិ អង្គជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ។ អដ្ឋានមេតំ, ភិក្ខុវេ, អនវកាសោ, យំ តស្ស ភិក្ខុនោ វាគេន អង្គជាតំ កម្មនិយំ អស្សុ។ អរហំ សោ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ។ អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, តស្ស ភិក្ខុនោ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, ទិវា បដិសល្លិយន្តេន ទ្វារំ សំវិត្វា បដិសល្លិយីតុ”ន្តិ។

៧៨. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភារុកច្ឆកោ ភិក្ខុ សុបិនន្តេ **[សុបិនន្តេន (សី. ស្យា.)]** បុរាណ ទុតិយិកាយ មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវិត្វា – ‘អស្សមណោ អហំ, វិញ្ញមិស្សាមិ’តិ, ភារុកច្ឆំ គច្ឆន្តោ អន្តរាមត្តេ អាយស្កន្តំ ឧបាលិ បស្សិត្វា ឯតមត្ថំ អាហេចេសិ។ អាយស្កា ឧបាលិ ឯវមាហ – “អនាបត្តិ, អារុសោ, សុបិនន្តេនា”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន រាជគហេ សុបញ្ញា នាម ឧបាសិកា មុធប្បសន្នា **[មុធប្បសន្នា (សី.)]** ហោតិ។ សា ឯវទិដ្ឋិកា ហោតិ – “យា មេចុនំ ធម្មំ ទេតិ សា អគ្គទានំ ទេតិ”តិ។ សា ភិក្ខុំ បស្សិត្វា ឯតទវោច – “ឯហិ, ភន្តេ, មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវា”តិ។ “អលំ, ភគិនិ, នេតំ កប្បតិ”តិ។ “ឯហិ, ភន្តេ, ឧរុន្តរិកាយ **[ឧរុន្តរិកាយ (សី.)]** យដ្ឋេហិ, ឯវ តេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ”តិ...បេ.... ឯហិ, ភន្តេ, នាភិយំ យដ្ឋេហិ... ឯហិ, ភន្តេ, ឧទរវដ្ឋិយំ យដ្ឋេហិ... ឯហិ, ភន្តេ, ឧបកច្ឆកេ យដ្ឋេហិ... ឯហិ, ភន្តេ, តិវាយំ យដ្ឋេហិ... ឯហិ, ភន្តេ, កណ្តច្ឆិទ្ធេ យដ្ឋេហិ... ឯហិ, ភន្តេ, កេសវដ្ឋិយំ យដ្ឋេហិ... ឯហិ, ភន្តេ, អង្គលន្តរិកាយ យដ្ឋេហិ... “ឯហិ, ភន្តេ, ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា មោចេស្សាមិ, ឯវ តេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ”តិ។ សោ ភិក្ខុ តថា អកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្សា”តិ។

៧៩. ភេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ សទ្ធា នាម ឧបាសិកា មុធប្បសន្នា ហោតិ។ សា ឯវទិដ្ឋិកា ហោតិ – “យា មេចុនំ ធម្មំ ទេតិ សា អគ្គទានំ ទេតិ”តិ។ សា ភិក្ខុំ បស្សិត្វា ឯតទវោច – “ឯហិ, ភន្តេ, មេចុនំ ធម្មំ បដិសេវា”តិ។ “អលំ, ភគិនិ, នេតំ កប្បតិ”តិ។ “ឯហិ, ភន្តេ, ឧរុន្តរិកាយ យដ្ឋេហិ...បេ.... ឯហិ, ភន្តេ, ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា មោចេស្សាមិ, ឯវ តេ អនាបត្តិ ភវិស្សតិ”តិ។ សោ ភិក្ខុ តថា អកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្សា”តិ។

៨០. ភេន ខោ បន សមយេន វេសាលីយំ លិច្ឆវិកុមារកា ភិក្ខុំ គហេត្វា ភិក្ខុនិយា វិប្បដិបាទេសុំ... សិក្ខុ មានាយ វិប្បដិបាទេសុំ... សាមណេវិយា វិប្បដិបាទេសុំ។ ឧភោ សាទិយីសុ។ ឧភោ នាសេតញ្ញា។ ឧភោ ន សាទិយីសុ។ ឧភិន្នំ អនាបត្តិ។

៨១. ភេន ខោ បន សមយេន វេសាលីយំ លិច្ឆវិកុមារកា ភិក្ខុំ គហេត្វា វេសិយា វិប្បដិបាទេសុំ... បណ្ឌកេ វិប្បដិបាទេសុំ... គិហិនិយា វិប្បដិបាទេសុំ។ ភិក្ខុ សាទិយី។ ភិក្ខុ នាសេតញ្ញា។ ភិក្ខុ ន សាទិយី។ ភិក្ខុស្ស អនាបត្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន វេសាលីយំ លិច្ឆវិកុមារកា ភិក្ខុ គហេត្វា អញ្ញមញ្ញំ វិប្បដិបាទេសុំ។ ឧភោ សាទិយីសុ។ ឧភោ នាសេតញ្ញា។ ឧភោ ន សាទិយីសុ។ ឧភិន្នំ អនាបត្តិ។

៨២. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ វុឌ្ឍបព្ពជិតោ ភិក្ខុ បុរាណទុតិយិកាយ ទស្សនំ អគមាសិ។ សា – ‘ឯហិ, ភន្តេ, វិញ្ញមា’តិ អគ្គហេសិ។ សោ ភិក្ខុ បដិក្កមន្តោ ឧត្តានោ បរិបតិ។ សា ឧព្ពជិតា **[ឧព្ពជិតា (សី. ស្យា.)]** អង្គជាតេ **[អង្គជាតេន (សី.)]** អភិនិសីទិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ ...បេ.... “សាទិយី ត្វំ, ភិក្ខុ”តិ? “នាហំ, ភគវា, សាទិយី”ន្តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អសាទិយន្តស្សា”តិ។

៨៣. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អរញ្ញេ វិហរតិ។ មិត្តបោគកោ តស្ស បស្សាវដ្ឋានំ អាគន្ធា បស្សាវំ បិវន្តោ មុខេន អង្គជានំ អគ្គហេសិ។ សោ ភិក្ខុ សាទិយិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ភ័, ភិក្ខុ, អាបន្តោ បារាជិក”ន្តិ។

បឋមបារាជិកំ សមត្ថំ។

២. ទុតិយបារាជិកំ

៨៤. តែន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា រាជគហេ វិហរតិ តិជ្ឈក្ខេបេ បព្ពតោ។ តែន ខោ បន សមយេន សម្មហុលា សន្និដ្ឋា សម្មត្តា ភិក្ខុ តសិគិលិបស្សេ តិណកុដិយោ កវិត្វា វស្សំ ឧបកច្ឆិសុ។ អាយស្មាបិ ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ តិណកុដិកំ កវិត្វា វស្សំ ឧបកច្ឆិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ វស្សំវដ្ឋា តេមាសច្ចយេន តិណកុដិយោ ភិក្ខុ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច បដិសាមេត្វា ជនបទចារិកំ បក្កមិសុ។ អាយស្មា បន ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ តត្ថេវ វស្សំ វសិ, តត្ថ ហេមន្តិ, តត្ថ តិម្ហំ។ អថ ខោ អាយស្មតោ ធនិយស្ស កុម្មការបុត្តស្ស តាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋស្ស តិណហារិយោ កដ្ឋហារិយោ តិណកុដិកំ ភិក្ខុត្វា តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច អាទាយ អគម្មសុ។ ទុតិយម្យិ ខោ អាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច សំកដ្ឋិក្វា តិណកុដិកំ អកាសិ។ ទុតិយម្យិ ខោ អាយស្មតោ ធនិយស្ស កុម្មការបុត្តស្ស តាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋស្ស តិណហារិយោ កដ្ឋហារិយោ តិណកុដិកំ ភិក្ខុត្វា តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច អាទាយ អគម្មសុ។ តតិយម្យិ ខោ អាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច សំកដ្ឋិក្វា តិណកុដិកំ អកាសិ។ តតិយម្យិ ខោ អាយស្មតោ ធនិយស្ស កុម្មការបុត្តស្ស តាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋស្ស តិណហារិយោ កដ្ឋហារិយោ តិណ កុដិកំ ភិក្ខុត្វា តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច អាទាយ អគម្មសុ។

អថ ខោ អាយស្មតោ ធនិយស្ស កុម្មការបុត្តស្ស ឯតទហោសិ – “យាវតតិយកំ ខោ មេ តាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋស្ស តិណហារិយោ កដ្ឋហារិយោ តិណកុដិកំ ភិក្ខុត្វា តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច អាទាយ អគម្មសុ។ អហំ ខោ បន សុ សិក្ខិតោ អនវយោ សកេ អាចរិយកេ កុម្មការកម្មេ បរិយោទាតសិប្បោ ។ យំនូនាហំ សាមំ ចិត្តល្អំ មទ្ធិត្វា សព្ព មត្តិកាមយំ កុដិកំ កវេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ សាមំ ចិត្តល្អំ មទ្ធិត្វា សព្ព មត្តិកាមយំ កុដិកំ កវិត្វា តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច តោមយញ្ច សំកដ្ឋិក្វា តំ កុដិកំ បចិ។ សា អហោសិ កុដិកា អភិរូបា ទស្សនីយា បាសាទិកា លោហិតិកា [លោហិតកា (ស្សា.)], សេយ្យថាបិ ឥន្ទគោបកោ។ សេយ្យថាបិ នាម កិដ្ឋណិកសទ្ធោ [កិដ្ឋណិកសទ្ធោ (សិ. ស្សា.)] ឯវមេវ តស្សា កុដិកាយ សទ្ធោ អហោសិ។

៨៥. អថ ខោ ភគវា សម្មហុលេហិ ភិក្ខុហិ សន្និ តិជ្ឈក្ខេបេ បព្ពតា ឱរោហន្តោ អទ្ទស តំ កុដិកំ អភិរូបំ ទស្សនីយំ បាសាទិកំ លោហិតិកំ។ ទិស្វាន ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “កី ឯតំ, ភិក្ខុវេ, អភិរូបំ ទស្សនីយំ បាសាទិកំ លោហិតិកំ, សេយ្យថាបិ ឥន្ទគោបកោ”តិ? អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា – “អននុច្ឆរិកំ, ភិក្ខុវេ, តស្ស មោយបុរិសស្ស អននុលោមិកំ អប្បតិរូបំ អស្សាមណកំ អកហ្មិយំ អករណិយំ។ កថញ្ជិ នាម សោ, ភិក្ខុវេ, មោយបុរិសោ សព្ពមត្តិកាមយំ កុដិកំ កវិស្សតិ! ន ហិ នាម, ភិក្ខុវេ, តស្ស មោយបុរិសស្ស បាណេសុ អនុទ្ធវា អនុកម្មា អវិហេសា ភវិស្សតិ! តច្ឆថេតំ, ភិក្ខុវេ, កុដិកំ ភិក្ខុថ។ មា បច្ឆិមា ជនតា បាណេសុ បាតព្វតំ អាបជ្ជិ។ ន ច, ភិក្ខុវេ, សព្ពមត្តិកាមយា កុដិកា កាតញ្ញា។ យោ កវេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិ។ “ឯវ, ភន្តេ”តិ, ខោ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ បដិស្សណិត្វា យេន សា កុដិកា តេនុបសង្កមិសុ; ឧបសង្កមិត្វា តំ កុដិកំ ភិក្ខុសុ។ អថ ខោ អាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ តេ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “កិស្ស មេ តុម្ហេ, អាវុសោ, កុដិកំ ភិក្ខុថ”តិ? “ភគវា, អាវុសោ, ភេទាបេតិ”តិ។ “ភិក្ខុថវុសោ, សចេ ធម្មស្សាមិ ភេ ទាបេតិ”តិ។

៨៦. អថ ខោ អាយស្មតោ ធនិយស្ស កុម្មការបុត្តស្ស ឯតទហោសិ – “យាវតតិយកំ ខោ មេ តាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋស្ស តិណហារិយោ កដ្ឋហារិយោ តិណកុដិកំ ភិក្ខុត្វា តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច អាទាយ អគម្មសុ។ យាបិ មយា សព្ពមត្តិកាមយា កុដិកា កតា សាបិ ភគវតោ ភេទាបិកា។ អត្ថិ ច មេ ទារុគហេ គណកោ សន្និដ្ឋោ។ យំនូនាហំ ទារុគហេ គណកំ ទារុនិ យាចិត្វា ទារុកុដិកំ កវេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ យេន ទារុគហេ គណកោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ទារុគហេ គណកំ ឯតទវោច – “យាវតតិយកំ ខោ មេ, អាវុសោ, តាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋស្ស តិណហារិយោ កដ្ឋហារិយោ តិណកុដិកំ ភិក្ខុត្វា តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច អាទាយ អគម្មសុ។ យាបិ មយា សព្ពមត្តិកាមយា កុដិកា កតា សាបិ ភគវតោ ភេទាបិកា ។ ទេហិ មេ, អាវុសោ, ទារុនិ។ ឥច្ឆាមិ ទារុកុដិកំ [ទារុកុដិកំ កុដិកំ (សិ.)] កាតុ”ន្តិ។ “នត្ថិ, ភន្តេ, តាទិសានិ ទារុនិ យានាហំ អយ្យស្ស ទទេយ្យំ។ អត្ថិ , ភន្តេ, ទេវគហទារុនិ នគរបដិសង្ហាវិកានិ អាបទត្ថាយ និក្ខិត្តានិ។ សចេ តានិ ទារុនិ រាជោ ទាបេតិ ហរាបេថ, ភន្តេ”តិ។ “ទិដ្ឋានិ, អាវុសោ, រញ្ញា”តិ។ អថ ខោ ទារុគហេ គណកស្ស ឯតទហោសិ – “តមេ ខោ

សមណ សក្យបុត្តិយា ធម្មចារិនោ សមចារិនោ **[សម្មចារិនោ (ក.)]** ព្រហ្មចារិនោ សច្ចវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា រាជាបិមេសំ អភិប្បសន្តោ។ នារហតិ អទិន្នំ ទិន្នន្តិ វត្ត”ន្តិ។ អថ ខោ ទារុគហេ គណកោ អាយស្មន្តំ ធនិយំ កុម្មការបុត្តំ ឯតទវោច – “ហរាបេថ, ភន្តេ”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ តានិ ទារូនិ ខណ្ឌខណ្ឌិកំ ឆេទាបេត្វា សកដេហិ និព្ពាហាបេត្វា ទារុគុជិកំ អកាសិ។

៨៧. អថ ខោ វស្សកាវោ ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ រាជគហេ កម្មន្តេ អនុសញ្ញាយមាវោ យេន ទារុគហេ គណកោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ទារុគហេ គណកំ ឯតទវោច – “យានិ តានិ, ភណេ, ទេវគហទារូនិ នគរបដិសង្ហារិកានិ អាបទត្ថាយ និក្ខិត្តានិ កហំ តានិ ទារូនិ”តិ? “តានិ, សាមិ, ទារូនិ ទេវេន អយ្យស្ស ធនិយស្ស កុម្មការបុត្តស្ស ទិន្នានី”តិ។ អថ ខោ វស្សកាវោ ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ អនត្ថមនោ អហោសិ – “កថញ្ជិ នាម ទេវោ ទេវគហទារូនិ នគរបដិសង្ហារិកានិ អាបទត្ថាយ និក្ខិត្តានិ ធនិយស្ស កុម្មការបុត្តស្ស ទស្សតី”តិ! អថ ខោ វស្សកាវោ ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ យេន រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ មាគធំ សេនិយំ ពិម្ពិសារំ ឯតទវោច – “សច្ចំ កិវ, ទេវេន **[សច្ចំ កិវ ទេវ ទេវេន (សី.)]** ទេវគហទារូនិ នគរបដិសង្ហារិកានិ អាបទត្ថាយ និក្ខិត្តានិ ធនិយស្ស កុម្មការបុត្តស្ស ទិន្នានី”តិ? “កោ ឯវមាហា”តិ? “ទារុគហេ គណកោ, ទេវា”តិ។ “តេន ហិ, ព្រាហ្មណ, ទារុគហេ គណកំ អាណាបេហិ”តិ។ អថ ខោ វស្សកាវោ ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ ទារុគហេ គណកំ ពន្លំ **[ពន្លំ (សី.)]** អាណាបេសិ។ អន្តេស ខោ អាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ ទារុគហេ គណកំ ពន្លំ និយ្យមានំ ទិស្វាន ទារុគហេ គណកំ ឯតទវោច – “កិស្ស ភ្នំ, អារុសោ, ពន្លោ និយ្យាសិ”តិ? “តេសំ, ភន្តេ, ទារូនំ កិច្ចា”តិ។ “គច្ឆារុសោ, អហម្មិ អាគច្ឆាមិ”តិ។ “ឯយ្យាសិ, ភន្តេ, បុរាហំ ហញ្ញាមិ”តិ។

៨៨. អថ ខោ អាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ យេន រញ្ជោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ យេនាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ធនិយំ កុម្មការបុត្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសីទោ ខោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ អាយស្មន្តំ ធនិយំ កុម្មការបុត្តំ ឯតទវោច – “សច្ចំ កិវ មយា, ភន្តេ, ទេវគហទារូនិ នគរបដិសង្ហារិកានិ អាបទត្ថាយ និក្ខិត្តានិ អយ្យស្ស ទិន្នានី”តិ? “ឯវ, មហារាជា”តិ។ “មយំ ខោ, ភន្តេ, រាជានោ នាម ពហុកិច្ចា ពហុករណិយា, ទត្វាបិ ន សវេយ្យម; ឥដ្ឋ, ភន្តេ, សរាបេហិ”តិ។ “សរសិ ភ្នំ, មហារាជ, បបមាភិសិត្តោ ឯវុបិ វាចំ ភាសិតា – “ទិន្នញ្ជេវ សមណព្រាហ្មណានំ តិណកដ្ឋោទកំ បរិភុញ្ញន្ត”តិ។ “សរាមហំ, ភន្តេ។ សន្តិ, ភន្តេ, សមណព្រាហ្មណា លជ្ជិនោ កុក្កច្ចកា សិក្ខាកាមា។ តេសំ អប្បមគ្គកេបិ កុក្កច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ។ តេសំ មយា សន្ធាយ ភាសិតំ, គព្វ ខោ អរញ្ជេ អបរិក្ខហិតំ។ សោ ភ្នំ, ភន្តេ, តេន លេសេន ទារូនិ អទិន្នំ ហរិតុំ មញ្ញសិ! កថញ្ជិ នាម មាទិសោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា វិជិតេ វសន្តំ ហនេយ្យ វា ពន្លេយ្យ វា បញ្ញាជេយ្យ វា! គច្ឆ, ភន្តេ, លោមេន ភ្នំ មុត្តោសិ។ មាស្ស បុនបិ ឯវុបំ អកាសិ”តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “អលជ្ជិនោ ឥមេ សមណ សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា មុសាវាទិនោ។ ឥមេ ហិ នាម ធម្មចារិនោ សមចារិនោ ព្រាហ្មចារិនោ សច្ចវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ! នត្ថិ ឥមេសំ សាមញ្ញំ, នត្ថិ ឥមេសំ ព្រាហ្មញ្ញំ។ នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ, នដ្ឋំ ឥមេសំ ព្រាហ្មញ្ញំ។ កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ, កុតោ ឥមេសំ ព្រាហ្មញ្ញំ! អបគតា ឥមេ សាមញ្ញា, អបគតា ឥមេ ព្រាហ្មញ្ញា។ រាជានម្បិ ឥមេ វញ្ជេន្តិ, កិ បនញ្ជេ មនុស្សេ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា សន្តដ្ឋា លជ្ជិនោ កុក្កច្ចកា សិក្ខាកាមា តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្មា ធនិយោ កុម្មការបុត្តោ រញ្ជោ ទារូនិ អទិន្នំ អាទិយិស្សតី”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ធនិយំ កុម្មការបុត្តំ អនេក បរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯកមត្តំ អាវោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯកស្មី និទានេ ឯកស្មី បករណេ ភិក្ខុ សង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាយស្មន្តំ ធនិយំ កុម្មការបុត្តំ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិវ ភ្នំ, ធនិយ, រញ្ជោ ទារូនិ អទិន្នំ អាទិយិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា – “អននុច្ឆរិកំ, មោយបុរិស, អននុលោមិកំ អប្បតិរូបំ អស្សាមណកំ អកហ្មិយំ អករណិយំ។ កថញ្ជិ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, រញ្ជោ ទារូនិ អទិន្នំ អាទិយិស្សសិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្ធានំ វា បសាទាយ បសន្ធានំ វា ភិយ្យោភារាយ; អថខ្វេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្ធានញ្ជេវ អប្បសាទាយ បសន្ធានញ្ជេ ឯកច្ឆានំ អញ្ញថត្តាយ”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរាណវោហារិកោ មហាមត្តោ ភិក្ខុសុ បព្ពជិតោ ភគវតោ អវិទូវេ និសីទោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា តំ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “កិត្តកេន ខោ ភិក្ខុ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ ចោវ គហេត្វា ហនតិ វា ពន្ធតិ វា បញ្ញាជេតិ វា”តិ? “បាទេន វា, ភគវា, បាទារហេន វា”តិ **[បាទារហេនវា អភិរេកបាទេនវាតិ (ស្យា.)]**។ តេន ខោ បន សមយេន រាជគហេ បញ្ញាមាសកោ បាទោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ធនិយំ កុម្មការបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... ឯវញ្ជ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៨៩. “យោ បន ភិក្ខុ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយេយ្យ, យថារូបេ អទិន្នាទានេ រាជានោ ចោរំ គហេត្វា ហនេយ្យំ វា ពន្ថេយ្យំ វា បញ្ចាដេយ្យំ វា – ‘ចោរោសិ ពាលោសិ មុឡោសិ ថេនោសិ’តិ, តថារូបំ ភិក្ខុ អទិន្នំ អាទិយមាណោ អយម្យិ បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ។

ឯវញ្ញទំ ភក្កតា ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

៩០. តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ រជកត្ថរណំ គន្ធា រជកភណ្ឌិកំ អវហវិត្វា អាវាមំ ហវិត្វា ភាដេសំ។ ភិក្ខុ ឯវមាហំសុ – “មហាបុញ្ញត្ថ តុម្កេ, អាវុសោ។ ពហុំ តុម្កាកំ ចីវរំ ឧប្បន្ន”ន្តិ។ “កុតោ អាវុសោ, អម្កាកំ បុព្វំ, តទានិ មយំ រជកត្ថរណំ គន្ធា រជកភណ្ឌិកំ អវហវិត្វា”តិ។ “ននុ, អាវុសោ, ភក្កតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ។ ភិស្ស តុម្កេ, អាវុសោ, រជកភណ្ឌិកំ អវហវិត្វា”តិ ? “សច្ចំ, អាវុសោ, ភក្កតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ។ តញ្ច ខោ តាមេ, នោ អវញ្ញ”តិ។ “ននុ, អាវុសោ, តថេវេតំ ហោតិ។ អននុច្ឆរិកំ, អាវុសោ, អននុលោមិកំ អប្បតិរូបំ អស្សាមណកំ អកប្បិយំ អករណិយំ។ កថញ្ញិ នាម តុម្កេ, អាវុសោ, រជកភណ្ឌិកំ អវហវិត្វា! នេតំ, អាវុសោ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ បសន្នានំ វា ភិយ្យោភាវាយ; អថ ខេតំ, អាវុសោ, អប្បសន្នានញ្ចោ អប្បសាទាយ បសន្នានញ្ច ឯកច្ឆានំ អញ្ញាថត្តាយា”តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភក្កតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ អថ ខោ ភក្កា ឯតស្គិ និទានេ ឯតស្គិ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ តុម្កេ, ភិក្ខុវេ, រជកត្ថរណំ គន្ធា រជកភណ្ឌិកំ អវហវិត្វា”តិ? “សច្ចំ, ភក្កា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភក្កា – “អននុច្ឆរិកំ, មោយបុរិសា, អននុលោមិកំ អប្បតិរូបំ អស្សាមណកំ អកប្បិយំ អករណិយំ។ កថញ្ញិ នាម តុម្កេ, មោយបុរិសា, រជកភណ្ឌិកំ អវហវិត្វា! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ បសន្នានំ វា ភិយ្យោភាវាយ; អថ ខេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្នានញ្ចោ អប្បសាទាយ បសន្នានញ្ច ឯកច្ឆានំ អញ្ញាថត្តាយា”តិ។ អថ ខោ ភក្កា ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... វិរិយាម្ពស្ស រណំ ភាសិត្វា ភិក្ខុនំ តទនុច្ឆរិកំ តទនុលោមិកំ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ...បេ.... “ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, តមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៩១. “យោ បន ភិក្ខុ តាមា វា អវញ្ញ វា អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយេយ្យ, យថារូបេ អទិន្នាទានេ រាជានោ ចោរំ គហេត្វា ហនេយ្យំ វា ពន្ថេយ្យំ វា បញ្ចាដេយ្យំ វា – ‘ចោរោសិ ពាលោសិ មុឡោសិ ថេនោសិ’តិ, តថារូបំ ភិក្ខុ អទិន្នំ អាទិយមាណោ អយម្យិ បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ។

៩២. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ តមស្គិ អត្ថេ អធិប្បោតោ ភិក្ខុតិ។

តាមោ នាម ឯកកុដិកោបិ តាមោ, ទ្វិកុដិកោបិ តាមោ, តិកុដិកោបិ តាមោ, ចតុកុដិកោបិ តាមោ, សមនុស្សោបិ តាមោ, អមនុស្សោបិ តាមោ, បរិក្ខិក្កោបិ តាមោ, អបរិក្ខិក្កោបិ តាមោ, គោនិសាទិនិវិដ្ឋោបិ តាមោ, យោបិ សត្តោ អតិរេកចកុមាសនិវិដ្ឋោ សោបិ វុច្ឆតិ តាមោ។

តាមូបចាវោ នាម បរិក្ខិក្កត្ថស្ស តាមស្ស តន្ថខីលេ [\[តន្ថខីលេ \(ក.\)\]](#) បិតស្ស មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេខ្ហបាតោ, អបរិក្ខិក្កត្ថស្ស តាមស្ស យរូបចាវេ បិតស្ស មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេខ្ហបាតោ។

អវញ្ញំ នាម បបេត្វា តាមញ្ច តាមូបចារញ្ច អវសេសំ អវញ្ញំ នាម។

អទិន្នំ នាម យំ អទិន្នំ អនិស្សដ្ឋំ អបរិច្ឆត្តំ រក្ខិតំ គោបិតំ មមាយិតំ បរិវត្តហិតំ។ ឯតំ អទិន្នំ នាម។

ថេយ្យសង្ខាតន្តិ ថេយ្យចិត្តោ អវហរណចិត្តោ។

អាទិយេយ្យាតិ អាទិយេយ្យ ហវេយ្យ អវហវេយ្យ ឥរិយាបថំ វិកោបេយ្យ ហនោ ចាវេយ្យ សង្កេតំ វិគិ នាមេយ្យ។

យថារូបំ នាម បាទំ វា បាទារហំ វា អតិរេកបាទំ វា។

រាជានោ នាម បថព្យារាជា បទេសរាជា មណ្ឌលិកា អន្តរភោគិកា អក្ខទស្សា មហាមត្តា, យេ វា បន វេជ្ជភេជ្ជំ ករោត្តា អនុសាសន្តិ។ ឯតេ រាជានោ នាម។

ចោរោ នាម យោ បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយតិ។ ឯសោ ចោរោ នាម។

ហនេយ្យំ វាគិ ហក្កេន វា បាទេន វា កសាយ វា វេក្កេន វា អដ្ឋទណ្ឌកេន វា ឆេដ្ឋាយ វា ហនេយ្យំ។

ពន្ថេយ្យំ វាគិ រដ្ឋពន្ធនេន វា អន្តពន្ធនេន វា សង្ខលិកពន្ធនេន វា យរពន្ធនេន វា នគរពន្ធនេន វា កាម ពន្ធនេន វា និគមពន្ធនេន វា ពន្ថេយ្យំ, បុរិសគុត្តិ វា ករេយ្យំ។

បញ្ចាជេយ្យំ វាគិ តាមា វា និគមា វា នគរា វា ជនបទា វា ជនបទបទេសា វា បញ្ចាជេយ្យំ។

ចោរោសិ ពាលោសិ មុឡោសិ ថេនោសិ គិ បរិភាសោ ឯសោ។

តថារូបំ នាម បាទំ វា បាទារហំ វា អតិរេកបាទំ វា។

អាទិយមានោគិ អាទិយមា នោ ហរមា នោ អវហរមា នោ ឥរិយាបថំ វិកោបយមា នោ ឋានា ចាវយមា នោ សង្កេតំ វិគិនាមយមា នោ។

អយម្បីគិ បុរិមំ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

បារាជិកោ ហោតិគិ សេយ្យថាបិ នាម បណ្ណបលាសោ ពន្ធនា បុគ្គោ **[ហរិតត្ថាយ (សី. ស្យា.)]** អកញ្ចោ ហរិតត្ថាយ **[ហរិតត្ថាយ (សី. ស្យា.)]**, ឯវមេវ ភិក្ខុ បាទំ វា បាទារហំ វា អតិរេកបាទំ វា អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយិត្វា អស្សមណោ ហោតិ អសក្យបុត្តិយោ។ តេន វុច្ចតិ – ‘បារាជិកោ ហោតិ’តិ។

អសំវាសោគិ សំវាសោ នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតា។ ឯសោ សំវាសោ នាម។ សោ តេន សទ្ធិ នត្ថិ។ តេន វុច្ចតិ – ‘អសំវាសោ’តិ។

៩៣. ភូមង្គំ ថលង្គំ អាកាសង្គំ វេហាសង្គំ ឧទកង្គំ នាវង្គំ យានង្គំ ភារង្គំ អាវាមង្គំ វិហារង្គំ ខេត្តង្គំ វត្តង្គំ តាមង្គំ អញ្ញង្គំ ឧទកំ ទន្តបោលំ **[ទន្តបោលំ (សី. ក.)]** វេស្សតិ ហរណកំ ឧបនិធិ សុដ្ឋយាតំ បាលោ អបទំ ទ្វិបទំ ចតុប្បទំ ពហុប្បទំ ឱចរកោ ឱណិរក្ខោ សំវិទាវហារោ សង្កេតកម្មំ និមិត្តកម្មត្ថិ។

៩៤. ភូមង្គំ នាម ភណ្ឌំ ភូមិយំ និក្ខិត្តំ ហោតិ និខាតំ បដិច្ចន្ទំ។ ភូមង្គំ ភណ្ឌំ អវហរិស្សាមីតិ ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ កុទាលំ វា បិដកំ វា បរិយេសតិ កច្ចតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តត្ថ ជាតកំ កង្គំ វា លតំ វា ឆិន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តត្ថ បំសុំ ខណតិ វា ព្យហតិ **[វិយ្យហតិ (ស្យា.)]** វា ឧទ្ធវតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ កុម្មិ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្មាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ អត្តនោ ភាជនំ បវេសេត្វា បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្មាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ អត្តនោ ភាជនគតំ វា ករោតិ មុដ្ឋិ វា ឆិន្នតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ សុត្តារុដ្ឋំ ភណ្ឌំ បាមង្គំ វា កណ្ឌសុត្តកំ វា កដិសុត្តកំ វា សាដកំ វា វេបនំ វា ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្មាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ កោធិយំ គហេត្វា ឧច្ឆារេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ យំសន្តោ នីហរតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ អន្តមសោ កេសគ្គមគ្គម្បិ កុម្មិមុខា មោចេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ សប្បិ វា គេលំ វា មជ្ជំ វា ជាណិតំ វា បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ ឯកេន បយោគេន បិវតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ តត្ថេវ ភិន្នតិ វា ឆដ្ឋេតិ វា ឈាបេតិ វា អបរិភោតំ វា ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

៩៥. ថលង្គំ នាម ភណ្ឌំ ថលេ និក្ខិត្តំ ហោតិ។ ថលង្គំ ភណ្ឌំ អវហរិស្សាមីតិ ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ កច្ចតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្មាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

៩៦. អាកាសង្គំ នាម ភណ្ឌំ អាកាសគតំ ហោតិ។ មោរោ វា កបិញ្ញរោ វា តិក្ខិរោ វា វដ្តកោ វា, សាដកំ វា វេបនំ វា ហិរញ្ញំ វា សុវណ្ណំ វា ឆិដ្ឋមាសំ បតតិ។ អាកាសង្គំ ភណ្ឌំ អវហរិស្សាមីតិ ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ កច្ចតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ កមនំ ឧបច្ឆិន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្មាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

៩៨. ឧទកន្ត្រៈ នាម ភណ្ឌ ឧទកេ និក្ខិត្តំ ហោតិ។ ឧទកន្ត្រៈ ភណ្ឌ អវហរិស្សាមីតិ ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ កច្ចតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្សៈ និមុជ្ជតិ វា ឧម្មុជ្ជតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្សៈ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សៈ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ តត្ថ ជាតកំ ឧប្បលំ វា បទុមំ វា បុណ្ណរិកំ វា ភិសំ វា មច្ចំ វា កច្ចបំ វា បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សៈ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១០០. យានៈ នាម វេយ្យាករណ៍ សកដ៏ សន្មតនិក្ខេប **យានៈ** នាម ភស្តុតាង យានៈ និក្ខេប ហោតិ យានៈ ភស្តុតាង អវិស្សមមិត្ត ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ កច្ចតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ជន្មាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ហនា ចាវេតិ, អាបត្តិ បាវាជិកស្សៈ យានៈ អវិស្សមមិត្ត ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ កច្ចតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ជន្មាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ហនា ចាវេតិ, អាបត្តិ បាវាជិកស្សៈ

១០២. អាវាមោ នាម បុប្ផាវាមោ ផលាវាមោ។ **អាវាមដ្ឋ** នាម ភណ្ឌំ អាវាមេ ចតុបិ ហានេហិ និក្ខិត្តំ ហោតិ - ភូមដ្ឋ ថលដ្ឋំ, អាគាសដ្ឋំ, វេហាសដ្ឋំ។ អាវាមដ្ឋំ ភណ្ឌំ អវហរិស្សាមីតិ ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ គច្ឆតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស។ ហានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ តត្ថ ជាតកំ មូលំ វា តថំ វា បត្តំ វា បុប្ផំ វា ផលំ វា បញ្ចមាសកំ វា អតិវេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស។ ហានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ អាវាមំ អភិយញ្ញតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សាមិកស្ស រិមតិ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស។ សាមិកោ ន មយ្ហំ ភរិស្សតីតិ ជុវំ និក្ខិបតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ធម្មំ ចរន្តោ សាមិកំ បរាជេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ធម្មំ ចរន្តោ បរជេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស។

១០៤. ខេត្ត នាម យត្ត បុព្វជន្ម វា អបរជន្ម វា ជាយតិ។ **ខេត្ត** នាម ភណ្ឌ ខេត្តេ ចត្វាហិ ហានេហិ និក្ខិត្ត ហោតិ – ភូមិ, ថល, អាសន្ន, វេហសន្ន។ ខេត្ត ភណ្ឌ អបរាស្សាមីតិ ថេយ្យចិត្តោ ទុកិយំ វា បរិយេសតិ គច្ឆតិ វា, អាបត្តិ, ទ្រុឌស្ស។ អាមសតិ, អាបត្តិ ទ្រុឌស្ស។ ជន្មាបេតិ, អាបត្តិ ថលច្ចយស្ស។ ហានោ ចាវេតិ,

អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ តត្ថ ជាតកំ បុព្វណ្ណំ វា អបរណ្ណំ វា បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ ខេត្តំ អភិយុញ្ញតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ សាមិកស្ស វិមតី ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ សាមិកោ ន មយ្ហំ ភវិស្សតីតិ ធុរំ និក្ខិបតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ ធម្មំ ចរន្តោ សាមិកំ បរាជេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ ធម្មំ ចរន្តោ បរជ្ជតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ខីលំ វា រដ្ឋំ វា វតី វា មរិយាទំ វា សង្កាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ឯកំ បយោកំ អនាគតេ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ តស្មី បយោគេ អាគតេ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១០៥. វត្ថុ នាម អាមាវត្ថុ វិហារវត្ថុ។ **វត្ថុដ្ឋ** នាម ភណ្ឌំ វត្ថុស្មី ចតុហិ ឋានេហិ និក្ខិក្កំ ហោតិ – ភូមដ្ឋំ, ថលដ្ឋំ, អាកាសដ្ឋំ, វេហាសដ្ឋំ។ វត្ថុដ្ឋំ ភណ្ឌំ អវហរិស្សាមីតិ ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ គច្ឆតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ វត្ថុ អភិយុញ្ញតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ សាមិកស្ស វិមតី ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ សាមិកោ ន មយ្ហំ ភវិស្សតីតិ ធុរំ និក្ខិបតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ ធម្មំ ចរន្តោ សាមិកំ បរាជេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ ធម្មំ ចរន្តោ បរជ្ជតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ខីលំ វា រដ្ឋំ វា វតី វា បាការំ វា សង្កាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ឯកំ បយោកំ អនាគតេ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ តស្មី បយោគេ អាគតេ អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១០៦. តាមដ្ឋ នាម ភណ្ឌំ តាមេ ចតុហិ ឋានេហិ និក្ខិក្កំ ហោតិ – ភូមដ្ឋំ, ថលដ្ឋំ, អាកាសដ្ឋំ, វេហាសដ្ឋំ។ តាមដ្ឋំ ភណ្ឌំ អវហរិស្សាមីតិ ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ គច្ឆតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១០៧. អវញ្ញំ នាម យំ មនុស្សានំ បរិក្កហិតំ ហោតិ, តំ អវញ្ញំ។ **អវញ្ញដ្ឋ** នាម ភណ្ឌំ អវញ្ញេ ចតុហិ ឋានេហិ និក្ខិក្កំ ហោតិ – ភូមដ្ឋំ, ថលដ្ឋំ, អាកាសដ្ឋំ, វេហាសដ្ឋំ។ អវញ្ញដ្ឋំ ភណ្ឌំ អវហរិស្សាមីតិ ថេយ្យចិត្តោ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ គច្ឆតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ តត្ថ ជាតកំ កដ្ឋំ វា លតំ វា តិណំ វា បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១០៨. ឧទកំ នាម ភាជនគតំ វា ហោតិ បោគ្ខរណិយា វា តឡាកេ វា។ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ ។ អត្តនោ ភាជនំ បវេសេត្វា បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ឧទកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ អត្តនោ ភាជនគតំ ករោតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ មរិយាទំ ភិន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ មរិយាទំ ភិន្នត្វា បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ឧទកំ និក្ខាមេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ អតិរេកមាសកំ វា ឧនបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ឧទកំ និក្ខាមេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ មាសកំ វា ឧនមាសកំ វា អគ្សនកំ ឧទកំ និក្ខាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ

១០៩. ទន្តបោណំ នាម ឆិន្នំ វា អច្ឆិន្នំ វា។ បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១១០. វនប្បតិ នាម យោ មនុស្សានំ បរិក្កហិតោ ហោតិ រុក្ខោ បរិភោគោ។ ថេយ្យចិត្តោ ឆិន្នតិ, បហារេ បហារេ អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ឯកំ បហារំ អនាគតេ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ តស្មី បហារេ អាគតេ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១១១. ហរណកំ នាម អញ្ញស្ស ហរណកំ ភណ្ឌំ។ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ សហភណ្ឌហារកំ បទសា នេស្សាមីតិ បឋមំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ទុតិយំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ បតីតំ ភណ្ឌំ តហេស្សាមីតិ បាតាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ បតីតំ ភណ្ឌំ បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១១២. ឧបនិច្ចិ នាម ឧបនិក្ខិក្កំ ភណ្ឌំ។ ទេហិ មេ ភណ្ឌន្តិ វុច្ឆមានោ នាហំ ភណ្ឌមីតិ ភណ្ឌតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ សាមិកស្ស វិមតី ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សៈ សាមិកោ ន មយ្ហំ ទស្សតីតិ ធុរំ និក្ខិបតិ,

អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ ធម្មំ ចរន្តោ សាមិកំ បរាជេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ ធម្មំ ចរន្តោ បរជ្ជេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ

១១៣. សុដ្ឋយាតំ នាម រញ្ជា បរិកំ ហោតិ បព្ពត្តខណ្ឌេ វា នទីតិក្កេ វា គាមទ្វារេ វា – ‘អក្រ បរិដ្ឋស្ស សុដ្ឋំ គណ្ណន្ត’តិ។ តក្រ បរិសិក្ខា រាជក្កំ [រាជក្កំ (សី. ស្ស.)] ភណ្ឌំ បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ បឋមំ បាទំ សុដ្ឋយាតំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ទុតិយំ បាទំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ អន្តោសុដ្ឋយាតេ បិគោ ពហិ សុដ្ឋយាតំ បាតេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ សុដ្ឋំ បរិហរេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ

១១៤. បាណោ នាម មនុស្សបាណោ វុច្ចតិ។ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ បទសា នេស្សាមីតិ បឋមំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ទុតិយំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

អបទំ នាម អហិ មច្ឆា។ បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១១៥. ទ្វិបទំ នាម មនុស្សា, បក្ខជាតា។ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ បទសា នេស្សាមីតិ បឋមំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ទុតិយំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១១៦. ចតុប្បទំ នាម – ហត្ថិ អស្សា ឱដ្ឋា គោណា គទ្រភា បសុកា។ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ បទសា នេស្សាមីតិ បឋមំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ទុតិយំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ តតិយំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ចតុត្ថំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១១៧. ពហុប្បទំ នាម – វិច្ឆិកា សតបទី ឧច្ឆាលិដ្ឋបាណកា។ បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ បទសា នេស្សាមីតិ សង្កាមេតិ, បទេ បទេ អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ បច្ឆិមំ បាទំ សង្កាមេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១១៨. ឱចរកោ នាម ភណ្ឌំ ឱចរិក្ខា អាចិក្ខតិ – “ឥត្ថន្នាមំ ភណ្ឌំ អវហរា”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ សោ តំ ភណ្ឌំ អវហរេតិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្សៈ

ឱណិរក្ខោ នាម អាហដំ ភណ្ឌំ គោបេន្តោ បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

សំវិទាវហរោ នាម សម្ពហុលា សំវិទហិត្វា ឯកោ ភណ្ឌំ អវហរេតិ, អាបត្តិ សព្ពេសំ បារាជិកស្សៈ

១១៩. សង្កេតកម្មំ នាម សង្កេតំ ករោតិ – “បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា រត្តិ វា ទិវា វា ភេន សង្កេតេន តំ ភណ្ឌំ អវហរា”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ភេន សង្កេតេន តំ ភណ្ឌំ អវហរេតិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្សៈ តំ សង្កេតំ បុរេ វា បច្ឆា វា តំ ភណ្ឌំ អវហរេតិ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តិ។ អវហរកស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១២០. និមិត្តកម្មំ នាម និមិត្តំ ករោតិ។ អត្ថិ វា និខណិស្សាមិ ភមុកំ វា ឧត្តិបិស្សាមិ សីសំ វា ឧត្តិបិស្សាមិ, ភេន និមិត្តេន តំ ភណ្ឌំ អវហរេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ភេន និមិត្តេន តំ ភណ្ឌំ អវហរេតិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្សៈ តំ និមិត្តំ បុរេ វា បច្ឆា វា តំ ភណ្ឌំ អវហរេតិ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តិ។ អវហរកស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១២១. ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្នាមំ ភណ្ឌំ អវហរា”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ សោ តំ មញ្ញមាណោ តំ អវហរេតិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្សៈ

១២៦. ឆហិ អាការេហិ អទិន្នំ អាទិយន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ន ច សកសញ្ញិ, ន ច វិស្សាសគ្គាហិ, ន ច គាវកាលិកំ, លហុកោ ច ហោតិ បរិក្ខារោ អតិរេកមាសកោ វា ឧនបញ្ចមាសកោ វា, ថេយ្យចិត្តញ បច្ចបដ្ឋិតំ ហោតិ។ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ហនា ចាវេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

១២៧. ឆហិ អាការេហិ អទិន្នំ អាទិយន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ន ច សកសញ្ញិ, ន ច វិស្សាសគ្គាហិ, ន ច តាវកាលិកំ, លហុកោ ច ហោតិ បរិក្ខារោ, មាសកោ វា ឧនមាសកោ វា, ថេយ្យចិត្តញ្ច បច្ចបដ្ឋិតំ ហោតិ។ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

១២៨. បញ្ចហិ អាការេហិ អទិន្នំ អាទិយន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ន ច បរបរិក្ខហិតំ ហោតិ, បរបរិក្ខហិត សញ្ញិ ច, គុកោ ច ហោតិ បរិក្ខារោ, បញ្ចមាសកោ វា អតិរេកបញ្ចមាសកោ វា, ថេយ្យចិត្តញ្ច បច្ចបដ្ឋិតំ ហោតិ។ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

១២៩. បញ្ចហិ អាការេហិ អទិន្នំ អាទិយន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ន ច បរបរិក្ខហិតំ ហោតិ, បរបរិក្ខហិត សញ្ញិ ច, លហុកោ ច ហោតិ បរិក្ខារោ, អតិរេកមាសកោ វា ឧនបញ្ចមាសកោ វា, ថេយ្យចិត្តញ្ច បច្ចបដ្ឋិតំ ហោតិ។ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

១៣០. បញ្ចហិ អាការេហិ អទិន្នំ អាទិយន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ន ច បរបរិក្ខហិតំ ហោតិ, បរបរិក្ខហិត សញ្ញិ ច, លហុកោ ច ហោតិ បរិក្ខារោ, មាសកោ វា ឧនមាសកោ វា, ថេយ្យចិត្តញ្ច បច្ចបដ្ឋិតំ ហោតិ។ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជន្នាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឋានា ចាវេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

១៣១. អនាបត្តិ សសញ្ញិស្ស, វិស្សាសគ្គាហេ, តាវកាលិកេ, បេតបរិក្ខហេ, តិរច្ឆានគតបរិក្ខហេ, បំសុក្ខលសញ្ញិស្ស, ឧម្ពុត្តកស្ស, (ខិត្តចិត្តស្ស វេទនាដ្ឋស្ស) **[(ខិត្តចិត្តស្ស វេទនាដ្ឋស្ស) កត្តចំ នត្ថិ]** អាទិ កម្មិកស្សតិ។

អទិន្នាទានម្ហិ បឋមភាណវារោ និដ្ឋិតោ។

វិនិកត្តឧទ្ទានគាថា

រជកេហិ បញ្ច អក្ខតា, ចតុរោ អត្ថរណេហិ ច;
អន្នកាវេន វេ បញ្ច, បញ្ច ហារណកេន ច។

និរុត្តិយា បញ្ច អក្ខតា, វាគេហិ អបវេ ទុវេ;
អសម្ពិទ្ធេ កុសាបាតោ, ជន្តគ្គេន **[ជន្តាយវេន (ស្សា.)]** សហា ទស។

វិហាសេហិ បញ្ច អក្ខតា, បញ្ច ចេវ អមូលកា;
ទុព្ពិក្ខេ កុរមំសញ្ច **[កុរមំសញ្ច (ស្សា.)]**, បូរសក្ខលិមោទកា។

ឆបរិក្ខារថវិកា , ភិសិវសា ន និក្ខមេ;
ខាននីយញ្ច វិស្សាសំ, សសញ្ញាយបវេ ទុវេ។

សត្ត នាវហរាមាតិ, សត្ត ចេវ អវហរុំ;
សង្ឃស្ស អវហរុំ សត្ត, បុប្ផេហិ អបវេ ទុវេ។

តយោ ច វុត្តវាទិនោ, មណិ គីណិ អតិក្កមេ;
សូករា ច មិកា មច្ឆា, យានញ្ចាបិ បវត្តយិ។

ទុវេ បេសិ ទុវេ ទា, បំសុក្ខលំ ទុវេ ទកា;
អនុបុព្វវិជានេន , តទញ្ញោ ន បរិបូរយិ។

សាវត្ថិយា ចតុរោ មុដ្ឋិ, ទ្វេ វិហាសា ទុវេ តិណា;
សង្ឃស្ស ភាជយុំ សត្ត, សត្ត ចេវ អស្សាមិកា។

ទារុទកា មត្តិកា ទ្វេ តិណានិ;
សង្ឃស្ស សត្ត អវហាសិ សេយ្យុ;
សស្សាមិកំ ន ចាបិ នីហវេយ្យុ;

ហេយ សស្សាមីកំ តាវកាលិកំ។

ចម្បា រាជគហេ ចេវ, វេសាលិយា ច អដ្ឋកោ;
ពារាណសី ច កោសម្ពី, សាកលា ទទ្ធិកេន បាតិ។

វិនិកត្ត

១៣២. ភេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ រជកត្ថរណំ គន្ធា រជកភណ្ឌិកំ អវហរិសុ។ ភេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ។ កច្ចិ នុ ខោ មយំ បារាជិកំ អាបត្តិ អាបន្នា”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសំ។ “អាបត្តិ តុម្កេ, ភិក្ខុវេ, អាបន្នា បារាជិក”ន្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ រជកត្ថរណំ គន្ធា មហាភ្នំ ទុស្សំ បស្សិត្វា ថេយ្យចិត្តំ ឧប្បាទេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ចិ នុ ខោ អហំ បារាជិកំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, ចិត្តប្បាទេ”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ រជកត្ថរណំ គន្ធា មហាភ្នំ ទុស្សំ បស្សិត្វា ថេយ្យចិត្តោ អាមសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ រជកត្ថរណំ គន្ធា មហាភ្នំ ទុស្សំ បស្សិត្វា ថេយ្យចិត្តោ ផន្ទាបេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ ចុល្លច្ចយស្សា”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ រជកត្ថរណំ គន្ធា មហាភ្នំ ទុស្សំ បស្សិត្វា ថេយ្យចិត្តោ ហានា បាវេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៣៣. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បិណ្ឌបារិកោ ភិក្ខុ មហាភ្នំ ឧត្តរត្ថរណំ បស្សិត្វា ថេយ្យចិត្តំ ឧប្បាទេសិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ អាមសិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ ផន្ទាបេសិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ ហានា បាវេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៣៤. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ទិវា ភណ្ឌំ បស្សិត្វា និមិត្តំ អកាសិ – “វត្តិ អវហរិស្សាមិ”តិ។ សោ តំ មញ្ញមាណោ តំ អវហរិ...បេ.... តំ មញ្ញមាណោ អញ្ញំ អវហរិ...បេ.... អញ្ញំ មញ្ញមាណោ តំ អវហរិ...បេ.... អញ្ញំ មញ្ញមាណោ អញ្ញំ អវហរិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ទិវា ភណ្ឌំ បស្សិត្វា និមិត្តំ អកាសិ – “វត្តិ អវហរិស្សាមិ”តិ។ សោ តំ មញ្ញមាណោ អត្តនោ ភណ្ឌំ អវហរិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញស្ស ភណ្ឌំ ហរន្តោ សីសេ ភារំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ ផន្ទាបេសិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ ខន្ធំ ឱរោបេសិ...បេ.... ខន្ធោ ភារំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ ផន្ទាបេសិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ កដិ ឱរោបេសិ...បេ.... កដិយា ភារំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ ផន្ទាបេសិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ ហត្ថេន អត្តហេសិ...បេ.... ហត្ថេ ភារំ ថេយ្យចិត្តោ ភូមិយំ និក្ខិបិ...បេ.... ថេយ្យចិត្តោ ភូមិកោ អត្តហេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៣៥. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អដ្ឋោកាសេ ចីវរំ បត្តរិក្ខា វិហារំ បារិសិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ – “មាយិទំ ចីវរំ នស្សី”តិ, បដិសាមេសិ។ សោ និក្ខមិត្វា តំ ភិក្ខុំ បុច្ឆិ – “អាវុសោ, មយំ ចីវរំ ភេន អវហដ”ន្តិ? សោ ឯវមាហ – “មយា អវហដ”ន្តិ។ “សោ តំ អាទិយិ, អស្សមណោសិ ភ្នំ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ....។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ “ភិចិត្តោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “និរុត្តិបថោ អហំ, ភគវ”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, និរុត្តិបថេ”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បីបេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា។ បីបេ និសីទនំ និក្ខិបិត្វា... ហេដ្ឋាបីបេ បត្តំ និក្ខិបិត្វា វិហារំ បារិសិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ – “មាយំ បត្តោ នស្សី”តិ បដិសាមេសិ។ សោ និក្ខមិត្វា តំ ភិក្ខុំ បុច្ឆិ –

“អាវុសោ, មួយ បត្តោ កេន អវហដោ”តិ? សោ ឯវមាហ – “មយា អវហដោ”តិ។ “សោ តំ អាទិយិ, អស្សមណោសិ ត្វ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, និរុត្តិបថេ”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុនី វតិយា ចីវរំ បត្តវិទ្យា វិហារំ បាវិសិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុនី – ‘មាយិទំ ចីវរំ នស្សិ’តិ បដិសាមេសិ។ សា និក្ខមិត្វា តំ ភិក្ខុនី បុច្ឆិ – “អយ្យេ, មួយ ចីវរំ កេន អវហដ”ន្តិ? សា ឯវមាហ – “មយា អវហដ”ន្តិ។ “សា តំ អាទិយិ, អស្សមណោសិ ត្វ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អាវោចេសិ។ ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនំ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ។ ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, និរុត្តិបថេ”តិ។

១៣៦. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វាតមណ្ឌលិកាយ ឧក្ខិក្កំ សាដកំ បស្សិត្វា សាមិកានំ ទស្សមីតិ, អត្តហេសិ។ សាមិកា តំ ភិក្ខុំ ចោទេសុំ – “អស្សមណោសិ ត្វ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “កិ ចិត្តោ ត្វំ ភិក្ខុ”តិ? “អថេយ្យចិត្តោ អហំ, ភកវា”តិ។ អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អថេយ្យចិត្តស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វាតមណ្ឌលិកាយ ឧក្ខិក្កំ វេបនំ បស្សិត្វា ‘បុរេ សាមិកា បស្សន្តិ’តិ ថេយ្យចិត្តោ អត្តហេសិ។ សាមិកា តំ ភិក្ខុំ ចោទេសុំ – “អស្សមណោសិ ត្វ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៣៧. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សុសានំ គន្ធា អភិន្នេ សវីរេ បំសុក្ខលំ អត្តហេសិ។ តស្សិញ សវីរេ បេតោ អធិវត្តោ ហោតិ ។ អថ ខោ សោ បេតោ តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “មា, ភន្នេ, មួយ សាដកំ អត្តហេសិ”តិ។ សោ ភិក្ខុ អនាទិយន្តោ អគមាសិ ។ អថ ខោ តំ សវីរី ឧដ្ឋហិត្វា តស្ស ភិក្ខុនោ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ វិហារំ បរិសិត្វា ទ្វារំ ថកេសិ។ អថ ខោ តំ សវីរី តត្ថេវ បរិបតិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ ន ច, ភិក្ខុវេ, អភិន្នេ សវីរេ បំសុក្ខលំ គហេតព្ពំ។ សោ គណ្ហេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

១៣៨. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស ចីវរេ ភាជិយមាទេ ថេយ្យចិត្តោ កុសំ សង្កាមេ ត្វា ចីវរំ អត្តហេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៣៩. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អានន្នោ ជន្មាយវេ អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ អន្តរាសកំ អត្តនោ មញ្ញមាទោ និវាសេសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទវោច – “កិស្ស មេ ត្វំ, អាវុសោ អានន្ត, អន្តរាសកំ និវាសេសិ”តិ? “សកសញ្ញិ អហំ, អាវុសោ”តិ។ ភកវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, សកសញ្ញិស្ស”តិ។

១៤០. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ គិដ្ឋក្ខេបា បព្ពតា ឱរោហន្តា សិហវិយាសំ បស្សិត្វា បចាបេត្វា បរិកុញ្ញិសុ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, សិហវិយាសេ”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ គិដ្ឋក្ខេបា បព្ពតា ឱរោហន្តា ព្យក្សវិយាសំ បស្សិត្វា... ទិបិវិយាសំ បស្សិត្វា... កវច្ឆវិយាសំ បស្សិត្វា... កោកវិយាសំ បស្សិត្វា បចាបេត្វា បរិកុញ្ញិសុ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, កិច្ចានគតបរិគ្គហេ”តិ។

១៤១. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស ឱទនេ ភាជិយមាទេ – ‘អបរស្ស ភាគំ ទេហិ’តិ អមូលកំ អត្តហេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ សម្បជានមុសាវាទេ បាចិត្តិយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស ខាទនីយេ ភាជិយមាទេ... សង្ឃស្ស បូរេ ភាជិយ មាទេ... សង្ឃស្ស ឧច្ឆម្ពិ ភាជិយមាទេ... សង្ឃស្ស តិម្ពរុសកេ ភាជិយមាទេ – ‘អបរស្ស ភាគំ ទេហិ’តិ អមូលកំ អត្តហេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ សម្បជានមុសាវាទេ បាចិត្តិយស្ស”តិ។

១៤២. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ទុព្ពិក្ខេ ឱទនីយវរំ បរិសិត្វា បត្តប្បំ ឱទនំ ថេយ្យចិត្តោ អវហវិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ទុក្ខិក្ខេ សូនយំ [សូនាយំ (សី. ស្យា)] បរិសិទ្ធា បត្តបូរំ មំសំ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ទុក្ខិក្ខេ បូរយំ បរិសិទ្ធា បត្តបូរំ បូរំ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ...បេ.... បត្តបូរ មោទកេ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៤៣. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ទិវា បរិក្ខារំ បស្សិត្វា និមិត្តំ អកាសិ – “វត្ថុ អវហរិស្សាមី”តិ។ សោ តំ មញ្ញមា នោ តំ អវហរិ...បេ.... តំ មញ្ញមា នោ អញ្ញំ អវហរិ...បេ.... អញ្ញំ មញ្ញមា នោ តំ អវហរិ...បេ.... អញ្ញំ មញ្ញមា នោ អញ្ញំ អវហរិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ទិវា បរិក្ខារំ បស្សិត្វា និមិត្តំ អកាសិ – “វត្ថុ អវហរិស្សាមី”តិ។ សោ តំ មញ្ញមា នោ អត្ថនោ បរិក្ខារំ អវហរិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

១៤៤. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បីបេ ថវិកំ បស្សិត្វា – “ឥតោ គណ្ណន្នោ បារាជិកោ ភវិស្សាមី”តិ សហ បីបកេន សង្កាមេត្វា អត្ថហេសិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស ភិសិ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ. ... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៤៥. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ចីវរំសេ ចីវរំ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វិហារេ ចីវរំ អវហរិត្វា – “ឥតោ និក្ខមន្នោ បារាជិកោ ភវិស្សាមី”តិ វិហារេ ន និក្ខមិ...បេ.... ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ “និក្ខមិ [និក្ខមេយ្យ (សី. ស្យា.)] វា សោ, ភិក្ខុវេ, មោយបុរិសោ ន វា និក្ខមិ [និក្ខមេយ្យ (សី. ស្យា.)], អាបត្តិ បារាជិកស្ស”តិ។

១៤៦. តែន ខោ បន សមយេន ទ្វេ ភិក្ខុ សហាយកា ហោន្តិ។ ឯកោ ភិក្ខុ គាមំ បិណ្ឌាយ បារិសិ។ ទុតិយោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស ខាននីយេ ភាជីយមា នេ សហាយកស្ស ភាគំ គហេត្វា តស្ស វិស្សសន្នោ បរិភុញ្ញិ។ សោ ជានិត្វា តំ ចោទេសិ – “អស្សមណោសិ ភ្នំ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “កី ចិត្តោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “វិស្សសគ្គាហោ អហំ, ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, វិស្សសគ្គាហោ”តិ។

១៤៧. តែន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ។ សង្ឃស្ស ខាននីយេ ភាជីយមា នេ សព្ពេសំ បដិវិសា អាហរិត្វា ឧបនិក្ខិត្តា ហោន្តិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ បដិវិសំ អត្ថនោ មញ្ញមា នោ បរិភុញ្ញិ។ សោ ជានិត្វា តំ ចោទេសិ – “អស្សមណោសិ ភ្នំ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “កីចិត្តោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “សកសញ្ញិ អហំ, ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សកសញ្ញិស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ។ សង្ឃស្ស ខាននីយេ ភាជីយមា នេ អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ បត្តេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ បដិវិសា អាហរិត្វា ឧបនិក្ខិត្តោ ហោតិ។ បត្តសាមិកោ ភិក្ខុ អត្ថនោ មញ្ញមា នោ បរិភុញ្ញិ។ សោ ជានិត្វា តំ ចោទេសិ – “អស្សមណោសិ ភ្នំ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សកសញ្ញិស្ស”តិ។

១៤៨. តែន ខោ បន សមយេន អម្ពចោរកា អម្ពំ បាតេត្វា ភណ្ឌិកំ អាទាយ អគម្មសុ។ សាមិកា តេ ចោរកេ អនុពន្ធិសុ។ ចោរកា សាមិកេ បស្សិត្វា ភណ្ឌិកំ បាតេត្វា បលាយីសុ។ ភិក្ខុ បំសុក្ខលសញ្ញិនោ បដិគ្គហាបេត្វា បរិភុញ្ញិសុ។ សាមិកា តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ តុម្ពេ”តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ. ... ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ “កីចិត្តោ តុម្ពេ, ភិក្ខុវេ”តិ? “បំសុក្ខលសញ្ញិនោ មយំ, ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បំសុក្ខលសញ្ញិស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន ជម្ពូចោរកា... លពុជចោរកា... បនសចោរកា... តាលបក្កចោរកា... ឧច្ចចោរកា... តិម្ភូសកចោរកា តិម្ភូសកេ ឧច្ចិនិត្យា ភណ្ឌិកំ អាទាយ អគម៌សុ។ សាមិកា តេ ចោរកេ អនុ ពន្ធិសុ។ ចោរកា សាមិកេ បស្សិត្វា ភណ្ឌិកំ បាតេត្វា បលាយិសុ។ ភិក្ខុ បំសុក្ខលសញ្ញិនោ បដិគ្គហាបេត្វា បរិភូតិសុ។ សាមិកា តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ តុម្ហេ” តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បំសុក្ខលសញ្ញិស្សា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អម្ពូចោរកា អម្ពំ បាតេត្វា ភណ្ឌិកំ អាទាយ អគម៌សុ។ សាមិកា តេ ចោរកេ អនុពន្ធិសុ។ ចោរកា សាមិកេ បស្សិត្វា ភណ្ឌិកំ បាតេត្វា បលាយិសុ។ ភិក្ខុ – ‘បុរេ សាមិកា បស្សន្តី’ តិ, ថេយ្យចិត្តា បរិភូតិសុ។ សាមិកា តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ តុម្ហេ” តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, អាបន្នា បារាជិក” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន ជម្ពូចោរកា... លពុជចោរកា... បនសចោរកា... តាលបក្កចោរកា... ឧច្ចចោរកា... តិម្ភូសកចោរកា តិម្ភូសកេ ឧច្ចិនិត្យា ភណ្ឌិកំ អាទាយ អគម៌សុ។ សាមិកា តេ ចោរកេ អនុ ពន្ធិសុ។ ចោរកា សាមិកេ បស្សិត្វា ភណ្ឌិកំ បាតេត្វា បលាយិសុ។ ភិក្ខុ – ‘បុរេ សាមិកា បស្សន្តី’ តិ, ថេយ្យចិត្តា បរិភូតិសុ។ សាមិកា តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ តុម្ហេ” តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, អាបន្នា បារាជិក” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស អម្ពំ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ... សង្ឃស្ស ជម្ពំ... សង្ឃស្ស លពុជំ... សង្ឃស្ស បនសំ... សង្ឃស្ស តាលបក្កំ... សង្ឃស្ស ឧច្ចំ... សង្ឃស្ស តិម្ភូសកំ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក” តិ។

១៤៩. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បុប្ផារាមំ គន្ធា ឱចិតំ បុប្ផំ បញ្ចមាសគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បុប្ផារាមំ គន្ធា បុប្ផំ ឱចិនិត្យា បញ្ចមាសគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ អាបន្នោ បារាជិក” តិ។

១៥០. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តាមកំ គច្ឆន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “អាវុសោ, តុយ្ហំ ឧបដ្ឋាកកុលំ វុត្តោ វជ្ជេមី” តិ។ សោ គន្ធា ឯកំ សាដកំ អាហារាបេត្វា អត្តនា បរិភូតិ។ សោ ជានិត្វា តំ ចោ ទេសិ – “អស្សមណោសិ ត្វ” តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ ន ច, ភិក្ខុវេ, វុត្តោ វជ្ជេមីតិ វត្តព្នោ។ យោ វទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តាមកំ គច្ឆតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “អាវុសោ, មយ្ហំ ឧបដ្ឋាកកុលំ វុត្តោ វជ្ជេមី” តិ។ សោ គន្ធា យុគសាដកំ អាហារាបេត្វា ឯកំ អត្តនា បរិភូតិ, ឯកំ តស្ស ភិក្ខុនោ អទាសិ។ សោ ជានិត្វា តំ ចោទេសិ – “អស្សមណោសិ ត្វ” តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ ន ច, ភិក្ខុវេ, វុត្តោ វជ្ជេមីតិ វត្តព្នោ។ យោ វទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តាមកំ គច្ឆន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “អាវុសោ, តុយ្ហំ ឧបដ្ឋាកកុលំ វុត្តោ វជ្ជេមី” តិ។ សោបិ ឯវមាហ – “វុត្តោ វជ្ជេមី” តិ។ សោ គន្ធា អាឡកំ សប្បី តុលំ តុឡំ ទោណំ តណ្ហលំ អាហារាបេត្វា អត្តនា បរិភូតិ។ សោ ជានិត្វា តំ ចោទេសិ – “អស្សមណោសិ ត្វ” តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ ន ច, ភិក្ខុវេ, វុត្តោ វជ្ជេមីតិ វត្តព្នោ, ន ច វុត្តោ វជ្ជេមីតិ វត្តព្នោ។ យោ វទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា” តិ។

១៥១. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ មហគ្គំ មណី អាទាយ អញ្ញតរេន ភិក្ខុនា សទ្ធិ អន្ធាន មគ្គប្បដិបន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ សុដ្ឋង្គានំ បស្សិត្វា តស្ស ភិក្ខុនោ អជានន្តស្ស ថវិកាយ មណី បក្ខិបិត្វា សុដ្ឋង្គានំ អភិក្កមិត្វា អត្តហេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “ភិចិត្តោ ត្វំ, ភិក្ខុ” តិ? “នាហំ, ភកា, ជានាមី” តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អជានន្តស្សា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ មហគ្គំ មណី អាទាយ អញ្ញតរេន ភិក្ខុនា សទ្ធិ អន្ធាន មគ្គប្បដិបន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ សុដ្ឋង្គានំ បស្សិត្វា គិលានាលយំ ករិត្វា អត្តនោ ភណ្ឌិកំ តស្ស

ភិក្ខុនោ អទាសិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ សុដ្ឋង្គានំ អតិក្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “អាហរ មេ, ភន្តេ, ភណ្ឌិកំ; នាហំ អកល្លកោ”តិ។ “កិស្ស បន ភ្នំ, អាវុសោ, ឯវុបំ អកាសិ”តិ? អថ ខោ សោ បុរិសោ តស្ស ភិក្ខុនោ ឯ តមត្ថំ អាវោចេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “កិចិក្កោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “នាហំ, ភគវា, ជានាមិ”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អជានន្តស្ស”តិ។

១៥២. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សត្ថេន សទ្ធិ អន្ទានមគ្គប្បដិបន្នោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ បុរិសោ តំ ភិក្ខុំ អាមិសេន ឧបលាបេត្វា សុដ្ឋង្គានំ បស្សិត្វា មហាភ្នំ មណី តស្ស ភិក្ខុនោ អទាសិ – “ឥមំ, ភន្តេ, មណី សុដ្ឋង្គានំ អតិក្កាមេហិ”តិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ តំ មណី សុដ្ឋង្គានំ អតិក្កាមេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”តិ។

១៥៣. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បាសេ ពន្លំ សូករំ កាវុញ្ញេន មុញ្ជិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “កិចិក្កោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “កាវុញ្ញាធិប្បាយោ អហំ, ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, កាវុញ្ញាធិប្បាយស្ស”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បាសេ ពន្លំ សូករំ – “បុរេ សាមិកា បស្សន្តី”តិ, ថេយ្យចិក្កោ មុញ្ជិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បាសេ ពន្លំ មិគំ កាវុញ្ញេន មុញ្ជិ... បាសេ ពន្លំ មិគំ – “បុរេ សាមិកា បស្សន្តី”តិ, ថេយ្យចិក្កោ មុញ្ជិ ... កុមិនេ ពន្លេ មច្ឆេ កាវុញ្ញេន មុញ្ជិ... កុមិនេ ពន្លេ មច្ឆេ – “បុរេ សាមិកា បស្សន្តី”តិ ថេយ្យចិក្កោ មុញ្ជិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យានេ ភណ្ឌំ បស្សិត្វា – “ឥតោ គណ្ណន្នោ បារាជិកោ ភវិស្សាមិ”តិ, អតិក្កមិត្វា បវុត្តេត្វា **[បវុត្តេត្វា (ក.)]** អគ្គហេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ , ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កុលលេន ឧត្តិតំ មំសបេសិ – “សាមិកានំ ទស្សាមិ”តិ អគ្គហេសិ។ សាមិកា តំ ភិក្ខុំ ចោទេសុំ – “អស្សមណោសិ ភ្នំ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អថេយ្យចិត្តស្ស”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កុលលេន ឧត្តិតំ មំសបេសិ – “បុរេ សាមិកា បស្សន្តី”តិ, ថេយ្យចិក្កោ អគ្គហេសិ។ សាមិកា តំ ភិក្ខុំ ចោទេសុំ – “អស្សមណោសិ ភ្នំ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”តិ។

១៥៤. ភេន ខោ បន សមយេន មនុស្សា ឧឡ្យម្យំ ពន្លិត្វា អចិវរតិយា នទិយា ឱសារេន្តិ។ ពន្លេនេ ឆិន្នេ ក ដ្ឋានិ វិប្បកិណ្ណានិ អគមំសុ។ ភិក្ខុ បំសុក្ខលសញ្ញិនោ ឧត្តារេសុំ។ សាមិកា តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ តុម្ហេ”តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បំសុក្ខលសញ្ញិស្ស”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន មនុស្សា ឧឡ្យម្យំ ពន្លិត្វា អចិវរតិយា នទិយា ឱសារេន្តិ។ ពន្លេនេ ឆិន្នេ កដ្ឋានិ វិប្បកិណ្ណានិ អគមំសុ។ ភិក្ខុ – “បុរេ សាមិកា បស្សន្តី”តិ, ថេយ្យចិត្តា ឧត្តារេសុំ។ សាមិកា តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ តុម្ហេ”តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, អាបន្នោ បារាជិក”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ កោបាលកោ វុត្តេ សាដកំ អាលក្កេត្វា ឧច្ចារំ អគមាសិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បំសុក្ខលសញ្ញិ អគ្គហេសិ។ អថ ខោ សោ កោបាលកោ តំ ភិក្ខុំ ចោទេសិ – “អស្សមណោសិ ភ្នំ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បំសុក្ខលសញ្ញិស្ស”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ នទី ភន្តស្ស រជកានំ ហត្ថកោ មុត្តំ សាដកំ បាទេ លត្តំ ហោតិ។ សោ ភិក្ខុ – “សាមិកានំ ទស្សាមិ”តិ អគ្គហេសិ។ សាមិកា តំ ភិក្ខុំ ចោទេសុំ – “អស្សមណោសិ ភ្នំ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អថេយ្យចិត្តស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ នទី តន្តស្ស រជកានំ ហត្ថតោ មុត្តំ សាដកំ បាទេ លត្តំ ហោតិ ។ សោ ភិក្ខុ – “បុរេ សាមិកា បស្សន្តី”តិ, ថេយ្យចិត្តោ អត្តហេសិ។ សាមិកា តំ ភិក្ខុំ ចោទេសុំ – “អស្សមណាសិ ត្វ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៥៥. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សប្បិកុម្មី បស្សិត្វា ថោកំ ថោកំ បរិភុញ្ជិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ សំវិទហិត្វា អគម្មសុ – “ភណ្ឌំ អវហរិស្សាមា”តិ។ ឯកោ ភណ្ឌំ អវហរិ តេ ឯវមាហំសុ – “ន មយំ បារាជិកា។ យោ អវហដោ សោ បារាជិកោ”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ... “អាបត្តិ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ សំវិទហិត្វា ភណ្ឌំ អវហរិត្វា ភាជេសុំ ។ តេហិ ភាជីយមាទេ ឯក មេកស្ស បដិវិសោ ន បញ្ចមាសកោ បូរិ។ តេ ឯវមាហំសុ – “ន មយំ បារាជិកា”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ “អាបត្តិ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សាវត្ថិយំ ទុព្ពិក្ខេ អាបណិកស្ស តណ្ហលមុដ្ឋិ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សាវត្ថិយំ ទុព្ពិក្ខេ អាបណិកស្ស មុត្តមុដ្ឋិ... មាសមុដ្ឋិ... តិលមុដ្ឋិ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ អន្ធរេ ចោរកា គាវិ ហន្នា មំសំ ខាទិត្វា សេសកំ បដិសាមេត្វា អគម្មសុ។ ភិក្ខុ បំសុក្ខលសញ្ញិនោ បដិគ្គហាបេត្វា បរិភុញ្ជិសុ។ ចោរកា តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ តុម្ហេ”តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បំសុក្ខលសញ្ញិស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ អន្ធរេ ចោរកា សូករំ ហន្នា មំសំ ខាទិត្វា សេសកំ បដិសាមេត្វា អគម្មសុ។ ភិក្ខុ បំសុក្ខលសញ្ញិនោ បដិគ្គហាបេត្វា បរិភុញ្ជិសុ។ ចោរកា តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ តុម្ហេ”តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បំសុក្ខលសញ្ញិស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តិណក្ខេត្តំ គន្ធា លុតំ តិណំ បញ្ចមាសគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ ...បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តិណក្ខេត្តំ គន្ធា តិណំ លាឃិត្វា បញ្ចមាសគ្សនកំ ថេយ្យចិត្តោ អវហរិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៥៦. តែន ខោ បន សមយេន អាគន្តកា ភិក្ខុ សង្ឃស្ស អម្ពំ ភាជាបេត្វា បរិភុញ្ជិសុ។ អាវាសិកា ភិក្ខុ តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ តុម្ហេ”តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ “កី ចិត្តា តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ”តិ? “បរិភោគត្ថាយ **[បរិភោគត្ថា (សិ.)]** មយំ ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បរិភោគត្ថាយា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អាគន្តកា ភិក្ខុ សង្ឃស្ស ជម្ពុំ... សង្ឃស្ស លពុជំ... សង្ឃស្ស បនសំ... សង្ឃស្ស តាលបក្កំ... សង្ឃស្ស ឧត្តំ... សង្ឃស្ស តិម្ពរុសកំ ភាជាបេត្វា បរិភុញ្ជិសុ។ អាវាសិកា ភិក្ខុ តេ ភិក្ខុ ចោទេសុំ – “អស្សមណាត្ថ, តុម្ហេ”តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បរិភោគត្ថាយា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អម្ពុបាលកា ភិក្ខុនំ អម្ពុផលំ ទេន្តិ។ ភិក្ខុ – “គោបេតុំ ឥមេ ឥស្សរា, នយិមេ ទាតុ”ន្តិ, កុក្កច្ឆាយន្តា ន បដិគ្គណ្ឌន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, គោបកស្ស ទានេ”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន ជម្ពុបាលកា... លពុជបាលកា... បនសបាលកា... តាលបក្កបាលកា... ឧត្តបាលកា... តិម្ពរុសកបាលកា ភិក្ខុនំ តិម្ពរុសកំ ទេន្តិ។ ភិក្ខុ – “គោបេតុំ ឥមេ ឥស្សរា, នយិមេ ទាតុ”ន្តិ, កុក្កច្ឆាយន្តា ន បដិគ្គណ្ឌន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, គោបកស្ស ទានេ”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស ទារុំ តាវកាលិកំ ហវិត្វា អត្តនោ វិហារស្ស កុដ្ឋំ ឧបត្ថម្ភេសិ។ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុំ ចោទេសុំ – “អស្សមណេសិ ភូ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ “កិចិក្កោ ភូ, ភិក្ខុ”តិ? “តាវកាលិកោ អហំ, ភគវ”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, តាវកាលិកេ”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស ឧទកំ ថេយ្យចិក្កោ អវហវិ... សង្ឃស្ស មត្តិកំ ថេយ្យចិក្កោ អវហវិ... សង្ឃស្ស បុញ្ញកិតំ តិណំ ថេយ្យចិក្កោ អវហវិ... តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ភូ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស បុញ្ញកិតំ តិណំ ថេយ្យចិក្កោ ឈាបេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស មព្ធំ ថេយ្យចិក្កោ អវហវិ... តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អាបត្តិ ភូ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សង្ឃស្ស បិបំ... សង្ឃស្ស ភិសី... សង្ឃស្ស ពិញ្ញោហនំ **[ពិម្ពោហនំ (សិ. ស្យា.)]** ... សង្ឃស្ស កវាដំ... សង្ឃស្ស អាណោកសន្ធិ... សង្ឃស្ស គោបានសិ ថេយ្យចិក្កោ អវហវិ... តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ភូ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

១៥៧. [ចូឡវ. ៣២៤] តែន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ អញ្ញតរស្ស ឧបាសកស្ស វិហារបរិភោគំ សេនាសនំ អញ្ញត្រ បរិភូត្តន្តិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ជិ នាម ភទន្តា អញ្ញត្រ បរិភោគំ អញ្ញត្រ បរិភូត្តស្សន្តិ”តិ! ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ “ន, ភិក្ខុវេ, អញ្ញត្រ បរិភោគោ អញ្ញត្រ បរិភូត្តិតញ្ជោ។ យោ បរិភូត្តេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិ។

[ចូឡវ. ៣២៤] តែន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ ឧបាសកស្ស ឧបាសកស្ស វិហារបរិភោគំ សេនាសនំ អញ្ញត្រ បរិភូត្តន្តិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ជិ នាម ភទន្តា អញ្ញត្រ បរិភោគំ អញ្ញត្រ បរិភូត្តស្សន្តិ”តិ! ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ “ន, ភិក្ខុវេ, អញ្ញត្រ បរិភោគោ អញ្ញត្រ បរិភូត្តិតញ្ជោ។ យោ បរិភូត្តេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន ចម្បាយំ ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អន្តោវាសិនី ភិក្ខុនី ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា ឧបដ្ឋាកកុលំ គន្ធា – “អយ្យា ឥច្ចតិ តេកដុលយាកុំ បាតុ”ន្តិ, បចាបេត្វា ហវិត្វា អត្តនា បរិភូត្តិ។ សា ជានិច្ចា តំ ចោទេសិ – “អស្សមណេសិ ភូ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ ភិក្ខុនិយា ភិក្ខុនី ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ សម្មជានមុសាវាទេ បាចិក្កិយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន រាជគហេ ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អន្តោវាសិនី ភិក្ខុនី ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា ឧបដ្ឋាកកុលំ គន្ធា – “អយ្យា ឥច្ចតិ មជ្ជគោឡកំ ខាទិតុ”ន្តិ, បចាបេត្វា ហវិត្វា អត្តនា បរិភូត្តិ។ សា ជានិច្ចា តំ ចោទេសិ – “អស្សមណេសិ ភូ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ សម្មជានមុសាវាទេ បាចិក្កិយស្ស”តិ។

១៥៨. តែន ខោ បន សមយេន វេសាលិយំ អាយស្ថតោ អជ្ឈកស្ស ឧបដ្ឋាកស្ស គហបតិនោ ទ្វេ ទារកា ហោតិ – បុត្តោ ច ភាគិនេយ្យោ ច។ អថ ខោ សោ គហបតិ អាយស្ថន្តំ អជ្ឈកំ ឯតទវោច – “តមំ, ភន្តេ, ឱកាសំ យោ ឥមេសំ ទ្វិន្ទំ ទារកានំ សទ្ធោ ហោតិ បសន្នោ តស្ស អាចិក្ខេយ្យាសិ”តិ **[អាចិក្ខេយ្យាសិ តិ សោ កាលមកាសិ (ស្យា.)]**។ តែន ខោ បន សមយេន តស្ស គហបតិនោ ភាគិនេយ្យោ សទ្ធោ ហោតិ បសន្នោ។ អថ ខោ អាយស្ថា អជ្ឈកោ តំ ឱកាសំ តស្ស ទារកស្ស អាចិក្ខិ។ សោ តែន សាបតេយ្យេន កុដ្ឋម្ពញ្ញ សណ្ឋបេសិ ទានញ្ច បដ្ឋបេសិ។ អថ ខោ តស្ស គហបតិនោ បុត្តោ អាយស្ថន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “កោ នុ ខោ, ភន្តេ អានន្ទ, បិតុនោ ទាយដ្ឋោ – បុត្តោ វា ភាគិនេយ្យោ វា”តិ? “បុត្តោ ខោ, អាវុសោ, បិតុនោ ទាយដ្ឋោ”តិ។ “អយំ, ភន្តេ, អយ្យោ អជ្ឈកោ អម្ពាតំ សាបតេយ្យំ អម្ពាតំ មេថុនកស្ស អាចិក្ខិ”តិ។ “អស្សមណេ, អាវុសោ, អាយស្ថា អជ្ឈកោ”តិ។ អថ ខោ អាយស្ថា អជ្ឈកោ អាយស្ថន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “ទេហិ មេ, អាវុសោ អានន្ទ, វិនិច្ឆយ”ន្តិ។ តែន ខោ បន សមយេន អាយស្ថា ឧបាសិ អាយស្ថតោ អជ្ឈកស្ស បត្តោ ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧបាសិ អាយស្ថន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “យោ នុ ខោ, អាវុសោ អានន្ទ, សាមិកេន ‘តមំ ឱកាសំ ឥត្តន្ទាមស្ស អាចិក្ខេយ្យាសិ’តិ វុត្តោ តស្ស អាចិក្ខតិ, កី សោ អាបជ្ជតិ”តិ? “ន, ភន្តេ, កិញ្ចិ អាបជ្ជតិ,

អន្តរាគមន៍ ទុក្ខដង្ហើម” តើ “អយំ, អារុសោ, អាយស្កា អដ្ឋកោ សាមិកេន – ‘ឥមំ ឱកាសំ ឥត្តន្ទាមស្ស អាចិត្តា’ តិ វុត្តោ តស្ស អាចិត្តតិ; អនាបត្តិ, អារុសោ, អាយស្កតោ អដ្ឋកស្សា” តើ

១៥៩. គេន ខោ បន សមយេន ពារាណសិយំ អាយស្កតោ បិណ្ឌន្ទវច្ឆស្ស ឧបដ្ឋាកកុលំ ចោរេហិ ឧបន្តតំ ហោតិ។ ទ្វេ ច ទារកា នីតា ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្កា បិណ្ឌន្ទវច្ឆោ តេ ទារកេ ឥទ្ធិយា អានេត្វា បាសាទេ បបេសិ។ មនុស្សា តេ ទារកេ បស្សិត្វា – “អយ្យស្សាយំ បិណ្ឌន្ទវច្ឆស្ស ឥទ្ធានុភារោ” តិ, អាយស្កនេ បិណ្ឌន្ទវច្ឆោ អភិប្បសិទ្ធិសុ។ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថេត្តិ នាម អាយស្កា បិណ្ឌន្ទវច្ឆោ ចោរេហិ នីតេ ទារកេ អានេស្សតិ” តិ! ភក្ករតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ [ឥទ្ធិមតោ (សី.), ឥទ្ធិមន្តស្ស (ស្សា.)], ឥទ្ធិមស្ស ឥទ្ធិវិសយេ” តិ។

១៦០. គេន ខោ បន សមយេន ទ្វេ ភិក្ខុ សហាយកា ហោតិ – បណ្ណកោ ច កបិលោ ច។ ឯកោ តាមកេ វិហរតិ, ឯកោ កោសម្ពិយំ។ អថ ខោ តស្ស ភិក្ខុនោ តាមកា កោសម្ពិ ឥច្ឆន្តស្ស អន្តរាមគ្គេ នទី តន្តស្ស សុករិកានំ ហត្ថតោ មុត្តា មេទវន្តិ បាទេ លត្តា ហោតិ។ សោ ភិក្ខុ – “សាមិកានំ ទស្សាមី” តិ អគ្គហេសិ។ សាមិកា តំ ភិក្ខុំ ចោទេសុំ – “អស្សមណោសិ ត្វ” ន្តិ។ តំ ឧត្តិណ្ឌំ តោបាលិកា [អញ្ញតរា តោបាលិកា (សី. ស្សា.)] បស្សិត្វា ឯតទវោច – “ឯហិ, ភន្តេ, មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវា” តិ។ សោ – “បកតិយាបាលំ អស្សមណោ” តិ តស្សា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិត្វា កោសម្ពិ ឥច្ឆា ភិក្ខុនំ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ ភិក្ខុ ភក្ករតោ ឯតមត្ថំ ឱហោចេសុំ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, អទិន្នាទានេ បារាជិកស្ស; អាបត្តិ មេថុនធម្មសមាយោគេ បារាជិកស្សា” តិ។

១៦១. គេន ខោ បន សមយេន សាគលាយំ អាយស្កតោ ទន្ទិកស្ស សទ្ធិវិហារិកោ ភិក្ខុ អនភិរតិយា បិទ្បិតោ អាបណិកស្ស វេបនំ អវហរិត្វា អាយស្កន្តំ ទន្ទិកំ ឯតទវោច – “អស្សមណោ អហំ, ភន្តេ, វិព្ព មិស្សាមី” តិ។ “កី តយា, អារុសោ, កត” ន្តិ? សោ តមត្ថំ អាហោចេសិ។ អាហារាបេត្វា អគ្យាបេសិ។ តំ អគ្យាបេត្តំ ន បញ្ចមាសកេ អគ្យតិ។ “អនាបត្តិ, អារុសោ, បារាជិកស្សា” តិ។ ធម្មកថំ អកាសិ។ សោ ភិក្ខុ អភិរមតិ តិ [អភិរមិតិ (សី. ស្សា.)]។

ទុតិយបារាជិកំ សមត្ថំ។

៣. តតិយបារាជិកំ

១៦២. [គន្ធំ វត្ថុ សំ. និ. ៥.៩៨៥] គេន សមយេន ពុទ្ធា ភក្កវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ ក្នុងាការ សាលាយំ។ គេន ខោ បន សមយេន ភក្កវា ភិក្ខុនំ អនេកបរិយាយេន អសុភកថំ កថេតិ, អសុភាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អសុភភាវនាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាទិស្ស អាទិស្ស អសុភសមាបត្តិយា វណ្ណំ ភាសតិ។ អថ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “ឥច្ឆាមហំ, ភិក្ខុវេ, អទ្ធមាសំ បដិសល្លិយីតុ។ នម្និ កេនចិ ឧបសង្កមិតព្ពោ, អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេនា” តិ។ “ឯវ, ភន្តេ” តិ, ខោ តេ ភិក្ខុ ភក្ករតោ បដិស្សណិត្វា នាស្សធឯ កោចិ ភក្ករតំ ឧបសង្កមតិ, អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេន។ ភិក្ខុ – “ភក្កវា ខោ អនេកបរិយាយេន អសុភកថំ កថេតិ, អសុភាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អសុភភាវនាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាទិស្ស អាទិស្ស អសុភសមាបត្តិយា វណ្ណំ ភាសតិ” តិ (តេ) [( ) (?) ឯវមុបរិបិ វណ្ណិសេសុ ហានេស្ស] អនេកាការវោការំ អសុភភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ។ តេ សកេន កាយេន អដ្ឋិយន្តិ ហរាយន្តិ ជិក្ខុន្តិ។ សេយ្យថាបិ នាម ឥត្ថី វា បុរិសោ វា ទហរោ យុវា មណ្ឌនកជាតិកោ សីលន្តាតោ អហិកុណបេន វា កុក្ករកុណបេន វា មនុស្សកុណបេន វា កណ្ណោ អាសត្តេន អដ្ឋិយេយ្យ ហរាយេយ្យ ជិក្ខុន្តេយ្យ, ឯវមេវ តេ ភិក្ខុ សកេន កាយេន អដ្ឋិយន្តា ហរាយន្តា ជិក្ខុន្តា អត្តនាបិ អត្តានំ ជីវិតា វោរោបេត្តិ, អញ្ញមញ្ញម្បិ ជីវិតា វោរោបេត្តិ, មិតលណ្ឌិកម្បិ សមណកុត្តកំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវ វទន្តិ – “សាធុ នោ, អារុសោ, ជីវិតា វោរោបេហិ ។ ឥទំ តេ បត្តចីវរំ ភវិស្សតិ” តិ។ អថ ខោ មិតលណ្ឌិកោ សមណកុត្តកោ បត្តចីវរេហិ ភដោ សម្ពហុលេ ភិក្ខុ ជីវិតា វោរោបេត្វា លោហិតកំ [លោហិតកតំ (ក.)] អសី អាទាយ យេន វត្ថុមុទា នទី តេនុបសង្កមិ។

១៦៣. អថ ខោ មិតលណ្ឌិកស្ស សមណកុត្តកស្ស លោហិតកំ តំ អសី ជោវន្តស្ស អហុទេវ កុក្កច្ចំ អហុ វិប្បជិសារោ – “អលាភា វត មេ, ន វត មេ លាភា; ទុល្លទ្ធំ វត មេ, ន វត មេ សុលទ្ធំ ។ ពហុំ វត មយា អបុញ្ញំ បសុតំ, យោហំ ភិក្ខុ សីលវន្តេ កល្យាណធម្មេ ជីវិតា វោរោបេសិ” តិ។ អថ ខោ អញ្ញតរា មារកាយិកា ទេវតា អភិជ្ជមានេ ឧទកេ អាគន្ធា មិតលណ្ឌិកំ សមណកុត្តកំ ឯតទវោច – “សាធុ សាធុ សប្បុរិស, លាភា តេ សប្បុរិស, សុលទ្ធំ តេ សប្បុរិស។ ពហុំ តយា សប្បុរិស បុញ្ញំ បសុតំ, យំ ត្វំ អតិណ្ណោ តារេសី” តិ។ អថ ខោ មិតលណ្ឌិកោ សមណកុត្តកោ – “លាភា កិរ មេ, សុលទ្ធំ កិរ មេ, ពហុំ កិរ មយា បុញ្ញំ បសុតំ, អតិណ្ណោ កិរហំ

តាមរយៈ”គឺ គឺណា អសី អាទាយ វិហារេន វិហារំ បរិវេណេន បរិវេណំ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វេទេតិ – “កោ អតិណ្ណោ, កំ តាមរយៈ”គឺ? គត្ថ យេ តេ ភិក្ខុ វិគរាភា តេសំ គស្មី សមយេ ហោតិយេវ ភយំ ហោតិ ឆម្ពិតត្ថំ ហោតិ លោមហំសោ។ យេ បន តេ ភិក្ខុ វិគរាភា តេសំ គស្មី សមយេ ន ហោតិ ភយំ ន ហោតិ ឆម្ពិតត្ថំ ន ហោតិ លោមហំសោ។ អថ ខោ មិគលណ្ឌិកោ សមណកុត្តកោ ឯកម្យិ ភិក្ខុំ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, ទ្វេបិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, តយោបិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, ចត្តារោបិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, បញ្ចបិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, ទសបិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, វិសម្បិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, តិសម្បិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, ចត្តាលីសម្បិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, បញ្ញាសម្បិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ, សង្ខម្បិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ។

១៦៤. អថ ខោ ភគវា តស្ស អន្តរាសស្ស អច្ចយេន បដិសណ្ឋានា វុដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ – “កី នុ ខោ, អានន្ត, តនុភូតោ វិយ ភិក្ខុសង្ខោ”គឺ? “តថា ហិ បន, ភន្តេ, ភគវា ភិក្ខុនំ អនេកបរិយាយេន អសុភកថំ កថេតិ, អសុភាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អសុភារនាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាទិស្ស អាទិស្ស អសុភសមាបត្តិយា វណ្ណំ ភាសតិ។ តេ ច, ភន្តេ, ភិក្ខុ – ‘ភគវា ខោ អនេកបរិយាយេន អសុភកថំ កថេតិ, អសុភាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អសុភារនាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាទិស្ស អាទិស្ស អសុភសមាបត្តិយា វណ្ណំ ភាសតិ’តិ, តេ អនេកាការវោការំ អសុភារនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ។ តេ សកេន កាយេន អដ្ឋិយន្តិ ហរាយន្តិ ជិក្ខុច្ឆន្តិ។ សេយ្យថាបិ នាម ឥត្ថិ វា បុរិសោ វា ទហរោ យុវា មណ្ឌនកជាតិកោ សិសំន្តាតោ អហិកុណបេន វា កុក្ករកុណបេន វា មនុស្សកុណបេន វា កណ្ណោ អាសក្កេន អដ្ឋិយេយ្យ ហរាយេយ្យ ជិក្ខុច្ឆេយ្យ, ឯវមេវ តេ ភិក្ខុ សកេន កាយេន អដ្ឋិយន្តា ហរាយន្តា ជិក្ខុច្ឆន្តា អត្តនាបិ អត្តានំ ជីវិតា វោរោបេន្តិ, អញ្ញមញ្ញម្បិ ជីវិតា វោរោបេន្តិ, មិគលណ្ឌិកម្បិ សមណកុត្តកំ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វេទន្តិ – ‘សាធុ នោ, អាវុសោ, ជីវិតា វោរោបេហិ។ ឥទំ តេ បត្តចីវរំ ភវិស្សតី’តិ។ អថ ខោ, ភន្តេ, មិគលណ្ឌិកោ សមណកុត្តកោ បត្តចីវរេហិ ភដោ ឯកម្យិ ភិក្ខុំ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ... បេ.... សង្ខម្បិ ភិក្ខុ ឯកាហោន ជីវិតា វោរោបេសិ។ សាធុ, ភន្តេ, ភគវា អញ្ញំ បរិយាយំ អាចិក្ខុតុ យថាយំ ភិក្ខុ សង្ខោ អញ្ញាយ សណ្ឋាយោ”តិ។ “តេនហានន្ត, យាវតីកា ភិក្ខុ វេសាលី ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ តេ សព្វេ ឧបដ្ឋាន សាលាយំ សន្និបាតេហិ”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ, ខោ អាយស្ម អានន្តោ ភគវតោ បដិស្សណិត្វា យាវតីកា ភិក្ខុ វេសាលី ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ តេ សព្វេ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និបាតេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិ ត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – ‘សន្និបតិកោ, ភន្តេ ភិក្ខុសង្ខោ; យស្ស ទានិ, ភន្តេ, ភគវា កាលំ មញ្ញតី”តិ។

១៦៥. អថ ខោ ភគវា យេន ឧបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិ ត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ និសង្គ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អយម្បិ ខោ, ភិក្ខុវេ, អានាបានស្សតិសមាធិ ភាវិតោ ពហុលីកតោ សន្តោ ចេវ បណីតោ ច អសេចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ ឧប្បន្នប្បន្នេ ច បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឋានសោ អន្តរជាបេតិ រូបសមេតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុវេ, គិម្ពានំ បច្ឆិមេ មាសេ ឧហតំ [ឧហតំ (ក.)] រដោជល្អំ តមេនំ មហា អកាលមេយោ ឋានសោ អន្តរជាបេតិ រូបសមេតិ, ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខុវេ, អានាបានស្សតិសមាធិ ភាវិតោ ពហុលីកតោ សន្តោ ចេវ បណីតោ ច អសេចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ ឧប្បន្នប្បន្នេ ច បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឋានសោ អន្តរជាបេតិ រូបសមេតិ។ កថំ ភាវិតោ ច, ភិក្ខុវេ, អានាបានស្សតិសមាធិ កថំ ពហុលីកតោ សន្តោ ចេវ បណីតោ ច អសេចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ ឧប្បន្នប្បន្នេ ច បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឋានសោ អន្តរជាបេតិ រូបសមេតិ? ឥធឯ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ អញ្ញតតោ វា រុក្ខមូលតតោ វា សុញ្ញការតតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណីធាយ បរិមុខំ សតី ឧបដ្ឋបេត្វា។ សោ សតោវ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ។ ទីយំ វា អស្សសន្តោ ទីយំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ, ទីយំ វា បស្សសន្តោ ទីយំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ។ រស្សំ វា អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ, រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ។ សព្វកាយប្បដិសំវេទី អស្ស សិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ សព្វកាយប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ បស្សម្ពុយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ បស្សម្ពុយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ បីតិប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ បីតិប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ សុខប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ សុខប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ បស្សម្ពុយំ ចិត្ត សង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ បស្សម្ពុយំ ចិត្តសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ ចិត្តប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ ចិត្តប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ អភិប្បមោទយំ ចិត្តំ...បេ.... សមាទហំ ចិត្តំ...បេ.... វិមោចយំ ចិត្តំ...បេ.... អនិច្ចានុបស្សិ...បេ.... វិវាទានុបស្សិ...បេ.... និរោធានុបស្សិ...បេ.... បដិនិស្សក្កានុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ បដិនិស្សក្កានុបស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ ឯវំ ភាវិតោ ខោ, ភិក្ខុវេ, អានាបានស្សតិសមាធិ ឯវំ ពហុលីកតោ សន្តោ ចេវ បណីតោ ច អសេចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ ឧប្បន្នប្បន្នេ ច បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឋានសោ អន្តរជាបេតិ រូបសមេតិ”តិ។

១៦៦. អថ ខោ ភគវា ឯតស្តី និទានេ ឯតស្តី បករណេ ភិក្ខុសង្ឃ សន្និបាតាបេត្វា ភិក្ខុ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ អត្តនាបិ អត្តានំ ជីវិតា វោរោបេន្តិ, អញ្ញមញ្ញម្បិ ជីវិតា វោរោបេន្តិ មិគលណ្ឌិកម្បិ សមណកុត្តកំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទន្តិ – ‘សាធុ នោ, អាវុសោ , ជីវិតា វោរោបេហិ, ឥទំ តេ បត្តចីវរំ ភវិស្សតី’”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា – “អននុច្ឆរិកំ, ភិក្ខុវេ, តេសំ ភិក្ខុនំ អននុលោមិកំ អប្បដិវ្យំ អស្សាមណកំ អកប្បិយំ អករណិយំ។ កថញ្ជិ នាម តេ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ អត្តនាបិ អត្តានំ ជីវិតា វោរោបេស្សន្តិ, អញ្ញមញ្ញម្បិ ជីវិតា វោរោបេស្សន្តិ, មិគលណ្ឌិកម្បិ សមណកុត្តកំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទន្តិ – ‘សាធុ នោ, អាវុសោ, ជីវិតា វោរោបេហិ, ឥទំ តេ បត្តចីវរំ ភវិស្សតី’តិ។ នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

១៦៧. “យោ បន ភិក្ខុ សញ្ជិច្ឆ មនុស្សវិគ្គហំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ សត្តហារកំ វាស្ស បរិយេសេយ្យ, អយម្បិ បាវាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ។

ឯវញ្ជិទំ ភគវតា ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

១៦៨. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឧបាសកោ គិលានោ ហោតិ។ តស្ស បជាបតិ អភិវុទ្ធា ហោតិ ទស្សនីយា បាសាទិកា។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ តស្សា តត្ថិយា បដិពទ្ធចិក្ខា ហោតិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ – “សចេ ខោ សោ, អាវុសោ , ឧបាសកោ ជីវិស្សតិ ន មយំ តំ ឥត្ថិ លភិស្សាម។ ហន្ត មយំ, អាវុសោ, តស្ស ឧបាសកស្ស មរណវណ្ណំ សំវណ្ណេមា”តិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ យេន សោ ឧបាសកោ តេនុបសង្កមិសុ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ឧបាសកំ ឯតទវោចំ – “ភ្នំ ខោសិ, ឧបាសក, កតកល្យាណោ កតកុសលោ កតភិវុត្តាណោ អកតបាបោ អកតលុទ្ធា អកតកិព្ពិសោ។ កតំ តយា កល្យាណំ, អកតំ តយា បាបំ ។ កី តុយ្ហិ មិនា បាបកេន ទុដ្ឋិវិគេន! មតំ តេ ជីវិតា សេយ្យោ។ ឥតោ ភ្នំ កាលង្គតោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិ សត្តំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សាមិ។ តត្ថ ទិព្ពេហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិកោ សមដ្ឋិតោ បរិចារេស្សមិ”តិ។

១៦៩. អថ ខោ សោ ឧបាសកោ – “សច្ចំ ខោ អយ្យា អាហំសុ។ អហញ្ជិ កតកល្យាណោ កតកុសលោ កតភិវុត្តាណោ អកតបាបោ អកតលុទ្ធា អកតកិព្ពិសោ។ កតំ មយា កល្យាណំ, អកតំ មយា បាបំ ។ កី មយ្ហិ មិនា បាបកេន ទុដ្ឋិវិគេន! មតំ មេ ជីវិតា សេយ្យោ។ ឥតោ អហំ កាលង្គតោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិ សត្តំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សាមិ។ តត្ថ ទិព្ពេហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិកោ សមដ្ឋិតោ បរិចារេស្សមិ”តិ, សោ អសប្បាយានិ ចេវ ភោជនានិ ភុញ្ជិ អសប្បាយានិ ច ខាទនីយានិ ខាទិ អសប្បាយានិ ច សាយនីយានិ សាយិ អសប្បាយានិ ច បាទានិ បិវិ។ តស្ស អសប្បាយានិ ចេវ ភោជនានិ ភុញ្ជតោ អសប្បាយានិ ច ខាទនីយានិ ខាទតោ អសប្បាយានិ ច សាយនីយានិ សាយតោ អសប្បាយានិ ច បាទានិ បិវតោ ខរោ អាពាធោ ឧប្បដ្ឋិ។ សោ តេនេវ អាពាធេន កាលមកាសិ។ តស្ស បជាបតិ ឧដ្ឋាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “អលដ្ឋិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា មុសាវាទិនោ។ ឥមេ ហិ នាម ធម្មចារិនោ សមចារិនោ ព្រហ្មចារិនោ សច្ចាវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ! នត្ថិ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នត្ថិ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ, នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ, កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ, អបគតា ឥមេ សាមញ្ញា អបគតា ឥមេ ព្រហ្មញ្ញា។ ឥមេ មេ សាមិកស្ស មរណវណ្ណំ សំវណ្ណេសុ។ ឥមេហិ មេ សាមិកោ មារិតោ”តិ។ អញ្ជេបិ មនុស្សា ឧដ្ឋាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “អលដ្ឋិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា មុសាវាទិនោ។ ឥមេ ហិ នាម ធម្មចារិនោ សមចារិនោ ព្រហ្មចារិនោ សច្ចាវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ! នត្ថិ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នត្ថិ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ, នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ, កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ, អបគតា ឥមេ សាមញ្ញា អបគតា ឥមេ ព្រហ្មញ្ញា។ ឥមេ ឧបាសកស្ស មរណវណ្ណំ សំវណ្ណេសុ។ ឥមេហិ ឧបាសកោ មារិតោ”តិ។ អស្សេសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧដ្ឋាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ ឧបាសកស្ស មរណវណ្ណំ សំវណ្ណេស្សន្តិ”តិ!

១៧០. អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ... បេ... “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, ឧបាសកស្ស មរណវណ្ណំ សំវណ្ណេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា – “អននុច្ឆរិកំ, មោយបុរិសា, អននុលោមិកំ អប្បដិវ្យំ អស្សាមណកំ អកប្បិយំ អករណិយំ។ កថញ្ជិ នាម តុម្ហេ, មោយបុរិសា, ឧបាសកស្ស មរណវណ្ណំ សំវណ្ណេស្សថ! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

១៧១. “យោ បន ភិក្ខុ សព្វិច្ច មនុស្សវិគ្គហំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ សត្តហារកំ វាស្ស បរិយេសេយ្យ មរណវណ្ណំ វា សំវណ្ណេយ្យ មរណាយ វា សមាទបេយ្យ – ‘អម្ពោ បុរិស, កី តុយ្ហិមិនា បាបកេន ទុដ្ឋិវិតេន, មតំ តេ ជីវិតា សេយ្យោ’តិ, ឥតិ ចិត្តមនោ ចិត្តសង្កប្បោ អនេកបរិយាយេន មរណវណ្ណំ វា សំវណ្ណេយ្យ, មរណាយ វា សមាទបេយ្យ, អយម្បី បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ។

១៧២. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

សព្វិច្ចាតិ ជានន្តោ សញ្ញានន្តោ ចេច្ច អភិវិតវិត្វា វីតិក្កមោ។

មនុស្សវិគ្គហោ នាម យំ មាតុកុច្ឆិស្មី បឋមំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ បឋមំ វិញ្ញាណំ បាតុភូតំ, យាវ មរណកាលា ឯត្ថន្តរេ ឯសោ មនុស្សវិគ្គហោ នាម។

ជីវិតា វោរោបេយ្យាតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឧបច្ឆិន្ទតិ ឧបរោធនតិ សន្តតិ វិកោបេតិ។

សត្តហារកំ វាស្ស បរិយេសេយ្យាតិ អសី វា សត្តិ វា ភេណ្ឌិ វា [ភេន្ទី វា (ក.)] លុតុឡំ វា [ស្រលំវា លុតុឡំវា (ស្យា.)] បាសាណំ វា សត្តំ វា វិសំ វា រដ្ឋំ វា។

មរណវណ្ណំ វា សំវណ្ណេយ្យាតិ ជីវិតេ អាទីនំ ទស្សេតិ, មរណេ វណ្ណំ ភណតិ។

មរណាយ វា សមាទបេយ្យាតិ សត្តំ វា អាហរ, វិសំ វា ខាទ, រដ្ឋយា វា ឧព្ពន្ធិត្វា កាលង្គរោហិតិ។

អម្ពោ បុរិសាតិ អាឈបនាធិវចនមេតំ។

កី តុយ្ហិមិនា បាបកេន ទុដ្ឋិវិតេនាតិ បាបកំ នាម ជីវិតំ អដ្ឋានំ ជីវិតំ ឧបាទាយ ទលិទ្ធានំ ជីវិតំ បាបកំ លាមកំ, សធនានំ ជីវិតំ ឧបាទាយ អធនានំ ជីវិតំ បាបកំ, ទេវានំ ជីវិតំ ឧបាទាយ មនុស្សានំ ជីវិតំ បាបកំ ។

ទុដ្ឋិវិតំ នាម ហត្ថច្ឆិន្ទស្ស បាទច្ឆិន្ទស្ស ហត្ថបាទច្ឆិន្ទស្ស កណ្ណច្ឆិន្ទស្ស នាសច្ឆិន្ទស្ស កណ្ណនាសច្ឆិន្ទស្ស, ឥ មិនា ច បាបកេន ឥមិនា ច ទុដ្ឋិវិតេន មតំ តេ ជីវិតា សេយ្យោតិ។

ឥតិ ចិត្តមនោតិ យំ ចិត្តំ តំ មនោ, យំ មនោ តំ ចិត្តំ។

ចិត្តសង្កប្បោតិ មរណសញ្ញិ មរណចេតនោ មរណាធិប្បាយោ។

អនេកបរិយាយេនាតិ ឧច្ចារៈចេហិ អាការេហិ។

មរណវណ្ណំ វា សំវណ្ណេយ្យាតិ ជីវិតេ អាទីនំ ទស្សេតិ, មរណេ វណ្ណំ ភណតិ – “ឥតោ ត្វំ កាលង្គតោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សសិ, ឥត្ថ ទិព្វេហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិកោ សមដ្ឋិក្ខតោ បរិចារេស្សសិ”តិ។

មរណាយ វា សមាទបេយ្យាតិ សត្តំ វា អាហរ, វិសំ វា ខាទ, រដ្ឋយា វា ឧព្ពន្ធិត្វា កាលង្គរោហិ, សោព្វេ វា នរកេ វា បបាតេ វា បបតាតិ។

អយម្បីតិ បុរិមេ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

បារាជិកោ ហោតិ តិ សេយ្យថាបិ នាម បុថុសិលា ទ្វិធា ភិន្នា [ទ្វេធា ភិន្នា (ស្យា.)] អប្បដិសន្ធិកា ហោតិ, ឯវ មេវ ភិក្ខុ សព្វិច្ច មនុស្សវិគ្គហំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អស្សមណោ ហោតិ អសក្យបុត្តិយោ។ តេន វុច្ចតិ – ‘បារាជិកោ ហោតិ’តិ។

អសំវាសោតិ សំវាសោ នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតា – ឯសោ សំវាសោ នាម។ សោ តេន សន្និ នត្ថិ, តេន វុច្ចតិ អសំវាសោតិ។

១៧៣. សាម, អធិដ្ឋាយ, ទូតេន, ទូតបរំបរាយ, វិសក្កិយេន ទូតេន, គតបច្ចាគតេន ទូតេន, អរហោ រហោសញ្ញី, រហោ អរហោសញ្ញី, អរហោ អរហោសញ្ញី, រហោ រហោសញ្ញី កាយេន សំវណ្ណេតិ, វាចាយ សំវណ្ណេតិ, កាយេន វាចាយ សំវណ្ណេតិ, ទូតេន សំវណ្ណេតិ, លេខាយ សំវណ្ណេតិ, ឱបាតំ អបស្សេនំ, ឧបនិក្ខិបនំ, ភេសជ្ជំ, រូបបហារោ, សន្ធូបហារោ, គន្ធូបហារោ, វស្សបហារោ, ជេដ្ឋញ្ញបហារោ, ធម្មបហារោ, អាចិក្ខនា, អនុសាសនី, សង្កេតកម្មំ, និមិត្តកម្មន្តិ។

១៧៤. សាមន្តិ សយំ ហនតិ កាយេន វា កាយបដិពទ្ធេន វា និស្សក្កិយេន វា។

អធិដ្ឋាយាតិ អធិដ្ឋហិត្វា អាណាបេតិ – “ឯវំ វិជ្ឈ, ឯវំ បហវ, ឯវំ យាតេហី”តិ។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេហី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ តំ មញ្ញមា នោ តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្ស។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេហី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ តំ មញ្ញមា នោ អញ្ញំ ជីវិតា វោរោបេតិ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តិ។ វេកស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេហី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ អញ្ញំ មញ្ញមា នោ តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្ស។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេហី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ អញ្ញំ មញ្ញមា នោ អញ្ញំ ជីវិតា វោរោបេតិ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តិ, វេកស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមស្ស បាវទ – ‘ឥត្ថន្ទាមោ ឥត្ថន្ទាមស្ស បាវទតុ – ឥត្ថន្ទាមោ ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេតុ’”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ ឥតវស្ស អាហោចេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ វេកោ បដិក្កណ្ឌតិ, មូលដ្ឋស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ សោ តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, អាបត្តិ សព្វេសំ បារាជិកស្ស។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមស្ស បាវទ – ‘ឥត្ថន្ទាមោ ឥត្ថន្ទាមស្ស បាវទតុ – ឥត្ថន្ទាមោ ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេតុ’”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ វេកោ បដិក្កណ្ឌតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តិ, អាណាបកស្ស ច វេកស្ស ច អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេហី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ គន្ធា បុន បច្ចាគច្ចតិ – “នាហំ សក្កោមិ តំ ជីវិតា វោរោបេតុ”ន្តិ។ សោ បុន អាណាបេតិ – “យទា សក្កោសិ តទា តំ ជីវិតា វោរោបេហី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្ស។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេហី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ អាណាបេត្វា វិប្បដិសាវី ន សាវេតិ – “មា យាតេហី”តិ។ សោ តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្ស។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេហី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ អាណាបេត្វា វិប្បដិសាវី សាវេតិ – “មា យាតេហី”តិ។ សោ – “អាណាត្ថោ អហំ តយា”តិ តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តិ។ វេកស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អាណាបេតិ – “ឥត្ថន្ទាមំ ជីវិតា វោរោបេហី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ អាណាបេត្វា វិប្បដិសាវី សាវេតិ – “មា យាតេហី”តិ។ សោ សាធូតិ ឱរមតិ, ឧភិន្នំ អនាបត្តិ។

១៧៥. អរហោ រហោសញ្ញី ខល្លបតិ – “អហោ ឥត្ថន្ទាមោ ហតោ អស្ស”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ រហោ អរហោសញ្ញី ខល្លបតិ – “អហោ ឥត្ថន្ទាមោ ហតោ អស្ស”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អរហោ អរហោសញ្ញី ខល្លបតិ – “អហោ ឥត្ថន្ទាមោ ហតោ អស្ស”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ រហោ រហោសញ្ញី ខល្លបតិ – “អហោ ឥត្ថន្ទាមោ ហតោ អស្ស”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

កាយេន សំវណ្ណតិ នាម កាយេន វិការី ករោតិ – “យោ ឯវំ មរតិ សោ ជនំ វា លភតិ យសំ វា លភតិ សក្កំ វា គច្ឆតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តាយ សំវណ្ណនាយ មរិស្សាមីតិ ទុក្ខំ វេទនំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

វាចាយ សំវណ្ណតិ នាម វាចាយ ភណតិ – “យោ ឯវំ មរតិ សោ ជនំ វា លភតិ យសំ វា លភតិ សក្កំ វា គច្ឆតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តាយ សំវណ្ណនាយ មរិស្សាមីតិ ទុក្ខំ វេទនំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

កាយេន វាចាយ សំវណ្ណតិ នាម កាយេន ច វិការី ករោតិ, វាចាយ ច ភណតិ – “យោ ឯវំ មរតិ សោ ជនំ វា លភតិ យសំ វា លភតិ សក្កំ វា គច្ឆតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តាយ សំវណ្ណនាយ មរិស្សាមីតិ ទុក្ខំ វេទនំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

ទូតេន សំវណ្ណតិ នាម ទូតស្ស សាសនំ អាហោចេតិ – “យោ ឯវំ មរតិ សោ ជនំ វា លភតិ យសំ វា លភតិ សក្កំ វា គច្ឆតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ទូតស្ស សាសនំ សុត្វា មរិស្សាមីតិ ទុក្ខំ វេទនំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

១៧៦. លេខាយ សំវណ្ណតិ នាម លេខំ ឆិទ្ធិតិ – “យោ ឯវំ មរតិ សោ ជនំ វា លភតិ យសំ វា លភតិ សក្កំ វា គច្ឆតិ” តិ, អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ លេខំ បស្សិត្វា មរិស្សាមីតិ ទុក្ខំ វេទនំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

ឱបាតំ នាម មនុស្សំ ឧទ្ធិស្ស ឱបាតំ ខនតិ – “បបតិក្វា មរិស្សតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ បបតិកេ ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ អនោទិស្ស ឱបាតំ ខនតិ – “យោ កោចិ បបតិក្វា មរិស្សតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ មនុស្សោ គស្មិ បបតតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ បបតិកេ ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ យក្ខោ វា បេតោ វា តិវច្ឆានគតមនុស្សវិក្កហោ វា គស្មិ បបតតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ បបតិកេ ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ តិវច្ឆានគតោ គស្មិ បបតតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ បបតិកេ ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

១៧៧. អបស្សេនំ នាម អបស្សេនេ សក្កំ វា បបេតិ វិសេន វា មក្ខេតិ ទុព្ពលំ វា ករោតិ សោព្ពេ វា នរកេ វា បបាតេ វា បបេតិ – “បបតិក្វា មរិស្សតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សត្ថេន វា វិសេន វា បបតិកេន វា ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

ឧបនិក្ខិបនំ នាម អសិ វា សត្តិ វា កេណ្ឌិ វា លគ្គឡំ វា បាសាណំ វា សត្តំ វា វិសំ វា រដ្ឋំ វា ឧបនិក្ខិបតិ – “តមិ នា មរិស្សតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ “តេន មរិស្សាមី” តិ ទុក្ខំ វេទនំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

ភេសជ្ជំ នាម សប្បិ វា នវនីតំ វា តេលំ វា មជ្ជំ វា ជាណិតំ វា ទេតិ – “តមំ សាយិត្វា មរិស្សតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តំ សាយិតេ ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

១៧៨. រូបុបហរោ នាម អមនាបិកំ រូបំ ឧបសំហរតិ ភយានកំ ភេរវំ – “តមំ បស្សិត្វា ឧត្តសិត្វា មរិស្សតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តំ បស្សិត្វា ឧត្តសតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ មនាបិកំ រូបំ ឧបសំហរតិ **[ឧបសំហរតិ បេមនីយំ ហទយង្គមំ (ស្សា.)]** – “តមំ បស្សិត្វា អលាភកេន សុស្សិត្វា មរិស្សតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តំ បស្សិត្វា អលាភកេន សុស្សតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

សទ្ធពហរោ នាម អមនាបិកំ សទ្ធិ ឧបសំហរតិ ភយានកំ ភេរវំ – “តមំ សុត្វា ឧត្តសិត្វា មរិស្សតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តំ សុត្វា ឧត្តសតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ មនាបិកំ សទ្ធិ ឧបសំហរតិ បេមនីយំ ហទយង្គមំ – “តមំ សុត្វា អលាភកេន សុស្សិត្វា មរិស្សតិ” តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តំ សុត្វា អលាភកេន សុស្សតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

គន្ថបហរា នាម អមនាបិកំ គន្ថំ ឧបសំហរតិ ជេតុច្ចំ បាធិកុល្យំ **[បដិក្ខលំ (?)]** – “ឥមំ យាយិត្វា ជេតុច្ចតា បាធិកុល្យតា មវិស្សតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ តំ យាយិតេ ជេតុច្ចតា បាធិកុល្យតា ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ មនាបិកំ គន្ថំ ឧបសំហរតិ – “ឥមំ យាយិត្វា អលាភកេន សុស្សិត្វា មវិស្សតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ តំ យាយិត្វា អលាភកេន សុស្សតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

វស្សបហរា នាម អមនាបិកំ វសំ ឧបសំហរតិ ជេតុច្ចំ បាធិកុល្យំ **[បដិក្ខលំ (?)]** – “ឥមំ សាយិត្វា ជេតុច្ចតា បាធិកុល្យតា មវិស្សតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ តំ សាយិតេ ជេតុច្ចតា បាធិកុល្យតា ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ មនាបិកំ វសំ ឧបសំហរតិ – “ឥមំ សាយិត្វា អលាភកេន សុស្សិត្វា មវិស្សតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ តំ សាយិត្វា អលាភកេន សុស្សតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

ជោដ្ឋព្វបហរា នាម អមនាបិកំ ជោដ្ឋព្វំ ឧបសំហរតិ ទុក្ខសម្មស្សំ ខរសម្មស្សំ – “ឥមិនា ធុដ្ឋោ មវិស្សតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ភេន ធុដ្ឋស្ស ទុក្ខា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ មនាបិកំ ជោដ្ឋព្វំ ឧបសំហរតិ សុខសម្មស្សំ មុទុសម្មស្សំ – “ឥមិនា ធុដ្ឋោ អលាភកេន សុស្សិត្វា មវិស្សតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ភេន ធុដ្ឋោ អលាភកេន សុស្សតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

ធម្មបហរា នាម នេរយិកស្ស និរយកថំ កថេតិ – “ឥមំ សុត្វា ឧត្តសិត្វា មវិស្សតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ តំ សុត្វា ឧត្តសតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ កល្យាណកម្មស្ស សក្កកថំ កថេតិ – “ឥមំ សុត្វា អធិមុត្តោ មវិស្សតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ តំ សុត្វា អធិមុត្តោ មវិស្សាមីតិ ទុក្ខំ វេទនំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

១៧៩. អាចិក្ខនា នាម បុដ្ឋោ ភណតិ – “ឯវំ មរស្សៈ យោ ឯវំ មរតិ សោ ធនំ វា លភតិ យសំ វា លភតិ សក្កំ វា គច្ឆតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ តាយ អាចិក្ខនាយ មវិស្សាមីតិ ទុក្ខំ វេទនំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

អនុសាសនី នាម អបុដ្ឋោ ភណតិ – “ឯវំ មរស្សៈ យោ ឯវំ មរតិ សោ ធនំ វា លភតិ យសំ វា លភតិ សក្កំ វា គច្ឆតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ តាយ អនុសាសនីយា មវិស្សាមីតិ ទុក្ខំ វេទនំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្សៈ មរតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

សង្កេតកម្មំ នាម សង្កេតំ ករោតិ បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា វត្តិ វា ទិវា វា – “ភេន សង្កេតេន តំ ជីវិតា វោរោបេហិ”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ភេន សង្កេតេន តំ ជីវិតា វោរោបេហិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្សៈ តំ សង្កេតំ បុរេ វា បច្ឆា វា តំ ជីវិតា វោរោបេហិ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តិ, វេទកស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

និមិត្តកម្មំ នាម និមិត្តំ ករោតិ – “អភ្វិ វា និខណិស្សាមិ ភមុកំ វា ឧភិបិស្សាមិ សីសំ វា ឧភិបិស្សាមិ, ភេន និមិត្តេន តំ ជីវិតា វោរោបេហិ”តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ភេន និមិត្តេន តំ ជីវិតា វោរោបេហិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្សៈ តំ និមិត្តំ បុរេ វា បច្ឆា វា តំ ជីវិតា វោរោបេហិ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តិ, វេទកស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្សៈ

អនាបត្តិ អសញ្ញិត្វ អជានន្តស្ស នមរណាធិប្បាយស្ស ឧម្មត្តកស្ស **[ឧម្មត្តកស្ស ខិត្តចិត្តស្ស វេទនាដ្ឋស្ស (ស្សា.)]** អាទិកម្មិកស្សាតិ។

មនុស្សវិគ្គហបារាជិកម្ហិ បឋមភាណវារោ និដ្ឋិតោ។

វិនិកវត្ថុឧទ្ទានកាថា

សំវណ្ណនា និសីទន្តោ, មុសលោទុក្ខលេន ច;
វុឌ្ឍបព្ពជិតាភិសន្តោ, អក្កវិម៌សនាវិសំ។

តយោ ច វត្ថុកម្មេហិ, ឥដ្ឋកាហិបរេ តយោ;
វាសី គោបាសី ចេវ, អដ្ឋកោតរណំ បតិ។

សេន៍ នត្តញ្ញ សម្ភាហោ, ឆ្នាបនព្វញ្ញនេន ច;
ឧដ្ឋាបេន្តោ និបាតេន្តោ, អន្តបាទេនេន មារណំ។

ជារកញ្ចោ សបត្តិ ច, មាតា បុត្តំ ឧភោ វជិ;
ឧភោ ន មិយ្យេ មទ្ធា, តាបំ វញ្ញា វិជាយិនី។

បតោនំ និគ្គហេ យក្ខោ, វាឡយក្ខញ្ញ បាហិណិ;
តំ មញ្ញមាទោ បហវិ, សត្តញ្ញ និរយំ ភណេ។

អាឡវិយា តយោ រុក្ខា, ទាយេហិ អបរេ តយោ;
មា កិលមេសិ ន តុយ្ហំ, តក្កំ សោវិរកេន ចាតិ។

វិនិកវត្ថុ

១៨០. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តស្ស ភិក្ខុ កាបុញ្ញេន មរណវណ្ណំ សំ
វណ្ណេសុំ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ “ភគវតោ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ចិ នុ ខោ មយំ បារាជិកំ
អាបត្តិ អាបន្នា”តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ។ “អាបត្តិ តុម្ពេ, ភិក្ខុវេ, អាបន្នា បារាជិក”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ បីបកេ បិណេតិកាយ បដិច្ចន្តំ ទារកំ និសីទន្តោ
ឱត្តវិត្វា មារេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ “ភគវតោ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ចិ នុ ខោ អហំ បារាជិកំ អាបត្តិ
អាបន្នា”តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ ន ច, ភិក្ខុវេ, អប្បដិវេត្តិត្វា
អាសនេ និសីទិតព្ភុំ; យោ និសីទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភត្តក្កេ អន្តរយវេ អាសនំ បញ្ញបេន្តោ មុសលេ ឧស្សិតេ ឯកំ
មុសលំ អគ្គហេសិ។ ទុតិយោ មុសលោ បរិបត្តិត្វា អញ្ញតរស្ស ទារកស្ស មត្តកេ អវត្ថាសិ។ សោ កាលមកាសិ។
តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “កិចិក្កោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “អសញ្ញិច្ច អហំ, ភគវ”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ,
អសញ្ញិច្ចា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភត្តក្កេ អន្តរយវេ អាសនំ បញ្ញបេន្តោ ឧទុក្ខលភណ្ឌិកំ អក្កមិត្វា
បរម្ពេសិ។ អញ្ញតរំ ទារកំ ឱត្តវិត្វា មារេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អសញ្ញិច្ចា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន បិតាបុត្តា ភិក្ខុសុ បព្ពជិតា ហោន្តិ។ កាលេ អាវោចិតេ បុត្តោ បិតរំ ឯតទវោច
- “កច្ច, ភន្តេ, សង្ឃោ តំ បតិមាទេតិ”តិ បិដ្ឋិយំ គហេត្វា បណាមេសិ។ សោ បបតិក្ខា កាលមកាសិ។ តស្ស
កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “កិចិក្កោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “នាហំ, ភគវ, មរណាធិប្បាយោ”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, ន
មរណាធិប្បាយស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន បិតាបុត្តា ភិក្ខុសុ បព្ពជិតា ហោន្តិ។ កាលេ អាវោចិតេ បុត្តោ បិតរំ ឯតទវោច
- “កច្ច, ភន្តេ, សង្ឃោ តំ បតិមាទេតិ”តិ មរណាធិប្បាយោ បិដ្ឋិយំ គហេត្វា បណាមេសិ។ សោ បបតិក្ខា
កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នា បារាជិក”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន បិតាបុត្តា ភិក្ខុសុ បព្ពជិតា ហោន្តិ។ កាលេ អាវោចិតេ បុត្តោ បិតរំ ឯតទវោច
- “កច្ច, ភន្តេ, សង្ឃោ តំ បតិមាទេតិ”តិ មរណាធិប្បាយោ បិដ្ឋិយំ គហេត្វា បណាមេសិ។ សោ បបតិក្ខា ន
កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស ; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សា”តិ។

១៨១. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ភុញ្ញន្តស្ស មំសំ កណ្ណេ វិលក្កំ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ
តស្ស ភិក្ខុនោ គីរាយំ បហារំ អទាសិ។ សលោហិតំ មំសំ បតិ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...
បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមរណាធិប្បាយស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ភុញ្ញន្តស្ស មំសំ កណ្ណេ វិលក្កំ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ
មរណាធិប្បាយោ តស្ស ភិក្ខុនោ គីរាយំ បហារំ អទាសិ។ សលោហិតំ មំសំ បតិ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ។ តស្ស
កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នា បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អាឡូវកា ភិក្ខុ នរកម្មំ ករោន្តា អង្គកំ ពន្ធខ្លិះ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ភិក្ខុ ឯតទរោច – “អារុសោ, អត្រដ្ឋិតោ ពន្លាហិ” តិ។ សោ តត្រដ្ឋិតោ ពន្ធខ្លោ បរិបតិក្ខា កាលមកាសិ ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ... បេ.... “កីចិត្តោ ភ្នំ, ភិក្ខុ” តិ? “នាហំ, ភគវា, មរណាធិប្បាយោ” តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, ន មរណាធិប្បាយស្យា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អាឡាវកា ភិក្ខុ នរកម្មំ ករោន្តា អង្គកំ ពន្ធនី។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ឯតទរោច – “អាវុសោ, អត្រដ្ឋិតោ ពន្ធាហី”តិ។ សោ តត្រដ្ឋិតោ ពន្ធនោ បរិបតិក្ខា កាលមកាសិ...បេ.... បរិបតិក្ខា ន កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វិហារំ ឆាទេត្វា ឱតរតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុំ ឯតទរោច – “អាវុសោ, តតោ ឱតរាហី”តិ។ សោ តេន ឱតរនោ បរិបតិក្ខា កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វិហារំ ឆាទេត្វា ឱតរតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយោ តំ ភិក្ខុំ ឯតទរោច – “អាវុសោ, តតោ ឱតរាហី”តិ។ សោ តេន ឱតរនោ បរិបតិក្ខា កាលមកាសិ...បេ.... បរិបតិក្ខា ន កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អនភិរតិយា បិទ្បិតោ គិដ្ឋក្ខដំ បព្ពតំ អភិរុហិត្វា បបាតេ បបតនោ អញ្ញតរំ វិលីរកាវំ ឱត្តវិត្វា មារេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; ន ច, ភិក្ខុវេ, អត្តានំ បាតេតព្ពំ។ យោ បាតេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន ឆព្ពត្តិយា ភិក្ខុ គិដ្ឋក្ខដំ បព្ពតំ អភិរុហិត្វា ទរាយ សិលំ បរិជ្ឈីសុ។ សា អញ្ញតរំ តោបាលកំ ឱត្តវិត្វា មារេសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស; ន ច, ភិក្ខុវេ, ទ រាយ សិលា បរិជ្ឈិតព្ពា។ យោ បរិជ្ឈេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

១៨៤. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ សេទេសុំ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយា សេទេសុំ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ...បេ.... សោ ភិក្ខុ ន កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ សីសាភិគាបោ ហោតិ។ តស្ស ភិក្ខុ នត្តំ អទំសុ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ សីសាភិគាបោ ហោតិ។ តស្ស ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយា នត្តំ អទំសុ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ...បេ.... សោ ភិក្ខុ ន កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ សម្ពាហេសុំ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយា សម្ពាហេសុំ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ...បេ.... សោ ភិក្ខុ ន កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ន្ទាបេសុំ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយា ន្ទាបេសុំ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ...បេ.... សោ ភិក្ខុ ន កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ មុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ តេលេន អព្ពញ្ជីសុ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស បុរិសស្ស ទ្វេ បជាបតិយោ ហោត្តិ - ឯកា វញ្ញា , ឯកា វិជាយិនី។ វញ្ញា ឥត្ថិ កុលបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច - “សចេ សា, ភន្តេ, វិជាយិស្សតិ សព្ពស្ស កុដ្តម្ពស្ស ឥស្សរា ភវិស្សតិ។ ឥដ្ឋាយ្យ, ឥស្សា ឥព្ពបាតនំ ជានាហិ”តិ។ “សុដ្ឋ, ភគិនី”តិ ឥស្សា ឥព្ពបាតនំ អទាសិ។ ឧភោ កាលមកំសុ... បេ.... ឧភោ ន កាលមកំសុ។ ឥស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្ស”តិ។

១៨៧. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា គព្វិនី ឥត្ថី កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ឥដ្ឋាយ្យ, គព្ពបាតនំ ជានាហិ”តិ។ “តេន ហិ, ភគិនី, មទ្ទស្ស”តិ។ សា មទ្ទាបេត្វា គព្ពំ បាតេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា គព្វិនី ឥត្ថី កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ឥដ្ឋាយ្យ, គព្ពបាតនំ ជានាហិ”តិ។ “តេន ហិ, ភគិនី, តាបេហិ”តិ។ សា តាបេត្វា គព្ពំ បាតេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា វញ្ញា ឥត្ថី កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ឥដ្ឋាយ្យ, ភេសជ្ជំ ជានាហិ យេនាហំ វិជាយេយ្យ”ន្តិ។ “សុដ្ឋ, ភគិនី”តិ តស្សា ភេសជ្ជំ អទាសិ។ សា កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា វិជាយិនី ឥត្ថី កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ឥដ្ឋាយ្យ, ភេសជ្ជំ ជានាហិ យេនាហំ ន វិជាយេយ្យ”ន្តិ។ “សុដ្ឋ, ភគិនី”តិ តស្សា ភេសជ្ជំ អទាសិ។ សា កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ , ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ សត្តរសវគ្គិយំ ភិក្ខុំ អង្គលិបតោនកេន ហាសេសុំ។ សោ ភិក្ខុ ឧត្តន្តោ អនស្សាសកោ កាលមកាសិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស”តិ [\[បារាជិកស្ស, អាបត្តិ បាចិគ្គិយស្សាតិ \(ស្សា.\)\]](#)។

តេន ខោ បន សមយេន សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយំ ភិក្ខុំ កម្មំ កវិស្សាមាតិ ឱត្ថវិច្ឆា មារេសុំ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភូតវេជ្ជកោ ភិក្ខុ យក្ខំ ជីវិតា វោរោបេសុំ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ. ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ វាឡយក្ខវិហារំ បាហេសិ។ តំ យក្ខា ជីវិតា វោរោបេសុំ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ វាឡយក្ខវិហារំ បាហេសិ។ តំ យក្ខា ជីវិតា វោរោបេសុំ...បេ.... តំ យក្ខា ជីវិតា ន វោរោបេសុំ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ វាឡកន្តារំ បាហេសិ។ តំ វាឡា ជីវិតា វោរោបេសុំ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ វាឡកន្តារំ បាហេសិ។ តំ វាឡា ជីវិតា វោរោបេសុំ...បេ.... តំ វាឡា ជីវិតា ន វោរោបេសុំ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ចោរកន្តារំ បាហេសិ។ តំ ចោរា ជីវិតា វោរោបេសុំ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ចោរកន្តារំ បាហេសិ។ តំ ចោរា ជីវិតា វោរោបេសុំ...បេ.... តំ ចោរា ជីវិតា ន វោរោបេសុំ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

១៨៨. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តំ មញ្ញមាណោ តំ ជីវិតា វោរោបេសិ...បេ.... តំ មញ្ញ មាណោ អញ្ញំ ជីវិតា វោរោបេសិ...បេ.... អញ្ញំ មញ្ញមាណោ តំ ជីវិតា វោរោបេសិ...បេ.... អញ្ញំ មញ្ញមាណោ អញ្ញំ ជីវិតា វោរោបេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អមនុស្សេន គហិតោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តស្ស ភិក្ខុនោ បហារំ អទាសិ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អមនុស្សេន គហិតោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយោ តស្ស ភិក្ខុនោ បហារំ អទាសិ។ សោ ភិក្ខុ កាលមកាសិ...បេ.... សោ ភិក្ខុ ន កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កល្យាណកម្មស្ស សគ្គកថំ កថេសិ។ សោ អធិមុត្តោ កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយោ កល្យាណកម្មស្ស សគ្គកថំ កថេសិ។ សោ អធិមុត្តោ កាលមកាសិ...បេ.... សោ អធិមុត្តោ ន កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ នេរយិកស្ស និរយកថំ កថេសិ។ សោ ឧត្តសិទ្ធា កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយោ នេរយិកស្ស និរយកថំ កថេសិ។ សោ ឧត្តសិទ្ធា កាលមកាសិ...បេ.... សោ ឧត្តសិទ្ធា ន កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

១៨៩. តែន ខោ បន សមយេន អាឡវកា ភិក្ខុ នវកម្មំ ករោន្តា វុក្ខំ ជិន្នន្តិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “អាវុសោ, អក្រដ្ឋិតោ ជិន្នាហិ”តិ។ តំ តក្រដ្ឋិតំ ជិន្នន្តំ វុក្ខោ ឱត្តវិទ្ធា មារេសិ ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អាឡវកា ភិក្ខុ នវកម្មំ ករោន្តា វុក្ខំ ជិន្នន្តិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “អាវុសោ, អក្រដ្ឋិតោ ជិន្នាហិ”តិ។ តំ តក្រដ្ឋិតំ ជិន្នន្តំ វុក្ខោ ឱត្តវិទ្ធា មារេសិ...បេ.... វុក្ខោ ឱត្តវិទ្ធា ន មារេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

១៩០. តែន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ ទាយំ អាលិម្មេសុំ [អាឡិម្មេសុំ (ស្យា. ក.)]; មនុស្សា ទឡា កាលមកំសុ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, នមរណាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ មរណាធិប្បាយា ទាយំ អាលិម្មេសុំ។ មនុស្សា ទឡា កាលមកំសុ...បេ.... មនុស្សា ទឡា ន កាលមកំសុ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

១៩១. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អាឃាតនំ គន្ធា ចោរយាតំ ឯតទវោច – “អាវុសោ, មាយិមំ កិលមេសិ។ ឯកេន បហារេន ជីវិតា វោរោបេហិ”តិ។ “សុដ្ឋ, ភន្តេ”តិ ឯកេន បហារេន ជីវិតា វោរោបេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អាឃាតនំ គន្ធា ចោរយាតំ ឯតទវោច – “អាវុសោ, មាយិមំ កិលមេសិ ។ ឯកេន បហារេន ជីវិតា វោរោបេហិ”តិ។ សោ – “នាហំ តុយ្ហំ វចនំ ករិស្សាមិ”តិ តំ ជីវិតា វោរោបេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

១៩២. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ ញាតិយវេ ហត្ថបាទច្ឆិន្នោ ញាតកេហិ សម្មវិកិណ្ណោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេ មនុស្សេ ឯតទវោច – “អាវុសោ, ភិក្ខុវេ តេ មនុស្ស មរណ”តិ? “អាម, ភន្តេ, ភិក្ខុមា”តិ។ “តេន ហិ តក្កំ បាយេថា”តិ។ តេ តំ តក្កំ បាយេសុំ។ សោ កាលមកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ កុលយវេ ហត្ថបាទច្ឆិន្ទោ ញាតកេហិ សម្បវិកិណ្ណោ ហោតិ។ អញ្ញតរា ភិក្ខុនី តេ មនុស្សេ ឯតទវោច – “អាវុសោ, ឥច្ឆថ ឥមស្ស មរណ”ន្តិ? “អាមយេ, ឥច្ឆាមា”តិ។ “តេន ហិ លោណសោវិរកំ បាយេថា”តិ។ តេ តំ លោណសោវិរកំ បាយេសុំ។ សោ កាលមកាសិ។ តស្សា កុក្កុច្ចំ អហោសិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អាវោចេសិ។ ភិក្ខុនីយោ ភិក្ខុនំ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ។ ភិក្ខុ ភក្ករតោ ឯ តមត្ថំ អាវោចេសុំ។ “អាបត្តិ សា, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុនី អាបន្នា បារាជិក”ន្តិ។

តតិយបារាជិកំ សមត្ថំ។

៤. ចតុត្ថបារាជិកំ

១៩៣. [គន្ធ វត្ត បាចិ. ៦៧] តេន សមយេន ពុទ្ធា ភក្កវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ ក្នុងាការសាលាយំ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា សន្និដ្ឋា សម្ពត្តា ភិក្ខុ វត្តមុទាយ នទិយា តីវេ វស្សំ ឧបកច្ឆិសុ។ តេន ខោ បន សមយេន វជ្ជិ ទុក្ខិក្ខា ហោតិ ទ្វិហិតិកា សេតដ្ឋិកា សលាការុត្តា, ន សុករា ឧញ្ជេន បគ្គហេន យាបេតុំ។ អថ ខោ តេសំ ភិក្ខុនំ ឯតទវោសិ – “ឯតរហិ ខោ វជ្ជិ ទុក្ខិក្ខា ទ្វិហិតិកា សេតដ្ឋិកា សលាការុត្តា, ន សុករា ឧញ្ជេន បគ្គហេន យាបេតុំ។ កេន នុ ខោ មយំ ឧបាយេន សមត្តា សម្មោទមានា អវិទមានា ជាសុកំ វស្សំ វសេយ្យាម, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមេយ្យាម”តិ? ឯកច្ឆេ ឯវមាហំសុ – “ហន្ត មយំ, អាវុសោ, គិហិនំ កម្មន្តំ អធិដ្ឋេម, ឯវ តេ អម្ពា ទាតុំ មញ្ញិស្សន្តិ។ ឯវ មយំ សមត្តា សម្មោទមានា អវិទមានា ជាសុកំ វស្សំ វសិស្សាម, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិស្សាម”តិ។ ឯកច្ឆេ ឯវមាហំសុ – “អលំ, អាវុសោ, គិ គិហិនំ កម្មន្តំ អធិដ្ឋិតេន! ហន្ត មយំ, អាវុសោ, គិហិនំ ទូតេយ្យំ ហរាម, ឯវ តេ អម្ពា ទាតុំ មញ្ញិស្សន្តិ។ ឯវ មយំ សមត្តា សម្មោទមានា អវិទមានា ជាសុកំ វស្សំ វសិស្សាម, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិស្សាម”តិ។ ឯកច្ឆេ ឯវមាហំសុ – “អលំ, អាវុសោ, គិ គិហិនំ កម្មន្តំ អធិដ្ឋិតេន! គិ គិហិនំ ទូតេយ្យំ ហដេន! ហន្ត មយំ, អាវុសោ, គិហិនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសិស្សាម – ‘អសុកោ ភិក្ខុ បឋមស្ស ឈានស្ស លាភី, អសុកោ ភិក្ខុ ទុតិយស្ស ឈានស្ស លាភី, អសុកោ ភិក្ខុ តតិយស្ស ឈានស្ស លាភី, អសុកោ ភិក្ខុ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី, អសុកោ ភិក្ខុ សោតាបន្នោ, អសុកោ ភិក្ខុ សកទាគាមី, អសុកោ ភិក្ខុ អនាគាមី, អសុកោ ភិក្ខុ អរហា, អសុកោ ភិក្ខុ តេវិជ្ជោ, អសុកោ ភិក្ខុ ឆឡភិញ្ញោ’តិ។ ឯវ តេ អម្ពា ទាតុំ មញ្ញិស្សន្តិ។ ឯវ មយំ សមត្តា សម្មោទមានា អវិទមានា ជាសុកំ វស្សំ វសិស្សាម, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិស្សាម”តិ។ “ឯសោយេវ ខោ, អាវុសោ, សេយ្យោ យោ អម្ពា គិហិនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសិតោ”តិ។

១៩៤. អថ ខោ តេ ភិក្ខុ គិហិនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសិតុ – “អសុកោ ភិក្ខុ បឋមស្ស ឈានស្ស លាភី...បេ.... អសុកោ ភិក្ខុ ឆឡភិញ្ញោ”តិ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា – “លាភា វត នោ, សុលទ្ធំ វត នោ, យេសំ វត នោ ឯវុបា ភិក្ខុ វស្សំ ឧបកតា; ន វត នោ តតោ បុព្ពេ ឯវុបា ភិក្ខុ វស្សំ ឧបកតា យថយិមេ ភិក្ខុ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា”តិ, តេ ន តាទិសានិ ភោជនានិ អត្តនា បរិភុត្តន្តិ មាតាបិតុនំ ទេន្តិ បុត្តទារស្ស ទេន្តិ ទាសកម្មករោវិសស្ស ទេន្តិ មិត្តាមច្ឆានំ ទេន្តិ ញាតិសាលោហិតានំ ទេន្តិ, យាទិសានិ ភិក្ខុនំ ទេន្តិ។ តេ ន តាទិសានិ ខាទនីយានិ សាយនីយានិ បាទនានិ អត្តនា ខាទន្តិ សាយន្តិ បិវន្តិ មាតាបិតុនំ ទេន្តិ បុត្តទារស្ស ទេន្តិ ទាសកម្មករោវិសស្ស ទេន្តិ មិត្តាមច្ឆានំ ទេន្តិ ញាតិសាលោហិតានំ ទេន្តិ, យាទិសានិ ភិក្ខុនំ ទេន្តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ វណ្ណា អហេសុំ បីណិទ្រិយា បសន្នមុខវណ្ណា វិប្បសន្ននវីរីណា។

អាចិណ្ណំ ខោ បនេតំ វស្សុវដ្ឋានំ ភិក្ខុនំ ភក្កវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្ពិតុំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ វស្សុវដ្ឋា តេ មាសច្ចយេន សេនាសនំ សំសាមេត្វា បគ្គចិវំ អាទាយ យេន វេសាលី តេន បគ្គមិសុ។ អនុបុព្ពេន យេន វេសាលី មហាវនំ ក្នុងាការសាលា យេន ភក្កវា តេនុបសង្កម្ពិតុ; ឧបសង្កម្ពិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមត្ថំ និសិទិសុ។

តេន ខោ បន សមយេន ទិសាសុ វស្សុវដ្ឋា ភិក្ខុ គិសា ហោន្តិ លុខា ទុព្ពណ្ណា ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតា ធមនិ សន្តតកត្តា; វត្តមុទាតិវិយា បន ភិក្ខុ វណ្ណា ហោន្តិ បីណិទ្រិយា បសន្នមុខវណ្ណា វិប្បសន្ននវីរីណា។ អាចិណ្ណំ ខោ បនេតំ ពុទ្ធានំ ភក្កវន្តានំ អាគន្តកេហិ ភិក្ខុហិ សទ្ធិ បដិសម្មោទិតុំ។ អថ ខោ ភក្កវា វត្តមុទាតិវិយេ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “កច្ចិ, ភិក្ខុវេ, ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ សមត្តា សម្មោទមានា អវិទមានា ជាសុកំ វស្សំ វសិតុ ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិត្តា”តិ? “ខមនីយំ, ភក្កវា, យាបនីយំ, ភក្កវា សមត្តា ច មយំ, ភន្តេ, សម្មោទ មានា អវិទមានា ជាសុកំ វស្សំ វសិម្ពា, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិម្ពា”តិ។ ជានន្តាបិ តថាគតា បុច្ឆន្តិ, ជានន្តាបិ ន បុច្ឆន្តិ...បេ.... ទ្វិហាការេហិ ពុទ្ធា ភក្កវន្តោ ភិក្ខុ បដិបុច្ឆន្តិ – ធម្មំ វា ទេសេស្សាម, សាវកានំ វា សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេស្សាមាតិ។ អថ ខោ ភក្កវា វត្តមុទាតិវិយេ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “យថា កថំ បន តុម្ពេ, ភិក្ខុវេ, សមត្តា

សម្តេចមានា អវិទមានា ជាសុកំ វស្សំ វសិត្ត ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិត្តា”តិ? អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯ តមត្ថំ អាហោចេសុំ – “កច្ចិ បន វោ, ភិក្ខុវេ, ភូត”ន្តិ? “អភូតំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា – “អននុច្ឆរិកំ, មោឃបុរិសា, អននុលោមិកំ អប្បតិរូបំ អស្សាមណកំ អកហ្មិយំ អករណិយំ។ កថញ្ជិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ឧទរស្ស ការណា គិហិនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសិស្សថ! វំ តុម្ហេហិ, មោឃបុរិសា, គិណ្ណេន គោវិកន្តនេន **[គោវិកត្តនេន (សី. ក.)]** កុច្ឆិ បរិកន្តោ, ន ភ្លេវ ឧទរស្ស ការណា គិហិនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសិតោ! តំ កិស្ស ហេតុ? តតោ និទានញ្ជិ, មោឃបុរិសា, មរណំ វា នីតច្ឆេយ្យ មរណមត្តំ វា ទុក្ខំ, ន ភ្លេវ តប្បច្ឆយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតិ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ។ តតោ និទានញ្ជិ ខោ, មោឃបុរិសា, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតិ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ។ នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ”...បេ.... វិគរហិត្វា ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ –

១៩៥. “បញ្ជិមេ, ភិក្ខុវេ, មហាចោរោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី។ កតមេ បញ្ច? ឥធ, ភិក្ខុវេ, ឯកច្ឆស្ស មហាចោរស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘កុទាស្ស នាមាហំ សតេន វា សហស្សេន វា បរិវុតោ តាមនីកមរាជធានីសុ អាហិណ្ឌិស្សាមិ ឋានន្តោ យាតេន្តោ ឆិន្ទន្តោ ឆេទាបេន្តោ បចន្តោ បាចេន្តោ’តិ! សោ អបរេន សមយេន សតេន វា សហស្សេន វា បរិវុតោ តាមនីកមរាជធានីសុ អាហិណ្ឌតិ ឋានន្តោ យាតេន្តោ ឆិន្ទន្តោ ឆេទាបេន្តោ បចន្តោ បាចេន្តោ។ ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខុវេ, ឥធនេកច្ឆស្ស បាបភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ – ‘កុទាស្ស នាមាហំ សតេន វា សហស្សេន វា បរិវុតោ តាមនីកមរាជធានីសុ បារិកំ ចរិស្សាមិ សក្កតោ គរុកតោ មាសិតោ បូជិតោ អបចិតោ គហដ្ឋានញ្ជេវ បព្ពជិតានញ្ជ, លាភិ ចីវរិបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ឆយកេសជ្ជបរិក្ខារាន’តិ! សោ អបរេន សមយេន សតេន វា សហស្សេន វា បរិវុតោ តាមនីកមរាជធានីសុ បារិកំ ចរិស្សាមិ សក្កតោ គរុកតោ មាសិតោ បូជិតោ អបចិតោ គហដ្ឋានញ្ជេវ បព្ពជិតានញ្ជ, លាភិ ចីវរិបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ឆយកេសជ្ជបរិក្ខារានំ។ អយំ, ភិក្ខុវេ, បបមោ មហាចោរោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខុវេ, ឥធនេកច្ឆោ បាបភិក្ខុ តថាគតប្បវេទិកំ ធម្មវិនយំ បរិយាបុណិត្វា អត្តនោ ទហតិ។ អយំ, ភិក្ខុវេ, ទុតិយោ មហាចោរោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខុវេ, ឥធនេកច្ឆោ បាបភិក្ខុ សុទ្ធី ព្រហ្មចារិ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តំ អមូលកេន អព្រហ្មចរិយេន អនុទ្ធីសេតិ។ អយំ, ភិក្ខុវេ, តតិយោ មហាចោរោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខុវេ, ឥធនេកច្ឆោ បាបភិក្ខុ យានិ តានិ សង្ឃស្ស គរុភណ្ឌានិ គរុបរិក្ខារានិ, សេយ្យចិន្ទំ – អាវាមោ អាវាមវត្ថុ វិហារោ វិហារវត្ថុ មញ្ជោ បិបំ ភិសិ ពិម្ពោហនំ **[ពិម្ពោហនំ (សី. ស្យា.)]** លោហកុម្មិ លោហភាណកំ លោហវារកោ លោហកដាហំ វាសិ បរសុ **[ជវសុ (សី. ស្យា.)]** កុហវិ កុទាលោ និខាននំ វល្លិ វេន្យ មុញ្ញំ បព្ពជំ តិណំ មត្តិកា ទារុកណ្ណំ មត្តិកាកណ្ណំ, តេហិ គិហិ សង្កណ្ឌតិ ឧបលាបេតិ។ អយំ, ភិក្ខុវេ, ចតុត្ថោ មហាចោរោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី។

“សទេវកេ, ភិក្ខុវេ, លោកេ សមារកេ សព្វហុកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អយំ អត្តោ មហាចោរោ យោ អសន្តំ អភូតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? ថេយ្យាយ វោ, ភិក្ខុវេ, រដ្ឋ បិណ្ឌោ តុត្តោ”តិ។

[សំ. និ. ១.៣៥] អញ្ញថា សន្តមគ្គានំ, អញ្ញថា យោ បវេនយេ;
និកច្ច កិកវស្សេវ, តុត្ថំ ថេយ្យេន តស្ស តំ។

[ធរ. ប. ៣០៧ ធម្មបទេបិ] កាសាវកណ្ណា ពហវោ, បាបធម្មា អសញ្ញតា;
បាបា បាបេហិ កម្មេហិ, និរយំ តេ ឧបបដ្ឋេវ។

[ធរ. ប. ៣០៧ ធម្មបទេបិ] សេយ្យោ អយោគុត្តោ តុត្តោ, តត្តោ អគ្គិសិខុបមោ;
យញ្ជេ តុញ្ជេយ្យ ទុស្សិលោ, រដ្ឋបិណ្ឌំ អសញ្ញតោតិ។

អថ ខោ ភគវា ភេ វត្តមុទាតិវិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ពរតាយ ទុប្បោសតាយ...បេ.... ឯវញ្ជ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

“យោ បន ភិក្ខុ អនភិជានំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អត្តបនាធិកំ អលមរិយញ្ញណទស្សនំ សមុទាចធម្មយ – ‘ឥតិ ជានាមិ ឥតិ បស្សាមិ’តិ, តតោ អបវេន សមយេន សមនុគ្គាហិយមាណោ វា អសមនុគ្គាហិយមាណោ វា អាបន្នោ វិសុទ្ធាបេក្ខោ ឯវ វទេយ្យ – ‘អជានមេវ, អារុសោ, អវចំ ជានាមិ, អបស្សំ បស្សាមិ។ តុច្ចំ មុសា វិលបិ’ន្តិ, អយម្បិ បាវាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ។

ឯវញ្ជិទំ ភក្ករតា ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

១៨៦. ភេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ អទិដ្ឋេ ទិដ្ឋសញ្ញិនោ អបត្តេ បត្តសញ្ញិនោ អនធិគតេ អធិគតសញ្ញិនោ អសច្ឆិកតេ សច្ឆិកតសញ្ញិនោ អធិមាណេន អញ្ចំ ព្យាករិសុ។ តេសំ អបវេន សមយេន រាគាយបិ ចិត្តំ នមតិ ទោសាយបិ ចិត្តំ នមតិ មោហាយបិ ចិត្តំ នមតិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភក្ករតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ មយញ្ញម្ហ អទិដ្ឋេ ទិដ្ឋសញ្ញិនោ អបត្តេ បត្តសញ្ញិនោ អនធិគតេ អធិគតសញ្ញិនោ អសច្ឆិកតេ សច្ឆិកតសញ្ញិនោ, អធិមាណេន អញ្ចំ ព្យាករិម្ហា។ កច្ចិ នុ ខោ មយំ បាវាជិកំ អាបត្តិ អាបន្នា”តិ? តេ អាយស្ថតោ អានន្ទស្ស ឯតមត្ថំ អាវោចេសំ។ អាយស្ថា អានន្ទោ ភក្ករតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសិ។ “ហោន្តិ យេ តេ, អានន្ទ [ហោន្តិ យេវានន្ទ (ស្យា.), ហោន្តិ តេ អានន្ទ (សី.)], ភិក្ខុ អទិដ្ឋេ ទិដ្ឋសញ្ញិនោ អបត្តេ បត្តសញ្ញិនោ អនធិគតេ អធិគតសញ្ញិនោ អសច្ឆិកតេ សច្ឆិកតសញ្ញិនោ អធិមាណេន អញ្ចំ ព្យាករិណ្ឌិ។ តញ្ច ខោ ឯតំ អញ្ជោហារិក”ន្តិ។

“ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

១៨៧. “យោ បន ភិក្ខុ អនភិជានំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អត្តបនាធិកំ អលមរិយញ្ញណទស្សនំ សមុទាចធម្មយ – ‘ឥតិ ជានាមិ ឥតិ បស្សាមិ’តិ, តតោ អបវេន សមយេន សមនុគ្គាហិយមាណោ វា អសមនុគ្គាហិយមាណោ វា អាបន្នោ វិសុទ្ធាបេក្ខោ ឯវ វទេយ្យ – ‘អជានមេវ, អារុសោ, អវចំ ជានាមិ, អបស្សំ បស្សាមិ។ តុច្ចំ មុសា វិលបិ’ន្តិ, អញ្ជត្រ អធិមាណ, អយម្បិ បាវាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ។

១៨៨. យោ បនាភិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុភិ...បេ.... អយំ ឥមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុភិ។

អនភិជានន្តិ អសន្តំ អភូតំ អសំវិជ្ជមានំ អជានន្តោ អបស្សន្តោ អត្តនិ កុសលំ ធម្មំ – អត្ថិ មេ កុសលោ ធម្មោតិ។

[បាចិ. ៧០] **ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ** នាម ឈានំ វិមោក្ខោ [វិមោក្ខំ (សី. ស្យា.)] សមាធិ សមាបត្តិ ញ្ញណទស្សនំ មគ្គការិនោ ផលសច្ចិកិរិយា កិលេសប្បហានំ វិនិវរណតា ចិត្តស្ស សុញ្ញតាវេ អភិរតិ។

អត្តបនាធិកន្តិ តេ វា កុសលេ ធម្មេ អត្តនិ ឧបនេតិ អត្តានំ វា តេសុ កុសលេសុ ធម្មេសុ ឧបនេតិ។

ញ្ញណន្តិ តិស្សោ វិជ្ជា។ **ទស្សនន្តិ** យំ ញ្ញណំ តំ ទស្សនំ។ យំ ទស្សនំ តំ ញ្ញណំ។

សមុទាចធម្មាតិ អាវោចេយ្យ ឥតិយា វា បុរិសស្ស វា គហដ្ឋស្ស វា បព្ពជិតស្ស វា។

ឥតិ ជានាមិ ឥតិ បស្សាមិតិ ជានាមហំ ឯតេ ធម្មេ, បស្សាមហំ ឯតេ ធម្មេ អត្ថិ ច ឯតេ ធម្មា មយិ, អហញ្ច ឯតេសុ ធម្មេសុ សន្និស្សាមិតិ។

តតោ អបវេន សមយេនាតិ យស្ថិ ខណេ សមុទាចិណ្ឌំ ហោតិ តំ ខណំ តំ លយំ តំ មុហុត្តំ វិភិរត្តោ។

សមនុគ្គាហិយមាណោតិ យំ វត្ថុ បដិញ្ញាតំ ហោតិ តស្ថិ វត្ថុស្ថិ សមនុគ្គាហិយមាណោ – “កិន្តេ អធិគតំ, កិន្តិ តេ អធិគតំ, កទា តេ អធិគតំ, កត្ថ តេ អធិគតំ, កតមេ តេ កិលេសា បហិនា, កតមេសំ ត្វំ ធម្មានំ លាភី”តិ។

អសមនុគ្គាហិយមាណោតិ ន កេនចិ វុច្ចមានោ។

អាបន្នោតិ បាបិច្ឆោ ឥច្ចាបកតោ អសន្តំ អភូតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបិដ្ឋា បាវាជិកំ អាបត្តិ អាបន្នោ ហោតិ។

វិសុទ្ធាបេក្ខតិ គឺហ៊ី វា ហោតុកាមោ ឧបាសកោ វា ហោតុកាមោ អារាមិកោ វា ហោតុកាមោ សាមណេរោ វា ហោតុកាមោ។

អជានមេវ, អារុសោ, អវចំ – ជានាមិ, អបស្សំ បស្សាមី តិ នាហំ ឯតេ ធម្មេ ជានាមិ, នាហំ ឯតេ ធម្មេ បស្សាមិ, នត្ថិ ច ឯតេ ធម្មា មយិ, ន ចាហំ ឯតេសុ ធម្មេសុ សន្និស្សាមីតិ។

តុច្ចំ មុសា វិលបិទ្តិ តុច្ចកំ មយា ភណិតំ, មុសា មយា ភណិតំ, អភូតំ មយា ភណិតំ, អជានន្តេន មយា ភណិតំ។

អញ្ញត្រ អធិមាទាតិ បបេត្វា អធិមាទំ។

អយម្បី តិ បុរិមេ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

បារាជិកោ ហោតិ តិ សេយ្យថាបិ នាម តាលោ មត្តកច្ឆិន្នោ អភព្ពោ បុន វិទ្យាយា, ឯវមេវ ភិក្ខុ បាបិច្ឆោ ឥច្ឆាបកតោ អសន្តំ អភូតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបិច្ឆា អស្សមណោ ហោតិ អសក្យបុត្តិយោ។ តេន វុច្ចតិ – “បារាជិកោ ហោតិ” តិ។

អសំវាសោ តិ សំវាសោ នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតា – ឯសោ សំវាសោ នាម។ សោ តេន សទ្ធិ នត្ថិ។ តេន វុច្ចតិ – “អសំវាសោ” តិ។

១៩៩. ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ នាម ឈានំ វិមោក្ខោ សមាធិ សមាបត្តិ ញ្ញាណទស្សនំ មគ្គភាវនា ផល សច្ចិកិរិយា កិលេសប្បហានំ វិនិវរណតា ចិត្តស្ស សុញ្ញតាវេ អភិរតិ។

[បាចិ. ៧០] **ឈានន្តិ** បឋមំ ឈានំ ទុតិយំ ឈានំ តតិយំ ឈានំ ចតុត្ថំ ឈានំ។

[បាចិ. ៧០] **វិមោក្ខោ** តិ សុញ្ញតោ វិមោក្ខោ អនិមិត្តោ វិមោក្ខោ អប្បណិហិតោ វិមោក្ខោ។

[បាចិ. ៧០] **សមាធិ** តិ សុញ្ញតោ សមាធិ អនិមិត្តោ សមាធិ អប្បណិហិតោ សមាធិ។

[បាចិ. ៧០] **សមាបត្តិ** តិ សុញ្ញតោ សមាបត្តិ អនិមិត្តោ សមាបត្តិ អប្បណិហិតោ សមាបត្តិ។

[បាចិ. ៧០] **ញ្ញាណទស្សនន្តិ** តិស្សោ វិជ្ជា។

[បាចិ. ៧០] **មគ្គភាវនា** តិ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា, ចត្តារោ សម្មប្បធានា, ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា, បញ្ជីត្រ្និយានិ, បញ្ជ ពលានិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ។

[បាចិ. ៧០] **ផលសច្ចិកិរិយា** តិ សោតាបត្តិផលស្ស សច្ចិកិរិយា, សកទាតាមិផលស្ស សច្ចិកិរិយា, អ នាតាមិផលស្ស សច្ចិកិរិយា, អរហត្តស្ស [អរហត្តផលស្ស (ស្សា.)] សច្ចិកិរិយា។

[បាចិ. ៧០] **កិលេសប្បហានន្តិ** វាគស្ស បហានំ ទោសស្ស បហានំ មោហស្ស បហានំ។

[បាចិ. ៧០] **វិនិវរណតា ចិត្តស្ស** តិ វាគា ចិត្តំ វិនិវរណតា, ទោសា ចិត្តំ វិនិវរណតា, មោហា ចិត្តំ វិនិវរណតា។

[បាចិ. ៧០] **សុញ្ញតាវេ អភិរតិ** តិ បឋមេន ឈានេន សុញ្ញតាវេ អភិរតិ, ទុតិយេន ឈានេន សុញ្ញតាវេ អភិរតិ, តតិយេន ឈានេន សុញ្ញតាវេ អភិរតិ, ចតុត្ថេន ឈានេន សុញ្ញតាវេ អភិរតិ។

២០០. តិហាការេហិ បឋមំ ឈានំ សមាបទ្ធិន្តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស, បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា ភណិស្សន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ មុសា ភណាមិទិ, ភណិតស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណិតន្តិ។

បញ្ចហាការេហិ បឋម ឈាន់ សង្ឃិតកំ មយាតិ សម្មជានមុសា ភណន្តស្ស អាបក្ខិ បារាជិកស្ស – បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា ភណិស្សន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ មុសា ភណាមិតិ, ភណិតស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណិតន្តិ, វិនិធាយ ទិច្ឆិ, វិនិធាយ ខន្ធិ។

ឆហាការេហិ បឋមំ ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស – បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ណស្សន្តិ, ភណ្ណស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ណមិទិ, ភណ្ណស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណ្ណតន្តិ, វិនិជាយ ទិដ្ឋិ, វិនិជាយ ខន្តិ, វិនិជាយ រុចិ។

សត្តហាការេហិ បឋមំ ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស – បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ណស្សន្តិ, ភណ្ណស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ណមិទិ, ភណ្ណស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណ្ណតន្តិ, វិនិជាយ ទិដ្ឋិ, វិនិជាយ ខន្តិ, វិនិជាយ រុចិ, វិនិជាយ ភារិ។

យថា ឥទំ បឋមំ ឈានំ វិគ្គារិកំ តំ សព្ពម្បិ វិគ្គារេតព្ពំ។

២០៦. តីហាការេហិ... បេ.... សត្តហាការេហិ ទុតិយំ ឈានំ... បេ.... តតិយំ ឈានំ... បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ណស្សន្តិ, ភណ្ណស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ណមិទិ, ភណ្ណស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណ្ណតន្តិ, វិនិជាយ ទិដ្ឋិ, វិនិជាយ ខន្តិ, វិនិជាយ រុចិ, វិនិជាយ ភារិ។

២០៧. តីហាការេហិ សុញ្ញតំ វិមោក្ខំ... អនិមិត្តំ វិមោក្ខំ... អប្បណិហិតំ វិមោក្ខំ... សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... អប្បណិហិតស្ស វិមោក្ខស្ស លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... អប្បណិហិតោ វិមោក្ខោ សច្ចិកតោ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស... បេ....។

តីហាការេហិ សុញ្ញតំ សមាធិ... អនិមិត្តំ សមាធិ... អប្បណិហិតំ សមាធិ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... អប្បណិហិតស្ស សមាធិស្ស លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... អប្បណិហិតោ សមាធិ សច្ចិកតោ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ សុញ្ញតំ សមាបត្តិ... អនិមិត្តំ សមាបត្តិ... អប្បណិហិតំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... អប្បណិហិតាយ សមាបត្តិយា លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... អប្បណិហិតា សមាបត្តិ សច្ចិកតា មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ តិស្សោ វិជ្ជា សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ សមាបន្នោ... តិស្សន្តំ វិជ្ជានំ លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... តិស្សោ វិជ្ជា សច្ចិកតា មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ... ចត្តារោ សម្មប្បធានេ... ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... ចតុន្តំ ឥទ្ធិបាទានំ លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា សច្ចិកតា មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ បញ្ចិន្រ្ទិយានិ... បញ្ច ពលានិ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ ... បញ្ចន្តំ ពលានំ លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... បញ្ចពលានិ សច្ចិកតានិ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ សត្ត ពោជ្ឈង្កេ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... សត្តន្តំ ពោជ្ឈង្កានំ លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... សត្ត ពោជ្ឈង្កា សច្ចិកតា មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... អរិយស្ស អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សច្ចិកតោ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ សោតាបត្តិផលំ... សកទាតាមិផលំ... អនាតាមិផលំ... អរហត្តំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... អរហត្តស្ស លាភិម្ហិ វសីម្ហិ អរហត្តំ សច្ចិកតំ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស ។

តីហាការេហិ រាគោ មេ ចត្តោ វន្តោ មុត្តោ បហិនោ បដិនិស្សង្កោ ឧត្តេដិកោ សមុត្តេដិកោតិ សម្បជាន មុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

គឺហាក់ហើ បឋមញ្ច ឈាន់ ចត្តារោ ច សតិបដ្ឋានេ... បឋមញ្ច ឈាន់ ចត្តារោ ច សម្មប្បធានេ... បឋមញ្ច ឈាន់ ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទេ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... បឋមស្ស ច ឈានស្ស ចតុន្តញ្ច ឥទ្ធិបាទានំ លាភិម្ហិ... វេសិម្ហិ... បឋមញ្ច ឈាន់ ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទា សច្ចិកតា មយាភិ សម្បជាន មសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ បឋមញ្ច ឈានំ បញ្ច ច ឥន្ទ្រិយានិ... បឋមញ្ច ឈានំ បញ្ច ច ពលានិ សមាបជ្ជិ...
សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... បឋមស្ស ច ឈានស្ស បញ្ចន្ទញ្ច ពលានំ លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... បឋមញ្ច ឈានំ បញ្ច
ច ពលានិ សច្ចិកតានិ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

២០៩. តីហាការេហិ បឋមញ្ច ឈានំ សត្ត ច ពោជ្ឈង្កេ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ...
បឋមស្ស ច ឈានស្ស សត្តន្ទញ្ច ពោជ្ឈង្កានំ លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... បឋមញ្ច ឈានំ សត្ត ច ពោជ្ឈង្កា សច្ចិកតា
មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ បឋមញ្ច ឈានំ អវិយញ្ច អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... បឋមស្ស
ច ឈានស្ស អវិយស្ស ច អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស លាភិម្ហិ វសីម្ហិ... បឋមញ្ច ឈានំ អវិយោ ច អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ
សច្ចិកតោ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ បឋមញ្ច ឈានំ សោតាបត្តិផលញ្ច... បឋមញ្ច ឈានំ សកទាតាមិផលញ្ច... បឋមញ្ច ឈានំ
អនាតាមិផលញ្ច... បឋមញ្ច ឈានំ អរហត្តញ្ច សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... បឋមស្ស ច ឈានស្ស
អរហត្តស្ស ច លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... បឋមញ្ច ឈានំ អរហត្តញ្ច សច្ចិកតំ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស
អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ បឋមញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... បឋមស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ...
វសីម្ហិ... បឋមញ្ច ឈានំ សច្ចិកតំ មយា, រាគោ ច មេ ចត្តោ... ទោសោ ច មេ ចត្តោ... មោហោ ច មេ ចត្តោ
វន្តោ មុត្តោ បហិនោ បដិនិស្សង្កោ ឧក្ខេដិកោ សមុក្ខេដិកោតិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ... បេ... សត្តហាការេហិ បឋមញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... បឋមស្ស
ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... បឋមញ្ច ឈានំ សច្ចិកតំ មយា, រាគោ ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ... ទោសោ ច មេ ចិត្តំ
វិនិវរណំ... មោហោ ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា
ភណ្ណិស្សន្តិ, ភណ្ណស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ណមិគិ, ភណ្ណិកស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណ្ណិកន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋិ, វិនិធាយ
ខន្តិ, វិនិធាយ រុចិ, វិនិធាយ ភាវេ។

ខណ្ឌចក្កំ និដ្ឋិតំ។

២១០. តីហាការេហិ ទុតិយញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... ទុតិយស្ស
ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... ទុតិយញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ សម្ប
ជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ ទុតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... ទុតិយស្ស ច
ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... ទុតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ សម្ប
ជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ ទុតិយញ្ច ឈានំ សុញ្ញតញ្ច វិមោក្ខំ... អនិមិត្តញ្ច វិមោក្ខំ... អប្បណិហិតញ្ច វិមោក្ខំ... សុញ្ញតញ្ច
សមាជី... អនិមិត្តញ្ច សមាជី... អប្បណិហិតញ្ច សមាជី... សុញ្ញតញ្ច សមាបត្តិ... អនិមិត្តញ្ច សមាបត្តិ...
អប្បណិហិតញ្ច សមាបត្តិ... តិស្សោ ច វិជ្ជា... ចត្តារោ ច សតិបដ្ឋានេ... ចត្តារោ ច សម្មប្បធានេ... ចត្តារោ ច
ឥន្ទ្រិយានេ... បញ្ច ច ឥន្ទ្រិយានិ... បញ្ច ច ពលានិ... សត្ត ច ពោជ្ឈង្កេ... អវិយញ្ច អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ... សោតា
បត្តិផលញ្ច... សកទាតាមិផលញ្ច... អនាតាមិផលញ្ច... អរហត្តញ្ច សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ...
ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស អរហត្តស្ស ច លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... ទុតិយញ្ច ឈានំ អរហត្តញ្ច សច្ចិកតំ មយាតិ សម្បជាន
មុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ ទុតិយញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ...
វសីម្ហិ... ទុតិយញ្ច ឈានំ សច្ចិកតំ មយា, រាគោ ច មេ ចត្តោ... ទោសោ ច មេ ចត្តោ... មោហោ ច មេ ចត្តោ
វន្តោ មុត្តោ បហិនោ បដិនិស្សង្កោ ឧក្ខេដិកោ សមុក្ខេដិកោ។ រាគោ ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ... ទោសោ ច មេ ចិត្តំ
វិនិវរណំ... មោហោ ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ណស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

គឺហាការេហិ ...បេ.... សត្តហាការេហិ ទុតិយញ្ច ឈានំ បឋមញ្ច ឈានំ សមាបន្និ... សមាបន្នាមិ... សមាបន្នោ... ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស បឋមស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... ទុតិយញ្ច ឈានំ បឋមញ្ច ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស...បេ.... វិនិធាយ ភាវ៉ា

ពន្ធនាគារ។

២៧ ឯកេកំ ម្នួល កាតុន ពន្ធចក្កំ បរិវិត្តកំ កត្តពំ។

ក្នុង សំខិត្ត។

២១១. ភីហាការេហិ តតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ...បេ.... តតិយញ្ច ឈានំ អរហត្តញ្ច សមាបដ្ឋ... សមាបដ្ឋាមិ... សមាបន្នោ... តតិយស្ស ច ឈានស្ស អរហត្តស្ស ច លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... តតិយញ្ច ឈានំ អរហត្តញ្ច សច្ចិកតំ មយាតិ សម្មជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

គឺហាការហើ គតិយញ្ច ឈានំ សមាបដ្ឋី... សមាបដ្ឋាមិ... សមាបន្នោ... គតិយស្ស ច ឈានស្ស លាភីម្ហិ... វសីម្ហិ... គតិយញ្ច ឈានំ សច្ចិកតំ មយា, វាកោ ច មេ ចត្តោ... ទោសោ ច មេ ចត្តោ... មោហោ ច មេ ចត្តោ វន្នោ មុត្តោ បហិនោ បដិនិស្សដ្ឋោ ឧក្ខេដិកោ សមុក្ខេដិកោ វាកា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ... ទោសា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណត្ថិ សម្មជានមុសា ភណន្តស្ស អាបក្កិ បារាជិកស្ស។

គឺហាការេហិ តតិយញ្ច ឈានំ បឋមញ្ច ឈានំ... តតិយញ្ច ឈានំ ទុតិយញ្ច ឈានំ សមាបដ្ឋី... សមាបដ្ឋាមិ... សមាបន្នោ... តតិយស្ស ច ឈានស្ស ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ... វសីម្ហិ... តតិយញ្ច ឈានំ ទុតិយញ្ច ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ សម្មជានមុសា ភណន្តស្ស អាបក្កិ បារាជិកស្ស។

តើការហៅ មោហា ច មេ ចិត្ត វិនិវរណំ បឋមញ្ច ឈាន់... បេ.... ទុតិយញ្ច ឈាន់... តតិយញ្ច ឈាន់... ចតុត្ថញ្ច ឈាន់ សមាបដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ... សមាបន្នោ... មោហា ច មេ ចិត្ត វិនិវរណំ ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... មោហា ច មេ ចិត្ត វិនិវរណំ ចតុត្ថញ្ច ឈាន់ សច្ចិកតំ មយាតិ សម្មជានមុសា ភណន្តស្ស អារត្តិ បារាជិកស្ស។

២១២. ភីហាការហើ មោហា ច មេ ចិត្ត វិនិរណំ សុញ្ញតញ្ច វិមោក្ខំ... អនិមិត្តញ្ច វិមោក្ខំ... អប្បណិហិតញ្ច វិមោក្ខំ សមាបដ្ឋី... សមាបដ្ឋាមិ... សមាបន្នោ... មោហា ច មេ ចិត្ត វិនិរណំ អប្បណិហិតស្ស ច វិមោក្ខស្ស លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... មោហា ច មេ ចិត្ត វិនិរណំ អប្បណិហិតោ ច វិមោក្ខោ សច្ចិកតោ មយាភិ សម្មជានមុសា ភណ្ឌត្ថស្ស អាបក្កិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ សុញ្ញតព្វ សមាធិ... អនិមិត្តព្វ សមាធិ... អប្បណិហិតព្វ សមាធិ សមាបន្និ... សមាបន្នាមិ... សមាបន្នោ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ អប្បណិហិតស្ស ច សមាធិស្ស លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ អប្បណិហិតោ ច សមាធិ សច្ចិកតោ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តើហាការហៅ មោហា ថា មេ ចិត្ត វិនិរណំ សុញ្ញតញ្ច សមាបត្តិ... អនិមិត្តញ្ច សមាបត្តិ... អប្បណិហិតញ្ច សមាបត្តិ សមាបដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ... សមាបន្នោ... មោហា ថា មេ ចិត្ត វិនិរណំ អប្បណិហិតាយ ថា សមាបត្តិយា លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... មោហា ថា មេ ចិត្ត វិនិរណំ អប្បណិហិតា ថា សមាបត្តិ សច្ចិកតា មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌត្ថស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

គឺហាការេហិ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ តិស្សោ ច វិជ្ជា សមាបដ្ឋិ... សមាបដ្ឋាមិ... សមាបន្នោ...
 ‘មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ តិស្សន្តញ្ច វិជ្ជានំ លាភិម្ហិ... វស្សិម្ហិ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ តិស្សោ ច វិជ្ជា
 សច្ចិកតា មយាតិ សម្បជានមសា ភណន្តស្ស អាបក្កិ បារាជិកស្ស។

គឺហាក់ហើ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ ចត្តារោ ច សតិបដ្ឋានេ... ចត្តារោ ច សម្មប្បធានេ... ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទេ សមាបដ្ឋិ... សមាបដ្ឋាមិ... សមាបន្នោ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ ចត្តុញ្ច ឥទ្ធិបាទានំ លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទា សច្ចិកតា មយាតិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបក្កិ បារាជិកស្ស។

២១៣. តីហាការេហិ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ បញ្ច ច ឥន្ទ្រិយានិ... បញ្ច ច ពលានិ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ បញ្ចន្ទញ្ច ពលានំ លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ បញ្ច ច ពលានិ សច្ចិកតានិ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ សត្ត ច ពោជ្ឈង្កេ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ សត្តន្ទញ្ច ពោជ្ឈង្កានំ លាភិម្ហិ ... វសិម្ហិ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ សត្ត ច ពោជ្ឈង្កា សច្ចិកតា មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ អរិយញ្ច អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ អរិយស្ស ច អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ អរិយោ ច អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សច្ចិកតោ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ សោតាបត្តិផលញ្ច... សកទាតាមិផលញ្ច... អនាតាមិផលញ្ច... អរហត្តញ្ច សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ អរហត្តស្ស ច លាភិម្ហិ... វសិម្ហិ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ អរហត្តញ្ច សច្ចិកតំ មយាតិ សម្បជានមុសា ភណ្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ, រាគោ ច មេ ចត្តោ... ទោសោ ច មេ ចត្តោ... មោហោ ច មេ ចត្តោ វន្តោ មុត្តោ បហិនោ បដិនិស្សង្គោ ឧក្ខេដិកោ សមុក្ខេដិកោតិ សម្បជានមុសា ភណ្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

តីហាការេហិ... បេ.... សត្តហាការេហិ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ រាគា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ... ទោសា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស បុព្វេស្ស ហោតិ មុសា ភណិស្សន្តិ, ភណ្តស្ស ហោតិ មុសា ភណមិទិ, ភណិតស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណិតន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋិ, វិនិធាយ ខន្តិ, វិនិធាយ រុចិ, វិនិធាយ ភាវំ។

ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ។ [ឯកមូលកំ សង្ខតំ និដ្ឋិតំ (ស្យា.)]

យថា ឯកមូលកំ វិគ្គារិតំ ឯវមេវ ទុមូលកាទិបិ វិគ្គារេតព្ពំ។

ឥទំ សព្ពមូលកំ

២១៤. តីហាការេហិ ... បេ.... សត្តហាការេហិ បឋមញ្ច ឈានំ ទុតិយញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សុញ្ញតញ្ច វិមោក្ខំ អនិមិត្តញ្ច វិមោក្ខំ អប្បណិហិតញ្ច វិមោក្ខំ សុញ្ញតញ្ច សមាធិ អនិមិត្តញ្ច សមាធិ អប្បណិហិតញ្ច សមាធិ សុញ្ញតញ្ច សមាបត្តិ អនិមិត្តញ្ច សមាបត្តិ អប្បណិហិតញ្ច សមាបត្តិ តិស្សោ ច វិជ្ជា ចត្តារោ ច សតិបដ្ឋានេ ចត្តារោ ច សម្មប្បធានេ ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទេ បញ្ច ច ឥន្ទ្រិយានិ បញ្ច ច ពលានិ សត្ត ច ពោជ្ឈង្កេ អរិយញ្ច អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ សោតាបត្តិផលញ្ច សកទាតាមិផលញ្ច អនាតាមិផលញ្ច អរហត្តញ្ច សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជាមិ... សមាបន្នោ... បេ.... រាគោ ច មេ ចត្តោ, ទោសោ ច មេ ចត្តោ, មោហោ ច មេ ចត្តោ វន្តោ មុត្តោ បហិនោ បដិនិស្សង្គោ ឧក្ខេដិកោ សមុក្ខេដិកោ។ រាគា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ, ទោសា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណំ, មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិវរណន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ បុព្វេស្ស ហោតិ មុសា ភណិស្សន្តិ, ភណ្តស្ស ហោតិ មុសា ភណមិទិ, ភណិតស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណិតន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋិ, វិនិធាយ ខន្តិ, វិនិធាយ រុចិ, វិនិធាយ ភាវំ។

សព្ពមូលកំ និដ្ឋិតំ។

សុទ្ធិកវារកថា និដ្ឋិតា។

២១៥. តីហាការេហិ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជន្តិ វត្តកាមោ ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ភីហាការេហិ បឋម ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ វត្តកាមោ គតិយំ ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ភីហាការេហិ បឋម ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ វត្តកាមោ ចតុត្ថំ ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ភីហាការេហិ ...បេ.... សត្តហាការេហិ បឋម ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ វត្តកាមោ សុញ្ញតំ វិមោក្ខំ... អនិមិត្តំ វិមោក្ខំ... អប្បណិហិតំ វិមោក្ខំ... សុញ្ញតំ សមាធិ... អនិមិត្តំ សមាធិ... អប្បណិហិតំ សមាធិ... សុញ្ញតំ សមាបត្តិ... អនិមិត្តំ សមាបត្តិ... អប្បណិហិតំ សមាបត្តិ... តិស្សោ វិជ្ជា... ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ... ចត្តារោ សម្មប្បធានេ... ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ... បញ្ញត្តិយានិ... បញ្ច ពលានិ... សត្ត ពោជ្ឈង្គេ... អវិយំ អដ្ឋង្គិកំ មក្កំ... សោតាបត្តិផលំ... សកទាគាមិផលំ... អនាគាមិផលំ... អរហត្ថំ សមាបជ្ជិ...បេ.... រាគោ មេ ចត្តោ... ទោសោ មេ ចត្តោ... មោហោ មេ ចត្តោ វន្តោ មុត្តោ បហីនោ បដិនិស្សន្នោ ឧក្ខេដិកោ សមុក្ខេដិកោ រាគោ មេ ចិត្តំ វិនិរណ្តំ... ទោសា មេ ចិត្តំ វិនិរណ្តំ... មោហា មេ ចិត្តំ វិនិរណ្តន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ បុព្វេស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ឌិស្សន្តិ, ភណ្ឌន្តស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ឌមិតិ, ភណ្ឌិតស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណ្ឌិតន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋិ, វិនិធាយ ខន្តិ, វិនិធាយ រុច្ចិ, វិនិធាយ ភារ៉ា

វត្តវិសារកស្ស ឯកមូលកស្ស ខណ្ឌចក្កំ និដ្ឋិតំ។

២១៦. ភីហាការេហិ ទុតិយំ ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ វត្តកាមោ គតិយំ ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ភីហាការេហិ ទុតិយំ ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ វត្តកាមោ ចតុត្ថំ ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ...បេ.... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិរណ្តន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ភីហាការេហិ...បេ.... សត្តហាការេហិ ទុតិយំ ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ វត្តកាមោ បឋម ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស ; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស...បេ.... វិនិធាយ ភារ៉ា

វត្តវិសារកស្ស ឯកមូលកស្ស ពទ្ធចក្កំ។

មូលំ សំខិតំ។

២១៧. ភីហាការេហិ មោហា មេ ចិត្តំ វិនិរណ្តន្តិ វត្តកាមោ បឋម ឈាន់ សមាបជ្ជិន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ភីហាការេហិ...បេ.... សត្តហាការេហិ មោហា មេ ចិត្តំ វិនិរណ្តន្តិ វត្តកាមោ ទោសា មេ ចិត្តំ វិនិរណ្តន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស...បេ.... វិនិធាយ ភារ៉ា

វត្តវិសារកស្ស ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ។

យថា ឯកមូលកំ វិគ្គារិកំ ឯវមេវ ទុមូលកាទិបិ វិគ្គារេកព្ពំ។

ឥទំ សព្ពមូលកំ

២១៨. ភីហាការេហិ...បេ.... សត្តហាការេហិ បឋមញ្ច ឈាន់ ទុតិយញ្ច ឈាន់ តតិយញ្ច ឈាន់ ចតុត្ថញ្ច ឈាន់ សុញ្ញតញ្ច វិមោក្ខំ អនិមិត្តញ្ច វិមោក្ខំ អប្បណិហិតញ្ច វិមោក្ខំ សុញ្ញតញ្ច សមាធិ អនិមិត្តញ្ច សមាធិ អប្បណិហិតញ្ច សមាធិ សុញ្ញតញ្ច សមាបត្តិ អនិមិត្តញ្ច សមាបត្តិ អប្បណិហិតញ្ច សមាបត្តិ តិស្សោ ច វិជ្ជា ចត្តារោ ច សតិបដ្ឋានេ ចត្តារោ ច សម្មប្បធានេ ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទេ បញ្ច ច ត្រ្រិយានិ បញ្ច ច ពលានិ សត្ត

ច ពោជ្ឈង្គេ អរិយញ្ច អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ សោតាបត្តិផលញ្ច សកទាតាមិផលញ្ច អនាតាមិផលញ្ច អរហត្តញ្ច
សមាបជ្ជិ...បេ.... រកោ ច មេ ចត្តោ... ទោសោ ច មេ ចត្តោ... មោហោ ច មេ ចត្តោ វន្តោ មុត្តោ បហិនោ
បដិនិស្សន្នោ ឧក្ខេធិតោ សមុក្ខេធិតោ។ រកា ច មេ ចិត្តំ វិនិរណំ... ទោសា ច មេ ចិត្តំ វិនិរណន្តិ វត្តកាមោ
មោហា មេ ចិត្តំ វិនិរណន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស
អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ **[ ] ឯត្ថន្តរេ បាហា ស្សមបោត្ថកេ នត្ថិ**

២១៩. តីហាការេហិ ទុតិយញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សុញ្ញតញ្ច វិមោក្ខំ អនិមិត្តញ្ច វិមោក្ខំ
អប្បណិហិតញ្ច វិមោក្ខំ សុញ្ញតញ្ច សមាធិ អនិមិត្តញ្ច សមាធិ អប្បណិហិតញ្ច សមាធិ សុញ្ញតញ្ច សមាបត្តិ
អនិមិត្តញ្ច សមាបត្តិ អប្បណិហិតញ្ច សមាបត្តិ តិស្សោ ច វិជ្ជា ចត្តារោ ច សតិបដ្ឋានេ ចត្តារោ ច
សម្មប្បធានេ ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទេ បញ្ច ច ឥន្ទ្រិយានិ បញ្ច ច ពលានិ សត្ត ច ពោជ្ឈង្គេ អរិយញ្ច អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ
សោតាបត្តិផលញ្ច សកទាតាមិផលញ្ច អនាតាមិផលញ្ច អរហត្តញ្ច សមាបជ្ជិ...បេ.... រកោ ច មេ ចត្តោ...
ទោសោ ច មេ ចត្តោ... មោហោ ច មេ ចត្តោ វន្តោ មុត្តោ បហិនោ បដិនិស្សន្នោ ឧក្ខេធិតោ សមុក្ខេធិតោ។
រកា ច មេ ចិត្តំ វិនិរណំ... ទោសា ច មេ ចិត្តំ វិនិរណំ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិរណន្តិ វត្តកាមោ បឋមំ ឈានំ
សមាបជ្ជន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ច
យស្ស។

តីហាការេហិ តតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ...បេ.... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិរណំ បឋមញ្ច ឈានំ
សមាបជ្ជន្តិ វត្តកាមោ ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ
បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

តីហាការេហិ...បេ.... សត្តហាការេហិ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនិរណំ បឋមញ្ច ឈានំ ទុតិយញ្ច ឈានំ
តតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ...បេ.... រកា ច មេ ចិត្តំ វិនិរណន្តិ វត្តកាមោ ទោសា មេ ចិត្តំ វិនិរណន្តិ
សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ បុព្វេ
វស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ឌិស្សន្តិ, ភណ្ឌន្តស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ឌមីតិ, ភណ្ឌិតស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណ្ឌិតន្តិ,
វិនិធាយ ទិដ្ឋិ, វិនិធាយ ខន្តិ, វិនិធាយ រុចិ, វិនិធាយ ភាវ។

វត្តវិសារកស្ស សព្ពមូលកំ និដ្ឋិតំ។

វត្តវិសារកស្ស ចក្កបេយ្យាលំ និដ្ឋិតំ។

វត្តកាមរាវកថា និដ្ឋិតា។

២២០. តីហាការេហិ យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជតិ... សមាបន្នោ...
សោ ភិក្ខុ បឋមស្ស ឈានស្ស លាភី... វសី... តេន ភិក្ខុនា បឋមំ ឈានំ សច្ចិកតន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស
បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

ចត្វហាការេហិ ... បញ្ចហាការេហិ... ឆហាការេហិ... សត្តហាការេហិ យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ បឋមំ
ឈានំ សមាបជ្ជិ... សមាបជ្ជតិ... សមាបន្នោ... សោ ភិក្ខុ បឋមស្ស ឈានស្ស លាភី... វសី... តេន ភិក្ខុនា
បឋមំ ឈានំ សច្ចិកតន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស
អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ឌិស្សន្តិ, ភណ្ឌន្តស្ស ហោតិ មុសា ភណ្ឌមីតិ, ភណ្ឌិតស្ស ហោតិ មុសា
មយា ភណ្ឌិតន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋិ, វិនិធាយ ខន្តិ, វិនិធាយ រុចិ, វិនិធាយ ភាវ។

តីហាការេហិ យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ ទុតិយំ ឈានំ... តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ ឈានំ... សុញ្ញតំ វិ
មោក្ខំ... អនិមិត្តំ វិមោក្ខំ... អប្បណិហិតំ វិមោក្ខំ... សុញ្ញតំ សមាធិ... អនិមិត្តំ សមាធិ... អប្បណិហិតំ
សមាធិ... សុញ្ញតំ សមាបត្តិ... អនិមិត្តំ សមាបត្តិ... អប្បណិហិតំ សមាបត្តិ... តិស្សោ វិជ្ជា... ចត្តារោ សតិប
ដ្ឋានេ... ចត្តារោ សម្មប្បធានេ... ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ... បញ្ច ឥន្ទ្រិយានិ... បញ្ច ពលានិ... សត្ត ពោជ្ឈង្គេ...
អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ... សោតាបត្តិផលំ... សកទាតាមិផលំ... អនាតាមិផលំ... អរហត្តំ សមាបជ្ជិ...
សមាបជ្ជតិ... សមាបន្នោ... សោ ភិក្ខុ អរហត្តស្ស លាភី... វសី... តេន ភិក្ខុនា អរហត្តំ សច្ចិកតន្តិ សម្បជាន
មុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

គឺហាការេហិ យោ តេ វិហារេ វសិ, តស្ស ភិក្ខុនោ រាគោ ចត្តោ... ទោសោ ចត្តោ... មោហោ ចត្តោ វន្តោ មុត្តោ បហិនោ បដិនិស្សន្នោ ឧក្ខេដិគោ សមុក្ខេដិគោតិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

គឺហាការេហិ...បេ.... សត្តហាការេហិ យោ តេ វិហារេ វសិ, តស្ស ភិក្ខុនោ រាគោ ចិត្តំ វិនិវរណំ... ទោសា ចិត្តំ វិនិវរណំ... មោហា ចិត្តំ វិនិវរណន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស...បេ.... បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា ភណិស្សន្តិ, ភណ្ឌន្តស្ស ហោតិ មុសា ភណាមីតិ, ភណិតស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណិតន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋិ, វិនិធាយ ខន្តិ, វិនិធាយ រុចិ, វិនិធាយ ភារំ។

គឺហាការេហិ...បេ.... សត្តហាការេហិ យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតារេ បឋមំ ឈានំ... ទុតិយំ ឈានំ... តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបដ្ឋិ... សមាបដ្ឋតិ... សមាបន្នោ... សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតារេ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី... វសី... តេន ភិក្ខុនា សុញ្ញតារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ចិកតន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា ភណិស្សន្តិ, ភណ្ឌន្តស្ស ហោតិ មុសា ភណាមីតិ ភណិតស្ស ហោតិ, មុសា មយា ភណិតន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋិ, វិនិធាយ ខន្តិ, វិនិធាយ រុចិ, វិនិធាយ ភារំ។

យថា ឥទំ វិគ្គាវិកំ ឯវមេវ សេសានិបិ វិគ្គារេតញ្ញានិ។

២២១. គឺហាការេហិ...បេ.... សត្តហាការេហិ យោ តេ ចីវរំ បរិភុញ្ញិ... យោ តេ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ញិ... យោ តេ សេនាសនំ បរិភុញ្ញិ... យោ តេ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ បរិភុញ្ញិ សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបដ្ឋិ... សមាបដ្ឋតិ... សមាបន្នោ... សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតារេ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី... វសី... តេន ភិក្ខុនា សុញ្ញតារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ចិកតន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស...បេ.... វិនិធាយ ភារំ។

គឺហាការេហិ...បេ.... សត្តហាការេហិ យេន តេ វិហារោ បរិភុត្តោ... យេន តេ ចីវរំ បរិភុត្តំ... យេន តេ បិណ្ឌបាតោ បរិភុត្តោ... យេន តេ សេនាសនំ បរិភុត្តំ... យេន តេ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ បរិភុត្តោ... សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបដ្ឋិ... សមាបដ្ឋតិ... សមាបន្នោ... សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតារេ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី... វសី... តេន ភិក្ខុនា សុញ្ញតារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ចិកតន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស...បេ.... វិនិធាយ ភារំ។

គឺហាការេហិ ...បេ.... សត្តហាការេហិ យំ ភ្នំ អាគម្ម វិហារំ អទាសិ... ចីវរំ អទាសិ... បិណ្ឌបាតំ អទាសិ... សេនាសនំ អទាសិ... គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ អទាសិ សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបដ្ឋិ... សមាបដ្ឋតិ... សមាបន្នោ... សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតារេ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី... វសី... តេន ភិក្ខុនា សុញ្ញតារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ចិកតន្តិ សម្បជានមុសា ភណ្ឌន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស; ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ បុព្វេវស្ស ហោតិ មុសា ភណិស្សន្តិ, ភណ្ឌន្តស្ស ហោតិ មុសា ភណាមីតិ, ភណិតស្ស ហោតិ មុសា មយា ភណិតន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋិ, វិនិធាយ ខន្តិ, វិនិធាយ រុចិ, វិនិធាយ ភារំ។

បេយ្យាលបន្ថវសកំ និដ្ឋិតំ។

បច្ចយប្បដិសំយត្តវារកថា និដ្ឋិតា។

ឧត្តរិមនុស្សធម្មចក្កបេយ្យាលំ និដ្ឋិតំ។

២២២. អនាបត្តិ អធិមាទេន, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស, ឧម្ពត្តកស្ស, ខិត្តចិត្តស្ស, វេទនាដ្ឋស្ស, អាទិ កម្មិកស្សតិ។

វិនិកត្តឧទ្ទានភាថា

អធិមាទេ **[អធិមាទេន (បី.)]** អវញ្ញម្ហិ, បិណ្ឌោបដ្ឋាវិយាបថោ;
សំយោជនា រហោធម្មា, វិហារោ បច្ចបដ្ឋិតោ។

ន ទុក្ខំ វិរិយមថោបិ មច្ចុនោ;
ភាយាវុសោ វិប្បដិសាវិ សម្មា;
វិរិយេន យោគេន អារាជនាយ;
អថ វេទនាយ អធិវាសនា ទុវេ។

ព្រាហ្មណេ បញ្ច វត្ថុនី, អញ្ចំ ព្យាករណា តយោ;
អគារាវរណា កាមា, រតិ ចាបិ អបក្កមិ។

អដ្ឋិ បេសិ ឧភោ គាវយាតកា;
បិណ្ឌោ សាកុណិកោ និច្ឆវិ ឱរព្វិ;
អសិ ច សុករិកោ សត្តិ មាគវិ;
ឧសុ ច ការណិកោ សូចិ សារថិ។

យោ ច សិញ្ជិយតិ សូចកោ ហិ សោ;
អណ្ណភាវិ អហុ តាមកូដកោ;
កូបេ និមុត្តោ ហិ សោ បារទាវិកោ;
កូថខាទី អហុ ទុដ្ឋព្រាហ្មណោ។

និច្ឆវិត្តិ អតិចារិនី អហុ;
មង្គលិត្តិ អហុ ឥក្ខណិត្តិកា;
ឱកិលិនី ហិ សបត្តង្ការោកិវិ;
សីសច្ឆិន្នោ អហុ ចោរយាតកោ។

ភិក្ខុ ភិក្ខុនី សិក្ខាមាណា;
សាមណេរោ អថ សាមណេរិកា;
កស្សបស្ស វិនយស្មី បព្ពជៈ;
បាបកម្មមកវិសុ តាវទេ។

តបោទា រាជគហេ យុទ្ធី, នាគានោគាហនេន ច;
សោភិតោ អរហំ ភិក្ខុ, បញ្ចកប្បសតំ សវេតិ។

វិនិកវត្ថុ

២២៣. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អធិមាណេន អញ្ចំ ព្យាកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភកវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ កច្ឆិ នុ ខោ អហំ បារាជិកំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភកវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អធិមាណេនា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បណិធាយ អរញ្ញេ វិហរតិ – “ឯវំ មំ ជនោ សម្មាវេស្សតី”តិ។ តំ ជនោ សម្មាវេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ ន ច, ភិក្ខុវេ, បណិធាយ អរញ្ញេ វត្ថុព្រំ។ យោ វសេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បណិធាយ បិណ្ឌាយ ចរតិ – “ឯវំ មំ ជនោ សម្មាវេស្សតី”តិ។ តំ ជនោ សម្មាវេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស។ ន ច, ភិក្ខុវេ, បណិធាយ បិណ្ឌាយ ចរិតព្រំ។ យោ ចវេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “យេ, អារុសោ, អម្ពាភំ ឧបជ្ឈាយស្ស សទ្ធិវិហារិកា សញ្ជេវ អរហន្តោ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “កិចិក្កោ ត្វំ, ភិក្ខុ”តិ? “ឧល្លបនាធិប្បាយោ អហំ, ភកវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ចុល្លច្ចយស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “យេ, អារុសោ, អម្ពាភំ ឧបជ្ឈាយស្ស អន្តោវាសិកា សញ្ជេវ មហិទ្ធិកា មហានុភាវា”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “កិចិក្កោ ត្វំ, ភិក្ខុ”តិ?

“ឧល្លបនាធិប្បាយោ អហំ, ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បណិធាយ ចង្កមតិ... បណិធាយ តិដ្ឋតិ... បណិធាយ និសីទតិ... បណិធាយ សេយ្យំ កប្បេតិ – “ឯវំ មំ ជនោ សម្មាវេស្សតី”តិ។ តំ ជនោ សម្មាវេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; ន ច, ភិក្ខុវេ, បណិធាយ សេយ្យា កប្បេតញ្ចា។ យោ កប្បេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ។ សោបិ ឯវមាហ – “មយ្ហម្មិ, អាវុសោ, សំយោជនា បហីនា”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក”តិ។

២២៤. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ រហោគតោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ។ បរចិត្តវិទូ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុំ អបសាទេសិ – “មា, អាវុសោ, ឯវរូបំ អភណិ។ នត្ថេសោ តុយ្ហ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ រហោគតោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ។ ទេវតា តំ ភិក្ខុំ អបសាទេសិ – “មា, ភន្តេ, ឯវរូបំ អភណិ។ នត្ថេសោ តុយ្ហ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ឧបាសកំ ឯតទវោច – “យោ, អាវុសោ , តុយ្ហំ វិហារេ វេសតិ សោ ភិក្ខុ អរហា”តិ ។ សោ ច តស្ស វិហារេ វេសតិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “កីចិក្កោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “ឧល្លបនាធិប្បាយោ អហំ, ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ឧបាសកំ ឯតទវោច – “យំ ភ្នំ, អាវុសោ, ឧបដ្ឋេសិ ចីវរេ បិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេន សោ ភិក្ខុ អរហា”តិ។ សោ ច តំ ឧបដ្ឋេសិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេន។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “កីចិក្កោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “ឧល្លបនាធិប្បាយោ អហំ, ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បារាជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

២២៥. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “អត្ថាយស្មតោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ”តិ? “នាវុសោ, ទុក្ខំ អញ្ញំ ព្យាកាតុ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ – “យេ ខោ តេ ភគវតោ សាវកា តេ ឯវំ វេយ្យំ អហញ្ញម្ហិ ន ភគវតោ សាវកោ។ កច្ចិ នុ ខោ អហំ បារាជិកំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសិ។ “កីចិក្កោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “អនុល្លបនាធិប្បាយោ អហំ, ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “អត្ថាយស្មតោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ”តិ? “អាវាធនីយោ ខោ, អាវុសោ, ធម្មោ អារទ្ធវិរិយេនា”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “មា ខោ, អាវុសោ, ភាយិ”តិ។ នាហំ, អាវុសោ, មច្ឆនោ ភាយាមិ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “មា ខោ, អាវុសោ, ភាយិ”តិ។ “យោ នូនាវុសោ, វិប្បដិសាវិអស្ស សោ ភាយេយ្យា”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “អត្ថាយស្មតោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ”តិ? “អាវាធនីយោ ខោ, អាវុសោ, ធម្មោ សម្មាបយុត្តេនា”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ឯតទវោចំ – “អត្ថាយស្កតោ ឧត្តរិ មនុស្សធម្មោ”តិ? “អាវុសោ, ធម្មោ អាវុសោ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ឯតទវោចំ – “អត្ថាយស្កតោ ឧត្តរិ មនុស្សធម្មោ”តិ? “អាវុសោ, ធម្មោ យុត្តយោគេនា”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ឯតទវោចំ – “កច្ចាវុសោ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិ? “នាវុសោ, សក្កា យេន វា តេន វា អធិវាសេតុ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ តំ ភិក្ខុ ឯតទវោចំ – “កច្ចាវុសោ ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិ? “នាវុសោ, សក្កា បុថុជ្ជនេន អធិវាសេតុ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “កិច្ចិត្តោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “ឧល្លបនាធិប្បាយោ អហំ, ភគវា”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, បាវជិកស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

២២៦. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ ភិក្ខុ និមន្តេត្វា ឯតទវោចំ – “អាយន្ត, ភោន្តោ អរហន្តោ”តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ – “មយញ្ញម្ហ ន អរហន្តោ **[អនរហន្តោ (សី.)]**។ អយញ្ញ ព្រាហ្មណោ អម្ពេ អរហន្តវាទេន សមុទាចរតិ។ កថំ នុ ខោ អម្ពេហិ បដិបជ្ជិតព្ព”ន្តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បសាទភញ្ញោ”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ ភិក្ខុ និមន្តេត្វា ឯតទវោចំ – “និសីទន្ត, ភោន្តោ អរហន្តោ”តិ... “ភុព្ពន្ត, ភោន្តោ អរហន្តោ”តិ... “តប្បេន្ត, ភោន្តោ អរហន្តោ”តិ... “កច្ចន្ត, ភោន្តោ អរហន្តោ”តិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ – “មយញ្ញម្ហ ន អរហន្តោ ។ អយញ្ញ ព្រាហ្មណោ អម្ពេ អរហន្តវាទេន សមុទាចរតិ។ កថំ នុ ខោ អម្ពេហិ បដិបជ្ជិតព្ព”ន្តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, បសាទភញ្ញោ”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ។ សោបិ ឯវមាហ – “មយ្ហម្បិ, អាវុសោ, អាសវា បហីនា”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បាវជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ។ សោបិ ឯវមាហ – “មយ្ហម្បិ, អាវុសោ, ឯតេ ធម្មា សំវិជ្ជន្តិ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បាវជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ។ សោបិ ឯវមាហ – “អហម្បាវុសោ, តេសុ ធម្មេសុ សន្និស្សាមី”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បាវជិក”ន្តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ញតកា ឯតទវោចំ – “ឯហិ, ភន្តេ, អគារំ អជ្ឈាវសា”តិ។ “អភញ្ញោ ខោ, អាវុសោ, មាទិសោ អគារំ អជ្ឈាវសិតុ”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ។

២២៧. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ញតកា ឯតទវោចំ – “ឯហិ, ភន្តេ, កាមេ បរិភុញ្ញា”តិ។ “អាវុសោ មេ, អាវុសោ, កាមា”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ ញតកា ឯតទវោចំ – “អភិរមសិ, ភន្តេ”តិ? “អភិរតោ អហំ, អាវុសោ, បរមាយ អភិរតិយា”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ។ “យេ ខោ តេ ភគវតោ សាវកា តេ ឯវំ វេយ្យុំ! អហញ្ញម្ហ ន ភគវតោ សាវកោ។ កច្ចិ នុ ខោ អហំ បាវជិកំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ

អាហារចេសិ “កីចិត្តោ ត្វំ, ភិក្ខុ” តិ? “អនុល្លបនាធិប្បាយោ អហំ, ភគវា” តិ? “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អនុល្លបនាធិប្បាយស្សា” តិ?

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ កតិកំ កត្វា អញ្ញតវស្ថី អាវាសេ វស្សំ ឧបកច្ឆិសុ – “យោ ឥមម្ហា អាវាសា បបមំ បក្កមិស្សតិ តំ មយំ អរហតិ ជានិស្សាមា” តិ? អញ្ញតវោ ភិក្ខុ – “មំ អរហតិ ជានន្ត” តិ, តម្ហា អាវាសា បបមំ បក្កាមិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្តិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ បារាជិក” ត្ថិ។

២២៨. [តមាសិ វត្ថុនិ សំ. និ. ២.២០២ អាគតានិ] តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេន្តវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ច លក្ខណោ អាយស្មា ច មហាមោគ្គល្លានោ គិដ្ឋក្វដោ បព្ពតេ វិហរន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ បុព្ពល្លសមយំ និវាសេត្វា បក្កចីវរំ អាទាយ យេនាយស្មា លក្ខណោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ លក្ខណំ ឯតទវោច – “អាយាមាវុសោ លក្ខណ, រាជគហំ បិណ្ឌាយ បវិនិស្សាមា” តិ។ “ឯវមាវុសោ” តិ ខោ អាយស្មា លក្ខណោ អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស បច្ចស្សោសិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ គិដ្ឋក្វដោ បព្ពតា ឱរោហន្តោ អញ្ញតវស្ថី បទេសេ សិតំ បាត្វាកាសិ។ អថ ខោ អាយស្មា លក្ខណោ អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ ឯតទវោច – “កោ នុ ខោ, អាវុសោ មោគ្គល្លាន, ហេតុ កោ បច្ចយោ សិតស្ស បាតុកម្មាយា” តិ? “អកាលោ ខោ, អាវុសោ លក្ខណ, ឯតស្ស បញ្ចស្ស **[បញ្ចស្ស ព្យាករណាយ (ស្សា.)]**។ ភគវតោ មំ សន្តិកេ ឯតំ បញ្ចំ បុច្ឆាតិ។ អថ ខោ អាយស្មា ច លក្ខណោ អាយស្មា ច មហាមោគ្គល្លានោ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភក្កំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទ្ធិសុ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ អាយស្មា លក្ខណោ អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ ឯតទវោច – “ឥធាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ គិដ្ឋក្វដោ បព្ពតា ឱរោហន្តោ អញ្ញតវស្ថី បទេសេ សិតំ បាត្វាកាសិ។ កោ នុ ខោ, អាវុសោ មោគ្គល្លាន, ហេតុ កោ បច្ចយោ សិតស្ស បាតុកម្មាយា” តិ? “ឥធាហំ, អាវុសោ, គិដ្ឋក្វដោ បព្ពតា ឱរោហន្តោ អន្ធសំ អដ្ឋិកសង្ខលិកំ វេហាសំ គច្ឆន្តិ។ តមេនំ គិដ្ឋាបិ កាកាបិ កុលលាបិ អនុបតិក្វា អនុបតិក្វា ជាសុឡន្តរិកាហិ វិគុទេន្តិ **[វិគុទេន្តិ វិកច្ឆេន្តិ វិរាជេន្តិ (ស្សា.)]**។ សា សុទំ អដ្ឋស្សំ ករោតិ។ តស្ស មយ្ហំ, អាវុសោ, ឯតទហោសិ – ‘អច្ឆរិយំ វត ភោ, អព្ពតំ វត ភោ, ឯវុបោបិ នាម សត្តោ ភវិស្សតិ! ឯវុបោបិ នាម យត្តោ ភវិស្សតិ! ឯវុបោបិ នាម អត្តភាវប្បដិលាភោ ភវិស្សតិ’ តិ! ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឧល្លបតិ” តិ។ អថ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមនេសិ – “ចត្តភូតា វត, ភិក្ខុវេ, សាវកា វិហរន្តិ។ ញាណភូតា វត, ភិក្ខុវេ, សាវកា វិហរន្តិ។ យត្រ ហិ នាម សាវកោ ឯវុបំ ញស្សតិ វា ទត្តតិ វា សត្តិ វា ភវិស្សតិ។ បុព្ពេវ មេ សោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ទិដ្ឋោ អហោសិ។ អបិ បាហំ ន ព្យាកាសិ។ អហព្ពេតំ ព្យាករេយ្យំ បរេ ច មេ ន សទ្ធកាយ្យំ។ យេ មេ ន សទ្ធកាយ្យំ តេសំ តំ អស្ស ទីយរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ។ ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ គោយាតកោ អហោសិ។ សោ តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន ពហូនិ វស្សានិ ពហូនិ វស្សសគានិ ពហូនិ វស្សសហស្សានិ ពហូនិ វស្សសគសហស្សានិ និរយេ បច្ចិត្វា តស្សេវ កម្មស្ស វិបាការសេសេន ឯវុបំ អត្តភាវប្បដិលាភំ បដិសំវេទេតិ។ សច្ចំ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានោ អាហា អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានស្ស” តិ។

២២៩. “ឥធាហំ, អាវុសោ, គិដ្ឋក្វដោ បព្ពតា ឱរោហន្តោ អន្ធសំ មំសបេសិ វេហាសំ គច្ឆន្តិ។ តមេនំ គិដ្ឋាបិ កាកាបិ កុលលាបិ អនុបតិក្វា អនុបតិក្វា វិកច្ឆេន្តិ វិរាជេន្តិ **[វិគុទេន្តិ វិកច្ឆេន្តិ វិរាជេន្តិ (ស្សា.)]**។ សា សុទំ អដ្ឋស្សំ ករោតិ... បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ គោយាតកោ អហោសិ... បេ....។

“ឥធាហំ, អាវុសោ, គិដ្ឋក្វដោ បព្ពតា ឱរោហន្តោ អន្ធសំ មំសបិណ្ឌំ វេហាសំ គច្ឆន្តិ។ តមេនំ គិដ្ឋាបិ កាកាបិ កុលលាបិ អនុបតិក្វា អនុបតិក្វា វិកច្ឆេន្តិ វិរាជេន្តិ។ សោ សុទំ អដ្ឋស្សំ ករោតិ... បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ សាកុណិកោ អហោសិ... បេ....។

“ឥធាហំ, អាវុសោ, គិដ្ឋក្វដោ បព្ពតា ឱរោហន្តោ អន្ធសំ និច្ឆវី បុរិសំ វេហាសំ គច្ឆន្តិ។ តមេនំ គិដ្ឋាបិ កាកាបិ កុលលាបិ អនុបតិក្វា អនុបតិក្វា វិកច្ឆេន្តិ វិរាជេន្តិ។ សោ សុទំ អដ្ឋស្សំ ករោតិ... បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ ឱរុក្កិកោ អហោសិ... បេ....។

“ឥធាហំ, អាវុសោ, គិដ្ឋក្វដោ បព្ពតា ឱរោហន្តោ អន្ធសំ អសិលោមំ បុរិសំ វេហាសំ គច្ឆន្តិ។ តស្ស តេ អសិ ឧប្បតិក្វា ឧប្បតិក្វា តស្សេវ កាយេ និបត្តន្តិ។ សោ សុទំ អដ្ឋស្សំ ករោតិ... បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ សូករិកោ អហោសិ... បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ សុតិលោមំ បុរិសំ វេហសំ គច្ឆន្តិ។ តស្ស តា សុតិយោ ឧប្បតិក្ខា ឧប្បតិក្ខា តស្សេវ កាយេ និបតន្តិ។ សោ សុទ្ធំ អង្គស្សំ ករោតិ...បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ មាគរិកោ អហោសិ...បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ ឧសុលោមំ បុរិសំ វេហសំ គច្ឆន្តិ។ តស្ស តេ ឧសុ ឧប្បតិក្ខា ឧប្បតិក្ខា តស្សេវ កាយេ និបតន្តិ។ សោ សុទ្ធំ អង្គស្សំ ករោតិ...បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ ការណិកោ អហោសិ...បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ សូចិលោមំ បុរិសំ វេហសំ គច្ឆន្តិ។ តស្ស តា សូចិយោ ឧប្បតិក្ខា ឧប្បតិក្ខា តស្សេវ កាយេ និបតន្តិ។ សោ សុទ្ធំ អង្គស្សំ ករោតិ...បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ សារថិកោ អហោសិ...បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ សូចិលោមំ បុរិសំ វេហសំ គច្ឆន្តិ។ តស្ស តា សូចិយោ សិសេ បរិសិក្ខា មុខតោ និក្ខមន្តិ; មុខេ បរិសិក្ខា ឧរតោ និក្ខមន្តិ; ឧរេ បរិសិក្ខា ឧទរតោ និក្ខមន្តិ; ឧទរេ បរិសិក្ខា ឧហិ និក្ខមន្តិ; ឧរុសុ បរិសិក្ខា ជង្ហាហិ និក្ខមន្តិ; ជង្ហាសុ បរិសិក្ខា បាទេហិ និក្ខមន្តិ។ សោ សុទ្ធំ អង្គស្សំ ករោតិ...បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ សូចកោ អហោសិ...បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ កុម្មណ្ណំ បុរិសំ វេហសំ គច្ឆន្តិ។ សោ គច្ឆន្តោបិ តេវ អណ្ណេ ខន្ធេ អាហេបេត្វា គច្ឆតិ, និសិទន្តោបិ តេស្សេវ អណ្ណេសុ និសិទតិ។ តមេនំ គិដ្ឋាបិ កាកាបិ កុលលាបិ អនុបតិក្ខា អនុបតិក្ខា វិកច្ឆេន្តិ វិកច្ឆេន្តិ។ សោ សុទ្ធំ អង្គស្សំ ករោតិ...បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ តាមក្ខដោ អហោសិ...បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ បុរិសំ ភូថក្ខបេ សសិសកំ និមុត្តំ...បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ បារទារិកោ អហោសិ...បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ បុរិសំ ភូថក្ខបេ សសិសកំ និមុត្តំ ឧភោហិ ហត្ថេហិ ភូថំ ខានត្តំ...បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ ទុដ្ឋព្រាហ្មណោ អហោសិ។ សោ កស្សបស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បារាចនេ ភិក្ខុសង្ឃ ភក្កេន និមន្តេត្វា ទោណិយោ [ទោណិយោ (ឥតិបិ)] ភូថស្ស បូរាបេត្វា កាលំ អាហេបេត្វា ឯតទវោច – ‘អតោ [ឥតោ (ស្យា.) អហោ (ឥតិបិ)], ភោត្តោ, យាវទត្ថំ ភុព្ពន្ត ចេវ ហរន្ត ចា’”តិ...បេ....។

២៣០. “ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ និច្ឆវី តត្ថិ វេហសំ គច្ឆន្តិ។ តមេនំ គិដ្ឋាបិ កាកាបិ កុលលាបិ អនុបតិក្ខា អនុបតិក្ខា វិកច្ឆេន្តិ វិកច្ឆេន្តិ។ សា សុទ្ធំ អង្គស្សំ ករោតិ...បេ.... ឯសា, ភិក្ខុវេ, តត្ថិ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ អតិចារិនី អហោសិ...បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ តត្ថិ ទុក្ខន្ធំ មង្គលិ វេហសំ គច្ឆន្តិ។ តមេនំ គិដ្ឋាបិ កាកាបិ កុលលាបិ អនុបតិក្ខា អនុបតិក្ខា វិកច្ឆេន្តិ វិកច្ឆេន្តិ។ សា សុទ្ធំ អង្គស្សំ ករោតិ...បេ.... ឯសា, ភិក្ខុវេ, តត្ថិ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ ឥក្ខណិកា អហោសិ...បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ តត្ថិ ឧប្បក្កំ ឱកិលិនី ឱកិវិនី វេហសំ គច្ឆន្តិ។ សា សុទ្ធំ អង្គស្សំ ករោតិ...បេ.... ឯសា, ភិក្ខុវេ, តត្ថិ កាលិដ្ឋស្ស រញ្ជោ អគ្គមហេសិ អហោសិ។ សា តស្សាបកតា សបត្តិ អដ្ឋារកដាហេន ឱកិវិ...បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ អសិសកំ កពន្ធំ វេហសំ គច្ឆន្តិ។ តស្ស ឧរេ អក្ខិនី ចេវ ហោន្តិ មុខញ្ច។ តមេនំ គិដ្ឋាបិ កាកាបិ កុលលាបិ អនុបតិក្ខា អនុបតិក្ខា វិកច្ឆេន្តិ វិកច្ឆេន្តិ។ សោ សុទ្ធំ អង្គស្សំ ករោតិ...បេ.... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, សត្តោ ឥមស្មិយេវ រាជគហេ ហារិកោ នាម ចោរយាតកោ អហោសិ... បេ....។

“ឥឡូវ, អារុសោ, គិដ្ឋក្នុង បព្ភតា ឱរោហន្តោ អន្ទសំ ភិក្ខុំ វេហសំ គច្ឆន្តិ។ តស្ស សង្ឃាដិបិ អាទិត្យា សម្បជ្ឈលិតា សដោតិភូតា, បត្តោបិ អាទិត្យោ សម្បជ្ឈលិតោ សដោតិភូតោ, កាយពន្ធនម្បិ អាទិត្តំ សម្បជ្ឈលិតំ

សដោតិភូតំ, កាយោបិ អាទិត្តោ សម្បជ្ឈនិគោ សដោតិភូតោ។ សោ សុទ្ធំ អន្តរាស្សំ ករោតិ... បេ... ឯសោ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ កស្សបស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បាវចនេ បាបភិក្ខុ អហោសិ... បេ...។

“ឥធាហំ, អាវុសោ, គិដ្ឋក្ខដា បព្ពតា ឱរោហន្តោ អន្តរាស្សំ ភិក្ខុនី... អន្តរាស្សំ ភិក្ខុមាសំ... អន្តរាស្សំ សាមណេរំ... អន្តរាស្សំ សាមណេរី វេហាសំ គច្ឆន្តិ។ តស្សា សង្ឃាធិបិ អាទិត្តោ សម្បជ្ឈនិគោ សដោតិភូតោ, បក្កោបិ អាទិត្តោ សម្បជ្ឈនិគោ សដោតិភូតោ, កាយពន្ធនម្យិ អាទិត្តំ សម្បជ្ឈនិគំ សដោតិភូតំ, កាយោបិ អាទិត្តោ សម្បជ្ឈនិគោ សដោតិភូតោ។ សា សុទ្ធំ អន្តរាស្សំ ករោតិ។ តស្ស មយ្ហំ, អាវុសោ, ឯគនហោសិ – ‘អច្ឆរិយំ វត ភោ, អព្ពតំ វត ភោ, ឯវុបោបិ នាម សក្កោ ភវិស្សតិ! ឯវុបោបិ នាម យក្កោ ភវិស្សតិ! ឯវុបោបិ នាម អត្តភា វប្បដិលាភោ ភវិស្សតិ’” តិ! ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឧល្លបតី” តិ។

អថ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “ចក្ខុភូតា វត, ភិក្ខុវេ, សាវកា វិហរន្តិ។ ញាណភូតា វត, ភិក្ខុវេ, សាវកា វិហរន្តិ។ យត្រ ហិ នាម សាវកោ ឯវុបំ ញស្សតិ វា ទត្ថតិ វា សត្តិ វា ករិស្សតិ! បុព្ពេ មេ សា, ភិក្ខុវេ, សាមណេរី ទិដ្ឋា អហោសិ។ អបិ ចាហំ ន ព្យាកាសិ។ អហព្ពតំ ព្យាករេយ្យំ បវេ ច មេ ន សទ្ធហេយ្យំ យេ មេ ន សទ្ធហេយ្យំ តេសំ តំ អស្ស ទិយរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ។ ឯសា, ភិក្ខុវេ, សាមណេរី កស្សបស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បាវចនេ បាប សាមណេរី អហោសិ។ សា តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន ពហុនិ វស្សានិ ពហុនិ វស្សសតានិ ពហុនិ វស្សសហស្សានិ ពហុនិ វស្សសតសហស្សានិ និរយេ បច្ចិក្ខា តស្សេវ កម្មស្ស វិបាការសេសេន ឯវុបំ អត្តភាវប្បដិលាភំ បដិសំវេ ទេតិ។ សច្ចំ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានោ អាហា អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានស្ស” តិ។

២៣១. អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “យតាយំ, អាវុសោ, តបោទា សន្មតិ សោ ទហោ អច្ឆោទកោ សីតោទកោ សាតោទកោ សេតកោ សុប្បតិក្កោ រមណីយោ បហុកមច្ឆកច្ឆបោ ចក្ខមគ្គានិ ច បទុមាសិ បុប្ផនី” តិ។ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឯវំ វត្ថុតិ – ‘យតាយំ, អាវុសោ, តបោទា សន្មតិ សោ ទហោ អច្ឆោទកោ សីតោទកោ សាតោទកោ សេតកោ សុប្បតិក្កោ រមណីយោ បហុកមច្ឆកច្ឆបោ ចក្ខមគ្គានិ ច បទុមាសិ បុប្ផនី’ តិ។ អថ ច បនាយំ តបោទា កុថិតា សន្មតិ។ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឧល្លបតី” តិ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ “យតាយំ, ភិក្ខុវេ, តបោទា សន្មតិ សោ ទហោ អច្ឆោទកោ សីតោទកោ សាតោទកោ សេតកោ សុប្បតិក្កោ រមណីយោ បហុកមច្ឆកច្ឆបោ ចក្ខមគ្គានិ ច បទុមាសិ បុប្ផនី។ អបិ ចាយំ, ភិក្ខុវេ, តបោទា ទ្វិន្នំ មហានិរយាសំ អន្តរិ កាយ អាគច្ឆតិ។ តេនាយំ តបោទា កុថិតា សន្មតិ។ សច្ចំ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានោ អាហា អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានស្ស” តិ។

តេន ខោ បន សមយេន រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ លិច្ឆវិហិ សទ្ធិ សង្កាមេន្តោ បកក្កោ អហោសិ។ អថ រាជា បច្ឆា សេនំ សង្កឱត្វា លិច្ឆវយោ បរាជេសិ។ សង្កាមេ ច នន្ទិ ចរតិ – “វញ្ញា លិច្ឆវី បកក្កា” តិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “រាជា, អាវុសោ, លិច្ឆវិហិ បកក្កោ” តិ។ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឯវំ វត្ថុតិ – ‘រាជា, អាវុសោ, លិច្ឆវិហិ បកក្កោ’ តិ! សង្កាមេ ច នន្ទិ ចរតិ – ‘វញ្ញា លិច្ឆវី បកក្កា’ តិ! ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឧល្លបតី” តិ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ “បបមំ, ភិក្ខុវេ, រាជា លិច្ឆវិហិ បកក្កោ។ អថ រាជា បច្ឆា សេនំ សង្កឱត្វា លិច្ឆវយោ បរាជេសិ។ សច្ចំ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានោ អាហា អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានស្ស” តិ។

២៣២. អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “ឥធាហំ, អាវុសោ, សប្បិនិកាយ នទិយា តិវេ អានេញំ សមាធិ សមាបន្នោ នាគានំ ឱគយ្ហ ឧត្តរន្តានំ កោញំ ករោន្តានំ សន្នំ អស្សោសិ” តិ។ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ អានេញំ សមាធិ សមាបន្នោ សន្នំ សោស្សតិ! ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឧល្លបតី” តិ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ “អត្ថេសោ, ភិក្ខុវេ, សមាធិ សោ ច ខោ អបរិសុទ្ធោ។ សច្ចំ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានោ អាហា អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, មោគ្គល្លានស្ស” តិ។

អថ ខោ អាយស្មា សោភិតោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អហំ, អាវុសោ, បញ្ច កប្បសតានិ អនុស្សរាមិ” តិ។ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្មា សោភិតោ ឯវំ វត្ថុតិ – ‘អហំ, អាវុសោ, បញ្ច កប្បសតានិ អនុស្សរាមិ’ តិ! ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អាយស្មា សោភិតោ ឧល្លបតី” តិ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ “អត្ថេសា, ភិក្ខុវេ, សោភិតស្ស។ សា ច ខោ ឯកាយេវ ជាតិ។ សច្ចំ, ភិក្ខុវេ, សោភិតោ អាហា អនាបត្តិ, ភិក្ខុវេ, សោភិតស្ស” តិ។

ចតុត្ថបារាជិកំ សមត្ថំ។

២៣៣. ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ អាយស្កន្តោ ចត្តារោ បារាជិកា ធម្មា, យេសំ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ វា អញ្ញតរំ វា អាបដ្ឋិតា ន
លភតិ ភិក្ខុហិ សទ្ធិ សំវាសំ, យថា បុរេ តថា បច្ឆា, បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ។ តត្ថាយស្កន្តេ បុច្ឆាមិ –
“កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្យិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា”? តតិយម្យិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា”?
បរិសុទ្ធត្ថាយស្កន្តោ, តស្មា តុណ្ហិ, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

បារាជិកំ និដ្ឋិតំ។

តស្សទ្វានំ –

មេថុនាទិន្នាទានញ្ច, មនុស្សវិគ្គហុត្តរិ;
បារាជិកានិ ចត្តារិ, នេជ្ជវត្ថុ អសំសយាតិ។

បារាជិកកញ្ចំ និដ្ឋិតំ។

២. សង្ឃាទិសេសកណ្តំ

១. សុក្កវិស្សន្តិសិក្ខាបទំ

ឥមេ ខោ បនាយស្មន្តោ តេវស សង្ឃាទិសេសា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាកច្ឆន្តិ។

២៣៤. តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សេយ្យសកោ អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ។ សោ តេន កិសោ ហោតិ លុខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតកត្តោ។ អទ្ទស ខោ អាយស្មា ឧទាយី អាយស្មន្តំ សេយ្យសកំ កិសំ លុខំ ទុព្ពណ្ណំ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតំ ធមនិសន្តតកត្តោ។ ទិស្វាន អាយស្មន្តំ សេយ្យសកំ ឯតទវោច – “កិស្ស ភ្នំ, អារុសោ សេយ្យសក, កិសោ លុខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតកត្តោ? កច្ចិ នោ ភ្នំ, អារុសោ សេយ្យសក, អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរសិ”តិ? “ឯវមារុសោ”តិ។ “តេន ហិ ភ្នំ, អារុសោ សេយ្យសក, យាវទត្ថំ ភុញ្ញ យាវទត្ថំ សុប យាវទត្ថំ ន្ទាយ។ យាវទត្ថំ ភុញ្ញិត្វា យាវទត្ថំ សុបិត្វា យាវទត្ថំ ន្ទាយិត្វា យទា តេ អនភិរតិ ឧប្បជ្ជតិ វាកោ ចិត្តំ អនុទ្ធនេតិ តទា ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា អសុចិ មោចេហិ”តិ។ “កី នុ ខោ, អារុសោ, កប្បតិ ឯវរូបំ កាតុ”តិ? “អាម, អារុសោ។ អហម្បិ ឯវ ករោមិ”តិ។

អថ ខោ អាយស្មា សេយ្យសកោ យាវទត្ថំ ភុញ្ញ យាវទត្ថំ សុប យាវទត្ថំ ន្ទាយិ។ យាវទត្ថំ ភុញ្ញិត្វា យាវទត្ថំ សុបិត្វា យាវទត្ថំ ន្ទាយិត្វា យទា អនភិរតិ ឧប្បជ្ជតិ វាកោ ចិត្តំ អនុទ្ធនេតិ តទា ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា អសុចិ មោចេសិ។ អថ ខោ អាយស្មា សេយ្យសកោ អបវេន សមយេន វណ្ណា អហោសិ បិណ្ឌិត្តិយោ បសន្នមុខវណ្ណោ វិប្បសន្ននវិវណ្ណោ។ អថ ខោ អាយស្មតោ សេយ្យសកស្ស សហាយកា ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ សេយ្យសកំ ឯតទវោច – “បុព្វេ ខោ ភ្នំ, អារុសោ សេយ្យសក, កិសោ អហោសិ លុខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតកត្តោ។ សោ ទានិ ភ្នំ ឯតវហិ វណ្ណា បិណ្ឌិត្តិយោ បសន្នមុខវណ្ណោ វិប្បសន្ននវិវណ្ណោ។ កី នុ ខោ ភ្នំ, អារុសោ សេយ្យសក, ភេសជ្ជំ ករោសិ”តិ? “ន ខោ អហំ, អារុសោ, ភេសជ្ជំ ករោមិ។ អបិចាហំ យាវទត្ថំ ភុញ្ញមិ យាវទត្ថំ សុបាមិ យាវទត្ថំ ន្ទាយមិ។ យាវទត្ថំ ភុញ្ញិត្វា យាវទត្ថំ សុបិត្វា យាវទត្ថំ ន្ទាយិត្វា យទា មេ អនភិរតិ ឧប្បជ្ជតិ វាកោ ចិត្តំ អនុទ្ធនេតិ តទា ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា អសុចិ មោចេមិ”តិ។ “កី បន ភ្នំ, អារុសោ សេយ្យសក, យេនេវ ហត្ថេន សទ្ធាទេយ្យំ ភុញ្ញសិ តេនេវ ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា អសុចិ មោចេសិ”តិ? “ឯវមារុសោ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិចាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្មា សេយ្យសកោ ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា អសុចិ មោចេស្សតិ”តិ!

អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ សេយ្យសកំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មំ និទានេ ឯតស្មំ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាយស្មន្តំ សេយ្យសកំ បដិបុច្ចិ – “សច្ចំ កិរ ភ្នំ, សេយ្យសក, ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា អសុចិ មោចេសិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា – “អននុច្ឆរិកំ, មោយបុរិស, អននុលោមិកំ អប្បតិរូបំ អស្សាមណកំ អកប្បិយំ អករណិយំ។ កថញ្ជិ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា អសុចិ មោចេស្សសិ! ននុ មយា, មោយបុរិស, អនេកបរិយាយេន វិវាគាយ ធម្មោ ទេសិតោ នោ សវាគាយ, វិសញ្ញោគាយ ធម្មោ ទេសិតោ នោ សញ្ញោគាយ, អនុបាទានាយ ធម្មោ ទេសិតោ នោ សឧបាទានាយ! តត្ថ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, មយា វិវាគាយ ធម្មោ ទេសិតោ សវាគាយ ចេតេស្សសិ, វិសញ្ញោគាយ ធម្មោ ទេសិតោ សញ្ញោគាយ ចេតេស្សសិ, អនុបាទានាយ ធម្មោ ទេសិតោ សឧបាទានាយ ចេតេស្សសិ! ននុ មយា, មោយបុរិស, អនេកបរិយាយេន វាគវិវាគាយ ធម្មោ ទេសិតោ, មននិម្ពទនាយ បិបាសវិនយាយ អាលយសមុគ្គាគាយ វង្កបច្ឆេទាយ តណ្ហក្ខយាយ វិវាគាយ និរោធាយ និព្វានាយ ធម្មោ ទេសិតោ? ននុ មយា, មោយបុរិស, អនេកបរិយាយេន កាមានំ បហានំ អក្ខាតំ, កាមសញ្ញានំ បរិញ្ញា អក្ខាតា, កាមបិបាសានំ បដិវិនយោ អក្ខាតោ, កាមវិតក្កានំ សមុគ្គាតោ អក្ខាតោ, កាមបរិវិទ្យាហានំ រូបសមោ អក្ខាតោ? នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ, បសន្នានំ វា ភិយ្យោភាវាយ។ អថ ខេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានញ្ចេវ អប្បសាទាយ, បសន្នានញ្ច ឯកច្ឆានំ អញ្ញថត្តាយ”តិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សេយ្យសកំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ពរតាយ...បេ.... “ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

“សញ្ញេតនិកា សុក្កវិស្សន្តិ [វិសន្តិ (សិ. ស្យា.)] សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

ឯវញ្ញទំ ភក្កតា ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

២៣៥. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ បណីតភោជនានិ ភុញ្ញត្វា មុដ្ឋស្សតី អសម្បជានានំ និទ្ធំ ឱក្ខមន្តិ។ តេសំ មុដ្ឋស្សតីនំ អសម្បជានានំ និទ្ធំ ឱក្ខមន្តានំ សុបិនន្តេន អសុចិ មុច្ចតិ។ តេសំ កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភក្កតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ – ‘សញ្ជេតនិកា សុក្កវិស្សដ្ឋិ សង្ឃាទិសេសោ’តិ។ អម្ហាកញ្ច សុបិនន្តេន អសុចិ មុច្ចតិ។ អត្ថិ ចេត្ត ចេតនា លព្ពតិ។ កច្ចិ នុ ខោ មយំ សង្ឃាទិសេសំ អាបត្តិ អាបន្នា”តិ? ភក្កតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ។ “អត្ថេសា, ភិក្ខុវេ, ចេតនា; សា ច ខោ អញ្ជោហារិកាតិ។ ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

២៣៦. “សញ្ជេតនិកា សុក្កវិស្សដ្ឋិ អញ្ញត្រ សុបិនន្តា សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

២៣៧. សញ្ជេតនិកាតិ ជានន្តោ សញ្ញានន្តោ ចេច្ច អភិវិតវិត្វា វីតិក្កមោ។

សុក្កន្តិ ទស សុក្កានិ – នីលំ បីតកំ លោហិតកំ ឱទាតំ តក្កវណ្ណំ ទកវណ្ណំ តេលវណ្ណំ ខីវវណ្ណំ ទធិវណ្ណំ សប្បិវណ្ណំ។

វិស្សដ្ឋិតិ ឋានតោ ចាវនា វុច្ចតិ វិស្សដ្ឋិតិ។

អញ្ញត្រ សុបិនន្តាតិ បបេត្វា សុបិនន្តំ។

សង្ឃាទិសេសោតិ សង្ឃោវ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ ទេតិ, មូលាយ បដិកស្សតិ, មានត្តំ ទេតិ , អព្ពេតិ; ន សម្ពហុលា, ន ឯកបុគ្គលោ។ តេន វុច្ចតិ – “សង្ឃាទិសេសោ”តិ។ តស្សេវ អាបត្តិនិកាយស្ស នាមកម្មំ អធិវចនំ។ តេនបិ វុច្ចតិ – “សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

អដ្ឋត្ថរូបេ មោចេតិ, ពហិទ្ធារូបេ មោចេតិ, អដ្ឋត្ថពហិទ្ធារូបេ មោចេតិ, អាកាសេ កដិ កម្មេន្តោ មោចេតិ; វាតូបត្ថម្ភេ មោចេតិ, វច្ចូបត្ថម្ភេ មោចេតិ, បស្សារូបត្ថម្ភេ មោចេតិ, វាតូបត្ថម្ភេ មោចេតិ , ឧច្ចា លិង្គបាណកទដ្ឋបត្ថម្ភេ មោចេតិ; អាហេត្យតាយ មោចេតិ, សុខតាយ មោចេតិ, ភេសជ្ជតាយ មោចេតិ, ទានតាយ មោចេតិ, បុញ្ញតាយ មោចេតិ, យញ្ញតាយ មោចេតិ, សក្កតាយ មោចេតិ, ពិជតាយ មោចេតិ, វីមំសតាយ មោចេតិ, ទវតាយ មោចេតិ; នីលំ មោចេតិ, បីតកំ មោចេតិ, លោហិតកំ មោចេតិ, ឱទាតំ មោចេតិ, តក្កវណ្ណំ មោចេតិ, ទកវណ្ណំ មោចេតិ, តេលវណ្ណំ មោចេតិ, ខីវវណ្ណំ មោចេតិ, ទធិវណ្ណំ មោចេតិ, សប្បិវណ្ណំ មោចេតិ។

២៣៨. អដ្ឋត្ថរូបេតិ អដ្ឋត្តំ ឧបាទិន្នេ **[ឧបាទិន្នេ (សី. ក.)]** រូបេ។

ពហិទ្ធារូបេតិ ពហិទ្ធា ឧបាទិន្នេ វា អនុបាទិន្នេ វា។

អដ្ឋត្ថពហិទ្ធារូបេតិ តទុកយេ។

អាកាសេ កដិ កម្មេន្តោតិ អាកាសេ វាយមន្តស្ស អដ្ឋជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ។

វាតូបត្ថម្ភេតិ វាតេន បីឡិតស្ស អដ្ឋជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ។

វច្ចូបត្ថម្ភេតិ វច្ចេន បីឡិតស្ស អដ្ឋជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ។

បស្សារូបត្ថម្ភេតិ បស្សាវេន បីឡិតស្ស អដ្ឋជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ។

វាតូបត្ថម្ភេតិ វាតេន បីឡិតស្ស អដ្ឋជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ។

ឧច្ចាលិង្គបាណកទដ្ឋបត្ថម្ភេតិ ឧច្ចាលិង្គបាណកទដ្ឋេន អដ្ឋជាតំ កម្មនិយំ ហោតិ។

២៣៩. អាហេត្យតាយាតិ អហោតោ ភវិស្សាមិ។

សុខត្ថាយាតិ សុខំ វេទនំ ឧប្បាទេស្សាមិ។

ភេសជ្ជត្ថាយាតិ ភេសជ្ជំ ភវិស្សតិ។

ទានត្ថាយាតិ ទានំ ទេស្សាមិ។

បុញ្ញត្ថាយាតិ បុញ្ញំ ភវិស្សតិ។

យញ្ញត្ថាយាតិ យញ្ញំ យទិស្សាមិ។

សគ្គត្ថាយាតិ សគ្គំ គមិស្សាមិ។

ពិជត្ថាយាតិ ពិជំ ភវិស្សតិ។

វិមំសត្ថាយាតិ នីលំ ភវិស្សតិ, បីតកំ ភវិស្សតិ, លោហិតកំ ភវិស្សតិ, ឱទាតំ ភវិស្សតិ, តក្កវណ្ណំ ភវិស្សតិ, ទកវណ្ណំ ភវិស្សតិ, កេលវណ្ណំ ភវិស្សតិ, ខីវវណ្ណំ ភវិស្សតិ, ទធិវណ្ណំ ភវិស្សតិ, សប្បិវណ្ណំ ភវិស្សតិ។

ទវត្ថាយាតិ ឱដ្ឋាធិប្បាយោ។

២៤០. អដ្ឋក្ករូបេ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ពហិទ្ធារូបេ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

អដ្ឋក្កពហិទ្ធារូបេ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

អាគាសេ កដិ កម្មេន្តោ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

វាត្ថបត្ថម្ភេ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

វច្ចបត្ថម្ភេ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

បស្សវបត្ថម្ភេ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

វាត្ថបត្ថម្ភេ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ឧច្ចាលិដ្ឋបាណកទដ្ឋបត្ថម្ភេ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

អាវេក្យត្ថាយ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

សុខត្ថាយ...បេ.... ភេសជ្ជត្ថាយ... ទានត្ថាយ... បុញ្ញត្ថាយ... យញ្ញត្ថាយ... សគ្គត្ថាយ... ពិជត្ថាយ...
វិមំសត្ថាយ... ទវត្ថាយ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

នីលំ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស ។

បីតកំ... លោហិតកំ... ឱទាតំ... តក្កវណ្ណំ... ទកវណ្ណំ... កេលវណ្ណំ... ខីវវណ្ណំ... ទធិវណ្ណំ... សប្បិវណ្ណំ
ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

សុទ្ធិកំ និដ្ឋិតំ។

អាវេក្យត្ថញ្ច សុខត្ថញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

អាហេត្យត្ថញ ភេសជ្ជត្ថញ...បេ.... អាហេត្យត្ថញ ទានត្ថញ... អាហេត្យត្ថញ បុព្វត្ថញ... អាហេត្យត្ថញ យញ្ញត្ថញ... អាហេត្យត្ថញ សក្កត្ថញ... អាហេត្យត្ថញ ពិជត្ថញ... អាហេត្យត្ថញ វិម័សត្ថញ... អាហេត្យត្ថញ ទវត្ថញ ចេតេគិ ឧបក្កមគិ ម្យច្ចគិ, អាបក្កិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកស្ស ខណ្ឌចក្កា វិថី។

២៤១. សុខត្ថញ្ច ភេសជ្ជត្ថញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

សុខត្ថញ្ច ទានត្ថញ្ច...បេ.... សុខត្ថញ្ច បុញ្ញត្ថញ្ច... សុខត្ថញ្ច យញ្ញត្ថញ្ច... សុខត្ថញ្ច សក្កត្ថញ្ច... សុខត្ថញ្ច ពិជត្ថញ្ច... សុខត្ថញ្ច វិម័សត្ថញ្ច... សុខត្ថញ្ច ទវត្ថញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ម្មច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ខាទិសេសស្ស។

សុខត្ថញ្ច អាណេត្យត្ថញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

២៤២. ភេសជ្ជត្តញ្ច ទានត្តញ្ច...បេ.... ភេសជ្ជត្តញ្ច បុញ្ញត្តញ្ច... ភេសជ្ជត្តញ្ច យញ្ញត្តញ្ច... ភេសជ្ជត្តញ្ច សក្កត្តញ្ច... ភេសជ្ជត្តញ្ច ពិជត្តញ្ច... ភេសជ្ជត្តញ្ច វិម៌សត្តញ្ច... ភេសជ្ជត្តញ្ច ទវត្តញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អារាហតិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

កេសជ្ជត្តញ្ច អាណេត្យត្តញ្ច...បេ.... កេសជ្ជត្តញ្ច សុខត្តញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេ
សស្ស។

ទានត្ថពុ បុព្វត្ថពុ... បេ.... ទានត្ថពុ យព្វត្ថពុ... ទានត្ថពុ សក្កត្ថពុ... ទានត្ថពុ ពិជត្ថពុ... ទានត្ថពុ វិបំសត្ថពុ... ទានត្ថពុ ទវត្ថពុ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ម្មច្ចកិ, អាបក្កិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ទានត្ថពុ អាណេត្ថពុ...បេ.... ទានត្ថពុ សុខត្ថពុ... ទានត្ថពុ ភេសជ្ជត្ថពុ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ,
អាបត្តិ សង្ហាទិសេសស្ស។

បុព្វត្ថ យព្វត្ថ...បេ... បុព្វត្ថ សក្កត្ថ... បុព្វត្ថ ពិជត្ថ... បុព្វត្ថ វិម័សត្ថ... បុព្វត្ថ ន
រត្ថ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុព្វត្ថ អាណេត្ថត្ថ...បេ... បុព្វត្ថ សុខត្ថ... បុព្វត្ថ ភេសជ្ជត្ថ... បុព្វត្ថ ទានត្ថ
ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ម្មច្ចកិ, អាបក្កិ សង្ខាទិសេសស្ស។

យញ្ញត្ថញ សគត្ថញ...បេ.... យញ្ញត្ថញ ពិជត្ថញ... យញ្ញត្ថញ វិបសត្ថញ ... យញ្ញត្ថញ នវត្ថញ ចេតេតិ
ឧបក្កមតិ ម្មជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ហាទិសេសស្ស។

យញ្ញត្ថញ អាណេត្ថត្ថញ...បេ.... យញ្ញត្ថញ សុខត្ថញ... យញ្ញត្ថញ ភេសជ្ជត្ថញ... យញ្ញត្ថញ ទានត្ថញ... យញ្ញត្ថញ បុញ្ញត្ថញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ម្មច្ចតិ, អាបក្ខិ សង្ខាទិសេសស្ស។

សក្កតញ្ច ពឹងតញ្ច...បេ.... សក្កតញ្ច វិម័សតញ្ច... សក្កតញ្ច ទវតញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ឆតិ, អាបត្តិ
សង្ខាទិសេសស្ស។

សគ្គត្ថញ អាវោត្យត្ថញ...បេ.... សគ្គត្ថញ សុខត្ថញ... សគ្គត្ថញ ភេសជ្ជត្ថញ... សគ្គត្ថញ ទានត្ថញ... សគ្គត្ថញ បុញ្ញត្ថញ... សគ្គត្ថញ យញ្ញត្ថញ ចេតេតិ ឧបកមតិ ម្មច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ពីជត្តញ្ញ រឹមសត្តញ្ញ...បេ.... ពីជត្តញ្ញ ទវត្តញ្ញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ពីងត្តញ អាណេត្តញ... បេ... ពីងត្តញ សុខត្តញ... ពីងត្តញ ភេសជ្ជត្តញ... ពីងត្តញ ទានត្តញ...
 ពីងត្តញ បុញ្ញត្តញ... ពីងត្តញ យញ្ញត្តញ... ពីងត្តញ សក្កត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ឃាទិសេ
 សស្ស។

រឹមសត្តញ្ច ទវត្តញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

រឹម័សត្តញ អាវោគ្យត្តញ...បេ.... រឹម័សត្តញ សុខត្តញ... រឹម័សត្តញ ភេសជ្ជត្តញ... រឹម័សត្តញ ទានត្តញ...
រឹម័សត្តញ បុញ្ញត្តញ... រឹម័សត្តញ យញ្ញត្តញ... រឹម័សត្តញ សក្កត្តញ... រឹម័សត្តញ ពិជត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ
មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទវត្តញ អាវោគ្យត្តញ...បេ.... ទវត្តញ សុខត្តញ... ទវត្តញ ភេសជ្ជត្តញ... ទវត្តញ ទានត្តញ... ទវត្តញ
បុញ្ញត្តញ... ទវត្តញ យញ្ញត្តញ... ទវត្តញ សក្កត្តញ... ទវត្តញ ពិជត្តញ... ទវត្តញ រឹម័សត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ
មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកស្ស ពន្ធចក្កំ និដ្ឋិតំ។

អាវោគ្យត្តញ សុខត្តញ ភេសជ្ជត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស...បេ....
អាវោគ្យត្តញ សុខត្តញ ទវត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទុមូលកស្ស ខណ្ឌចក្កំ។

សុខត្តញ ភេសជ្ជត្តញ ទានត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស...បេ.... សុខត្តញ
ភេសជ្ជត្តញ ទវត្តញ...បេ.... សុខត្តញ ភេសជ្ជត្តញ អាវោគ្យត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទុមូលកស្ស ពន្ធចក្កំ សំខិត្តំ។

រឹម័សត្តញ ទវត្តញ អាវោគ្យត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ រឹម័សត្តញ ទវត្តញ
ពិជត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទុមូលកំ និដ្ឋិតំ។

តិមូលកម្មិ ចតុមូលកម្មិ បញ្ចមូលកម្មិ ឆមូលកម្មិ សក្កមូលកម្មិ អដ្ឋមូលកម្មិ នវមូលកម្មិ ឯវមេវ
វិត្ថាវេកព្តំ។

តទំ សព្ពមូលកំ។

២៤៣. អាវោគ្យត្តញ សុខត្តញ ភេសជ្ជត្តញ ទានត្តញ បុញ្ញត្តញ យញ្ញត្តញ សក្កត្តញ ពិជត្តញ រឹម័សត្តញ ទ
វត្តញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

សព្ពមូលកំ និដ្ឋិតំ។

២៤៤. នីលញ បីតកញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

នីលញ លោហិតកញ...បេ.... នីលញ ឱទាតញ... នីលញ តក្កវណ្ណញ... នីលញ ទកវណ្ណញ... នីលញ ភេល
វណ្ណញ... នីលញ ខីវវណ្ណញ... នីលញ ទធិវណ្ណញ... នីលញ សប្បិវណ្ណញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកស្ស ខណ្ឌចក្កំ និដ្ឋិតំ។

២៤៥. បីតកញ លោហិតកញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បីតកញ ឱទាតញ...បេ.... បីតកញ តក្កវណ្ណញ... បីតកញ ទកវណ្ណញ... បីតកញ ភេលវណ្ណញ...
បីតកញ ខីវវណ្ណញ... បីតកញ ទធិវណ្ណញ... បីតកញ សប្បិវណ្ណញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសស្ស។

បីតកញ នីលញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកស្ស ពន្ធនៃក្តី។

២៤៦. លោហិតកញ្ច ឱទាតញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

លោហិតកញ្ច តក្កវណ្ណញ្ច...បេ.... លោហិតកញ្ច ទកវណ្ណញ្ច... លោហិតកញ្ច តេលវណ្ណញ្ច... លោហិតកញ្ច ខីវ
វណ្ណញ្ច... លោហិតកញ្ច ឡិវណ្ណញ្ច... លោហិតកញ្ច សឿវណ្ណញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេ
សស្ស។

លោហិតកញ្ចូ នីលញ្ច...បេ.... លោហិតកញ្ចូ បីតកញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ឃាទិសេ សស្ស។

ឱទាតព្វ តក្កវណ្ណព្វ...បេ.... ឱទាតព្វ ទកវណ្ណព្វ... ឱទាតព្វ តេលវណ្ណព្វ... ឱទាតព្វ ខីវវណ្ណព្វ... ឱទាតព្វ ទធិវណ្ណព្វ... ឱទាតព្វ សប្បវណ្ណព្វ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឱទាតញ្ច នីលញ្ច...បេ.... ឱទាតញ្ច បីតកញ្ច... ឱទាតញ្ច លោហិតកញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ឆតិ,
អាបក្កិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

តក្កណ្ណ ទក្កណ្ណ...បេ.... តក្កណ្ណ តេសណ្ណ... តក្កណ្ណ ខីរណ្ណ... តក្កណ្ណ ទធិណ្ណ...
តក្កណ្ណ សប្បីណ្ណ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

តក្កវណ្ណេ នីលញ្ច...បេ.... តក្កវណ្ណេ បីតកញ្ច... តក្កវណ្ណេ លោហិតកញ្ច... តក្កវណ្ណេ ឱទាតញ្ច
ចេតេគី ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទកវណ្ណព តេលវណ្ណ...បេ.... ទកវណ្ណព ខីវណ្ណ... ទកវណ្ណព ទធិវណ្ណ... ទកវណ្ណព សប្បិវណ្ណ
ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទកវណ្ណញ នីលញ...បេ.... ទកវណ្ណញ បីតកញ... ទកវណ្ណញ លោហិតកញ... ទកវណ្ណញ ឱទាតញ... ទកវណ្ណញ តក្កវណ្ណញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ម្លច្ចតិ , អាបក្កិ សង្ខាទិសេសស្ស។

កេលវណ្ណញ ខីវណ្ណញ...បេ.... កេលវណ្ណញ ទធិវណ្ណញ... កេលវណ្ណញ សប្បិវណ្ណញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ
មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

តេជវណ្ណ ឆ្លើយ...បេ... តេជវណ្ណ បីតកញ្ច... តេជវណ្ណ លោហិតកញ្ច... តេជវណ្ណ ឱទាតញ្ច...
តេជវណ្ណ តកវណ្ណ... តេជវណ្ណ ទកវណ្ណ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ម្យូចតិ, អាបក្កិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខីវណ្ណា ទធិវណ្ណា...បេ.... ខីវណ្ណា សប្បិវណ្ណា ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខីវណ្ណញ នីលញ...បេ.... ខីវណ្ណញ បីតកញ... ខីវណ្ណញ លោហិតកញ... ខីវណ្ណញ ឱទាតញ... ខីវណ្ណញ
តក្កវណ្ណញ... ខីវណ្ណញ ទកវណ្ណញ... ខីវណ្ណញ តេលវណ្ណញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ខាទិសេ
សស្ស។

ទង្វិរណ្ណា សប្បិរណ្ណា ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ម្មច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទង្វិរណ្ណញ នីលញ...បេ.... ទង្វិរណ្ណញ បីតកញ... ទង្វិរណ្ណញ លោហិតកញ... ទង្វិរណ្ណញ ឱទាតញ... ទង្វិរណ្ណញ តក្ករណ្ណញ... ទង្វិរណ្ណញ ទករណ្ណញ... ទង្វិរណ្ណញ តេលរណ្ណញ... ទង្វិរណ្ណញ ឱវរណ្ណញ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ហាទិសេសស្ស។

សប្បិវណ្ណេ នីលេកា ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ម្មច្ចតិ, អាបក្កិ សង្ខាទិសេសស្ស។

សង្ឃវិណ្ឌព្វ បីតកព្វ...បេ... សង្ឃវិណ្ឌព្វ លោហិតកព្វ... សង្ឃវិណ្ឌព្វ ឱទ្ធាតព្វ... សង្ឃវិណ្ឌព្វ តក្ក
វណ្ណព្វ... សង្ឃវិណ្ឌព្វ ទកវណ្ណព្វ... សង្ឃវិណ្ឌព្វ តេសវណ្ណព្វ... សង្ឃវិណ្ឌព្វ ខីវណ្ណព្វ ... សង្ឃវិណ្ឌព្វ ទធិវណ្ណព្វ

ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកស្ស ពន្ធចក្កំ និដ្ឋិតំ។

នីលញ្ច បីតកញ្ច លោហិតកញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស...បេ.... នីលញ្ច
បីតកញ្ច សប្បិវណ្ណញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទុមូលកស្ស ខណ្ឌចក្កំ។

បីតកញ្ច លោហិតកញ្ច ឱទាតញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស...បេ.... បីតកញ្ច
លោហិតកញ្ច សប្បិវណ្ណញ្ច...បេ.... បីតកញ្ច លោហិតកញ្ច នីលញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទុមូលកស្ស ពន្ធចក្កំ សំខិតំ។

ទធិវណ្ណញ្ច សប្បិវណ្ណញ្ច នីលញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស...បេ.... ទធិវណ្ណញ្ច
សប្បិវណ្ណញ្ច ខីវវណ្ណញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទុមូលកំ និដ្ឋិតំ។

តិមូលកម្សិ ចតុមូលកម្សិ បញ្ចមូលកម្សិ ឆមូលកម្សិ សត្តមូលកម្សិ អដ្ឋមូលកម្សិ នវមូលកម្សិ ដវមេវ
វិត្ថាវេតព្ពំ។

តទំ សព្ពមូលកំ។

២៤៧. នីលញ្ច បីតកញ្ច លោហិតកញ្ច ឱទាតញ្ច តក្កវណ្ណញ្ច ទកវណ្ណញ្ច តេលវណ្ណញ្ច ខីវវណ្ណញ្ច ទធិវណ្ណញ្ច
សប្បិវណ្ណញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

សព្ពមូលកំ និដ្ឋិតំ។

២៤៨. អាវេក្យត្ថញ្ច នីលញ្ច **[អាវេក្យត្ថំ នីលំ (?)]** ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អាវេក្យត្ថញ្ច សុខត្ថញ្ច នីលញ្ច បីតកញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អាវេក្យត្ថញ្ច សុខត្ថញ្ច ភេសជ្ជត្ថញ្ច នីលញ្ច បីតកញ្ច លោហិតកញ្ច ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឧភតោ វឌ្ឍកំ ដវមេវ វឌ្ឍេតព្ពំ។

អាវេក្យត្ថញ្ច សុខត្ថញ្ច ភេសជ្ជត្ថញ្ច ទានត្ថញ្ច បុព្វត្ថញ្ច យព្វត្ថញ្ច សក្កត្ថញ្ច ពិជត្ថញ្ច វិមំសត្ថញ្ច ទវត្ថញ្ច នី
លញ្ច បីតកញ្ច លោហិតកញ្ច ឱទាតញ្ច តក្កវណ្ណញ្ច ទកវណ្ណញ្ច តេលវណ្ណញ្ច ខីវវណ្ណញ្ច ទធិវណ្ណញ្ច សប្បិវណ្ណញ្ច
ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

មិស្សកចក្កំ និដ្ឋិតំ។

២៤៩. នីលំ មោចេស្សាមិទិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ បីតកំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

នីលំ មោចេស្សាមិទិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ លោហិតកំ...បេ.... ឱទាតំ ... តក្កវណ្ណំ... ទកវណ្ណំ... តេលវណ្ណំ...
ខីវវណ្ណំ... ទធិវណ្ណំ... សប្បិវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខណ្ឌចក្កំ និដ្ឋិតំ។

បីតក់... លោហិតក់... ឱទាត់ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ តក្កវណ្ណំ មុច្ឆតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេ សស្ស។

បិដ្ឋិចក្កស្ស បញ្ចមំ គមនំ និដ្ឋិតំ។

២៥៧. ភេលវណ្ណំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ទកវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខីវវណ្ណំ...បេ.... ទធិវណ្ណំ... សប្បិវណ្ណំ... នីលំ ... បីតកំ... លោហិតកំ...

ឱទាតំ... ភក្កវណ្ណំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ទកវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បិដ្ឋិចក្កស្ស នដ្ឋំ គមនំ និដ្ឋិតំ។

២៥៨. ខីវវណ្ណំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ភេលវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទធិវណ្ណំ...បេ.... សប្បិវណ្ណំ... នីលំ... បីតកំ... លោហិតកំ... ឱទាតំ... ភក្កវណ្ណំ... ទកវណ្ណំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ភេលវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បិដ្ឋិចក្កស្ស សត្តមំ គមនំ និដ្ឋិតំ។

២៥៩. ទធិវណ្ណំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ខីវវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

សប្បិវណ្ណំ...បេ.... នីលំ... បីតកំ... លោហិតកំ... ឱទាតំ... ភក្កវណ្ណំ... ទកវណ្ណំ... ភេលវណ្ណំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ខីវវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បិដ្ឋិចក្កស្ស អដ្ឋមំ គមនំ និដ្ឋិតំ។

២៦០. សប្បិវណ្ណំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ទធិវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

នីលំ...បេ.... បីតកំ... លោហិតកំ... ឱទាតំ... ភក្កវណ្ណំ... ទកវណ្ណំ... ភេលវណ្ណំ... ខីវវណ្ណំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ទធិវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បិដ្ឋិចក្កស្ស នវមំ គមនំ និដ្ឋិតំ។

២៦១. នីលំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ សប្បិវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បីតកំ ...បេ.... លោហិតកំ... ឱទាតំ... ភក្កវណ្ណំ... ទកវណ្ណំ ... ភេលវណ្ណំ... ខីវវណ្ណំ... ទធិវណ្ណំ មោចេស្សាមីតិ ចេតេតិ ឧបក្កមតិ សប្បិវណ្ណំ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បិដ្ឋិចក្កស្ស ទសមំ គមនំ និដ្ឋិតំ។

បិដ្ឋិចក្កំ និដ្ឋិតំ។

២៦២. ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ន មុច្ចតិ, អាបត្តិ វុល្លច្ចយស្ស។

ចេតេតិ ន ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អនាបត្តិ។

ចេតេតិ ន ឧបក្កមតិ ន មុច្ចតិ, អនាបត្តិ។

ន ចេតេតិ ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អនាបត្តិ។

ន ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ន មុច្ចតិ, អនាបត្តិ។

ន ចេតេតិ ន ឧបក្កមតិ មុច្ចតិ, អនាបត្តិ។

ន ចេតេតិ ន ឧបក្កមតិ ន មុច្ចតិ, អនាបត្តិ។

អនាបត្តិ សុបិនន្តេន, នមោចនាធិប្បាយស្ស, ឧម្ពុត្តកស្ស, ខិត្តចិត្តស្ស, វេទនាដ្ឋស្ស, អាទិកម្មិកស្សតិ។

វិនិកវត្ថុឧទ្ទានកាថា

សុបិនោច្ឆារបស្សរោ , វិតក្កណ្ណោទកេន ច;
ភេសជ្ជំ កណ្ណំ មគ្គោ, វត្ថុ ជន្លាយរុបក្កមោ [ជន្លក្កបក្កមោ (សី.), ជន្លាយរំ ឧរុ (ស្សា.)]។

សាមណេរោ ច សុត្តោ ច, ឧរុ មុដ្ឋិនា បិទ្បយិ;
អាភាសេ ថម្កំ និជ្ឈាយិ, ឆិទ្ធុំ កង្កេន យដ្ឋយិ។

សោតោ ឧទញ្ញលំ ធារំ, បុច្ឆារលិយំ បោក្ខរំ;
វាលិកា កទ្ធមុស្សេកោ [កទ្ធមោសេកោ (?)], សយនង្គដ្ឋកេន បាតិ។

វិនិកវត្ថុ

២៦៣. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ សុបិនន្តេន អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភគវតោ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ចិ នុ ខោ អហំ សង្ឃាទិសេសំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សុបិនន្តេនា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ ឧច្ឆារំ ករោន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.
... “កិចិក្កោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “នាហំ, ភគវា, មោចនាធិប្បាយោ”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ បស្សារំ ករោន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.
... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ កាមវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, វិតក្កេន្តស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ ឧណ្ណោទកេន ន្ទាយន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “កិចិក្កោ ភ្នំ, ភិក្ខុ”តិ? “នាហំ, ភគវា, មោចនាធិប្បាយោ”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស ឧណ្ណោទកេន ន្ទាយន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស ឧណ្ណោទកេន ន្ទាយន្តស្ស អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ អង្គជាតេ វណោ ហោតិ។ ភេសជ្ជេន [តស្ស ភេសជ្ជេន (?)] អាឈិម្មេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ អង្គជាតេ វណោ ហោតិ។ មោចនាធិប្បាយស្ស [តស្ស មោចនាធិប្បាយស្ស (ស្សា.)] ភេសជ្ជេន អាឈិម្មេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ អណ្ណំ កណ្ណវន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.
... “អនាបត្តិ , ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស អណ្ណំ កណ្ណវន្តស្ស [កណ្ណវន្តស្ស (សី.)]
អសុចិ មុច្ចិ... បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ
ថុល្លច្ចយស្ស” តិ។

២៦៤. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញករស្ស ភិក្ខុនោ មក្កំ ភិក្ខុន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ។ កស្ស កុក្កជ្ជំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញករស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស មគ្គំ គច្ឆន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ... បេ.... អសុចិ ន មុច្ឆិ។ គស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ វត្ថី គហេត្វា បស្សាវំ ករោន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្យា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស វត្ថុ កហេត្វា បស្សាវ ករោន្តស្ស អសុចិ
មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច
យស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរស្ស ភិក្ខុនោ ជន្មាយវេ ឧទរវន្តី តាបេន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស ជន្មាយវេ ខនវវន្តី តាបេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ជន្តាយវេ ឧបដ្ឋាយស្ស បិដ្ឋិបរិកម្មំ ករោន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ។
តស្ស កុក្កជ្ជំ អហោសិ... បេ.... “អនាបតិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្សា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស ជន្តាយវេ ឧបជ្ឈាយស្ស បិដ្ឋិបរិកម្មំ ករោន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេ សស្ស; អាបតិ ថលច្ចយស្ស” តិ។

២៦៥. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ឧរុំ យដ្ឋាបេន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្ស” តិ។

កេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស ឧរុំ យដ្ឋាបេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ....
អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កក្កតុំ អហោសិ...បេ.... “អនាបតិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបតិ ចល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មោចនាធិប្បាយោ អញ្ញតរំ សាមណេរំ ឯតទវោច – “ឯហិ មេ ភ្នំ, អារុសោ សាមណេរ, អង្គជាន់ គណ្ហាហិ” តិ។ សោ តស្ស អង្គជាន់ អគ្គហេសិ។ តស្សេរំ អសុចិ មុច្ឆិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបតី ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្តោ សង្ឃាទិសេស” ឆិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សុត្តស្ស សាមណេរស្ស អង្គជានាំ អគ្គហេសិ។ តស្សេវ អសុចិ មុច្ឆិ។ តស្ស កក្កជ្ជំ អហោសិ ...បេ.... “អនាបតិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបតិ ទក្ខដស្សា” តិ។

២៦៦. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស ឧប្បហិ អង្គជាតំ បីឡេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថលច្ចយស្សា”តិ។

កេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស មុដ្ឋិនា អង្គជាតំ បីឡេន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ឆិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស អាកាសេ កដិ កម្មេន្តស្ស អសុចិ
មុច្ឆិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ឆិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច
យស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ កាយំ ថម្កេន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.
... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតាស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស កាយំ ថម្កេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ....
អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ មាតុកាមស្ស អង្គជាតំ ឧបនិជ្ឈាបិ តស្ស អសុចិ
មុច្ឆិ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស។ ន ច, ភិក្ខុវេ, សារត្តេន មាតុកាមស្ស
អង្គជាតំ ឧបនិជ្ឈាបិតព្នំ។ យោ ឧបនិជ្ឈាយេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

២៦៧. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញករស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស តាឡង្គិទ្ធំ អង្គជានំ បវេ សេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេ សស្ស; អាបត្តិ ថ្មល្អឆ្មយស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស កង្កេន អង្គជាតំ យង្កេន្តស្ស អសុចិ
មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស ; អាបត្តិ
ថុល្លច្ចយស្សា”តិ។

កេន ខោ បន សមយេន អញ្ញករស្ស ភិក្ខុនោ បដិសោកេ ន្ទាយន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបក្កិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស បដិសោកេ ឆ្លាយន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ... បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុល្លច្ច យស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ ឧទញ្ចលំ កីឡន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្យា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស ឧទញ្ញលំ កីឡន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.
... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កក្កដំ អហោសិ...បេ.... “អនាបតិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបតិ ថ្មល្អឆ្ងាយស្ស” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ ឧទកេ ជានុត្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.
... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្យា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស ឧទកេ ធាវន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ... បេ....
អសចិ ន មច្ចិ។ តស្ស កក្កចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថ្កល្កច្ចយស្ស” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ បុប្ផារិយំ **[បុប្ផារឡិយំ (ស្សា. ក.)]** កិឡន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ។ តស្ស កក្កដំ អហោសិ...បេ.... “អនាបតិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្សា”តិ។

កេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស បុច្ឆារលិយំ កីឡន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ... បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្សា”តិ។

២៦៨. តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ បោក្ខវនេ ធាវន្តស្ស អសុចិ មុច្ឆិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបតិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស បោក្ខវេនេ ធាវន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ... បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស វាលិកំ អង្គជាតំ បវេសេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស កទ្ធមំ អង្គជាតំ បវេសេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ ឧទកេន អង្គជាតំ ឱសិញ្ចន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នមោចនាធិប្បាយស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស ឧទកេន អង្គជាតំ ឱសិញ្ចន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស សយនេ អង្គជាតំ យដ្ឋេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ មោចនាធិប្បាយស្ស អង្គដ្ឋេន អង្គជាតំ យដ្ឋេន្តស្ស អសុចិ មុច្ចិ...បេ.... អសុចិ ន មុច្ចិ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភក្កវេនេ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ចិ នុ ខោ អហំ សង្ឃាទិ សេសំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភក្កវេនេ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ច យស្សា”តិ។

សុក្កវិស្សដ្ឋិសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

២. កាយសំសគ្គសិក្ខាបទំ

២៦៩. តែន សមយេន ពុទ្ធា ភក្កវេនេ សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ។ តែន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយិ អរញ្ញេ វិហរតិ។ តស្សាយស្មតោ វិហារោ អភិរូបោ ហោតិ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ, មជ្ឈេកញ្ចោ, សមន្តាបរិយាគាហោ, សុបញ្ញត្តំ មញ្ញបិបំ ភិសិពិម្ពោហនំ, បាសិយំ បរិភោជនីយំ សុបដ្ឋិតំ, បរិវេណំ សុសម្មដ្ឋំ ពហុ មនុស្សា អាយស្មតោ ឧទាយិស្ស វិហារបេក្ខកា អាគច្ឆន្តិ។ អញ្ញតវេបិ ព្រាហ្មណោ សប ជាបតិកោ យេនាយស្មា ឧទាយិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិគ្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយិ ឯកទវោច – “ឥច្ឆាម មយំ ភោតោ ឧទាយិស្ស វិហារំ បេក្ខិតុ”ន្តិ។ “តេន ហិ, ព្រាហ្មណ, បេក្ខស្ស”តិ, អវាបុរណំ [អបាបុរណំ (ស្សា).] អាទាយ យដិកំ ឧត្តាដេត្វា កវាដំ បណាមេត្វា វិហារំ បាវិសិ។ សោបិ ខោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មតោ ឧទាយិស្ស បិដ្ឋិតោ បាវិសិ។ សាបិ ខោ ព្រាហ្មណី តស្ស ព្រាហ្មណស្ស បិដ្ឋិតោ បាវិសិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយិ ឯកច្ឆេវ វាគបាទេ វិវន្តោ ឯកច្ឆេវ វាគបាទេ ថកេន្តោ គព្ពំ អនុបរិកន្ធា បិដ្ឋិតោ អាគន្ធា តស្ស ព្រាហ្មណិយា អង្គមង្គានិ បរាមសិ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មតោ ឧទាយិនា សន្និ បដិសម្ពោទិគ្វា អគមាសិ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ អត្តមនោ អត្តមនវាចំ និច្ឆាវេសិ – “ឧទ្យាវា ឥមេ សមណា សក្យបុគ្គិយា យេ ឥមេ ឯវរូបេ អរញ្ញេ វិហរន្តិ។ ភវម្បិ ឧទាយិ ឧទ្យាវោ យោ ឯវរូបេ អរញ្ញេ វិហរតិ”តិ។

ឯវ វុត្តេ សា ព្រាហ្មណី តំ ព្រាហ្មណំ ឯកទវោច – “កុតោ តស្ស ឧទ្យាវត្តតា! យថេវ មេ ភូ អង្គមង្គានិ បរាមសិ ឯវមេវ មេ សមណោ ឧទាយិ អង្គមង្គានិ បរាមសិ”តិ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “អលដ្ឋិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុគ្គិយា ទុស្សីលា មុសាវាទិនោ។ ឥមេ ហិ នាម ធម្មបារិនោ សមបារិនោ ព្រាហ្មបារិនោ សច្ចវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ! នត្ថិ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នត្ថិ ឥមេសំ ព្រាហ្មញ្ញំ, នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ ព្រាហ្មញ្ញំ, កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ ព្រាហ្មញ្ញំ,

អបគតា ឥមេ សាមញ្ញា អបគតា ឥមេ ព្រាហ្មញ្ញា។ កថញ្ជី នាម សមណោ ឧទាយី មម ភវិយាយ អង្គមង្គានី
បរាមសិស្សតិ! ន ហិ សក្កា កុលីត្ថិហិ កុលជីតាហិ កុលកុមារិហិ កុលសុណ្ហាហិ កុលទាសីហិ អារាមំ វា វិហារំ វា
គន្តំ។ សចេ **[សចេ ហិ (ស្យា.)]** កុលីត្ថិយោ កុលជីតាយោ **[កុលជីតាយោ (សិ. ស្យា.)]** កុលកុមារិយោ កុលសុណ្ហាយោ
កុលទាសិយោ អារាមំ វា វិហារំ វា គច្ឆេយ្យំ, តាបិ សមណោ សក្យបុត្តិយា ទូសេយ្យ”ន្តិ!

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិជ្ជា...បេ.
... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជី នាម អាយស្មា ឧទាយី មាតុកាមេន សទ្ធិ កាយសំសគ្គំ
សមាបជ្ជិស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧទាយី អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ
អាហេចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយី
បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧទាយី, មាតុកាមេន សទ្ធិ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ
ពុទ្ធា ភគវា – “អននុច្ឆរិកំ, មោឃបុរិស, អននុលោមិកំ អប្បតិបំ អស្សាមណកំ អកប្បិយំ អករណីយំ។
កថញ្ជី នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, មាតុកាមេន សទ្ធិ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជិស្សតិ! ននុ មយា, មោឃបុរិស, អនេក
បរិយាយេន វិកាយ ធម្មោ ទេសិកោ នោ សភាយ...បេ.... កាមបរិទ្បាហានំ រូបសមោ អក្ខតោ។ នេតំ,
មោឃបុរិស, អប្បសន្តានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៧០. “យោ បន ភិក្ខុ ឱតិណ្ណោ វិបរិណតេន ចិត្តេន មាតុកាមេន សទ្ធិ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជេយ្យ
ហត្ថក្កាហំ វា វេណិក្កាហំ វា អញ្ញតរស្ស វា អញ្ញតរស្ស វា អង្គស្ស បរាមសនំ, សង្ខាទិសេសោ”តិ។**

២៧១. យោ បនាភិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

ឱតិណ្ណោ នាម សារត្តោ អបេក្ខវា បដិពទ្ធចិត្តោ។

វិបរិណតត្ថិ រត្តម្យិ ចិត្តំ វិបរិណតំ។ ទុដ្ឋម្យិ ចិត្តំ វិបរិណតំ។ មុឡម្យិ ចិត្តំ វិបរិណតំ។ អបិច, រត្តំ ចិត្តំ ឥមស្មី
អត្ថេ អធិប្បេតំ វិបរិណតត្ថិ។

មាតុកាមោ នាម មនុស្សិត្ថិ, ន យក្ខី ន បេតិ, ន តិរច្ឆានគតា។ អន្តមសោ ឥនហុជាតាបិ ទាវិកា, បកេរ
មហត្ថរិ។

សទ្ធិន្តិ ឯកតោ។

កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជេយ្យតិ អជ្ឈាចារោ វុច្ឆតិ។

ហត្ថោ នាម កប្បុរំ ឧបាទាយំ យាវ អក្កនខា។

វេណិ នាម សុទ្ធកេសា វា, សុត្តមិស្សា វា, មាលាមិស្សា វា, ហិរញ្ញមិស្សា វា, សុវណ្ណមិស្សា វា, មុត្តាមិស្សា វា,
មណិមិស្សា វា។

អង្គំ នាម ហត្ថញ្ច វេណិញ្ច បេត្វា អវសេសំ អង្គំ នាម។

២៧២. អាមសនា , បរាមសនា, ឱមសនា, ឧម្មសនា, ឱលង្កនា, ឧល្លង្កនា, អាកឡនា, បតិកឡនា,
អភិនិក្កណ្ណនា, អភិនិប្បិទ្ធនា, គហណំ, ធុបនំ។

អាមសនា នាម អាមដ្ឋមក្កា។

បរាមសនា នាម ឥតោចិត្តោ ច សំចោបនា។

ឱមសនា នាម ហេដ្ឋា ឱរោបនា។

ឧម្មសនា នាម ឧទ្ធុំ ឧច្ឆារណា។

ឱលង្កនា នាម ហេដ្ឋា ឱនមនា។

ឧល្លង្សនា នាម ឧទ្ទំ ឧច្ចារណា។

អាកឌ្ឍនា នាម អារិញ្ញនា [អារិញ្ញនា (សី. ស្យា.)]។

បតិកឌ្ឍនា នាម បតិប្បណាមនា។

អភិនិគ្គណ្ឌនា នាម អង្គំ គហេត្វា និប្បិទ្យនា។

អភិនិប្បិទ្យនា នាម កេនចិ សហ និប្បិទ្យនា។

គហណំ នាម គហិតមគ្គំ។

ឆុបនំ នាម ធុដ្ឋមគ្គំ។

សង្ឃាទិសេសោតិ...បេ.... កេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

២៧៣. ឥត្ថី ច ហោតិ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ ឱមសតិ ឱម្មសតិ ឱលង្ខេតិ ឱល្លង្ខេតិ អាកឌ្ឍតិ បតិកឌ្ឍតិ អភិនិគ្គណ្ឌតិ អភិនិប្បិទ្យេតិ គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឥត្ថី ច ហោតិ វេមតិកោ សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ...បេ.... គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ឥត្ថី ច ហោតិ បណ្ណកសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ...បេ.... គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ឥត្ថី ច ហោតិ បុរិសសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ...បេ.... គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

ឥត្ថី ច ហោតិ តិរច្ឆានគតសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ... បេ.... គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

បណ្ណកោ ច ហោតិ បណ្ណកសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ បណ្ណកស្ស កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ... បេ.... គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

បណ្ណកោ ច ហោតិ វេមតិកោ សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ បណ្ណកស្ស កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ... បេ.... គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

បណ្ណកោ ច ហោតិ បុរិសសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ បណ្ណកស្ស កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ... បេ.... គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

បណ្ណកោ ច ហោតិ តិរច្ឆានគតសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ បណ្ណកស្ស កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ... បេ.... គណ្ហតិ ឆុបតិ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

បណ្ណកោ ច ហោតិ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ បណ្ណកស្ស កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ...បេ. ... គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

បុរិសោ ច ហោតិ បុរិសសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ បុរិសស្ស កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ...បេ.... គណ្ហតិ ឆុបតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ឥតឺ ច បណ្ណកោ ច ឧភិវុទ្ធំ បណ្ណកសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឧភិវុទ្ធំ កាយេន កាយំ អាមសតិ
បរាមសតិ...បេ.... គណ្ណាតិ ឆបតិ, អាបតិ វិទូនំ ចលចយានំ។

ឥត្តិ ច បណ្ឌកោ ច ឧភិវុទ្ធំ ឥត្តិសញ្ញិ សារក្កោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឧភិវុទ្ធំ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ
បរាមសតិ...បេ.... គណាតិ ឆបតិ, អាបតិ ថលចយេន ទក្កដស្ស...បេ....។

២៧៧. គត្តិ ច ហោតិ គត្តិសញ្ញី សារក្តោ ច។ គត្តិ ច នំ ភិក្ខុស្ស កាយេន កាយំ អាមសតិ បរាមសតិ ឱមសតិ ឧម្មសតិ ឱលង្ខេតិ ឧល្លង្ខេតិ អាភក្ខតិ បភិក្ខតិ អភិនិក្កណ្ឌតិ អភិនិប្បិទ្មេតិ គណ្ឌតិ ឆុបតិ, សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ ជស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបក្ខិ សង្ខាទិសេសស្ស... បេ....។

ឥត្តិ ច បណ្ឌកោ ច ឧភិវុទ្ធំ ឥត្តិសញ្ញិ សារត្តោ ច។ ឧភោ ច នំ ភិក្ខុស្ស និស្សក្កិយេន កាយំ អាមសន្តិ។
សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ ជស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបតិ ទិវុទ្ធំ ទុក្ខដានំ...បេ...។

ឥត្តិ ច ហោតិ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ឥត្តិ ច នំ ភិក្ខុស្ស និស្សក្កិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ។
សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស...បេ....។

ទ្វេ ឥត្តិយោ ទ្វិន្ទំ ឥត្តិនំ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ឥត្តិយោ ច នំ ភិក្ខុស្ស និស្សក្កិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាម
សន្តិ។ សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ...បេ....។

ឥត្តិ ច បណ្ណកោ ច ឧភិន្ទំ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ឧភោ ច នំ ភិក្ខុស្ស និស្សក្កិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាម
សន្តិ។ សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ...បេ....។

ឥត្តិ ច ហោតិ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ឥត្តិ ច នំ ភិក្ខុស្ស និស្សក្កិយេន និស្សក្កិយំ អាមសតិ។
សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ, ន ច ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស...បេ....។

ទ្វេ ឥត្តិយោ ទ្វិន្ទំ ឥត្តិនំ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ឥត្តិយោ ច នំ ភិក្ខុស្ស និស្សក្កិយេន និស្សក្កិយំ អាមសន្តិ។
សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ, ន ច ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ...បេ....។

ឥត្តិ ច បណ្ណកោ ច ឧភិន្ទំ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ឧភោ ច នំ ភិក្ខុស្ស និស្សក្កិយេន និស្សក្កិយំ អាមសន្តិ។
សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ, ន ច ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ...បេ....។

២៧៩. សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ, ន ច ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

សេវនាធិប្បាយោ ន ច កាយេន វាយមតិ, ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អនាបត្តិ។

សេវនាធិប្បាយោ ន ច កាយេន វាយមតិ, ន ច ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អនាបត្តិ។

មោក្ខាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ, ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អនាបត្តិ។

មោក្ខាធិប្បាយោ កាយេន វាយមតិ, ន ច ផស្សំ បដិវិជានាតិ , អនាបត្តិ។

មោក្ខាធិប្បាយោ ន ច កាយេន វាយមតិ, ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អនាបត្តិ។

មោក្ខាធិប្បាយោ ន ច កាយេន វាយមតិ, ន ច ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អនាបត្តិ។

២៨០. អនាបត្តិ អសញ្ញិត្ត, អសតិយា, អជានន្តស្ស, អសាទិយន្តស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, ខិត្តចិត្តស្ស,
វេទនាដ្ឋស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វិនិកវត្ថុឧទ្ទានកាថា

មាតា ជីតា ភគិនី ច, ជាយា យត្ថិ ច បណ្ណកោ;
សុត្តា មតា តិរច្ឆានា, ទារុជិតលិកាយ ច។

សម្បឿន្យោ សង្កមោ មគ្គោ, រុក្ខោ នាវា ច រដ្ឋ ច;
ទណ្ឌោ បត្តំ បណាមេសិ, វន្តោ វាយមិ នច្ចបេតិ។

វិនិកវត្ថុ

២៨១. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មាតុយា មាតុបេមេន អាមសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ –
“ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ចិ នុ ខោ អហំ សង្ខាទិសេសំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯតមត្តំ
អាហោចេសិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ខាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ជីតុយា ជីតុបេមេន អាមសិ...បេ.... ភគិនិយា ភគិនិបេមេន អាមសិ។ តស្ស កក្កដ្ឋំ អហោសិ...បេ.... “អនាបក្កិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបក្កិ ទក្កដស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បុរាណទុតិយិកាយ កាយសំសគ្គំ សមាបដ្ឋិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស” ឆ្លី។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យក្ខិនីយា កាយសំសក្កំ សមាបដ្ឋិ។ តស្ស កុក្កុដ្ឋំ អហោសិ...បេ.
... “អនាបក្កិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបក្កិ ថ្មល្អច្នយស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បណ្ឌិតស្ស កាយសំសគ្គំ សមាបដ្ឋិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.
... “អនាបក្ខិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបក្ខិ ថ្មល្អឆ្មយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សុត្តិភិយា កាយសំសក្កំ សមាបដ្ឋិ។ តស្ស កុក្កុដ្ឋំ អហោសិ...បេ.
... “អាបក្ខី ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្ទោ សង្ឃាទិសេស” ឆ្លី។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ មតិគីរិយា កាយសំសគ្គំ សមាបដ្ឋិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.
... “អនាបក្ខិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបក្ខិ ថ្នល្លច្នយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ តិរច្ឆានគតិតិយា កាយសំសគ្គំ សមាបដ្ឋិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ
អហោសិ...បេ.... “អនាបតិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបតិ ទុក្ខដស្សា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ទារុជីតលិកាយ កាយសំសគ្គំ សមាបដ្ឋិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...
បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបតិ ទក្កដស្សា”តិ។

២៨២. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពុហុលា ឥត្ថិយោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ សម្មីឡេត្វា ពាហាបរម្យរាយ អានេសុំ។
 គស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “សាទិយិ ភ្លំ, ភិក្ខុ” តិ? “នាហំ, ភគវា, សាទិយិ” ត្ថិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, អសាទិ
 យន្តស្ស” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ ឥតិយា អភិវន្ត្រំ សង្គមំ សារត្តោ សញ្ញាលេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ
អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទក្កដស្សា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ឥត្ថិ បដិបថេ បស្សីត្វា សារត្តោ អំសក្ខដេន បហារំ អទាសិ។
 តស្សុ កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្ថិ ត្ថំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស” ឆ្លី។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ឥត្ថិយា អភិវឌ្ឍន៍ រុក្ខ សារត្នោ សញ្ញាលេសិ។ តស្ស កុក្កជ្ជំ
អហោសិ...បេ.... “អនាបតិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបតិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ ឥត្ថិយា អភិវឌ្ឍន៍ នាំ សារត្តោ សញ្ញាលេសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបតិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបតិ ទកដស្សា” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ ឥតិយា គហិតំ រដ្ឋំ សារត្តោ អារិញ្ញិ [អារិញ្ញិ (សី. ស្យា.)]។ តស្ស កក្កដ្ឋំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបតិ ថ្មល្អច្នយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ឥត្ថិយា គហិតំ ទណ្ឌំ សារត្តោ អាវិញ្ជិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...
បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថ្មល្អឆ្ងាយស្ស” តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ ឥត្ថី បត្រេន បណាមេសិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.
... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថល្លច្ចយស្ស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ឥត្ថិយា វន្តត្ថិយា សារត្តោ បាទំ ឧច្ចារេសិ។ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ័ក្ត្រ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស” ឆិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ឥត្ថិ គហេស្សាមិទិ វាយមិត្វា ន ធុបិ។

តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

កាយសំសគ្គសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

៣. ទុដ្ឋល្លាហិតាសិក្ខាបទំ

២៨៣. តែន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ។ តែន ខោ បន សមយេន អាយស្ថា ឧទាយី អញ្ជោ វិហរតិ។ តស្សាយស្ថតោ វិហារោ អភិរូបោ ហោតិ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ។ តែន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ឥត្ថិយោ អាហមំ អាគម៌សុ វិហារបេក្ខិកាយោ។ អថ ខោ តា ឥត្ថិយោ យេ នាយស្ថា ឧទាយី តេនុបសង្កមីសុ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ថន្តំ ឧទាយី ឯតទរោចំ – “ឥច្ឆាម មយំ, ភន្តេ, អយ្យស្ស វិហារំ បេក្ខិតុ”ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧទាយី តា ឥត្ថិយោ វិហារំ បេក្ខាបេក្ខា តាសំ ឥត្ថិនំ វច្ឆមគ្គំ បស្សាវមគ្គំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ យាចតិបិ អាយាចតិបិ បុច្ឆតិបិ បដិបុច្ឆតិបិ អាចិក្ខតិបិ អនុសាសតិបិ អក្កោសតិបិ។ យា តា ឥត្ថិយោ ឆិទ្ធិកា ធុត្តិកា អហិរិកាយោ តា អាយស្ថតា ឧទាយីនា សទ្ធិ ឧហ សន្តិបិ ឧល្លបន្តិបិ ឧជ្ឈក្សន្តិបិ ឧប្បណ្ណន្តិបិ។ យា បន តា ឥត្ថិយោ ហិរិមនា តា និក្ខមិត្វា ភិក្ខុ ឧដ្ឋាបេន្តិ – “តទំ, ភន្តេ, នច្ឆន្តំ នប្បតិរូបំ។ សាមិកេនបិ មយំ ឯវុត្តា ន ឥច្ឆេយ្យាម, កី បនាយ្យេន ឧទាយីនា”តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជី នាម អាយស្ថា ឧទាយី មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសិស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឧទាយី អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមគ្គំ អាហោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្ថិ និទានេ ឯតស្ថិ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេក្ខា អាយស្ថន្តំ ឧទាយី បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ ភ្នំ, ឧទាយី, មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា – “អននុច្ឆវិកំ, មោយបុរិស, អននុលោមិកំ អប្បតិរូបំ អស្សាមណកំ អកហ្មិយំ អករណីយំ។ កថញ្ជី នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសិស្សសិ! ននុ មយា, មោយបុរិស, អនេក បរិយាយេន វិវាតាយ ធម្មោ ទេសិកោ នោ សវាគាយ...បេ.... កាមបរិទ្ធាហានំ រូបសមោ អក្ខាតោ។ នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

២៨៤. “យោ បន ភិក្ខុ ឱតិណ្ណោ វិបរិណតេន ចិត្តេន មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសេយ្យ យថា តំ យុវា យុវតិ មេថុនុបសំហិតាហិ, សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

២៨៥. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

ឱតិណ្ណោ នាម សារត្តោ អបេក្ខវា បដិពទ្ធចិត្តោ។

វិបរិណតន្តិ រត្តម្បិ ចិត្តំ វិបរិណតំ, ទុដ្ឋម្បិ ចិត្តំ វិបរិណតំ មុឡម្បិ ចិត្តំ វិបរិណតំ។ អបិច, រត្តំ ចិត្តំ ឥមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បេតំ វិបរិណតន្តិ។

មាតុកាមោ នាម មនុស្សត្ថិ, ន យត្ថិ, ន បេតិ, ន តិរច្ឆានគតា។ វិញ្ញ បដិពលា សុភាសិតទុញ្ញាសិតំ ទុដ្ឋល្លាទុដ្ឋល្លំ អាជានិតំ។

ទុដ្ឋល្លា នាម វាចា វច្ឆមគ្គបស្សាវមគ្គមេថុនុធម្មប្បដិសំយុត្តា វាចា។

ឱភាសេយ្យាតិ អដ្ឋាបាហោ វុច្ឆតិ។

យថា តំ យុវា យុវតិន្តិ ទហរោ ទហរិ, តុរុណោ តុរុណិ, កាមភោតិ កាមភោតិនី។

មេថុនុបសំហិតាហិតិ មេថុនុធម្មប្បដិសំយុត្តាហិ។

សង្ឃាទិសេសោតិ ...បេ.... តេនបិ វុច្ឆតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

ទ្វេ មគ្គេ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ, អវណ្ណម្បិ ភណតិ, យាចតិបិ, អាយាចតិបិ, បុច្ឆតិបិ, បដិបុច្ឆតិបិ, អាចិក្ខតិបិ, អនុសាសតិបិ, អក្កោសតិបិ។

វណ្ណ ភណតិ នាម ទ្វេ មគ្គេ ថោមេតិ វណ្ណេតិ បសំសតិ។

អវណ្ណ ភណតិ នាម ទ្វេ មគ្គេ ខុំសេតិ វម្មេតិ គរហតិ។

យាចតិ នាម ទេហិ មេ, អរហសិ មេ ទាតុន្តិ។

អាយាចតិ នាម កទា តេ មាតា បសិទិស្សតិ, កទា តេ បិតា បសិទិស្សតិ, កទា តេ ទេវតាយោ បសិទិស្សតិ, កទា [កទា តេ (ស្យា.)] សុខណោ សុលយោ សុមុហុតោ ភវិស្សតិ, កទា តេ មេថុនំ ធម្មំ លភិស្សាមិទិ។

បុច្ឆតិ នាម កថំ ភំ សាមិកស្ស ទេសិ, កថំ ជារស្ស ទេសិទិ។

បដិបុច្ឆតិ នាម ឯវំ កិរ ភំ សាមិកស្ស ទេសិ, ឯវំ ជារស្ស ទេសិទិ។

អាចិក្ខតិ នាម បុដ្ឋោ ភណតិ – “ឯវំ ទេហិ។ ឯវំ ទេន្តា សាមិកស្ស បិយា ភវិស្សសិ មនាបា ចា”តិ។

អនុសាសតិ នាម អបុដ្ឋោ ភណតិ – “ឯវំ ទេហិ។ ឯវំ ទេន្តា សាមិកស្ស បិយា ភវិស្សតិ មនាបា ចា”តិ។

អក្កោសតិ នាម អនិមិត្តាសិ, និមិត្តមិត្តាសិ, អលោហិតាសិ, ធុរលោហិតាសិ, ធុរចោឡាសិ, បក្សវន្តិសិ, សិខរណិសិ, ឥត្ថិបណ្ឌកាសិ, វេបុរិសិកាសិ, សម្ពិទ្ធាសិ, ឧភតោព្យញ្ញនាសិទិ។

២៨៦. ឥត្ថិ ច ហោតិ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា វច្ឆមក្កំ បស្សាវមក្កំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ យាចតិបិ អាយាចតិបិ បុច្ឆតិបិ បដិបុច្ឆតិបិ អាចិក្ខតិបិ អនុសាសតិបិ អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស...បេ.... ។

ទ្វេ ឥត្ថិយោ ទ្វិន្ទំ ឥត្ថិនំ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ទ្វិន្ទំ ឥត្ថិនំ វច្ឆមក្កំ បស្សាវមក្កំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណបិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ សង្ឃាទិសេសានំ...បេ.... ។

ឥត្ថិ ច បណ្ឌកោ ច ឧភិន្ទំ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឧភិន្ទំ វច្ឆមក្កំ បស្សាវមក្កំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសេន ទុក្កដស្ស...បេ.... ។

ឥត្ថិ ច ហោតិ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា វច្ឆមក្កំ បស្សាវមក្កំ បបេត្វា អធភ្ចកំ ឧព្ពជាណុមណ្ឌលំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស...បេ....។

ទ្វេ ឥត្ថិយោ ទ្វិន្ទំ ឥត្ថិនំ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ទ្វិន្ទំ ឥត្ថិនំ វច្ឆមក្កំ បស្សាវមក្កំ បបេត្វា អធភ្ចកំ ឧព្ពជាណុមណ្ឌលំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ថុល្លច្ចយានំ...បេ....។

ឥត្ថិ ច បណ្ឌកោ ច ឧភិន្ទំ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឧភិន្ទំ វច្ឆមក្កំ បស្សាវមក្កំ បបេត្វា អធភ្ចកំ ឧព្ពជាណុមណ្ឌលំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយេន ទុក្កដស្ស...បេ....។

ឥត្ថិ ច ហោតិ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា ឧព្ពក្កកំ អធាជាណុមណ្ឌលំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស...បេ....។

ទ្វេ ឥត្ថិយោ ទ្វិន្ទំ ឥត្ថិនំ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ទ្វិន្ទំ ឥត្ថិនំ ឧព្ពក្កកំ អធាជាណុមណ្ឌលំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ទុក្កដានំ...បេ....។

ឥត្ថិ ច បណ្ឌកោ ច ឧភិន្ទំ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឧភិន្ទំ ឧព្ពក្កកំ អធាជាណុមណ្ឌលំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ទុក្កដានំ...បេ....។

ឥត្តិ ច ហោតិ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្តិយា កាយបដិពទ្ធំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស...បេ....។

ទ្វេ ឥត្តិយោ ទ្វិន្នំ ឥត្តិនំ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ទ្វិន្នំ ឥត្តិនំ កាយបដិពទ្ធំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្ខដានំ...បេ....។

ឥត្តិ ច បណ្ណកោ ច ឧភិន្នំ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឧភិន្នំ កាយបដិពទ្ធំ អាទិស្ស វណ្ណម្បិ ភណតិ អវណ្ណម្បិ ភណតិ...បេ.... អក្កោសតិបិ, អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្ខដានំ...បេ....។

២៨៧. អនាបត្តិ អត្ថបុរេក្ខារស្ស, ធម្មបុរេក្ខារស្ស, អនុសាសនីបុរេក្ខារស្ស, ធម្មត្ថកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វិនិកវត្ថុឧទ្ទានកាថា

លោហិតំ កក្កសាភិណ្ណំ, ខវំ ទីយញ្ច វាបិតំ;
កច្ចិ សំសិទតិ មគ្គោ, សទ្ធា ទានេន កម្មនាតិ។

វិនិកវត្ថុ

២៨៨. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ នវត្ថំ កម្ពលំ បារុតា ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ តំ ឥត្តិ ឯតទវោច – “លោហិតំ ខោ តេ, ភគិនី”តិ។ សា ន បដិវិជានិ។ “អាមាយ្យ, នវត្តោ កម្ពលោ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ “ភគវតោ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្ថំ, កច្ចិ នុ ខោ អហំ សង្ខាទិសេសំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯ តមត្ថំ អាវេចេសិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ខាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ ខវកម្ពលំ បារុតា ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ តំ ឥត្តិ ឯតទវោច – “កក្កសលោមំ ខោ តេ, ភគិនី”តិ។ សា ន បដិវិជានិ។ “អាមាយ្យ, ខវកម្ពលកោ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ខាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ នវវត្ថំ កម្ពលំ បារុតា ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ តំ ឥត្តិ ឯតទវោច – “អាភិណ្ណលោមំ ខោ តេ, ភគិនី”តិ។ សា ន បដិវិជានិ។ “អាមាយ្យ, នវវត្តោ កម្ពលោ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ខាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ ខវកម្ពលំ បារុតា ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ តំ ឥត្តិ ឯតទវោច – “ខវលោមំ ខោ តេ, ភគិនី”តិ។ សា ន បដិវិជានិ។ “អាមាយ្យ, ខវកម្ពលកោ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ខាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ បារុតា [ទីយបារុតំ (ស្សា.)] បារុតា ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ តំ ឥត្តិ ឯតទវោច – “ទីយលោមំ ខោ តេ, ភគិនី”តិ។ សា ន បដិវិជានិ។ “អាមាយ្យ, បារុតោ” [ទីយបារុតោ (ស្សា.)] តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ខាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

២៨៩. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ ខេត្តំ វបាបេត្វា អាគច្ឆតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ តំ ឥត្តិ ឯតទវោច – “វាបិតំ ខោ តេ, ភគិនី”តិ? សា ន បដិវិជានិ។ “អាមាយ្យ, នោ ច ខោ បដិវត្ថុ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ខាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្ខដស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បរិព្ពាជិកំ បដិបថេ បស្សិត្វា សារត្តោ តំ បរិព្ពាជិកំ ឯតទវោច – “កច្ចិ, ភគិនី, មគ្គោ សំសិទតិ”តិ? សា ន បដិវិជានិ។ “អាម ភិក្ខុ, បដិបទ្ធិស្សសី”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ខាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ចុល្លច្ចយស្សា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សារត្តោ អញ្ញតរំ ឥត្តិ ឯតទវោច – “សទ្ធាសិ ភ្នំ, ភគិនី អបិច, យំ សាមិកស្ស ទេសិ តំ នាម្នាក់ ទេសី”តិ។ “កី, ភន្តេ”តិ? “មេថុនធម្ម”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ខាទិសេស”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុ សារត្តោ អញ្ញតរា ឥត្ថិ ឯតទវោច – “សទ្ធាសិ ត្វំ, ភគិនិ អបិច, យំ អគ្គទានំ តំ នាម្នាកំ ទេសី” តិ។ “កី, ភន្តេ, អគ្គទាន” ត្ថិ? “មេចុនធម្ម” ត្ថិ។ គស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អាបត្ថិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស” ត្ថិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្ថិ កម្មំ ករោតិ។ អញ្ញតរា ភិក្ខុ សារត្តោ តំ ឥត្ថិ ឯតទវោច – “តិដ្ឋ, ភគិនិ, អហំ ករិស្សាមិទិ... បេ.... និសីទ, ភគិនិ, អហំ ករិស្សាមិទិ... បេ.... និបជ្ឈ, ភគិនិ, អហំ ករិស្សាមិ” តិ។ សា ន បដិវិជានិ គស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្ថិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្ថិ ទុក្ខដស្សា” តិ។

ទុដ្ឋល្អវាចាសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ភគិយំ។

៤. អត្តកាមបារិច្ឆិយាសិក្ខាបទំ

២៩០. តែន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តែន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយិ សាវត្ថិយំ កុលុបកោ ហោតិ, ពហុកានិ កុលានិ ឧបសង្កមតិ។ តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្ថិ មគបតិកា អភិរូបា ហោតិ ទស្សនីយា បាសាទិកា។ អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយិ បុព្វញ្ញសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន គស្សា ឥត្ថិយា និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថិ យេនាយស្មា ឧទាយិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយិ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសីទន្តំ ខោ តំ ឥត្ថិ អាយស្មា ឧទាយិ ធម្មិយា កថាយ សន្នស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថិ អាយស្មតា ឧទាយិនា ធម្មិយា កថាយ សន្នស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា អាយស្មន្តំ ឧទាយិ ឯតទវោច – “វទេយ្យាថ, ភន្តេ, យេន អត្តោ បដិពលា មយំ អយ្យស្ស ទាតុំ យទិទំ ចីវរិបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ” ត្ថិ។

“ន ខោ ភេ, ភគិនិ, អម្នាកំ ទុល្លភា យទិទំ ចីវរិបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា អបិច, យោ អម្នាកំ ទុល្លភោ តំ ទេហិ” តិ។ “កី, ភន្តេ” តិ? “មេចុនធម្ម” ត្ថិ។ “អត្តោ, ភន្តេ” តិ? “អត្តោ, ភគិនិ” តិ។ “ឯហិ, ភន្តេ” តិ, ឱវរកំ បរិសិត្វា សាដកំ និក្ខិបិត្វា មញ្ញកេ ឧត្តានា និបជ្ជិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយិ យេន សា ឥត្ថិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា – “កោ ឥមំ វេលំ ទុក្ខន្ធំ អាមសិស្សតិ” តិ, និដ្ឋហិត្វា បក្កាមិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថិ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “អលជ្ជិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា មុសាវាទិនោ។ ឥមេ ហិ នាម ធម្មចារិនោ សមចារិនោ ព្រហ្មចារិនោ សច្ចវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ! នត្ថិ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នត្ថិ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ, នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ, កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ, អបគតា ឥមេ សាមញ្ញា អបគតា ឥមេ ព្រហ្មញ្ញា។ កថញ្ជិ នាម សមណោ ឧទាយិ មំ សាមំ មេចុនធម្មំ យាចិត្វា, ‘កោ ឥមំ វេលំ ទុក្ខន្ធំ អាមសិស្សតិ’ តិ និដ្ឋហិត្វា បក្កមិស្សតិ! កី មេ បាបកំ កី មេ ទុក្ខន្ធំ, កស្សាហំ កេន ហាយមិ” តិ? អញ្ញាបិ ឥត្ថិយោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “អលជ្ជិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា មុសាវាទិនោ... បេ.... កថញ្ជិ នាម សមណោ ឧទាយិ ឥមិស្សា សាមំ មេចុនធម្មំ យាចិត្វា, ‘កោ ឥមំ វេលំ ទុក្ខន្ធំ អាមសិស្សតិ’ តិ និដ្ឋហិត្វា បក្កមិស្សតិ! កី ឥមិស្សា បាបកំ កី ឥមិស្សា ទុក្ខន្ធំ, កស្សាយំ កេន ហាយតិ” តិ? អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តាសំ ឥត្ថិនំ ឧជ្ឈាយតិនំ ខិយ្យតិនំ វិបាចេតិនំ យេ ភេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... ភេ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្មា ឧទាយិ មាតុកាមស្ស សន្តិកេ អត្តកាមបារិច្ឆិយាយ វណ្ណំ ភាសិស្សតិ” តិ!

អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧទាយិ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាណេចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយិ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧទាយិ, មាតុកាមស្ស សន្តិកេ អត្តកាមបារិច្ឆិយាយ វណ្ណំ ភាសសិ” តិ? “សច្ចំ, ភគវា” តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា – “អននុច្ឆរិកំ, មោយបុរិស, អននុលោមិកំ អប្បកិរុបំ អស្សាមណកំ អកប្បិយំ អករណីយំ។ កថញ្ជិ នាម ត្វំ, មោយបុរិស, មាតុកាមស្ស សន្តិកេ អត្តកាមបារិច្ឆិយាយ វណ្ណំ ភាសិស្សសិ! ននុ មយា, មោយបុរិស, អនេកបរិយាយេន វិកាយ ធម្មោ ទេសិតោ នោ សភាយ... បេ.... កាមបរិឡាហានំ រូបសមោ អក្ខតោ? នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

២៩១. “យោ បន ភិក្ខុ ឱតិណ្ណោ វិបរិណតេន ចិត្តេន មាតុកាមស្ស សន្តិកេ អត្តកាមបារិច្ឆិយាយ វណ្ណំ ភាសេយ្យ – ‘ឯតទត្ថំ, ភគិនិ, បារិច្ឆិយានំ យា មាទិសំ សីលវន្តំ កល្យាណធម្មំ ព្រហ្មចារិ ឯតេន ធម្មេន បរិចមេយ្យតិ មេចុនុបសំហិតេន’, សង្ឃាទិសេសោ” តិ។

២៩២. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

ឱតិណ្ណោ នាម សារត្តោ អបេក្ខវា បដិពទ្ធចិក្កោ។

វិបវិណតត្ថិ រត្តម្យិ ចិត្តំ វិបវិណត្តំ, ទុដ្ឋម្យិ ចិត្តំ វិបវិណត្តំ, មុឡម្យិ ចិត្តំ វិបវិណត្តំ។ អបិច, រត្តំ ចិត្តំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតំ វិបវិណតត្ថិ។

មាតុកាមោ នាម មនុស្សិគ្គី, ន យគ្គី, ន បេតិ, ន តិរច្ឆានគតា។ វិញ្ញ បដិពលា សុភាសិតទុក្ខាសិតំ ទុដ្ឋល្អាទុដ្ឋល្អំ អាជានិតំ។

មាតុកាមស្ស សន្តិកេតិ មាតុកាមស្ស សាមន្តា, មាតុកាមស្ស អវិទូរេ។

អត្តកាមន្តិ អត្តនោ កាមំ អត្តនោ ហេតុំ អត្តនោ អធិប្បាយំ អត្តនោ បារិច្ឆរិយំ។

ឯតទគ្គន្តិ ឯតំ អត្តំ ឯតំ សេដ្ឋំ ឯតំ មោក្ខំ ឯតំ ឧត្តមំ ឯតំ បរិវំ។

យាតិ ខត្តិយិ **[ខត្តិយា (ស្សា.)]** វា ព្រាហ្មណី វា វេស្សិ វា សុទ្ធិ វា។

មាទិសន្តិ ខត្តិយំ វា ព្រាហ្មណំ វា វេស្សំ វា សុទ្ធិំ វា។

សីលវន្តន្តិ បាណាតិបាតា បដិវិវតំ, អទិន្នាទានា បដិវិវតំ, មុសាវាទា បដិវិវតំ។

ព្រាហ្មចារិន្តិ មេចុនធម្មា បដិវិវតំ។

កល្យាណធម្មោ នាម ភេន ច សីលេន ភេន ច ព្រាហ្មចរិយេន កល្យាណធម្មោ ហោតិ។

ឯតេន ធម្មេនាតិ មេចុនធម្មេន។

បរិចមេយ្យាតិ អភិរមេយ្យ។

មេចុនុបសំហិតេនាតិ មេចុនធម្មប្បដិសំយុត្តេន។

សង្ឃាទិសេសោតិ...បេ.... ភេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

២៩៣. ឥត្ថិ ច ហោតិ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា សន្តិកេ អត្តកាមបារិច្ឆរិយាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស ។

ឥត្ថិ ច ហោតិ វេមតិកោ...បេ.... បណ្ឌកសញ្ញី... បុរិសសញ្ញី... តិរច្ឆានគតសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា សន្តិកេ អត្តកាមបារិច្ឆរិយាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាបត្តិ ចុល្លច្ចយស្ស។

បណ្ឌកោ ច ហោតិ បណ្ឌកសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ បណ្ឌកស្ស សន្តិកេ អត្តកាមបារិច្ឆរិយាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាបត្តិ ចុល្លច្ចយស្ស។

បណ្ឌកោ ច ហោតិ វេមតិកោ...បេ.... បុរិសសញ្ញី... តិរច្ឆានគតសញ្ញី... ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ បណ្ឌកស្ស សន្តិកេ អត្តកាមបារិច្ឆរិយាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

បុរិសោ ច ហោតិ...បេ.... តិរច្ឆានគតោ ច ហោតិ តិរច្ឆានគតសញ្ញី...បេ.... វេមតិកោ ឥត្ថិសញ្ញី... បណ្ឌកសញ្ញី... បុរិសសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ តិរច្ឆានគតស្ស សន្តិកេ អត្តកាមបារិច្ឆរិយាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

ទ្វេ ឥត្តិយោ ទ្វិឆ្នំ ឥត្តិនំ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ទ្វិឆ្នំ ឥត្តិនំ សន្តិកេ អត្តកាមបាវិចរិយាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាបត្តិ ទ្វិឆ្នំ សង្ឃាទិសេសានំ...បេ.... ។

ឥត្តិ ច បណ្ឌកោ ច ឧភិឆ្នំ ឥត្តិសញ្ញី សារត្តោ ច។ ភិក្ខុ ច នំ ឧភិឆ្នំ សន្តិកេ អត្តកាមបាវិចរិយាយ វណ្ណំ ភាសតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសេន ទុក្ខដស្ស...បេ.... ។

២៩៤. អនាបត្តិ “ចិវបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេន ឧបដ្ឋហា”តិ ភណតិ, ឧម្មត្តកស្ស អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វិនិកវត្ថុឧទ្ទានកាថា

កថំ វណ្ណា លភេ បុត្តំ, បិយា ច សុភកា សិយំ;
កី ទង្គំ កេនុបដ្ឋេយ្យំ, កថំ កច្ឆេយ្យំ សុត្តតិទ្ធិ។

វិនិកវត្ថុ

២៩៥. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា វណ្ណា ឥត្តិ កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “កថាហំ, ភន្តេ, វិ ជាយេយ្យ”ន្តិ? “ភេន ហិ, ភគិនី, អគ្គទានំ ទេហិ”តិ។ “កី, ភន្តេ, អគ្គទាន”ន្តិ? “មេថុនធម្ម”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស”ន្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា វិជាយិនី ឥត្តិ កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “កថាហំ, ភន្តេ, បុត្តំ លភេយ្យ”ន្តិ? “ភេន ហិ, ភគិនី, អគ្គទានំ ទេហិ”តិ។ “កី, ភន្តេ, អគ្គទាន”ន្តិ? “មេថុនធម្ម”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស”ន្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “កថាហំ, ភន្តេ, សាមិកស្ស បិយា អស្ស”ន្តិ? “ភេន ហិ, ភគិនី, អគ្គទានំ ទេហិ”តិ។ “កី, ភន្តេ, អគ្គទាន”ន្តិ? “មេថុនធម្ម”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស”ន្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “កថាហំ, ភន្តេ, សុភកា អស្ស”ន្តិ? “ភេន ហិ, ភគិនី, អគ្គទានំ ទេហិ”តិ។ “កី, ភន្តេ, អគ្គទាន”ន្តិ? “មេថុនធម្ម”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស”ន្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ក្យាហំ, ភន្តេ, អយ្យស្ស ទដ្ឋាមិ”តិ? “អគ្គទានំ, ភគិនី”តិ។ “កី, ភន្តេ, អគ្គទាន”ន្តិ? “មេថុនធម្ម”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស”ន្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “កេនាហំ, ភន្តេ, អយ្យំ ឧបដ្ឋេមិ”តិ? “អគ្គទានេន, ភគិនី”តិ។ “កី, ភន្តេ, អគ្គទាន”ន្តិ? “មេថុនធម្ម”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស”ន្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ឥត្តិ កុលុបកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “កថាហំ, ភន្តេ, សុត្តតិ កច្ឆេយ្យ”ន្តិ? “ភេន ហិ, ភគិនី, អគ្គទានំ ទេហិ”តិ។ “កី, ភន្តេ, អគ្គទាន”ន្តិ? “មេថុនធម្ម”ន្តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ...បេ.... “អាបត្តិ ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាបន្នោ សង្ឃាទិសេស”ន្តិ។

អត្តកាមបាវិចរិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

៥. សញ្ញាវិគ្គសិក្ខាបទំ

២៩៦. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយី សាវត្ថិយំ កុលុបកោ ហោតិ។ ពហុកានិ កុលានិ ឧបសង្កមតិ។ យត្ថ បស្សតិ កុមារកំ

វា អបជ្ជាបតីកំ, កុមារិកំ វា អបតីកំ, កុមារកស្ស មាតាបិតុនំ សន្តិកេ កុមារិកាយ វណ្ណំ ភណតិ - “អមុកស្ស កុលស្ស កុមារិកា អភិរូបា ទស្សនីយោ បាសាទិកា បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវីនី ទក្ខា អនលសោ ឆន្ទា សា កុមារិកា ឥមស្ស កុមារកស្ស”តិ។ តេ ឯវំ វទន្តិ - “ឯតេ ខោ, ភន្តេ, អម្ពេ ន ជានន្តិ - ‘កេ វា ឥមេ កស្ស វា’តិ។ សចេ, ភន្តេ, អយ្យោ ទាបេយ្យ អានេយ្យាម មយំ តំ កុមារិកំ ឥមស្ស កុមារកស្ស”តិ។ កុមារិកាយ មាតាបិតុនំ សន្តិកេ កុមារកស្ស វណ្ណំ ភណតិ - “អមុកស្ស កុលស្ស កុមារកោ អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី ទក្ខោ អនលសោ។ ឆន្ទាយំ កុមារិកា ឥស្ស កុមារកស្ស”តិ [ឆន្ទោ សោ កុមារកោ ឥមិស្ស កុមារិកាយាតិ (ស្យា.)]។ តេ ឯវំ វទន្តិ - “ឯតេ ខោ, ភន្តេ, អម្ពេ ន ជានន្តិ - ‘កេ វា ឥមេ កស្ស វា’តិ, កិស្មិ វិយ កុមារិកាយ វត្ថុ។ សចេ, ភន្តេ, អយ្យោ យាបាបេយ្យ ទជ្ជេយ្យាម មយំ ឥមំ កុមារិកំ ឥស្ស កុមារកស្ស”តិ។ ឯតេនេវ ឧបាយេន អាវហានិបិ កាវហេតិ, វិវហានិបិ កាវហេតិ, វាយ្យានិបិ កាវហេតិ។

២៩៧. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវិស្សា បុរាណគណកិយា ជីតា អភិរូបា ហោតិ ទស្សនីយោ បាសាទិកា។ តិរោគាមកា អាជីវកសាវកា អាគន្ធា តំ គណកី ឯតទវោចំ - “ទេហាយ្យេ, ឥមំ កុមារិកំ អម្ពាគំ កុមារកស្ស”តិ។ សា ឯវមាហ - “អហំ ខ្ញុយ្យោ [ខ្ញុយ្យោ (ស្យា.), ខ្ញុយ្យោ (ក.)] តុម្ពេ ន ជានាមិ - ‘កេ វា ឥមេ កស្ស វា’តិ។ អយញ្ញ មេ ឯកជីតិកា, តិរោគាមោ ច គន្តព្ពោ, នាហំ ទស្សាមិ”តិ។ មនុស្សា តេ អាជីវកសាវកេ ឯតទវោចំ - “កិស្ស តុម្ពេ, អយ្យោ, អាគតត្ថា”តិ? “ឥធ មយំ, អយ្យោ, អមុកំ នាម គណកី ជីតំ យាចិម្ពា អម្ពាគំ កុមារកស្ស។ សា ឯវមាហ - ‘អហំ, ខ្ញុយ្យោ តុម្ពេ ន ជានាមិ - កេ វា ឥមេ កស្ស វា’តិ។ អយញ្ញ មេ ឯកជីតិកា, តិរោគាមោ ច គន្តព្ពោ, នាហំ ទស្សាមិ”តិ។ “កិស្ស តុម្ពេ, អយ្យោ, តំ គណកី ជីតំ យាចិម្ពា? ននុ អយ្យោ ឧទាយី វត្តព្ពោ។ អយ្យោ ឧទាយី ទាបេស្សតិ”តិ។

អថ ខោ តេ អាជីវកសាវកា យេនាយស្មា ឧទាយី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិច្ឆា អាយស្មន្តំ ឧទាយី ឯតទវោចំ - “ឥធ មយំ, ភន្តេ, អមុកំ នាម គណកី ជីតំ យាចិម្ពា អម្ពាគំ កុមារកស្ស។ សា ឯវមាហ - ‘អហំ ខ្ញុយ្យោ តុម្ពេ ន ជានាមិ - កេ វា ឥមេ កស្ស វា’តិ។ អយញ្ញ មេ ឯកជីតិកា, តិរោគាមោ ច គន្តព្ពោ, នាហំ ទស្សាមិ”តិ។ សាធុ, ភន្តេ, អយ្យោ តំ គណកី ជីតំ ទាបេតុ អម្ពាគំ កុមារកស្ស”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយី យេន សា គណកី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិច្ឆា តំ គណកី ឯតទវោច - “កិស្សិមេសំ ជីតំ ន ទេសី”តិ? “អហំ ខ្ញុយ្យ, ឥមេ ន ជានាមិ - ‘កេ វា ឥមេ កស្ស វា’តិ។ អយញ្ញ មេ ឯកជីតិកា, តិរោគាមោ ច គន្តព្ពោ, នាហំ ទស្សាមិ”តិ។ “ទេហិមេសំ អហំ ឥមេ ជានាមិ”តិ។ “សចេ, ភន្តេ, អយ្យោ ជានាតិ, ទស្សាមិ”តិ។ អថ ខោ សា គណកី តេសំ អាជីវកសាវកានំ ជីតំ អទាសិ។ អថ ខោ តេ អាជីវកសាវកា តំ កុមារិកំ នេត្វា មាសំយេវ សុណិសភោគេន ភុញ្ញិសុ។ តតោ អបរេន ទាសិភោគេន ភុញ្ញន្តិ។

អថ ខោ សា កុមារិកា មាតុយា សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ - “អហម្ពិ ទុគ្គតា ទុក្ខិតា, ន សុខំ លភាមិ។ មាសំយេវ មំ សុណិសភោគេន ភុញ្ញិសុ។ តតោ អបរេន ទាសិភោគេន ភុញ្ញន្តិ។ អាគច្ឆតុ មេ មាតា, មំ នេស្សតុ”តិ។ អថ ខោ សា គណកី យេន តេ អាជីវកសាវកា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិច្ឆា តេ អាជីវកសាវកេ ឯតទវោច - “មាយ្យោ, ឥមំ កុមារិកំ ទាសិភោគេន ភុញ្ញិត្ថុ។ សុណិសភោគេន ឥមំ កុមារិកំ ភុញ្ញថា”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ - “នត្ថម្ពាគំ តយា សទ្ធិ អាហារូបហារោ, សមណេន សទ្ធិ អម្ពាគំ អាហារូបហារោ ។ គច្ឆ ភ្នំ, ន មយំ តំ ជានាមា”តិ។ អថ ខោ សា គណកី តេហិ អាជីវកសាវកេហិ អបសាទិកា បុនទេវ សាវត្ថី បច្ចាគញ្ញិ។ ទុតិយម្យិ ខោ សា កុមារិកា មាតុយា សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ - “អហម្ពិ ទុគ្គតា ទុក្ខិតា, ន សុខំ លភាមិ។ មាសំយេវ មំ សុណិសភោគេន ភុញ្ញិសុ។ តតោ អបរេន ទាសិភោគេន ភុញ្ញន្តិ។ អាគច្ឆតុ មេ មាតា, មំ នេស្សតុ”តិ។ អថ ខោ សា គណកី យេនាយស្មា ឧទាយី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិច្ឆា អាយស្មន្តំ ឧទាយី ឯតទវោច - “សា កិរ, ភន្តេ, កុមារិកា ទុគ្គតា ទុក្ខិតា, ន សុខំ លភាមិ។ មាសំយេវ នំ សុណិសភោគេន ភុញ្ញិសុ។ តតោ អបរេន ទាសិភោគេន ភុញ្ញន្តិ។ វទេយ្យាថ, ភន្តេ - ‘មាយ្យោ, ឥមំ កុមារិកំ ទាសិភោគេន ភុញ្ញិត្ថុ។ សុណិសភោគេន ឥមំ កុមារិកំ ភុញ្ញថា’”តិ។

អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយី យេន តេ អាជីវកសាវកា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិច្ឆា តេ អាជីវកសាវកេ ឯតទវោច - “មាយ្យោ, ឥមំ កុមារិកំ ទាសិភោគេន ភុញ្ញិត្ថុ។ សុណិសភោគេន ឥមំ កុមារិកំ ភុញ្ញថា”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ - “នត្ថម្ពាគំ តយា សទ្ធិ អាហារូបហារោ, គណកិយា សទ្ធិ អម្ពាគំ អាហារូបហារោ។ សមណេន ភវិតព្ពំ អព្យាវដេន។ សមណោ អស្ស សុសមណោ, គច្ឆ ភ្នំ, ន មយំ តំ ជានាមា”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយី តេហិ អាជីវកសាវកេហិ អបសាទិកោ បុនទេវ សាវត្ថី បច្ចាគញ្ញិ។ តតិយម្យិ ខោ សា កុមារិកា មាតុយា សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ - “អហម្ពិ ទុគ្គតា ទុក្ខិតា, ន សុខំ លភាមិ។ មាសំយេវ មំ សុណិសភោគេន ភុញ្ញិសុ។ តតោ អបរេន ទាសិភោគេន ភុញ្ញន្តិ។ អាគច្ឆតុ មេ មាតា, មំ នេស្សតុ”តិ។ ទុតិយម្យិ ខោ សា គណកី យេនាយស្មា ឧទាយី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិច្ឆា អាយស្មន្តំ ឧទាយី ឯតទវោច - “សា កិរ, ភន្តេ, កុមារិកា ទុគ្គតា ទុក្ខិតា, ន សុខំ

លភតិ។ មាសំយេវ នំ សុណិសភោគេន ភុញ្ញិសុ។ តតោ អបរេន ទាសិភោគេន ភុញ្ញន្តិ។ វេយ្យាថ, ភន្តេ – ‘មាយ្យោ, ឥមំ កុមារិកំ ទាសិភោគេន ភុញ្ញិត្ថ, សុណិសភោគេន ឥមំ កុមារិកំ ភុញ្ញថា’”តិ។ “បបមំបាហំ តេហិ អាជីវកសាវកេហិ អបសាទិតោ។ គច្ច ភ្នំ។ នាហំ គមិស្សាមិ”តិ។

២៩៨. អថ ខោ សា គណកិ ឧជ្ឈាយតិ ឱយ្យតិ វិបាចេតិ – “ឯវំ ទុគ្គតោ ហោតុ អយ្យោ ឧទាយិ, ឯវំ ទុគ្គតោ ហោតុ អយ្យោ ឧទាយិ, ឯវំ មា សុខំ លភតុ អយ្យោ ឧទាយិ, យថា មេ កុមារិកា ទុគ្គតា ទុគ្គតា ន សុខំ លភតិ បាបិកាយ សស្សយា បាបកេន សសុរេន បាបកេន សាមិកេនា”តិ។ សាបិ ខោ កុមារិកា ឧជ្ឈាយតិ ឱយ្យតិ វិបាចេតិ – “ឯវំ ទុគ្គតោ ហោតុ អយ្យោ ឧទាយិ, ឯវំ ទុគ្គតោ ហោតុ អយ្យោ ឧទាយិ, ឯវំ មា សុខំ លភតុ អយ្យោ ឧទាយិ, យថាហំ ទុគ្គតា ទុគ្គតា ន សុខំ លភាមិ បាបិកាយ សស្សយា បាបកេន សសុរេន បាបកេន សាមិកេនា”តិ។ អញ្ញាបិ ឥត្ថិយោ អសន្តដ្ឋា សស្សហិ វា សសុរេហិ វា សាមិកេហិ វា, តា ឯវំ ឱយាចន្តិ – “ឯវំ ទុគ្គតោ ហោតុ អយ្យោ ឧទាយិ, ឯវំ ទុគ្គតោ ហោតុ អយ្យោ ឧទាយិ, ឯវំ មា សុខំ លភតុ អយ្យោ ឧទាយិ, យថា មយំ ទុគ្គតា ទុគ្គតា ន សុខំ លភាម បាបិកាហិ សស្សហិ បាបកេហិ សសុរេហិ បាបកេហិ សាមិកេហិ”តិ។ យា បន តា ឥត្ថិយោ សន្តដ្ឋា សស្សហិ វា សសុរេហិ វា សាមិកេហិ វា តា ឯវំ អាយាចន្តិ – “ឯវំ សុខិតោ ហោតុ អយ្យោ ឧទាយិ, ឯវំ សុខិតោ ហោតុ អយ្យោ ឧទាយិ, ឯវំ សុខមេធា **[សុខមេធិតោ (សិ. ក.)]** ហោតុ អយ្យោ ឧទាយិ, យថា មយំ សុខិតា សុខិតា សុខមេធា ភទ្ទិកាហិ សស្សហិ ភទ្ទកេហិ សសុរេហិ ភទ្ទកេហិ សាមិកេហិ”តិ។

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ ឯកច្ឆានំ ឥត្ថិនំ ឱយាចន្តិនំ ឯកច្ឆានំ ឥត្ថិនំ អាយាចន្តិនំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម អាយស្មា ឧទាយិ សញ្ញវិត្តំ សមាបជ្ជិស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧទាយិ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវេចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្ថិ និទានេ ឯតស្ថិ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយិ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិវ ភ្នំ, ឧទាយិ, សញ្ញវិត្តំ សមាបជ្ជសិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា... បេ... កថញ្ញិ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, សញ្ញវិត្តំ សមាបជ្ជសិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

២៩៩. “យោ បន ភិក្ខុ សញ្ញវិត្តំ សមាបជ្ជេយ្យ, ឥត្ថិយា វា បុរិសមតី បុរិសស្ស វា ឥត្ថិមតី, ជាយត្តនេ វា ជារត្តនេ វា, សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

ឯវេញទំ ភគវតោ ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ចត្តំ ហោតិ។

៣០០. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ធុត្តា ឧយ្យានេ បរិចារេន្តោ អញ្ញតវិស្សា វេសិយា សន្តិកេ ទូតំ បាហេសុំ – “អាគច្ឆតុ ឧយ្យានេ, បរិចារេស្សាមា”តិ។ សា ឯវមាហ – “អហំ ខ្វយ្យោ តុម្ពេ ន ជានាមិ – ‘កេ វា ឥមេ កស្ស វា’តិ។ អហញ្ញម្ហិ ពហុភណ្ឌា ពហុបរិក្ខារា, ពហិនគរញ្ច គន្តព្នំ។ នាហំ គមិស្សាមិ”តិ។ អថ ខោ សោ ទូតោ តេសំ ធុត្តានំ ឯតមត្តំ អាវេចេសិ។ ឯវំ វុត្តេ, អញ្ញតវេ បុរិសោ តេ ធុត្តេ ឯតទវោច – “កិស្ស តុម្ពេ អយ្យោ ឯតំ វេសិ យាចិត្ត? ននុ អយ្យោ ឧទាយិ វត្តព្ពោ! អយ្យោ ឧទាយិ ឧយ្យោជេស្សតិ”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, អញ្ញតវេ ឧបាសកោ តំ បុរិសំ ឯតទវោច – “មាយ្យោ ឯវំ អវចំ។ ន កប្បតិ សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ ឯវុបំ កាតុំ។ នាយ្យោ ឧទាយិ ឯវំ កវិស្សតិ”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, “កវិស្សតិ ន កវិស្សតិ”តិ អញ្ញតមកំសុ។ អថ ខោ តេ ធុត្តា យេនាយ ស្មា ឧទាយិ តេនុបសង្កមិសុ; ឧបសង្កមិក្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយិ ឯតទវោច – “ឥធ មយំ, ភន្តេ, ឧយ្យានេ បរិចារេន្តោ អសុកាយ នាម វេសិយា សន្តិកេ ទូតំ បរិណិម្ហា – ‘អាគច្ឆតុ ឧយ្យានេ, បរិចារេស្សាមា’តិ។ សា ឯវមាហ – ‘អហំ ខ្វយ្យោ តុម្ពេ ន ជានាមិ – កេ វា ឥមេ កស្ស វាតិ, អហញ្ញម្ហិ ពហុភណ្ឌា ពហុបរិក្ខារា, ពហិនគរញ្ច គន្តព្នំ។ នាហំ គមិស្សាមិ’តិ។ សាធុ, ភន្តេ, អយ្យោ តំ វេសិ ឧយ្យោជេត្ថ”តិ។

អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយិ យេន សា វេសិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិក្វា តំ វេសិ ឯតទវោច – “កិស្សិមេសំ ន គច្ឆសិ”តិ? “អហំ ខ្វយ្យ ឥមេ ន ជានាមិ – ‘កេ វា ឥមេ កស្ស វា’តិ។ អហញ្ញម្ហិ ពហុភណ្ឌា ពហុបរិក្ខារា, ពហិនគរញ្ច គន្តព្នំ។ នាហំ គមិស្សាមិ”តិ។ “គច្ឆិមេសំ។ អហំ ឥមេ ជានាមិ”តិ។ “សចេ, ភន្តេ, អយ្យោ ជានាតិ អហំ គមិស្សាមិ”តិ។ អថ ខោ តេ ធុត្តា តំ វេសិ អទាយ ឧយ្យានំ អគមំសុ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ ឧជ្ឈាយតិ ឱយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ញិ នាម អាយស្មា ឧទាយិ តម្ពណិកំ សញ្ញវិត្តំ សមាបជ្ជិស្សតិ”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តស្ស ឧបាសកស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ឱយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម អាយស្មា ឧទាយិ តម្ពណិកំ សញ្ញវិត្តំ សមាបជ្ជិស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧទាយិ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវេចេសុំ... បេ... “សច្ចំ កិវ ភ្នំ, ឧទាយិ, តម្ពណិកំ សញ្ញវិត្តំ សមាបជ្ជសិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា... បេ... “កថញ្ញិ នាម ភ្នំ,

មោឃបុរិស, តង្គណិកំ សញ្ញវិក្កំ សមាបជ្ជស្សសិ? នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ញបន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៣០១. “យោ បន ភិក្ខុ សញ្ញវិក្កំ សមាបជ្ជេយ្យ, ឥត្ថិយា វា បុរិសមតី បុរិសស្ស វា ឥត្ថិមតី, ជាយត្តនេ វា ជាវត្តនេ វា, អន្តមសោ តង្គណិកាយបិ, សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

៣០២. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បោតោ ភិក្ខុតិ។

សញ្ញវិក្កំ សមាបជ្ជេយ្យតិ ឥត្ថិយា វា បហិតោ បុរិសស្ស សន្តិកេ គច្ឆតិ, បុរិសេន វា បហិតោ ឥត្ថិយា សន្តិកេ គច្ឆតិ។

ឥត្ថិយា វា បុរិសមតីន្តិ បុរិសស្ស មតី ឥត្ថិយា អាវោចេតិ។

បុរិសស្ស វា ឥត្ថិមតីន្តិ ឥត្ថិយា មតី បុរិសស្ស អាវោចេតិ។

ជាយត្តនេ វាតិ ជាយា ភវិស្សសិ។

ជាវត្តនេ វាតិ ជាវិ ភវិស្សសិ។

អន្តមសោ តង្គណិកាយបិតិ មុហុត្តិកា ភវិស្សសិ ។

សង្ឃាទិសេសោតិ...បេ.... ភេនបិ វុច្ឆតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

៣០៣. ទស ឥត្ថិយោ – មាតុរក្ខិតា បិតុរក្ខិតា មាតាបិតុរក្ខិតា ភាតុរក្ខិតា ភគិនិរក្ខិតា ញាតិរក្ខិតា គោត្តរក្ខិតា ធម្មរក្ខិតា សារក្ខា សបរិទណ្ឌា។

ទស ភរិយាយោ – ធនក្កិតា ឆន្ទាវាសិនី ភោគវាសិនី បដវាសិនី ឱទបត្តកិនី ឱភដបុម្ពដា ទាសី ច ភរិយា ច កម្មការី ច ភរិយា ច ធជាហដា មុហុត្តិកា។

៣០៤. មាតុរក្ខិតា នាម មាតា រក្ខតិ គោបេតិ ឥស្សរិយំ ការេតិ វសំ វត្តេតិ។

បិតុរក្ខិតា នាម បិតា រក្ខតិ គោបេតិ ឥស្សរិយំ ការេតិ វសំ វត្តេតិ។

មាតាបិតុរក្ខិតា នាម មាតាបិតរោ រក្ខន្តិ គោបេន្តិ ឥស្សរិយំ ការេន្តិ វសំ វត្តេន្តិ។

ភាតុរក្ខិតា នាម ភាតា រក្ខតិ គោបេតិ ឥស្សរិយំ ការេតិ វសំ វត្តេតិ។

ភគិនិរក្ខិតា នាម ភគិនី រក្ខតិ គោបេតិ ឥស្សរិយំ ការេតិ វសំ វត្តេតិ។

ញាតិរក្ខិតា នាម ញាតកា រក្ខន្តិ គោបេន្តិ ឥស្សរិយំ ការេន្តិ វសំ វត្តេន្តិ។

គោត្តរក្ខិតា នាម សគោត្តា រក្ខន្តិ គោបេន្តិ ឥស្សរិយំ ការេន្តិ វសំ វត្តេន្តិ។

ធម្មរក្ខិតា នាម សហធម្មិកា រក្ខន្តិ គោបេន្តិ ឥស្សរិយំ ការេន្តិ វសំ វត្តេន្តិ។

សារក្ខា នាម គព្ពេបិ បរិក្កហិតា ហោតិ – មយ្ហំ ឯសាតិ។ អន្តមសោ មាលាគុឡបរិក្ខិតាបិ។

សបរិទណ្ឌា នាម កេហិចិ ទណ្ឌោ បបិតោ ហោតិ – យោ ឥត្ថន្នាមំ ឥត្ថី គច្ឆតិ ឯក្កកោ ទណ្ឌោតិ។

ធនក្កិតា នាម ធនេន កិណិត្វា វាសេតិ។

ឆន្ទាវាសិនី នាម បិយោ បិយំ វាសេតិ។

គោតវាសិនី នាម គោត ទត្វា វាសេតិ។

បដវាសិនី នាម បដ ទត្វា វាសេតិ។

ឱទបត្តកិនី នាម ឱទបត្ត អាមសិត្វា វាសេតិ។

ឱភដបុម្ភា នាម បុម្ភ ឱរោបេត្វា វាសេតិ។

ទាសី នាម ទាសី ចេវ ហោតិ ភរិយា ច។

កម្មការី នាម កម្មការី ចេវ ហោតិ ភរិយា ច។

ធជាហដា នាម ករមវានីតា វុច្ចតិ។

មុហុត្តិកា នាម តដ្ឋណិកា វុច្ចតិ។

៣០៥. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុរក្ខិតំ ព្រូហិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ បិតុរក្ខិតំ ព្រូហិ... បេ.... មាតាបិតុរក្ខិតំ ព្រូហិ... ភាតុរក្ខិតំ ព្រូហិ... ភគិនិរក្ខិតំ ព្រូហិ... ញាតិរក្ខិតំ ព្រូហិ... គោត្តរក្ខិតំ ព្រូហិ... ធម្មរក្ខិតំ ព្រូហិ... សារក្ខិតំ ព្រូហិ... សបរិទណ្ហំ ព្រូហិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

និក្ខេបបទានិ។

៣០៦. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុរក្ខិតញ បិតុរក្ខិតញ ព្រូហិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុរក្ខិតញ មាតាបិតុរក្ខិតញ... បេ....

មាតុរក្ខិតញ ភាតុរក្ខិតញ... មាតុរក្ខិតញ ភគិនិរក្ខិតញ... មាតុរក្ខិតញ ញាតិរក្ខិតញ... មាតុរក្ខិតញ គោត្តរក្ខិតញ... មាតុរក្ខិតញ ធម្មរក្ខិតញ... មាតុរក្ខិតញ សារក្ខិតញ... មាតុរក្ខិតញ សបរិទណ្ហញ ព្រូហិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខណ្ឌចក្កំ។

៣០៧. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ បិតុរក្ខិតញ មាតាបិតុរក្ខិតញ ព្រូហិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ បិតុរក្ខិតញ ភាតុរក្ខិតញ... បេ.... បិតុរក្ខិតញ ភគិនិរក្ខិតញ... បិតុរក្ខិតញ ញាតិរក្ខិតញ... បិតុរក្ខិតញ គោត្តរក្ខិតញ... បិតុរក្ខិតញ ធម្មរក្ខិតញ... បិតុរក្ខិតញ សារក្ខិតញ... បិតុរក្ខិតញ សបរិទណ្ហញ ព្រូហិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ បិតុរក្ខិតញ មាតុរក្ខិតញ ព្រូហិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ពន្ធចក្កំ មូលំ សំខិត្តំ។

៣០៨. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “ភក្ខ, ភន្តេ, ភត្តន្ទាមំ សបរិទណ្ឌញ្ច មាតុភិក្ខុញ្ច ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ភត្តន្ទាមស្ស ភរិយាយោ ធនក្កិតា’” តិ។ បដិក្កណ្ឌតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបក្ខិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុ បហិណ្ឌតិ - “ភិក្ខុ, ភន្តេ, ភិក្ខុនាមំ សបរិនិព្វានំ បិក្ខុអនតញ្ច... បេ....”

សបរិទណ្ឌញ្ច មាតាបិតុក្ខិតញ្ច... សបរិទណ្ឌញ្ច ភាគុក្ខិតញ្ច... សបរិទណ្ឌញ្ច ភគិនិក្ខិតញ្ច... សបរិទណ្ឌញ្ច ញាតិក្ខិតញ្ច... សបរិទណ្ឌញ្ច គោត្តរក្ខិតញ្ច... សបរិទណ្ឌញ្ច ធម្មរក្ខិតញ្ច... សបរិទណ្ឌញ្ច សារក្ខញ្ច ព្រហ្មិ - ‘ហោថ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភវិយាយោ ជនក្ខិតា’”តិ។ បដិកណ្ឌតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ខានិសេសស្ស។

ឯកមូលកំ និព្វានកំ។

៦៧ ទុម្ពលកម្សិ តិម្ពលកម្សិ យាវ នវម្ពលកំ កាតព្វំ។

កន្លែង ទស្សនកម្ម

៣០៩. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណ្ឌតិ – “ភច្ច, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុភ្និតញ បិតុភ្និតញ មាតាបិតុភ្និតញ ភាតុភ្និតញ ភគិនិភ្និតញ ញាតិភ្និតញ គោត្តរភ្និតញ ធម្មភ្និតញ សារក្ខញ សបរិទណ្ឌញ ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមសុ ភរិយាយោ ធនក្តីតា’” តិ។ បដិគ្គណាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសសុ។

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့

៣១០. បុរិសោ ភិក្ខុំ បរិណាតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុរក្ខិតំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ឆន្ទាវសិនី... បេ... ភោគវាសិនី... បដាវសិនី... ឱទបក្កកិនី... ឱកដច្ចម្ពដា... ទាសិ ច ភរិយា ច... កម្មការិ ច ភរិយា ច... ធជាហដា... មហាតិកា””តិ។ បដិគ្គណ្ហតិ វិម័សតិ បច្ចាហរតិ, អាបតិ សង្ឃទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ បិគុរក្ខិតំ ព្រហ្មិ... បេ... មាតាបិគុរក្ខិតំ ព្រហ្មិ... ភាគុរក្ខិតំ ព្រហ្មិ... ភគិនិរក្ខិតំ ព្រហ្មិ... ញាតិរក្ខិតំ ព្រហ្មិ... គោត្តរក្ខិតំ ព្រហ្មិ... ធម្មរក្ខិតំ ព្រហ្មិ... សារក្ខំ ព្រហ្មិ... សបរិន្ទំ ព្រហ្មិ – ហោហិ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា មុហុត្តិកា””តិ។ បដិគ្គណ្ហតិ វិម័សតិ បច្ចាហរតិ, អាបតិ សង្ខាទិសេសស្ស។

និក្ខេបបទានិ។

៣១១. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុភ្និតញ បិតុភ្និតញ ព្រហិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ មុហុត្ថិកា’” តិ។ បដិគ្គណ្ហតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្ថិ សង្កាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “ភច្ច, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុភិក្ខុតញ្ច មាតាបិតុភិក្ខុតញ្ច... បេ.... មាតុភិក្ខុតញ្ច សបរិទណ្ឌញ្ច ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភវិយាយោ មុហុត្តិកា’” តិ។ បដិគ្គណ្ហតិ វិមំសតិ បច្ឆាហរតិ, អាបតិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខណ្ឌចក្ក។

៣១២. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណ្ឌតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ បិតុរក្ខិតញ មាតាបិតុរក្ខិតញ ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ មហុត្តិកា””តិ។ បដិក្កណ្ឌតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “ភច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្នាមំ បិតុរក្ខិតញ ភាតុរក្ខិតញ... បេ.... បិតុរក្ខិតញ សបរិទ្ធគ្នាញ ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្នាមស្ស ភរិយាយោ មុហុត្តិកា’” តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ រីមំសតិ បច្ឆាហរតិ, អាបត្តិសង្កាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុ បហិណ្ឌតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ បិតុរក្ខិតញ មាតុរក្ខិតញ ព្រហិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ មហតិកា’”តិ។ បដិគណ្ណតិ វិមំសតិ បច្ឆាហរតិ, អាបតិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ពន្ធនាគារ ម្តង ម្តង ម្តង

៣១៣. បុរិសោ ភិក្ខុ បរិណាមិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ សបរិទ្ធគុញ មាតុភិក្ខុញ ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភរិយាយោ មុហុត្តិកា’” តិ ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុ បរិណាមិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ សបរិទ្ធគុញ បិក្ខុភិក្ខុញ... បេ... សបរិទ្ធគុញ សារក្ខញ ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភរិយាយោ មុហុត្តិកា’” តិ ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ។

ទុម្ពលកាទីនិបិ ឯវមេវ កាតញ្ចានិ។

ឥទំ ទសមូលកំ

៣១៤. បុរិសោ ភិក្ខុ បរិណាមិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ មាតុភិក្ខុញ បិក្ខុភិក្ខុញ មាតាបិក្ខុភិក្ខុញ ភាតុភិក្ខុញ ភាតិនិភិក្ខុញ ញាតិភិក្ខុញ ភោតុភិក្ខុញ ធម្មភិក្ខុញ សារក្ខញ សបរិទ្ធគុញ ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភរិយាយោ មុហុត្តិកា’” តិ ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

មុហុត្តិកាចក្កំ និដ្ឋិតំ។

៣១៥. បុរិសោ ភិក្ខុ បរិណាមិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ មាតុភិក្ខុញ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្តីតា’” តិ ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុ បរិណាមិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ មាតុភិក្ខុញ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភរិយា ធនុ វាសិនី... បេ... ភោតាវាសិនី... បដាវាសិនី... ឱទបត្តកិនី... ឱភដប្បម្ពដា... ទាសី ច ភរិយា ច... កម្មការី ច ភរិយា ច... ធម្មាហដា... មុហុត្តិកា’” តិ ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

និក្ខេបបទានិ។

៣១៦. បុរិសោ ភិក្ខុ បរិណាមិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ មាតុភិក្ខុញ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្តីតា ច ធនុវាសិនី ច’” តិ ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុ បរិណាមិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ មាតុភិក្ខុញ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្តីតា ច ភោតាវាសិនី ច... បេ... ធនក្តីតា ច បដាវាសិនី ច... ធនក្តីតា ច ឱទបត្តកិនី ច... ធនក្តីតា ច ឱភដប្បម្ពដា ច... ធនក្តីតា ច ទាសី ច ភរិយា ច... ធនក្តីតា ច កម្មការី ច ភរិយា ច... ធនក្តីតា ច ធម្មាហដា ច... ធនក្តីតា ច មុហុត្តិកា ច’” តិ ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខណ្ឌចក្កំ។

៣១៧. បុរិសោ ភិក្ខុ បរិណាមិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ មាតុភិក្ខុញ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភរិយា ធនុវាសិនី ច ភោតាវាសិនី ច... បេ... ធនុវាសិនី ច មុហុត្តិកា ច... ធនុវាសិនី ច ធនក្តីតា ច’” តិ ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ពន្ធនាគារ ម្តង ម្តង ម្តង

៣១៨. បុរិសោ ភិក្ខុ បរិណាមិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ មាតុភិក្ខុញ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភរិយា មុហុត្តិកា ច ធនក្តីតា ច... បេ... មុហុត្តិកា ច ធនុវាសិនី ច... បេ... មុហុត្តិកា ច ធម្មាហដា ច’” តិ ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ។

ឥទ្ធំ ទសម្ពលកំ

៣១៩. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ មាតុរក្ខិតំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភវិយា ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវាសិនី ច ភោគវាសិនី ច បដវាសិនី ច ឱទបត្តកិនី ច ឱភដច្ចម្ពដា ច ទាសី ច ភវិយា ច កម្មការី ច ភវិយា ច ធជាហដា ច មុហុត្តិកា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

មាតុរក្ខិតាចក្កំ និដ្ឋិតំ។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ បិតុរក្ខិតំ... បេ... មាតាបិតុរក្ខិតំ... ភាតុរក្ខិតំ... ភតិនិរក្ខិតំ ... ញាតិរក្ខិតំ... គោត្តរក្ខិតំ... ធម្មរក្ខិតំ ... សារក្ខំ... សបរិទណ្ឌំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភវិយា ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ សបរិទណ្ឌំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភវិយា ឆន្ទាវាសិនី... បេ... ភោគវាសិនី, បដវាសិនី, ឱទបត្តកិនី, ឱភដច្ចម្ពដា, ទាសី ច ភវិយា ច, កម្មការី ច ភវិយា ច, ធជាហដា, មុហុត្តិកា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

និក្ខេបបទានី។

៣២០. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ សបរិទណ្ឌំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភវិយា ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវាសិនី ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ សបរិទណ្ឌំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភវិយា ធនក្កីតា ច ភោគវាសិនី ច... បេ... ធនក្កីតា ច មុហុត្តិកា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខណ្ឌចក្កំ។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ សបរិទណ្ឌំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភវិយា ឆន្ទាវាសិនី ច ភោគវាសិនី ច... បេ... ឆន្ទាវាសិនី ច មុហុត្តិកា ច, ឆន្ទាវាសិនី ច ធនក្កីតា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ពន្ធចក្កំ មូលំ សំខិត្តំ។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ សបរិទណ្ឌំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភវិយា មុហុត្តិកា ច ធនក្កីតា ច... បេ... មុហុត្តិកា ច ឆន្ទាវាសិនី ច, មុហុត្តិកា ច ធជាហដា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកម្ពលកំ និដ្ឋិតំ។

ទុម្ពលកម្មិ តិម្ពលកម្មិ យាវ នវម្ពលកំ ងវមេវ កាតព្វំ។

ឥទ្ធំ ទសម្ពលកំ។

៣២១. បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្តន្ទាមំ សបរិទណ្ឌំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្តន្ទាមស្ស ភវិយា ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវាសិនី ច ភោគវាសិនី ច បដវាសិនី ច ឱទបត្តកិនី ច ឱភដច្ចម្ពដា ច ទាសី ច ភវិយា ច កម្មការី ច ភវិយា ច ធជាហដា ច មុហុត្តិកា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

សបរិទណ្ហាចក្កំ និដ្ឋិតំ។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុភិក្ខុតំ ព្រហ្មិ – ‘ហោហិ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុភិក្ខុតព្វ បិតុភិក្ខុតព្វ ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវសិនី ចា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុភិក្ខុតព្វ បិតុភិក្ខុតព្វ មាតាបិតុភិក្ខុតព្វ ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវសិនី ច ភោគាវសិនី ចា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯវំ ឧភគោវខ្ន្រកំ កាតព្វំ។

បុរិសោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ មាតុភិក្ខុតព្វ បិតុភិក្ខុតព្វ មាតាបិតុភិក្ខុតព្វ ភាតុភិក្ខុតព្វ ភគិនិភិក្ខុតព្វ ញាតិភិក្ខុតព្វ តោត្តរភិក្ខុតព្វ ធម្មភិក្ខុតព្វ សាវក្ខព្វ សបរិទណ្ហាព្វ ព្រហ្មិ – ‘ហោថ កិរ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយាយោ ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវសិនី ច ភោគាវសិនី ច បដាវសិនី ច ឱទបត្តកិនី ច ឱភដច្ចម្ពដា ច ទាសី ច ភរិយា ច កម្មការី ច ភរិយា ច ធជាហដា ច មុហុត្តិកា ចា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឧភគោវខ្ន្រកំ និដ្ឋិតំ។

បុរិសស្ស មាតា ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ.... បុរិសស្ស បិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ.... បុរិសស្ស មាតាបិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ.... បុរិសស្ស ភាតា ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ.... បុរិសស្ស ភគិនី ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ.... បុរិសស្ស ញាតកា ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ.... បុរិសស្ស តោត្តា ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ.... បុរិសស្ស សហធម្មិកា ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ....។

បុរិសស្ស បេយ្យាលោ វិគ្គាវេតព្ពោ។

ឧភគោវខ្ន្រកំ យថា បុរិមនយោ តថេវ វិគ្គាវេតព្វំ។

៣២២. មាតុភិក្ខុតាយ មាតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

មាតុភិក្ខុតាយ មាតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ឆន្ទាវសិនី...បេ.... ភោគាវសិនី, បដាវសិនី, ឱទបត្តកិនី, ឱភដច្ចម្ពដា, ទាសី ច ភរិយា ច, កម្មការី ច ភរិយា ច, ធជាហដា, មុហុត្តិកា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

និក្ខេបបទានិ។

៣២៣. មាតុភិក្ខុតាយ មាតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវសិនី ច...បេ.... ធនក្កីតា ច ភោគាវសិនី ច, ធនក្កីតា ច មុហុត្តិកា ចា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខណ្ឌចក្កំ។

៣២៤. មាតុភិក្ខុតាយ មាតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ឆន្ទាវសិនី ច ភោគាវសិនី ច...បេ.... ឆន្ទាវសិនី ច មុហុត្តិកា ច, ឆន្ទាវសិនី ច ធនក្កីតា ចា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ពន្ធចក្កំ មូលំ សំខិតំ។

៣២៥. មាតុរក្ខិតាយ មាតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា មុហុត្តិកា ច ធនក្កិកា ច...បេ.... មុហុត្តិកា ច ឆន្ទាវសិនី ច...បេ.... មុហុត្តិកា ច ធជាហដា ចា””តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ។

ទុមូលកម្សិ តិមូលកម្សិ យាវ នវមូលកំ ឯវមេវ កាតព្វំ។

ឥទំ ទសមូលកំ

៣២៦. មាតុរក្ខិតាយ មាតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កិកា ច ឆន្ទាវសិនី ច ភោគវសិនី ច បដវសិនី ច ឱទបត្តកិនី ច ឱភដច្ចម្ពដា ច ទាសី ច ភរិយា ច កម្មការី ច ភរិយា ច ធជាហដា ច មុហុត្តិកា ចា””តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

មាតុចក្កំ និដ្ឋិតំ។

បិគុរក្ខិតាយ បិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ.... មាតាបិគុរក្ខិតាយ មាតាបិតរោ ភិក្ខុំ បហិណតិ... ភាតុរក្ខិតាយ ភាតា ភិក្ខុំ បហិណតិ... ភគិនិរក្ខិតាយ ភគិនី ភិក្ខុំ បហិណតិ... ញាតិរក្ខិតាយ ញាតកា ភិក្ខុំ បហិណតិ... គោតុរក្ខិតាយ គោតា [សគោតា (?)] ភិក្ខុំ បហិណតិ... ធម្មរក្ខិតាយ សហធម្មិកា ភិក្ខុំ បហិណតិ... សារក្ខាយ យេន បរិគ្គហិតា ហោតិ សោ ភិក្ខុំ បហិណតិ... សបរិទណ្ហាយ យេន ទណ្ហោ បបិតោ ហោតិ សោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កិកា””តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

សបរិទណ្ហាយ យេន ទណ្ហោ បបិតោ ហោតិ សោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ឆន្ទាវសិនី...បេ.... ភោគវសិនី... បដវសិនី... ឱទបត្តកិនី... ឱភដច្ចម្ពដា... ទាសី ច ភរិយា ច... កម្មការី ច ភរិយា ច... ធជាហដា... មុហុត្តិកា””តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

និក្ខេបបទានិ។

៣២៧. សបរិទណ្ហាយ យេន ទណ្ហោ បបិតោ ហោតិ សោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កិកា ច ឆន្ទាវសិនី ច...បេ.... ធនក្កិកា ច ភោគវសិនី ច... ធនក្កិកា ច មុហុត្តិកា ចា””តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខណ្ឌចក្កំ។

៣២៨. សបរិទណ្ហាយ យេន ទណ្ហោ បបិតោ ហោតិ សោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ឆន្ទាវសិនី ច ភោគវសិនី ច...បេ.... ឆន្ទាវសិនី ច មុហុត្តិកា ច... ឆន្ទាវសិនី ច ធនក្កិកា ចា”” តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ពន្ធចក្កំ មូលំ សំខិតំ។

៣២៩. សបរិទណ្ហាយ យេន ទណ្ហោ, បបិតោ ហោតិ សោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ច, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា មុហុត្តិកា ច ធនក្កិកា ច...បេ.... មុហុត្តិកា ច ឆន្ទាវសិនី ច...បេ.... មុហុត្តិកា ច ធជាហដា ចា””តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ។

ទុមូលកម្សិ តិមូលកម្សិ យាវ នវមូលកំ ឯវមេវ កាតព្វំ។

ឥន្ទ ទសមូលកំ

៣៣០. សបរិទណ្ហាយ យេន ទណ្ហោ បបិតោ ហោតិ សោ ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោតុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវសិនី ច ភោគាវសិនី ច បដាវសិនី ច ឱទបត្តកិនី ច ឱភដច្ចម្ពដា ច ទាសី ច ភរិយា ច កម្មការី ច ភរិយា ច ធជាហដា ច មុហុត្តិកា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ទណ្ហបបិតចក្កំ និដ្ឋិតំ។

មាតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

មាតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ឆន្ទាវសិនី...បេ... ភោគាវសិនី... បដាវសិនី... ឱទបត្តកិនី... ឱភដច្ចម្ពដា... ទាសី ច ភរិយា ច... កម្មការី ច ភរិយា ច... ធជាហដា... មុហុត្តិកា’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

និក្ខេបបទានិ។

៣៣១. មាតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវសិនី ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

មាតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា ច ភោគាវសិនី ច...បេ.... ធនក្កីតា ច បដាវសិនី ច...បេ.... ធនក្កីតា ច មុហុត្តិកា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខណ្ឌចក្កំ។

៣៣២. មាតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ឆន្ទាវសិនី ច ភោគាវសិនី ច...បេ.... ឆន្ទាវសិនី ច មុហុត្តិកា ច... ឆន្ទាវសិនី ច ធនក្កីតា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ពន្ធចក្កំ មូលំ សំខិតំ។

មាតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា មុហុត្តិកា ច ធនក្កីតា ច...បេ.... មុហុត្តិកា ច ឆន្ទាវសិនី ច...បេ.... មុហុត្តិកា ច ធជាហដា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ។

ទុមូលកាទីនិបិ ឯវមេវ កាតញ្ចានិ។

ឥន្ទ ទសមូលកំ

៣៣៣. មាតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា ច ឆន្ទាវសិនី ច ភោគាវសិនី ច បដាវសិនី ច ឱទបត្តកិនី ច ឱភដច្ចម្ពដា ច ទាសី ច ភរិយា ច កម្មការី ច ភរិយា ច ធជាហដា ច មុហុត្តិកា ច’”តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អបរំ មាតុរក្ខិតាចក្កំ និដ្ឋិតំ។

បិតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ...បេ.... មាតាបិតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ... ភាតុរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ... ភគិនិរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ... ញាតិរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ... ភោត្តរក្ខិតា ភិក្ខុំ បហិណតិ... ធម្មរក្ខិតា ភិក្ខុំ

បហិណតិ... សារក្ខា ភិក្ខុំ បហិណតិ... សបរិទណ្ហា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា’” តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

សបរិទណ្ហា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ឆន្ទាសិនី... បេ... ភោគាសិនី... បដាសិនី... ឱទបត្តកិនី... ឱភដច្ចម្ពដា... ទាសី ច ភរិយា ច... កម្មការី ច ភរិយា ច... ធជាហដា... មុហុត្តិកា’” តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

និក្ខេបបទានិ។

៣៣៤. សបរិទណ្ហា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា ច ឆន្ទាសិនី ច... បេ... ធនក្កីតា ច មុហុត្តិកា ច’” តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ខណ្ឌចក្កំ។

៣៣៥. សបរិទណ្ហា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ឆន្ទាសិនី ច ភោគាសិនី ច... បេ... ឆន្ទាសិនី ច មុហុត្តិកា ច... ឆន្ទាសិនី ច ធនក្កីតា ច’” តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ពន្ធចក្កំ មូលំ សំខិត្តំ។

៣៣៦. សបរិទណ្ហា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា មុហុត្តិកា ច ធនក្កីតា ច... បេ... មុហុត្តិកា ច ឆន្ទាសិនី ច... បេ... មុហុត្តិកា ច ធជាហដា ច’” តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ។

ទុម្មលកាទីនិបិ ឯវមេវ កាតញ្ចានិ។

ឥទំ ទសមូលកំ

៣៣៧. សបរិទណ្ហា ភិក្ខុំ បហិណតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ព្រហ្មិ – ‘ហោមិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភរិយា ធនក្កីតា ច ឆន្ទាសិនី ច ភោគាសិនី ច បដាសិនី ច ឱទបត្តកិនី ច ឱភដច្ចម្ពដា ច ទាសី ច ភរិយា ច កម្មការី ច ភរិយា ច ធជាហដា ច មុហុត្តិកា ច’” តិ។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អបរំ សបរិទណ្ហាចក្កំ និដ្ឋិតំ។

សព្វំ ចក្កបេយ្យាលំ និដ្ឋិតំ។

៣៣៨. បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ ន បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្ស។ បដិគ្គណ្ហាតិ ន វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្ស។ បដិគ្គណ្ហាតិ ន វិមំសតិ ន បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ន បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្ស។ ន បដិគ្គណ្ហាតិ វិមំសតិ ន បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ន បដិគ្គណ្ហាតិ ន វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ន បដិគ្គណ្ហាតិ ន វិមំសតិ ន បច្ចាហរតិ, អនាបត្តិ។

បុរិសោ សម្ពហុលេ ភិក្ខុ អាណាបេតិ – “គច្ឆថ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសថា” តិ។ សព្វេ បដិគ្គណ្ហន្តិ សព្វេ វិមំសន្តិ សព្វេ បច្ចាហរន្តិ, អាបត្តិ សព្វេសំ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ សម្ពហុលេ ភិក្ខុ អាណាបេតិ – “គច្ឆថ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសថា” តិ។ សព្វេ បដិគ្គណ្ហន្តិ សព្វេ វិមំសន្តិ ឯកំ បច្ចាហរាបេតិ, អាបត្តិ សព្វេសំ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ សម្ពហុលេ ភិក្ខុ អាណាបេតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសថា”តិ។ សព្វេ បដិគ្គណ្ហតិ, ឯកំ វិមំសាបេត្វា សព្វេ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សព្វេសំ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ សម្ពហុលេ ភិក្ខុ អាណាបេតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសថា”តិ។ សព្វេ បដិគ្គណ្ហតិ, ឯកំ វិមំសាបេត្វា ឯកំ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សព្វេសំ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុ អាណាបេតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសា”តិ។ បដិគ្គណ្ហតិ វិមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុ អាណាបេតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសា”តិ។ បដិគ្គណ្ហតិ វិមំសតិ អន្តេវាសិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុ អាណាបេតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសា”តិ។ បដិគ្គណ្ហតិ អន្តេវាសិ វិមំសាបេត្វា អត្តនា បច្ចាហរតិ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បុរិសោ ភិក្ខុ អាណាបេតិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសា”តិ។ បដិគ្គណ្ហតិ អន្តេវាសិ វិមំសាបេតិ អន្តេវាសិ វិមំសិត្វា ពហិទ្វា បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ ឧភិទ្ធី ថុល្លច្ចយស្ស។

៣៣៩. គច្ឆន្តោ សម្មាទេតិ, អាគច្ឆន្តោ វិសំវាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

គច្ឆន្តោ វិសំវាទេតិ, អាគច្ឆន្តោ សម្មាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

គច្ឆន្តោ សម្មាទេតិ, អាគច្ឆន្តោ សម្មាទេតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

គច្ឆន្តោ វិសំវាទេតិ, អាគច្ឆន្តោ វិសំវាទេតិ, អនាបត្តិ។

៣៤០. អនាបត្តិ សង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា គិលានស្ស វា ករណីយេន គច្ឆតិ, ឧម្ពត្តកស្ស, អាទិ កម្មិកស្សតិ។

វិនិកត្តឧទ្ទានកាថា

សុត្តា មតា ច និក្ខន្តា, អនិក្ខី ឥត្ថិបណ្ណកា;
កលហំ កត្វាន សម្មោទិ, សញ្ញវិក្កញ្ញ បណ្ណកេតិ។

វិនិកត្ត

៣៤១. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុ អាណាបេសិ – [អាណាបេតិ (ស្ស. ក.)] “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសា”តិ។ សោ គន្ធា មនុស្សេ បុច្ឆិ – “កហំ ឥត្ថន្ទាមា”តិ? “សុត្តា, ភន្តេ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ – “ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, កច្ឆិ នុ ខោ អហំ សង្ឃាទិសេសំ អាបត្តិ អាបន្នោ”តិ? ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុ អាណាបេសិ – “គច្ឆ, ភន្តេ, ឥត្ថន្ទាមំ ឥត្ថី វិមំសា”តិ។ សោ គន្ធា មនុស្សេ បុច្ឆិ – “កហំ ឥត្ថន្ទាមា”តិ? “មតា, ភន្តេ”តិ... បេ.... “និក្ខន្តា, ភន្តេ”តិ... “អនិក្ខី, ភន្តេ”តិ... “ឥត្ថិបណ្ណកា, ភន្តេ”តិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឥត្ថី សាមិកេន សហ ភណ្ឌិត្វា មាតុយំ អគមាសិ។ កុលបកោ ភិក្ខុ សម្មោទនីយំ អកាសិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ.... “អលំវចនីយា, ភិក្ខុ”តិ? “នាលំវចនីយា, ភគវ”តិ។ “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, នាលំវចនីយាយា”តិ។

តែន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ បណ្ឌិតេ សញ្ញាវិក្កំ សមាបដ្ឋិ។ តស្ស កុក្កច្ចំ អហោសិ... បេ....
“អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, សង្ឃាទិសេសស្ស; អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស” តិ។

សញ្ញាវិក្កតិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

៦. កុដិការសិក្ខាបទំ

៣៤២. តែន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរេតិ វេន្តវេនេ កលន្ទកនិវាហេ។ តែន ខោ បន សមយេន អាឡវកា ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយោ កុដិយោ កាវាបេន្តិ អស្សាមិកាយោ អត្តទ្ទេសិកាយោ អប្បមាណិកាយោ។ តាយោ ន និដ្ឋានំ គច្ឆន្តិ។ តេ យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរេតិ – “បុរិសំ ទេថ, បុរិសត្ថកំ ទេថ, គោណំ ទេថ, សកដំ ទេថ, វាសិ ទេថ, បរសុំ ទេថ, កុហរិ ទេថ, កុទាលំ ទេថ, និខាននំ ទេថ, វល្លិ ទេថ, វេន្តំ ទេថ, មុញំ ទេថ, បព្ពដំ ទេថ, តិណំ ទេថ, មត្តិកំ ទេថ” តិ។ មនុស្សា ឧបន្ទតា យាចនាយ ឧបន្ទតា វិញ្ញត្តិយា ភិក្ខុ ទិស្វា ឧព្ពិជ្ជន្តិបិ ឧត្តសន្តិបិ បលាយន្តិបិ អញ្ជេនបិ គច្ឆន្តិ អញ្ជេនបិ មុខំ ករោន្តិ ទ្វារម្បិ ថកេន្តិ, តាវិម្បិ ទិស្វា បលាយន្តិ ភិក្ខុតិ មញ្ញមាសា។

អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ រាជគហេ វស្សុវដ្ឋោ យេន អាឡវី តែន បក្កាមិ។ អនុបុព្វេន យេន អាឡវី តទវសវិ។ តត្រ សុទំ អាយស្មា មហាកស្សបោ អាឡវីយំ វិហរេតិ អត្តាឡវេ ចេតិយេ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ បុព្ពណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បក្កចីវរមាទាយ អាឡវី បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ មនុស្សា អាយស្មន្តំ មហាកស្សបំ បស្សិត្វា ឧព្ពិជ្ជន្តិបិ ឧត្តសន្តិបិ បលាយន្តិបិ អញ្ជេនបិ គច្ឆន្តិ អញ្ជេនបិ មុខំ ករោន្តិ ទ្វារម្បិ ថកេន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ អាឡវីយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ចាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ ភិក្ខុ អាមនេសិ – “បុព្ពាយំ, អាវុសោ, អាឡវី សុភិក្ខា អហោសិ សុលភបិណ្ឌា សុករា ឧញ្ជេន បក្កហេន យាបេតុ; ឯតរហិ បនាយំ អាឡវី ទុព្ពិក្ខា ទុល្លភបិណ្ឌា, ន សុករា ឧញ្ជេន បក្កហេន យាបេតុ។ កោ នុ ខោ, អាវុសោ, ហេតុ កោ បច្ចយោ, យេនាយំ អាឡវី ទុព្ពិក្ខា ទុល្លភបិណ្ឌា, ន សុករា ឧញ្ជេន បក្កហេន យាបេតុ” តិ? អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស ឯតមត្តំ អាវេចេសុ។

៣៤៣. អថ ខោ ភគវា រាជគហេ យថាភិវន្តំ វិហរិត្វា យេន អាឡវី តែន បាវិកំ បក្កាមិ។ អនុបុព្វេន បាវិកំ ចរមាសោ យេន អាឡវី តទវសវិ។ តត្រ សុទំ ភគវា អាឡវីយំ វិហរេតិ អត្តាឡវេ ចេតិយេ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវេចេសិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្និ និទានេ ឯតស្និ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាឡវកេ ភិក្ខុ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិវ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, សញ្ញាចិកាយោ កុដិយោ កាវាបេថ អស្សាមិកាយោ អត្តទ្ទេសិកាយោ អប្បមាណិកាយោ។ តាយោ ន និដ្ឋានំ គច្ឆន្តិ។ តេ តុម្ហេ យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរេថ – ‘បុរិសំ ទេថ បុរិសត្ថកំ ទេថ... បេ.... តិណំ ទេថ មត្តិកំ ទេថ’ តិ។ មនុស្សា ឧបន្ទតា យាចនាយ ឧបន្ទតា វិញ្ញត្តិយា ភិក្ខុ ទិស្វា ឧព្ពិជ្ជន្តិបិ ឧត្តសន្តិបិ បលាយន្តិបិ អញ្ជេនបិ គច្ឆន្តិ អញ្ជេនបិ មុខំ ករោន្តិ ទ្វារម្បិ ថកេន្តិ, តាវិម្បិ ទិស្វា បលាយន្តិ ភិក្ខុតិ មញ្ញមាសា” តិ? “សច្ចំ, ភគវា” តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា... បេ.... “កថញ្ញំ នាម តុម្ហេ, មោយបុរិសា, សំយាចិកាយោ កុដិយោ កាវាបេស្សថ អស្សាមិកាយោ អត្តទ្ទេសិកាយោ អប្បមាណិកាយោ! តាយោ ន និដ្ឋានំ គច្ឆន្តិ។ តេ តុម្ហេ យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរិស្សថ – ‘បុរិសំ ទេថ បុរិសត្ថកំ ទេថ... បេ.... តិណំ ទេថ មត្តិកំ ទេថ’ តិ! នេតំ មោយបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ....” វិគរហិត្វា ជម្ពី កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមនេសិ –

៣៤៤. “ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខុវេ, ទ្វេ ភាគរោ ឥសយោ គង្គំ នទី ឧបនិស្សាយ វិហរិសុ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, មណិ កណ្ណោ នាគរាជា គង្គំ នទី ឧត្តវិត្វា យេន កនិដ្ឋោ ឥសិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា កនិដ្ឋំ ឥសិ សត្តក្ខត្តំ ភោគេហិ បរិក្ខិបិត្វា ឧបរិមុទ្ធនិ មហន្តំ ផលំ ករិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, កនិដ្ឋោ ឥសិ តស្ស នាគស្ស ភយា កិសោ អហោសិ លូខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតកត្តោ។ អទូស ខោ, ភិក្ខុវេ, ជេដ្ឋោ ឥសិ កនិដ្ឋំ ឥសិ កិសំ លូខំ ទុព្ពណ្ណំ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតំ ធមនិសន្តតកត្តោ។ ទិស្វាន កនិដ្ឋំ ឥសិ ឯតទវោច – “កិស្ស ភ្នំ, ភោ, កិសោ លូខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតកត្តោ” តិ? “ឥធ, ភោ, មណិកណ្ណោ នាគរាជា គង្គំ នទី ឧត្តវិត្វា យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មំ សត្តក្ខត្តំ ភោគេហិ បរិក្ខិបិត្វា ឧបរិមុទ្ធនិ មហន្តំ ផលំ ករិត្វា អដ្ឋាសិ។ តស្សាហំ, ភោ, នាគស្ស ភយា **[ភយាម្ពិ (សី.)]** កិសោ លូខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតកត្តោ” តិ។ “ឥច្ឆសិ បន ភ្នំ, ភោ, តស្ស នាគស្ស អនាគមន” តិ? “ឥច្ឆាមហំ, ភោ, តស្ស នាគស្ស អនាគមន” តិ។ “អបិ បន ភ្នំ, ភោ, តស្ស នាគស្ស កិញ្ចិ បស្សសិ” តិ?

“បស្សមហំ, ភោ, មណិមស្ស [មណិស្ស (សី. ក.)] កណ្ណេ បិលន្នន”ន្តិ។ “តេន ហិ ភ្នំ, ភោ, តំ នាគំ មណី យាច – ‘មណី មេ, ភោ, ទេហិ; មណិនា មេ អត្ថោ’”តិ។

អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, មណិកណ្ណោ នាគរាជា គង្គំ នទី ឧត្តរិក្ខា យេន កនិដ្ឋោ ឥសិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិ ត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ បិកំ ខោ, ភិក្ខុវេ, មណិកណ្ណំ នាគរាជានំ កនិដ្ឋោ ឥសិ ឯតទវោច – “មណី មេ, ភោ, ទេហិ; មណិនា មេ អត្ថោ”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, មណិកណ្ណោ នាគរាជា – ‘ភិក្ខុ មណី យាចតិ, ភិក្ខុស្ស មណិនា អត្ថោ’តិ ឱប្បញ្ញេវ អគមាសិ។ ទុតិយម្យិ ខោ, ភិក្ខុវេ, មណិកណ្ណោ នាគរាជា គង្គំ នទី ឧត្តរិក្ខា យេន កនិដ្ឋោ ឥសិ តេនុបសង្កមិ។ អទ្ទស ខោ, ភិក្ខុវេ, កនិដ្ឋោ ឥសិ មណិកណ្ណំ នាគរាជានំ ទូរោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិ ស្វាន មណិកណ្ណំ នាគរាជានំ ឯតទវោច – “មណី មេ, ភោ, ទេហិ; មណិនា មេ អត្ថោ”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, មណិកណ្ណោ នាគរាជា – “ភិក្ខុ មណី យាចតិ, ភិក្ខុស្ស មណិនា អត្ថោ”តិ តោវ បដិនិវត្តិ។ តតិយម្យិ ខោ, ភិក្ខុវេ, មណិកណ្ណោ នាគរាជា គង្គំ នទី ឧត្តរិក្ខា អទ្ទស ខោ, ភិក្ខុវេ, កនិដ្ឋោ ឥសិ មណិកណ្ណំ នាគរាជានំ គង្គំ នទី ឧត្តរិក្ខា ទិស្វាន មណិកណ្ណំ នាគរាជានំ ឯតទវោច – “មណី មេ, ភោ, ទេហិ; មណិនា មេ អត្ថោ”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, មណិកណ្ណោ នាគរាជា កនិដ្ឋំ ឥសិ តាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

[ជា. ១.៣.៧ មណិកណ្ណជាតកេបិ] “មមន្តុបាសំ វិបុលំ ឧឡារំ,
ឧប្បជ្ជតីមស្ស មណិស្ស ហេតុ;
តំ តេ ន ទស្សំ អតិយាចកោសិ;
ន ចាបិ តេ អស្សមមាគមិស្សំ។

[ជា. ១.៣.៨ មណិកណ្ណជាតកេបិ] “សុស្ស យថា សក្ខរធាតបាណិ;
តាសេសិ មំ សេលមាយាចមាសោ;
តំ តេ ន ទស្សំ អតិយាចកោសិ;
ន ចាបិ តេ អស្សមមាគមិស្ស”ន្តិ។

អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, មណិកណ្ណោ នាគរាជា – “ភិក្ខុ មណី យាចតិ, ភិក្ខុស្ស មណិនា អត្ថោ”តិ បក្កាមិ។ តថា បក្កន្តោវ [តទាបក្កន្តោវ (ក.)] អហោសិ, ន បុន បច្ចាគញ្ជិ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, កនិដ្ឋោ ឥសិ តស្ស នាគស្ស ទស្សនីយស្ស អទស្សនេន ភិយ្យោសោមគ្គាយ កិសោ អហោសិ លុខោ ទុព្ពណ្ណោ, ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិ សន្តតកត្តោ។ អទ្ទស ខោ, ភិក្ខុវេ, ជេដ្ឋោ ឥសិ កនិដ្ឋំ ឥសិ ភិយ្យោសោមគ្គាយ កិសំ លុខំ ទុព្ពណ្ណំ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតំ ធមនិសន្តតកត្តំ។ ទិស្វាន កនិដ្ឋំ ឥសិ ឯតទវោច – “ភិស្ស ភ្នំ, ភោ, ភិយ្យោសោមគ្គាយ កិសោ លុខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតកត្តោ”តិ? “តស្សាហំ, ភោ, នាគស្ស ទស្សនីយស្ស អទស្សនេន ភិយ្យោសោមគ្គាយ កិសោ លុខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធមនិសន្តតកត្តោ”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, ជេដ្ឋោ ឥសិ កនិដ្ឋំ ឥសិ តាថាយ អជ្ឈភាសិ –

[ជា. ១.៣.៩ មណិកណ្ណជាតកេបិ] “ន តំ យាចេ យស្ស បិយំ ជិគីសេ,
វិទេស្សោ [ទេស្សោ (សី.), ទេស្សោ ច (ស្សា.)] ហោតិ អតិយាចនាយ;
នាគោ មណី យាចិតោ ព្រាហ្មណេន;
អទស្សនញ្ញេវ តទជ្ឈកមា”តិ។

តេសញ្ជិ នាម, ភិក្ខុវេ, តិរច្ឆានគតានំ បាណានំ អមនាបា ភវិស្សតិ យាចនា អមនាបា វិញ្ញត្តិ។ កិមង្គ [កិមង្គ (សី.)] បន មនុស្សភូតានំ!

៣៤៥. “ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខុវេ, អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ហិមវន្តបស្សេ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិ វេសណ្ណោ។ តស្ស ខោ, ភិក្ខុវេ, វេសណ្ណស្ស អវិទូវេ មហន្តំ និន្នំ បល្លលំ។ អថ ខោ,

វាសាយ ឧបគច្ឆតិ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, សោ ភិក្ខុ តស្ស សកុណសង្ឃស្ស សទ្ទេន ឧព្ពាឡោ យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសីទំ ខោ អហំ, ភិក្ខុវេ, តំ ភិក្ខុ ឯតទវោច – ‘កច្ចិ, ភិក្ខុ, ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិសិ អប្បកិលមថេន អទ្ធានំ អាគតោ? កុតោ ច ភ្នំ, ភិក្ខុ, អាគច្ឆសិ’តិ? ‘ខមនីយំ, ភគវា, យាបនីយំ, ភគវា។ អប្បកិលមថេន ចាហំ, ភន្តេ, អទ្ធានំ អាគតោ។ អត្ថិ, ភន្តេ, ហិមវន្តបស្សេ មហាវេសណ្ណោ។ តស្ស ខោ បន, ភន្តេ, វេសណ្ណស្ស អវិទូវេ មហន្តំ និន្នំ បល្លលំ។ អថ ខោ, ភន្តេ, មហាសកុណសង្ឃោ តស្មិ បល្លលេ ទិវសំ គោចរំ ចរិត្វា សាយំ តំ វេសណ្ណំ វាសាយ ឧបគច្ឆតិ។ តតោ

អហំ, ភគវា, អាគច្ឆាមិ – ឥស្ស សកុណសង្ឃស្ស សទ្ទេន ឧព្ពាឡោតិ។ ‘ឥច្ឆសិ បន ត្វំ, ភិក្ខុ, ឥស្ស សកុណ សង្ឃស្ស អនាគមន’ន្តិ ? ‘ឥច្ឆាមហំ, ភគវា, ឥស្ស សកុណសង្ឃស្ស អនាគមន’ន្តិ។ ‘តេន ហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឥត្ថ គន្ធា តំ វនសណ្ណំ អជ្ឈោតាហេត្វា រត្តិយា បឋមំ យាមំ តិក្ខត្តំ សទ្ធមនុស្សាវេហិ – សុណន្ត មេ, ភោន្តោ សកុណ, យាវតីកា ឥមស្មី វនសណ្ណោ វាសំ ឧបគតា, បក្កេន មេ អត្ថោ។ ឯកេកំ មេ, ភោន្តោ, បត្តំ ទទន្ត’តិ។ រត្តិយា មជ្ឈិមំ យាមំ... រត្តិយា បច្ឆិមំ យាមំ តិក្ខត្តំ សទ្ធមនុស្សាវេហិ – ‘សុណន្ត មេ, ភោន្តោ សកុណ, យាវតីកា ឥមស្មី វនសណ្ណោ វាសំ ឧបគតា, បក្កេន មេ អត្ថោ។ ឯកេកំ មេ, ភោន្តោ, បត្តំ ទទន្ត’តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, សោ ភិក្ខុ ឥត្ថ គន្ធា តំ វនសណ្ណំ អជ្ឈោតាហេត្វា រត្តិយា បឋមំ យាមំ តិក្ខត្តំ សទ្ធមនុស្សាវេសិ – ‘សុណន្ត មេ, ភោន្តោ សកុណ, យាវតីកា ឥមស្មី វនសណ្ណោ វាសំ ឧបគតា, បក្កេន មេ អត្ថោ។ ឯកេកំ មេ, ភោន្តោ, បត្តំ ទទន្ត’តិ។ រត្តិយា មជ្ឈិម យាមំ... រត្តិយា បច្ឆិមំ យាមំ តិក្ខត្តំ សទ្ធមនុស្សាវេសិ – ‘សុណន្ត មេ, ភោន្តោ សកុណ, យាវតីកា ឥមស្មី វនសណ្ណោ វាសំ ឧបគតា, បក្កេន មេ អត្ថោ។ ឯកេកំ មេ, ភោន្តោ, បត្តំ ទទន្ត’តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខុវេ, សោ សកុណសង្ឃោ – ‘ភិក្ខុ បត្តំ យាចតិ ភិក្ខុស្ស បក្កេន អត្ថោ’តិ ត ម្នា វនសណ្ណា បក្កាមិ។ តថា បក្កន្តោវ អហោសិ ន បុន បច្ឆាគញ្ជិ។ តេសញ្ជិ នាម, ភិក្ខុវេ, តិរច្ឆានគតានំ បាណានំ អមនាបា ភវិស្សតិ យាចនា អមនាបា វិញ្ញត្តិ។ កិមង្គំ បន មនុស្សភូតានំ”!

៣៤៦. “ភូតបុព្វំ, ភិក្ខុវេ, រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស បិតា រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ តាថាយ អជ្ឈភាសិ –

‘អបាហំ តេ ន ជានាមិ, រដ្ឋបាល ពហូ ជនា;
[ជា. ១.៧.៥៤] តេ មំ សង្កម្ម យាចន្តិ, កស្មា មំ ត្វំ ន យាចសិ’តិ។

[ជា. ១.៧.៥៥] ‘យាចកោ អប្បិយោ ហោតិ, យាចំ អទទមប្បិយោ;
តស្មាហំ តំ ន យាចាមិ, មា មេ វិទេស្សនា អហូ’តិ។

“សោ ហិ នាម, ភិក្ខុវេ, រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ សកំ បិតរំ ឯវំ វត្ថុតិ។ កិមង្គំ បន ជនោ ជនំ!

៣៤៧. “តិហិនំ, ភិក្ខុវេ, ទុស្សំហរានិ ភោគានិ សម្មតានិបិ ទុរត្ថិយានិ។ តត្ថ នាម តុម្ហេ, មោយបុរិសា, ឯវំ ទុស្សំហរេសុ ភោគេសុ សម្មតេសុបិ ទុរត្ថិយេសុ យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរិស្សថ – ‘បុរិសំ ទេថ, បុរិសត្ថករំ ទេថ, គោណំ ទេថ, សកដំ ទេថ, វាសិ ទេថ, បរសុំ ទេថ, កុហារី ទេថ, កុទាលំ ទេថ, និខាននំ ទេថ, វល្លិ ទេថ, វេន្ទ្រំ ទេថ, មុញ្ញំ ទេថ, បព្ពជំ ទេថ, តិណំ ទេថ, មត្តិកំ ទេថា”តិ! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

៣៤៨. “សញ្ញាចិកាយ បន ភិក្ខុនា កុដិ ការយមនេន អស្សាមិកំ អត្តទ្ទេសំ បមាណិកា កាធលកញ្ច។ តត្រិទំ បមាណំ – ទិយសោ ទ្វាទស វិទត្តិយោ, សុគតវិទត្តិយា; តិរិយំ សត្តន្តរា។ ភិក្ខុ អភិនេតញ្ច វត្ថុ ទេសនាយ។ តេហិ ភិក្ខុហិ វត្ថុ ទេសេតព្ពំ – អនារម្ម៌ [អនារព្ពំ (ក.)] សបរិក្កមនំ។ សារម្មេ [សារព្ពេ (ក.)] ថេ ភិក្ខុ វត្ថុស្មី អបរិក្កមនេ សញ្ញាចិកាយ កុដិ កាធលយ្យ, ភិក្ខុ វា អនភិនេយ្យ វត្ថុទេសនាយ, បមាណំ វា អតិក្កា មេយ្យ, សង្ខាទិសេសោ”តិ។

៣៤៩. សញ្ញាចិកា នាម សយំ យាចិត្វា បុរិសម្បិ បុរិសត្ថករម្បិ គោណម្បិ សកដម្បិ វាសិម្បិ បរសុម្បិ កុហារិម្បិ កុទាលម្បិ និខាននម្បិ វល្លិម្បិ វេន្ទ្រម្បិ មុញ្ញម្បិ បព្ពជម្បិ តិណម្បិ មត្តិកម្បិ។

កុដិ នាម ឧល្លិត្តា វា ហោតិ អវលិត្តា វា ឧល្លិត្តាវលិត្តា វា។

ការយមនេនាតិ ករោន្តោ វា កាវាបេន្តោ វា។

អស្សាមិកន្តិ ន អញ្ញោ កោចិ សាមិកោ ហោតិ, ឥត្ថី វា បុរិសោ វា គហដ្ឋោ វា បព្ពជិតោ វា។

អត្តទ្ទេសន្តិ អត្តនោ អត្ថាយ។

បមាណិកា កាធលកញ្ច។ តត្រិទំ បមាណំ – ទិយសោ ទ្វាទស វិទត្តិយោ, សុគតវិទត្តិយាតិ ពាហិរិមេន មា នេន។

តិរិយ សត្តន្តរាគី អព្ពន្ធឱវមេស មាធនេន។

ភិក្ខុ អភិវេទនា វត្តទេសនាយាតិ ភេន កុដិការភេន ភិក្ខុនា កុដិវត្តំ សោធនេត្វា សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិត្វា ឧត្តរាជិកំ និសិទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អហំ, ភន្តេ, សញ្ញាចិកាយ កុដិ កត្តកាមោ អស្សាមិកំ អត្តទេសំ។ សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ កុដិវត្តឧលោកនំ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្យិ យាចិតញ្ចា។ តតិយម្យិ យាចិតញ្ចា។ សចេ សញ្ញោ សង្ឃោ ឧស្សហតិ កុដិវត្តំ ឱលោកេតុំ, សញ្ញេន សង្ឃេន ឱលោកេតុំ។ នោ ចេ សញ្ញោ សង្ឃោ ឧស្សហតិ កុដិវត្តំ ឱលោកេតុំ, យេ តត្ថ ហោត្តិ ភិក្ខុ ព្យត្តា បដិពលា សារម្ហំ អនារម្ហំ សបរិក្ខមនំ អបរិក្ខមនំ ជានីតុំ តេ យាចិត្វា សម្មន្និតញ្ចា។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, សម្មន្និតញ្ចា។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតញ្ចោ –

៣៥០. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ កុដិ កត្តកាមោ អស្សាមិកំ អត្តទេសំ។ សោ សង្ឃំ កុដិវត្តឧលោកនំ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមញ្ច ឥត្តន្ទាមញ្ច ភិក្ខុ សម្មន្នេយ្យ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្តំ ឱលោកេតុំ។ ឯសា ញត្ថិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ កុដិ កត្តកាមោ អស្សាមិកំ អត្តទេសំ។ សោ សង្ឃំ កុដិវត្តឧលោកនំ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមញ្ច ឥត្តន្ទាមញ្ច ភិក្ខុ សម្មន្នេតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្តំ ឱលោកេតុំ។ យស្សាយស្ថតោ ខមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ច ឥត្តន្ទាមស្ស ច ភិក្ខុនំ សម្មតិ **[សម្មតិ (ស្យា.)]** ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្តំ ឱលោកេតុំ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សម្មតា សង្ឃេន ឥត្តន្ទាមោ ច ឥត្តន្ទាមោ ច ភិក្ខុ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្តំ ឱលោកេតុំ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហិ, ឯវមេតំ ជារយាមី”តិ។

៣៥១. តេហិ សម្មតេហិ ភិក្ខុហិ តត្ថ គន្ធា កុដិវត្ត ឱលោកេតុំ, សារម្ហំ អនារម្ហំ សបរិក្ខមនំ អបរិក្ខមនំ ជានីតុំ។ សចេ សារម្ហំ ហោតិ អបរិក្ខមនំ, ‘មា តធ កវីតិ វត្តញ្ចោ។ សចេ អនារម្ហំ ហោតិ សបរិក្ខមនំ, សង្ឃស្ស អាហេចេតុំ – ‘អនារម្ហំ សបរិក្ខមន’ន្តិ។ ភេន កុដិការភេន ភិក្ខុនា សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិត្វា ឧត្តរាជិកំ និសិទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អហំ, ភន្តេ, សញ្ញាចិកាយ កុដិ កត្តកាមោ អស្សាមិកំ អត្តទេសំ។ សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ កុដិវត្តទេសនំ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្យិ យាចិតញ្ចា។ តតិយម្យិ យាចិតញ្ចា។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតញ្ចោ –

៣៥២. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ កុដិ កត្តកាមោ អស្សាមិកំ អត្តទេសំ។ សោ សង្ឃំ កុដិវត្តទេសនំ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្តំ ទេសេយ្យ។ ឯសា ញត្ថិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ កុដិ កត្តកាមោ អស្សាមិកំ អត្តទេសំ។ សោ សង្ឃំ កុដិវត្តទេសនំ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្តំ ទេសេតិ។ យស្សាយស្ថតោ ខមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្តស្ស ទេសនា, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទេសិតំ សង្ឃេន ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្ត។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហិ, ឯវមេតំ ជារយាមី”តិ។

៣៥៣. សារម្ហំ នាម កិបិល្លិកានំ វា អាសយោ ហោតិ, ឧបចិកានំ វា អាសយោ ហោតិ, ឧន្តរានំ វា អាសយោ ហោតិ, អហិនំ វា អាសយោ ហោតិ, វិច្ឆិកានំ វា អាសយោ ហោតិ, សតបទិនំ វា អាសយោ ហោតិ, ហត្ថិនំ វា អាសយោ ហោតិ, អស្សានំ វា អាសយោ ហោតិ, សីហានំ វា អាសយោ ហោតិ, ព្យក្ខានំ វា អាសយោ ហោតិ, ទីបិនំ វា អាសយោ ហោតិ, អច្ឆានំ វា អាសយោ ហោតិ, តរច្ឆានំ វា អាសយោ ហោតិ, យេសំ កេសញ្ចិ តិរច្ឆានតតានំ បាណានំ អាសយោ ហោតិ, បុព្ពណ្ណនិស្សិតំ វា ហោតិ, អបរណ្ណនិស្សិតំ វា ហោតិ, អញ្ញាយាត និស្សិតំ វា ហោតិ, អាយាតននិស្សិតំ វា ហោតិ, សុសាននិស្សិតំ វា ហោតិ, ឧយ្យាននិស្សិតំ វា ហោតិ, វាជវត្ត និស្សិតំ វា ហោតិ, ហត្ថិសាលានិស្សិតំ វា ហោតិ, អស្សសាលានិស្សិតំ វា ហោតិ, ពន្ធនាគារនិស្សិតំ វា ហោតិ, បាណាគារនិស្សិតំ វា ហោតិ, សុននិស្សិតំ វា ហោតិ, វច្ឆានិស្សិតំ វា ហោតិ, ចច្ឆវនិស្សិតំ វា ហោតិ, សភានិស្សិតំ វា ហោតិ, សំសរណនិស្សិតំ វា **[សញ្ញរណនិស្សិតំ វា (ក.)]** ហោតិ។ ឯតំ សារម្ហំ នាម។

អបរិក្ខមន៍ នាម ន សក្កា ហោតិ យថាយុត្តេន សកដេន អនុបរិក្ខន្តំ សមន្តា និស្សេណិយា អនុបរិក្ខន្តំ។
ឯតំ អបរិក្ខមន៍ នាម។

អនារម្មំ នាម ន កិបិល្លិកានំ វា អាសយោ ហោតិ, ន ឧបចិកានំ វា អាសយោ ហោតិ, ន ឧន្តរានំ វា អាសយោ ហោតិ, ន អហិនំ វា អាសយោ ហោតិ, ន វិច្ឆិកានំ វា អាសយោ ហោតិ, ន សគបទីនំ វា អាសយោ ហោតិ...បេ.... ន សំសរណនិស្សិតំ វា ហោតិ។ ឯតំ អនារម្មំ នាម។

សបរិក្ខមន៍ នាម សក្កា ហោតិ យថាយុត្តេន សកដេន អនុបរិក្ខន្តំ, សមន្តា និស្សេណិយា អនុបរិក្ខន្តំ។
ឯតំ សបរិក្ខមន៍ នាម។

សញ្ញាចិកា នាម សយំ យាចិត្វា បុរិសម្បិ បុរិសត្ថករម្បិ...បេ.... មត្តិកម្បិ ។

កុដិ នាម ឧល្លិគ្គា វា ហោតិ វា អវលិគ្គា វា ឧល្លិគ្គាវលិគ្គា វា។

កាឃយ្យាតិ ករោតិ វា កាវាបេតិ វា។

ភិក្ខុ វា អនភិនេយ្យ, វត្ថុទេសនាយ បមាណំ វា អតិក្កាមេយ្យាតិ ញត្តិទុតិយេន កម្មេន កុដិវត្ថំ ន ទេសាបេត្វា, អាយាមតោ វា វិត្តារតោ វា អន្តមសោ កេសក្កមត្ថម្បិ អតិក្កាមេត្វា ករោតិ វា កាវាបេតិ វា, បយោ គេ បយោគេ ទុក្ខដំ។ ឯតំ បិណ្ឌំ អនាគតេ អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្ស។ តស្មិ បិណ្ឌោ អាគតេ អាបត្តិ សង្ខាទិសេ សស្ស។

សង្ខាទិសេសោតិ...បេ.... ភេនបិ វុច្ចតិ សង្ខាទិសេសោតិ។

៣៥៤. ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ អទេសិតវត្ថុកំ សារម្ហំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសេន ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ អទេសិតវត្ថុកំ សារម្ហំ សបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសេន ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ អទេសិតវត្ថុកំ អនារម្មំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសេន ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ អទេសិតវត្ថុកំ អនារម្មំ សបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

៣៥៥. ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ ទេសិតវត្ថុកំ សារម្ហំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ ទេសិតវត្ថុកំ សារម្ហំ សបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ ទេសិតវត្ថុកំ អនារម្មំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ ទេសិតវត្ថុកំ អនារម្មំ សបរិក្ខមន៍, អនាបត្តិ។

ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ បមាណាតិក្កន្តំ សារម្ហំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសេន ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ បមាណាតិក្កន្តំ សារម្ហំ សបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសេន ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ បមាណាតិក្កន្តំ អនារម្មំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសេន ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ បមាណាតិក្កន្តំ អនារម្មំ សបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ បមាណិកំ សារម្ហំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ បមាណិកំ សារម្ហំ សបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ បមាណិកំ អនារម្មំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ បមាណិកំ អនារម្មំ សបរិក្ខមន៍, អនាបត្តិ។

ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ អទេសិតវត្ថុកំ បមាណាតិក្កន្តំ សារម្ហំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ សង្ខាទិសេសេន ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ អទេសិតវត្ថុកំ បមាណាតិក្កន្តំ សារម្ហំ សបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ សង្ខាទិសេសេន ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ អទេសិតវត្ថុកំ បមាណាតិក្កន្តំ អនារម្មំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ សង្ខាទិសេសេន ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ អទេសិតវត្ថុកំ បមាណាតិក្កន្តំ អនារម្មំ សបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ សង្ខាទិសេសានំ។

ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ ទេសិតវត្ថុកំ បមាណិកំ សារម្ហំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទ្វិន្ទំ ទុក្ខដានំ។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ ទេសិតវត្ថុកំ បមាណិកំ សារម្ហំ សបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ ទេសិតវត្ថុកំ បមាណិកំ អនារម្មំ អបរិក្ខមន៍, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ កុដិ ករោតិ ទេសិតវត្ថុកំ បមាណិកំ អនារម្មំ សបរិក្ខមន៍, អនាបត្តិ។

ភិក្ខុ សមាទិសិទ្ធា បក្កមតិ – “កុដិ មេ ករោថា”តិ។ ន ច សមាទិសតិ – “ទេសិតត្ថកា ច ហោតុ
បមាណិកា ច អនាម្ពា ច សបរិកមនា ច”តិ។ តស្ស កុដិ ករោនិ អទេសិតត្ថកំ បមាណាតិក្កនំ សារម្ហំ

៣៥៩. ភិក្ខុ សមាទិសិត្វា បក្កមតិ - “កុដិ មេ ករោថា”តិ។ សមាទិសតិ ច - “បមាណិកា ច ហោតុ អនា រម្មា ច សបរិក្កមនា ច”តិ។ តស្ស កុដិ ករោត្តិ បមាណាតិកុន្តំ សារម្ហំ អបរិក្កមនំ។ សោ សណាតិ - “កុដិ កិរ

៣៦៤. អនាបត្តិ លេណេ គុហាយ គិណកុដិកាយ អញ្ញស្សត្ថាយ វាសាការំ បបេត្វា សព្ពត្ថ, អនាបត្តិ ឧប្បត្តកស្ស អាទិកម្មិកស្សាតិ។

កុដិការសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

៧. វិហារការសិក្ខាបទំ

៣៦៥. ភេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា កោសម្ព័យំ វិហរតិ យោសិតារាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថតោ ឆន្ទស្ស ឧបដ្ឋាកោ គហបតិ អាយស្ថន្តំ ឆន្តំ ឯតទវោច – “វិហារវត្ថុំ, ភន្តេ, ជានាហិ អយ្យស្ស វិហារំ ការាបេស្សាមី” តិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឆន្ទោ វិហារវត្ថុំ សោធនេន្តោ អញ្ញតរំ ចេតិយវត្ថុំ នេទាបេសិ តាមបូជិតំ និគមបូជិតំ នគរបូជិតំ ជនបទបូជិតំ រដ្ឋបូជិតំ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ចេតិយវត្ថុំ នេទាបេស្សន្តិ តាមបូជិតំ និគមបូជិតំ នគរបូជិតំ ជនបទបូជិតំ រដ្ឋបូជិតំ! ឯកិទ្ធិយំ សមណា សក្យបុត្តិយា ជីវំ វិហេបេន្តិ” **[វិហេបេស្សន្តិ (កត្តចិ)]** តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្ថា ឆន្ទោ ចេតិយវត្ថុំ នេទាបេស្សតិ តាមបូជិតំ... បេ.... រដ្ឋបូជិតំ” តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឆន្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ... បេ.... “សច្ចំ កិរ ភ្នំ, ឆន្ទ, ចេតិយវត្ថុំ នេទាបេសិ តាមបូជិតំ... បេ.... រដ្ឋបូជិតំ” តិ? “សច្ចំ, ភគវា” តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា... បេ.... “កថញ្ជិ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, ចេតិយវត្ថុំ នេទាបេស្សសិ តាមបូជិតំ និគមបូជិតំ នគរបូជិតំ ជនបទបូជិតំ រដ្ឋបូជិតំ! ជីវសញ្ជិនោ ហិ, មោយបុរិស, មនុស្សា វុត្តស្គិ។ នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, តមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

៣៦៦. “មហល្លកំ បន ភិក្ខុនា វិហារំ ការយមាទេន សស្សាមិកំ អត្តទ្វេសំ ភិក្ខុ អភិនេតញ្ចា វត្ថុ ទេសនាយ។ តេហិ ភិក្ខុហិ វត្ថុ ទេសេតព្ពំ អនារម្មំ សបរិក្ខមនំ។ សារម្មេ ចេ ភិក្ខុ វត្ថុស្គិ អបរិក្ខមនេ មហល្លកំ វិហារំ ការយយ្យ ភិក្ខុ វា អនភិនេយ្យ វត្ថុទេសនាយ, សង្ឃាទិសេសោ” តិ។

៣៦៧. មហល្លកោ នាម វិហារោ សស្សាមិកោ វុច្ចតិ។

វិហារោ នាម ឧល្លត្តោ វា ហោតិ អវលិត្តោ វា ឧល្លត្តាវលិត្តោ វា។

ការយមាទេនាតិ ករោនោ វា ការាបេនោ វា។

សស្សាមិកន្តិ អញ្ញោ កោចិ សាមិកោ ហោតិ ឥត្ថិ វា បុរិសោ វា គហដ្ឋោ វា បព្ពជិតោ វា។

អត្តទ្វេសន្តិ អត្តនោ អត្ថាយ។

ភិក្ខុ អភិនេតញ្ចា វត្ថុទេសនាយាតិ ភេន វិហារការកេន ភិក្ខុនា វិហារវត្ថុំ សោធនេន្តា សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិត្វា ឧត្តជិកំ និសិទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អហំ, ភន្តេ, មហល្លកំ វិហារំ កត្តកាមោ សស្សាមិកំ អត្តទ្វេសំ។ សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ វិហារវត្ថុឱលោកនំ យាចាមី” តិ។ ទុតិយម្យិ យាចិតញ្ចា។ តតិយម្យិ យាចិតញ្ចា។ សចេ សព្វោ សង្ឃោ ឧស្សហតិ វិហារវត្ថុំ ឱលោកេតំ សព្វេន សង្ឃេន ឱលោកេតព្ពំ។ នោ ចេ សព្វោ សង្ឃោ ឧស្សហតិ វិហារវត្ថុំ ឱលោកេតំ, យេ តត្ថ ហោតិ ភិក្ខុ ព្យត្តា បដិពលា សារម្មំ អនារម្មំ សបរិក្ខមនំ អបរិក្ខមនំ ជានិកំ តេ យាចិត្វា សម្មន្តិកញ្ចា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, សម្មន្តិកញ្ចា។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្វោ –

៣៦៨. “សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ មហល្លកំ វិហារំ កត្តកាមោ សស្សាមិកំ អត្តទ្វេសំ។ សោ សង្ឃំ វិហារវត្ថុឱលោកនំ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្ទាមញ្ច ឥត្ថន្ទាមញ្ច ភិក្ខុ សម្មន្តេយ្យ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ វិហារវត្ថុំ ឱលោកេតំ។ ឯសា ញត្ថិ។

“សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ មហល្លកំ វិហារំ កត្តកាមោ សស្សាមិកំ អត្តទ្វេសំ។ សោ សង្ឃំ វិហារវត្ថុឱលោកនំ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្ទាមញ្ច ឥត្ថន្ទាមញ្ច ភិក្ខុ សម្មន្តេតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ វិហារវត្ថុំ ឱលោកេតំ។ យស្សាយស្ថតោ ឧមតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ច ឥត្ថន្ទាមស្ស ច ភិក្ខុនំ សម្មតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ វិហារវត្ថុំ ឱលោកេតំ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សម្មតា សង្ខេប ឥតន្ទាមោ ច ឥតន្ទាមោ ច ភិក្ខុ ឥតន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ វិហារវត្តំ ឱលោកេតំ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហិ, ឯវមេតំ ជារយាមី”តិ។

៣៦៩. ភេហិ សម្មតេហិ ភិក្ខុហិ តត្ថ កន្លា វិហារវត្តំ ឱលោកេតំ; សារម្ហំ អនារម្ហំ សបរិក្ខមនំ អបរិក្ខមនំ ជានិកញ្ចំ។ សចេ សារម្ហំ ហោតិ អបរិក្ខមនំ, ‘មាយិធ កវីតិ វត្តញ្ចោ។ សចេ អនារម្ហំ ហោតិ សបរិក្ខមនំ, សង្ឃស្ស អាហោចេតតំ – ‘អនារម្ហំ សបរិក្ខមនំ’ន្តិ ។ ភេន វិហារការភេន ភិក្ខុនា សង្ឃំ ឧបសម្ពមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វុឌ្ឍិត្វា ឧត្តរាសង្កំ និសិទ្ធិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អហំ, ភន្តេ, មហាល្លកំ វិហារំ កត្តកាមោ សស្សាមិកំ អត្តទ្វេសំ ។ សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ វិហារវត្តទេសនំ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្យិ យាចិតញ្ចា។ តតិយម្យិ យាចិតញ្ចា។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតញ្ចោ –

៣៧០. “សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥតន្ទាមោ ភិក្ខុ មហាល្លកំ វិហារំ កត្តកាមោ សស្សាមិកំ អត្តទ្វេសំ។ សោ សង្ឃំ វិហារវត្តទេសនំ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥតន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ វិហារវត្តំ ទេសេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥតន្ទាមោ ភិក្ខុ មហាល្លកំ វិហារំ កត្តកាមោ សស្សាមិកំ អត្តទ្វេសំ។ សោ សង្ឃំ វិហារវត្តទេសនំ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥតន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ វិហារវត្តំ ទេសេតិ។ យស្សាយស្សតោ ខមតិ ឥតន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ វិហារវត្តស្ស ទេសនា, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទេសិតំ សង្ខេប ឥតន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ វិហារវត្តំ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហិ, ឯវមេតំ ជារយាមី”តិ។

៣៧១. សារម្ហំ នាម កិបិល្លិកានំ វា អាសយោ ហោតិ, ឧបចិកានំ វា អាសយោ ហោតិ, ឧន្ទរានំ វា...បេ.... អហិនំ វា វិច្ឆិកានំ វា សតបទិនំ វា ហត្ថិនំ វា អស្សានំ វា សិហានំ វា ព្យគ្សានំ វា ទីបិនំ វា អច្ឆានំ វា គរច្ឆានំ វា អាសយោ ហោតិ, យេសំ កេសញ្ញិ តិរច្ឆានតតានំ បាណានំ អាសយោ ហោតិ, បុព្ពណ្ណនិស្សិតំ វា ហោតិ, អបរណ្ណ និស្សិតំ វា ហោតិ, អញ្ញាយាតនិស្សិតំ វា ហោតិ, អាឃាតននិស្សិតំ វា ហោតិ, សុសាននិស្សិតំ វា ហោតិ, ឧយ្យាន និស្សិតំ វា ហោតិ, រាជវត្តនិស្សិតំ វា ហោតិ, ហត្ថិសាលានិស្សិតំ វា ហោតិ, អស្សសាលានិស្សិតំ វា ហោតិ, ពន្ធ នាគារនិស្សិតំ វា ហោតិ, បាណាគារនិស្សិតំ វា ហោតិ, សុននិស្សិតំ វា ហោតិ, វច្ឆានិស្សិតំ វា ហោតិ, ចច្ឆានិស្សិតំ វា ហោតិ, សភានិស្សិតំ វា ហោតិ, សំសរណនិស្សិតំ វា ហោតិ។ ឯតំ សារម្ហំ នាម។

អបរិក្ខមនំ នាម ន សក្កា ហោតិ យថាយុត្តេន សកដេន អនុបរិក្ខន្តំ, សមន្តា និស្សេណិយា អនុបរិក្ខន្តំ។ ឯតំ អបរិក្ខមនំ នាម។

អនារម្ហំ នាម ន កិបិល្លិកានំ វា អាសយោ ហោតិ...បេ.... ន សំសរណនិស្សិតំ វា ហោតិ។ ឯតំ អនារម្ហំ នាម។

សបរិក្ខមនំ នាម សក្កា ហោតិ យថាយុត្តេន សកដេន អនុបរិក្ខន្តំ, សមន្តា និស្សេណិយា អនុបរិក្ខន្តំ។ ឯតំ សបរិក្ខមនំ នាម។

មហាល្លកោ នាម វិហារោ សស្សាមិកោ វុច្ចតិ។

វិហារោ នាម ឧល្លិក្កោ វា ហោតិ អវលិក្កោ វា ឧល្លិក្កាវលិក្កោ វា។

កាវយ្យាតិ ករោតិ វា កាវាបេតិ វា។

ភិក្ខុ វា អនភិនេយ្យ វត្តទេសនាយាតិ ញត្តិទុតិយេន កម្មេន វិហារវត្តំ ន ទេសាបេត្វា ករោតិ វា កាវាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្ខដំ។ ឯតំ បិណ្ឌំ អនាគតេ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស ។ តស្មី បិណ្ឌោ អាគតេ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេ សស្ស។

សង្ឃាទិសេសោតិ...បេ.... ភេនបិ វុច្ចតិ – ‘សង្ឃាទិសេសោ’តិ។

៣៧២. ភិក្ខុ វិហារំ ករោតិ អទេសិតវត្តកំ សារម្ហំ អបរិក្ខមនំ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសេន ទ្វិន្នំ ទុក្ខដានំ។ ភិក្ខុ វិហារំ ករោតិ អទេសិតវត្តកំ សារម្ហំ សបរិក្ខមនំ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសេន ទុក្ខដស្ស។ ភិក្ខុ វិហារំ ករោតិ អ

ភិក្ខុ សមាទិសិទ្ធា បក្កមតិ - “វិហារំ មេ ករោថា”តិ។ សមាទិសតិ ច - “ទេសិតវត្តកោ ច ហោតុ អនារម្មោ ច សបរិក្កមនោ ច”តិ។ តស្ស វិហារំ ករោត្តិ ទេសិតវត្តកំ សារម្ហំ អបរិក្កមនំ , អាបត្តិ ការុកានំ ទ្ធិន្ទំ ទុក្ខដានំ...បេ.... សារម្ហំ សបរិក្កមនំ, អាបត្តិ ការុកានំ ទុក្ខដស្ស...បេ.... អនារម្ហំ អបរិក្កមនំ, អាបត្តិ ការុកានំ ទុក្ខដស្ស...បេ.... អនារម្ហំ សបរិក្កមនំ, អនាបត្តិ។

៣៧៧. ភិក្ខុ សមាទិសិត្វា បក្កមតិ – “វិហារំ មេ ករោថា”តិ។ គស្ស វិហារំ ករោត្តិ អទេសិតវត្ថុកំ សារម្ហំ អបរិក្កមនំ។ សោ ចេ វិប្បកតេ អាគច្ឆតិ, តេន ភិក្ខុនា សោ វិហារោ អញ្ញស្ស វា ទាតព្ពោ ភិន្និត្វា វា បុន កាតព្ពោ។ នោ ចេ អញ្ញស្ស វា ទទេយ្យ ភិន្និត្វា វា បុន ការេយ្យ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសេន ទ្វិន្នំ ទុក្កដានំ...បេ.... សារម្ហំ សបរិក្កមនំ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសេន ទុក្កដស្ស...បេ.... អនារម្ហំ អបរិក្កមនំ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសេន ទុក្កដស្ស...បេ.... អនារម្ហំ សបរិក្កមនំ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ភិក្ខុ សមាទិសិត្វា បក្កមតិ – “វិហារំ មេ ករោថា”តិ។ គស្ស វិហារំ ករោត្តិ ទេសិតវត្ថុកំ សារម្ហំ អបរិក្កមនំ។ សោ ចេ វិប្បកតេ អាគច្ឆតិ, តេន ភិក្ខុនា សោ វិហារោ អញ្ញស្ស វា ទាតព្ពោ ភិន្និត្វា វា បុន កាតព្ពោ។ នោ ចេ អញ្ញស្ស វា ទទេយ្យ ភិន្និត្វា វា បុន ការេយ្យ, អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្កដានំ...បេ.... សារម្ហំ សបរិក្កមនំ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស...បេ.... អនារម្ហំ អបរិក្កមនំ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស...បេ.... អនារម្ហំ សបរិក្កមនំ, អនាបត្តិ។

៣៧៨. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

៣៧៩. អនាបត្តិ លេណេ គុហាយ តិណកុដិកាយ អញ្ញស្សត្ថាយ វាសាគារំ បបេត្វា សព្ពត្ថ។ អនាបត្តិ ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វិហារការសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

៨. ទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទំ

៣៨០. [គង្គ វត្ត ចូឡវ. ១៨៩] តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេន្យុវេនេ កលន្ទកនិវាហេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថតា ទព្ពេន មល្លបុត្តេន ជាតិយា សត្តវស្សេន អរហត្តំ សច្ចិកតំ ហោតិ។ យំ កិព្វិ [យព្វ កិព្វិ (សី. ក.)] សាវកេន បត្តព្ពំ សព្ពំ តេន អនុប្បត្តំ ហោតិ។ នត្ថិ ចស្ស កិព្វិ ឧត្តវិ ករណីយំ, កតស្ស វា បតិចយោ។ អថ ខោ អាយស្ថតោ ទព្ពស្ស មល្លបុត្តស្ស រហោគកស្ស បដិសល្លិនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – “មយា ខោ ជាតិយា សត្តវស្សេន អរហត្តំ សច្ចិកតំ, យំ កិព្វិ សាវកេន បត្តព្ពំ សព្ពំ មយា អនុប្បត្តំ។ នត្ថិ ច មេ កិព្វិ ឧត្តវិ ករណីយំ, កតស្ស វា បតិចយោ។ កិឡ ខោ អហំ សង្ឃស្ស វេយ្យាវច្ចំ ករេយ្យ”នី?

អថ ខោ អាយស្ថតោ ទព្ពស្ស មល្លបុត្តស្ស ឯតទហោសិ – “យំនូនាហំ សង្ឃស្ស សេនាសនញ្ច បញ្ញបេយ្យំ ភត្តានិ ច ឧទ្ទិសេយ្យ”នី។ អថ ខោ អាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ សាយន្តសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសីន្តោ ខោ អាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥធ មយ្ហំ, ភន្តេ, រហោគកស្ស បដិសល្លិនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ មយា ខោ ជាតិយា សត្តវស្សេន អរហត្តំ សច្ចិកតំ, យំ កិព្វិ សាវកេន បត្តព្ពំ, សព្ពំ មយា អនុប្បត្តំ, នត្ថិ ច មេ កិព្វិ ឧត្តវិ ករណីយំ, កតស្ស វា បតិចយោ, កី នុ ខោ អហំ សង្ឃស្ស វេយ្យាវច្ចំ ករេយ្យ”នី។ គស្ស មយ្ហំ ភន្តេ, ឯតទហោសិ យំនូនាហំ “សង្ឃស្ស សេនាសនញ្ច បញ្ញបេយ្យំ ភត្តានិ ច ឧទ្ទិសេយ្យ”នី។ ឥច្ឆាមហំ, ភន្តេ, សង្ឃស្ស សេនាសនញ្ច បញ្ញបេតុ ភត្តានិ ច ឧទ្ទិសិតុ”នី។ “សាធុ សាធុ, ទព្ព។ តេន ហិ ត្វំ, ទព្ព, សង្ឃស្ស សេនាសនញ្ច បញ្ញបេហិ ភត្តានិ ច ឧទ្ទិសា”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិ និទានេ ឯតស្មិ បករណេ ជម្និ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខុវេ, សង្ឃោ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ សេនាសនបញ្ញាបកញ្ច ភត្តទ្វេសកញ្ច សម្មន្នតុ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, សម្មន្និតព្ពោ។ បឋមំ ទព្ពោ មល្លបុត្តោ យាចិតព្ពោ។ យាចិត្វា ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

៣៨១. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ យទិ សង្ឃស្ស បក្កកល្លំ សង្ឃោ អាយស្ថន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ សេនាសន បញ្ញាបកញ្ច ភត្តទ្វេសកញ្ច សម្មន្នេយ្យ។ ឯសា ញត្ថិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ សង្ឃោ អាយស្ថន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ សេនាសនបញ្ញាបកញ្ច ភត្តទ្វេសកញ្ច សម្មន្នតិ។ យស្សាយស្ថតោ ឧមតិ អាយស្ថតោ ទព្ពស្ស មល្លបុត្តស្ស សេនាសនបញ្ញាបកស្ស ច ភត្តទ្វេសកស្ស ច

សម្តី, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សម្តីតោ សង្ខេប អាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ សេនាសនបញ្ញាបកោ ច ភត្តទ្វេសកោ ច។ ឧបតិ សង្ខស្ស, តស្ថា តុណ្ហិ , ឯវមេតំ ធារយាមិ”តិ។

៣៨២. សម្តីតោ ច បនាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ សភាគានំ ភិក្ខុនំ ឯកជ្ឈំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ យេ តេ ភិក្ខុ សុត្តន្តិកា តេសំ ឯកជ្ឈំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ – “តេ អញ្ញមញ្ញំ សុត្តន្តំ សង្ខាយិស្សន្តិ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ វិនយធរា តេសំ ឯកជ្ឈំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ – “តេ អញ្ញមញ្ញំ វិនយំ វិនិច្ឆ័និស្សន្តិ”តិ **[វិនិច្ឆ័និស្សន្តិកិ (ក.)]**។ យេ តេ ភិក្ខុ ធម្មកថិកា តេសំ ឯកជ្ឈំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ – “តេ អញ្ញមញ្ញំ ធម្មំ សាកច្ឆិស្សន្តិ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ ឈាយិនោ តេសំ ឯកជ្ឈំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ – “តេ អញ្ញមញ្ញំ ន ព្យាពាធិស្សន្តិ”តិ **[ន ព្យាពាធិស្សន្តិកិ (ក.)]**។ យេ តេ ភិក្ខុ តិរច្ឆានកថិកា កាយទន្ធិពហុលា **[កាយទន្ធិពហុលា (សី.)]** វិហរន្តិ តេសម្បិ ឯកជ្ឈំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ – “តមាយបិមេ អាយស្ថន្តោ រតិយា អច្ឆិស្សន្តិ”តិ។ យេបិ តេ ភិក្ខុ វិកាលេ អាគច្ឆន្តិ តេសម្បិ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា តេនេវ អាណេកេន សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អបិសុ ភិក្ខុ សព្វិច្ច វិកាលេ អាគច្ឆន្តិ – “មយំ អាយស្ថតោ ទព្ពស្ស មល្លបុត្តស្ស ឥទ្ធិបាធិហរិយំ បស្សិស្សាមា”តិ។

តេ អាយស្ថន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទន្តិ – “អម្ពោកំ, អារុសោ ទព្ព, សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ”តិ។ តេ អាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ ឯវំ វទេតិ – “កត្តាយស្ថន្តា ឥច្ឆន្តិ, កត្ត បញ្ញាបេតិ”តិ? តេ សព្វិច្ច ទូរេ អបទិសន្តិ – “អម្ពោកំ, អារុសោ ទព្ព, គិដ្ឋក្ខេបេ បព្ពតេ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, ចោរបបាតេ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, ឥសិគិលិបស្សេ កាឡសិលាយំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, វេការបស្សេ សត្តបណ្ឌិតុហាយំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, សីតវនេ សប្បសោណ្ឌិកបព្ពាវេ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, តោតមកកន្ធរាយំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, គិន្តកកន្ធរាយំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, តបោទកន្ធរាយំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, តបោទារាមេ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, ជីវកម្ពុវនេ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ។ អម្ពោកំ, អារុសោ, មទ្ធកុច្ឆិស្តិ មិគទាយេ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ”តិ។

តេសំ អាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា អង្គលិយា ជលមាឆាយ បុរតោ បុរតោ គច្ឆតិ។ តេបិ តេនេវ អាណេកេន អាយស្ថតោ ទព្ពស្ស មល្លបុត្តស្ស បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ គច្ឆន្តិ។ តេសំ អាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ ឯវំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ – “អយំ មញ្ញោ, ឥទំ បិបំ, អយំ ភិសិ, ឥទំ ពិម្ពោហនំ, ឥទំ វច្ឆដ្ឋានំ, ឥទំ បស្សវដ្ឋានំ, ឥទំ បានីយំ, ឥទំ បរិភោជនីយំ, អយំ កត្តវទណ្ណោ, ឥទំ សង្ខស្ស កតិកសណ្ណានំ, ឥមំ កាលំ បរិសិតព្ពំ, ឥមំ កាលំ និក្ខមិតព្ពំ”ន្តិ។ តេសំ អាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ ឯវំ សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ បុនទេវ វេទ្ពវនំ បច្ចាគច្ឆតិ។

៣៨៣. តេន ខោ បន សមយេន មេត្តិយភូមជកា **[ភុម្មជកា (សី. ស្ស.)]** ភិក្ខុ នវកា ចេវ ហោន្តិ អប្បបុញ្ញា ច។ យានិ សង្ខស្ស លាមកានិ សេនាសនានិ តានិ តេសំ បាបុណន្តិ លាមកានិ ច ភត្តានិ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជកហេ មនុស្សា ឥច្ឆន្តិ ថេរានំ ភិក្ខុនំ អភិសង្ហារិកំ បិណ្ឌបាតំ ទាតុំ សប្បិម្បិ តេលម្បិ ឧត្តរិ ភង្គម្បិ។ មេត្តិយភូមជកានំ បន ភិក្ខុនំ បាកតិកំ ទេន្តិ យថាវន្តំ កណាជកំ ពិលង្កទុតិយ។ តេ បច្ចាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្ខន្តា ថេរេ ភិក្ខុ បុច្ឆន្តិ – “តុម្ពោកំ, អារុសោ, ភត្តក្កេ កី អហោសិ? តុម្ពោកំ, អារុសោ, ភត្តក្កេ កី អហោសិ”តិ? ឯកច្ឆេ ថេរា ឯវំ វទន្តិ – “អម្ពោកំ, អារុសោ, សប្បិ អហោសិ តេលំ អហោសិ ឧត្តរិភង្គំ អហោសិ”តិ។ មេត្តិយភូមជកា បន ភិក្ខុ ឯវំ វទន្តិ – “អម្ពោកំ, អារុសោ, ន កិញ្ចិ អហោសិ, បាកតិកំ យថាវន្តំ កណាជកំ ពិលង្កទុតិយ”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន កល្យាណភត្តិកោ គហបតិ សង្ខស្ស ចតុក្កភត្តំ ទេតិ និច្ចភត្តំ។ សោ ភត្តក្កេ ស បុត្តទារោ ឧបតិដ្ឋិត្វា បរិវិសតិ។ អញ្ជេ ឱទនេន បុច្ឆន្តិ, អញ្ជេ សូបេន បុច្ឆន្តិ, អញ្ជេ តេលេន បុច្ឆន្តិ, អញ្ជេ ឧត្តរិភង្កេន បុច្ឆន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន កល្យាណភត្តិកស្ស គហបតិនោ ភត្តំ ស្វាគនាយ មេត្តិយភូមជកានំ ភិក្ខុនំ ឧទ្ធិដ្ឋំ ហោតិ។ អថ ខោ កល្យាណភត្តិកោ គហបតិ អារាមំ អគមាសិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ សោ យេនាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ថន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ កល្យាណភត្តិកំ គហបតិ អាយស្ថា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ ធម្មិយា កថាយ សន្និស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ កល្យាណភត្តិកោ គហបតិ អាយស្ថតោ ទព្ពេន មល្លបុត្តេន ធម្មិយា កថាយ សន្និស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ អាយស្ថន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ឯកទវោច – “កស្ស, ភន្តេ, អម្ពោកំ យវេ ស្វាគនាយ ភត្តំ ឧទ្ធិដ្ឋ”ន្តិ? “មេត្តិយភូមជកានំ ខោ, គហបតិ,

ភិក្ខុនំ គុម្ភាកំ យវេ ស្វាគនាយ ភក្កំ ឧទ្ធិដ្ឋ”ន្តិ។ អថ ខោ កល្យាណភក្កិកោ គហបតិ អនត្តមនោ អហោសិ – “កថញ្ជិ នាម បាបភិក្ខុ អម្ពាកំ យវេ ភុញ្ជិស្សន្តិ”តិ! ឃរំ គន្ធា ទាសី អាណាបេសិ – “យេ, ជេ, ស្វេ ភក្កិកា អាគច្ឆន្តិ តេ កោដ្ឋកេ អាសនំ បញ្ញបេត្វា កណ្តជកេន ពិលង្កទុតិយេន បរិវិសា”តិ។ “ឯវំ អយ្យា”តិ ខោ សា ទាសី កល្យាណភក្កិកស្ស គហបតិនោ បច្ចស្សោសិ។

អថ ខោ មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ – “ហិយ្យោ ខោ, អាវុសោ, អម្ពាកំ កល្យាណភក្កិកស្ស គហបតិនោ យវេ ភក្កំ ឧទ្ធិដ្ឋ, ស្វេ អម្ពោ កល្យាណភក្កិកោ គហបតិ សបុត្តទារោ ឧបតិដ្ឋិត្វា បរិវិសិស្សតិ; អញ្ជេ ឱទនេន បុច្ឆិស្សន្តិ, អញ្ជេ សុបេន បុច្ឆិស្សន្តិ, អញ្ជេ តេលេន បុច្ឆិស្សន្តិ, អញ្ជេ ឧត្តរិកាដ្ឋេន បុច្ឆិស្សន្តិ”តិ។ តេ តេនេវ សោមនស្សេន ន ចិត្តរូបំ រត្តិយា សុបិសុ។ អថ ខោ មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ បុព្វល្អសមយំ និវាសេត្វា បត្តចិវំ អាទាយ យេន កល្យាណភក្កិកស្ស គហបតិនោ និវេសនំ តេនុបសង្កមិសុ។ អទ្ទសា ខោ សា ទាសី មេត្តិយភូមជកេ ភិក្ខុ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តេ។ ទិស្វាន កោដ្ឋកេ អាសនំ បញ្ញបេត្វា មេត្តិយភូមជកេ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “និសិទថ, ភន្តេ”តិ។ អថ ខោ មេត្តិយភូមជកានំ ភិក្ខុនំ ឯតទវោសិ – “និស្សំសយំ ខោ ន ការំ ភក្កំ សិទ្ធិ ភវិស្សតិ! យថា [យាវ (សី.)] មយំ កោដ្ឋកេ និសិទេយ្យាមា”តិ [និសិទាបិយេយ្យាមាតិ (សី.), និសិទាបិយាមាតិ (ស្យា.)]។ អថ ខោ សា ទាសី កណ្តជកេន ពិលង្កទុតិយេន ឧបកច្ឆិ – “ភុព្ពថ, ភន្តេ”តិ។ “មយំ ខោ, ភគិនិ, និច្ចភក្កិកា”តិ។ “ជានាមិ អយ្យា និច្ចភក្កិកាត្ថុ។ អបិចាហំ ហិយ្យោវ គហបតិនា អាណត្ថា – ‘យេ, ជេ, ស្វេ ភក្កិកា អាគច្ឆន្តិ តេ កោដ្ឋកេ អាសនំ បញ្ញបេត្វា កណ្តជកេន ពិលង្កទុតិយេន បរិវិសា’តិ។ ភុព្ពថ, ភន្តេ”តិ។ អថ ខោ មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ – “ហិយ្យោ ខោ, អាវុសោ, កល្យាណភក្កិកោ គហបតិ អាវាមំ អគមាសិ ទព្ពស្ស មល្លបុត្តស្ស សន្តិកេ។ និស្សំសយំ ខោ មយំ ទព្ពេន មល្លបុត្តេន គហបតិនោ អន្តរេ [សន្តិកេ (ស្យា. កំ. ក.)] បរិភិទ្ធា”តិ។ តេ តេនេវ ទោមនស្សេន ន ចិត្តរូបំ ភុញ្ជិសុ។ អថ ខោ មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ បច្ចាភក្កំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តា អាវាមំ គន្ធា បត្តចិវំ បដិសាមេត្វា ពហារមកោដ្ឋកេ សង្ខាធិបល្លត្តិកាយ និសិទិសុ គុណ្ឌិភូតា មង្គភូតា បត្តក្ខន្ធា អជោមុខា បជ្ឈាយន្តា អប្បដិភានា។

អថ ខោ មេត្តិយា ភិក្ខុនី យេន មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មេត្តិយភូមជកេ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “វន្ទាមិ, អយ្យា”តិ។ ឯវំ វុត្តេ មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ នាលបិសុ។ ទុតិយម្បិ ខោ... បេ.... តតិយម្បិ ខោ មេត្តិយា ភិក្ខុនី មេត្តិយភូមជកេ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “វន្ទាមិ, អយ្យា”តិ។ តតិយម្បិ ខោ មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ នាលបិសុ។ “ក្យាហំ អយ្យានំ អបរជ្ជាមិ? កិស្ស មំ អយ្យា នាលបន្តិ”តិ? “តថា ហិ បនត្ថំ, ភគិនិ, អម្ពោ ទព្ពេន មល្លបុត្តេន វិហេបិយមាសេ អដ្ឋ្យបេក្ខសិ”តិ? “ក្យាហំ, អយ្យា, ករោមិ”តិ? “សចេ ខោ ត្ថំ, ភគិនិ, ឥច្ឆេយ្យាសិ អជ្ជេវ ភគវា ទព្ពំ មល្លបុត្តំ នាសាបេយ្យា”តិ។ “ក្យាហំ, អយ្យា, ករោមិ, កី មយា សក្កាកាតុ”ន្តិ? “ឯហិ ត្ថំ, ភគិនិ, យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯវំ វទេហិ – ‘តទំ, ភន្តេ, នច្ឆន្តំ នប្បតិរូបំ។ យាយំ, ភន្តេ, ទិសា អភយា អនីតិកា អនុបទ្ធវា សាយំ ទិសា សភយា សង្កតិកា សឧបទ្ធវា។ យតោ និវាតំ តតោ សវាតំ [បរាតំ (សី. ស្យា.)]។ ឧទកំ មញ្ជេ អាទិត្តំ។ អយ្យេនម្ហិ ទព្ពេន មល្លបុត្តេន ទូសិតា”តិ។ “ឯវំ, អយ្យា”តិ ខោ មេត្តិយា ភិក្ខុនី មេត្តិយភូមជកានំ ភិក្ខុនំ បដិស្សត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ បិតា ខោ មេត្តិយា ភិក្ខុនី ភគវន្តំ ឯតទវោច – “តទំ, ភន្តេ, នច្ឆន្តំ នប្បតិរូបំ។ យាយំ, ភន្តេ, ទិសា អភយា អនីតិកា អនុបទ្ធវា សាយំ ទិសា សភយា សង្កតិកា សឧបទ្ធវា។ យតោ និវាតំ តតោ សវាតំ។ ឧទកំ មញ្ជេ អាទិត្តំ! អយ្យេនម្ហិ ទព្ពេន មល្លបុត្តេន ទូសិតា”តិ។

៣៨៤. អថ ខោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ បដិបុច្ឆិ – “សរសិ ត្ថំ, ទព្ព, ឯវរូបំ កត្តា យថាយំ ភិក្ខុនី អាហា”តិ? “យថា មំ, ភន្តេ, ភគវា ជានាតិ”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា... បេ.... តតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ឯតទវោច – “សរសិ ត្ថំ, ទព្ព, ឯវរូបំ កត្តា យថាយំ ភិក្ខុនី អាហា”តិ? “យថា មំ, ភន្តេ, ភគវា ជានាតិ”តិ។ “ន ខោ, ទព្ព, ទព្ពា ឯវំ និព្វេបន្តិ។ សចេ តយា កតំ កតន្តិ វទេហិ, សចេ តយា អកតំ អកតន្តិ វទេហិ”តិ។ “យតោ អហំ, ភន្តេ, ជាតោ នាភិជា នាមិ សុបិនន្តេនបិ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតា, បកេវ ជាតោ”តិ! អថ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខុវេ, មេត្តិយំ ភិក្ខុនី នាសេថ ។ ឥមេ ច ភិក្ខុ អនុយុញ្ជថា”តិ។ ឥទំ វត្វា ភគវា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បារិសិ។

អថ ខោ តេ ភិក្ខុ មេត្តិយំ ភិក្ខុនី នាសេសុ។ អថ ខោ មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ តេ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “មាវុសោ, មេត្តិយំ ភិក្ខុនី នាសេថ។ ន សា កិញ្ចិ អបរជ្ជតិ។ អម្ពោហិ សា ឧស្សាហិតា កុបិកេហិ អនត្តមនេហិ ចាវនាធិប្បាយេហិ”តិ។ “កី បន គុម្ពោ, អាវុសោ, អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ អមូលកេន បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធិសេថា”តិ? “ឯវមាវុសោ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ អមូលកេន បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធិសេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ មេត្តិយភូមជកេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុ... បេ....

“សង្ខារ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, ទព្ពំ មល្លបុត្តំ អមូលកេន បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធិសេថា”តិ? “សង្ខារ, ភក្ខវា”តិ។
វិគរហិ ពុទ្ធា ភក្ខវា...បេ.... “កថញ្ញំ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ទព្ពំ មល្លបុត្តំ អមូលកេន បារាជិកេន ធម្មេន
អនុទ្ធិសេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ
ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៨៥. យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុំ ទុដ្ឋោ ទោសោ អប្បតីតោ អមូលកេន បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធិសេយ្យ –
‘អប្បេវ នាម នំ ឥមម្ហា ព្រាហ្មចរិយា ចាវេយ្យ’ន្តិ, តតោ អបវេន សមយេន សមនុគ្គាហិយមាណោ វា
អសមនុគ្គាហិយមាណោ វា អមូលកញ្ចេវ តំ អធិករណំ ហោតិ ភិក្ខុ ច ទោសំ បតិដ្ឋាតិ, សង្ឃាទិសេសោ”តិ។**

៣៨៦. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

ភិក្ខុន្តិ អញ្ញំ ភិក្ខុ។

ទុដ្ឋោ ទោសោតិ កុបិតោ អនត្តមនោ អនភិវន្នោ អាហតចិត្តោ ខិលជាតោ។

**អប្បតីតោតិ ភេន ច កោបេន ភេន ច ទោសេន តាយ ច អនត្តមនតាយ តាយ ច អនភិវន្តិយា
អប្បតីតោ ហោតិ។**

អមូលកំ នាម អទិដ្ឋំ អសុតំ អបរិសង្កិតំ។

បារាជិកេន ធម្មេនាតិ ចតុន្នំ អញ្ញកវេន។

អនុទ្ធិសេយ្យាតិ ចោទេតិ វា ចោទាបេតិ វា។

**អប្បេវ នាម នំ ឥមម្ហា ព្រាហ្មចរិយា ចាវេយ្យន្តិ ភិក្ខុភាវា ចាវេយ្យំ, សមណធម្មា ចាវេយ្យំ, សីលក្ខន្ធា
ចាវេយ្យំ, តបោគុណា ចាវេយ្យំ។**

តតោ អបវេន សមយេនាតិ យស្មិ ខណេ អនុទ្ធិសិតោ ហោតិ តំ ខណំ តំ លយំ តំ មុហុត្តំ វិគិរត្តោ។

សមនុគ្គាហិយមាណោតិ យេន វត្ថុនា អនុទ្ធិសិតោ ហោតិ តស្មិ វត្ថុស្មិ សមនុគ្គាហិយមាណោ។

អសមនុគ្គាហិយមាណោតិ ន កេនចិ វុច្ចមាណោ។

អធិករណំ នាម ចត្តាវិ អធិករណានិ – វិវាទាធិករណំ, អនុវាទាធិករណំ, អាបត្តាធិករណំ, កិច្ចាធិករណំ។

**ភិក្ខុ ច ទោសំ បតិដ្ឋាតិ តុច្ឆកំ មយា ភណិតំ, មុសា មយា ភណិតំ, អភូតំ មយា ភណិតំ, អជានន្តេន
មយា ភណិតំ។**

សង្ឃាទិសេសោតិ...បេ.... ភេនចិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

**៣៨៧. អទិដ្ឋស្ស ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោ។ តញ្ចេ ចោទេតិ – “ទិដ្ឋោ មយា, បារាជិកំ ធម្មំ
អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្យបុត្តិយោសិ, នត្ថិ តយា សទ្ធិ ឧបោសថោ វា បវារណា វា សង្ឃកម្មំ វា”តិ,
អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។**

**អសុតស្ស ហោតិ – “បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោ”តិ។ តញ្ចេ ចោទេតិ – “សុតោ មយា, បារាជិកំ ធម្មំ
អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្យបុត្តិយោសិ, នត្ថិ តយា សទ្ធិ ឧបោសថោ វា បវារណា វា សង្ឃកម្មំ វា”តិ,
អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។**

**អបរិសង្កិតស្ស ហោតិ – “បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោ”តិ។ តញ្ចេ ចោទេតិ – “បរិសង្កិតោ មយា, បារាជិកំ
ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្យបុត្តិយោសិ, នត្ថិ តយា សទ្ធិ ឧបោសថោ វា បវារណា វា សង្ឃកម្មំ
វា”តិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។**

អទិដ្ឋស្ស ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោ។ តព្វេ ចោទាបេតិ – “ទិដ្ឋោសិ សុតោសិ... បេ... ទិដ្ឋោសិ បរិសង្ក្ខតោសិ... បេ... ទិដ្ឋោសិ សុតោសិ បរិសង្ក្ខតោសិ, បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោសិ”... បេ... អសុតស្ស ហោតិ – “បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោ”តិ... បេ... អបរិសង្ក្ខតស្ស ហោតិ – “បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោ”តិ។ តព្វេ

អសុទ្ធា ហោតិ បុគ្គលោ អញ្ញតរំ បារាជិកំ ធម្មំ អនុជ្ឈាបន្តោ។ តព្វេ អសុទ្ធិទិដ្ឋិ សមា នោ អនោកាសំ ការាបេត្វា អក្កោសាធិប្បាយោ វទេតិ, អាបត្តិ ឱមសវាទេន ទុក្ខដស្ស។

អសុទ្ធា ហោតិ បុគ្គលោ អញ្ញតរំ បារាជិកំ ធម្មំ អនុជ្ឈាបន្តោ។ តព្វេ អសុទ្ធិទិដ្ឋិ សមា នោ ឱកាសំ ការាបេត្វា អក្កោសាធិប្បាយោ វទេតិ, អាបត្តិ ឱមសវាទស្ស។

សុទ្ធា ហោតិ បុគ្គលោ អញ្ញតរំ បារាជិកំ ធម្មំ អនុជ្ឈាបន្តោ។ តព្វេ សុទ្ធិទិដ្ឋិ សមា នោ អនោកាសំ ការាបេត្វា ចាវនាធិប្បាយោ វទេតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសេន ទុក្ខដស្ស។

សុទ្ធា ហោតិ បុគ្គលោ អញ្ញតរំ បារាជិកំ ធម្មំ អនុជ្ឈាបន្តោ។ តព្វេ សុទ្ធិទិដ្ឋិ សមា នោ ឱកាសំ ការាបេត្វា ចាវនាធិប្បាយោ វទេតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

សុទ្ធា ហោតិ បុគ្គលោ អញ្ញតរំ បារាជិកំ ធម្មំ អនុជ្ឈាបន្តោ។ តព្វេ សុទ្ធិទិដ្ឋិ សមា នោ អនោកាសំ ការាបេត្វា អក្កោសាធិប្បាយោ វទេតិ, អាបត្តិ ឱមសវាទេន ទុក្ខដស្ស។

សុទ្ធា ហោតិ បុគ្គលោ អញ្ញតរំ បារាជិកំ ធម្មំ អនុជ្ឈាបន្តោ តព្វេ សុទ្ធិទិដ្ឋិ សមា នោ ឱកាសំ ការាបេត្វា អក្កោសាធិប្បាយោ វទេតិ, អាបត្តិ ឱមសវាទស្ស។

៣៩០. អនាបត្តិ សុទ្ធេ អសុទ្ធិទិដ្ឋិស្ស, អសុទ្ធេ អសុទ្ធិទិដ្ឋិស្ស, ឧប្បត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

៩. ទុតិយទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទំ

៣៩១. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេន្តវនេ កលន្តកនិវាហេ។ ភេន ខោ បន សមយេន មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ គិដ្ឋក្ខដា បព្ពតា ឱរោហន្តា អន្តរុសុ ឆគលកំ [ឆគលកំ (ស្យា.)] អធិកាយ វិប្បជិបជ្ជន្តំ ទិស្វាន ឯវមាហំសុ – “ហន្ត មយំ, អាវុសោ, ភមំ ឆគលកំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ នាម ករោម។ ភមំ អធិកំ មេត្តិយំ នាម ភិក្ខុនី ករោម។ ឯវ មយំ វោហវិស្សាម។ បុព្វេ មយំ, អាវុសោ, ទព្ពំ មល្លបុត្តំ សុភេន អវោចុម្ពា។ ភ ទានិ បន អម្ពេហិ សាមំ ទិដ្ឋោ មេត្តិយាយ ភិក្ខុនិយា វិប្បជិបជ្ជន្តោ”តិ។ ភេ តំ ឆគលកំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ នាម អកំសុ។ តំ អធិកំ មេត្តិយំ នាម ភិក្ខុនី អកំសុ។ ភេ ភិក្ខុនំ អាវោចេសុំ – “បុព្វេ មយំ, អាវុសោ, ទព្ពំ មល្លបុត្តំ សុភេន អវោចុម្ពា។ ភ ទានិ បន អម្ពេហិ សាមំ ទិដ្ឋោ មេត្តិយាយ ភិក្ខុនិយា វិប្បជិបជ្ជន្តោ”តិ។ ភិក្ខុ ឯវមាហំសុ – “អាវុសោ, ឯវ អវចុត្ត។ នាយស្មា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ ឯវ កវិស្សតិ”តិ។

អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ភិក្ខុ សង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ បដិបុច្ឆិ – “សវសិ ភំ, ទព្ព, ឯវរូបំ កត្តា យថយិមេ ភិក្ខុ អាហំសុ”តិ? “យថា មំ, ភន្តេ, ភគវា ជានាតិ”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា...បេ.... តតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ឯតទវោច – “សវសិ ភំ, ទព្ព, ឯវរូបំ កត្តា យថយិមេ ភិក្ខុ អាហំសុ”តិ? “យថា មំ, ភន្តេ, ភគវា ជានាតិ”តិ។ “ន ខោ, ទព្ព, ទព្ពា ឯវ និព្វេបន្តិ។ សចេ តយា កតំ កតន្តិ វទេហិ, សចេ តយា អកតំ អកតន្តិ វទេហិ”តិ។ “យតោ អហំ, ភន្តេ, ជាកោ នាភិជានាមិ សុបិនន្តេនបិ មេថុនធម្មំ បដិសេវិតា, ប ភេវ ជាករោ”តិ! អថ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “ភេន ហិ, ភិក្ខុវេ, ភមេ ភិក្ខុ អនុយុញ្ញថា”តិ។ ភទំ វត្វា ភគវា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បាវិសិ។

អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ មេត្តិយភូមជកេ ភិក្ខុ អនុយុញ្ញិសុ។ ភេ ភិក្ខុហិ អនុយុញ្ញិយមាសា ភិក្ខុនំ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ – “ភី បន តុម្ពេ, អាវុសោ, អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ អញ្ញភាគិយស្ស អធិករណស្ស កិញ្ចិទេសំ លេ សមត្តំ ឧបាទាយ បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធីសេថា”តិ? “ឯវមាវុសោ”តិ។ យេ ភេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... ភេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ អញ្ញភាគិយស្ស អធិករណស្ស កិញ្ចិ ទេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយ បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធីសេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ មេត្តិយភូមជកេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិរ តុម្ពេ, ភិក្ខុវេ, ទព្ពំ មល្លបុត្តំ អញ្ញភាគិយស្ស អធិករណស្ស កិញ្ចិ ទេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយ បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធីសេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... “កថញ្ញិ នាម តុម្ពេ, មោយបុរិសា, ទព្ពំ មល្ល

បុត្ត អញ្ញភាគីយស្ស អធិករណស្ស កិញ្ចិ ទេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយ បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធីសេស្សថុ! នេតំ,
មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ -

**៣៩២. “យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុំ ទុដ្ឋោ ទោសោ អប្បតីតោ អញ្ញភាគីយស្ស អធិករណស្ស កិញ្ចិទេសំ លេសមត្តំ
ឧបាទាយ បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធីសេយ្យ - ‘អប្បេវ នាម នំ ឥមម្ហា ព្រាហ្មចរិយា ចាវេយ្យ’ន្តិ។ តតោ អបវេន
សមយេន សមនុគ្គាហិយមា នោ វា អសមនុគ្គាហិយមា នោ វា អញ្ញភាគីយញ្ចេវ តំ អធិករណំ ហោតិ កោចិ
ទេសោ លេសមត្តោ ឧបាទិន្នោ, ភិក្ខុ ច ទោសំ បតិដ្ឋាតិ, សង្ឃាទិសេសោ”**តិ។

៣៩៣. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

ភិក្ខុន្តិ អញ្ចំ ភិក្ខុំ។

ទុដ្ឋោ ទោសោតិ កុបិតោ អនត្តមនោ អនភិវន្នោ អាហតចិត្តោ ខិលជាតោ។

**អប្បតីតោតិ គេន ច កោបេន, គេន ច ទោសេន, តាយ ច អនត្តមនតាយ, តាយ ច អនភិវន្ធិយា
អប្បតីតោ ហោតិ។**

អញ្ញភាគីយស្ស អធិករណស្សាតិ អាបត្តញ្ញភាគីយំ វា ហោតិ អធិករណញ្ញភាគីយំ វា។ កថំ អធិករណំ
អធិករណស្ស អញ្ញភាគីយំ? វិវាទាធិករណំ អនុវាទាធិករណស្ស អាបត្តាធិករណស្ស កិច្ចាធិករណស្ស
អញ្ញភាគីយំ។ អនុវាទាធិករណំ អាបត្តាធិករណស្ស កិច្ចាធិករណស្ស វិវាទាធិករណស្ស អញ្ញភាគីយំ។
អាបត្តាធិករណំ កិច្ចាធិករណស្ស វិវាទាធិករណស្ស អនុវាទាធិករណស្ស អញ្ញភាគីយំ។ កិច្ចាធិករណំ
វិវាទាធិករណស្ស អនុវាទាធិករណស្ស អាបត្តាធិករណស្ស អញ្ញភាគីយំ។ ឯវំ អធិករណំ អធិករណស្ស
អញ្ញភាគីយំ។

កថំ អធិករណំ អធិករណស្ស តព្វាគីយំ? វិវាទាធិករណំ វិវាទាធិករណស្ស តព្វាគីយំ។ អនុវាទាធិករណំ
អនុវាទាធិករណស្ស តព្វាគីយំ។ អាបត្តាធិករណំ អាបត្តាធិករណស្ស សិយា តព្វាគីយំ សិយា អញ្ញភាគីយំ។

កថំ អាបត្តាធិករណំ អាបត្តាធិករណស្ស អញ្ញភាគីយំ? មេថុនធម្មបារាជិកាបត្តិ អទិន្នាទាន
បារាជិកាបត្តិយា មនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិយា ឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិយា អញ្ញភាគីយា។ អទិន្នាទាន
បារាជិកាបត្តិ មនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិយា ឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិយា មេថុនធម្មបារាជិកាបត្តិយា
អញ្ញភាគីយា។ មនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិយា មេថុនធម្មបារាជិកាបត្តិយា
អទិន្នាទានបារាជិកាបត្តិយា អញ្ញភាគីយា។ ឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិ មេថុនធម្មបារាជិកាបត្តិយា
អទិន្នាទានបារាជិកាបត្តិយា មនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិយា អញ្ញភាគីយា។ ឯវំ អាបត្តាធិករណំ
អាបត្តាធិករណស្ស អញ្ញភាគីយំ។

កថំ អាបត្តាធិករណំ អាបត្តាធិករណស្ស តព្វាគីយំ? មេថុនធម្មបារាជិកាបត្តិ មេថុនធម្មបារាជិកាបត្តិ
យា តព្វាគីយា។ អទិន្នាទានបារាជិកាបត្តិ អទិន្នាទានបារាជិកាបត្តិយា តព្វាគីយា។ មនុស្សវិគ្គហ
បារាជិកាបត្តិ មនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិយា តព្វាគីយា។ ឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិ ឧត្តរិមនុស្សធម្ម
បារាជិកាបត្តិយា តព្វាគីយា។ ឯវំ អាបត្តាធិករណំ អាបត្តាធិករណស្ស តព្វាគីយំ។

កិច្ចាធិករណំ កិច្ចាធិករណស្ស តព្វាគីយំ។ ឯវំ អធិករណំ អធិករណស្ស តព្វាគីយំ។

៣៩៤. កិញ្ចិ ទេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយាតិ លេសោ នាម ទស លេសា - ជាតិលេសោ , នាមលេសោ,
គោត្តលេសោ, លិង្គលេសោ, អាបត្តិលេសោ, បត្តលេសោ, ចីវរលេសោ, ឧបជ្ឈាយលេសោ, អាចរិយលេសោ,
សេនាសនលេសោ។

៣៩៥. ជាតិលេសោ នាម ខត្តិយោ ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបជ្ឈន្តោ។ អញ្ចំ ខត្តិយំ បស្សិត្វា ចោ
ទេតិ - “ខត្តិយោ មយា ទិដ្ឋោ ឯត្ថ “បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបជ្ឈន្តោ”តិ បាហោ ឧនោ មញ្ញេ, អដ្ឋកថាយំ ហិ
“ខត្តិយោ មយា ទិដ្ឋោ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបជ្ឈន្តោ”តិ ទិស្សតិ។ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្តោសិ, អស្សមណោសិ,
អសក្យបុត្តិយោសិ, នត្ថិ តយា សទ្ធិ ឧបោសថោ វា បវរណា វា សង្ឃកម្មំ វា”តិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ
សង្ឃាទិសេស្ស។

ព្រាហ្មណោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... វេស្សោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... សុទ្ធោ ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ
អដ្ឋាបជ្ជន្តោ។ អញ្ញំ សុទ្ធិំ បស្សិត្វា ចោទេតិ – “សុទ្ធោ មយា ទិដ្ឋោ។ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោសិ ,
អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ”...បេ.... អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

៣៩៦. នាមលេសោ នាម ពុទ្ធវត្ថិតោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... ធម្មវត្ថិតោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... សង្ឃវត្ថិតោ
ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបជ្ជន្តោ។ អញ្ញំ សង្ឃវត្ថិតំ បស្សិត្វា ចោទេតិ – “សង្ឃវត្ថិតោ មយា ទិដ្ឋោ។
បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ”...បេ.... អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេ
សស្ស។

៣៩៧. គោត្តលេសោ នាម គោតមោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... មោត្តល្លានោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ....
កច្ចាយនោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... វាសិដ្ឋោ ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបជ្ជន្តោ។ អញ្ញំ វាសិដ្ឋំ បស្សិត្វា ចោ
ទេតិ – “វាសិដ្ឋោ មយា ទិដ្ឋោ។ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ”...បេ....
អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

៣៩៨. លិង្គលេសោ នាម ទីយោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... រស្សោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... កណ្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...
បេ.... ឱទាតោ ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបជ្ជន្តោ។ អញ្ញំ ឱទាតំ បស្សិត្វា ចោទេតិ – “ឱទាតោ មយា
ទិដ្ឋោ។ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ”...បេ.... អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ
សង្ឃាទិសេសស្ស។

៣៩៩. អាបត្តិលេសោ នាម លហុកំ អាបត្តិ អាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ។ តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទេតិ –
“អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ...បេ.... អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

៤០០. បត្តលេសោ នាម លោហបត្តធរោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... សាដកបត្តធរោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ....
សុម្ពកបត្តធរោ ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបជ្ជន្តោ។ អញ្ញំ សុម្ពកបត្តធរំ បស្សិត្វា ចោទេតិ –
“សុម្ពកបត្តធរោ មយា ទិដ្ឋោ។ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ”...បេ....
អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

៤០១. ចីវរលេសោ នាម បំសុកុលិកោ ទិដ្ឋោ ហោតិ...បេ.... គហបតិចីវរធរោ ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ
អដ្ឋាបជ្ជន្តោ។ អញ្ញំ គហបតិចីវរធរំ បស្សិត្វា ចោទេតិ – “គហបតិចីវរធរោ មយា ទិដ្ឋោ។ បារាជិកំ ធម្មំ
អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ”...បេ.... អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

៤០២. ឧបដ្ឋាយលេសោ នាម ឥត្ថន្ទាមស្ស សទ្ធិវិហារិកោ ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបជ្ជន្តោ។ អញ្ញំ
ឥត្ថន្ទាមស្ស សទ្ធិវិហារិកំ បស្សិត្វា ចោទេតិ – “ឥត្ថន្ទាមស្ស សទ្ធិវិហារិកោ មយា ទិដ្ឋោ។ បារាជិកំ ធម្មំ
អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ”...បេ.... អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

៤០៣. អាចរិយលេសោ នាម ឥត្ថន្ទាមស្ស អន្តេវាសិកោ ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបជ្ជន្តោ។ អញ្ញំ
ឥត្ថន្ទាមស្ស អន្តេវាសិកំ បស្សិត្វា ចោទេតិ – “ឥត្ថន្ទាមស្ស អន្តេវាសិកោ មយា ទិដ្ឋោ។ បារាជិកំ ធម្មំ
អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ”...បេ.... អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

៤០៤. សេនាសនលេសោ នាម ឥត្ថន្ទាមសេនាសនវាសិកោ ទិដ្ឋោ ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អដ្ឋាបជ្ជន្តោ។
អញ្ញំ ឥត្ថន្ទាមសេនាសនវាសិកំ បស្សិត្វា ចោទេតិ – “ឥត្ថន្ទាមសេនាសនវាសិកោ មយា ទិដ្ឋោ។ បារាជិកំ ធម្មំ
អដ្ឋាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ, នត្ថិ គយា សទ្ធិ ឧបោសថោ វា បវរណា វា សង្ឃកម្មំ វា”តិ,
អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

៤០៥. បារាជិកេន ធម្មេនាតិ ចកុន្តំ អញ្ញតេន។

អនុទ្ធិសេយ្យាតិ ចោទេតិ វា ចោទាបេតិ វា។

អប្បេរ នាម នំ ឥមម្ហា ព្រាហ្មចរិយាចាវេយ្យន្តិ ភិក្ខុភាវា ចាវេយ្យំ, សមណធម្មា ចាវេយ្យំ, សីលក្ខន្ធា
ចាវេយ្យំ, តបោគុណា ចាវេយ្យំ។

តតោ អបវេន សមយេនាតិ យស្មី ខណេ អនុទ្ធនិគោ ហោតិ, តំ ខណំ តំ លយំ តំ មុហុត្តំ វិគិរត្តោ។

សមនុគ្គាហិយមានោតិ យេន វត្តនា អនុទ្ធនិគោ ហោតិ តស្មី វត្តស្មី សមនុគ្គាហិយមានោ។

អសមនុគ្គាហិយមានោតិ ន កេនចិ វុច្ចមានោ។

អធិករណំ នាម ចត្តាវិ អធិករណានិ – វិវាទាធិករណំ, អនុវាទាធិករណំ, អាបត្តាធិករណំ, កិច្ចាធិករណំ។

កោចិ ទេសោ លេសមត្តោ ឧបាទិន្នោតិ តេសំ ទសន្តំ លេសានំ អញ្ញតរោ លេសោ ឧបាទិន្នោ ហោតិ។

ភិក្ខុ ច ទោសំ បតិដ្ឋាតីតិ តុច្ចកំ មយា ភណិតំ, មុសា មយា ភណិតំ, អភូតំ មយា ភណិតំ, អជានន្តេន មយា ភណិតំ។

សង្ឃាទិសេសោតិ ...បេ.... កេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

៤០៦. ភិក្ខុ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ, សង្ឃាទិសេសេ សង្ឃាទិសេសទិដ្ឋិ ហោតិ។ តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទេតិ – “អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ, នត្ថិ គយា សទ្ធិ ឧបោសថោ វា បវរណា វា សង្ឃកម្មំ វា”តិ, ឯវម្បិ អាបត្តញ្ញភាគិយំ ហោតិ លេសោ ច ឧបាទិន្នោ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ភិក្ខុ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ, សង្ឃាទិសេសេ ថុល្លច្ចយទិដ្ឋិ ហោតិ...បេ.... បាចិក្ខិយទិដ្ឋិ ហោតិ... បាធិទេសនីយទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្កដទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្កាសិកទិដ្ឋិ ហោតិ។ តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទេតិ – “អស្សមណោសិ”...បេ.... ឯវម្បិ អាបត្តញ្ញភាគិយំ ហោតិ លេសោ ច ឧបាទិន្នោ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ភិក្ខុ ថុល្លច្ចយំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ ថុល្លច្ចយេ ថុល្លច្ចយទិដ្ឋិ ហោតិ...បេ.... ថុល្លច្ចយេ បាចិក្ខិយទិដ្ឋិ ហោតិ... បាធិទេសនីយទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្កដទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្កាសិកទិដ្ឋិ ហោតិ... សង្ឃាទិសេសទិដ្ឋិ ហោតិ។ តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទេតិ – “អស្សមណោសិ” ...បេ.... ឯវម្បិ អាបត្តញ្ញភាគិយំ ហោតិ លេសោ ច ឧបាទិន្នោ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ភិក្ខុ បាចិក្ខិយំ...បេ.... បាធិទេសនីយំ... ទុក្កដំ... ទុក្កាសិកំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ, ទុក្កាសិកេ ទុក្កាសិកទិដ្ឋិ ហោតិ...បេ.... ទុក្កាសិកេ សង្ឃាទិសេសទិដ្ឋិ ហោតិ... ថុល្លច្ចយទិដ្ឋិ ហោតិ... បាចិក្ខិយទិដ្ឋិ ហោតិ... បាធិទេសនីយទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្កដទិដ្ឋិ ហោតិ។ តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទេតិ – “អស្សមណោសិ, អសក្សបុត្តិយោសិ, នត្ថិ គយា សទ្ធិ ឧបោសថោ វា បវរណា វា សង្ឃកម្មំ វា”តិ, ឯវម្បិ អាបត្តញ្ញភាគិយំ ហោតិ លេសោ ច ឧបាទិន្នោ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ឯកេកំ មូលំ កាកុន ចក្កំ ពន្ធិតព្វំ។

៤០៧. ភិក្ខុ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ សង្ឃាទិសេសេ សង្ឃាទិសេសទិដ្ឋិ ហោតិ។ តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទាបេតិ – “អស្សមណោសិ”...បេ.... ឯវម្បិ អាបត្តញ្ញភាគិយំ ហោតិ លេសោ ច ឧបាទិន្នោ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ភិក្ខុ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ, សង្ឃាទិសេសេ ថុល្លច្ចយទិដ្ឋិ ហោតិ...បេ.... បាចិក្ខិយទិដ្ឋិ ហោតិ... បាធិទេសនីយទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្កដទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្កាសិកទិដ្ឋិ ហោតិ។ តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទាបេតិ – “អស្សមណោសិ”...បេ.... ឯវម្បិ អាបត្តញ្ញភាគិយំ ហោតិ លេសោ ច ឧបាទិន្នោ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ភិក្ខុ ថុល្លច្ចយំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ ថុល្លច្ចយេ ថុល្លច្ចយទិដ្ឋិ ហោតិ...បេ.... ថុល្លច្ចយេ បាចិក្ខិយទិដ្ឋិ ហោតិ... បាធិទេសនីយទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្កដទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្កាសិកទិដ្ឋិ ហោតិ... សង្ឃាទិសេសទិដ្ឋិ ហោតិ។ តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទាបេតិ – “អស្សមណោសិ”...បេ.... ឯវម្បិ អាបត្តញ្ញភាគិយំ ហោតិ លេសោ ច ឧបាទិន្នោ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ភិក្ខុ បាចិត្តិយំ...បេ.... បាធិទេសនីយំ... ទុក្ខដំ... ទុក្ខាសិតំ អដ្ឋាបជ្ជនោ ទិដ្ឋោ ហោតិ ទុក្ខាសិតេ ទុក្ខាសិតទិដ្ឋិ ហោតិ...បេ.... ទុក្ខាសិតេ សង្ខាទិសេសទិដ្ឋិ ហោតិ... ធុល្លច្ចយទិដ្ឋិ ហោតិ... បាចិត្តិយទិដ្ឋិ ហោតិ... បាធិទេសនីយទិដ្ឋិ ហោតិ... ទុក្ខដទិដ្ឋិ ហោតិ។ តព្វេ បាវាទិកេន ចោទាបេតិ – “អស្សមណោសិ , អសក្យបុត្តិយោសិ, នត្ថិ គយា សន្និ ឧបោសថោ វា បវរណា វា សង្ឃកម្មំ វា”តិ, ឯវម្បិ អាបត្តញ្ញភាគិយំ ហោតិ លេសោ ច ឧបាទិនោ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ សង្ខាទិសេសស្ស។

៤០៨. អនាបត្តិ គថាសញ្ញី ចោទេតិ វា ចោទាបេតិ វា, ឧប្បត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

១០. សង្ឃភេទសិក្ខាបទំ

៤០៩. [គន្ធ វត្ត ចូឡវ. ៣៤៣] ភេទ សមយេន ពុទ្ធា ភគវា រាជគហេ វិហរេតិ វេន្យវេន កលន្តកនិវាហេ អថ ខោ ទេវទត្តោ យេន កោកាលិកោ កដមោទកតិស្សកោ **[កដមោទកតិស្សកោ (សី. ស្សា.)]** ខណ្ឌទេវិយា បុត្តោ សមុទ្ទទត្តោ ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា កោកាលិកំ កដមោទកតិស្សកំ ខណ្ឌទេវិយា បុត្តំ សមុទ្ទទត្តំ ឯតទវោច – “ឯថ មយំ, អាវុសោ, សមណស្ស គោតមស្ស សង្ឃភេទំ ករិស្សាម ចក្កភេទ”ន្តិ។ ឯវ វុត្តេ កោកាលិកោ ទេវទត្តំ ឯតទវោច – “សមណោ ខោ, អាវុសោ, គោតមោ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោ។ កថំ មយំ សមណស្ស គោតមស្ស សង្ឃភេទំ ករិស្សាម ចក្កភេទ”ន្តិ? “ឯថ មយំ, អាវុសោ, សមណំ គោតមំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ច វត្ថុនិ យាចិស្សាម – ‘ភគវា, ភន្តេ, អនេកបរិយាយេន អប្បិច្ឆស្ស សន្តដ្ឋស្ស សល្លេខស្ស ធុតស្ស បាសាទិកស្ស អបចយស្ស វិរិយាម្ពស្ស **[វិរិយាម្ពស្ស (ក.)]** វណ្ណាទី។ ឥមានិ, ភន្តេ, បញ្ច វត្ថុនិ អនេកបរិយាយេន អប្បិច្ឆតាយ សន្តដ្ឋិយា សល្លេខាយ ធុតតាយ បាសាទិកតាយ អបចយាយ វិរិយាម្ពាយ សំវត្តន្តិ។ សាធុ, ភន្តេ, ភិក្ខុ យាវជីវំ អារញ្ញិកា អស្ស; យោ តាមន្តំ ឱសវេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ។ យាវជីវំ បិណ្ឌបាតិកា អស្ស; យោ និមន្តនំ សាទិយេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ។ យាវជីវំ បំសុក្ខលិកា អស្ស; យោ គហបតិចីវំ សាទិយេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ។ យាវជីវំ វុត្តមូលិកា អស្ស; យោ ឆន្ទំ ឧបគច្ឆេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ។ យាវជីវំ មច្ឆមំសំ ន ខាទេយ្យ; យោ មច្ឆមំសំ ខាទេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ’តិ។ ឥមានិ សមណោ គោតមោ នានុជានិស្សតិ។ តេ មយំ ឥមេហិ បញ្ចហិ វត្ថុហិ ជនំ សញ្ញាបេស្សាមាតិ។ សក្កា ខោ, អាវុសោ, ឥមេហិ បញ្ចហិ វត្ថុហិ សមណស្ស គោតមស្ស សង្ឃភេទោ កាតុំ ចក្កភេទោ។ លូឧបសន្នា ហិ, អាវុសោ, មនុស្សា”តិ។

អថ ខោ ទេវទត្តោ សបរិសោ យេន ភគវា ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ទេវទត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ភគវា, ភន្តេ, អនេកបរិយាយេន អប្បិច្ឆស្ស... បេ.... វិរិយាម្ពស្ស វណ្ណាទី។ ឥមានិ, ភន្តេ, បញ្ច វត្ថុនិ អនេកបរិយាយេន អប្បិច្ឆតាយ...បេ.... វិរិយាម្ពាយ សំវត្តន្តិ។ សាធុ, ភន្តេ, ភិក្ខុ យាវជីវំ អារញ្ញិកា អស្ស; យោ តាមន្តំ ឱសវេយ្យ វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ...បេ.... យាវជីវំ មច្ឆមំសំ ន ខាទេយ្យ, យោ មច្ឆមំសំ ខាទេយ្យ វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ”តិ។ “អលំ, ទេវទត្ត, យោ ឥច្ឆតិ អារញ្ញិកោ ហោតុ, យោ ឥច្ឆតិ តាមន្តេ វិហរតុ; យោ ឥច្ឆតិ បិណ្ឌបាតិកោ ហោតុ, យោ ឥច្ឆតិ និមន្តនំ សាទិយតុ; យោ ឥច្ឆតិ បំសុក្ខលិកោ ហោតុ, យោ ឥច្ឆតិ គហបតិចីវំ សាទិយតុ។ អដ្ឋមាសេ ខោ មយា, ទេវទត្ត, វុត្តមូលសេនាសនំ អនុញ្ញាតំ, តិកោធិបរិសុទ្ធិ មច្ឆមំសំ – អទិដ្ឋំ អសុតំ អបរិសង្កិត”ន្តិ។ អថ ខោ ទេវទត្តោ – “ន ភគវា ឥមានិ បញ្ច វត្ថុនិ អនុជានាតិ”តិ ហដ្ឋោ ឧទត្តោ សបរិសោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។

៤១០. អថ ខោ ទេវទត្តោ សបរិសោ រាជគហំ បរិសិទ្ធា បញ្ចហិ វត្ថុហិ ជនំ សញ្ញាបេសិ – “មយំ, អាវុសោ, សមណំ គោតមំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ច វត្ថុនិ យាចិម្ពា – ‘ភគវា, ភន្តេ, អនេកបរិយាយេន អប្បិច្ឆស្ស សន្តដ្ឋស្ស សល្លេខស្ស ធុតស្ស បាសាទិកស្ស អបចយស្ស វិរិយាម្ពស្ស វណ្ណាទី។ ឥមានិ, ភន្តេ, បញ្ច វត្ថុនិ អនេកបរិយាយេន អប្បិច្ឆតាយ សន្តដ្ឋិយា សល្លេខាយ ធុតតាយ បាសាទិកតាយ អបចយាយ វិរិយាម្ពាយ សំវត្តន្តិ។ សាធុ, ភន្តេ, ភិក្ខុ យាវជីវំ អារញ្ញិកា អស្ស; យោ តាមន្តំ ឱសវេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ។ យាវជីវំ បិណ្ឌបាតិកា អស្ស; យោ និមន្តនំ សាទិយេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ។ យាវជីវំ បំសុក្ខលិកា អស្ស; យោ គហបតិចីវំ សាទិយេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ។ យាវជីវំ វុត្តមូលិកា អស្ស; យោ ឆន្ទំ ឧបគច្ឆេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ។ យាវជីវំ មច្ឆមំសំ ន ខាទេយ្យ; យោ មច្ឆមំសំ ខាទេយ្យ, វដ្តំ នំ ធុសេយ្យ’តិ។ ឥមានិ សមណោ គោតមោ នានុជានាតិ។ តេ មយំ ឥមេហិ បញ្ចហិ វត្ថុហិ សមាទាយ វត្តាមា”តិ។ តត្ថ យេ តេ មនុស្សា អស្សទ្វា អប្បសន្នា ទុក្ខទ្ធិនោ តេ ឯវមាហំសុ – “ឥមេ ខោ សមណា សក្យបុត្តិយា ធុតា សល្លេខវុត្តិនោ, សមណោ បន គោតមោ ពាហុល្លិកោ ពាហុល្លាយ ចេតេតី”តិ។ យេ បន តេ មនុស្សា សន្នា បសន្នា បណ្ឌិតា ព្យត្តា ពុទ្ធិមន្តោ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញី នាម ទេវទត្តោ ភគវតោ សង្ឃភេទាយ បរក្កមិស្សតិ ចក្កភេទាយា”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈា

យន្តាន់ ខិយ្យន្តាន់ វិបាចេន្តាន់។ យេ ភេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... ភេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម ទេវទត្តោ សង្ឃភេទាយ បរក្កមិស្សតិ ចក្កភេទាយា”តិ! អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ ទេវទត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគ រហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ ភិ ត្វំ, ទេវទត្ត, សង្ឃភេទាយ បរក្កមសិ ចក្កភេទាយា”តិ? “សច្ចំ, ភគវ”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវ...បេ.... “កថញ្ជិ នាម ត្វំ, មោយបុរិស, សង្ឃភេទាយ បរក្កមិស្សសិ ចក្កភេទាយ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

៤១១. “យោ បន ភិក្ខុ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស ភេទាយ បរក្កមេយ្យ, ភេទនសំវត្ថនិកំ វា អធិករណំ សមាទាយ បក្កយ្ហ តិដ្ឋេយ្យ, សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘មាយស្មា សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស ភេទាយ បរក្កមិ, ភេទនសំវត្ថនិកំ វា អធិករណំ សមាទាយ បក្កយ្ហ អដ្ឋាសិ។ សមេតាយស្មា សង្ឃេន។ សមគ្គោ ហិ សង្ឃោ សម្មោទមាទោ អវិវទមាទោ ឯកុទ្ទេសោ ជាសុ វិហរតី”តិ។ ឯវញ្ច សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ វច្ឆមាទោ តថេវ បក្កណ្ណេយ្យ , សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតញោ តស្ស បដិនិស្សជ្ឈេយ្យ។ យាវតតិយញោ សមនុភាសិយមាទោ តំ បដិនិស្សជ្ឈេយ្យ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ឈេយ្យ, សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

៤១២. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បោកោ ភិក្ខុតិ។

សមគ្គោ នាម សង្ឃោ សមានសំវាសកោ សមានសិមាយំ បិកោ។

ភេទាយ បរក្កមេយ្យតិ – “កថំ ឥមេ នានា អស្ស, វិនា អស្ស, វគ្គា អស្ស”តិ បក្ខំ បរិយេសតិ, គណំ ពន្ធតិ។

ភេទនសំវត្ថនិកំ វា អធិករណន្តិ អដ្ឋារសភេទករវត្ថនិ។

សមាទាយាតិ អាទាយ។

បក្កយ្ហាតិ ទីបេយ្យ។

តិដ្ឋេយ្យាតិ ន បដិនិស្សជ្ឈេយ្យ។

សោ ភិក្ខុតិ យោ សោ សង្ឃភេទកោ ភិក្ខុ។

ភិក្ខុហិតិ អញ្ជេហិ ភិក្ខុហិ។

យេ បស្សន្តិ, យេ សុណន្តិ, តេហិ វត្តញោ – “មាយស្មា សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស ភេទាយ បរក្កមិ, ភេទនសំវត្ថនិកំ វា អធិករណំ សមាទាយ បក្កយ្ហ អដ្ឋាសិ។ សមេតាយស្មា សង្ឃេន។ សមគ្គោ ហិ សង្ឃោ សម្មោទមាទោ អវិវទមាទោ ឯកុទ្ទេសោ ជាសុ វិហរតី”តិ។ ទុតិយម្យិ វត្តញោ។ តតិយម្យិ វត្តញោ។ សចេ បដិនិស្សជ្ឈតិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ឈតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ , អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈម្យិ អាកដ្ឋិត្វា វត្តញោ – “មាយស្មា សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស ភេទាយ បរក្កមិ, ភេទនសំវត្ថនិកំ វា អធិករណំ សមាទាយ បក្កយ្ហ អដ្ឋាសិ។ សមេតាយស្មា សង្ឃេន។ សមគ្គោ ហិ សង្ឃោ សម្មោទមាទោ អវិវទមាទោ ឯកុទ្ទេសោ ជាសុ វិហរតី”តិ។ ទុតិយម្យិ វត្តញោ។ តតិយម្យិ វត្តញោ។ សចេ បដិនិស្សជ្ឈតិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ឈតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ ភិក្ខុ សមនុភាសិតញោ – “ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, សមនុភាសិតញោ។ ព្យគ្គេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតញោ –

៤១៣. “សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស ភេទាយ បរក្កមតិ។ សោ តំ វត្ថំ ន បដិនិស្សជ្ឈតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បក្កកលំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុ សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្ថស្ស បដិនិស្សជ្ឈតិ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស ភេទាយ បរក្កមតិ។ សោ តំ វត្ថំ ន បដិនិស្សជ្ឈតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុ សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថស្ស បដិនិស្សជ្ឈតិ។ យស្សាយស្សតោ ឧមតិ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ សមនុភាសនា តស្ស វត្ថស្ស បដិនិស្សជ្ឈតិ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទុតិយម្សិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ.... តតិយម្សិ ឯតមត្ថំ វទាមិ – សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស ភេទាយ បរក្កមតិ។ សោ តំ វត្ថំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមំ ភិក្ខុ សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ យស្សាយស្ថតោ ខមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សមនុភាសនា តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សមនុភោ សង្ឃេន ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្ថា តុណ្ហិ, ឯវ មេតំ ជារយាមិ”តិ។

៤១៤. ញត្តិយា ទុក្ខដំ, ទ្វិហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា, កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តស្ស ញត្តិយា ទុក្ខដំ, ទ្វិហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា បដិប្បស្សម្ពន្តិ។

សង្ឃាទិសេសោតិ...បេ.... តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

៤១៥. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញិ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញិ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

៤១៦. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តស្ស, បដិនិស្សជ្ជន្តស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, ខិត្តចិត្តស្ស, វេទនាដ្ឋស្ស, អាទិ កម្មិកស្សាតិ។

សង្ឃភេទសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

១១. ភេទានុវត្តកសិក្ខាបទំ

៤១៧. តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេន្យវេនេ កលន្តកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន ទេវទត្តោ សង្ឃភេទាយ បរក្កមតិ ចក្កភេទាយ។ ភិក្ខុ ឯវមាហំសុ – “អធម្មវាទី ទេវទត្តោ, អវិនយវាទី ទេវទត្តោ។ កថញ្ញិ នាម ទេវទត្តោ សង្ឃភេទាយ បរក្កមិស្សតិ ចក្កភេទាយ”តិ! ឯវ វុត្តេ កោកាលិកោ កដមោទកតិស្សកោ ខណ្ឌទេវិយា បុត្តោ សមុទ្ទទត្តោ តេ ភិក្ខុ ឯតទវោចំ – “មាយស្មន្តោ ឯវ អវចុត្ត។ ធម្មវាទី ទេវទត្តោ, វិនយវាទី ទេវទត្តោ។ អម្ពាភញ្ច ទេវទត្តោ ឆន្ទញ្ច វុចិញ្ច អាទាយ វោហរតិ ជានាតិ នោ ភាសតិ អម្ពាភំបេតំ ខមតិ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម ភិក្ខុ ទេវទត្តស្ស សង្ឃភេទាយ បរក្កមន្តស្ស អនុវត្តកា ភវិស្សន្តិ វត្តវាទកា”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ តេ អនុវត្តកេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិភរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ ទេវទត្តស្ស សង្ឃភេទាយ បរក្កមន្តស្ស អនុវត្តកា ហោន្តិ វត្តវាទកា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិភរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... “កថញ្ញិ នាម តេ, ភិក្ខុវេ, មោយបុរិសា ទេវទត្តស្ស សង្ឃភេទាយ បរក្កមន្តស្ស អនុវត្តកា ភវិស្សន្តិ វត្តវាទកា ! នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្បសន្តានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

៤១៨. “តស្សេវ ខោ បន ភិក្ខុស្ស ភិក្ខុ ហោន្តិ អនុវត្តកា វត្តវាទកា ឯកោ វា ទ្វេ វា តយោ វា។ តេ ឯវ វទេយ្យំ – ‘មាយស្មន្តោ ឯតំ ភិក្ខុ កិញ្ចិ អវចុត្ត។ ធម្មវាទី ចេសោ ភិក្ខុ, វិនយវាទី ចេសោ ភិក្ខុ។ អម្ពាភញ្ចេសោ ភិក្ខុ ឆន្ទញ្ច វុចិញ្ច អាទាយ វោហរតិ ជានាតិ នោ ភាសតិ អម្ពាភម្យេតំ ខមតិ’តិ, តេ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ ឯវមស្ស វចនីយា – ‘មាយស្មន្តោ ឯវ អវចុត្ត, ន ចេសោ ភិក្ខុ ធម្មវាទី, ន ចេសោ ភិក្ខុ វិនយវាទី, មាយស្មន្តានម្បិ សង្ឃភេទោ វុច្ចិត្ត, សមេតាយស្មន្តានំ សង្ឃេន, សមគ្គោ ហិ សង្ឃោ សម្មោទមាទោ អវិទមាទោ ឯកុទ្ទេសោ ផាសុ វិហរតិ’តិ។ ឯវញ្ច តេ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ វុច្ចមាទា តថេវ បគ្គណ្ឌេយ្យំ, តេ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ យាវតតិយំ សមនុ

ភាសិតព្រា តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យាវតតិយព្ពេ សមនុភាសិយមាណា តំ បដិនិស្សជ្ឈេយ្យំ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ, នោ ចេ បដិនិស្សជ្ឈេយ្យំ, សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

៤១៩. តស្សេវ ខោ បនាតិ តស្ស សង្ឃភេទកស្ស ភិក្ខុនោ។

ភិក្ខុ ហោន្តីតិ អព្ពេ ភិក្ខុ ហោន្តី។

អនុវត្តកាតិ យំទិដ្ឋិកោ សោ ហោតិ យំខន្តិកោ យំរុចិកោ តេបិ តំទិដ្ឋិកា ហោន្តី តំខន្តិកា តំរុចិកា។

វគ្គវាទកាតិ តស្ស វណ្ណាយ បក្ខាយ បិកា ហោន្តី។

ឯកោ វា ទ្វេ វា តយោ វាតិ ឯកោ វា ហោតិ ទ្វេ វា តយោ វា។ តេ ឯវំ វទេយ្យំ – “មាយស្មន្តោ ឯតំ ភិក្ខុំ កិញ្ចិ អវចុត្ត, ធម្មវាទី ចេសោ ភិក្ខុ, វិនយវាទី ចេសោ ភិក្ខុ, អម្ពាកព្ពេសោ ភិក្ខុ ឆន្ទញ រុចិញ អាទាយ វោហរតិ ជានាតិ នោ ភាសតិ អម្ពាកំបេតំ ខមតី”តិ។

តេ ភិក្ខុតិ យេ តេ អនុវត្តកា ភិក្ខុ។

ភិក្ខុហិ តិ អព្ពេហិ ភិក្ខុហិ។

យេ បស្សន្តិ យេ សុណន្តិ តេហិ វត្តព្វា – “មាយស្មន្តោ ឯវំ អវចុត្ត។ ន ចេសោ ភិក្ខុ ធម្មវាទី, ន ចេសោ ភិក្ខុ វិនយវាទី។ មាយស្មន្តានម្បិ សង្ឃភេទោ រុច្ឆិត្ត។ សមេតាយស្មន្តានំ សង្ឃេន។ សមគ្គោ ហិ សង្ឃោ សម្មោទមាណោ អវិទមាណោ ឯកុទ្ទេសោ ជាសុ វិហរតី”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្វា។ តតិយម្បិ វត្តព្វា។ សចេ បដិនិស្សជ្ឈន្តិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ឈន្តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តេ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈម្បិ អាកដ្ឋិត្វា វត្តព្វា – “មាយស្មន្តោ ឯវំ អវចុត្ត។ ន ចេសោ ភិក្ខុ ធម្មវាទី, ន ចេសោ ភិក្ខុ វិនយវាទី។ មាយស្មន្តានម្បិ សង្ឃភេទោ រុច្ឆិត្ត។ សមេតាយស្មន្តានំ សង្ឃេន។ សមគ្គោ ហិ សង្ឃោ សម្មោទមាណោ អវិទមាណោ ឯកុទ្ទេសោ ជាសុ វិហរតី”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្វា។ តតិយម្បិ វត្តព្វា។ សចេ បដិនិស្សជ្ឈន្តិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ឈន្តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ តេ ភិក្ខុ សមនុភាសិតព្វា។ ឯវញ បន, ភិក្ខុវេ, សមនុភាសិតព្វា។ ព្យគ្គេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

៤២០. “សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្ទាមោ ច ឥត្ថន្ទាមោ ច ភិក្ខុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សង្ឃភេទាយ បរក្កមន្តស្ស អនុវត្តកា វគ្គវាទកា។ តេ តំ វត្តំ ន បដិនិស្សជ្ឈន្តិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្ទាមញ ឥត្ថន្ទាមញ ភិក្ខុ សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ឯសា ញត្ថិ។

“សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្ទាមោ ច ឥត្ថន្ទាមោ ច ភិក្ខុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សង្ឃភេទាយ បរក្កមន្តស្ស អនុវត្តកា វគ្គវាទកា។ តេ តំ វត្តំ ន បដិនិស្សជ្ឈន្តិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្ទាមញ ឥត្ថន្ទាមញ ភិក្ខុ សមនុភាសតិ តស្ស វត្តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ច ឥត្ថន្ទាមស្ស ច ភិក្ខុនំ សមនុភាសនា តស្ស វត្តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ.... តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ – សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្ទាមោ ច ឥត្ថន្ទាមោ ច ភិក្ខុ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សង្ឃភេទាយ បរក្កមន្តស្ស អនុវត្តកា វគ្គវាទកា។ តេ តំ វត្តំ ន បដិនិស្សជ្ឈន្តិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្ទាមញ ឥត្ថន្ទាមញ ភិក្ខុ សមនុភាសតិ តស្ស វត្តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ច ឥត្ថន្ទាមស្ស ច ភិក្ខុនំ សមនុភាសនា តស្ស វត្តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សមនុភដ្ឋា សង្ឃេន ឥត្ថន្ទាមោ ច ឥត្ថន្ទាមោ ច ភិក្ខុ តស្ស វត្តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហិ, ឯវមេតំ ជារយាមិ”តិ។

៤២១. ញត្ថិយា ទុក្ខដំ, ទ្វិហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា, កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ សង្ឃាទិសេសំ អដ្ឋាបជ្ជន្តានំ ញត្ថិយា ទុក្ខដំ, ទ្វិហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា បដិប្បស្សម្ពន្ធិ។ ទ្វេ តយោ ឯកតោ សមនុភាសិតព្វា, តទុត្តវិន សមនុភាសិតព្វា។

សង្ឃាទិសេសោតិ...បេ.... តេនបិ វុច្ចតិ “សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

៤២២. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី ន បដិនិស្សជ្ឈន្តិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ធម្មកម្មេ វេមតិកា ន បដិនិស្សជ្ឈន្តិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី ន បដិនិស្សជ្ឈន្តិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

៤២៣. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តានំ, បដិនិស្សជ្ឈន្តានំ, ឧប្បត្តកានំ, ខិត្តចិត្តានំ, វេទនាដ្ឋានំ, អាទិ កម្មិកានន្តិ។

ភេទានុវត្តកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឯកាទសមំ។

១២. ទុព្ពចសិក្ខាបទំ

៤២៤. តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ យោសិតារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយ ស្វា ឆន្នោ អនាចរំ អាចរតិ។ ភិក្ខុ ឯវមាហំសុ – “មាវុសោ, ឆន្ន, ឯវរូបំ អកាសិ។ នេតំ កប្បតី”តិ។ សោ ឯវំ វ ទេតិ – “កី នុ ខោ នាម តុម្ហេ, មាវុសោ, មំ វត្តព្រំ មញ្ញថ? អហំ ខោ នាម តុម្ហេ វទេយ្យំ។ អម្ពាភំ ពុទ្ធា អម្ពាភំ ធម្មោ អម្ពាភំ អយ្យបុត្តេន ធម្មោ អភិសមិតោ។ សេយ្យថាបិ នាម មហាវតោ វាយន្តោ តិណកដ្ឋបណ្ណសដំ **[តិណកដ្ឋបណ្ណកសដំ (ក.)]** ឯកតោ ឧស្សារេយ្យ, សេយ្យថា វា បន នទី បព្ពតេយ្យា សង្ខេវសេវាលបណកំ ឯកតោ ឧស្សារេយ្យ, ឯវមេវ តុម្ហេ នានានាមា នានាកោត្តា នានាជច្ចា នានាកុលា បព្ពជិតា ឯកតោ ឧស្សរិតា។ កី នុ ខោ នាម តុម្ហេ, មាវុសោ, មំ វត្តព្រំ មញ្ញថ? អហំ ខោ នាម តុម្ហេ វទេយ្យំ! អម្ពាភំ ពុទ្ធា អម្ពាភំ ធម្មោ អម្ពាភំ អយ្យបុត្តេន ធម្មោ អភិសមិតោ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញី នាម អាយស្វា ឆន្នោ ភិក្ខុហិ សហធម្មិកំ វុច្ចមានោ អត្តានំ អវចនីយំ កវិស្សតី”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឆន្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ ត្វំ, ឆន្ន, ភិក្ខុហិ សហធម្មិកំ វុច្ចមានោ អត្តានំ អវចនីយំ ករោសី”តិ? “សច្ចំ ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... “កថញ្ញី នាម ត្វំ, មោយបុរិស, ភិក្ខុហិ សហធម្មិកំ វុច្ចមានោ អត្តានំ អវចនីយំ កវិស្សសិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្ប សន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវព្វ បន, ភិក្ខុវេ, តមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៤២៥. “ភិក្ខុ បនេវ ទុព្ពចជាតិកោ ហោតិ ឧទ្ទេសបរិយាបន្នេសុ សិក្ខាបទេសុ ភិក្ខុហិ សហធម្មិកំ វុច្ច មានោ អត្តានំ អវចនីយំ ករោតិ – ‘មា មំ អាយស្មន្តោ កិញ្ចិ អវចត្ត កល្យាណំ វា បាបកំ វា, អហំបាយស្មន្តេ ន កិញ្ចិ វត្តាមិ កល្យាណំ វា បាបកំ វា, វិមថាយស្មន្តោ មម វចនាយា’តិ, សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘មាយស្វា អត្តានំ អវចនីយំ អកាសិ, វចនីយមេវាយស្វា អត្តានំ ករោតុ, អាយស្មាបិ ភិក្ខុ វទេតុ សហធម្មេន, ភិក្ខុហិ អាយស្មន្តំ វត្តន្តិ សហធម្មេន។ ឯវំ សំវទ្ធា ហិ តស្ស ភគវតោ បរិសា យទិទំ អញ្ញមញ្ញវចនេន អញ្ញមញ្ញវដ្ឋាបនេនាតិ។ ឯវព្វ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ វុច្ចមានោ តថេវ បគ្គណ្ណេយ្យ, សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតញោ តស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ យាវតតិយញោ សមនុភាសិយមានោ តំ បដិនិស្សជ្ឈេយ្យ, តច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ឈេយ្យ, សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

៤២៦. ភិក្ខុ បនេវ ទុព្ពចជាតិកោ ហោតិ ទុព្ពចោ ហោតិ ទោវចស្សករណេហិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ អក្ខមោ អប្បទក្ខិណក្កាហិ អនុសាសនី។

ឧទ្ទេសបរិយាបន្នេសុ សិក្ខាបទេសុតិ បាតិមោក្ខបរិយាបន្នេសុ សិក្ខាបទេសុ។

ភិក្ខុហិតិ អញ្ញេហិ ភិក្ខុហិ។

សហធម្មិក៍ នាម យំ ភក្ត្រតា បញ្ញត្តំ សិក្ខាបទំ, ឯកំ សហធម្មិក៍ នាម។

តេន វុច្ចមានោ អត្តានំ អវចនីយំ ករោតិ – “មា មំ អាយស្ថន្តោ កិញ្ចិ អវចុត្ត កល្យាណំ វា បាបកំ វា, អហំ បាយស្ថន្តេ ន កិញ្ចិ វត្ថុមិ កល្យាណំ វា បាបកំ វា។ វិមថាយស្ថន្តោ មម វចនាយា”តិ។

សោ ភិក្ខុតិ យោ សោ ទុព្ពចជាតិកោ ភិក្ខុ។

ភិក្ខុហិតិ អញ្ជេហិ ភិក្ខុហិ។ យេ បស្សន្តិ យេ សុណន្តិ តេហិ វត្ថុព្រោះ – “មាយស្ថា អត្តានំ អវចនីយំ អកាសិ។ វចនីយមេវ អាយស្ថា អត្តានំ ករោតុ។ អាយស្ថាបិ ភិក្ខុ វទេតុ សហធម្មេន, ភិក្ខុបិ អាយស្ថន្តំ វត្ថុន្តិ សហធម្មេន។ ឯវំ សំវទ្ធា ហិ តស្ស ភក្ត្រតោ បរិសា យទិទំ អញ្ញមញ្ញវចនេន អញ្ញមញ្ញវដ្ឋាបនេនា”តិ។ ទុតិយម្យិ វត្ថុព្រោះ។ តតិយម្យិ វត្ថុព្រោះ។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈម្យិ អាកឡិក្ខា វត្ថុព្រោះ – “មាយស្ថា អត្តានំ អវចនីយំ អកាសិ...បេ.... អញ្ញមញ្ញវដ្ឋាបនេនា”តិ។ ទុតិយម្យិ វត្ថុព្រោះ។ តតិយម្យិ វត្ថុព្រោះ។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ ភិក្ខុ សមនុភាសិតព្រោះ ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, សមនុភាសិតព្រោះ។ ព្យត្ថេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ខោ ញាបេតព្រោះ –

៤២៧. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ខោ។ អយំ ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ សហធម្មិក៍ វុច្ចមានោ អត្តានំ អវចនីយំ ករោតិ។ សោ តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកលំ, សង្ខោ ឥត្ថន្ទាមំ ភិក្ខុ សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ ឯសា ញត្ថិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ខោ។ អយំ ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ សហធម្មិក៍ វុច្ចមានោ អត្តានំ អវចនីយំ ករោតិ។ សោ តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ខោ ឥត្ថន្ទាមំ ភិក្ខុ សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ យស្សាយស្ថតោ ខមតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សមនុភាសនា តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទុតិយម្យិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ.... តតិយម្យិ ឯតមត្ថំ វទាមិ – “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ខោ។ អយំ ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ សហធម្មិក៍ វុច្ចមានោ អត្តានំ អវចនីយំ ករោតិ។ សោ តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ខោ ឥត្ថន្ទាមំ ភិក្ខុ សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ យស្សាយស្ថតោ ខមតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សមនុភាសនា តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សមនុភាសោ សង្ខេន ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្ថា តុណ្ហិ, ឯវ មេតំ ជារយាមិ”តិ។

៤២៨. ញត្ថិយា ទុក្ខដំ, ទ្វិហិ កម្មវាចាហិ បុណ្ណច្ចយា, កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។ សង្ខាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តស្ស ញត្ថិយា ទុក្ខដំ, ទ្វិហិ កម្មវាចាហិ បុណ្ណច្ចយា បដិប្បស្សម្ពន្តិ។

សង្ខាទិសេសោតិ...បេ.... តេនបិ វុច្ចតិ សង្ខាទិសេសោតិ។

៤២៩. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញិ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញិ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ខាទិសេសស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

៤៣០. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តស្ស, បដិនិស្សជ្ជន្តស្ស, ឧម្មក្កកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

១៣. កុលទូសកសិក្ខាបទំ

៤៣១. [គង្គ វគ្គ ចូឡវ. ២១] ភេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរេតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អស្សជិបុនព្ពសុកា នាម [នាម ភិក្ខុ (ក.)] ក៏ដាគិវិស្មី អាវាសិកា ហោន្តិ អលជ្ជិនោ បាបភិក្ខុ។ តេ [ចូឡវ. ២៤៣] ឯវរុបំ អនាចារំ អាចរន្តិ – មាលាវច្ឆំ រោបេន្តិបិ រោបាបេន្តិបិ, សិញ្ញន្តិបិ សិញ្ញាបេន្តិបិ, ឱចិនន្តិបិ ឱចិនាបេន្តិបិ, គន្លេន្តិបិ គន្លាបេន្តិបិ, ឯកតោវណ្ណិកមាលំ ករោន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, ឧភតោវណ្ណិកមាលំ ករោន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, មញ្ញរិកំ ករោន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, វិជ្ជតិកំ ករោន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, វង្សសកំ ករោន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, អាវេឡំ ករោន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, ឧវច្ឆនំ ករោន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ។ តេ កុលីត្ថិនំ កុលជីគានំ កុលកុមារីនំ កុលសុណ្ណានំ កុលទាសិនំ ឯកតោវណ្ណិកមាលំ ហរន្តិបិ ហរាបេន្តិបិ, ឧភតោវណ្ណិកមាលំ ហរន្តិបិ ហរាបេន្តិបិ, មញ្ញរិកំ ហរន្តិបិ ហរាបេន្តិបិ, វិជ្ជតិកំ ហរន្តិបិ ហរាបេន្តិបិ, វង្សសកំ ហរន្តិបិ ហរាបេន្តិបិ, អាវេឡំ ហរន្តិបិ ហរាបេន្តិបិ, ឧវច្ឆនំ ហរន្តិបិ ហរាបេន្តិបិ។ តេ កុលីត្ថិហិ កុលជីគាហិ កុលកុមារីហិ កុលសុណ្ណាហិ កុលទាសិហិ សទ្ធិ ឯកភាជនេបិ ភុព្ពន្តិ, ឯកថាលកេបិ បិវន្តិ, ឯកាសនេបិ និសិទន្តិ, ឯកមញ្ជេបិ គុវង្កន្តិ, ឯកត្ថរណាបិ គុវង្កន្តិ, ឯកបាវរណាបិ គុវង្កន្តិ, ឯកត្ថរណាបាវរណាបិ គុវង្កន្តិ, វិកាលេបិ ភុព្ពន្តិ, មជ្ឈម្យំ បិវន្តិ, មាលាគន្ធវិលេបនម្យំ ជានេន្តិ, នច្ឆន្តិបិ កាយន្តិបិ វាទេន្តិបិ លាសេន្តិបិ, នច្ឆន្តិយាបិ នច្ឆន្តិ, នច្ឆន្តិយាបិ កាយន្តិ, នច្ឆន្តិយាបិ វាទេន្តិ, នច្ឆន្តិយាបិ លាសេន្តិ, កាយន្តិយាបិ នច្ឆន្តិ, កាយន្តិយាបិ កាយន្តិ, កាយន្តិយាបិ វាទេន្តិ, កាយន្តិយាបិ លាសេន្តិ, វាទេន្តិយាបិ នច្ឆន្តិ, វាទេន្តិយាបិ កាយន្តិ, វាទេន្តិយាបិ វាទេន្តិ, វាទេន្តិយាបិ លាសេន្តិ, លាសេន្តិយាបិ នច្ឆន្តិ, លាសេន្តិយាបិ កាយន្តិ, លាសេន្តិយាបិ វាទេន្តិ, លាសេន្តិយាបិ លាសេន្តិ។ អដ្ឋបទេបិ កិឡន្តិ, ទសបទេបិ កិឡន្តិ, អាគាសេបិ កិឡន្តិ, បរិហារបទេបិ កិឡន្តិ, សន្តិកាយបិ កិឡន្តិ, ខលិកាយបិ កិឡន្តិ, យដិកាយបិ កិឡន្តិ, សលាកហត្ថេនបិ កិឡន្តិ, អក្ខេនបិ កិឡន្តិ, បង្កចិវេនបិ កិឡន្តិ, វង្កកេនបិ កិឡន្តិ, មោក្ខចិកាយបិ កិឡន្តិ, ចិដ្ឋលកេនបិ កិឡន្តិ, បក្កាឡកេនបិ កិឡន្តិ, វថកេនបិ កិឡន្តិ, ជនុកេនបិ កិឡន្តិ, អក្ខរិកាយបិ កិឡន្តិ, មនេសិកាយបិ កិឡន្តិ, យថាវជ្ជេនបិ កិឡន្តិ។ ហត្ថិស្មិម្យំ សិក្ខន្តិ, អស្សស្មិម្យំ សិក្ខន្តិ, វថស្មិម្យំ សិក្ខន្តិ, ជនុស្មិម្យំ សិក្ខន្តិ, ថុស្មិម្យំ សិក្ខន្តិ, ហត្ថិស្សបិ បុរោ ជាន្តិ, អស្សស្សបិ បុរោ ជាន្តិ, វថស្សបិ បុរោ [បុរោ ជាន្តិ (ស្ស.)] ជាន្តិបិ អាជាន្តិបិ, ឧស្សេន្តិបិ, អប្បោដេន្តិបិ, និព្ពជ្ឈន្តិបិ, មុដ្ឋិហិបិ យុដ្ឋន្តិ, វង្កមជ្ឈេបិ សង្ខាជិ បត្តិវិគ្វា នច្ឆកិ [នច្ឆន្តិ (សិ. ស្ស.)] ឯវ វទេន្តិ – ភគ, ភគិនិ, នច្ឆស្សកិ, នលាដិកម្យំ ទេន្តិ, វិវិជម្យំ អនាចារំ អាចរន្តិ។

៤៣២. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កាសិសុ វស្សវុដ្ឋោ សាវត្ថី គច្ឆន្តោ ភគវន្តំ ទស្សនាយ, យេន ក៏ដាគិវិ តទវសវិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ បុព្ពណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចិវមាទាយ ក៏ដាគិវិ បិណ្ឌាយ បាវិសិ បាសាទិកេន អភិក្ខុន្តេន បដិក្ខុន្តេន អាណេកិកេន វិលោកិកេន សមិញ្ជិកេន បសាវិកេន ឱត្តិក្ខត្តក្ខ ឥរិយាបថសម្បន្នោ។ មនុស្សា តំ ភិក្ខុំ បស្សិត្វា ឯវមាហំសុ – “ក្លាយំ អពលពាលោ វិយ មន្ទមន្ទោ វិយ ភា កុដិកភាកុដិកោ វិយ? កោ ឥមស្ស ឧបគគស្ស បិណ្ឌកំ ទស្សតិ? អម្ពាភំ បន អយ្យា អស្សជិបុនព្ពសុកា សណ្ណា សខិលា សុខសម្ភាសា មិហិតបុព្ពង្គមា ឯហិស្វគគវាទិនោ អញ្ញាកុដិកា ឧត្តានមុខា បុព្ពភាសិនោ។ តេសំ ខោ នាម បិណ្ឌោ ទាគញោ”តិ។

អន្ទសា ខោ អញ្ញតរោ ឧបាសកោ តំ ភិក្ខុំ ក៏ដាគិវិស្មី បិណ្ឌាយ ចរន្តំ។ ទិស្វាន យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ អភិវាទេត្វា ឯតទវោច – “អបិ, ភន្តេ, បិណ្ឌោ លព្ពតិ”តិ? “ន ខោ, អាវុសោ, បិណ្ឌោ លព្ពតិ”តិ។ “ឯហិ, ភន្តេ, យំ គមិស្សមា”តិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ តំ ភិក្ខុំ យំ នេត្វា ភោជេត្វា ឯតទវោច – “កហំ, ភន្តេ, អយ្យោ គមិស្សតិ”តិ? “សាវត្ថី ខោ អហំ, អាវុសោ, គមិស្សមិ ភគវន្តំ ទស្សនាយា”តិ។ “ភេន ហិ, ភន្តេ, មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិវសា វន្ត, ឯវញ្ញ វទេហិ – ‘ទុដ្ឋោ, ភន្តេ, ក៏ដាគិវិស្មី អាវាសោ។ អស្សជិបុនព្ពសុកា នាម ក៏ដាគិវិស្មី អាវាសិកា អលជ្ជិនោ បាបភិក្ខុ។ តេ ឯវរុបំ អនាចារំ អាចរន្តិ – មាលាវច្ឆំ រោបេន្តិបិ រោបាបេន្តិបិ, សិញ្ញន្តិបិ សិញ្ញាបេន្តិបិ... បេ... វិវិជម្យំ អនាចារំ អាចរន្តិ។ យេបិ តេ, ភន្តេ, មនុស្សា បុព្ពេ សទ្ធា អហេសុំ បសន្តា តេបិ ឯករហិ អស្សទ្ធា អប្បសន្តា។ យានិបិ តានិ សង្ឃស្ស បុព្ពេ ទានបថានិ តានិបិ ឯករហិ ឧបច្ឆិនានិ វិញ្ញន្តិ បេសលា ភិក្ខុ, និវសន្តិ បាបភិក្ខុ។ សាធ, ភន្តេ, ភគវា ក៏ដាគិវិ ភិក្ខុ បហិណេយ្យ យថាយំ ក៏ដាគិវិស្មី អាវាសោ សណ្ណហេយ្យា”តិ។

ឯវមាវុសោតិ ខោ សោ ភិក្ខុ គស្ស ឧបាសកស្ស បដិស្សត្វា យេន សាវត្ថី តេន បក្កាមិ។ អនុបុព្ពេន យេន សាវត្ថី ជេតវនំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក មន្តំ និសិទិ។ អាចិណ្ឌំ ខោ បនេតំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ អាគន្តកេហិ ភិក្ខុហិ សទ្ធិ បដិសម្មោទិកុំ។ អថ ខោ ភគវា

គំ ភិក្ខុ ឯកទេវោច - “កច្ចិ, ភិក្ខុ, ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ, កច្ចិសិ អប្បកិលមថេន អន្ទានំ អាគតោ, កុតោ ច ភិក្ខុ អាគច្ចសី”តិ? “ខមនីយំ, ភគវា, យាបនីយំ, ភគវា អប្បកិលមថេន ចាហំ, ភន្តេ, អន្ទានំ អាគតោ។ ឥធាហំ, ភន្តេ, កាសិសុ វស្សុវដ្ឋោ សាវត្ថី អាគច្ចន្តោ ភគវន្តំ ទស្សនាយ យេន ភិដាគិវិ តទវសវិ។ អថ ខ្លាហំ, ភន្តេ, បុព្ពណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ ភិដាគិវិ បិណ្ឌាយ បាវិសី។ អន្ទសា ខោ មំ, ភន្តេ, អញ្ញតោ ឧបាសកោ ភិដាគិវិស្តិ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ។ ទិស្វាន យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកទេវោច - ‘អបិ, ភន្តេ, បិណ្ឌោ លព្ពតី’តិ? ‘ន ខោ, អាវុសោ, បិណ្ឌោ លព្ពតី’តិ។ ‘ឯហិ, ភន្តេ, យំ គ មិស្សាមា’តិ។ អថ ខោ, ភន្តេ, សោ ឧបាសកោ មំ យំ នេត្វា ភោជេត្វា ឯកទេវោច - ‘កហំ, ភន្តេ, អយ្យោ គ មិស្សសី’តិ? ‘សាវត្ថី ខោ អហំ, អាវុសោ, គមិស្សាមិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ’តិ។ តេន ហិ, ភន្តេ, មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិវសា វន្ត, ឯវញ្ញ វទេហិ - ‘ទុដ្ឋោ, ភន្តេ, ភិដាគិវិស្តិ អាវុសោ, អស្សជិបុនព្ពសុកា នាម ភិដាគិវិស្តិ អាវុសិកា អលជ្ជិនោ បាបភិក្ខុ។ តេ ឯវរូបំ អនាចារំ អាចរន្តិ - មាលាវច្ឆំ វេហេបេន្តិបិ វេហេបេន្តិបិ, សិញ្ញន្តិបិ សិញ្ញាបេន្តិបិ... បេ.... វិវិធម្មិ អនាចារំ អាចរន្តិ។ យេហិ តេ, ភន្តេ, មនុស្សា បុព្ពេ សទ្ធា អហេសុំ បសន្តា តេហិ ឯតរហិ អស្សន្ទា អប្បសន្ទា, យានិបិ តានិ សង្ឃស្ស បុព្ពេ ទានបថានិ តានិបិ ឯតរហិ ឧបច្ឆិនានិ, វិញ្ញន្តិ បេសលា ភិក្ខុ និវសន្តិ បាបភិក្ខុ។ សាធុ, ភន្តេ, ភគវា ភិដាគិវិ ភិក្ខុ បហិណេយ្យ យថាយំ ភិដាគិវិស្តិ អាវុសោ សណ្ឌហេយ្យ’តិ។ តតោ អហំ, ភគវា, អាគច្ឆាមិ”តិ។

៤៣៣. អថ ខោ ភគវា ឯកស្តិ និទានេ ឯកស្តិ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃ សន្តិបាតាបេត្វា ភិក្ខុ បដិបុច្ឆិ - “សច្ចំ កិវ, ភិក្ខុវេ, អស្សជិបុនព្ពសុកា នាម ភិដាគិវិស្តិ អាវុសិកា អលជ្ជិនោ បាបភិក្ខុ តេ ឯវរូបំ អនាចារំ អាចរន្តិ - មាលាវច្ឆំ វេហេបេន្តិបិ វេហេបេន្តិបិ, សិញ្ញន្តិបិ សិញ្ញាបេន្តិបិ ... បេ.... វិវិធម្មិ អនាចារំ អាចរន្តិ, យេហិ តេ, ភិក្ខុវេ, មនុស្សា បុព្ពេ សទ្ធា អហេសុំ បសន្តា តេហិ ឯតរហិ អស្សន្ទា អប្បសន្ទា; យានិបិ តានិ សង្ឃស្ស បុព្ពេ ទានបថានិ តានិបិ ឯតរហិ ឧបច្ឆិនានិ, វិញ្ញន្តិ បេសលា ភិក្ខុ និវសន្តិ បាបភិក្ខុ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា... បេ.... “កថញ្ញី នាម តេ, ភិក្ខុវេ, មោឃបុរិសា ឯវរូបំ អនាចារំ អាចរិស្សន្តិ - មាលាវច្ឆំ វេហេបេន្តិបិ វេហេបេន្តិបិ, សញ្ញិស្សន្តិបិ សិញ្ញាបេន្តិបិ, ឱចិនិស្សន្តិបិ ឱចិនាបេន្តិបិ, គន្តិស្សន្តិបិ គន្តាបេន្តិបិ, ឯកតោវណ្ណិកមាលំ ករិស្សន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, ឧភតោវណ្ណិកមាលំ ករិស្សន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, មញ្ញរិកំ ករិស្សន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, វិជ្ជតិកំ ករិស្សន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, វង្សកំ ករិស្សន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, អាវេឡំ ករិស្សន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ, ឧវច្ឆនំ ករិស្សន្តិបិ កាវាបេន្តិបិ។ តេ កុលិគ្គិនំ កុលជីតានំ កុលកុមារិនំ កុលសុណ្ណានំ កុលទាសិនំ ឯកតោវណ្ណិកមាលំ ហរិស្សន្តិបិ ហារាបេន្តិបិ, ឧភតោវណ្ណិកមាលំ ហរិស្សន្តិបិ ហារាបេន្តិបិ, មញ្ញរិកំ ហរិស្សន្តិបិ ហារាបេន្តិបិ, វិជ្ជតិកំ ហរិស្សន្តិបិ ហារាបេន្តិបិ, វង្សកំ ហរិស្សន្តិបិ ហារាបេន្តិបិ, អាវេឡំ ហរិស្សន្តិបិ ហារាបេន្តិបិ, ឧវច្ឆនំ ហរិស្សន្តិបិ ហារាបេន្តិបិ។ តេ កុលិគ្គិហិ កុលជីតាហិ កុលកុមារិហិ កុលសុណ្ណាហិ កុលទាសិហិ សន្តិ ឯកភាជនេហិ ភុញ្ញិស្សន្តិ, ឯកថាលកេហិ បិរិស្សន្តិ, ឯកាសនេហិ និសិទ្ធស្សន្តិ, ឯកមញ្ជេហិ គុវន្តិស្សន្តិ, ឯកត្ថរណាហិ គុវន្តិស្សន្តិ, ឯកបារុណាហិ គុវន្តិស្សន្តិ, ឯកត្ថរណបារុណាហិ គុវន្តិស្សន្តិ, វិកាលេហិ ភុញ្ញិស្សន្តិ, មជ្ជម្បិ បិរិស្សន្តិ, មាលាគន្ធវិលេបនម្បិ ធារិស្សន្តិ, នច្ឆិស្សន្តិបិ កាយិស្សន្តិបិ វាទេស្សន្តិបិ លាសេស្សន្តិបិ, នច្ឆន្តិយាហិ នច្ឆិស្សន្តិ នច្ឆន្តិយាហិ កាយិស្សន្តិ នច្ឆន្តិយាហិ វាទេស្សន្តិ នច្ឆន្តិយាហិ លាសេស្សន្តិ, វាទេន្តិយាហិ នច្ឆិស្សន្តិ វាទេន្តិយាហិ កាយិស្សន្តិ វាទេន្តិយាហិ វាទេស្សន្តិ វាទេន្តិយាហិ លាសេស្សន្តិ, លាសេន្តិយាហិ នច្ឆិស្សន្តិ លាសេន្តិយាហិ កាយិស្សន្តិ លាសេន្តិយាហិ វាទេស្សន្តិ លាសេន្តិយាហិ លាសេស្សន្តិ, អដ្ឋបទេហិ កិឡិស្សន្តិ ទសបទេហិ កិឡិស្សន្តិ, អកាសេហិ កិឡិស្សន្តិ, បរិហារបទេហិ កិឡិស្សន្តិ, សន្តិកាយហិ កិឡិស្សន្តិ, ខណិកាយហិ កិឡិស្សន្តិ, យជិកាយហិ កិឡិស្សន្តិ, សលាកហត្ថេនហិ កិឡិស្សន្តិ, អក្ខេនហិ កិឡិស្សន្តិ, បង្កចិវេនហិ កិឡិស្សន្តិ, វង្កកេនហិ កិឡិស្សន្តិ, មោក្ខចិកាយហិ កិឡិស្សន្តិ, ចិដ្ឋលកេនហិ កិឡិស្សន្តិ, បត្តាឡកេនហិ កិឡិស្សន្តិ, វេកេនហិ កិឡិស្សន្តិ, ជនុកេនហិ កិឡិស្សន្តិ, អក្ខរិកាយហិ កិឡិស្សន្តិ, មនេសិកាយហិ កិឡិស្សន្តិ, យថាវជ្ជេនហិ កិឡិស្សន្តិ, ហត្ថិស្មិម្បិ សិក្ខិស្សន្តិ, អស្សស្មិម្បិ សិក្ខិស្សន្តិ, វេស្មិម្បិ សិក្ខិស្សន្តិ, ជនុស្មិម្បិ សិក្ខិស្សន្តិ, ថុស្មិម្បិ សិក្ខិស្សន្តិ, ហត្ថិស្សហិ បុរោ ធារិស្សន្តិ, អស្សស្សហិ បុរោ ធារិស្សន្តិ, វេស្សហិ បុរោ **[បុរោ ធារិស្សន្តិ (ស្យា.)]** ធារិស្សន្តិបិ អាធារិស្សន្តិបិ, ឧស្សេឡេស្សន្តិបិ, អប្បោដេស្សន្តិបិ, និព្ពជ្ឈិស្សន្តិបិ, មុដ្ឋិហិបិ យុដ្ឋិស្សន្តិ, វង្កមជ្ឈេហិ សង្ឃាដិ បត្តិវិទ្យា នច្ឆកិ ឯវ វត្ថុតិ “ឥធន ភគិនិ នច្ឆស្ស”តិ នលាដិកម្បិ ទស្សន្តិ, វិវិធម្មិ អនាចារំ អាចរិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្បសន្ទានំ វា បសាទាយ... បេ.... វិគរហិត្វា ធម្មិ កថំ កត្វា សាវិបុត្តមោគ្គល្លានេ អាមនេសិ - “កច្ឆថ តុម្ហេ, សាវិបុត្តា, ភិដាគិវិ គន្ធា អស្សជិបុនព្ពសុកានំ ភិក្ខុនំ ភិដាគិវិស្តា បញ្ជាជនីយកម្មំ ករោថ។ តុម្ហាកំ ឯតេ សន្តិវិហារិកា”តិ។

“កថំ មយំ, ភន្តេ, អស្សជិបុនព្ពសុកានំ ភិក្ខុនំ ភិដាគិវិស្តា បញ្ជាជនីយកម្មំ ករោម? ចណ្ណា តេ ភិក្ខុ ផុសា”តិ។ “តេន ហិ តុម្ហេ, សាវិបុត្តា, ពហុកេហិ ភិក្ខុហិ សន្តិ គច្ឆថា”តិ។ “ឯវ, ភន្តេ”តិ ខោ សាវិបុត្ត មោគ្គល្លានា ភគវតោ បច្ឆស្សោសុ។ “ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, កាតព្វំ។ បឋមំ អស្សជិបុនព្ពសុកា ភិក្ខុ ចោទេតព្វា។

ចោទេត្វា សាវេតញ្ច។ សាវេត្វា អាបត្តិ វេបេតញ្ច ។ អាបត្តិ វេបេត្វា ព្យក្កេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញ្ញាបេតញ្ចោ -

៤៣៤. “សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥមេ អស្សជីបុនព្ពសុកា ភិក្ខុ កុលទូសកា បាបសមាចារា។ ឥមេសំ បាបកា សមាចារា ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច។ កុលានិ ច ឥមេហិ ទុដ្ឋានិ ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ អស្សជីបុនព្ពសុកានំ ភិក្ខុនំ កីដាគិវិស្មា បញ្ចជនីយកម្មំ ករេយ្យ - ‘ន អស្សជីបុនព្ពសុកេហិ ភិក្ខុហិ កីដាគិវិស្មី វត្ថុព្ព’ន្តិ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥមេ អស្សជីបុនព្ពសុកា ភិក្ខុ កុលទូសកា បាបសមាចារា។ ឥមេសំ បាបកា សមាចារា ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច។ កុលានិ ច ឥមេហិ ទុដ្ឋានិ ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច។ សង្ឃោ អស្សជីបុនព្ពសុកានំ ភិក្ខុនំ កីដាគិវិស្មា បញ្ចជនីយកម្មំ ករេតិ - ‘ន អស្សជីបុនព្ពសុកេហិ ភិក្ខុហិ កីដាគិវិស្មី វត្ថុព្ព’ន្តិ។ យស្សាយស្ថតោ ខមតិ អស្សជីបុនព្ពសុកានំ ភិក្ខុនំ កីដាគិវិស្មា បញ្ចជនីយកម្មស្ស ករណំ - ‘ន អស្សជីបុនព្ពសុកេហិ ភិក្ខុហិ កីដាគិវិស្មី វត្ថុព្ព’ន្តិ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទុតិយម្យី ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ.... តតិយម្យី ឯតមត្ថំ វទាមិ - សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ...បេ.... សោ ភាសេយ្យ។

“កតំ សង្ឃេន អស្សជីបុនព្ពសុកានំ ភិក្ខុនំ កីដាគិវិស្មា បញ្ចជនីយកម្មំ - ‘ន អស្សជីបុនព្ពសុកេហិ ភិក្ខុហិ កីដាគិវិស្មី វត្ថុព្ព’ន្តិ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហិ, ឯវមេតំ ជារយាមិ”តិ។

៤៣៥. អថ ខោ សាវិបុត្តមោគ្គល្លានប្បមុខោ ភិក្ខុសង្ឃោ កីដាគិវិ គន្ធា អស្សជីបុនព្ពសុកានំ ភិក្ខុនំ កីដាគិវិស្មា បញ្ចជនីយកម្មំ អកាលំ - ‘ន អស្សជីបុនព្ពសុកេហិ ភិក្ខុហិ កីដាគិវិស្មី វត្ថុព្ព’ន្តិ។ តេ សង្ឃេន បញ្ចជនីយកម្មកតា ន សម្មា វត្ថុន្តិ, ន លោមំ បាគេន្តិ, ន នេត្ថារំ វត្ថុន្តិ, ន ភិក្ខុ ខមាបេន្តិ, អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ ឆន្ទតាមិតា ទោសតាមិតា មោហតាមិតា ភយតាមិតា បាបេន្តិ, បក្កមន្តិបិ, វិព្ពមន្តិបិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ - “កថញ្ជី នាម អស្សជីបុនព្ពសុកា ភិក្ខុ សង្ឃេន បញ្ចជនីយកម្មកតា ន សម្មា វត្ថុស្សន្តិ, ន លោមំ បាគេស្សន្តិ, ន នេត្ថារំ វត្ថុស្សន្តិ, ន ភិក្ខុ ខមាបេស្សន្តិ, អក្កោសិស្សន្តិ បរិភាសិស្សន្តិ, ឆន្ទតាមិតា ទោសតាមិតា មោហតាមិតា ភយតាមិតា បាបេស្សន្តិ បក្កមិស្សន្តិបិ វិព្ពមិស្សន្តិបិ”តិ ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អស្សជីបុនព្ពសុកេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិភរហិត្វា ភកវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ, ភិក្ខុវេ, អស្សជីបុនព្ពសុកា ភិក្ខុ សង្ឃេន បញ្ចជនីយកម្មកតា ន សម្មា វត្ថុន្តិ... បេ.... វិព្ពមន្តិបិ”តិ? “សច្ចំ, ភកវា”តិ។ វិភរហិត្វា ភកវា...បេ.... ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ -

៤៣៦. “ភិក្ខុ បនេវ អញ្ញតវំ តាមំ វា និគមំ វា ឧបនិស្សាយ វិហរតិ កុលទូសកោ បាបសមាចារោ។ តស្ស ខោ បាបកា សមាចារា ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច, កុលានិ ច តេន ទុដ្ឋានិ ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច។ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ ឯវមស្ស វចនីយោ - ‘អាយស្មា ខោ កុលទូសកោ បាបសមាចារោ, អាយស្មតោ ខោ បាបកា សមាចារា ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច, កុលានិ ចាយស្ថតា ទុដ្ឋានិ ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច។ បក្កមតាយស្មា ឥមម្ហា អាវាសា។ អលំ តេ ឥធ វាសេនា’តិ។ ឯវញ្ញ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ វុច្ឆមាទោ តេ ភិក្ខុ ឯវ វទេយ្យ - ‘ឆន្ទតាមិនោ ច ភិក្ខុ ទោសតាមិនោ ច ភិក្ខុ មោហតាមិនោ ច ភិក្ខុ ភយតាមិនោ ច ភិក្ខុ តាទិសិកាយ អាបត្តិយា ឯកច្ចំ បញ្ចជេន្តិ ឯកច្ចំ ន បញ្ចជេន្តិ’តិ, សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ ឯវមស្ស វចនីយោ - ‘អាយស្មា ឯវ អវច។ ន ច ភិក្ខុ ឆន្ទតាមិនោ។ ន ច ភិក្ខុ ទោសតាមិនោ។ ន ច ភិក្ខុ មោហតាមិនោ។ ន ច ភិក្ខុ ភយតាមិនោ។ អាយស្មា ខោ កុលទូសកោ បាបសមាចារោ។ អាយស្មតោ ខោ បាបកា សមាចារា ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច។ កុលានិ ចាយស្ថតា ទុដ្ឋានិ ទិស្សន្តិ ចេវ សុយ្យន្តិ ច។ បក្កមតាយស្មា ឥមម្ហា អាវាសា។ អលំ តេ ឥធ វាសេនា’តិ។ ឯវញ្ញ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ វុច្ឆមាទោ តថេវ បក្កណ្ឌេយ្យ, សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតញោ តស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ យាវតតិយញោ សមនុភាសិយមាទោ តំ បដិនិស្សជ្ឈេយ្យ, តថេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ឈេយ្យ, សង្ឃាទិ សេសោ”តិ។

៤៣៧. ភិក្ខុ បនេវ អញ្ញតវំ តាមំ វា និគមំ វា គិ គាមោបិ និគមោបិ នករម្យី គាមោ ចេវ និគមោ ច។

ឧបនិស្សាយ វិហរតិ ភិក្ខុ បដិពទ្ធា ហោន្តិ ចីវរិបិណ្ឌបាគសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា។

កុលំ នាម ចត្តាវិ កុលានិ – ខត្តិយកុលំ, ព្រាហ្មណកុលំ, វេស្សកុលំ, សុទ្ធកុលំ។

កុលទូសកោតិ កុលានិ ទូសេតិ បុប្ផេន វា ផលេន វា ចុណ្ណេន វា មត្តិកាយ វា ទន្តកដ្ឋេន វា វេឡុយា វា
[វេឡុនា វា (ស្យា.)] វេជ្ជិកាយ វា ជង្សបេសនិកេន វា។

បាបសមាចារោតិ មាលាវច្ឆំ រោបេតិបិ រោបាបេតិបិ, សិញ្ញតិបិ សិញ្ញាបេតិបិ, ឱចិនាតិបិ ឱចិនាបេតិបិ,
គន្ថេតិបិ គន្ថាបេតិបិ។

ទិស្សន្តិ ថេវ សុយ្យន្តិ ចាតិ យេ សំមុខា តេ បស្សន្តិ, យេ តិរោក្ខា តេ សុណន្តិ។

កុលានិ ច តេន ទុដ្ឋានីតិ បុព្ពេ សទ្ធា ហុត្វា តំ អាគម្ម អស្សទ្ធា ហោន្តិ, បសន្នា ហុត្វា អប្បសន្នា ហោន្តិ។

ទិស្សន្តិ ថេវ សុយ្យន្តិ ចាតិ យេ សំមុខា តេ បស្សន្តិ, យេ តិរោក្ខា តេ សុណន្តិ។

សោ ភិក្ខុតិ យោ សោ កុលទូសកោ ភិក្ខុ។

ភិក្ខុហិតិ អញ្ជេហិ ភិក្ខុហិ។ យេ បស្សន្តិ យេ សុណន្តិ។ តេហិ វត្តព្ពោ – “អាយស្មា ខោ កុលទូសកោ
បាបសមាចារោ អាយស្មតោ ខោ បាបកា សមាចារា ទិស្សន្តិ ថេវ សុយ្យន្តិ ច។ កុលានិ ចាយស្មតា ទុដ្ឋានិ
ទិស្សន្តិ ថេវ សុយ្យន្តិ ច។ បក្កមតាយស្មា ឥមម្ហា អាវាសា។ អលំ តេ ឥធ វាសេនា”តិ។

ឯវេញ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ វុច្ចមានោ តេ ភិក្ខុ ឯវំ វទេយ្យ – “ឆន្ទកាមិនោ ច ភិក្ខុ, ទោសកាមិនោ ច ភិក្ខុ,
មោហកាមិនោ ច ភិក្ខុ, ភយកាមិនោ ច ភិក្ខុ។ តាទិសិកាយ អាបត្តិយា ឯកច្ចំ បញ្ញាជេន្តិ ឯកច្ចំ ន
បញ្ញាជេន្តិ”តិ។

សោ ភិក្ខុតិ យោ សោ កម្មកតោ ភិក្ខុ។

ភិក្ខុហិតិ អញ្ជេហិ ភិក្ខុហិ។ យេ បស្សន្តិ យេ សុណន្តិ តេហិ វត្តព្ពោ – “មាយស្មា ឯវំ អវច។ ន ច ភិក្ខុ ឆន្ទកា
មិនោ, ន ច ភិក្ខុ ទោសកាមិនោ, ន ច ភិក្ខុ មោហកាមិនោ, ន ច ភិក្ខុ ភយកាមិនោ។ អាយស្មា ខោ
កុលទូសកោ បាបសមាចារោ អាយស្មតោ ខោ បាបកា សមាចារា ទិស្សន្តិ ថេវ សុយ្យន្តិ ច។ កុលានិ ចាយស្មតា
ទុដ្ឋានិ ទិស្សន្តិ ថេវ សុយ្យន្តិ ច។ បក្កមតាយស្មា ឥមម្ហា អាវាសា។ អលំ តេ ឥធ វាសេនា”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពោ។
តតិយម្បិ វត្តព្ពោ។

សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ។ នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ
ទុក្ខដស្ស។ សោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈម្បិ អាកដ្ឋិតា វត្តព្ពោ – “មាយស្មា ឯវំ អវច។ ន ច ភិក្ខុ ឆន្ទកាមិនោ, ន ច
ភិក្ខុ ទោសកាមិនោ, ន ច ភិក្ខុ មោហកាមិនោ, ន ច ភិក្ខុ ភយកាមិនោ។ អាយស្មា ខោ កុលទូសកោ
បាបសមាចារោ អាយស្មតោ ខោ បាបកា សមាចារា ទិស្សន្តិ ថេវ សុយ្យន្តិ ច។ កុលានិ ចាយស្មតា ទុដ្ឋានិ
ទិស្សន្តិ ថេវ សុយ្យន្តិ ច។ បក្កមតាយស្មា ឥមម្ហា អាវាសា។ អលំ តេ ឥធ វាសេនា”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពោ។
តតិយម្បិ វត្តព្ពោ។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ។ នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សោ ភិក្ខុ
សមនុភាសិតព្ពោ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, សមនុភាសិតព្ពោ។ ព្យក្កេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ខោ ញាបេតព្ពោ –

៤៣៨. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ខោ។ អយំ ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ សង្ខេន បញ្ញាជនីយកម្មកតោ ភិក្ខុ
ឆន្ទកាមិតា ទោសកាមិតា មោហកាមិតា ភយកាមិតា បាបេតិ។ សោ តំ វត្តំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ យទិ សង្ឃស្ស
បត្តកល្លំ, សង្ខោ ឥត្ថន្ទាមំ ភិក្ខុ សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្តស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ខោ។ អយំ ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ សង្ខេន បញ្ញាជនីយកម្មកតោ ភិក្ខុ ឆន្ទកាមិតា
ទោសកាមិតា មោហកាមិតា ភយកាមិតា បាបេតិ។ សោ តំ វត្តំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ខោ ឥត្ថន្ទាមំ ភិក្ខុ
សមនុភាសិត តស្ស វត្តស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សមនុភាសនា តស្ស
វត្តស្ស បដិនិស្សក្កាយ, សោ កុណ្ឌស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ.... តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ....។

“សមនុភដ្ឋោ សង្ខេន ភិក្ខុនាមោ ភិក្ខុ គស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សក្កាយ។ ឧមតិ សង្ឃស្ស, គស្មា គុណី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

៤៣៩. ញត្តិយា ទុក្ខដំ, ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា, កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ឈន្តស្ស ញត្តិយា ទុក្ខដំ, ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា បដិប្បស្សម្ពុន្តិ។

សង្ឃាទិសេសោតិ សង្ខេវ គស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ ទេតិ, មូលាយ បដិកស្សតិ, មានត្តំ ទេតិ, អព្ពេតិ; ន សម្ពហុលា, ន ឯកបុគ្គលោ ។ តេន វុច្ចតិ – ‘សង្ឃាទិសេសោ’តិ, គស្សេវ អាបត្តិនិកាយស្ស នាមកម្មំ អធិវចនំ។ តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

៤៤០. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

៤៤១. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តស្ស, បដិនិស្សជ្ឈន្តស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សតិ។

កុលទូសកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ គោរសមំ។

៤៤២. ឧទ្ធិដ្ឋា ខោ, អាយស្មន្តោ, គោរស សង្ឃាទិសេសា ធម្មា, នវំ បបមាបត្តិកា, ចត្តារោ យាវតតិយកា។ យេសំ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ វា អញ្ញតរំ វា អាបជ្ជិតា យាវតីហំ ជានំ បដិច្ចាទេតិ តាវតីហំ តេន ភិក្ខុនា អកាមា បរិវត្តព្ភំ។ បរិវត្តបរិវាសេន ភិក្ខុនា ឧត្តរិ ឆាវត្តំ ភិក្ខុមានត្តាយ បដិបដ្ឋិតព្ភំ។ ចិណ្ឌមានត្តោ ភិក្ខុ យត្ថ សិយា វិសតិគណោ ភិក្ខុសង្ខេ គត្ថ សោ ភិក្ខុ អព្ពេតព្ពោ។ ឯកេនបិ ចេ ឧនោ វិសតិគណោ ភិក្ខុសង្ខេ តំ ភិក្ខុ អព្ពេយ្យ, សោ ច ភិក្ខុ អនព្ពីកោ, តេ ច ភិក្ខុ គាវរ្យា, អយំ គត្ថ សាមិចី។ គត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមិ – ‘កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា’? ទុតិយម្យិ បុច្ឆាមិ – ‘កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា’? តតិយម្យិ បុច្ឆាមិ – ‘កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា’? បរិសុទ្ធគាយស្មន្តោ។ គស្មា គុណី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

គោរសកំ និដ្ឋិតំ។

គស្សទ្វានំ –

វិស្សដ្ឋិ កាយសំសត្តំ, ទុដ្ឋល្អំ អត្តកាមញ្ញ;
សញ្ញាវិត្តំ កុដិ ចេវ, វិហារោ ច អមូលកំ។

កិញ្ចិលេសញ្ញ ភេទោ ច, គស្សេវ អនុវត្តកា;
ទុព្ពចំ កុលទូសញ្ញ, សង្ឃាទិសេសា គោរសាតិ។

សង្ឃាទិសេសកណ្ណំ និដ្ឋិតំ។

៣. អនិយតកណ្តំ

១. បឋមអនិយតសិក្ខាបទំ

ឥមេ ខោ បនាយសួន្តោ ទ្វេ អនិយតា ធម្មា

ឧទ្ទេសំ អាកច្ឆន្តិ។

៤៤៣. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថា ឧទាយិ សាវត្ថិយំ កុលុបកោ ហោតិ, ពហុកានិ កុលានិ ឧបសង្កមតិ។ ភេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថតោ ឧទាយិស្ស ឧបដ្ឋាកកុលស្ស កុមារិកា អញ្ញតវស្ស កុលស្ស កុមារកស្ស ទិន្នា ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧទាយិ បុព្ពណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន តំ កុលំ ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មនុស្សេ បុច្ឆិ – “កហំ ឥត្តន្នាមា”តិ? ភេ ឯវមាហំសុ – “ទិន្នា, ភន្តេ, អមុកស្ស កុលស្ស កុមារកស្ស”តិ។ តម្បី ខោ កុលំ អាយស្ថតោ ឧទាយិស្ស ឧបដ្ឋាកំ ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧទាយិ យេន តំ កុលំ ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មនុស្សេ បុច្ឆិ – “កហំ ឥត្តន្នាមា”តិ? ភេ ឯវមាហំសុ – “ឯសាយ្យ, ឱវរកេ និសិន្នា”តិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧទាយិ យេន សា កុមារិកា ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តស្សា កុមារិកាយ សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្ទេ អាសនេ អលំកម្មនិយេ និសង្កំ កប្បេសិ កាលយុត្តំ សមុល្លបន្តោ កាលយុត្តំ ធម្មំ ភណន្តោ។

ភេន ខោ បន សមយេន វិសាខា មិគារមាតា ពហុបុត្តា ហោតិ ពហុនត្តា អរោគបុត្តា អរោគនត្តា អភិមង្គលសម្មតា។ មនុស្សា យញ្ញេសុ ឆណេសុ ឧស្សវេសុ វិសាខំ មិគារមាតរំ បឋមំ ភោជេន្តិ។ អថ ខោ វិសាខា មិគារមាតា និមន្តិតា តំ កុលំ អគមាសិ។ អទ្ធសា ខោ វិសាខា មិគារមាតា អាយស្ថន្តំ ឧទាយិ តស្សា កុមារិ កាយ សទ្ធិ ឯកំ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្ទេ អាសនេ អលំកម្មនិយេ និសង្កំ ទិស្វាន អាយស្ថន្តំ ឧទាយិ ឯតទរោច – “តទំ, ភន្តេ, នច្ឆន្តំ នប្បតិរូបំ យំ អយ្យោ មាតុតាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្ទេ អាសនេ អលំ កម្មនិយេ និសង្កំ កប្បេសិ។ កិញ្ញាបិ, ភន្តេ, អយ្យោ អនត្ថិកោ ភេន ធម្មេន, អបិច ទុស្សទ្ធាបយា អប្បសន្នា មនុស្សា”តិ។ ឯវម្បី ខោ អាយស្ថា ឧទាយិ វិសាខាយ មិគារមាតុយា វុច្ចមានោ នាទិយិ។ អថ ខោ វិសាខា មិគា រមាតា និក្ខមិត្វា ភិក្ខុនំ ឯតមត្ថំ អាវោចេសិ។ យេ ភេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... ភេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញំ នាម អាយស្ថា ឧទាយិ មាតុតាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្ទេ អាសនេ អលំកម្មនិយេ និសង្កំ កប្បេស្សតិ”តិ! អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឧទាយិ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ ត្វំ, ឧទាយិ, មាតុតាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្ទេ អាសនេ អលំ កម្មនិយេ និសង្កំ កប្បេសិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... កថញ្ញំ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, មាតុតាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្ទេ អាសនេ អលំកម្មនិយេ និសង្កំ កប្បេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៤៤៤. “យោ បន ភិក្ខុ មាតុតាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្ទេ អាសនេ អលំកម្មនិយេ និសង្កំ កប្បេយ្យ, តមេនំ សទ្ធម្បវចសា ឧបាសិកា ទិស្វា តិណ្ណំ ធម្មានំ អញ្ញតវន វទេយ្យ – បារាជិកេន វា សង្ឃាទិសេសេន វា បាចិត្តិយេន វា, និសង្កំ ភិក្ខុ បដិជានមាទោ តិណ្ណំ ធម្មានំ អញ្ញតវន កាវតញ្ញោ – បារាជិកេន វា សង្ឃាទិសេសេន វា បាចិត្តិយេន វា យេន វា សា សទ្ធម្បវចសា ឧបាសិកា វទេយ្យ, ភេន សោ ភិក្ខុ កាវតញ្ញោ។ អយំ ធម្មោ អនិយតោ”តិ។

៤៤៥. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

មាតុតាមោ នាម មនុស្សត្ថិ, ន យត្ថិ ន បេតិ ន តិវច្ឆានគតា។ អន្តមសោ តទហុជាតាបិ ទាវិកា, បគេវ មហត្ថរិ។

សទ្ធិន្តិ ឯកតោ។

ឯកោ ឯកាយាតិ ភិក្ខុ ចេវ ហោតិ មាតុតាមោ ថ។

រហោ នាម ចក្ខុស្ស រហោ, សោតស្ស រហោ។ **ចក្ខុស្ស រហោ**នាម ន សក្កា ហោតិ អក្ខី វា និខណិយមានេ ភមុកំ វា ឧត្តិបិយមានេ សីសំ វា ឧត្តិបិយមានេ បស្សិតុំ។ **សោតស្ស រហោ**នាម ន សក្កា ហោតិ បកតិកថា សោតុំ។

បដិច្ចន្តំ នាម អាសនំ កុម្មេន វា **[កុម្មេន វា (សិ. ស្ស.)]** កវាដេន វា កិលញ្ជេន វា សាណិបាការេន វា រុក្ខេន វា ថម្កេន វា កោតុឡិយា វា យេន កេនចិ បដិច្ចន្តំ ហោតិ។

អលំកម្មនិយេតិ សក្កា ហោតិ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតុំ។

និសង្កំ កប្បេយ្យាតិ មាតុកាមេ និសិន្នេ ភិក្ខុ ឧបនិសិន្នោ វា ហោតិ ឧបនិបន្នោ វា។ ភិក្ខុ និសិន្នេ មាតុកាមោ ឧបនិសិន្នោ វា ហោតិ ឧបនិបន្នោ វា។ ឧភោ វា និសិន្នា ហោន្តិ ឧភោ វា និបន្នា។

សន្នេយ្យវចសា នាម អាគគផលា អភិសមេតាវិនី វិញ្ញាគសាសនា។

ឧបាសិកា នាម ពុទ្ធំ សរណំ គតា, ធម្មំ សរណំ គតា, សង្ឃំ សរណំ គតា។

ទិស្វាតិ បស្សិត្វា។

គិណ្ណំ ធម្មានំ អញ្ញតវេន វទេយ្យ – បារាជិកេន វា សង្ឃាទិសេសេន វា បាចិត្តិយេន វា។ និសង្កំ ភិក្ខុ បដិជានមា នោ គិណ្ណំ ធម្មានំ អញ្ញតវេន ការេតញ្ជោ – បារាជិកេន វា សង្ឃាទិសេសេន វា បាចិត្តិយេន វា។ យេន វា សា សន្នេយ្យវចសា ឧបាសិកា វទេយ្យ តេន សោ ភិក្ខុ ការេតញ្ជោ។

៤៤៦. សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និសិន្នោ មាតុកាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, អាបត្តិយា ការេតញ្ជោ។ សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និសិន្នោ មាតុកាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ”តិ, សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “សច្ចាហំ និសិន្នោ, នោ ច ខោ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី”តិ, និសង្កាយ ការេតញ្ជោ។ សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និសិន្នោ មាតុកាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ”តិ, សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “នាហំ និសិន្នោ, អបិច ខោ និបន្នោ”តិ, និបង្កាយ ការេតញ្ជោ។ សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និសិន្នោ មាតុកាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ”តិ, សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “នាហំ និសិន្នោ អបិច ខោ បិកោ”តិ, ន ការេតញ្ជោ។

៤៤៧. សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និបន្នោ មាតុកាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, អាបត្តិយា ការេតញ្ជោ។ សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និបន្នោ មាតុកាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ”តិ, សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “សច្ចាហំ និបន្នោ, នោ ច ខោ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវី”តិ, និបង្កាយ ការេតញ្ជោ។ សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និបន្នោ មាតុកាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ”តិ, សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ និសិន្នោ”តិ, និសង្កាយ ការេតញ្ជោ។ សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និបន្នោ មាតុកាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ”តិ, សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “នាហំ និបន្នោ អបិច ខោ បិកោ”តិ, ន ការេតញ្ជោ។

៤៤៨. សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និសិន្នោ មាតុកាមេន សទ្ធិ កាយសំសក្កំ សមាបដ្ឋន្តោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, អាបត្តិយា ការេតញ្ជោ...បេ.... សច្ចាហំ និសិន្នោ នោ ច ខោ កាយសំសក្កំ សមាបដ្ឋន្តិ, និសង្កាយ ការេតញ្ជោ...បេ.... នាហំ និសិន្នោ អបិច ខោ និបន្នោតិ, និបង្កាយ ការេតញ្ជោ...បេ.... នាហំ និសិន្នោ អបិច ខោ បិកោតិ, ន ការេតញ្ជោ។

សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និបន្នោ មាតុកាមេន សទ្ធិ កាយសំសក្កំ សមាបដ្ឋន្តោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, អាបត្តិយា ការេតញ្ជោ...បេ.... សច្ចាហំ និបន្នោ, នោ ច ខោ កាយសំសក្កំ សមាបដ្ឋន្តិ, និបង្កាយ ការេតញ្ជោ...បេ.... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ និសិន្នោតិ, និសង្កាយ ការេតញ្ជោ...បេ.... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ បិកោតិ, ន ការេតញ្ជោ។

៤៤៩. សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ មាតុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្តោ អាសនេ អលំកម្មនិយេ និសិន្នោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, និសង្កាយ ការេតញ្ជោ...បេ.... នាហំ និសិន្នោ អបិច ខោ និបន្នោតិ, និបង្កាយ ការេតញ្ជោ...បេ.... នាហំ និសិន្នោ, អបិច ខោ បិកោតិ, ន ការេតញ្ជោ។

៤៥០. សា ចេ ឯវ វេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ មាតុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្តេ អាសនេ អលំកម្មនិយេ និបន្នោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, និបន្នាយ កាវេតញ្ចោ...បេ.... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ និសិន្នោតិ, និសន្នាយ កាវេតញ្ចោ...បេ.... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ បិកោតិ, ន កាវេតញ្ចោ។

អនិយតោតិ ន និយតោ, បារាជិកំ វា សង្ឃាទិសេសោ វា បាចិត្តិយំ វា។

៤៥១. គមនំ បដិជានាតិ, និសន្នំ បដិជានាតិ, អាបក្កិ បដិជានាតិ, អាបក្កិយា កាវេតញ្ចោ។ គមនំ បដិជានាតិ, និសន្នំ ន បដិជានាតិ, អាបក្កិ បដិជានាតិ, អាបក្កិយា កាវេតញ្ចោ។ គមនំ បដិជានាតិ, និសន្នំ បដិជានាតិ, អាបក្កិ ន បដិជានាតិ, និសន្នាយ កាវេតញ្ចោ។ គមនំ បដិជានាតិ, និសន្នំ ន បដិជានាតិ, អាបក្កិ ន បដិជានាតិ, ន កាវេតញ្ចោ។

គមនំ ន បដិជានាតិ, និសន្នំ បដិជានាតិ, អាបក្កិ បដិជានាតិ, អាបក្កិយា

កាវេតញ្ចោ។ គមនំ ន បដិជានាតិ, និសន្នំ ន បដិជានាតិ, អាបក្កិ បដិជានាតិ, អាបក្កិយា កាវេតញ្ចោ។ គមនំ ន បដិជានាតិ, និសន្នំ បដិជានាតិ, អាបក្កិ ន បដិជានាតិ, និសន្នាយ កាវេតញ្ចោ។ គមនំ ន បដិជានាតិ, និសន្នំ ន បដិជានាតិ, អាបក្កិ ន បដិជានាតិ, ន កាវេតញ្ចោតិ។

បបមោ អនិយតោ និដ្ឋិតោ។

២. ទុតិយអនិយតសិក្ខាបទំ

៤៥២. តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយី – “ភគវតា បដិក្ខិតំ មាតុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ បដិច្ចន្តេ អាសនេ អលំកម្មនិយេ និសន្នំ កប្បេតុ”ន្តិ តស្សាយេវ កុមារិកាយ សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសន្នំ កប្បេសិ កាលយុត្តំ សមុល្លបន្តោ កាលយុត្តំ ធម្មំ ភណន្តោ។ ទុតិយម្យិ ខោ វិសាខា មិការមាតា និមន្តិតា តំ កុលំ អគមាសិ។ អទ្ធីសា ខោ វិសាខា មិការមាតា អាយស្មន្តំ ឧទាយី តស្សាយេវ កុមារិកាយ សទ្ធិ ឯកំ ឯកាយ រហោ និសន្នំ។ ទិ ស្វាន អាយស្មន្តំ ឧទាយី ឯតទវោច – “តទំ, ភន្តេ, នច្ឆន្តំ នប្បតិក្ខំ យំ អយ្យោ មាតុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសន្នំ កប្បេតិ។ កិញ្ចាបិ, ភន្តេ, អយ្យោ អនត្ថិកោ តេន ធម្មេន, អបិច ទុស្សន្ទាបយា អប្បសន្នា មនុស្សា”តិ។ ឯវម្យិ ខោ អាយស្មា ឧទាយី វិសាខាយ មិការមាតុយា វុច្ចមាណោ នាទិយិ។ អថ ខោ វិសាខា មិការមាតា និក្ខមិត្វា ភិក្ខុនំ ឯតមត្តំ អាវេចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម អាយស្មា ឧទាយី មាតុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសន្នំ កប្បេស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧទាយី អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវេចេសុំ ...បេ.... “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧទាយី, មាតុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសន្នំ កប្បេសិ”តិ? “សច្ចំ ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... កថញ្ញិ នាម ត្វំ, មោយបុរិស, មាតុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសន្នំ កប្បេស្សតិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, តមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៤៥៣. “ន ហេវ ខោ បន បដិច្ចន្តំ អាសនំ ហោតិ នាលំ កម្មនិយំ, អលញ្ច ខោ ហោតិ មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសិតុំ។ យោ បន ភិក្ខុ តថាវុបេ អាសនេ មាតុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសន្នំ កប្បេយ្យ, តមេនំ សទ្ធម្បវចសា ឧបាសិកា ទិស្វា ទ្ធិន្តំ ធម្មានំ អញ្ញតវេន វេយ្យ – សង្ឃាទិសេសេន វា បាចិត្តិយេន វា។ និសន្នំ ភិក្ខុ បដិជានមាណោ ទ្ធិន្តំ ធម្មានំ អញ្ញតវេន កាវេតញ្ចោ – សង្ឃាទិសេសេន វា បាចិត្តិយេន វា។ យេន វា សា សទ្ធម្បវចសា ឧបាសិកា វេយ្យ តេន សោ ភិក្ខុ កាវេតញ្ចោ។ អយម្យិ ធម្មោ អនិយតោ”តិ។

៤៥៤. ន ហេវ ខោ បន បដិច្ចន្តំ អាសនំ ហោតិ អប្បដិច្ចន្តំ ហោតិ កុដ្តេន វា កវាដេន វា កិលញ្ជេន វា សាណិបាកាវេន វា វុក្ខេន វា ថម្ពេន វា កោត្តឡិយា វា យេន កេនចិ អប្បដិច្ចន្តំ ហោតិ។

នាលំ កម្មនិយន្តិ ន សក្កា ហោតិ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតុំ។

អលញ្ច ខោ ហោតិ មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសិតុន្តិ សក្កា ហោតិ មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសិតុំ។

យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ តមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

តថាវបេ អាសនេតិ ឯវ្យបេ អាសនេ។

មាតុកាមោ នាម មនុស្សីត្ថី, ន យក្ខី ន បេតិ ន គិរច្ឆានគតា, វិញ្ញ បដិពាលា សុភាសិតទុញ្ញាសិតំ ទុដ្ឋល្លាទុដ្ឋល្លំ អាជានិតំ។

សទ្ធិន្តិ ឯកតោ។

ឯកោ ឯកាយាតិ ភិក្ខុ ចេវ ហោតិ មាតុកាមោ ច។

រហោ នាម ចក្ខុស្ស រហោ, សោតស្ស រហោ។ **ចក្ខុស្ស រហោ** នាម ន សក្កា ហោតិ អក្ខី វា និខណីយមាសេ ភមុកំ វា ឧក្ខិបិយមាសេ សីសំ វា ឧក្ខិបិយមាសេ បស្សិតុំ។ **សោតស្ស រហោ** នាម ន សក្កា ហោតិ បកតិកថា សោតុំ។

និសង្កំ កប្បេយ្យាតិ មាតុកាមេ និសិទ្ធនោ ភិក្ខុ ឧបនិសិទ្ធនោ វា ហោតិ ឧបនិបន្នោ វា។ ភិក្ខុ និសិទ្ធនោ មាតុកាមោ ឧបនិសិទ្ធនោ វា ហោតិ ឧបនិបន្នោ វា។ ឧភោ វា និសិទ្ធនោ ហោន្តិ ឧភោ វា និបន្នោ។

សទ្ធូយ្យវចសា នាម អាគតផលា អភិសមេតាវិនី វិញ្ញាតសាសនា។

ឧបាសិកា នាម ពុទ្ធំ សរណំ គតា, ធម្មំ សរណំ គតា, សង្ឃំ សរណំ គតា។

ទិស្វាតិ បស្សិតា។

ទ្វិន្ទំ ធម្មានំ អញ្ញតនេន វេទេយ្យ សង្ឃាទិសេសេន វា បាចិត្តិយេន វា។ និសង្កំ ភិក្ខុ បដិជានមាសោ ទ្វិន្ទំ ធម្មានំ អញ្ញតនេន កាវេតញោ – សង្ឃាទិសេសេន វា បាចិត្តិយេន វា។ យេន វា សា សទ្ធូយ្យវចសា ឧបាសិកា វ ទេយ្យ, តេន សោ ភិក្ខុ កាវេតញោ។

៤៥៥. សា ចេ ឯវំ វេទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និសិទ្ធនោ មាតុកាមេន សទ្ធិ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជន្តោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, អាបត្តិយា កាវេតញោ។ សា ចេ ឯវំ វេទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និសិទ្ធនោ មាតុកាមេន សទ្ធិ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជន្តោ”តិ, សោ ចេ ឯវំ វេទេយ្យ – “សច្ចាហំ និសិទ្ធនោ, នោ ច ខោ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជន្តិ, និសង្កាយ កាវេតញោ...បេ.... នាហំ និសិទ្ធនោ, អបិច ខោ និបន្នោតិ, និបង្កាយ កាវេតញោ...បេ.... នាហំ និសិទ្ធនោ, អបិច ខោ បិតោតិ, ន កាវេតញោ។

សា ចេ ឯវំ វេទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និបន្នោ មាតុកាមេន សទ្ធិ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជន្តោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, អាបត្តិយា កាវេតញោ...បេ.... សច្ចាហំ និបន្នោ, នោ ច ខោ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជន្តិ, និបង្កាយ កាវេតញោ...បេ.... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ និសិទ្ធនោតិ, និសង្កាយ កាវេតញោ ...បេ.... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ បិតោតិ, ន កាវេតញោ។

សា ចេ ឯវំ វេទេយ្យ – “អយ្យស្ស មយា សុតំ និសិន្នស្ស មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសន្តស្ស”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, អាបត្តិយា កាវេតញោ។ សា ចេ ឯវំ វេទេយ្យ – “អយ្យស្ស មយា សុតំ និសិន្នស្ស មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសន្តស្ស”តិ, សោ ចេ ឯវំ វេទេយ្យ – “សច្ចាហំ និសិទ្ធនោ, នោ ច ខោ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសិតំ”តិ, និសង្កាយ កាវេតញោ...បេ.... នាហំ និសិទ្ធនោ, អបិច ខោ និបន្នោតិ, និបង្កាយ កាវេតញោ...បេ. ... នាហំ និសិទ្ធនោ, អបិច ខោ បិតោតិ, ន កាវេតញោ។

សា ចេ ឯវំ វេទេយ្យ – “អយ្យស្ស មយា សុតំ និបន្នស្ស មាតុកាមំ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសន្តស្ស”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, អាបត្តិយា កាវេតញោ...បេ.... សច្ចាហំ និបន្នោ នោ ច ខោ ទុដ្ឋល្លាហិ វាចាហិ ឱភាសិតំ, និបង្កាយ កាវេតញោ...បេ.... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ និសិទ្ធនោតិ, និសង្កាយ កាវេតញោ...បេ.... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ បិតោតិ, ន កាវេតញោ។

៤៥៦. សា ចេ ឯវំ វេទេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ មាតុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសិទ្ធនោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, និសង្កាយ កាវេតញោ...បេ.... នាហំ និសិទ្ធនោ, អបិច ខោ និបន្នោតិ, និបង្កាយ កាវេតញោ...បេ.... នាហំ និសិទ្ធនោ, អបិច ខោ បិតោតិ, ន កាវេតញោ។

សា ចេ ងវ់ វេយ្យ – “អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ មាគុកាមេន សទ្ធិ ឯកោ ឯកាយ រហោ និបន្នោ”តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, និបជ្ឈាយ កាវេតញ្ចោ...បេ.... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ និសិន្នោតិ, និសជ្ឈាយ កាវេតញ្ចោ...បេ. ... នាហំ និបន្នោ, អបិច ខោ បិកោតិ, ន កាវេតញ្ចោ។

អយម្បីតិ បុរិមំ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

អនិយតោតិ ន និយតោ, សង្ខាទិសេសោ វា បាចិត្តិយំ វា។

៤៥៧. គមនំ បដិជានាតិ និសជ្ឈំ បដិជានាតិ អាបក្កិ បដិជានាតិ, អាបក្កិយា កាវេតញ្ចោ។ គមនំ បដិជានាតិ និសជ្ឈំ ន បដិជានាតិ អាបក្កិ បដិជានាតិ, អាបក្កិយា កាវេតញ្ចោ។ គមនំ បដិជានាតិ និសជ្ឈំ បដិជានាតិ អាបក្កិ ន បដិជានាតិ, និសជ្ឈាយ កាវេតញ្ចោ។ គមនំ បដិជានាតិ និសជ្ឈំ ន បដិជានាតិ អាបក្កិ ន បដិជានាតិ, ន កាវេតញ្ចោ។

គមនំ ន បដិជានាតិ និសជ្ឈំ បដិជានាតិ អាបក្កិ បដិជានាតិ, អាបក្កិយា កាវេតញ្ចោ។ គមនំ ន បដិជានាតិ និសជ្ឈំ ន បដិជានាតិ អាបក្កិ បដិជានាតិ, អាបក្កិយា កាវេតញ្ចោ។ គមនំ ន បដិជានាតិ និសជ្ឈំ បដិជានាតិ អាបក្កិ ន បដិជានាតិ , និសជ្ឈាយ កាវេតញ្ចោ។ គមនំ ន បដិជានាតិ និសជ្ឈំ ន បដិជានាតិ អាបក្កិ ន បដិជានាតិ, ន កាវេតញ្ចោតិ។

ទុតិយោ អនិយតោ និដ្ឋិតោ។

៤៥៨. ឧទ្ធិដ្ឋា ខោ អាយស្កន្តោ ទ្វេ អនិយតា ធម្មា។ គត្ថាយស្កន្តេ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធគាយស្កន្តោ; តស្មា តុណ្ហិ, ឯវ មេតំ ធរយាមីតិ។

តស្សទ្វានំ –

អលំ កម្មនិយញ្ចេវ, តថេវ ច នហេវ ខោ;
អនិយតា សុបញ្ញត្តា, ពុទ្ធសេដ្ឋេន តាទិនាតិ។

អនិយតកក្កំ និដ្ឋិតំ។

៤. និស្សក្ខិយកណ្តំ

១. ចីវរគោ

១. បឋមកថិនសិក្ខាបទំ

ឥមេ ខោ បនាយសួនោ តីស និស្សក្ខិយា បាចិត្តិយា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

៤៥៩. គេនេ សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ គោតមកេ ចេតិយេ។ គេន ខោ បន សមយេន ភគវតា ភិក្ខុនំ តិចីវរំ អនុញ្ញាតំ ហោតិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ – “ភគវតា តិចីវរំ អនុញ្ញាត”ន្តិ អញ្ជេនេវ តិចីវរេន គាមំ បវិសន្តិ, អញ្ជេន តិចីវរេន អារាមេ អច្ឆន្តិ, អញ្ជេន តិចីវរេន នហានំ ឱតរន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិធ្វា... បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ អតិរេកចីវរំ ធារេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, អតិរេកចីវរំ ធារេថា”តិ ? “សច្ចំ ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ជិ នាម តុម្ហេ, មោយបុរិសា, អតិរេកចីវរំ ធារេស្សថ! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

៤៦០. “យោ បន ភិក្ខុ អតិរេកចីវរំ ធារេយ្យ, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

ឯវេញទំ ភគវតា ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

៤៦១. [មហាវ. ៣៤៧] គេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថតោ អានន្ទស្ស អតិរេកចីវរំ ឧប្បន្នំ ហោតិ។ អាយស្ថា ច អានន្ទោ តំ ចីវរំ អាយស្ថតោ សាវិបុត្តស្ស នាតុកាមោ ហោតិ។ អាយស្ថា ច សាវិបុត្តោ សាកេតេ វិហរតិ។ អថ ខោ អាយស្ថតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ – “ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ – ‘ន អតិរេកចីវរំ ធារេតព្ព’ន្តិ។ ឥទេញ មេ អតិរេកចីវរំ ឧប្បន្នំ អហញ្ជិមំ ចីវរំ អាយស្ថតោ សាវិបុត្តស្ស នាតុកាមោ។ អាយស្ថា ច សាវិបុត្តោ សាកេតេ វិហរតិ។ កថំ នុ ខោ មយា បដិបន្និតព្ព”ន្តិ? អថ ខោ អាយស្ថា អានន្ទោ ភគវតោ ឯ តមត្ថំ អាហេចេសិ។ “កិវចីវំ បនានន្ទ, សាវិបុត្តោ អាគច្ឆិស្សតិ”តិ? “នវមំ វា, ភគវា, ទិវសំ ទសមំ វា”តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្ថិ និនានេ ឯតស្ថិ បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, ទសាហបរមំ អតិរេកចីវរំ ធារេតុំ។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

៤៦២. “និដ្ឋិតចីវរស្ថិ ភិក្ខុនា ឧព្ពតស្ថិ កថិនេ ទសាហបរមំ អតិរេកចីវរំ ធារេតព្ពំ។ តំ អតិក្កាមយតោ និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៤៦៣. និដ្ឋិតចីវរស្ថិន្តិ ភិក្ខុនោ ចីវរំ កតំ វា ហោតិ នដ្ឋំ វា វិនដ្ឋំ វា ទដ្ឋំ វា ចីវរសា វា ឧបច្ឆិន្ទា។

ឧព្ពតស្ថិ កថិនេតិ អដ្ឋន្តំ មាតិកានំ អញ្ញតរាយ មាតិកាយ ឧព្ពតំ ហោតិ, សង្ខេន វា អន្តរា ឧព្ពតំ ហោតិ។

ទសាហបរមន្តិ ទសាហបរមតា ធារេតព្ពំ។

អតិរេកចីវរំ នាម អនធិដ្ឋិតំ អវិកប្បិតំ។

ចីវរំ នាម នន្តំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ, វិកប្បនុបកំ បច្ឆិមំ។

តំ អតិក្កាមយតោ និស្សក្ខិយំ ហោតិ [ហោតិ ឥទំ បទំ សព្វបោត្តកេសុ អត្ថិ, សិក្ខាបទេ បន នត្ថិ, ឯវមុបរិបិ] តិ ឯកានសេ អរុណក្កមនេ និស្សក្ខិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ខេស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯ វេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ។ គេន ភិក្ខុនា សង្ខំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរសង្កំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វុឌ្ឍិត្វា ឧក្កដិកំ និសិទិត្វា អញ្ញលី បក្កហេត្វា ឯវមស្ស វេនិយោ – “ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ ទសាហាតិក្កន្តំ

និស្សក្ខិយ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្ភា។ ព្យក្កេន ភិក្ខុនា បដិពលេន អាបត្តិ បដិគ្គហេតព្ភា។ និស្សដ្ឋចីវរំ ទាតព្ភុំ។

៤៦៤. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥទំ ចីវរំ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ និស្សក្ខិយំ សង្ឃស្ស និស្សដ្ឋំ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥមំ ចីវរំ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ ទទេយ្យ”តិ។

៤៦៥. ភេន ភិក្ខុនា សម្ពហុលេ ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិត្វា ឧក្កដិកំ និសីទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ ទសាហាតិក្កន្តំ និស្សក្ខិយំ។ ឥមាហំ អាយស្ថន្តានំ និស្សជ្ជាមី”តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្ភា។ ព្យក្កេន ភិក្ខុនា បដិពលេន អាបត្តិ បដិគ្គហេតព្ភា។ និស្សដ្ឋចីវរំ ទាតព្ភុំ។

៤៦៦. “សុណន្ត មេ អាយស្ថន្តា។ ឥទំ ចីវរំ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ និស្សក្ខិយំ អាយស្ថន្តានំ និស្សដ្ឋំ។ យទាយស្ថន្តានំ បត្តកល្លំ, អាយស្ថន្តា ឥមំ ចីវរំ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ ទទេយ្យ”តិ។

៤៦៧. ភេន ភិក្ខុនា ឯកំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិត្វា ឧក្កដិកំ និសីទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “ឥទំ មេ, អាវុសោ, ចីវរំ ទសាហាតិក្កន្តំ និស្សក្ខិយំ។ ឥមាហំ អាយស្ថតោ និស្សជ្ជាមី”តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្ភា។ ភេន ភិក្ខុនា អាបត្តិ បដិគ្គហេតព្ភា។ និស្សដ្ឋចីវរំ ទាតព្ភុំ – “ឥមំ ចីវរំ អាយស្ថតោ ទម្មី”តិ។

៤៦៨. ទសាហាតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញី, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។ ទសាហាតិក្កន្តេ វេមតិកោ, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។ ទសាហាតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញី, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។ អនធិដ្ឋិតេ អធិដ្ឋិតសញ្ញី, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិកហ្មិតេ វិកហ្មិតសញ្ញី, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិស្សជ្ជិតេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញី, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។ អនដ្ឋេ នដ្ឋសញ្ញី, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិនដ្ឋេ វិនដ្ឋសញ្ញី, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។ អទឡេ ទឡសញ្ញី, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញី, និស្សក្ខិយំ បាចិត្តិយំ។

និស្សក្ខិយំ ចីវរំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិវត្តេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទសាហានតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទសាហានតិក្កន្តេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទសាហានតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញី, អនាបត្តិ។

៤៦៩. អនាបត្តិ អន្តោទសាហំ អធិដ្ឋេតិ, វិកហ្មេតិ, វិស្សដ្ឋេតិ, នស្សតិ, វិនស្សតិ, ឧយ្ហតិ, អច្ចិទ្ធិត្វា គណ្ឌន្តិ, វិស្សាសំ គណ្ឌន្តិ, ឧម្ពត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

៤៧០. ភេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ និស្សដ្ឋចីវរំ ន ទេន្តិ។ ភកវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ។ “ន , ភិក្ខុវេ, និស្សដ្ឋចីវរំ ន ទាតព្ភុំ។ យោ ន ទទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិ។

កថិនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

២. ឧទោសិតសិក្ខាបទំ

៤៧១. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភកវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ ភិក្ខុនំ ហត្ថេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមន្តិ។ តានិ ចីវរានិ ចីវរំ និក្ខិបិត្វានិ កណ្ឌកិតានិ ហោន្តិ។ តានិ ភិក្ខុ ឱតាបេន្តិ។ អទ្ធសា ខោ អាយស្ថា អានន្ទោ សេនាសនចារិកំ អាហិណ្ឌន្តោ ភេ ភិក្ខុ តានិ ចីវរានិ ឱតាបេន្តេ។ ទិស្វាន យេន ភេ ភិក្ខុ ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភេ ភិក្ខុ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ – “កស្សិមាសិ, អាវុសោ, ចីវរានិ កណ្ឌកិតានី”តិ? អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ អាយស្ថតោ អានន្ទស្ស ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ។ អាយស្ថា អានន្ទោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ញី នាម ភិក្ខុ ភិក្ខុនំ ហត្ថេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ អាយស្ថា អានន្ទោ ភេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិភរិត្វា ភកវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសិ...បេ.... “សច្ចំ កិវ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ ភិក្ខុនំ ហត្ថេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមន្តិ”តិ? “សច្ចំ, ភកវា”តិ។ វិភរិ ពុទ្ធា ភកវា...បេ.... កថញ្ញី នាម ភេ, ភិក្ខុវេ, មោយបុរិសា ភិក្ខុនំ ហត្ថេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សន្តិ ! នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្បសន្ថានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៤៧២. “និដ្ឋិតចីវរស្តី ភិក្ខុនា ឧព្ពតស្តី កថិនេ ឯកវត្តម្យំ ចេ ភិក្ខុ តិចីវរេន វិប្បវសេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បា ចិត្តិយ”ន្តិ។

ឯវញ្ញំ ភកវតា ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

៤៧៣. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កោសម្ពិយំ គិលានោ ហោតិ។ ញាតកា តស្ស ភិក្ខុនោ សន្តិកេ ទូតំ បាហេសុំ – “អាគច្ឆតុ ភទន្តោ, មយំ, ឧបដ្ឋហិស្សាមា”តិ។ ភិក្ខុបិ ឯវមាហំសុ – “គច្ឆារុសោ, ញាតកា តំ ឧបដ្ឋហិស្សន្តី”តិ។ សោ ឯវមាហ – “ភកវតារុសោ, សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ – ‘ន តិចីវរេន វិប្បវសិតព្ព’ន្តិ។ អហញ្ញម្ហិ គិលានោ។ ន សក្កោមិ តិចីវំ អាទាយ បក្កមិត្តំ។ នាហំ គមិស្សាមិ”តិ។ ភកវតោ ឯកមត្តំ អាហោចេសុំ។ អថ ខោ ភកវា ឯតស្តី និទានេ ឯតស្តី បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, គិលានស្ស ភិក្ខុនោ តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មតិ ទាតុំ។ ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ទាតព្ពា។ ភេន គិលានេន ភិក្ខុនា សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិត្វា ឧត្តជិកំ និសិទិត្វា អញ្ញលិ បក្កហេត្វា ឯវមស្ស ចេនីយោ – ‘អហំ, ភន្តេ, គិលានោ។ ន សក្កោមិ តិចីវំ អាទាយ បក្កមិត្តំ។ សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មតិ យាចាមិ’តិ។ ទុតិយម្យិ យាចិតព្ពា។ តតិយម្យិ យាចិតព្ពា។ ព្យក្កេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ខោ ញាបេតព្ពោ –

៤៧៤. “សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ខោ។ អយំ ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ គិលានោ។ ន សក្កោតិ តិចីវំ អាទាយ បក្កមិត្តំ។ សោ សង្ឃំ តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មតិ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បក្កកលំ, សង្ខោ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មតិ ទទេយ្យា ឯសា ញត្តិ។

“សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ខោ។ អយំ ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ គិលានោ។ ន សក្កោតិ តិចីវំ អាទាយ បក្កមិត្តំ។ សោ សង្ឃំ តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មតិ យាចតិ។ សង្ខោ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មតិ ទេតិ។ យស្សាយស្ថតោ ឧមតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មតិយា ទានំ, សោ តុណ្ហស្ស, យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទិន្ទា សង្ខេន ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មតិ។ ឧមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហិ, ឯវមេតំ ជារយាមិ”តិ។

ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៤៧៥. “និដ្ឋិតចីវរស្តី ភិក្ខុនា ឧព្ពតស្តី កថិនេ ឯកវត្តម្យំ ចេ ភិក្ខុ តិចីវរេន វិប្បវសេយ្យ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុ សម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៤៧៦. “និដ្ឋិតចីវរស្តីន្តិ ភិក្ខុនោ ចីវំ កតំ វា ហោតិ នដ្ឋំ វា វិនដ្ឋំ វា ទដ្ឋំ វា ចីវរាសា វា ឧបច្ចិន្ទា។

ឧព្ពតស្តី កថិនេតិ អដ្ឋន្តំ មាតិកានំ អញ្ញតរាយ មាតិកាយ ឧព្ពតំ ហោតិ, សង្ខេន វា អន្តរា ឧព្ពតំ ហោតិ។

ឯកវត្តម្យំ ចេ ភិក្ខុ តិចីវរេន វិប្បវសេយ្យតិ សង្ខាដិយា វា ឧត្តរាសង្កេន វា អន្តរាសកេន វា។

អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយាតិ បបេត្វា ភិក្ខុសម្មតិ។

និស្សគ្គិយំ ហោតិតិ សហ អរុណុក្កមនា [អរុណុក្កមនេន (សិ. ស្យា.)] និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សន្និកព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សន្និកព្ពំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវំ វត្តិវិប្បវត្តំ [វត្តិ វិប្បវត្តំ (សិ.)] អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិតិ...បេ.... ទទេយ្យតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្ថតោ ទដ្ឋតិ។

៤៧៧. គាមោ ឯកុបបាហោ នានុបបាហោ។ និវេសនំ ឯកុបបាហំ នានុបបាហំ។ ឧទោសិតោ ឯកុបបាហោ នានុបបាហោ។ អដ្ឋោ ឯកុបបាហោ នានុបបាហោ។ មាឡោ ឯកុបបាហោ នានុបបាហោ។ បាសាទោ ឯកុបបាហោ នានុបបាហោ។ ហម្មិយំ ឯកុបបាហំ នានុបបាហំ។ នាវា ឯកុបបាហា នានុបបាហា។ សត្តោ ឯកុបបាហោ នានុបបាហោ។

ខេត្ត ឯកុបចារំ នានុបចារំ។ ធម្មករណំ ឯកុបចារំ នានុបចារំ។ អារាមោ ឯកុបចារោ នានុបចារោ។ វិហារោ ឯកុបចារោ នានុបចារោ។ វុត្តមូលំ ឯកុបចារំ នានុបចារំ។ អដ្ឋោកាសោ ឯកុបចារោ នានុបចារោ។

៤៧៨. គាមោ ឯកុបទាណ នាម ឯកកុលស្ស គាមោ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច ។ អន្តោគាមេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោគាមេ វត្ថព្ធុំ អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ, យស្មី យវេ ចីវរំ និក្ខិត្តំ ហោតិ តស្មី យវេ វត្ថព្ធុំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្ធុំ។

៤៧៩. នានាកុលស្ស គាមោ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច។ យស្មី យវេ ចីវរំ និក្ខិត្តំ ហោតិ គស្មី យវេ វត្ថុពុំ សភាយេ វា ទ្វារមូលេ វា, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតពុំ។ សភាយំ គជ្ជន្តេន ហត្ថបាសេ ចីវរំ និក្ខិត្តិបិក្ខា សភាយេ វា វត្ថុពុំ ទ្វារមូលេ វា, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតពុំ។ សភាយេ ចីវរំ និក្ខិត្តិបិក្ខា សភាយេ វា វត្ថុពុំ ទ្វារមូលេ វា, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតពុំ។ អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ, យស្មី យវេ ចីវរំ និក្ខិត្តំ ហោតិ គស្មី យវេ វត្ថុពុំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតពុំ។

៤៨០. ឯកកុលស្ស និវេសនំ ហោតិ បរិក្ខិត្តញ្ច, នានាគក្កា នានាឱវរកា។ អន្តោនិវេសនេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោនិវេសនេ វត្ថុព្នំ។ អបរិក្ខិត្តំ ហោតិ, យស្មី គព្ភេ ចីវរំ និក្ខិត្តំ ហោតិ គស្មី គព្ភេ វត្ថុព្នំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតពំ។

៤៨១. នានាកុលស្ស និវេសនំ ហោតិ បរិនិព្វាន, នានាកញ្ញា នានាឱវរកា។ យស្មី គព្ពេ ថីរំ និព្វិន្ទំ ហោតិ គស្មី គព្ពេ វត្ថុជំ ទ្វារមូលេ វា, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតជំ ។ អបរិនិព្វានំ ហោតិ, យស្មី គព្ពេ ថីរំ និព្វិន្ទំ ហោតិ គស្មី គព្ពេ វត្ថុជំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតជំ។

៤៨២. ឯកកុលស្ស ឧទោសិតោ ហោតិ បរិក្ខិតោ ច, នានាគញ្ញា នានាឱវកា ។ អន្តោឧទោសិតេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោឧទោសិតេ វត្ថុព្រំ។ អបរិក្ខិតោ ហោតិ, យស្មី គព្ភេ ចីវរំ និក្ខិត្តំ ហោតិ គស្មី គព្ភេ វត្ថុព្រំ, ហត្ថ បាសា វា ន វិជហិតពំ។

៤៨៣. នានាកុលស្ស ឧទោសិតោ ហោតិ បរិក្ខិតោ ច, នានាកញ្ញា នានាឱវរកា។ យស្មី គព្ពេ ថីវំ និក្ខិត្តំ ហោតិ គស្មី គព្ពេ វត្ថព្ធំ ទ្វារមូលេ វា, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្នំ។ អបរិក្ខិតោ ហោតិ, យស្មី គព្ពេ ថីវំ និក្ខិត្តំ ហោតិ គស្មី គព្ពេ វត្ថព្ធំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្នំ។

៤៨៤. ឯកកុលស្ស អង្កោ ហោតិ, អន្តោអង្កេ ចីវំ និក្ខិបិត្វា អន្តោអង្កេ វត្ថព្ភំ។ នានាកុលស្ស អង្កោ ហោតិ, នានាកញ្ញា នានាឱវរកា។ យស្មី គព្ពេ ចីវំ និក្ខិក្កំ ហោតិ គស្មី គព្ពេ វត្ថព្ភំ ទ្វារមូលេ វា, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្ភំ។

៤៨៥. ឯកកុលស្ស មាឡោ ហោតិ, អន្តោមាឡោ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោមាឡោ វត្ថព្ភំ។ នានាកុលស្ស មាឡោ ហោតិ នានាកញ្ញា នានាឱវរកា, យស្មី គព្ពេ ចីវរំ និក្ខិក្កំ ហោតិ គស្មី គព្ពេ វត្ថព្ភំ ទ្វារម្មលេ វា, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតពំ។

៤៨៦. ឯកកុលស្ស បាសាទោ ហោតិ, អន្តោបាសាទេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោបាសាទេ វត្ថុព្រំ។ នានាកុលស្ស បាសាទោ ហោតិ, នានាគញ្ញា នានាឱវកា។ យស្មី គព្ពេ ចីវរំ និក្ខិក្កំ ហោតិ គស្មី គព្ពេ វត្ថុព្រំ ទ្វារមូលេ វា, ហត្ថ បាសា វា ន វិជហិតពាំ។

៤៨៧. ឯកកុលស្ស ហម្មិយំ ហោតិ។ អន្តោហម្មិយេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោហម្មិយេ វត្ថុព្នំ។ នានាកុលស្ស ហម្មិយំ ហោតិ, នានាកញ្ញា នានាឱវរកា។ យស្មី គព្ពេ ចីវរំ និក្ខិក្កំ ហោតិ គស្មី គព្ពេ វត្ថុព្នំ ទ្វារម្មលេ វា, ហត្ថ បាសា វា ន វិជហិតពាំ។

៤៨៨. ឯកកុលស្ស នាវា ហោតិ។ អន្តោនាវាយ ចីវរំ និក្ខិបិទ្វា អន្តោនាវាយ វត្ថុញ្ចំ ។ នានាកុលស្ស នាវា ហោតិ នានាគព្វា នានាឱវរកា។ យសី ឱវរកេ ចីវរំ និក្ខិតំ ហោតិ គសី ឱវរកេ វត្ថុញ្ចំ, ហតបាសា វា ន វិជហិតញ្ចំ។

៤៨៩. ឯកកុលស្ស សន្តោ ហោតិ សត្តេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា បុរេតោ វា បច្ឆតោ វា សត្តព្ភន្តោ ន វិជហិតញ្ចា, បស្សតោ អព្ពន្ធំ ន វិជហិតញ្ចំ។ នានាកុលស្ស សន្តោ ហោតិ, សតេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា ហត្ថបាសា ន វិជហិតញ្ចំ។

៤៩០. ឯកកុលស្ស ខេត្ត ហោតិ បរិក្ខិត្តញ្ច។ អន្តោខេត្តេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោខេត្តេ វត្ថព្ធំ។ អបរិក្ខិត្តំ ហោតិ, ហត្ថបាសា ន វិជហិតព្ធំ។ នានាកុលស្ស ខេត្ត ហោតិ បរិក្ខិត្តញ្ច។ អន្តោខេត្តេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា ទ្វារមូលេ វា វត្ថព្ធំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្ធំ។ អបរិក្ខិត្តំ ហោតិ, ហត្ថបាសា ន វិជហិតព្ធំ។

៤៩១. ឯកកុលស្ស ធចញ្ញករណំ ហោតិ បរិក្ខិត្តញ្ច។ អន្តោធចញ្ញករណេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោធចញ្ញករណេ វត្ថព្ធំ។ អបរិក្ខិត្តំ ហោតិ, ហត្ថបាសា ន វិជហិតព្ធំ។ នានាកុលស្ស ធចញ្ញករណំ ហោតិ បរិក្ខិត្តញ្ច។ អន្តោធចញ្ញករណេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា ទ្វារមូលេ វា វត្ថព្ធំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្ធំ។ អបរិក្ខិត្តំ ហោតិ, ហត្ថបាសា ន វិជហិតព្ធំ។

៤៩២. ឯកកុលស្ស អារាមោ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច។ អន្តោអារាមេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោអារាមេ វត្ថព្ធំ។ អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ, ហត្ថបាសា ន វិជហិតព្ធំ។ នានាកុលស្ស អារាមោ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច។ អន្តោអារាមេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា ទ្វារមូលេ វា វត្ថព្ធំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្ធំ។ អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ, ហត្ថបាសា ន វិជហិតព្ធំ។

៤៩៣. ឯកកុលស្ស វិហារោ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច។ អន្តោវិហារេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោវិហារេ វត្ថព្ធំ។ អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ, យស្មិ វិហារេ ចីវរំ និក្ខិត្តំ ហោតិ គស្មិ វិហារេ វត្ថព្ធំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្ធំ។ នានាកុលស្ស វិហារោ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច។ យស្មិ វិហារេ ចីវរំ និក្ខិត្តំ ហោតិ គស្មិ វិហារេ វត្ថព្ធំ ទ្វារមូលេ វា, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្ធំ។ អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ , យស្មិ វិហារេ ចីវរំ និក្ខិត្តំ ហោតិ គស្មិ វិហារេ វត្ថព្ធំ, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្ធំ។

៤៩៤. ឯកកុលស្ស រុក្ខមូលំ ហោតិ, យំ មជ្ឈន្តិកេ កាលេ សមន្តា នាយា ជរតិ, អន្តោនាយាយ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោនាយាយ វត្ថព្ធំ។ នានាកុលស្ស រុក្ខមូលំ ហោតិ, ហត្ថបាសា ន វិជហិតព្ធំ។

អជ្ឈោកាសោ ឯកុបបាទោ នាម អគាមកេ អរញ្ចេ សមន្តា សត្តព្ភន្តរា ឯកុបបាទោ, គតោ បរំ នានុបបាទោ។

៤៩៥. វិប្បុរុត្តេ វិប្បុរុត្តសញ្ញិ អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ វិប្បុរុត្តេ វេមតិកោ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ វិប្បុរុត្តេ អវិប្បុរុត្តសញ្ញិ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អប្បច្ឆន្ធដេ បច្ឆន្ធដសញ្ញិ... បេ.... អវិស្សជ្ជិកេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញិ... អនដ្ឋេ នដ្ឋសញ្ញិ... អវិនដ្ឋេ វិនដ្ឋសញ្ញិ... អនដ្ឋេ ទដ្ឋសញ្ញិ... បេ.... អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញិ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

និស្សគ្គិយំ ចីវរំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិកុញ្ញតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អវិប្បុរុត្តេ វិប្បុរុត្តសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អវិប្បុរុត្តេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អវិប្បុរុត្តេ អវិប្បុរុត្តសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៤៩៦. អនាបត្តិ អន្តោអរុណេ បច្ឆន្ធវតិ, វិស្សជ្ជេតិ, នស្សតិ, វិនស្សតិ, ឧយ្ហតិ, អច្ឆិន្ទិត្វា គណ្ឌន្តិ, វិស្សាសំ គណ្ឌន្តិ, ភិក្ខុសម្មតិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឧទោសិតសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

៣. តតិយកថិនសិក្ខាបទំ

៤៩៧. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញត្រស្ស ភិក្ខុនោ អកាលចីវរំ ឧប្បន្នំ ហោតិ។ តស្ស តំ ចីវរំ កយិរមាសំ នប្បហោតិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ តំ ចីវរំ ឧស្សាបេត្វា បុនប្បនំ វិមជ្ឈតិ។ អទ្ធសា ខោ ភគវា សេនាសនចារិកំ អាហិណ្ឌុន្តោ តំ ភិក្ខុ តំ ចីវរំ ឧស្សាបេត្វា បុនប្បនំ វិមជ្ឈន្តំ។ ទិស្វាន យេន សោ ភិក្ខុ គេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុ ឯកទវោច – “កិស្ស ត្វំ, ភិក្ខុ, ឥមំ ចីវរំ ឧស្សាបេត្វា បុនប្បនំ វិមជ្ឈសិ”តិ? “ឥទំ មេ, ភន្តេ, អកាលចីវរំ ឧប្បន្នំ កយិរមាសំ នប្បហោតិ។ តេនាហំ ឥមំ ចីវរំ ឧស្សាបេត្វា បុនប្បនំ វិមជ្ឈមិ”តិ។ “អត្ថិ បន តេ, ភិក្ខុ, ចីវរបច្ចាសា”តិ? “អត្ថិ, ភគវា”តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯគស្មិ និទានេ ឯគស្មិ បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា, ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, អកាលចីវរំ បដិគ្គហេត្វា ចីវរបច្ចាសា និក្ខិបិតុ”ន្តិ។

៤៩៨. ភេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ – “ភគវតា អនុញ្ញាតំ អកាលចីវរំ បដិគ្គហេត្វា ចីវរបច្ចាសា និក្ខិបិតុ”ន្តិ អកាលចីវរានិ បដិគ្គហេត្វា អតិរេកមាសំ និក្ខិបន្តិ។ តានិ ចីវរានិ ចីវរវេសេ ភណ្ឌិកាពទ្វានិ តិដ្ឋន្តិ។ អទ្ធសា ខោ អាយស្ថា អានន្តោ សេនាសនចារិកំ អាហិណ្ឌុន្តោ តានិ ចីវរានិ ចីវរវេសេ ភណ្ឌិកាពទ្វានិ តិដ្ឋន្តេ។ ទិស្វាន ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “កស្សិមាសិ, អារុសោ, ចីវរានិ ចីវរវេសេ ភណ្ឌិកាពទ្វានិ តិដ្ឋន្តិ”តិ? “អម្ពាភំ, អារុសោ,

អកាលចីវរានិ ចីវរបច្ចាសា និក្ខិត្តានី”តិ។ “កីវចីវំ បនាវសោ, ឥមានិ ចីវរានិ និក្ខិត្តានី”តិ? “អតិរេកមាសំ, អាវុសោ”តិ។ អាយស្មា អានន្ទោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ជិ នាម ភិក្ខុ អកាលចីវំ បដិគ្គហេត្វា អតិរេកមាសំ និក្ខិបិស្សន្តី”តិ! អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ តេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯ តមត្ថំ អាវេចេសិ...បេ.... “សច្ចំ កិវ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ អកាលចីវំ បដិគ្គហេត្វា អតិរេកមាសំ និក្ខិបិស្សន្តី”តិ? “សច្ចំ, ភគវ”តិ។ វិគរហិ ពុន្ទោ ភគវ...បេ.... កថញ្ជិ នាម តេ, ភិក្ខុវេ, មោឃបុរិសា អកាលចីវំ បដិគ្គហេត្វា អតិរេកមាសំ និក្ខិបិស្សន្តី! នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៤៩៩. “និដ្ឋិតចីវរស្មី ភិក្ខុនា ឧព្ពតស្មី កថិនេ ភិក្ខុនោ បនេវ អកាលចីវំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ, អាកង្គមាណេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេតព្ភំ។ បដិគ្គហេត្វា ខិប្បមេវ កាវេតព្ភំ។ នោចស្ស បារិបូរិ, មាសបរមំ តេន ភិក្ខុនា តំ ចីវំ និក្ខិបិតព្ភំ ឧនស្ស បារិបូរិយា សតិយា បច្ចាសាយ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ [ឧត្តរិ (សិ. ស្យា.)] និក្ខិបេយ្យ, សតិយាបិ បច្ចាសាយ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥០០. និដ្ឋិតចីវរស្មីន្តិ ភិក្ខុនោ ចីវំ កតំ វា ហោតិ នដ្ឋំ វា វិនដ្ឋំ វា ទដ្ឋំ វា ចីវរាសា វា ឧបច្ចិន្នា។

ឧព្ពតស្មី កថិនេតិ អដ្ឋន្តំ មាតិកានំ អញ្ញតវាយ មាតិកាយ ឧព្ពតំ ហោតិ, សង្ខេន វា អន្តរា ឧព្ពតំ ហោតិ។

អកាលចីវំ នាម អនត្តតេ កថិនេ ឯកាទសមាសេ ឧប្បន្នំ, អត្តតេ កថិនេ សត្តមាសេ ឧប្បន្នំ, កាលេបិ អាទិស្ស ទិន្នំ, ឯតំ អកាលចីវំ នាម។

ឧប្បជ្ឈេយ្យតិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សង្ខតោ វា គណតោ វា ញាតិតោ វា មិត្តតោ វា បំសុគ្គលំ វា អត្តនោ វា ធនេន។

អាកង្គមាណេនតិ ឥច្ចមាណេន បដិគ្គហេតព្ភំ។

បដិគ្គហេត្វា ខិប្បមេវ កាវេតព្ភន្តិ ទសាហា កាវេតព្ភំ។

នោ ចស្ស បារិបូរិតិ កយិរមាទំ នប្បហោតិ។

មាសបរមំ តេន ភិក្ខុនា តំ ចីវំ និក្ខិបិតព្ភន្តិ មាសបរមតា និក្ខិបិតព្ភំ។

ឧនស្ស បារិបូរិយាតិ ឧនស្ស បារិបូរត្ថាយ។

សតិយា បច្ចាសាយាតិ បច្ចាសា ហោតិ សង្ខតោ វា គណតោ វា ញាតិតោ វា មិត្តតោ វា បំសុគ្គលំ វា អត្តនោ វា ធនេន។

តតោ ចេ ឧត្តរិ និក្ខិបេយ្យ សតិយាបិ បច្ចាសាយាតិ តទហុប្បន្នេ មូលចីវរេ បច្ចាសាចីវំ ឧប្បជ្ឈតិ, ទសាហា កាវេតព្ភំ។ ទ្វីហុប្បន្នេ មូលចីវរេ បច្ចាសាចីវំ ឧប្បជ្ឈតិ, ទសាហា កាវេតព្ភំ។ តីហុប្បន្នេ មូលចីវរេ...បេ. ... ចតុហុប្បន្នេ... បញ្ចហុប្បន្នេ... ឆាហុប្បន្នេ... សត្តាហុប្បន្នេ... អដ្ឋាហុប្បន្នេ ... នវាហុប្បន្នេ... ទសាហុប្បន្នេ មូលចីវរេ បច្ចាសាចីវំ ឧប្បជ្ឈតិ, ទសាហា កាវេតព្ភំ។ ឯកាទសេ ឧប្បន្នេ...បេ.... ទ្វាទសេ ឧប្បន្នេ... តេរសេ ឧប្បន្នេ... ចុទ្ធសេ ឧប្បន្នេ... បន្តរសេ ឧប្បន្នេ... សោឡសេ ឧប្បន្នេ... សត្តរសេ ឧប្បន្នេ... អដ្ឋរសេ ឧប្បន្នេ... ឯកូនវិសេ ឧប្បន្នេ... វិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ បច្ចាសាចីវំ ឧប្បជ្ឈតិ, ទសាហា កាវេតព្ភំ។ ឯកវិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ បច្ចាសាចីវំ ឧប្បជ្ឈតិ, នវាហា កាវេតព្ភំ។ ទ្វាវិសេ ឧប្បន្នេ...បេ.... តេវិសេ ឧប្បន្នេ... ចតុវិសេ ឧប្បន្នេ... បញ្ចវិសេ ឧប្បន្នេ... ឆត្វិសេ ឧប្បន្នេ... សត្តវិសេ ឧប្បន្នេ... អដ្ឋវិសេ ឧប្បន្នេ... ឯកូនតិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ បច្ចាសាចីវំ ឧប្បជ្ឈតិ, ឯកាហំ កាវេតព្ភំ... តិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ បច្ចាសាចីវំ ឧប្បជ្ឈតិ, តទហេវ អធិដ្ឋាតព្ភំ វិកប្បេតព្ភំ វិស្សជ្ជេតព្ភំ។ នោ ចេ អធិដ្ឋេយ្យ វា វិកប្បេយ្យ វា វិស្សជ្ជេយ្យ វា, ឯកតិសេ អរុណគ្គមនេ និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ភំ សង្ខស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ភំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, អកាលចីវំ មាសាតិក្កន្តំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ខស្ស និស្សជ្ជាមិទិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្មតោ ទម្មីតិ។

វិសភាគេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ បច្ចាសាចីវំ ឧប្បជ្ឈតិ, វត្តិយោ ច សេសា ហោតិ, ន អកាមា កាវេតព្ភំ។

៥០១. មាសាតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញី, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ មាសាតិក្កន្តេ វេមតិកោ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ មាសាតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញី និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អនធិដ្ឋិតេ អធិដ្ឋិតសញ្ញី... បេ.... អវិកហ្មិតេ វិកហ្មិតសញ្ញី... អវិស្សជ្ជិតេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញី... អនន្ទេ នន្ទសញ្ញី... អវិនន្ទេ វិនន្ទសញ្ញី... អនន្ទេ ទន្ទសញ្ញី... អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញី, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

និស្សគ្គិយំ ចីវរំ អនិស្សជ្ជិតា បរិកុញ្ញតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ មាសានតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ មាសានតិក្កន្តេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ មាសានតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញី, អនាបត្តិ។

៥០២. អនាបត្តិ អន្តោមាសេ អធិដ្ឋេតិ, វិកហ្មេតិ, វិស្សជ្ជេតិ, នស្សតិ, វិនស្សតិ, ឧប្បតិ, អច្ចិន្ទិតា គណ្ហន្តិ, វិស្សាសំ គណ្ហន្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

គតិយកចិនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

៤. បុរាណចីវរសិក្ខាបទំ

៥០៣. ភេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថតោ ឧទាយិស្ស បុរាណទុតិយិកា ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតា ហោតិ។ សា អាយស្ថតោ ឧទាយិស្ស សន្តិកេ អភិក្ខណំ អាគច្ឆតិ។ អាយស្ថាបិ ឧទាយិ តស្សា ភិក្ខុនិយា សន្តិកេ អភិក្ខណំ គច្ឆតិ។ ភេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថា ឧទាយិ តស្សា ភិក្ខុនិយា សន្តិកេ ភក្កវិស្សត្ថំ ករោតិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧទាយិ បុព្ពណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បក្កចីវរមោទាយ យេន សា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តស្សា ភិក្ខុនិយា បុរតោ អង្គជាតំ វិវិត្វា អាសនេ និសីទិ។ សាបិ ខោ ភិក្ខុនី អាយស្ថតោ ឧទាយិស្ស បុរតោ អង្គជាតំ វិវិត្វា អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧទាយិ សារត្តោ តស្សា ភិក្ខុនិយា អង្គជាតំ ឧបនិដ្ឋាយិ។ តស្ស អសុចិ មុច្ចិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧទាយិ តំ ភិក្ខុនី ឯកទរោច – “គច្ឆ, ភគិនី, ឧទកំ អាហរ, អន្តរាសកំ ជោវិស្សាមិ”តិ។ “អាហរយ្យ, អហមេវ ជោវិស្សាមិ”តិ តំ អសុចិ ឯកទេសំ មុខេន អគ្គហេសិ ឯកទេសំ អង្គ ជាតេ បក្ខិបិ។ សា ភេន គព្ពំ គណ្ហិ ភិក្ខុនិយោ ឯវមាហំសុ – “អព្រហ្មចារិនី អយំ ភិក្ខុនី, គព្ពិនី”តិ។ “នាហំ, អយ្យេ, អព្រហ្មចារិនី”តិ ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ ភិក្ខុនិយោ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថព្ធិ នាម អយ្យោ ឧទាយិ ភិក្ខុនិយា បុរាណចីវរំ ជោវាបេស្សតិ”តិ! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនំ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថព្ធិ នាម អាយស្ថា ឧទាយិ ភិក្ខុនិយា បុរាណចីវរំ ជោវាបេស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឧទាយិ អនេកបរិយាយេន វិគរហិតា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ... បេ.... “សច្ចំ កិវ ភ្នំ, ឧទាយិ, ភិក្ខុនិយា បុរាណចីវរំ ជោវាបេសិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវ”តិ។ “ញាតិកា តេ, ឧទាយិ, អញ្ញាតិកា”តិ? “អញ្ញាតិកា, ភគវ”តិ។ “អញ្ញាតកោ, មោយបុរិស, អញ្ញាតិ កាយ ន ជានាតិ បតិរូបំ វា អប្បតិរូបំ វា បាសាទិកំ វា អបាសាទិកំ វា។ តត្ថ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, អញ្ញាតិ កាយ ភិក្ខុនិយា បុរាណចីវរំ ជោវាបេស្សសិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

៥០៤. “យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា បុរាណចីវរំ ជោវាបេយ្យ វា រជាបេយ្យ វា អាគោដាបេយ្យ វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ”ន្តិ។

៥០៥. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ... បេ.... ភិក្ខុតិ... បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

អញ្ញាតិកា នាម មាតិកោ វា បិតិកោ វា យាវ សក្កមា បិតាមហយុតា អសម្ពុទ្ធ។

ភិក្ខុនី នាម ឧភតោសដ្ឋេ ឧបសម្បន្នា។

បុរាណចីវរំ នាម សកិ និវត្ថម្យិ សកិ បារុតម្យិ។

ជោវាតិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជោតំ និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ រជាតិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ រត្តំ និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ អាគោដេហិតិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សកិ បាណិប្បហរំ វា មុត្តរុប្បហរំ វា ទិន្នេ និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ... បេ.... ឥទំ

មេ, ភន្តេ, បុរាណចីវរំ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ជោវាបេតិ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ... បេ.... ទ
ទេយ្យាតិ... បេ.... ទទេយ្យន្តិ... បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មីតិ។

៥០៦. អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ ជោវាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិក
សញ្ញី បុរាណចីវរំ ជោវាបេតិ រជាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ
ជោវាបេតិ អាគោដាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ ជោវាបេតិ
រជាបេតិ អាគោដាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទ្វិន្ទ ទុក្ខដានំ។

អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ រជាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី
បុរាណចីវរំ រជាបេតិ អាគោដាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ រ
ជាបេតិ ជោវាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ រជាបេតិ
អាគោដាបេតិ ជោវាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទ្វិន្ទ ទុក្ខដានំ។

អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ អាគោដាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី
បុរាណចីវរំ អាគោដាបេតិ ជោវាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ
អាគោដាបេតិ រជាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី បុរាណចីវរំ
អាគោដាបេតិ ជោវាបេតិ រជាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទ្វិន្ទ ទុក្ខដានំ។

អញ្ញាតិកាយ វេមតិកោ... បេ.... អញ្ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី... បេ.... អញ្ញស្ស បុរាណចីវរំ ជោវាបេតិ,
អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ និសីទនបច្ចត្តរណំ ជោវាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឯកតោឧបសម្មន្ទាយ ជោវាបេតិ,
អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញាតិកាយ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។
ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

៥០៧. អនាបត្តិ ញាតិកាយ ជោវន្តិយា អញ្ញាតិកា ទុតិយា ហោតិ, អវុត្តា ជោវតិ, អបរិកុត្តំ ជោវាបេតិ,
ចីវរំ បបេត្វា អញ្ញំ បរិក្ខារំ ជោវាបេតិ, សិក្ខមានាយ, សាមណេរិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បុរាណចីវរំសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

៥. ចីវរំបដិគ្គហណសិក្ខាបទំ

៥០៨. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្តកនិវាបេ។ ភេន ខោ បន សមយេន
ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី សាវត្ថិយំ វិហរតិ។ អថ ខោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សា
វត្ថី បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ចាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តា យេន អន្ទវនំ ភេនុបសង្កមិ ទិវា
វិហរាយ។ អន្ទវនំ អដ្ឋោគាហេត្វា អញ្ញតរស្មី រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសិទិ។ ភេន ខោ បន សមយេន ចោរា កក
កម្មា ការិវិជិត្វា មំសំ គហេត្វា អន្ទវនំ បរិសិស្ស។ អន្ទសា ខោ ចោរតាមណិកោ ឧប្បលវណ្ណំ ភិក្ខុនី អញ្ញតរស្មី រុក្ខ
មូលេ ទិវាវិហារំ និសិទ្ធំ។ ទិស្វានស្ស ឯកទហោសិ – “សចេ មេ បុត្តភាគុកា បស្សិស្សន្តិ វិហេបិស្សន្តិ ឥមំ
ភិក្ខុនី” ត្តិ អញ្ញេន មគ្គេន អគមាសិ។ អថ ខោ សោ ចោរតាមណិកោ មំសេ បក្កេ វរមំសានិ គហេត្វា បណ្ណបុដ្ឋ
[បណ្ណេន បុដ្ឋ (ស្យា.)] ពន្ធិត្វា ឧប្បលវណ្ណាយ ភិក្ខុនិយា អវិទូរេ រុក្ខេ អាសត្តេត្វា – “យោ បស្សតិ សមណោ វា
ព្រាហ្មណោ វា ទិន្ទុយេវ ហរតូ” តិ, វត្វា បក្កាមិ។ អស្សោសិ ខោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា តស្ស ចោ
រតាមណិកស្ស ឥមំ វាចំ ភាសមានស្ស។ អថ ខោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី តំ មំសំ គហេត្វា ឧបស្សយំ អគមាសិ។ អថ
ខោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី តស្សា រត្ថិយា អច្ចយេន តំ មំសំ សម្បាទេត្វា ឧត្តរាសង្កេន ភណ្ឌិកំ ពន្ធិត្វា វេហាសំ
អព្ពត្តន្តា វេឡុវនេ បច្ចដ្ឋាសិ **[បច្ចបដ្ឋាសិ (?)]**។

ភេន ខោ បន សមយេន ភគវា តាមំ បិណ្ឌាយ បរិដ្ឋោ ហោតិ។ អាយស្ថា ឧទាយិ ឱហិយ្យកោ ហោតិ វិហា
រចាលោ។ អថ ខោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី យេនាយស្ថា ឧទាយិ ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ថន្តំ ឧទាយិ
ឯកទរោច – “កហំ, ភន្តេ, ភគវា” តិ? “បរិដ្ឋោ, ភគិនិ, ភគវា តាមំ បិណ្ឌាយ” តិ។ “ឥមំ, ភន្តេ, មំសំ ភគវតោ
ទេហី” តិ។ “សន្តប្បិកោ តយា, ភគិនិ, ភគវា មំសេន។ សចេ មេ ត្វំ អន្តរាសកំ ទទេយ្យាសិ, ឯវ អហម្បិ
សន្តប្បិកោ ភវេយ្យ អន្តរាសកេនា” តិ។ “មយំ ខោ, ភន្តេ, មាតុកាមា នាម កិច្ចលាភា។ ឥទព្វ មេ អន្តិមំ
បញ្ចមំ ចីវរំ នាហំ ទស្សាមិ” តិ។ “សេយ្យថាបិ, ភគិនិ, បុរិសោ ហត្ថិ ទត្វា កច្ឆេ សដ្ឋេយ្យ **[វិស្សដ្ឋេយ្យ (ស្យា.)]** ឯវ
មេវ ខោ ត្វំ ភគិនិ ភគវតោ មំសំ ទត្វា មយិ អន្តរាសកេ សដ្ឋសិ” តិ **[អន្តរាសកំ ន សដ្ឋសិ តិ (ក.), មយំ**

អន្តរាសក់ វិស្សជ្ជហិតិ (ស្យា.)។ អថ ខោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី អាយស្ថតា ឧទាយិនា និប្បិទ្ធិយមាណា អន្តរាសក់ ទត្វា ឧបស្សយំ អគមាសិ។ ភិក្ខុនីយោ ឧប្បលវណ្ណាយ ភិក្ខុនីយា បត្តចីវរំ បដិគ្គណ្ហន្តិយោ ឧប្បលវណ្ណំ ភិក្ខុនី ឯតទវោចុំ – “កហំ តេ, អយ្យេ, អន្តរាសកោ”តិ? ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ។ ភិក្ខុនីយោ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អយ្យោ ឧទាយិ ភិក្ខុនីយា ចីវរំ បដិគ្គហេស្សតិ កិច្ចលាភោ មាតុគាមោ”តិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនីយោ ភិក្ខុនំ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្ថា ឧទាយិ ភិក្ខុនីយា ចីវរំ បដិគ្គហេស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឧទាយិ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភក្កតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ... បេ.... “សច្ចំ កិវ ត្វំ, ឧទាយិ, ភិក្ខុនីយា ចីវរំ បដិគ្គហេសិ”តិ? “សច្ចំ , ភក្កវា”តិ។ “ញាតិកា តេ, ឧទាយិ, អញ្ញាតិកា”តិ? “អញ្ញាតិកា, ភក្កវា”តិ។ “អញ្ញាតកោ, មោយបុរិស, អញ្ញាតិកាយ ន ជានាតិ បតិរូបំ វា អប្បតិរូបំ វា សន្តំ វា អសន្តំ វា។ តត្ថ នាម ត្វំ, មោយបុរិស, អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនីយា ហត្ថតោ ចីវរំ បដិគ្គហេស្សសិ! នេតំ មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥០៩. “យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនីយា ហត្ថតោ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

ឯវញ្ជិទំ ភក្កតោ ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

៥១០. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ កុក្កច្ឆាយន្តា ភិក្ខុនីនំ បារិវត្តកចីវរំ ន បដិគ្គណ្ហន្តិ។ ភិក្ខុនីយោ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អយ្យា អម្ពាភំ បារិវត្តកចីវរំ ន បដិគ្គហេស្សន្តិ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តាសំ ភិក្ខុនីនំ ឧជ្ឈាយន្តីនំ ខិយ្យន្តីនំ វិបាចេន្តីនំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ភក្កតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ អថ ខោ ភក្កវា ឯតស្មិ និទានេ ឯតស្មិ បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, បញ្ចន្តំ បារិវត្តកំ បដិគ្គហេតុំ – ភិក្ខុស្ស, ភិក្ខុនីយា, សិក្ខាមាណាយ, សាមណេរស្ស, សាមណេរិយា។ អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, ឥ មេសំ បញ្ចន្តំ បារិវត្តកំ បដិគ្គហេតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ។

៥១១. “យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនីយា ហត្ថតោ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥១២. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ... បេ.... ភិក្ខុតិ... បេ.... អយំ ឥមស្មិ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

អញ្ញាតិកា នាម មាតិកោ វា បិគិកោ វា យាវ សក្កមា បិគាមហយុតា អសម្ពទ្ធា។

ភិក្ខុនី នាម ឧភតោសង្ខេ ឧបសម្បន្នា។

ចីវរំ នាម ឆន្ទំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ វិកប្បនុបកំ បច្ចិមំ។

អញ្ញត្រ បារិវត្តកាតិ បបេត្វា បារិវត្តកំ។

បដិគ្គណ្ហាតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ... បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនីយា ហត្ថតោ បដិគ្គហិតំ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ... បេ.... ទទេយ្យាតិ... បេ.... ទ ទេយ្យន្តិ... បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មីតិ។

៥១៣. អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតិកាយ វេមតិកោ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញិ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

ឯកតោឧបសម្បន្នាយ ហត្ថតោ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៥១៤. អនាបត្តិ ញាតិកាយ, បារីត្តកំ បរិត្តេន វា វិបុលំ, វិបុលេន វា បរិត្តំ, ភិក្ខុ វិស្សាសំ គណ្ហាតិ, តាវកាលិកំ គណ្ហាតិ , ចីវរំ បបេត្វា អញ្ញំ បរិក្ខារំ គណ្ហាតិ, សិក្ខមានាយ, សាមណេវិយា, ឧប្បត្តកស្ស, អាទិ កម្មិកស្សតិ។

ចីវរបដិក្កហណសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

៦. អញ្ញាតកវិញ្ញាតិសិក្ខាបទំ

៥១៥. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ ។ ភេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ បង្កោ [បង្កោ (ស្យា. ក.)] ហោតិ ធម្មិ កថំ កាតុំ។ អថ ខោ អញ្ញាតហេ សេដ្ឋិបុត្តោ យេនាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភេនុបសង្កមិ ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ នីសិទិ។ ឯកមន្តំ នីសិទ្ធិំ ខោ តំ សេដ្ឋិបុត្តំ អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ធម្មិយា កថាយ សន្ធិស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ សោ សេដ្ឋិបុត្តោ អាយស្មតា ឧបនន្ទេន សក្យបុត្តេន ធម្មិយា កថាយ សន្ធិស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – “វទេយ្យាថ, ភន្តេ, យេន អត្ថោ បដិពលា មយំ អយ្យស្ស ទាតុំ យទិទំ ចីវរបិណ្ឌបាត សេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ”ន្តិ។ “សចេ មេ ភ្នំ, អាវុសោ, ទាតុកាមោសិ, ឥតោ ឯកំ សាដកំ ទេហិ”តិ។ “អម្ពា ខោ, ភន្តេ, កុលបុត្តានំ កិស្មិ វិយ ឯកសាដកំ គន្តំ, អាគមេហិ, ភន្តេ, យាវ យំ គច្ឆាមិ។ យំ គតោ គតោ វា ឯកំ សាដកំ បហិណិស្សាមិ គតោ វា សុន្ទរតរ”ន្តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ សេដ្ឋិបុត្តំ ឯតទវោច “សចេ មេ ភ្នំ អាវុសោ ទាតុកាមោសិ ឥតោ ឯកំ សាដកំ ទេហិ”តិ។ អម្ពា ខោ ភន្តេ កុលបុត្តានំ កិស្មិ វិយ ឯកសាដកំ គន្តំ, អាគមេហិ ភន្តេ យាវ យំ គច្ឆាមិ, យំ គតោ គតោ វា ឯកំ សាដកំ បហិណិស្សាមិ គតោ វា សុន្ទរតរន្តិ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ សេដ្ឋិបុត្តំ ឯតទវោច “សចេ មេ ភ្នំ អាវុសោ ទាតុកាមោសិ, ឥតោ ឯកំ សាដកំ ទេហិ”តិ។ អម្ពា ខោ ភន្តេ កុលបុត្តានំ កិស្មិ វិយ ឯកសាដកំ គន្តំ, អាគមេហិ ភន្តេ យាវ យំ គច្ឆាមិ, យំ គតោ គតោ វា ឯកំ សាដកំ បហិណិស្សាមិ គតោ វា សុន្ទរតរន្តិ។ “កី បន គយា, អាវុសោ, អទាតុកាមេន បវាវិតេន យំ ភ្នំ បវាវេត្វា ន ទេសិ”តិ។

អថ ខោ សោ សេដ្ឋិបុត្តោ អាយស្មតា ឧបនន្ទេន សក្យបុត្តេន និប្បិឡិយមាណោ ឯកំ សាដកំ ទត្វា អគមាសិ។ មនុស្សា តំ សេដ្ឋិបុត្តំ ឯតទវោច – “កិស្ស ភ្នំ អយ្យោ ឯកសាដកោ អាគច្ឆសិ”តិ? អថ ខោ សោ សេដ្ឋិបុត្តោ តេសំ មនុស្សានំ ឯតមត្តំ អាវោចេសិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “មហិច្ឆា ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា អសន្តដ្ឋា។ នយិមេសំ សុករា ធម្មនិមន្តនាបិ កាតុំ [នយិមេ សុករា ធម្មនិមន្តនាយបិ កាតុំ (ស្យា.)]។ កថញ្ជិ នាម សេដ្ឋិបុត្តេន ធម្មនិមន្តនាយ កយិរមាណាយ សាដកំ គហេស្សន្តិ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ សេដ្ឋិបុត្តំ ចីវរំ វិញ្ញាបេស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ ភ្នំ, ឧបនន្ទ, សេដ្ឋិបុត្តំ ចីវរំ វិញ្ញាបេសិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវ”តិ។ “ញាតកោ តេ, ឧបនន្ទ, អញ្ញាតកោ”តិ? “អញ្ញាតកោ, ភគវ”តិ។ “អញ្ញាតកោ, មោយបុរិស, អញ្ញាតកស្ស ន ជានាតិ បតិរូបំ វា អប្បតិរូបំ វា សន្តំ វា អសន្តំ វា។ គត្ថ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, អញ្ញាតកំ សេដ្ឋិបុត្តំ ចីវរំ វិញ្ញាបេស្សសិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥១៦. “យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតកំ គហបតិ វា គហបតានិ វា ចីវរំ វិញ្ញាបេស្ស, និស្សត្តិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

ឯវញ្ញំ ភគវតា ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

៥១៧. ភេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ សាកេតា សាវត្ថិ ២ អន្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ អន្តរា មគ្គេ ចោរា និក្ខមិត្វា តេ ភិក្ខុ អច្ឆិទ្ធិសុ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ អញ្ញាតកំ គហបតិ វា គហបតានិ វា ចីវរំ វិញ្ញាបេសុ”ន្តិ, កុក្កចាយន្តា ន វិញ្ញាបេសុ។ យថានគ្គារ សាវត្ថិ គន្ធា ភិក្ខុ អភិវាទេន្តិ។ ភិក្ខុ ឯវមាហំសុ – “សុន្ទរា ខោ ឥមេ, អាវុសោ, អាជីវកា យេ ឥមេ ភិក្ខុសុ អភិវាទេន្តិ”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ – “ន មយំ, អាវុសោ, អាជីវកា, ភិក្ខុ មយ”ន្តិ។ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧបាលិ ឯតទវោច – “ឥដ្ឋាវុសោ ឧបាលិ, ឥមេ អនុយុញ្ញាហិ”តិ។ អថ ខោ អាយស្មតា ឧបាលិនា អនុយុញ្ញិយមាណោ តេ ភិក្ខុ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ។ អថ ខោ អាយស្មា ឧបាលិ តេ ភិក្ខុ អនុយុញ្ញិត្វា ភិក្ខុ ឯតទវោច – “ភិក្ខុ ឥមេ, អាវុសោ។ ទេថ នេសំ ចីវរានី”តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម ភិក្ខុ នគ្គា អាគច្ឆិស្សន្តិ! ននុ នាម

គឺឈោរ វា បណ្តើរ វា បដិច្ចាទេស្វា អាគន្ធព្វ”ន្តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ តេ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភកវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ អថ ខោ ភកវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, អច្ឆិន្ទចីវរស្ស វា នដ្ឋចីវរស្ស វា អញ្ញាតកំ គហបតី វា គហបតានី វា ចីវរំ វិញ្ញាបេតុំ។ យំ អាវាសំ បបមំ ឧបគច្ឆតិ, សចេ តត្ថ ហោតិ សង្ឃស្ស វិហារចីវរំ វា ឧត្តរត្ថរណំ វា ភូមត្ថរណំ វា ភិសិច្ឆរិ វា, តំ គហេត្វា បារុបិកុំ លភិក្ខា ឱទហិស្សាមិ”តិ ។ នោ ចេ ហោតិ សង្ឃស្ស វិហារចីវរំ វា ឧត្តរត្ថរណំ វា ភូមត្ថរណំ វា ភិសិច្ឆរិ វា គឺឈោរ វា បណ្តើរ វា បដិច្ចាទេស្វា អាគន្ធព្វ; ន ភ្លេវ នគ្រេន អាគន្ធព្វ។ យោ អាគន្ធព្វយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, តមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥១៨. “យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតកំ គហបតី វា គហបតានី វា ចីវរំ វិញ្ញាបេយ្យ, អញ្ញត្រ សមយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ តតាយំ សមយោ – អច្ឆិន្ទចីវរោ វា ហោតិ ភិក្ខុ នដ្ឋចីវរោ វា។ អយំ តត សមយោ”តិ។

៥១៩. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ តមស្មី អត្ថេ អធិប្បោតោ ភិក្ខុតិ។

អញ្ញាតកោ នាម មាតិកោ វា បិតិកោ វា យាវ សត្តមា បិតាមហយុតា អសម្ពុទ្ធោ។

គហបតិ នាម យោ កោចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

គហបតានី នាម យា កាចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

ចីវរំ នាម ឆន្ទំ ចីវរានំ អញ្ញាតរំ ចីវរំ វិកប្បនុបកំ បច្ឆិមំ។

អញ្ញត្រ សមយាតិ បបេត្វា សមយំ។

អច្ឆិន្ទចីវរោ នាម ភិក្ខុស្ស ចីវរំ អច្ឆិន្ទំ ហោតិ វាជូហិ វា ចោរេហិ វា ធុត្តេហិ វា, យេហិ កេហិចិ វា អច្ឆិន្ទំ ហោតិ។

នដ្ឋចីវរោ នាម ភិក្ខុស្ស ចីវរំ អគ្គិនា វា ទដ្ឋំ ហោតិ, ឧទកេន វា វុទ្ធាំ ហោតិ, ឧន្ទរេហិ វា ឧបចិកាហិ វា ខាយិកំ ហោតិ, បរិភោគជិណ្ឌំ វា ហោតិ។

អញ្ញត្រ សមយា វិញ្ញាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... តទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ អញ្ញាតកំ គហបតិកំ, អញ្ញត្រ សមយា វិញ្ញាបិកំ, និស្សគ្គិយំ។ តមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិគិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យត្តិ...បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មិតិ។

៥២០. អញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញិ, អញ្ញត្រ សមយា, ចីវរំ វិញ្ញាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតកេ វេមតិកោ, អញ្ញត្រ សមយា, ចីវរំ វិញ្ញាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតកេ ញាតកសញ្ញិ, អញ្ញត្រ សមយា, ចីវរំ វិញ្ញាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតកេ ញាតកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៥២១. អនាបត្តិ សមយេ, ញាតកានំ, បរិវិតានំ, អញ្ញស្សតាយ, អត្ថនោ ធនេន, ឧម្ពត្តកស្ស, អាទិ កម្មិកស្សាតិ។

អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

៧. តតុត្តវិសិក្ខាបទំ

៥២២. ភេន សមយេន ពុទ្ធោ ភកវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ អច្ឆិន្ទចីវរកេ ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្វា ឯវ វទន្តិ – “ភកវតា, អាវុសោ, អនុញ្ញាតំ – ‘អច្ឆិន្ទចីវរស្ស វា នដ្ឋចីវរស្ស វា អញ្ញាតកំ គហបតី វា គហបតានី វា ចីវរំ វិញ្ញាបេតុំ’; វិញ្ញាបេថ, អាវុសោ, ចីវរំ”ន្តិ។

“អលំ, អារុសោ, លទ្ធី អម្ពេហិ ចីវរ”ន្តិ។ “មយំ អាយស្កន្តានំ វិញ្ញាបេមា”តិ។ “វិញ្ញាបេថ, អារុសោ”តិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ គហបតិកេ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯតទវោថុ – “អច្ឆិន្ទចីវរកា, អារុសោ, ភិក្ខុ អាគតា។ ទេថ នេសំ ចីវរានី”តិ, ពហុំ ចីវរំ វិញ្ញាបេសុំ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ សភាយំ និសិន្នោ អញ្ញតរំ បុរិសំ ឯតទវោថ – “អច្ឆិន្ទចីវរកា អយ្យោ ភិក្ខុ អាគតា។ តេសំ មយា ចីវរំ ទិន្ន”ន្តិ។ សោបិ ឯវមាហ – “មយាបិ ទិន្ន”ន្តិ។ អបរោបិ ឯវមាហ – “មយាបិ ទិន្ន”ន្តិ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ន មគ្គំ ជានិត្វា ពហុំ ចីវរំ វិញ្ញាបេស្សន្តិ, ទុស្សវាណិជ្ជំ វា សមណា សក្យបុត្តិយា កវិស្សន្តិ, បគ្គាហិកសាលំ **[បដគ្គាហិកសាលំ (?)]** វា បសាវេស្សន្តិ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ ន មគ្គំ ជានិត្វា ពហុំ ចីវរំ វិញ្ញាបេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមគ្គំ អាហោចេសុំ... បេ.... “សច្ចំ កិរ តុម្ពេ, ភិក្ខុវេ, ន មគ្គំ ជានិត្វា ពហុំ ចីវរំ វិញ្ញាបេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា... បេ.... កថញ្ជិ នាម តុម្ពេ, មោឃបុរិសា, ន មគ្គំ ជានិត្វា ពហុំ ចីវរំ វិញ្ញាបេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្តានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវព្វ បន, ភិក្ខុវេ, តមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥២៣. “តព្វេ អញ្ញតកោ គហបតិ វា គហបតានី វា ពហុហិ ចីវរេហិ អភិហដ្ឋំ បរាវយ្យ សន្តរុត្តរបរមំ តេន ភិក្ខុនា តតោ ចីវរំ សាទិតព្ពុំ។ តតោ ថេ ឧត្តរិ សាទិយេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥២៤. តព្វេតិ អច្ឆិន្ទចីវរកំ ភិក្ខុំ។

អញ្ញតកោ នាម មាតិកោ វា បិតិកោ វា យាវ សត្តមា បិតាមហយុកា អសម្ពុទ្ធោ។

គហបតិ នាម យោ កោចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

គហបតានី នាម យា កាចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

ពហុហិ ចីវរេហិតិ ពហុកេហិ ចីវរេហិ។

អភិហដ្ឋំ បរាវយ្យតិ យាវតកំ ឥច្ឆសិ តាវតកំ គណ្ហាហិតិ។

សន្តរុត្តរបរមំ តេន ភិក្ខុនា តតោ ចីវរំ សាទិតព្ពុន្តិ សចេ តីណិ នដ្ឋានី ហោន្តិ ទ្វេ សាទិតព្ពានិ, ទ្វេ នដ្ឋានី ឯកំ សាទិតព្ពុំ, ឯកំ នដ្ឋំ ន កិញ្ចិ សាទិតព្ពុំ។

តតោ ថេ ឧត្តរិ សាទិយេយ្យតិ តតុត្តរិ វិញ្ញាបេតិ, បយោគេ ទុក្ខដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវព្វ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ... បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ អញ្ញតកំ គហបតិកំ ឧបសង្កម្មិត្វា តតុត្តរិ វិញ្ញាបិតំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិតិ... បេ.... ទ ទេយ្យាតិ... បេ.... ទទេយ្យន្តិ... បេ.... អាយស្កតោ ទម្មិតិ។

៥២៥. អញ្ញតកេ អញ្ញតកសញ្ញិ តតុត្តរិ ចីវរំ វិញ្ញាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញតកេ វេមតិកោ តតុត្តរិ ចីវរំ វិញ្ញាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញតកេ ញ្ញតកសញ្ញិ តតុត្តរិ ចីវរំ វិញ្ញាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

ញ្ញតកេ អញ្ញតកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញ្ញតកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញ្ញតកេ ញ្ញតកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៥២៦. អនាបត្តិ – “សេសកំ អាហវិស្សាមី”តិ ហរន្តោ គច្ឆតិ, “សេសកំ តុយ្ហេវ ហោតូ”តិ ទេន្តិ, ន អច្ឆិន្ទ ការណា ទេន្តិ, ន នដ្ឋការណា ទេន្តិ, ញ្ញតកានំ, បរាវិកានំ, អត្តនោ ធនេន, ឧម្ពុត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សតិ។

តតុត្តរិសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

៥២៧. គេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ បជាបតី ឯតទវោច – “អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្យាមី”តិ។ អស្សោសិ ខោ អញ្ញតរោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ គស្ស បុរិសស្ស ឥមំ វាចំ ភាសមានស្ស។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ យេនាយស្មា ឧបនន្តោ សក្យបុត្តោ គេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – “មហាបុញ្ញោសិ ភ្នំ, អារុសោ ឧបនន្ត, អមុកស្មី ឱកាសេ អញ្ញតរោ បុរិសោ បជាបតី ឯតទវោច – “អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្យាមី”តិ។ “អត្តារុសោ, មំ សោ ឧបដ្ឋាកោ”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឧបនន្តោ សក្យបុត្តោ យេន សោ បុរិសោ គេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ បុរិសំ ឯតទវោច – “សច្ចំ កិរ មំ ភ្នំ, អារុសោ, ចីវរេន អច្ឆាទេតុកាមោសិ”តិ? “អបិ មេយ្យ, ឯវំ ហោតិ – ‘អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្យាមី’”តិ។ “សចេ ខោ មំ ភ្នំ, អារុសោ, ចីវរេន អច្ឆាទេតុកាមោសិ, ឯវុបេន ចីវរេន អច្ឆាទេហិ។ ក្យាហំ គេន អច្ឆន្ទោបិ ករិស្សាមិ យាហំ ន បរិកុញ្ញិស្សាមី”តិ។

អថ ខោ សោ បុរិសោ ឧជ្ឈាយតិ ឱយ្យតិ វិបាចេតិ – “មហិច្ឆា ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា អសន្តដ្ឋា។ នយិមេ សុករា ចីវរេន អច្ឆាទេតុ។ កថញ្ញិ នាម អយ្យោ ឧបនន្តោ មយា បុព្ពេ អប្បវារិតោ មំ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិស្សតី”តិ! អស្សោសំ ខោ ភិក្ខុ គស្ស បុរិសស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ឱយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ គេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... គេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម អាយស្មា ឧបនន្តោ សក្យបុត្តោ បុព្ពេ អប្បវារិតោ គហបតីកំ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិស្សតី”តិ! អថ ខោ គេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសំ ...បេ.... “សច្ចំ កិរ ភ្នំ, ឧបនន្ត, បុព្ពេ អប្បវារិតោ គហបតីកំ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ “ញាតកោ គេ, ឧបនន្ត, អញ្ញតកោ”តិ? “អញ្ញតកោ, ភគវា”តិ។ “អញ្ញតកោ, មោយបុរិស, អញ្ញតកស្ស ន ជានាតិ បតិរូបំ វា អប្បតិរូបំ វា សន្តំ វា អសន្តំ វា។ តត្ថ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, បុព្ពេ អប្បវារិតោ អញ្ញតកំ គហបតីកំ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិស្សសិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្មានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥២៨. “ភិក្ខុ បនេវ ឧទ្ទិស្ស អញ្ញតកស្ស គហបតិស្ស វា គហបតានិយា វា ចីវរេតាបន្តំ **[ចីវរេតាបន្តំ (ស្សា.)]** ឧបក្ខដំ ហោតិ – ‘ឥមិនា ចីវរេតាបន្តេន ចីវរំ ចេតាបេត្វា ឥត្ថន្ទាមំ ភិក្ខុ ចីវរេន អច្ឆាទេស្យាមី’តិ; តត្រ ចេ សោ ភិក្ខុ បុព្ពេ អប្បវារិតោ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជេយ្យ – ‘សាធុ វត មំ អាយស្មា ឥមិនា ចីវរេតាបន្តេន ឯវរូបំ វា ឯវរូបំ វា ចីវរំ ចេតាបេត្វា អច្ឆាទេហិ’តិ, កល្យាណកម្មតំ ឧបាទាយ, និស្សត្ថិយំ បាចិត្តិយ”ត្ថិ។

៥២៩. ភិក្ខុ បនេវ ឧទ្ទិស្សាតិ ភិក្ខុស្សត្ថាយ, ភិក្ខុ អារម្មណំ ករិច្ឆា, ភិក្ខុ អច្ឆាទេតុកាមោ។

អញ្ញតកោ នាម មាតិគោ វា បិតិគោ វា យាវ សត្តមា បិតាមហយុកា អសម្ពុទ្ធា។

គហបតិ នាម យោ កោចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

គហបតានី នាម យា កោចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

ចីវរេតាបន្តំ នាម ហិរញ្ញំ វា សុវណ្ណំ វា មុត្តា វា មណិ វា បវាឡោ វា ផលិកោ វា បដកោ វា សុត្តំ វា កប្បាសោ វា។

ឥមិនា ចីវរេតាបន្តេនាតិ បច្ចុប្បដ្ឋិគេន។

ចេតាបេត្វាតិ បរិវត្តេត្វា។

អច្ឆាទេស្យាមីតិ ទស្សាមិ។

តត្រ ចេ សោ ភិក្ខុតិ យំ ភិក្ខុ ឧទ្ទិស្ស ចីវរេតាបន្តំ ឧបក្ខដំ ហោតិ សោ ភិក្ខុ។

បុព្ពេ អប្បវារិតាតិ បុព្ពេ អរុត្តោ ហោតិ – “កិទិសេន គេ, ភន្តេ, ចីវរេន អត្តោ, កិទិសំ គេ ចីវរំ ចេតាបេមី”តិ?

ឧបសង្កមិត្វាតិ យំ គន្ធា យត្ថ កត្ថចិ ឧបសង្កមិត្វា ។

ចីវរ វិកប្ប អាបជ្ជេយ្យាតិ អាយតំ វា ហោតុ វិត្ថតំ វា អប្បិតំ វា សណ្តំ វា។

ឥមិនា ចីវរចេតាបន្នេនាតិ បច្ចបដ្ឋិតេន។

ឯវរូបំ វា ឯវរូបំ វាតិ។ អាយតំ វា វិត្ថតំ វា អប្បិតំ វា សណ្តំ វា។

ចេតាបេត្វាតិ បរិវត្តេត្វា។

អច្ឆាទេហិតិ ទទ្ទេហិ។

កល្យាណកម្មតំ ឧបាទាយាតិ សាធិតិកោ [សាធិតិកោ (ស្យា.)] មហាគ្យតិកោ។ ឥស្ស វចនេន អាយតំ វា វិត្ថតំ វា អប្បិតំ វា សណ្តំ វា ចេតាបេតិ, បយោគេ ទុក្ខដំ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ បុព្វេ អប្បវាវិតោ អញ្ញាតកំ គហបតិកំ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបន្តំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ...បេ.... ទ ទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មិតិ។

៥៣០. អញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញិ បុព្វេ អប្បវាវិតោ គហបតិកំ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតកេ វេមតិកោ បុព្វេ អប្បវាវិតោ គហបតិកំ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតកេ ញាតកសញ្ញិ បុព្វេ អប្បវាវិតោ គហបតិកំ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញាតកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញាតកេ ញាតកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៥៣១. អនាបត្តិ ញាតកានំ, បរិវិតានំ, អញ្ញស្សតាយ, អត្តនោ ធនេន, មហាគ្យំ ចេតាបេតុកាមស្ស អប្បគ្យំ ចេតាបេតិ, ឧម្ពត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឧបក្ខដសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

៩. ទុតិយឧបក្ខដសិក្ខាបទំ

៥៣២. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតោ បុរិសោ អញ្ញតរំ បុរិសំ ឯតទវោច – “អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមី”តិ។ សោបិ ឯវមាហ – “អហម្បិ អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមី”តិ។ អស្សោសិ ខោ អញ្ញតោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ តេសំ បុរិសានំ ឥមំ កថាសល្លាបំ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ យេនាយស្ថា ឧបនន្តោ សក្យបុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ថន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – “មហាបុញ្ញោសិ ភ្នំ, អាវុសោ ឧបនន្ត។ អមុកស្មិ ឱកាសេ អញ្ញតោ បុរិសោ អញ្ញតរំ បុរិសំ ឯតទវោច – ‘អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមី’តិ។ សោបិ ឯវមាហ – ‘អហម្បិ អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមី’តិ។ ‘អត្ថាវុសោ, មំ តេ ឧបដ្ឋាកា’តិ។

អថ ខោ អាយស្ថា ឧបនន្តោ សក្យបុត្តោ យេន តេ បុរិសោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តេ បុរិសេ ឯតទវោច – “សច្ចំ កិរី មំ តុម្ពេ, អាវុសោ, ចីវរេហិ អច្ឆាទេតុកាមាត្ថា”តិ? “អបិ នយ្យ, ឯវំ ហោតិ – ‘អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេហិ អច្ឆាទេស្សាមា’”តិ។ “សចេ ខោ មំ តុម្ពេ, អាវុសោ, ចីវរេហិ អច្ឆាទេតុកាមាត្ថ, ឯវុបេន ចីវរេន អច្ឆាទេថ, ក្យាហំ តេហិ អច្ឆន្តោបិ ករិស្សាមិ, យានាហំ ន បរិភុត្តិស្សាមិ”តិ។ អថ ខោ តេ បុរិសោ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “មហិច្ឆា ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា អសន្តដ្ឋា។ នយិមេ សុករា ចីវរេហិ អច្ឆាទេតុកំ កថេត្តិ នាម អយ្យោ ឧបនន្តោ អម្ពេហិ បុព្វេ អប្បវាវិតោ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិស្សតិ”តិ!

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ បុរិសានំ ឧដ្ឋាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថេត្តិ នាម អាយស្ថា ឧបនន្តោ សក្យបុត្តោ បុព្វេ អប្បវាវិតោ គហបតិកេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិតា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិរី ភ្នំ, ឧបនន្ត, បុព្វេ អប្បវាវិតោ គហបតិកេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជសិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ “ញាតកា តេ, ឧបនន្ត, អញ្ញាតកា”តិ?

“អញ្ញាតកា, ភគវា”តិ។ “អញ្ញាតកោ, មោឃបុរិស, អញ្ញាតកានំ ន ជានាតិ បតិរូបំ វា អប្បតិរូបំ វា សន្តំ វា អសន្តំ វា។ ភត្ត នាម ភ្នំ, មោឃបុរិស, បុព្ពេ អប្បវាវិតោ អញ្ញាតកេ គហបតិកេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥៣៣. “ភិក្ខុ បនេវ ឧទ្ទិស្ស ឧភិន្នំ អញ្ញាតកានំ គហបតីនំ វា គហបតានីនំ វា បច្ចេកចីវរចេតាបន្នានិ ឧបក្ខដានិ ហោត្តិ – ‘ឥមេហិ មយំ បច្ចេកចីវរចេតាបន្នេហិ បច្ចេកចីវរានិ ចេតាបេត្វា ឥត្តន្នាមំ ភិក្ខុ ចីវរេហិ អច្ឆាទេស្សាមា’តិ ; តត្រ ចេ សោ ភិក្ខុ បុព្ពេ អប្បវាវិតោ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជេយ្យ – ‘សាធុ វត មំ អាយស្តនោ ឥមេហិ បច្ចេកចីវរចេតាបន្នេហិ ឯវរូបំ វា ឯវរូបំ វា ចីវរំ ចេតាបេត្វា អច្ឆាទេថ, ឧភោវ សន្តា ឯកេនា’តិ, កល្យាណកម្មតំ ឧបាទាយ, និស្សត្តិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥៣៤. ភិក្ខុ បនេវ ឧទ្ទិស្សាតិ ភិក្ខុស្សត្ថាយ, ភិក្ខុ អារម្មណំ ករិត្វា, ភិក្ខុ អច្ឆាទេតុកាមា។

ឧភិន្នន្តិ ទ្វិន្តិ។

អញ្ញាតកា នាម មាតិតោ វា បិតិតោ វា យាវ សត្តមា បិតាមហយុតា អសម្ពុទ្ធ។

គហបតី នាម យេ កេចិ អការ អជ្ឈាវសន្តិ។

គហបតានិយោ នាម យា កាចិ អការ អជ្ឈាវសន្តិ។

ចីវរចេតាបន្នានិ នាម ហិរញ្ញា វា សុវណ្ណា វា មុត្តា វា មណី វា បវាឡា វា ផលិកា វា បដកា វា សុត្តា វា កប្បាសា វា។

ឥមេហិ បច្ចេកចីវរចេតាបន្នេហិតិ បច្ចបដ្ឋិតេហិ។

ចេតាបេត្វាតិ បរិវត្តេត្វា។

អច្ឆាទេស្សាមាតិ ទស្សាម។

តត្រ ចេ សោ ភិក្ខុតិ យំ ភិក្ខុ ឧទ្ទិស្ស ចីវរចេតាបន្នានិ ឧបក្ខដានិ ហោត្តិ សោ ភិក្ខុ។

បុព្ពេ អប្បវាវិតោតិ បុព្ពេ អវុត្តោ ហោតិ – “កិទិសេន តេ, ភន្តេ, ចីវរេន អត្ថោ, កិទិសំ តេ ចីវរំ ចេតាបេមា”តិ។

ឧបសង្កមិត្វាតិ យំ គន្ធា យត្ថ កត្តចិ ឧបសង្កមិត្វា។

ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជេយ្យាតិ អាយតំ វា ហោតុ វិត្ថតំ វា អប្បិតំ វា សណ្ណំ វា។

ឥមេហិ បច្ចេកចីវរចេតាបន្នេហិតិ បច្ចបដ្ឋិតេហិ។

ឯវរូបំ វា ឯវរូបំ វាតិ អាយតំ វា វិត្ថតំ វា អប្បិតំ វា សណ្ណំ វា។

ចេតាបេត្វាតិ បរិវត្តេត្វា។

អច្ឆាទេថាតិ ទជ្ជេថ។

ឧភោវ សន្តា ឯកេនាតិ ទ្វេបិ ជនា ឯកេន។

កល្យាណកម្មតំ ឧបាទាយាតិ សាធុត្ថិកោ មហាគ្យត្ថិកោ។

គស្ស វចនេន អាយតំ វា វិត្ថុតំ វា អប្បិកំ វា សណ្តំ វា ចេតាបេត្តិ, បយោគេ ទុក្ខដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតត្ថំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតត្ថំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ បុព្ពេ អប្បវាទិកោ អញ្ញាតកេ គហបតិកេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបន្នំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិគិ...បេ.... ទទេយ្យាគិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មីតិ។

៥៣៥. អញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញិ បុព្ពេ អប្បវាទិកោ គហបតិកេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបន្នតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។ អញ្ញាតកេ វេមតិកោ បុព្ពេ អប្បវាទិកោ គហបតិកេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបន្នតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។ អញ្ញាតកេ ញាតកសញ្ញិ បុព្ពេ អប្បវាទិកោ គហបតិកេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបន្នតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។

ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញាតកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញាតកេ ញាតកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៥៣៦. អនាបត្តិ – ញាតកានំ, បវាទានំ, អញ្ញាស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, មហាគ្គំ ចេតាបេតុកាមានំ អប្បគ្គំ ចេតាបេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយឧបក្ខដសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

១០. រាជសិក្ខាបទំ

៥៣៧. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស ឧបនន្ទកោ មហាមត្តោ អាយស្ថតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស ទូភេន ចីវរចេតាបន្នំ បាហេសិ – “ឥមិនា ចីវរចេតាបន្នេន ចីវរំ ចេតាបេត្វា អយំ ឧបនន្នំ ចីវរេន អច្ឆា ទេហី”តិ។ អថ ខោ សោ ទូតោ យេនាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ថន្តំ ឧបនន្នំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – “ឥទំ ខោ, ភន្តេ, អាយស្ថន្តំ ឧទ្ទិស្ស ចីវរចេតាបន្នំ អាភតំ។ បដិគ្គណ្ហតុ អាយស្ថា ចីវរចេតាបន្នំ”ន្តិ។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ ទូតំ ឯតទវោច – “ន ខោ មយំ, អាវុសោ, ចីវរចេតាបន្នំ បដិគ្គណ្ហម, ចីវរេញ ខោ មយំ បដិគ្គណ្ហម កាលេន កប្បិយ”ន្តិ។ ឯវំ វុត្តេ សោ ទូតោ អាយស្ថន្តំ ឧបនន្នំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – “អត្ថិ បនាយស្ថតោ កោចិ វេយ្យាវច្ឆករោ”តិ ? ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឧបាសកោ អាវាមំ អគមាសិ ភេនចិទេវ ករណីយេន។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ ទូតំ ឯតទវោច – “ឯសោ ខោ, អាវុសោ, ឧបាសកោ ភិក្ខុនំ វេយ្យាវច្ឆករោ”តិ។ អថ ខោ សោ ទូតោ តំ ឧបាសកំ សញ្ញាបេត្វា យេនាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ថន្តំ ឧបនន្នំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – “យំ ខោ, ភន្តេ, អាយស្ថា វេយ្យាវច្ឆករំ និទ្ទិសិ សញ្ញត្តោ សោ មយា។ ឧបសង្កមតុ អាយស្ថា កាលេន, ចីវរេន តំ អច្ឆាទេស្សតិ”តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន សោ មហាមត្តោ អាយស្ថតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “បរិកុញ្ញតុ អយ្យោ តំ ចីវរំ, ឥច្ឆាម មយំ អយ្យេន តំ ចីវរំ បរិកុត្ត”ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ ឧបាសកំ ន កិញ្ចិ អវចាសិ។ ទុតិយម្យិ ខោ សោ មហាមត្តោ អាយស្ថតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “បរិកុញ្ញតុ អយ្យោ តំ ចីវរំ, ឥច្ឆាម មយំ អយ្យេន តំ ចីវរំ បរិកុត្ត”ន្តិ។ ទុតិយម្យិ ខោ អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ ឧបាសកំ ន កិញ្ចិ អវចាសិ។ តតិយម្យិ ខោ សោ មហាមត្តោ អាយស្ថតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “បរិកុញ្ញតុ អយ្យោ តំ ចីវរំ, ឥច្ឆាម មយំ អយ្យេន តំ ចីវរំ បរិកុត្ត”ន្តិ។

ភេន ខោ បន សមយេន នេគមស្ស សមយោ ហោតិ។ នេគមេន ច កតិកា កតា ហោតិ – “យោ បច្ឆា អាគច្ឆតិ បញ្ញាសំ ពទ្ធោ”តិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ យេន សោ ឧបាសកោ ភេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ឧបាសកំ ឯតទវោច – “អត្តោ មេ, អាវុសោ, ចីវរេនា”តិ។ “អដ្ឋណ្ហោ, ភន្តេ, អាគមេហិ, អដ្ឋ នេគមស្ស សមយោ។ នេគមេន ច កតិកា កតា ហោតិ – ‘យោ បច្ឆា អាគច្ឆតិ បញ្ញាសំ ពទ្ធោ’”តិ។ “អដ្ឋេវ មេ, អាវុសោ, ចីវរំ ទេហី”តិ ឱវទ្ធិកាយ បរាមសិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ អាយស្ថតោ ឧបនន្ទេន សក្យបុត្តេន និប្បិឡិយមាទោ អាយស្ថតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស ចីវរំ ចេតាបេត្វា បច្ឆា អគមាសិ។ មនុស្សា តំ ឧបាសកំ ឯតទវោច – “កិស្ស ត្វំ, អយ្យោ, បច្ឆា អាគតោ, បញ្ញាសំ ជីនោសិ”តិ។

អថ ខោ សោ ឧបាសកោ តេសំ មនុស្សានំ ឯតមត្ថំ អាវោចេសិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “មហិច្ឆា ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា អសន្តដ្ឋា។ នយិមេសំ សុករំ វេយ្យាវច្ឆម្យំ កាតុំ។ កថញ្ជិ នាម អាយស្ថា ឧបនន្នោ ឧបាសកេន – ‘អជ្ឈណ្ណោ, ភន្តោ, អាគមេហិ’តិ វុច្ឆមាវោ នាគមេស្សតិ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្ថា ឧបនន្នោ សក្យបុត្តោ ឧបាសកេន – ‘អជ្ឈណ្ណោ, ភន្តោ, អាគមេហិ’តិ វុច្ឆមាវោ នាគមេស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ... បេ.... “សច្ចំ កិរំ ភ្នំ, ឧបនន្ត, ឧបាសកេន – ‘អជ្ឈណ្ណោ, ភន្តោ, អាគមេហិ’តិ វុច្ឆមាវោ នាគមេស្សតិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវ”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា... បេ.... កថញ្ជិ នាម ភ្នំ, មោឃបុរិស, ឧបាសកេន – ‘អជ្ឈណ្ណោ, ភន្តោ, អាគមេហិ’តិ វុច្ឆមាវោ នាគមេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវព្ព បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥៣៨. “ភិក្ខុ បនេវ ឧទ្ទិស្ស រាជា វា រាជគោត្តោ វា ព្រាហ្មណោ វា គហបតិកោ វា ទូតេន ចីវរចេតាបន្នំ បហិណេយ្យ – ‘ឥមិនា ចីវរចេតាបន្នេន ចីវរ ចេតាបេត្វា ឥត្ថន្ទាមំ ភិក្ខុ ចីវរេន អច្ឆាទេហិ’តិ។ សោ ចេ ទូតោ តំ ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេយ្យ – ‘ឥទំ ខោ, ភន្តោ, អាយស្ថន្តំ ឧទ្ទិស្ស ចីវរចេតាបន្នំ អាភតំ, បដិគ្គណ្ណាតុ អាយស្ថា ចីវរចេតាបន្នំ”ន្តិ, តេន ភិក្ខុនា សោ ទូតោ ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘ន ខោ មយំ, អារុសោ, ចីវរចេតាបន្នំ បដិគ្គណ្ណាម។ ចីវរព្វ ខោ មយំ បដិគ្គណ្ណាម, កាលេន កហ្មិយ”ន្តិ។ សោ ចេ ទូតោ តំ ភិក្ខុ ឯវំ វទេយ្យ – ‘អត្ថិ បនាយស្ថតោ កោចិ វេយ្យាវច្ឆករោ’តិ, ចីវត្ថិកេន, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុនា វេយ្យាវច្ឆករោ និទ្ទិសិតញោ អាវាមិកោ វា ឧបាសកោ វា – ‘ឯសោ ខោ, អារុសោ, ភិក្ខុនំ វេយ្យាវច្ឆករោ’តិ។ សោ ចេ ទូតោ តំ វេយ្យាវច្ឆករំ សញ្ញាបេត្វា តំ ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេយ្យ – ‘យំ ខោ, ភន្តោ, អាយស្ថា វេយ្យាវច្ឆករំ និទ្ទិសិ សញ្ញត្តោ សោ មយា, ឧបសង្កមតុ អាយស្ថា កាលេន, ចីវរេន តំ អច្ឆាទេស្សតិ’តិ, ចីវត្ថិកេន, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុនា វេយ្យាវច្ឆករោ ឧបសង្កមិត្វា ទូតិក្ខត្ថំ ចោទេតញោ សាវតញោ – ‘អតោ មេ, អារុសោ, ចីវរេនា’តិ។ ទូតិក្ខត្ថំ ចោទយមាវោ សារយមាវោ តំ ចីវរំ អភិនិច្ឆាទេយ្យ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ អភិនិច្ឆាទេយ្យ, ចតុក្ខត្ថំ បញ្ចក្ខត្ថំ ឆក្ខត្ថបរមំ តុណ្ហិភូតេន ឧទ្ទិស្ស ហាតព្វំ។ ចតុក្ខត្ថំ បញ្ចក្ខត្ថំ ឆក្ខត្ថបរមំ តុណ្ហិភូតោ ឧទ្ទិស្ស តិដ្ឋមាវោ តំ ចីវរំ អភិនិច្ឆាទេយ្យ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; តតោ ចេ ឧត្តវិវាយមាវោ តំ ចីវរំ អភិនិច្ឆាទេយ្យ, និស្សក្កិយំ បាចិត្តិយំ។ នោ ចេ អភិនិច្ឆាទេយ្យ, យតស្ស ចីវរចេតាបន្នំ អាភតំ, ឥត្ថ សាមំ វា គន្តព្វំ ទូតោ វា បាហេតញោ – ‘យំ ខោ តុម្ហេ អាយស្ថន្នោ ភិក្ខុ ឧទ្ទិស្ស ចីវរចេតាបន្នំ បហិណិត្ថ, ន តំ តស្ស ភិក្ខុនោ កិញ្ចិ អត្ថំ អនុភោតិ, យុញ្ញន្តាយស្ថន្នោ សកំ, មា វា សកំ វិនស្សា’តិ, អយំ តត្ថ សាមីចិ”តិ។

៥៣៩. ភិក្ខុ បនេវ ឧទ្ទិស្សាតិ ភិក្ខុស្សតាយ, ភិក្ខុ អារម្មណំ ករិត្វា, ភិក្ខុ អច្ឆាទេតុកាមោ។

រាជានាម យោ កោចិ រដ្ឋំ កាវេតិ។

រាជគោត្តោ នាម យោ កោចិ រញ្ជោ ភត្តវេតនាហារោ។

ព្រាហ្មណោ នាម ជាតិយា ព្រាហ្មណោ។

គហបតិកោ នាម បបេត្វា រាជំ រាជគោត្ថំ ព្រាហ្មណំ អវសេសោ គហបតិកោ នាម។

ចីវរចេតាបន្នំ នាម ហិរញ្ញំ វា សុវណ្ណំ វា មុត្តា វា មណិ វា។

ឥមិនា ចីវរចេតាបន្នេនាតិ បច្ចបដ្ឋិកេន។

ចេតាបេត្វាតិ បរិវត្តេត្វា។

អច្ឆាទេហិតិ ទដ្ឋេហិ។

សោ ចេ ទូតោ តំ ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេយ្យ – “ឥទំ ខោ, ភន្តោ, អាយស្ថន្តំ ឧទ្ទិស្ស ចីវរចេតាបន្នំ អាភតំ។ បដិគ្គណ្ណាតុ អាយស្ថា ចីវរចេតាបន្នំ”ន្តិ, តេន ភិក្ខុនា សោ ទូតោ ឯវមស្ស វចនីយោ – “ន ខោ មយំ, អារុសោ, ចីវរចេតាបន្នំ បដិគ្គណ្ណាម។ ចីវរព្វ ខោ មយំ បដិគ្គណ្ណាម, កាលេន កហ្មិយ”ន្តិ។ សោ ចេ ទូតោ តំ ភិក្ខុ ឯវំ វទេយ្យ – “អត្ថិ បនាយស្ថតោ កោចិ វេយ្យាវច្ឆករោ”តិ? ចីវត្ថិកេន, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុនា វេយ្យាវច្ឆករោ

និទ្ទិសិតព្រោះ អាមាមិកោ វា ឧបាសកោ វា – “ឯសោ ខោ, អាវុសោ , ភិក្ខុនំ វេយ្យាវច្ឆករោ”តិ។ ន វត្តព្រោះ – “តស្ស ទេហីតិ វា, សោ វា និក្ខិបិស្សតិ, សោ វា បរិវត្តេស្សតិ, សោ វា ចេតាបេស្សតិ”តិ។

សោ ចេ ទូតោ តំ វេយ្យាវច្ឆកំ សញ្ញាបេត្វា តំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វទេយ្យ – “យំ ខោ, ភន្តេ, អាយស្ថា វេយ្យាវច្ឆកំ និទ្ទិសិ សញ្ញត្តោ សោ មយា។ ឧបសង្កម្មតុ អាយស្ថា កាលេន, ចីវរេន តំ អច្ឆាទេស្សតិ”តិ, ចីវរត្ថិកេន, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុនោ វេយ្យាវច្ឆករោ ឧបសង្កម្មិត្វា ទ្វត្តិក្ខត្តំ ចោទេតព្រោះ សាវេតព្រោះ – “អត្ថោ មេ, អាវុសោ, ចីវរេនា”តិ។ ន វត្តព្រោះ – “ទេហិ មេ ចីវរំ, អាហរ មេ ចីវរំ, បរិវត្តេហិ មេ ចីវរំ, ចេតាបេហិ មេ ចីវរំ”ន្តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្រោះ។ តតិយម្បិ វត្តព្រោះ។ សចេ អភិនិច្ឆាទេតិ, តចេតំ កុសលំ; នោ ចេ អភិនិច្ឆាទេតិ, តត្ថ គន្ធា តុណ្ហិភូតេន ឧទ្ទិស្ស ហតព្វំ។ ន អាសនេ និសីទិតព្វំ។ ន អាមិសំ បដិគ្គហេតព្វំ។ ន ធម្មោ ភាសិតព្រោះ។ “កី ការណា អាគតោសិ”តិ បុច្ឆិយមា នោ “ជានាហិ, អាវុសោ”តិ វត្តព្រោះ។ សចេ អាសនេ វា និសីទតិ, អាមិសំ វា បដិគ្គណ្ហាតិ, ធម្មំ វា ភាសតិ, ហនំ ភព្វតិ។ ទុតិយម្បិ ហតព្វំ។ តតិយម្បិ ហតព្វំ។ ចតុក្ខត្តំ ចោទេត្វា ចតុក្ខត្តំ ហតព្វំ។ បញ្ចក្ខត្តំ ចោទេត្វា ទ្វិក្ខត្តំ ហតព្វំ។ ឆត្វត្តំ ចោទេត្វា ន ហតព្វំ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ វាយមមា នោ តំ ចីវរំ អភិនិច្ឆាទេតិ, បយោគេ ទុក្ខដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្វំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្វំ...បេ.... តទំ មេ , ភន្តេ, ចីវរំ អតិរេកតិក្ខត្តំ ចោទនាយ អតិរេកឆត្វត្តំ ហានេន អភិនិច្ឆាទិកំ និស្សគ្គិយំ។ តមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ. ... អាយស្ថតោ ទម្ងតិ។

នោ ចេ អភិនិច្ឆាទេយ្យ, យតស្ស ចីវរចេតាបន្នំ អាភតំ តត្ថ សាមំ វា គន្ធព្វំ ទូតោ វា បាហេតព្រោះ – “យំ ខោ តុម្ពេ អាយស្ថន្តោ ភិក្ខុំ ឧទ្ទិស្ស ចីវរចេតាបន្នំ បហិណិត្ថ ន តំ តស្ស ភិក្ខុនោ កិញ្ចិ អត្ថំ អនុភោតិ។ យុញ្ញន្តាយស្ថន្តោ សកំ, មា វោ សកំ វិនស្សា”តិ។

អយំ តត្ថ សាមិចីតិ អយំ តត្ថ អនុធម្មតា។

៥៤០. អតិរេកតិក្ខត្តំ ចោទនាយ អតិរេកឆត្វត្តំ ហានេន អតិរេកសញ្ញិ អភិនិច្ឆាទេតិ, និស្សគ្គិយំ បា ចិត្តិយំ។ អតិរេកតិក្ខត្តំ ចោទនាយ អតិរេកឆត្វត្តំ ហានេន វេមតិកោ អភិនិច្ឆាទេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរេកតិក្ខត្តំ ចោទនាយ អតិរេកឆត្វត្តំ ហានេន ឧនកសញ្ញិ អភិនិច្ឆាទេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

ឧនកតិក្ខត្តំ ចោទនាយ ឧនកឆត្វត្តំ ហានេន អតិរេកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកតិក្ខត្តំ ចោទនាយ ឧនកឆត្វត្តំ ហានេន វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកតិក្ខត្តំ ចោទនាយ ឧនកឆត្វត្តំ ហានេន ឧនកសញ្ញិ អនាបត្តិ។

៥៤១. អនាបត្តិ – តិក្ខត្តំ ចោទនាយ, ឆត្វត្តំ ហានេន, ឧនកតិក្ខត្តំ ចោទនាយ, ឧនកឆត្វត្តំ ហានេន, អបោទិយមា នោ ទេតិ, សាមិកា ចោទេត្វា ទេន្តិ, ឧម្ពត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

រាជសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

កថិនវគ្គោ បបមោ។

តស្សទ្វានំ –

ឧព្ពតំ កថិនំ ភីណិ, ជោវនញ្ច បដិគ្គហោ;
អញ្ញាតកានិ ភីណេវ, ឧភិន្នំ ទូតកេន បាតិ។

២. កោសិយវគ្គោ

១. កោសិយសិក្ខាបទំ

៥៤២. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា អាឡវិយំ វិហរតិ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ។ ភេន ខោ បន សមយេន នព្ពត្តិយា ភិក្ខុ កោសិយការកេ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វទន្តិ – “ពហូ, អាវុសោ, កោសការកេ បចថ, អម្ពាកម្បិ ទស្សថ, មយម្បិ ឥច្ឆាម កោសិយមិស្សកំ សន្តតំ កាតុ”ន្តិ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ចិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា អម្ពេ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វត្តន្តិ – ‘ពហូ, អាវុសោ, កោសការកេ បចថ, អម្ពាកម្បិ ទស្សថ,

មយម្បិ ឥច្ឆាម កោសិយមិស្សកំ សន្តតំ កាតុ'ន្តិ! អម្ពាកម្បិ អលាភា, អម្ពាកម្បិ ទុល្លទ្ធំ, យេ មយំ អាជីវស្ស ហេតុ បុត្តទារស្ស ការណា ពហូ ខុទ្ទកេ បាណេ សង្ឃាតំ អាបាទេមា"តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ - "កថញ្ជិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ កោសិយការកេ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វត្ថុន្តិ - 'ពហូ, អាវុសោ, កោសការកេ បចថ, អម្ពាកម្បិ ទស្សថ, មយម្បិ ឥច្ឆាម កោសិយមិស្សកំ សន្តតំ កាតុ'"ន្តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេក បរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ... បេ.... "សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, កោសិយការកេ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វទេថ - 'ពហូ, អាវុសោ, កោសការកេ បចថ, អម្ពាកម្បិ ទស្សថ, មយម្បិ ឥច្ឆាម កោសិយមិស្សកំ សន្តតំ កាតុ'"ន្តិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា... បេ.... កថញ្ជិ នាម តុម្ហេ, មោយបុរិសា, កោសិយការកេ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វត្ថុថ - ពហូ, អាវុសោ, កោសការកេ បចថ, អម្ពាកម្បិ ទស្សថ, មយម្បិ ឥច្ឆាម កោសិយមិស្សកំ សន្តតំ កាតុន្តិ។ នេតំ , មោយបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ -

៥៤៣. “យោ បន ភិក្ខុ កោសិយមិស្សកំ សន្តតំ កាវាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥៤៤. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ... បេ.... ភិក្ខុតិ... បេ.... អយំ ឥមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បោតោ ភិក្ខុតិ។

សន្តតំ នាម សន្តវិត្វា កតំ ហោតិ អវាយិមំ។

កាវាបេយ្យាតិ ឯកេនបិ កោសិយសុនា មិស្សិត្វា ករោតិ វា កាវាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ... បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, កោសិយមិស្សកំ សន្តតំ កាវាបិតំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិគិ... បេ.... ទទេយ្យាតិ... បេ.... ទទេយ្យន្តិ... បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មីតិ។

៥៤៥. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា កាវាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ញតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

៥៤៦. អនាបត្តិ វិគានំ វា ភូមគ្គរណំ វា សាណិបាការំ វា ភិសិ វា ពិព្ពោហនំ វា ករោតិ, ឧម្ពុត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

កោសិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

២. សុទ្ធកាឡកសិក្ខាបទំ

៥៤៧. តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហារនេ ក្នុងាការសាលាយំ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមានំ សន្តតំ កាវាបេន្តិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ - “កថញ្ជិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមានំ សន្តតំ កាវាបេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិ កាមភោតិនោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ - “កថញ្ជិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមានំ សន្តតំ កាវាបេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ... បេ.... “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមានំ សន្តតំ កាវាបេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា... បេ.... កថញ្ជិ នាម តុម្ហេ, មោយបុរិសា, សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមានំ សន្តតំ កាវាបេស្សថ! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ -

៥៤៨. “យោ បន ភិក្ខុ សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមានំ សន្តតំ កាវាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥៤៩. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ... បេ.... ភិក្ខុតិ... បេ.... អយំ ឥមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បោតោ ភិក្ខុតិ។

កាឡក់ នាម ទ្វេ កាឡកានី - ជាតិយា កាឡក់ វា រជនកាឡក់ វា។

សន្តត់ នាម សន្តវិក្ខា កត់ ហោតិ អវាយិមំ។

ការាបេយ្យាតិ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្ខដំ។ បដិលាភេន និស្សក្កិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា កណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមាសំ សន្តតំ ការាបិកំ និស្សក្កិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិគី...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មិគី។

៥៥០. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សក្កិយំ បាចិក្កិយំ។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, និស្សក្កិយំ បាចិក្កិយំ។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សក្កិយំ បាចិក្កិយំ។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, និស្សក្កិយំ បាចិក្កិយំ។

អញ្ញស្សតាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិក្ខា បរិកុញ្ញតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

៥៥១. អនាបត្តិ វិគានំ វា ភូមគ្គរណំ វា សាណិបាការំ វា ភិសី វា ពិញ្ញោហនំ វា ករោតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សុទ្ធកាឡកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

៣. ទ្វេភាគសិក្ខាបទំ

៥៥២. ភេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ ភេន ខោ បនសមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ - “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមាសំ សន្តតំ ការាបេតុ”ន្តិ, ភេ ថោកំយេវ ឱទាតំ អន្តេ អាទិយិក្ខា តថេវ សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមាសំ សន្តតំ ការាបេន្តិ។ យេ ភេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... ភេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ - “កថញ្ញិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ ថោកំយេវ ឱទាតំ អន្តេ អាទិយិក្ខា តថេវ សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមាសំ សន្តតំ ការាបេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេក បរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, ថោកំយេវ ឱទាតំ អន្តេ អាទិយិក្ខា តថេវ សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមាសំ សន្តតំ ការាបេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ញិ នាម តុម្ហេ, មោយបុរិសា, ថោកំយេវ ឱទាតំ អន្តេ អាទិយិក្ខា តថេវ សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមាសំ សន្តតំ ការាបេស្សថ! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្ថានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ -

៥៥៣. “នវំ បន ភិក្ខុនា សន្តតំ ការយមាសេន ទ្វេ ភាគា សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមាសំ អាទាតញ្ញា តតិយំ ឱទាតានំ ចតុត្ថំ គោចរិយានំ ។ អនាទា ចេ ភិក្ខុ ទ្វេ ភាគេ សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមាសំ តតិយំ ឱទាតានំ ចតុត្ថំ គោចរិយានំ នវំ សន្តតំ ការាបេយ្យ, និស្សក្កិយំ បាចិក្កិយ”ន្តិ។

៥៥៤. នវំ នាម ករណំ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

សន្តតំ នាម សន្តវិក្ខា កត់ ហោតិ អវាយិមំ។

ការយមាសេនាតិ ករោតោ វា ការាបេតោ វា។

ទ្វេ ភាគា សុទ្ធកាឡកានំ ឯឡកលោមាសំ អាទាតញ្ញាតិ ជារយិក្ខា ទ្វេ តុលា អាទាតញ្ញា។

តតិយំ ឱទាតានន្តិ តុលំ ឱទាតានំ។

ចតុត្ថំ គោចរិយានន្តិ តុលំ គោចរិយានំ។

អនាទា ចេ ភិក្ខុ ទ្វេ ភាគេ សុទ្ធកាឡកាន់ ឯឡកលោមាសំ តតិយំ ឱទាតានំ ចតុត្ថំ គោចរិយានន្តិ។
អនាទិយិត្វា ទ្វេ តុលេ សុទ្ធកាឡកាន់ ឯឡកលោមាសំ តុលំ ឱទាតានំ តុលំ គោចរិយានំ នវំ សន្តតំ ករោតិ វា
ការាបេតិ វា បយោគេ ទុក្ខដំ, បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។
ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, សន្តតំ អនាទិយិត្វា ទ្វេ តុលេ សុទ្ធកាឡកាន់ ឯឡក
លោមាសំ តុលំ ឱទាតានំ តុលំ គោចរិយានំ ការាបិកំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ...បេ.... ទ
ទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មីតិ។

៥៥៥. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិ
យោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ ។ បរេហិ
វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិក្ខា បរិភុញ្ញតិ, អាបត្តិ
ទុក្ខដស្ស។

៥៥៦. អនាបត្តិ តុលំ ឱទាតានំ តុលំ គោចរិយានំ អាទិយិត្វា ករោតិ, ពហុតវំ ឱទាតានំ ពហុតវំ
គោចរិយានំ អាទិយិត្វា ករោតិ, សុទ្ធំ ឱទាតានំ សុទ្ធំ គោចរិយានំ អាទិយិត្វា ករោតិ, វិភានំ វា ភូមគ្គរណំ វា
សាណិបាការំ វា ភិសិ វា ពិញ្ញោហនំ វា ករោតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទ្វេភាគសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

៤. ឆព្ពស្សសិក្ខាបទំ

៥៥៧. ភេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ ភេន ខោ បន
សមយេន ភិក្ខុ អនុវស្សំ សន្តតំ ការាបេតិ។ តេ យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរន្តិ - “ឯឡកលោមាសិ ទេថ។
ឯឡកលោមេហិ អត្ថោ”តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ - “កថញ្ជិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា អនុ
វស្សំ សន្តតំ ការាបេស្សន្តិ, យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរិស្សន្តិ - “ឯឡកលោមាសិ ទេថ, ឯឡកលោមេហិ
អត្ថោ”តិ! អម្ពាតំ បន សកី កតានិ សន្តតានិ បញ្ចបិ ឆបិ វស្សានិ ហោតិ, យេសំ នោ ទារកា ឧបទន្តិបិ
ឧម្មិហន្តិបិ ឧន្ទរេហិបិ ឧជ្ជន្តិ។ ឥមេ បន សមណា សក្យបុត្តិយា អនុវស្សំ សន្តតំ ការាបេតិ, យាចនពហុលា
វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរន្តិ - “ឯឡកលោមាសិ ទេថ, ឯឡកលោមេហិ អត្ថោ”តិ!

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ....
តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ - “កថញ្ជិ នាម ភិក្ខុ អនុវស្សំ សន្តតំ ការាបេស្សន្តិ, យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិ
ពហុលា វិហរិស្សន្តិ - “ឯឡកលោមាសិ ទេថ, ឯឡកលោមេហិ អត្ថោ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ តេ អនេក
បរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ អនុវស្សំ សន្តតំ ការាបេតិ,
យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរន្តិ - “ឯឡកលោមាសិ ទេថ, ឯឡកលោមេហិ អត្ថោ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។
វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ជិ នាម តេ, ភិក្ខុវេ, មោយបុរិសា អនុវស្សំ សន្តតំ ការាបេស្សន្តិ,
យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរិស្សន្តិ - “ឯឡកលោមាសិ ទេថ, ឯឡកលោមេហិ អត្ថោ”តិ! នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្ប
សន្តានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ -

៥៥៨. “នវំ បន ភិក្ខុនា សន្តតំ ការាបេត្វា ឆព្ពស្សានិ ធារេតព្ពំ។ ឱវេន ចេ ឆន្នំ វស្សានំ តំ សន្តតំ វិស្សជ្ជេ
ត្វា វា អវិស្សជ្ជេត្វា វា អញ្ញំ នវំ សន្តតំ ការាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ”ន្តិ។

ឯវញ្ជិទំ ភគវតា ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

៥៥៩. ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កោសម្ពិយំ គិលានោ ហោតិ។ ញាតកា តស្ស ភិក្ខុនោ
សន្តិកេ ទូតំ បាហេសុំ - “អាគច្ឆតុ, ភទន្តោ មយំ ឧបដ្ឋហិស្សាមា”តិ។ ភិក្ខុបិ ឯវមាហំសុ - “គច្ឆារុសោ,
ញាតកា តំ ឧបដ្ឋហិស្សន្តិ”តិ។ សោ ឯវមាហ - “ភគវតា, អារុសោ, សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ - “នវំ បន ភិក្ខុនា សន្តតំ
ការាបេត្វា ឆព្ពស្សានិ ធារេតព្ពំ”ន្តិ។ អហញ្ញម្ហិ គិលានោ, ន សក្កោមិ សន្តតំ អាទាយ បក្កមីតុំ។ មយញ្ញ វិនា
សន្តតា ន ផាសុ ហោតិ។ នាហំ គមិស្សាមិ”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ
ឯតស្មី បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ - “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, គិលានស្ស ភិក្ខុនោ សន្តតសម្មតិ

ទាត់។ ឯវេញ បន , ភិក្ខុវេ, ទាតញ្ច។ តេន គិលានេន ភិក្ខុនា សង្ឃ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វុឌ្ឍិត្វា ឧត្តរាសង្កំ និសីទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អហំ, ភន្តេ, គិលានោ។ ន សក្កោមិ សន្តតំ អាទាយ បក្កមិត្តុំ។ សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃ សន្តតសម្មតិ យាចាមិ’តិ។ ទុតិយម្បិ យាចិតញ្ច។ តតិយម្បិ យាចិតញ្ច។ ញត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញបេតញ្ចោ –

៥៦០. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ គិលានោ។ ន សក្កោតិ សន្តតំ អាទាយ បក្កមិត្តុំ។ សោ សង្ឃ សន្តតសម្មតិ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សន្តតសម្មតិ ទទេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ ។ អយំ ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ គិលានោ។ ន សក្កោតិ សន្តតំ អាទាយ បក្កមិត្តុំ។ សោ សង្ឃ សន្តតសម្មតិ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សន្តតសម្មតិ ទេតិ។ យស្សាយស្សតោ ឧមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សន្តតសម្មតិយា ទានំ, សោ គុណ្ណស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទិន្នា សង្ឃេន ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ សន្តតសម្មតិ។ ឧមតិ សង្ឃស្ស, គស្មា គុណ្ណិ, ឯវមេតំ ជារយាមិ”តិ។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥៦១. “នវំ បន ភិក្ខុនា សន្តតំ កាវហេត្វា ឆព្ពស្សានិ ជាធរតព្ពំ។ ឱវេន ចេ ឆន្នំ វស្សានំ តំ សន្តតំ វិស្សជ្ជេត្វា វា អវិស្សជ្ជេត្វា វា អញ្ញំ នវំ សន្តតំ កាវហេយ្យ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា , និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ត្តិ។

៥៦២. នវំ នាម ករណំ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

សន្តតំ នាម សន្តវិត្វា កតំ ហោតិ អវាយិមំ។

កាវហេត្វាតិ កវិត្វា វា កាវហេត្វា វា។

ឆព្ពស្សានិ ជាធរតព្ពំ ឆព្ពស្សបរមតា ជាធរតព្ពំ។

ឱវេន ចេ ឆន្នំ វស្សានន្តិ ឧនកឆព្ពស្សានិ។

តំ សន្តតំ វិស្សជ្ជេត្វាតិ អញ្ញេសំ ទត្វា។

អវិស្សជ្ជេត្វាតិ ន កស្សចិ ទត្វា។

អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយាតិ បហេត្វា ភិក្ខុសម្មតិ អញ្ញំ នវំ សន្តតំ ករោតិ វា កាវហេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, សន្តតំ ឧនកឆព្ពស្សានិ កាវហិតំ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្មតោ ទម្ងតិ។

៥៦៣. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ ។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

៥៦៤. អនាបត្តិ ឆព្ពស្សានិ ករោតិ, អតិវេកឆព្ពស្សានិ ករោតិ, អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា កាវហេតិ វា, អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិវុត្តតិ , វិគានំ វា ភូមត្ថរណំ វា សាណិបាការំ វា ភិសិ វា ពិញ្ញោហនំ វា ករោតិ, ភិក្ខុសម្មតិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឆព្ពស្សសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

៥. និសិទនសន្តតសិក្ខាបទំ

៥៦៥. គេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “ឥច្ឆាមហំ, ភិក្ខុវេ, តេមាសំ បដិសល្លិយីតុំ។ នម្ហិ កេនចិ ឧបសង្កមិតព្រោ, អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេន” តិ។ “ឯវ, ភន្តេ,” តិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ បដិស្សណិត្វា នាស្សធុ កោចិ ភគវន្តំ ឧបសង្កមតិ, អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេន។ គេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយា សង្ឃេន កតិកា កតា ហោតិ – “ឥច្ឆតាវសោ, ភគវា តេមាសំ បដិសល្លិយីតុំ។ ន ភគវា កេនចិ ឧបសង្កមិតព្រោ, អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេន។ យោ ភគវន្តំ ឧបសង្កមតិ សោ បាចិក្ខិយំ ទេសាបេតព្រោ” តិ។ អថ ខោ អាយ ស្ថា ឧបសេនោ វង្គន្តបុត្តោ, សបរិសោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ នីសិទិ។ អាចិណ្ឌំ ខោ បនេតំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ អាគន្តកេហិ ភិក្ខុហិ សទ្ធិ បដិសម្មោទិតុំ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្ថន្តំ ឧបសេនំ វង្គន្តបុត្តំ ឯតទវោច – “កច្ចិ វោ, ឧបសេន, ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ, កច្ចិត្ត អប្បកិលមថេន អទ្ធានំ អាគតា” តិ? “ខមនីយំ, ភគវា, យាបនីយំ, ភគវា អប្បកិលមថេន ច មយំ, ភន្តេ, អទ្ធានំ អាគតា” តិ។

គេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថតោ ឧបសេនស្ស វង្គន្តបុត្តស្ស សទ្ធិវិហារិកោ ភិក្ខុ ភគវតោ អវិទូរេ នីសិន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “មនាបានិ តេ, ភិក្ខុ, បំសុក្ខលានី” តិ? “ន ខោ មេ, ភន្តេ, មនាបានិ បំសុក្ខលានី” តិ។ “កិស្ស បន ត្វំ, ភិក្ខុ, បំសុក្ខលិកោ” តិ? “ឧបជ្ឈាយោ មេ, ភន្តេ, បំសុក្ខលិកោ ឯវ អហម្មិ បំសុក្ខលិកោ” តិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្ថន្តំ ឧបសេនំ វង្គន្តបុត្តំ ឯតទវោច – “បាសាទិកា ខោ ត្បាយំ, ឧបសេន, បរិសា។ កថំ ត្វំ, ឧបសេន, បរិសំ វិនេសិ” តិ? “យោ មំ, ភន្តេ, ឧបសម្បទំ យាចតិ តមហំ **[តាហំ (ក.)]** ឯវ វទាមិ – ‘អហំ ខោ, អារុសោ, អារញ្ញិកោ បិណ្ឌបាតិកោ បំសុក្ខលិកោ។ សចេ ត្វម្បិ អារញ្ញិកោ ភវិស្សសិ បិណ្ឌបាតិកោ បំសុក្ខលិកោ, ឯវាហំ តំ ឧបសម្បទេស្សាមិ’ តិ។ សចេ មេ បដិស្សណាតិ ឧបសម្បទេមិ, នោ ចេ មេ បដិស្សណាតិ ន ឧបសម្បទេមិ។ យោ មំ និស្សយំ យាចតិ តមហំ **[តាហំ (ក.)]** ឯវ វទាមិ – ‘អហំ ខោ, អារុសោ, អារញ្ញិកោ បិណ្ឌបាតិកោ បំសុក្ខលិកោ។ សចេ ត្វម្បិ អារញ្ញិកោ ភវិស្សសិ បិណ្ឌបាតិកោ បំសុក្ខលិកោ, ឯវាហំ តេ និស្សយំ ទស្សាមិ’ តិ។ សចេ មេ បដិស្សណាតិ និស្សយំ ទេមិ, នោ ចេ មេ បដិស្សណាតិ ន និស្សយំ ទេមិ ឯវ ខោ អហំ, ភន្តេ, បរិសំ វិនេមិ” តិ។

“សាធុ សាធុ, ឧបសេន។ សាធុ ខោ ត្វំ, ឧបសេន, បរិសំ វិនេសិ ។ ជានាសិ បន ត្វំ, ឧបសេន, សាវត្ថិយា សង្ឃស្ស កតិក” តិ? “ន ខោ អហំ, ភន្តេ, ជានាមិ សាវត្ថិយា សង្ឃស្ស កតិក” តិ។ “សាវត្ថិយា ខោ, ឧបសេន, សង្ឃេន កតិកា កតា – ‘ឥច្ឆតាវសោ, ភគវា តេមាសំ បដិសល្លិយីតុំ។ ន ភគវា កេនចិ ឧបសង្កមិតព្រោ, អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេន។ យោ ភគវន្តំ ឧបសង្កមតិ សោ បាចិក្ខិយំ ទេសាបេតព្រោ” តិ។ “បញ្ញាយិស្សតិ, ភន្តេ, សាវត្ថិយា សង្ឃោ សកាយ កតិកាយ, ន មយំ អបញ្ញត្តំ បញ្ញបេស្សាម បញ្ញត្តំ វា ន សមុច្ឆិទ្ធិស្សាម, យថាបញ្ញត្តេសុ សិក្ខាបទេសុ សមាទាយ វត្តិស្សាមា” តិ។ “សាធុ សាធុ, ឧបសេន, អបញ្ញត្តំ ន បញ្ញបេតព្ពំ, បញ្ញត្តំ វា ន សមុច្ឆិទ្ធិតព្ពំ, យថាបញ្ញត្តេសុ សិក្ខាបទេសុ សមាទាយ វត្តិតព្ពំ។ អនុជានាមិ, ឧបសេន, យេ តេ ភិក្ខុ អារញ្ញិកា បិណ្ឌបាតិកា បំសុក្ខលិកា យថាសុខំ មំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមន្ត” តិ។

៥៦៦. គេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ ពហិទ្ធារកោដ្ឋកេ បិតា ហោតិ – “មយំ អាយស្ថន្តំ ឧបសេនំ វង្គន្តបុត្តំ បាចិក្ខិយំ ទេសាបេស្សាមា” តិ ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧបសេនោ វង្គន្តបុត្តោ សបរិសោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្វិណំ កត្វា បក្កាមិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឧបសេនំ វង្គន្តបុត្តំ ឯតទវោច – “ជានាសិ ត្វំ, អារុសោ ឧបសេន, សាវត្ថិយា សង្ឃស្ស កតិក” តិ។ “ភគវាបិ មំ, អារុសោ, ឯវាហា – ‘ជានាសិ បន ត្វំ, ឧបសេន, សាវត្ថិយា សង្ឃស្ស កតិក” តិ? ន ខោ អហំ, ភន្តេ, ជានាមិ សាវត្ថិយា សង្ឃស្ស កតិក” តិ។ “សាវត្ថិយា ខោ, ឧបសេន, សង្ឃេន កតិកា កតា – ឥច្ឆតាវសោ, ភគវា តេមាសំ បដិសល្លិយីតុំ។ ន ភគវា កេនចិ ឧបសង្កមិតព្រោ, អញ្ញត្រ ឯកេន បិណ្ឌបាតនីហារកេន។ យោ ភគវន្តំ ឧបសង្កមតិ សោ បាចិក្ខិយំ ទេសាបេតព្រោ” តិ។ “បញ្ញាយិស្សតិ, ភន្តេ, សាវត្ថិយា សង្ឃោ សកាយ កតិកាយ, ន មយំ អបញ្ញត្តំ បញ្ញបេស្សាម បញ្ញត្តំ វា ន សមុច្ឆិទ្ធិស្សាម, យថាបញ្ញត្តេសុ សិក្ខាបទេសុ សមាទាយ វត្តិស្សាមា” តិ។ អនុញ្ញតាវសោ, ភគវតា – ‘យេ តេ ភិក្ខុ អារញ្ញិកា បិណ្ឌបាតិកា បំសុក្ខលិកា យថាសុខំ មំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមន្ត” តិ។

អថ ខោ តេ ភិក្ខុ – “សច្ចំ ខោ អាយស្ថា ឧបសេនោ អហ – ‘ន អបញ្ញត្តំ បញ្ញបេតព្ពំ, បញ្ញត្តំ វា ន សមុច្ឆិទ្ធិតព្ពំ, យថាបញ្ញត្តេសុ សិក្ខាបទេសុ សមាទាយ វត្តិតព្ពំ” តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ – “អនុញ្ញតា កិរ ភគវតា – ‘យេ តេ ភិក្ខុ អារញ្ញិកា បិណ្ឌបាតិកា បំសុក្ខលិកា យថាសុខំ មំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមន្ត” តិ។ តេ ភគវន្តំ ទស្សនំ បិហេន្តា **[ទស្សនាយ បិហយមាទា (ស្ស.)]** សន្តតានិ ឧជ្ឈិត្វា អារញ្ញិកង្គំ បិណ្ឌបាតិកង្គំ បំសុក្ខលិកង្គំ សមាទិយីសុ។ អថ ខោ ភគវា សម្ពហុលេហិ ភិក្ខុហិ សទ្ធិ សេនាសនចារិកំ អាហិណ្ឌនោ អទ្ធស

សន្តតានី តហំ តហំ ឧដ្ឋតានី។ បស្សីត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “កស្សីមានី, ភិក្ខុវេ, សន្តតានី តហំ តហំ ឧដ្ឋតានី”តិ? អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ។ អថ ខោ ភក្កវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេស្សាមិ ទស អត្តវសេ បដិច្ច – សង្ឃសុដ្ឋតាយ, សង្ឃជានុតាយ,...បេ.... ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

៥៦៧. “និសីទនសន្តតំ បន ភិក្ខុនា ការយមនេន បុរាណសន្តតស្ស សាមន្តា សុគតវិទត្តិ អាទាតញ្ចា ទុព្ពណ្ណករណាយ, អនាទា ចេ ភិក្ខុ បុរាណសន្តតស្ស សាមន្តា សុគតវិទត្តិ នវំ និសីទនសន្តតំ កាវាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥៦៨. និសីទនំ នាម សទសំ វុច្ចតិ។

សន្តតំ នាម សន្តវិត្វា កតំ ហោតិ អវាយិមំ។

ការយមនេនាតិ ករោន្តោ វា កាវាបេន្តោ វា។

បុរាណសន្តតំ នាម សកី និវត្តម្យិ សកី បារុតម្យិ។

សាមន្តា សុគតវិទត្តិ អាទាតញ្ចា ទុព្ពណ្ណករណាយាតិ ចិរិភាវាយ វង្គំ វា ចកុរស្សំ វា ឆិទ្ធិត្វា ឯកទេសេ វា សន្តវិតព្ពំ វិដដេត្វា វា សន្តវិតព្ពំ។

អនាទា ចេ ភិក្ខុ បុរាណសន្តតស្ស សាមន្តា សុគតវិទត្តិន្តិ អនាទិយិត្វា បុរាណសន្តតស្ស សាមន្តា សុគតវិទត្តិ នវំ និសីទនសន្តតំ ករោតិ វា កាវាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ, បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, និសីទនសន្តតំ អនាទិយិត្វា បុរាណសន្តតស្ស សាមន្តា សុគតវិទត្តិ កាវាបិកំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... អាយស្មតោ ទម្មិតិ។

៥៦៩. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា កាវាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

៥៧០. អនាបត្តិ – បុរាណសន្តតស្ស សាមន្តា សុគតវិទត្តិ អាទិយិត្វា ករោតិ, អលភន្តោ ថោកតវំ អាទិយិត្វា ករោតិ, អលភន្តោ អនាទិយិត្វា ករោតិ, អញ្ជេន កតំ បដិលភិត្វា បរិកុញ្ញតិ, វិគានំ វា ភូមត្ថរណំ វា សាណិ បាការំ វា ភិសិ វា ពិញ្ចោហនំ វា ករោតិ, ឧម្មត្តកស្ស អាទិកម្មិកស្សាតិ។

និសីទនសន្តតសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

៦. ឯឡកលោមសិក្ខាបទំ

៥៧១. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភក្កវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថី គច្ឆន្តស្ស អន្តរាមក្កេ ឯឡកលោមាសិ ឧប្បជ្ឈិសុ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ តានិ ឯឡកលោមាសិ ឧត្តរាសង្កេន ភណ្ឌិកំ ពន្ធិត្វា អគមាសិ។ មនុស្សា តំ ភិក្ខុំ បស្សីត្វា ឧប្បណ្ណេសុ – “កិក្កកេន តេ, ភន្តេ, កីតានិ? កិក្កកោ ឧទយោ ភវិស្សតិ”តិ? សោ ភិក្ខុ តេហិ មនុស្សេហិ ឧប្បណ្ណិយមាណោ មង្គ អហោសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ សាវត្ថី គន្ធា តានិ ឯឡកលោមាសិ បិតកោវ អាសុម្ពិ។ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោថុ – “កិស្ស ត្វំ, អាវុសោ, ឥមាសិ ឯឡកលោមាសិ បិតកោវ អាសុម្ពសិ”តិ? “តថា ហិ បនាហំ, អាវុសោ, ឥមេសំ ឯឡកលោមាសំ ការណា មនុស្សេហិ ឧប្បណ្ណិតោ”តិ។ “កីវ ទូរតោ បន ត្វំ, អាវុសោ, ឥមាសិ ឯឡកលោមាសិ អាហវី”តិ? “អតិវេកតិយោជនំ, អាវុសោ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម ភិក្ខុ អតិវេកតិយោជនំ ឯឡកលោមាសិ អាហវិស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភក្កវតោ ឯតមត្ថំ អាហេចេសុំ...បេ.... សច្ចំ កិវ ត្វំ, ភិក្ខុ, អតិវេកតិយោជនំ ឯឡកលោមាសិ អាហវីតិ? “សច្ចំ, ភក្កវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភក្កវា...បេ.... កថញ្ញិ នាម ត្វំ,

មោឃបុរិស, អតិរេកតិយោជន៍ ឯឡកលោមាសិ អាហវិស្សសិ! នេតំ មោឃបុរិស, អប្បសន្តានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥៧២. “ភិក្ខុនោ បនេវ អន្ទានមគ្គប្បដិបន្នស្ស ឯឡកលោមាសិ ឧប្បជ្ឈយ្យំ។ អាកង្គមាទេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេតញ្ចានិ។ បដិគ្គហេត្វា តិយោជនបរមំ សហត្ថា ហរិតញ្ចានិ [ហរិតញ្ចានិ (សី. ស្យា. ក.)], អសន្តេ ហារកេ។ តតោ ចេ ឧត្តវិ ហវេយ្យ, អសន្តេបិ ហារកេ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥៧៣. ភិក្ខុនោ បនេវ អន្ទានមគ្គប្បដិបន្នស្សាភិ បន្តំ កច្ឆន្តស្ស។

ឯឡកលោមាសិ ឧប្បជ្ឈយ្យន្តិ ឧប្បជ្ឈយ្យំ សង្ឃតោ វា គណតោ វា ញាតិតោ វា មិត្តតោ វា បំសុក្ខលំ វា អត្តនោ វា ជនេន។

អាកង្គមាទេនាភិ ឥច្ឆមាទេន បដិគ្គហេតញ្ចានិ។

បដិគ្គហេត្វា តិយោជនបរមំ សហត្ថា ហរិតញ្ចានិភិ តិយោជនបរមតា សហត្ថា ហរិតញ្ចានិ។

អសន្តេ ហារកេភិ នាញោ កោចិ ហារកោ ហោភិ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា គហដ្ឋោ វា បព្ពជិតោ វា។

តតោ ចេ ឧត្តវិ ហវេយ្យ, អសន្តេបិ ហារកេភិ បឋមំ បាទំ តិយោជនំ អតិក្កាមេភិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ទុតិយំ បាទំ អតិក្កាមេភិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ **[និស្សគ្គិយានិ ហោន្តិ (ស្យា.)]**។ អន្តោតិយោជនេ បិតោ ពហិតិយោជនំ បាតេភិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ **[និស្សគ្គិយានិ ហោន្តិ (ស្យា.)]**។ អញ្ញស្ស យានេ វា ភណ្ឌេ វា អជានន្តស្ស បក្ខិបិក្ខា តិយោជនំ អតិក្កាមេភិ, និស្សគ្គិយានិ ហោន្តិ។ និស្សជ្ជិតញ្ចានិ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតញ្ចានិ... បេ.... ឥមានិ មេ, ភន្តេ, ឯឡកលោមាសិ តិយោជនំ អតិក្កាមិតានិ និស្សគ្គិយានិ។ ឥមាទាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិតិ... បេ.... ទទេយ្យាភិ... បេ.... ទទេយ្យន្តិ... បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មីតិ។

៥៧៤. អតិរេកតិយោជនេ អតិរេកសញ្ញី អតិក្កាមេភិ [តិយោជនំ អតិក្កាមេភិ (ស្យា.)], និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរេកតិយោជនេ វេមតិកោ អតិក្កាមេភិ **[តិយោជនំ អតិក្កាមេភិ (ស្យា.)],** និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរេកតិយោជនេ ឧនកសញ្ញី អតិក្កាមេភិ **[តិយោជនំ អតិក្កាមេភិ (ស្យា.)],** និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

ឧនកតិយោជនេ អតិរេកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកតិយោជនេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកតិយោជនេ ឧនកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

៥៧៥. អនាបត្តិ តិយោជនំ ហរិតិ, ឧនកតិយោជនំ ហរិតិ, តិយោជនំ ហរិតិបិ, បច្ចាហរិតិបិ, តិយោជនំ វាសាធិប្បាយោ គន្ធា តតោ បរំ ហរិតិ, អច្ឆិន្ទំ បដិលភិក្ខា ហរិតិ, និស្សជ្ជំ បដិលភិក្ខា ហរិតិ, អញ្ចំ ហរាបេភិ កក ភណ្ឌំ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឯឡកលោមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

៧. ឯឡកលោមលោហបនសិក្ខាបទំ

៥៧៦. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្តស្និ និគ្រោធារាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ ភិក្ខុនីហិ ឯឡកលោមាសិ ធាវាបេន្តិបិ រដាបេន្តិបិ វិដដាបេន្តិបិ។ ភិក្ខុនិយោ ឯឡកលោមាសិ ធាវន្តិយោ រដន្តិយោ វិដដេន្តិយោ វិញ្ញន្តិ ឧទ្ទេសំ បរិបុច្ឆំ អធិសីលំ អធិចិត្តំ អធិបញ្ញំ។ អថ ខោ មហាបជាបតិ គោតមិ យេន ភគវា តេនបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ បិតំ ខោ មហាបជាបតិ គោតមិ ភគវា ឯកទវោច – “កច្ចិ, គោតមិ, ភិក្ខុនិយោ អប្បមគ្គា អាតាបិនិយោ បហិតត្វា វិហរន្តិ” តិ? “កុតោ, ភន្តេ, ភិក្ខុនីនំ អប្បមាទោ! អយ្យា ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនីហិ ឯឡកលោមាសិ ធាវាបេន្តិបិ រដាបេន្តិបិ វិដដាបេន្តិបិ។ ភិក្ខុនិយោ ឯឡកលោមាសិ ធាវន្តិយោ រដន្តិយោ វិដដេន្តិយោ វិញ្ញន្តិ ឧទ្ទេសំ បរិបុច្ឆំ អធិសីលំ អធិចិត្តំ អធិបញ្ញ” ត្តិ។

អថ ខោ ភគវា មហាបជាបតី គោតមី ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ
សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ មហាបជាបតី គោតមី ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា
សម្បហំសិតា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្ថិ និទានេ ឯតស្ថិ បករណេ
ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ឆត្តគ្គិយេ ភិក្ខុ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិវ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុនីហិ ឯឡកលោមាសិ
ជោវាបេថបិ រជាបេថបិ វិដដាបេថបិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ “ញាតិកាយោ តុម្ហាកំ, ភិក្ខុវេ, អញ្ញាតិ
កាយោ”តិ? “អញ្ញាតិកាយោ, ភគវា”តិ។ “អញ្ញាតកា, មោយបុរិសា, អញ្ញាតិកានំ ន ជានន្តិ បតិរូបំ វា អប្បតិ
រូបំ វា បាសាទិកំ វា អបាសាទិកំ។ តត្ថ នាម តុម្ហេ, មោយបុរិសា, អញ្ញាតិកាហិ ភិក្ខុនីហិ ឯឡកលោមាសិ
ជោវាបេស្សថបិ រជាបេស្សថបិ វិដដាបេស្សថបិ! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ញ
បន, ភិក្ខុវេ, តមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៧៧. “យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ឯឡកលោមាសិ ជោវាបេយ្យ វា រជាបេយ្យ វា វិដដាបេយ្យ
វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

៥៧៨. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

អញ្ញាតិកា នាម មាតិកោ វា បិតិកោ វា យាវ សក្កមា បិតាមហយុតា អសម្ពុទ្ធ។

ភិក្ខុនី នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

ជោវាតិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ជោតានិ និស្សគ្គិយានិ ហោន្តិ។ រជាតិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ
ទុក្ខដស្ស។ រត្តានិ និស្សគ្គិយានិ ហោន្តិ។ វិដដេហិតិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ វិដដិតានិ និស្សគ្គិយានិ
ហោន្តិ។ និស្សជ្ជិតញានិ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតញានិ...បេ.... ឥមាសិ
មេ, ភន្តេ, ឯឡកលោមាសិ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ជោវាបិតានិ និស្សគ្គិយានិ។ ឥមាសាហំ សង្ឃស្ស
និស្សជ្ជាមិតិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មីតិ។

**៥៧៩. អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ ឯឡកលោមាសិ ជោវាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតិកាយ
អញ្ញាតិកសញ្ញិ ឯឡកលោមាសិ ជោវាបេតិ រជាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិក
សញ្ញិ ឯឡកលោមាសិ ជោវាបេតិ វិដដាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ
ឯឡកលោមាសិ ជោវាបេតិ រជាបេតិ វិដដាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្ខដានំ។**

អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ ឯឡកលោមាសិ រជាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ
ឯឡកលោមាសិ រជាបេតិ វិដដាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ ឯឡក
លោមាសិ រជាបេតិ ជោវាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ ឯឡកលោមាសិ រ
ជាបេតិ វិដដាបេតិ ជោវាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្ខដានំ។

អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ ឯឡកលោមាសិ វិដដាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិក
សញ្ញិ ឯឡកលោមាសិ វិដដាបេតិ ជោវាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ
ឯឡកលោមាសិ វិដដាបេតិ រជាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិ ឯឡក
លោមាសិ វិដដាបេតិ ជោវាបេតិ រជាបេតិ, និស្សគ្គិយេន អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្ខដានំ។

**៥៨០. អញ្ញាតិកាយ វេមតិកោ...បេ.... អញ្ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញិ...បេ.... អញ្ញស្ស ឯឡកលោមាសិ
ជោវាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឯកតោ ឧបសម្បន្នាយ ជោវាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញាតិកាយ អញ្ញាតិក
សញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញាតិកាយ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។**

**៥៨១. អនាបត្តិ ញាតិកាយ ធាវន្តិយា អញ្ញាតិកា ទុតិយា ហោតិ, អវុត្តា ជោវតិ, អបរិភុត្តំ កតភណ្ឌំ
ជោវាបេតិ, សិក្ខមានាយ សាមណេរិយា ឧម្ពត្តកស្ស អាទិកម្មិកស្សាតិ។**

ឯឡកលោមាជោវាបនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សក្កមំ។

៥៨២. គេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេន្តវេន កលន្ទកនិវាហេ។ គេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ អញ្ញតាស្ស កុលស្ស កុលបកោ ហោតិ និច្ចភត្តិកោ។ យំ តស្មី កុលេ ឧប្បជ្ជតិ ខាននិយំ វា ភោជនិយំ វា តតោ អាយស្ថតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស បដិវិសោ បបិយ្យតិ។ គេន ខោ បន សមយេន សាយំ តស្មី កុលេ មំសំ ឧប្បន្នំ ហោតិ។ តតោ អាយស្ថតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស បដិវិសោ បបិតោ ហោតិ។ តស្ស កុលស្ស ទារកោ រត្តិយា បច្ចសសមយំ បច្ចដ្ឋាយ រោទតិ – “មំសំ មេ ទេថា”តិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ បជាបតិ ឯតទរោច – “អយ្យស្ស បដិវិសំ ទារកស្ស ទេហិ។ អញ្ញំ ចេតាបេត្វា អយ្យស្ស ទស្សាមា”តិ។

អថ ខោ អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ បុព្វញ្ញសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរំ អាទាយ យេន តំ កុលំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសិទិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ យេនាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យ បុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ថន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្ថន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ ឯតទរោច – “ហិយ្យោ ខោ, ភន្តេ, សាយំ មំសំ ឧប្បន្នំ អហោសិ។ តតោ អយ្យស្ស បដិវិសោ បបិតោ។ អយំ , ភន្តេ, ទារកោ រត្តិយា បច្ចសសមយំ បច្ចដ្ឋាយ រោទតិ – ‘មំសំ មេ ទេថា’តិ។ អយ្យស្ស បដិវិសោ ទារកស្ស ទិន្នោ។ កហាបណេន, ភន្តេ, កី អាហវិយ្យតូ”តិ? “បរិច្ចត្តោ មេ, អាវុសោ, កហាបណោ”តិ? “អាម, ភន្តេ, បរិច្ចត្តោ”តិ។ “តញ្ជេវ មេ, អាវុសោ, កហាបណំ ទេហិ”តិ។

អថ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្ថតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស កហាបណំ ទត្វា ឧដ្ឋាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “តថេវ មយំ រូបិយំ បដិគ្គណ្ណម ឯវមេវិមេ សមណ សក្យបុត្តិយា រូបិយំ បដិគ្គណ្ណន្តី”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តស្ស បុរិសស្ស ឧដ្ឋាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តី ខិយ្យន្តី វិបាចេន្តី – “កថញ្ជី នាម អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ រូបិយំ បដិគ្គហេស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ ត្វំ, ឧបនន្ទ, រូបិយំ បដិគ្គហេសី”តិ **[បដិគ្គណ្ណសិទិ (ស្យា.)]**? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... កថញ្ជី នាម ត្វំ, មោយបុរិស, រូបិយំ បដិគ្គហេស្សសិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្មានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯ វេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥៨៣. “យោ បន ភិក្ខុ ជាតរូបរាជតំ ឧត្តណ្ហេយ្យ វា ឧត្តណ្ហបេយ្យ វា ឧបនិក្ខិតំ វា សាទិយេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥៨៤. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

ជាតរូបំ នាម សត្តវណ្ណោ វុច្ឆតិ ។

រាជតំ នាម កហាបណោ លោហមាសកោ ទាវុមាសកោ ជតុមាសកោ យេ វោហារំ កច្ឆន្តិ។

ឧត្តណ្ហេយ្យាតិ សយំ គណ្ហាតិ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ **[និស្សគ្គិយំ ហោតិ (ស្យា.)]**។

ឧត្តណ្ហបេយ្យាតិ អញ្ញំ គាហាបេតិ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ **[និស្សគ្គិយំ ហោតិ (ស្យា.)]**។

ឧបនិក្ខិតំ វា សាទិយេយ្យាតិ ឥទំ អយ្យស្ស ហោតូតិ ឧបនិក្ខិតំ សាទិយតិ, និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ សង្ឃមជ្ឈេ និស្សជ្ជិតព្ពំ។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ – តេន ភិក្ខុនា សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិត្វា វុដ្ឋានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វុទ្ធិត្វា ឧត្តជិកំ និសិទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អហំ, ភន្តេ, រូបិយំ បដិគ្គហេសី។ ឥទំ មេ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិ”តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្ពា។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន អាបត្តិ បដិគ្គហេតព្ពា។ សចេ តត អាគច្ឆតិ អាវាមិកោ វា ឧបាសកោ វា សោ វត្តព្ពោ – “អាវុសោ, ឥមំ ជានាហិ”តិ។ សចេ សោ ភណតិ – “ឥមិនា កី អាហវិយ្យតូ”តិ, ន វត្តព្ពោ – “ឥមំ វា ឥមំ វា អាហារ”តិ។ កហ្មិយំ អាចិត្តិតព្ពំ – សហ្មិ វា តេលំ វា មធ្យ វា ជាណិកំ វា។ សចេ សោ តេន បរិវត្តេត្វា កហ្មិយំ អាហារតិ រូបិយប្បដិគ្គាហកំ បបេត្វា សព្ពេហេវ បរិវត្តេតព្ពំ។ ឯវេញេតំ លភេថ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ លភេថ, សោ វត្តព្ពោ – “អាវុសោ, ឥមំ ឆខ្នេហិ”តិ។ សចេ សោ ឆខ្នេតិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ ឆខ្នេតិ, បញ្ចហង្កេហិ សមន្មាគតោ ភិក្ខុ រូបិយឆខ្នេកោ សម្មន្តិតព្ពោ – យោ ន ឆខ្នាគតី គច្ឆេយ្យ, ន ទោសាគតី គច្ឆេយ្យ, ន មោហាគតី គច្ឆេយ្យ, ន ភយាគតី គច្ឆេយ្យ, ឆខ្និកាឆខ្និកព្ពា ជានេយ្យ។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, សម្មន្តិតព្ពា។ បឋមំ ភិក្ខុ យាចិតព្ពា។ យាចិត្វា ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

៥៨៥. “សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមំ ភិក្ខុំ រូបិយនន្ទកំ សម្មន្ទេយ្យា ឯសា ញត្តិ។

“សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមំ ភិក្ខុំ រូបិយនន្ទកំ សម្មន្ទតិ។ យស្សាយស្ថតោ ខមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ រូបិយនន្ទកស្ស សម្មតិ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យា។

“សម្មតោ សង្ឃេន ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ រូបិយនន្ទកោ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ជារយាមិ”តិ។

តេន សម្មតេន ភិក្ខុនា អនិមិត្តំ កត្វា បាតេតព្ធំ។ សចេ និមិត្តំ កត្វា បាតេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

៥៨៦. រូបិយេ រូបិយសញ្ញី រូបិយំ បដិគ្គណ្ហតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ រូបិយេ វេមតិកោ រូបិយំ បដិគ្គណ្ហតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ រូបិយេ អរូបិយសញ្ញី រូបិយំ បដិគ្គណ្ហតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អរូបិយេ រូបិយសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អរូបិយេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អរូបិយេ អរូបិយសញ្ញី, អនាបត្តិ។

អនាបត្តិ អជ្ឈារមេ វា អជ្ឈារសចេ វា ឧត្តហេត្វា វា ឧត្តហាបេត្វា វា និក្ខិបតិ – យស្ស ភវិស្សតិ សោ ហវិស្សតិ, ឧប្បត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

រូបិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

៩. រូបិយសំវេហារសិក្ខាបទំ

៥៨៧. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ នានប្បការកំ រូបិយសំវេហារំ សមាបជ្ជន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញី នាម សមណា សក្យបុត្តិយា នានប្បការកំ រូបិយសំវេហារំ សមាបជ្ជិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហី កាមភោគិនោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញី នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ នានប្បការកំ រូបិយសំវេហារំ សមាបជ្ជិស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាវេចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ តុម្កេ, ភិក្ខុវេ, នានប្បការកំ រូបិយសំវេហារំ សមាបជ្ជថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ញី នាម តុម្កេ, មោឃបុរិសា, នានប្បការកំ រូបិយសំវេហារំ សមាបជ្ជិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្តានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥៨៨. “យោ បន ភិក្ខុ នានប្បការកំ រូបិយសំវេហារំ សមាបជ្ជេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ”ត្តិ។

៥៨៩. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

នានប្បការកំ នាម កតម្យិ អកតម្យិ កតាកតម្យិ។ **កតំ** នាម សីស្ថបតំ គិរុបតំ ហត្ថបតំ បាទ្វបតំ កដ្ឋបតំ។ **អកតំ** នាម យនកតំ វុច្ឆតិ។ **កតាកតំ** នាម ឥទុកយំ។

រូបិយំ នាម សត្តវណ្ណោ កហាបណោ, លោហមាសកោ, ទាវុមាសកោ, ជតុមាសកោ យេ វេហារំ គច្ឆន្តិ។

សមាបជ្ជេយ្យតិ កតេន កតំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ [និស្សគ្គិយំ ហោតិ (ស្សា.)]។ កតេន អកតំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ កតេន កតាកតំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អកតេន កតំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អកតេន អកតំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អកតេន កតាកតំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ កតាកតេន កតំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ កតាកតេន អកតំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ កតាកតេន កតាកតំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ សង្ឃមជ្ឈេ និស្សជ្ជិតព្ធំ។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ធំ។ តេន ភិក្ខុនា សង្ឃ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិត្វា ឧត្តដិកំ និសីទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អហំ, ភន្តេ, នានប្បការកំ រូបិយសំវេហារំ សមាបជ្ជិ។ ឥទំ មេ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិ”តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតញ្ញា។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន អាបត្តិ បដិគ្គហេតញ្ញា។ សចេ តត្ថ អាគច្ឆតិ អាវាមិកោ វា ឧបាសកោ វា សោ

វត្តព្រៃ – “អាវុសោ, ឥមំ ជានាហិ” តិ។ សចេ សោ ភណតិ – “ឥមិនា ភី អាហវិយ្យតូ” តិ, ន វត្តព្រៃ – “ឥមំ វា ឥមំ វា អាហរ” តិ។ កប្បិយំ អាចិត្តិកត្តំ – សប្បិ វា គេលំ វា មធ្យំ វា ជាណិតំ វា។ សចេ សោ តេន បរិវត្តេត្វា កប្បិយំ អាហរតិ, រូបិយចេតាបកំ បបេត្វា, សព្ពេហេវ បរិកុញ្ញិតព្ភំ។ ឯវញ្ញេតំ លភេថ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ លភេថ, សោ វត្តព្រៃ – “អាវុសោ, ឥមំ ឆខ្នេហិ” តិ។ សចេ សោ ឆខ្នេតិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ចេ ឆខ្នេតិ, បញ្ចហង្កេហិ សមន្មាគតោ ភិក្ខុ រូបិយឆខ្នេកោ សម្មន្និកព្រោ – យោ ន ឆខ្នាគតី គច្ឆេយ្យ, ន ទោសាគតី គច្ឆេយ្យ, ន មោហាគតី គច្ឆេយ្យ, ន ភយាគតី គច្ឆេយ្យ, ឆខ្និកាឆខ្និកព្វ ជានេយ្យ។ ឯវញ្ញេ បន, ភិក្ខុវេ, សម្មន្និកព្រោ។ បបមំ ភិក្ខុ យាចិតព្រោ។ យាចិត្វា ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ខោ ញាបេតព្រោ –

៥៩០. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ខោ។ យទិ សង្ខស្ស បត្តកល្លំ, សង្ខោ ឥត្តន្ទាមំ ភិក្ខុ រូបិយឆខ្នកំ សម្មន្នេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ខោ។ សង្ខោ ឥត្តន្ទាមំ ភិក្ខុ រូបិយឆខ្នកំ សម្មន្នតិ។ យស្សាយស្សកោ ខមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ រូបិយឆខ្នកស្ស សម្មតិ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សម្មតោ សង្ខេន ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ រូបិយឆខ្នកោ។ ខមតិ សង្ខស្ស, តស្មា តុណ្ហិ, ឯវមេតំ ជារយាមី” តិ។

តេន សម្មតេន ភិក្ខុនា អនិមិត្តំ កត្វា បាតេតព្ភំ។ សចេ និមិត្តំ កត្វា បាតេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

៥៩១. រូបិយេ រូបិយសញ្ញិ រូបិយំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ រូបិយេ វេមតិកោ រូបិយំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ រូបិយេ អរូបិយសញ្ញិ រូបិយំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អរូបិយេ រូបិយសញ្ញិ រូបិយំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អរូបិយេ វេមតិកោ រូបិយំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អរូបិយេ អរូបិយសញ្ញិ រូបិយំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អរូបិយេ រូបិយសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អរូបិយេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អរូបិយេ អរូបិយសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៥៩២. អនាបត្តិ ឧប្បត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សតិ។

រូបិយសំវោហារសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

១០. កយវិក្កយសិក្ខាបទំ

៥៩៣. តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេកវេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ បង្កោ ហោតិ ចីវរកម្មំ កាតុំ។ សោ បដបិលោតិកានំ សង្ខាដី ករិត្វា សុវត្ថំ សុបរិកម្មកតំ កត្វា បារុបិ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ បរិព្ពាជកោ មហាគ្យំ បដំ បារុបិត្វា យេនាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – “សុន្ទរា ខោ ត្យាយំ, អាវុសោ, សង្ខាដិ; ទេហិ មេ បដេនា” តិ។ “ជានាហិ, អាវុសោ” តិ។ “អាមាវុសោ, ជានាមី” តិ។ “ហន្ទាវុសោ” តិ, អទាសិ។ អថ ខោ សោ បរិព្ពាជកោ តំ សង្ខាដី បារុបិត្វា បរិព្ពាជកាវាមំ អគមាសិ។ បរិព្ពាជកា តំ បរិព្ពាជកំ ឯតទវោច – “សុន្ទរា ខោ ត្យាយំ, អាវុសោ, សង្ខាដិ; កុតោ តយា លទ្ធា” តិ? “តេន មេ, អាវុសោ, បដេន បរិវត្តិតា” តិ។ “កតិហិបិ ត្យាយំ, អាវុសោ, សង្ខាដិ ភវិស្សតិ, សោយេវ តេ បដោ វរោ” តិ។

អថ ខោ សោ បរិព្ពាជកោ – “សច្ចំ ខោ បរិព្ពាជកា អាហំសុ – ‘កតិហិបិ ម្យាយំ សង្ខាដិ ភវិស្សតិ! សោយេវ មេ បដោ វរោ’” តិ យេនាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យ បុត្តំ ឯតទវោច – “ហន្ទ តេ, អាវុសោ, សង្ខាដិ [សង្ខាដិ (ស្យា. ក.)]; ទេហិ មេ បដ” តិ។ “ននុ ភ្នំ, អាវុសោ, មយា វុត្តោ – ‘ជានាហិ, អាវុសោ’ តិ! នាហ ទស្សាមី” តិ។ អថ ខោ សោ បរិព្ពាជកោ ឧជ្ឈាយតិ ឱយ្យតិ វិបាចេតិ – “តិហិបិ នំ តិហិស្ស វិប្បជិសាវិស្ស ទេន្ទិ, ភី បន បព្ពជិកោ បព្ពជិតស្ស ន ទស្សតិ” តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តស្ស បរិព្ពាជកស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ឱយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ បរិព្ពាជកេន សទ្ធិ កយវិក្កយំ សមាបជ្ជិស្សតិ” តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ... បេ. ... “សច្ចំ កិរ ភ្នំ, ឧបនន្ទ, បរិព្ពាជកេន សទ្ធិ កយវិក្កយំ សមាបជ្ជសី” តិ? “សច្ចំ, ភគវា” តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា

ភគវា...បេ.... កថញ្ជី នាម ភ្នំ, មោឃបុរិស, បរិព្វាជកេន សន្និ កយវិក្កយំ សមាបជ្ជិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្តានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥៩៤. “យោ បន ភិក្ខុ នានប្បការកំ កយវិក្កយំ សមាបជ្ជេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៥៩៥. យោ បនាភិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុភិ...បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បោតោ ភិក្ខុភិ។

នានប្បការកំ នាម ចីវរវិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា, អន្តមសោ ចុណ្ឌបិណ្ឌោបិ ទន្ត កដ្ឋម្យិ ទសិកសុត្ថម្យិ។

កយវិក្កយំ សមាបជ្ជេយ្យភិ ឥមិនា ឥមំ ទេហិ, ឥមិនា ឥមំ អាហរ, ឥមិនា ឥមំ បរិវត្តេហិ, ឥមិនា ឥមំ ចេតាបេហិតិ។ អដ្ឋាចរតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ យតោ កយិតញ ហោតិ វិក្កយិតញ អត្ថនោ ភណ្ឌំ បរហត្ថគតំ បរ ភណ្ឌំ អត្ថនោ ហត្ថគតំ, និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... អហំ, ភន្តេ, នានប្បការកំ កយវិក្កយំ សមាបជ្ជិ។ ឥទំ មេ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិភិ...បេ.... ទទេយ្យាភិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្មតោ ទម្មីភិ។

៥៩៦. កយវិក្កយេ កយវិក្កយសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ កយវិក្កយេ វេមតិកោ , និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ កយវិក្កយេ នកយវិក្កយសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

នកយវិក្កយេ កយវិក្កយសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ នកយវិក្កយេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ នកយវិក្កយេ នកយវិក្កយសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៥៩៧. អនាបត្តិ – អគ្យំ បុច្ឆតិ, កប្បិយការកស្ស អាចិត្តតិ, “ឥទំ អម្ពាកំ អត្ថិ, អម្ពាកញ ឥមិនា ច ឥមិនា ច អត្ថោ”តិ ភណតិ, ឧម្ពត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាភិ។

កយវិក្កយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

កោសិយវគ្គោ ទុតិយោ។

តស្សទ្វានំ –

កោសិយា សុទ្ធទ្វេភាគា, ឆព្ពស្សានិ និសីទនំ;
ទ្វេ ច លោមានិ ឧត្តណ្ណេ, ឧភោ នានប្បការកាភិ។

៣. បត្តវគ្គោ

១. បត្តសិក្ខាបទំ

៥៩៨. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហាតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ ពហុ បត្តេ សន្និចយំ ករោន្តិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជី នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ពហុ បត្តេ សន្និចយំ ករិស្សន្តិ, បត្តវាណិជ្ជំ វា សមណា សក្យបុត្តិយា ករិស្សន្តិ អាមត្តិកាបណំ វា បសាវេស្សន្តិ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧដ្ឋាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជី នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ អតិវេកបត្តំ ធាវេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ តុម្ពេ, ភិក្ខុវេ, អតិវេកបត្តំ ធាវេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... កថញ្ជី នាម តុម្ពេ, មោឃបុរិសា, អតិវេកបត្តំ ធាវេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្តានំ វា បសាទាយ ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៥៩៩. “យោ បន ភិក្ខុ អតិវេកបត្តំ ធាវេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

ឯវញ្ជិទំ ភគវតោ ភិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

៦០០. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្កោ អានន្ទស្ស អតិវេកបត្តោ ឧប្បន្នោ ហោតិ។ អាយស្កោ ច អានន្ទោ តំ បត្តំ អាយស្កោ សាវិបុត្តស្ស ទាតុកាមោ ហោតិ។ អាយស្កោ ច សាវិបុត្តោ សាកេតេ វិហរតិ។ អថ ខោ អាយស្កោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ – “ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ – ‘ន អតិវេកបត្តោ ធារេតញ្ចោ’ តិ។ អយញ្ច មេ អតិវេកបត្តោ ឧប្បន្នោ។ អហញ្ចិមំ បត្តំ អាយស្កោ សាវិបុត្តស្ស ទាតុកាមោ។ អាយស្កោ ច សាវិបុត្តោ សាកេតេ វិហរតិ។ កថំ នុ ខោ មយា បដិបជ្ជិតញ្ច” តិ? ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសិ។ “កីរិចីរំ បនានន្ទ, សាវិបុត្តោ អាគច្ឆិស្សតី” តិ? “នវមំ វា, ភគវា, ទិវសំ ទសមំ វា” តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, ទសាហបរមំ អតិវេកបត្តំ ធារេតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, តមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៦០១. “ទសាហបរមំ អតិវេកបត្តោ ធារេតញ្ចោ។ តំ អតិក្កាមយតោ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ” តិ។

៦០២. ទសាហបរមន្តិ ទសាហបរមតា ធារេតញ្ចោ។

អតិវេកបត្តោ នាម អនធិដ្ឋិតោ អវិកហ្មិកោ។

បត្តោ នាម ទ្វេ បត្តា អយោបត្តោ មត្តិកាបត្តោតិ។

តយោ បត្តស្ស វណ្ណ ឧក្កដោ បត្តោ មជ្ឈិមោ បត្តោ ឱមកោ បត្តោ។ **ឧក្កដោ** នាម **បត្តោ** អឌ្ឍាឡកោទនំ គណ្ហាតិ ចតុភាគំ ខាទនំ តទុបិយំ ព្យញ្ជនំ។ **មជ្ឈិមោ** នាម **បត្តោ** នាឡិកោទនំ គណ្ហាតិ ចតុភាគំ ខាទនំ តទុបិយំ ព្យញ្ជនំ។ **ឱមកោ** នាម **បត្តោ** បត្តោទនំ គណ្ហាតិ ចតុភាគំ ខាទនំ តទុបិយំ ព្យញ្ជនំ។ តតោ ឧក្កដោ អបត្តោ, ឱមកោ អបត្តោ។

តំ អតិក្កាមយតោ និស្សគ្គិយោ ហោតិ តិ ឯកាទសេ អរុណក្ខមនេ និស្សគ្គិយោ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតញ្ចោ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតញ្ចោ។ តេន ភិក្ខុនា សង្ឃំ ឧបសង្កមិច្ឆា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិច្ឆា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិច្ឆា ឧក្កដិកំ និសិទិច្ឆា អញ្ចលិ បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អយំ មេ, ភន្តេ, បត្តោ ទសាហាតិក្កន្តោ និស្សគ្គិយោ។ តមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិ” តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតញ្ចា។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន អាបត្តិ បដិគ្គហេតញ្ចា, និស្សដ្ឋបត្តោ ទាតញ្ចោ។

៦០៣. “សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ បត្តោ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ និស្សគ្គិយោ សង្ឃស្ស និស្សដ្ឋោ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកលំ, សង្ឃោ តមំ បត្តំ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ ទទេយ្យ” តិ។

៦០៤. តេន ភិក្ខុនា សម្ពហុលេ ភិក្ខុ ឧបសង្កមិច្ឆា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិច្ឆា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិច្ឆា ឧក្កដិកំ និសិទិច្ឆា អញ្ចលិ បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អយំ មេ, ភន្តេ, បត្តោ ទសាហាតិក្កន្តោ និស្សគ្គិយោ។ តមាហំ អាយស្កន្តានំ និស្សជ្ជាមិ” តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតញ្ចា។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន អាបត្តិ បដិគ្គហេតញ្ចា, និស្សដ្ឋបត្តោ ទាតញ្ចោ។

៦០៥. “សុណន្ត មេ អាយស្កន្តា។ អយំ បត្តោ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ និស្សគ្គិយោ អាយស្កន្តានំ និស្សដ្ឋោ។ យទាយស្កន្តានំ បត្តកលំ, អាយស្កន្តា តមំ បត្តំ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ ទទេយ្យ” តិ។

៦០៦. តេន ភិក្ខុនា ឯកំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិច្ឆា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិច្ឆា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិច្ឆា អញ្ចលិ បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អយំ មេ, អាវុសោ, បត្តោ ទសាហាតិក្កន្តោ និស្សគ្គិយោ។ តមាហំ អាយស្កតោ និស្សជ្ជាមិ” តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតញ្ចា។ តេន ភិក្ខុនា អាបត្តិ បដិគ្គហេតញ្ចា, និស្សដ្ឋបត្តោ ទាតញ្ចោ – “តមំ បត្តំ អាយស្កតោ ទម្មិ” តិ។

៦០៧. ទសាហាតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ ទសាហាតិក្កន្តេ វេមគិកោ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ ទសាហាតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អនធិដ្ឋិតេ អធិដ្ឋិតសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិកហ្មិកេ វិកហ្មិកសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិស្សជ្ជិតេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អនដ្ឋេ នដ្ឋសញ្ញិ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិនដ្ឋេ វិនដ្ឋសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អភិន្តេ ភិន្តសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

និស្សក្ខិយំ បត្តំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិវត្តន្តិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ទសាហានតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ទសាហានតិក្កន្តេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ ទសាហានតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៦០៨. អនាបត្តិ អនោទសាហំ អធិដ្ឋេតិ, វិកប្បេតិ, វិស្សដ្ឋេតិ, នស្សតិ, វិនស្សតិ, ភិជ្ជតិ, អច្ឆិទ្ធិត្វា គណ្ឌន្តិ, វិស្សាសំ គណ្ឌន្តិ, ឧម្ពត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ និស្សដ្ឋបត្តំ ន ទេន្តិ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ “ន, ភិក្ខុវេ, និស្សដ្ឋបត្តោ ន ទាតព្ពោ យោ ន ទទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ”តិ។

បត្តសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

២. ឧនបព្ពពាន្តនសិក្ខាបទំ

៦០៩. តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្តស្ថិ និគ្រោធារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវន កុម្មកាវន ភិក្ខុ បរិវត្តា ហោន្តិ – “យេសំ អយ្យានំ បត្តេន អត្ថោ អហំ បត្តេនា”តិ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ ន មត្តំ ជានិច្ចា ពហុ បត្តេ វិញ្ញាបេន្តិ។ យេសំ ឧទ្ធកា បត្តា តេ មហាន្តេ បត្តេ វិញ្ញាបេន្តិ។ យេសំ មហាន្តា បត្តា តេ ឧទ្ធកេ បត្តេ វិញ្ញាបេន្តិ។ អថ ខោ សោ កុម្មកាវោ ភិក្ខុនំ ពហុ បត្តេ ករោនោ ន សក្កោតិ អញ្ញំ វិក្កាយិកំ ភណ្ឌំ កាតុំ, អត្តនាបិ ន យាបេតិ, បុត្តទារាបិស្ស កិលមន្តិ។ មនុស្សា ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ន មត្តំ ជានិច្ចា ពហុ បត្តេ វិញ្ញាបេស្សន្តិ! អយំ ឥមេសំ ពហុ បត្តេ ករោនោ ន សក្កោតិ អញ្ញំ វិក្កាយិកំ ភណ្ឌំ កាតុំ, អត្តនាបិ ន យាបេតិ, បុត្តទារាបិស្ស កិលមន្តិ”តិ។

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧដ្ឋាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម ភិក្ខុ ន មត្តំ ជានិច្ចា ពហុ បត្តេ វិញ្ញាបេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ តេ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ ន មត្តំ ជានិច្ចា ពហុ បត្តេ វិញ្ញាបេន្តិតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... កថញ្ញិ នាម តេ, ភិក្ខុវេ, មោឃបុរិសា ន មត្តំ ជានិច្ចា ពហុ បត្តេ វិញ្ញាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... វិគរហិត្វា ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “ន, ភិក្ខុវេ, បត្តោ វិញ្ញាបេតព្ពោ យោ វិញ្ញាបេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្សៈ”តិ។

៦១០. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ភិក្ខុនោ បត្តោ ភិន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ បត្តំ វិញ្ញាបេតុ”ន្តិ កុក្កច្ឆាយនោ ន វិញ្ញាបេតិ។ ហត្ថេសុ បិណ្ឌាយ ចរតិ។ មនុស្សា ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ហត្ថេសុ បិណ្ឌាយ ចរិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ តិគ្គិយា”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧដ្ឋាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្ថិ និទានេ ឯតស្ថិ បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, នដ្ឋបត្តស្ស វា ភិន្នបត្តស្ស វា បត្តំ វិញ្ញាបេតុ”ន្តិ។

៦១១. តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ – “ភគវតា អនុញ្ញាតំ នដ្ឋបត្តស្ស វា ភិន្នបត្តស្ស វា បត្តំ វិញ្ញាបេតុ”ន្តិ អប្បមត្តកេនបិ ភិន្នេន អប្បមត្តកេនបិ ខណ្ឌេន វិលិខិតមត្តេនបិ ពហុ បត្តេ វិញ្ញាបេន្តិ។ អថ ខោ សោ កុម្មកាវោ ភិក្ខុនំ តថេវ ពហុ បត្តេ ករោនោ ន សក្កោតិ អញ្ញំ វិក្កាយិកំ ភណ្ឌំ កាតុំ, អត្តនាបិ ន យាបេតិ, បុត្តទារាបិស្ស កិលមន្តិ។ មនុស្សា តថេវ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ន មត្តំ ជានិច្ចា ពហុ បត្តេ វិញ្ញាបេស្សន្តិ! អយំ ឥមេសំ ពហុ បត្តេ ករោនោ ន សក្កោតិ អញ្ញំ វិក្កាយិកំ ភណ្ឌំ កាតុំ, អត្តនាបិ ន យាបេតិ, បុត្តទារាបិស្ស កិលមន្តិ”តិ។

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧដ្ឋាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ញិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ អប្បមត្តកេនបិ ភិន្នេន អប្បមត្តកេនបិ ខណ្ឌេន វិលិខិតមត្តេនបិ ពហុ បត្តេ វិញ្ញាបេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, អប្បមត្តកេនបិ ភិន្នេន អប្បមត្តកេនបិ ខណ្ឌេន វិលិខិតមត្តេនបិ ពហុ បត្តេ វិញ្ញាបេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ. ... កថញ្ញិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, អប្បមត្តកេនបិ ភិន្នេន អប្បមត្តកេនបិ ខណ្ឌេន វិលិខិតមត្តេនបិ ពហុ

បត្តេ វិញ្ញាបេស្វរៈ! នេត្តំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្មានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៦១២. “យោ បន ភិក្ខុ ឧនបញ្ចពន្ធនេន បក្កេន អញ្ចំ នវំ បត្តំ ចេតាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។ ភេន ភិក្ខុនា សោ បត្តោ ភិក្ខុបរិសាយ និស្សជ្ជិតញ្ចោ។ យោ ច តស្សា ភិក្ខុបរិសាយ បត្តបរិយន្តោ សោ តស្ស ភិក្ខុនោ បទាតញ្ចោ – ‘អយំ តេ, ភិក្ខុ, បត្តោ យាវ ភេទនាយ ធារេតញ្ចោ’តិ។ អយំ តត្ថ សាមីចី”តិ។

៦១៣. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

ឧនបញ្ចពន្ធនោ នាម បត្តោ អពន្ធនោ វា ឯកពន្ធនោ វា ទ្វិពន្ធនោ វា តិពន្ធនោ វា ចតុពន្ធនោ វា។ អពន្ធនោកាសោ នាម បត្តោ យស្ស ទ្វង្គលា រាជំ ន ហោតិ។ ពន្ធនោកាសោ នាម បត្តោ យស្ស ទ្វង្គលា រាជំ ហោតិ។ **នវា** នាម បត្តោ វិញ្ញត្តិ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

ចេតាបេយ្យាតិ វិញ្ញាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយោ ហោតិ។ សង្ឃមជ្ឈេ និស្សជ្ជិតញ្ចោ។ សញ្ញេហោវ អធិដ្ឋិតបត្តំ គហេត្វា សន្និបតិកព្វំ។ ន លាមកោ បត្តោ អធិដ្ឋាតញ្ចោ – “មហគ្គំ បត្តំ គហេស្សាមី”តិ។ សចេ លាមកំ បត្តំ អធិដ្ឋេតិ – “មហគ្គំ បត្តំ គហេស្សាមី”តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតញ្ចោ។ ភេន ភិក្ខុនា សង្ឃ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិក្ខា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនំ បាទេ វន្តិក្ខា ឧក្កដិកំ និសិទិក្ខា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អយំ មេ, ភន្តេ, បត្តោ ឧនបញ្ចពន្ធនេន បក្កេន ចេតាបិកោ និស្សគ្គិយោ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតញ្ចា។ ព្យក្កេន ភិក្ខុនា បដិពលេន អាបត្តិ បដិគ្គហេតញ្ចា។ បញ្ចហង្កេហិ សមន្មាតតោ ភិក្ខុ បត្តគ្គាហាបកោ សម្មន្និកញ្ចោ – យោ ន ឆន្ទាគតិ គច្ឆេយ្យ, ន ទោសាគតិ គច្ឆេយ្យ, ន មោហាគតិ គច្ឆេយ្យ, ន ភយាគតិ គច្ឆេយ្យ, គាហិតាគាហិតញ្ច ជានេយ្យ ។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, សម្មន្និកញ្ចោ។ បឋមំ ភិក្ខុ យាចិតញ្ចោ។ យាចិត្វា ព្យក្កេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតញ្ចោ –

៦១៤. “សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្ទាមំ ភិក្ខុំ បត្តគ្គាហាបកំ សម្មន្នេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្ទាមំ ភិក្ខុំ បត្តគ្គាហាបកំ សម្មន្នតិ។ យស្សាយស្ថតោ ឧមតិ ឥត្ថន្ទាមស្ស ភិក្ខុនោ បត្តគ្គាហាបកស្ស សម្មតិ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សម្មតោ សង្ឃេន ឥត្ថន្ទាមោ ភិក្ខុ បត្តគ្គាហាបកោ។ ឧមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

៦១៥. ភេន សម្មតេន ភិក្ខុនា បត្តោ គាហេតញ្ចោ។ ថេរោ វត្តញ្ចោ – “គណ្ហតុ, ភន្តេ, ថេរោ បត្ត”ន្តិ។ សចេ ថេរោ គណ្ហតិ, ថេរស្ស បត្តោ ទុតិយស្ស គាហេតញ្ចោ។ ន ច តស្ស អនុទ្ធយតាយ ន គហេតញ្ចោ។ យោ ន គណ្ហេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបត្តកស្ស ន គាហេតញ្ចោ។ ឯតេនេវ ឧបាយេន យាវ សង្ឃនវកា គាហេតញ្ចោ។ យោ ច តស្សា ភិក្ខុបរិសាយ បត្តបរិយន្តោ, សោ តស្ស ភិក្ខុនោ បទាតញ្ចោ – “អយំ តេ, ភិក្ខុ, បត្តោ យាវ ភេទនាយ ធារេតញ្ចោ”តិ។

ភេន ភិក្ខុនា សោ បត្តោ ន អទេសេ និក្ខិបិតញ្ចោ, ន អភោគេន ភុញ្ញិតញ្ចោ, ន វិស្សជ្ជេតញ្ចោ – “កថាយំ បត្តោ នស្សេយ្យ វា វិនស្សេយ្យ វា ភិជ្ជេយ្យ វា”តិ? សចេ អទេសេ វា និក្ខិបតិ អភោគេន វា ភុញ្ញតិ វិស្សជ្ជេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អយំ តត្ថ សាមីចីតិ អយំ តត្ថ អនុធម្មតា។

៦១៦. អពន្ធនេន បក្កេន អពន្ធនំ បត្តំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។ អពន្ធនេន បក្កេន ឯកពន្ធនំ បត្តំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។ អពន្ធនេន បក្កេន ទ្វិពន្ធនំ បត្តំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។ អពន្ធនេន បក្កេន តិពន្ធនំ បត្តំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។ អពន្ធនេន បក្កេន ចតុពន្ធនំ បត្តំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។

ឯកពន្ធនេន បក្កេន អពន្ធនំ បត្តំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។ ឯកពន្ធនេន បក្កេន ឯកពន្ធនំ បត្តំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។ ឯកពន្ធនេន បក្កេន ទ្វិពន្ធនំ បត្តំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។

៦១៨. [គំរូ រក្ខ មហាវ. ២៧០] តែន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តែន ខោ បន សមយេន អាយស្មា បិណ្ឌិន្ទវត្ថោ រាជកហេ បញ្ញារំ សោធាបេតិ លេណំ កត្តកាមោ។ អថ ខោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្មិសារោ យេនាយសា បិណ្ឌិន្ទវត្ថោ តេនបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយសុន្តំ

បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ អាយស្ត្រន្តំ
បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស ឯតទរោច – “កី, ភន្តេ, ថេរោ កាវាបេតី”តិ? “បញ្ចវំ មហារាជ, សោធាបេមិ លេណំ កត្តកាមោ”តិ។
“អត្ថោ, ភន្តេ, អយ្យស្ស អារាមិកេនា”តិ? “ន ខោ, មហារាជ, ភគវតា អារាមិកោ អនុញ្ញាតោ”តិ។ “តេន ហិ,
ភន្តេ, ភគវតំ បដិបុច្ឆិត្វា មម អារោចេយ្យាថា”តិ។ “ឯវំ មហារាជ”តិ ខោ អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស រញ្ជោ
មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស បច្ចស្សោសិ។ អថ ខោ អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស រាជានំ មាគធំ សេនិយំ ពិម្ពិសារំ
ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ រាជា មាគធា សេនិយោ
ពិម្ពិសារោ អាយស្ត្រា បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សីតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ
ឧដ្ឋាយាសនា អាយស្ត្រន្តំ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស អភិវាទេត្វា បទត្ថិណំ កត្វា បក្កាមិ។

៦១៩. អថ ខោ អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស ភគវតោ សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “រាជា, ភន្តេ, មាគធា សេនិយោ
ពិម្ពិសារោ អារាមិកំ ទាតុកាមោ។ កថំ នុ ខោ, ភន្តេ, មយា បដិបន្តិកត្ត”ន្តិ? អថ ខោ ភគវតំ ឯតស្ថិ និទានេ
ឯតស្ថិ បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, អារាមិក”ន្តិ។ ទុតិយម្យិ ខោ រាជា
មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ យេនាយស្ត្រា បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ត្រន្តំ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស
អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ អាយស្ត្រន្តំ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស
ឯតទរោច – “អនុញ្ញាតោ, ភន្តេ, ភគវតា អារាមិកោ”តិ? “ឯវំ, មហារាជ”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, អយ្យស្ស
អារាមិកំ ទម្ពិ”តិ។ អថ ខោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ អាយស្ត្រោ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស អារាមិកំ បដិស្សណិ
ត្វា វិស្សវិត្វា ចិរេន សតី បដិលភិត្វា អញ្ញតំ សព្ពត្ថកំ មហាមត្តំ អាមន្តេសិ – “យោ មយា, ភណេ, អយ្យស្ស
អារាមិកោ បដិស្សតោ, ទិន្នោ សោ អារាមិកោ”តិ? “ន ខោ, ទេវ, អយ្យស្ស អារាមិកោ ទិន្នោ”តិ។ “កិវិចិំ នុ
ខោ, ភណេ, តតោ ហិ តំ ហោតី”តិ? អថ ខោ សោ មហាមត្តោ រត្តិយោ គណេត្វា **[វិគណេត្វា (ក.)]** រាជានំ មាគ
ធំ សេនិយំ ពិម្ពិសារំ ឯតទរោច – “បញ្ច, ទេវ, រត្តិសតានី”តិ។ “តេន ហិ, ភណេ, អយ្យស្ស បញ្ច អារាមិកសតានី
ទេហី”តិ។ “ឯវំ, ទេវ”តិ ខោ សោ មហាមត្តោ រញ្ជោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស បដិស្សណិត្វា អាយស្ត្រោ
បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស បញ្ច អារាមិកសតានី បាទាសិ **[អទាសិ (ស្ស.)]**, បាជិយេក្កោ កាមោ និវិសិ។
អារាមិកតាមកោតិបិ នំ អាហំសុ, បិណ្ឌន្ទ្រតាមកោតិបិ នំ អាហំសុ។

៦២០. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស តស្ថិ តាមកេ កុលុបកោ ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្ត្រ
បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស បុព្ពណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចិវំ អាទាយ បិណ្ឌន្ទ្រតាមកំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ តេន ខោ បន
សមយេន តស្ថិ តាមកេ ឧស្សវោ ហោតិ។ ទារកា អលង្កតា មាលាភិកា កិឡន្តិ។ អថ ខោ អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស
បិណ្ឌន្ទ្រតាមកេ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមាទោ យេន អញ្ញតស្ស អារាមិកស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិ
ត្វា បញ្ចត្តេ អាសនេ និសិទិ។ តេន ខោ បន សមយេន តស្សា អារាមិកិនិយា ជីតា អញ្ជោ ទារកេ អលង្កតេ
មាលាភិកេ បស្សិត្វា រោទតិ – “មាលំ មេ ទេថ, អលង្ការំ មេ ទេថា”តិ។ អថ ខោ អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស តំ
អារាមិកិនី ឯតទរោច – “កិស្សាយំ ទារិកា រោទតិ”តិ? “អយំ, ភន្តេ, ទារិកា អញ្ជោ ទារកេ អលង្កតេ
មាលាភិកេ បស្សិត្វា រោទតិ – “មាលំ មេ ទេថ, អលង្ការំ មេ ទេថា”តិ។ កុតោ អម្ពា ទុត្តតានំ មាលា កុតោ,
អលង្ការោ”តិ? អថ ខោ អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស អញ្ញតំ តិណណ្ឌបកំ គហេត្វា តំ អារាមិកិនី ឯតទរោច –
“ហន្តិមំ តិណណ្ឌបកំ តស្សា ទារិកាយ សិសេ បដិមុញ្ជា”តិ។ អថ ខោ សា អារាមិកិនី តំ តិណណ្ឌបកំ គហេត្វា
តស្សា ទារិកាយ សិសេ បដិមុញ្ជា សា អហោសិ សុវណ្ណមាលា អភិវុទា ទស្សនីយា បាសាទិកា។ នត្ថិ តាទិសា
រញ្ជោបិ អន្តេបុរេ សុវណ្ណមាលា។ មនុស្សា រញ្ជោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស អារោចេសុ – “អមុកស្ស, ទេវ,
អារាមិកស្ស យវេ សុវណ្ណមាលា អភិវុទា ទស្សនីយា បាសាទិកា។ នត្ថិ តាទិសា ទេវស្សាបិ អន្តេបុរេ សុវណ្ណមាលា។
កុតោ តស្ស ទុត្តតស្ស! និស្សំសយំ ចោរិកាយ អាកតា”តិ!! អថ ខោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ តំ
អារាមិកកុលំ ពន្លាបេសិ។ ទុតិយម្យិ ខោ អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស បុព្ពណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចិវំ អាទាយ
បិណ្ឌន្ទ្រតាមកំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ បិណ្ឌន្ទ្រតាមកេ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមាទោ យេន តស្ស អារាមិកស្ស និវេសនំ
តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បដិវិស្សកេ បុច្ឆិ – “កហំ ឥមំ អារាមិកកុលំ គត”ន្តិ? “ឯកិស្សា, ភន្តេ, សុវណ្ណ
មាលាយ ការណា រញ្ជោ ពន្លាបិត”ន្តិ។

៦២១. អថ ខោ អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស យេន រញ្ជោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស និវេសនំ
តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ចត្តេ អាសនេ និសិទិ។ អថ ខោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ យេនាយ
ស្ត្រា បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្ត្រន្តំ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ
និសិទ្ធំ ខោ រាជានំ មាគធំ សេនិយំ ពិម្ពិសារំ អាយស្ត្រ បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស ឯតទរោច – “កិស្ស, មហារាជ, អារាមិកកុលំ
ពន្លាបិត”ន្តិ? “តស្ស, ភន្តេ, អារាមិកស្ស យវេ សុវណ្ណមាលា អភិវុទា ទស្សនីយា បាសាទិកា។ នត្ថិ តាទិសា អម្ពា
កម្យិ អន្តេបុរេ សុវណ្ណមាលា។ កុតោ តស្ស ទុត្តតស្ស! និស្សំសយំ ចោរិកាយ អាកតា”តិ!! អថ ខោ អាយស្ត្រ
បិណ្ឌន្ទ្រវង្ស រញ្ជោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស បាសាទំ សុវណ្ណន្តិ អធិមុច្ឆិ។ សោ អហោសិ សព្ព

សោវណ្ណមយោ “ឥទំ បន ភេ, មហារាជ, តាវ ពហុ សុវណ្ណំ កុតោ” តិ? “អញ្ញាតំ, ភន្តេ, អយ្យស្សេវេសោ ឥន្ទានុភារោ” តិ។ តំ អាហមិកកុលំ មុញ្ញាបេសិ។ មនុស្សា – “អយ្យេន គិរ បិណ្ឌន្ទរេច្ឆេន សរាជិកាយ បរិសាយ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឥន្ទិបាធិហរិយំ ទស្សិត” នី, អត្តមនា អភិប្បសន្នា អាយស្ថតោ បិណ្ឌន្ទរេច្ឆេន បញ្ច ភេសជ្ជានិ អភិហរិសុ, សេយ្យចិទំ – សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធ្យ ផាណិតំ។ បកតិយាបិ ច អាយស្ថា បិណ្ឌន្ទរេច្ឆេន លាភី ហោតិ បញ្ចន្ទំ ភេសជ្ជានំ លទ្ធ�ំ លទ្ធ�ំ បរិសាយ វិស្សជ្ជេតិ។ បរិសា ចស្ស ហោតិ ពាហុល្លិកា។ លទ្ធ�ំ លទ្ធ�ំ កោលម្តេបិ យដេបិ បូរេត្វា បដិសាមេតិ, បរិស្សារនានិបិ ថវិកាយោបិ បូរេត្វា វាតបាទេសុ លក្ខេតិ។ តានិ ឱលីនវិលីនានិ តិដ្ឋន្តិ។ ឧន្ទរេហិបិ វិហារា ឱកិណ្ឌវិកិណ្ឌា ហោតិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្នា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “អន្តោកោដ្ឋាការិកា ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា, សេយ្យថាបិ វាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ” តិ ! អស្សេសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ ភេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... បេ.... ភេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម ភិក្ខុ ឯវុបាយ ពាហុល្លាយ ចេតេស្សន្តិ” តិ! អថ ខោ ភេ ភិក្ខុ ភេ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភក្ករតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ... បេ.... “សច្ចំ គិរ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ ឯវុបាយ ពាហុល្លាយ ចេតេន្តិ” តិ? “សច្ចំ, ភក្កវា” តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភក្កវា... បេ.... កថញ្ជិ នាម ភេ, ភិក្ខុវេ, មោយបុរិសា ឯវុបាយ ពាហុល្លាយ ចេតេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវុបាយ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៦២២. “យានិ ខោ បន តានិ គិលានានំ ភិក្ខុនំ បដិសាយនីយានិ ភេសជ្ជានិ, សេយ្យចិទំ – សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធ្យ ផាណិតំ, តានិ បដិគ្គហេត្វា សត្តាហបរមំ សន្និធិការកំ បរិភុញ្ជិតញ្ជានី។ តំ អតិក្កាមយតោ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ” នី។

៦២៣. យានិ ខោ បន តានិ គិលានានំ ភិក្ខុនំ បដិសាយនីយានិ ភេសជ្ជានីតិ សប្បិ នាម ភោសប្បិ វា អធិកាសប្បិ វា មហិសសប្បិ **[មហិសសប្បិ (សិ. ស្យា.)]** វា យេសំ មំសំ កប្បតិ តេសំ សប្បិ។ **នវនីតំ** នាម តេសំ យេវ នវនីតំ។ **តេលំ** នាម តិលតេលំ សាសបតេលំ មធ្យកតេលំ ឯវុបាយតេលំ វសាតេលំ។ **មធ្យ** នាម មក្ខិកាមធ្យ។ **ផាណិតំ** នាម ឧច្ចម្ពា និព្ពត្តំ។

តានិ បដិគ្គហេត្វា សត្តាហបរមំ សន្និធិការកំ បរិភុញ្ជិតញ្ជានី តិ សត្តាហបរមតា បរិភុញ្ជិតញ្ជានី។

តំ អតិក្កាមយតោ និស្សគ្គិយំ ហោតិ អដ្ឋមេ អរុណក្កមនេ និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវុបាយ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ... បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ភេសជ្ជំ សត្តាហាតិក្កន្តំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិទិ... បេ.... ទទេយ្យាតិ... បេ.... ទទេយ្យន្តិ... បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មិទិ។

៦២៤. សត្តាហាតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ សត្តាហាតិក្កន្តេ វេមតិកោ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ សត្តាហាតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អនធិដ្ឋិតេ អធិដ្ឋិតសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិស្សជ្ជិតេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អនដ្ឋេ នដ្ឋសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិនដ្ឋេ វិនដ្ឋសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អទខ្មេ ទខ្មសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

និស្សដ្ឋំ បដិលភិក្ខា ន កាយិកេន បរិភោគេន បរិភុញ្ជិតព្ពំ, ន អដ្ឋោហរិតព្ពំ, បទីបេ វា កាឡវណ្ណោ វា ឧបនេតព្ពំ, អញ្ជេន ភិក្ខុនា កាយិកេន បរិភោគេន បរិភុញ្ជិតព្ពំ, ន អដ្ឋោហរិតព្ពំ។

សត្តាហានតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សត្តាហានតិក្កន្តេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សត្តាហានតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៦២៥. អនាបត្តិ អន្តោសត្តាហំ អធិដ្ឋេតិ, វិស្សជ្ជេតិ, នស្សេតិ, វិនស្សេតិ, ឧយ្ហេតិ, អច្ឆិទ្ធិត្វា គណ្ឌន្តិ, វិស្សាសំ គណ្ឌន្តិ, អនុបសម្បន្នស្ស ចក្កេន វន្តេន មុត្តេន អនបេក្ខោ ទត្វា បដិលភិក្ខា បរិភុញ្ជិតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិ កម្មិកស្សាតិ។

ភេសជ្ជសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

៤. វស្សិកសាដិកសិក្ខាបទំ

៦២៦. តែន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវតា ភិក្ខុនំ វស្សិកសាធិកា អនុញ្ញាតា ហោតិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ – “ភគវតា វស្សិកសាធិកា អនុញ្ញាតា”តិ, បដិកច្ឆេវ **[បដិកច្ឆេវ (សី.)]** វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសន្តិ, បដិកច្ឆេវ កត្វា និវាសេន្តិ, ជិណ្ឌាយ វស្សិកសាធិកាយ នគ្គា កាយំ ឱវស្សាបេន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ បដិកច្ឆេវ វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសិស្សន្តិ, បដិកច្ឆេវ កត្វា និវាសេស្សន្តិ, ជិណ្ឌាយ វស្សិកសាធិកាយ នគ្គា កាយំ ឱវស្សាបេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគ រហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ... បេ.... “សច្ចំ កិវ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, បដិកច្ឆេវ វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសថ? បដិកច្ឆេវ កត្វា និវាសេថ? ជិណ្ឌាយ វស្សិកសាធិកាយ នគ្គា កាយំ ឱវស្សាបេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា... បេ.... កថញ្ជិ នាម តុម្ហេ មោយបុរិសា, បដិកច្ឆេវ វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសិស្សថ, បដិកច្ឆេវ កត្វា និវាសេស្សថ, ជិណ្ឌាយ វស្សិកសាធិកាយ នគ្គា កាយំ ឱវស្សាបេស្សថ! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្មានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, តមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៦២៧. “**មាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ ភិក្ខុនា វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសិតព្ពំ ; ‘អទ្ធមាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ កត្វា និវាសេតព្ពំ ។ ‘ឱវន ចេ មាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសេយ្យ, ‘ឱវនទ្ធមាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ កត្វា និវាសេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ**”ន្តិ។

៦២៨. ‘**មាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ ភិក្ខុនា វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសិតព្ពន្តិ**។ យេ មនុស្សា បុព្ពេបិ វស្សិកសាធិកចីវំ ទេន្តិ តេ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយា – “កាលោ វស្សិកសាធិកាយ, សមយោ វស្សិកសាធិកាយ, អញ្ជេបិ មនុស្សា វស្សិកសាធិកចីវំ ទេន្តិ”តិ។ ន វត្តញ្ចា – “ទេថ មេ វស្សិកសាធិកចីវំ, អាហរថ មេ វស្សិកសាធិកចីវំ, បរិវត្តេថ មេ វស្សិកសាធិកចីវំ, ចេតាបេថ មេ វស្សិកសាធិកចីវំ”ន្តិ។

‘**អទ្ធមាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ កត្វា និវាសេតព្ពន្តិ**។ អទ្ធមាសេ សេសេ គិម្ពានេ កត្វា និវាសេតព្ពំ។

‘**ឱវន ចេ មាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ** អតិរកមាសេ សេសេ គិម្ពានេ វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

‘**ឱវនទ្ធមាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ** អតិរកទ្ធមាសេ សេសេ គិម្ពានេ កត្វា និវាសេតិ, និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ... បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ , វស្សិកសាធិកចីវំ អតិរកមាសេ សេសេ គិម្ពានេ បរិយិដ្ឋំ អតិរកទ្ធមាសេ សេសេ គិម្ពានេ កត្វា បរិទហិតំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ។... បេ.... ទទេយ្យាតិ... បេ.... ទទេយ្យន្តិ... បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មីតិ។

៦២៩. អតិរកមាសេ សេសេ គិម្ពានេ អតិរកសញ្ញិ វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរកមាសេ សេសេ គិម្ពានេ វេមតិកោ វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរកមាសេ សេសេ គិម្ពានេ ឧនកសញ្ញិ វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អតិរកទ្ធមាសេ សេសេ គិម្ពានេ អតិរកសញ្ញិ កត្វា និវាសេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរកទ្ធមាសេ សេសេ គិម្ពានេ វេមតិកោ កត្វា និវាសេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរកទ្ធមាសេ សេសេ គិម្ពានេ ឧនកសញ្ញិ កត្វា និវាសេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

សតិយា វស្សិកសាធិកាយ នគ្គោ កាយំ ឱវស្សាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកមាសេ សេសេ គិម្ពានេ អតិរកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកមាសេ សេសេ គិម្ពានេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកមាសេ សេសេ គិម្ពានេ ឧនកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

ឧនកទ្ធមាសេ សេសេ គិម្ពានេ អតិរកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកទ្ធមាសេ សេសេ គិម្ពានេ វេមតិកោ , អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកទ្ធមាសេ សេសេ គិម្ពានេ ឧនកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៦៣០. អនាបត្តិ ‘**មាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ** វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសតិ , ‘**អទ្ធមាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ** កត្វា និវាសេតិ, ‘**ឧនកមាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ** វស្សិកសាធិកចីវំ បរិយេសតិ, ‘**ឧនកទ្ធមាសោ សេសោ គិម្ពាន’ន្តិ** កត្វា និវាសេតិ, បរិយិដ្ឋាយ វស្សិកសាធិកាយ វស្សំ ឧក្កដ្ឋិយ្យតិ, និវត្ថាយ វស្សិកសាធិកាយ វស្សំ

ឧក្ខុឡិយ្យតិ, ធារិត្វា និក្ខិបិតព្រំ; សមយេ និវាសេតព្រំ, អច្ឆិន្ទចីវរស្ស, នដ្ឋចីវរស្ស, អាបទាស, ឧប្បត្តកស្ស, អាទិកម្មកស្សាតិ។

វស្សិកសាដិកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុតំ។

៥. ចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទំ

៦៣១. ភេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភាតុនោ សន្ធិវិហារិកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ឯហវុសោ, ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សាមា”តិ។ “នាហំ, ភន្តេ, តមិស្សាមិ; ទុព្ពលចីវរោម្ពិ”តិ។ “ឯហវុសោ, អហំ តេ ចីវរំ ទស្សាមិ”តិ តស្ស ចីវរំ អទាសិ។ អស្សោសិ ខោ សោ ភិក្ខុ – “ភគវា កិវ ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សតិ”តិ។ អថ ខោ តស្ស ភិក្ខុនោ ឯតទវោសិ – “ន ទានាហំ អាយស្ថតា ឧបនន្ទេន សក្យបុត្តេន សន្ធិ ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សាមិ, ភគវតា សន្ធិ ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សាមិ”តិ។ អថ ខោ អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ឯហិ ទានិ, អវុសោ, ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សាមា”តិ។ “នាហំ, ភន្តេ, តយា សន្ធិ ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សាមិ, ភគវតា សន្ធិ ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សាមិ”តិ។ “យម្បិ ត្យាហំ, អវុសោ, ចីវរំ អទាសិ, មយា សន្ធិ ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សតិ”តិ, កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទិ។

អថ ខោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុនំ ឯតមត្ថំ អាវោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្ថា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភិក្ខុស្ស សាមំ ចីវរំ ទត្វា កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទិស្សតិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ថន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯ តមត្ថំ អាវោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ ត្វំ, ឧបនន្ទ, ភិក្ខុស្ស សាមំ ចីវរំ ទត្វា កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ជិ នាម ត្វំ, មោយបុរិស, ភិក្ខុស្ស សាមំ ចីវរំ ទត្វា កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទិស្សសិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៦៣២. “យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស សាមំ ចីវរំ ទត្វា កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទេយ្យ វា អច្ឆិន្ទាបេយ្យ វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៦៣៣. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្ថិ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

ភិក្ខុស្សាតិ អញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស។

សាមន្តិ សយំ ទត្វា។

ចីវរំ នាម នន្តំ ចីវរានំ អញ្ញតវំ ចីវរំ, វិកប្បនុបកំ បច្ឆិមំ។

កុបិតោ អនត្តមនោតិ អនគិរទ្ធោ អាហតចិត្តោ ខិលជាតោ។

អច្ឆិន្ទេយ្យាតិ សយំ អច្ឆិន្ទតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ [និស្សគ្គិយំ ហោតិ (ស្សា.)]។

អច្ឆិន្ទាបេយ្យាតិ អញ្ចំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ សកី អាណត្តោ ពហុកម្មិ អច្ឆិន្ទតិ, និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្រំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្រំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ ភិក្ខុស្ស សាមំ ទត្វា អច្ឆិន្ទំ និស្សគ្គិយំ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិតិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ ...បេ.... ទ ទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្ថតោ ទម្ពីតិ។

៦៣៤. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញិ ចីវរំ ទត្វា កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ ចីវរំ ទត្វា កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញិ ចីវរំ ទត្វា កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អញ្ជី បរិក្ខារ ទត្វា កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អនុបសម្បន្នស្ស ចីវរំ វា អញ្ជី វា បរិក្ខារ ទត្វា កុបិតោ អនត្តមនោ អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្ន សញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។

៦៣៥. អនាបត្តិ – សោ វា ទេតិ, តស្ស វា វិស្សសន្តោ គណ្ហាតិ, ឧម្មត្តកស្ស អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចីវរអច្ឆិន្ទនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

៦. សុត្តវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទំ

៦៣៦. ភេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាហេ។ ភេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ ចីវរការសមយេ ពហុំ សុត្តំ វិញ្ញាបេសុំ។ កតេបិ ចីវរ ពហុំ សុត្តំ អវសិដ្ឋំ ហោតិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ – “ហន្ត មយំ, អារុសោ, អញ្ញម្បិ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេមា”តិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ អញ្ញម្បិ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេសុំ។ វិគេបិ ចីវរ ពហុំ សុត្តំ អវសិដ្ឋំ ហោតិ។ ទុតិយម្បិ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ អញ្ញម្បិ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេសុំ។ វិគេបិ ចីវរ ពហុំ សុត្តំ អវសិដ្ឋំ ហោតិ។ តតិយម្បិ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ អញ្ញម្បិ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេសុំ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា សាមំ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេស្សន្តិ”តិ!

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ឱយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ សាមំ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិវ តុម្ហេ, ភិក្ខុវេ, សាមំ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... កថញ្ជិ នាម តុម្ហេ, មោយបុរិសា, សាមំ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេស្សថ! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្តានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ –

៦៣៧. “យោ បន ភិក្ខុ សាមំ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៦៣៨. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ...បេ.... ភិក្ខុតិ...បេ.... អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

សាមន្តិ សយំ វិញ្ញាបេស្វា។

សុត្តំ នាម ន សុត្តានិ – ខោមំ កប្បាសិកំ កោសេយ្យំ កម្ពលំ សាណំ ភង្គំ។

តន្តវាយេហិតិ បេសកាវេហិ វាយាបេតិ, បយោគេ បយោគេ ទុក្ខដំ [វាយាបេតិ, បយោគេ ទុក្ខដំ (ស្សា.)]។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ សាមំ សុត្តំ វិញ្ញាបេស្វា តន្តវាយេហិ វាយាបិតំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្មតោ ទម្មីតិ។

៦៣៩. វាយាបិតេ វាយាបិតសញ្ញី, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ វាយាបិតេ វេមតិកោ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ វាយាបិតេ អវាយាបិតសញ្ញី, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អវាយាបិតេ វាយាបិតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អវាយាបិតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អវាយាបិតេ អ វាយាបិតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

៦៤០. អនាបត្តិ – ចីវរំ សិព្ពេតុំ, អាយោគេ, កាយពន្ធនេ, អំសពន្ធកេ [អំសវដ្តកេ (សី.)], បក្កត្ថវិកាយ, បរិស្សារនេ, ញាតកានំ, បារិវាតានំ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សុត្តវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

៧. មហាបេសការសិក្ខាបទ

៦៤១. គេន សមយេន ពុទ្ធា ភក្តា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ គេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ បវាសំ គច្ឆន្តោ បជាបតី ឯតទវោច – “សុត្តំ ជារយិត្វា អមុកស្ស តន្តវាយស្ស ទេហិ, ចីវរំ វាយាបេត្វា និក្ខិប, អាគតោ អយ្យំ ឧបនន្ទំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមី” តិ។ អស្សោសិ ខោ អញ្ញតរោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ តស្ស បុរិសស្ស ឥមំ វាចំ ភាសមានស្ស។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ យេនាយស្ស ឧបនន្ទោ សក្យ បុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – “មហាបុញ្ញោសិ ភ្នំ, អាវុសោ ឧបនន្ទ, អមុកស្ស ឱកាសេ អញ្ញតរោ បុរិសោ បវាសំ គច្ឆន្តោ បជាបតី ឯតទវោច – “សុត្តំ ជារយិត្វា អមុកស្ស តន្តវាយស្ស ទេហិ, ចីវរំ វាយាបេត្វា និក្ខិប, អាគតោ អយ្យំ ឧបនន្ទំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមី” តិ។ “អត្តាវុសោ, មំ សោ ឧបដ្ឋាកោ” តិ។ សោបិ ខោ តន្តវាយោ អាយស្មតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្ម ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ យេន សោ តន្តវាយោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ តន្តវាយំ ឯតទវោច – “តទំ ខោ, អាវុសោ, ចីវរំ មំ ឧទ្ទិស្ស វិយ្យតិ; អាយតព្វ ករោហិ វិត្តតព្វ។ អប្បិតព្វ សុវិតព្វ សុប្បវាយិតព្វ សុវិលេខិតព្វ សុវិតច្ឆិតព្វ ករោហិ” តិ។ “ឯតេ ខោ មេ, ភន្តេ, សុត្តំ ជារយិត្វា អទំសុ; ឥមិនា សុត្តេន ចីវរំ វិនាហិ” តិ។ “ន, ភន្តេ, សក្កា អាយតំ វា វិត្តតំ វា អប្បិតំ វា កាតុំ។ សក្កា ច ខោ, ភន្តេ, សុវិតព្វ សុប្បវាយិតព្វ សុវិលេខិតព្វ សុវិតច្ឆិតព្វ កាតុ” តិ។ “ឥដ្ឋ ភ្នំ, អាវុសោ, អាយតព្វ ករោហិ វិត្តតព្វ អប្បិតព្វ។ ន គេន សុត្តេន បដិពន្ធំ ភវិស្សតី” តិ។

អថ ខោ សោ តន្តវាយោ យថាភតំ សុត្តំ តន្តេ ឧបនេត្វា យេន សា ឥតី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥតី ឯតទវោច – “សុត្តេន, អយ្យេ, អត្តោ” តិ។ “ននុ ភ្នំ អយ្យោ [អយ្យ (ស្សា.)] មយា វុត្តោ – ‘ឥមិនា សុត្តេន ចីវរំ វិនាហិ’” តិ។ “សច្ចាហំ, អយ្យេ, តយា វុត្តោ – ‘ឥមិនា សុត្តេន ចីវរំ វិនាហិ’” តិ។ អបិច, មំ អយ្យោ ឧបនន្ទោ ឯវមាហ – “ឥដ្ឋ ភ្នំ, អាវុសោ, អាយតព្វ ករោហិ វិត្តតព្វ អប្បិតព្វ, ន គេន សុត្តេន បដិពន្ធំ ភវិស្សតី” តិ។ អថ ខោ សា ឥតី យត្តកំយេវ សុត្តំ បបមំ អទាសិ តត្តកំ បច្ឆា អទាសិ។ អស្សោសិ ខោ អាយស្ម ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ – “សោ កិរ បុរិសោ បវាសតោ អាគតោ” តិ។ អថ ខោ អាយស្ម ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ យេន តស្ស បុរិសស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តោ អាសនេ និសិទិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ យេនាយស្ស ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ បជាបតី ឯតទវោច – “វិតំ តំ ចីវរំ” តិ។ “អាមាយ្យ, វិតំ តំ ចីវរំ” តិ។ “អាហរ, អយ្យំ ឧបនន្ទំ ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមី” តិ។ អថ ខោ សា ឥតី តំ ចីវរំ នីហិត្វា សាមិកស្ស ទត្វា ឯតមត្តំ អាហរេចសិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស ចីវរំ ទត្វា ឧដ្ឋាយតិ ឱយ្យតិ វិបាចេតិ – “មហិច្ឆា តមេ សមណា សក្យបុត្តិយា អសន្តដ្ឋា។ នយិមេ សុករា ចីវរេន អច្ឆាទេតុំ។ កថញ្ជិ នាម អយ្យោ ឧបនន្ទោ មយា បុព្ពេ អប្បវាទិតោ តន្តវាយេ [គហបតិកស្ស តន្តវាយេ (ក.)] ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិស្សតី” តិ។

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តស្ស បុរិសស្ស ឧដ្ឋាយន្តស្ស ឱយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម អាយស្ម ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ បុព្ពេ អប្បវាទិតោ គហបតិកស្ស តន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិស្សតី” តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យ បុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភក្តរតោ ឯតមត្តំ អាហរេចសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិរ ភ្នំ, ឧបនន្ទ, បុព្ពេ អប្ប វាទិតោ គហបតិកស្ស តន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិ” តិ។ “សច្ចំ, ភក្តរា” តិ។ “ញាតកោ តេ, ឧបនន្ទ, អញ្ញតកោ” តិ។ “អញ្ញតកោ, ភក្តរា” តិ។ “អញ្ញតកោ, មោយបុរិស, អញ្ញតកស្ស ន ជានាតិ បតិរូបំ វា អប្បតិរូបំ វា សន្តំ វា អសន្តំ វា។ តត្ថ នាម ភ្នំ, មោយបុរិស, បុព្ពេ អប្បវាទិតោ អញ្ញតកស្ស គហបតិកស្ស តន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជិស្សតិ! នេតំ, មោយបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវព្វ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៦៤២. “ភិក្ខុំ បនេវ ឧទ្ទិស្ស អញ្ញតកោ គហបតិ វា គហបតានី វា តន្តវាយេហិ ចីវរំ វាយាបេយ្យ, តត្រ ចេ សោ ភិក្ខុ បុព្ពេ អប្បវាទិតោ តន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជេយ្យ – ‘តទំ ខោ, អាវុសោ, ចីវរំ មំ ឧទ្ទិស្ស វិយ្យតិ។ អាយតព្វ ករោច វិត្តតព្វ។ អប្បិតព្វ សុវិតព្វ សុប្បវាយិតព្វ សុវិលេខិតព្វ សុវិតច្ឆិតព្វ ករោច។ អប្បេវ នាម មយម្យិ អាយស្មន្តានំ កិញ្ចិមត្តំ អនុបទជ្ជេយ្យាមា’ តិ។ ឯវព្វ សោ ភិក្ខុ វត្តា កិញ្ចិមត្តំ អនុបទជ្ជេយ្យ អន្តមសោ បិណ្ឌបាតមត្តម្យិ, និស្សត្ថិយំ បាចិត្តិយ” តិ។

៦៤៣. ភិក្ខុំ បនេវ ឧទ្ទិស្សាតិ ភិក្ខុស្សត្ថាយ ភិក្ខុំ អារម្មណំ ករិត្វា ភិក្ខុំ អច្ឆាទេតុកាមោ។

អញ្ញាតកោ នាម មាតិកោ វា បិតិកោ វា យាវ សក្កមា បិតាមហយុកា អសម្មុទ្ធោ។

គហបតិ នាម យោ កោចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

គហបតានី នាម យា កាចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

តន្តវាយេហិតិ បេសកាវេហិ។

ចីវរំ នាម ឆន្ទំ ចីវរានំ អញ្ញាតរំ ចីវរំ វិកប្បនុបតំ បច្ឆិមំ។

វាយាបេយ្យាតិ វិនាបេតិ។

តត្រ ចេ សោ ភិក្ខុ តិ យំ ភិក្ខុំ ឧទ្ទិស្ស ចីវរំ វិយ្យតិ សោ ភិក្ខុ។

បុព្វេ អប្បវាទិតោ តិ បុព្វេ អវុត្តោ ហោតិ – “កិទិសេន តេ, ភន្តេ, ចីវរេន អត្ថោ, កិទិសំ តេ ចីវរំ វាយាបេមី”តិ?

តន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា តិ យំ គន្ធា យត្ថ កត្ថចិ ឧបសង្កមិត្វា។

ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ឈេយ្យាតិ – “ឥទំ ខោ, អវុសោ, ចីវរំ មំ ឧទ្ទិស្ស វិយ្យតិ, អាយតញ្ច ករោថ វិត្ថតញ្ច។ អប្បិតញ្ច សុវិតញ្ច សុប្បវាយិតញ្ច សុវិលេខិតញ្ច សុវិតច្ឆិតញ្ច ករោថ។ អប្បេវ នាម មយម្មិ អាយស្មន្តានំ កិញ្ចិមត្ថំ អនុបទជ្ឈេយ្យាមា”តិ។

ឯវញ្ច សោ ភិក្ខុ វត្វា កិញ្ចិមត្ថំ អនុបទជ្ឈេយ្យ អន្តមសោ បិណ្ឌបាតមត្តម្មី តិ។ **បិណ្ឌបាតោ** នាម យាគុបិ ភត្តម្មិ ខាទនីយម្មិ ចុណ្ណបិណ្ឌោបិ ទន្តកដ្ឋម្មិ ទសិកសុត្តម្មិ, អន្តមសោ ធម្មម្មិ ភណតិ។

តស្ស វចនេន អាយតំ វា វិត្ថតំ វា អប្បិតំ វា ករោតិ, បយោគេ ទុក្ខដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ បុព្វេ អប្បវាទិតោ អញ្ញាតកស្ស គហបតិកស្ស តន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបន្តំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្មតោ ទម្មីតិ។

៦៤៤. អញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញិ បុព្វេ អប្បវាទិតោ គហបតិកស្ស តន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតកេ វេមតិកោ បុព្វេ អប្បវាទិតោ គហបតិកស្ស តន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាតកេ ញ្ញាតកសញ្ញិ បុព្វេ អប្បវាទិតោ គហបតិកស្ស តន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរេ វិកប្បំ អាបជ្ជតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

ញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញ្ញាតកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ញ្ញាតកេ ញ្ញាតកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៦៤៥. អនាបត្តិ – ញ្ញាតកានំ, បវាទិតានំ, អញ្ញាស្សត្ថាយ, អត្ថនោ ធនេន, មហាគ្យំ វាយាបេតុកាមស្ស អប្បគ្យំ វាយាបេតិ, ឧម្ពត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

មហាបេសការសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សក្កមំ។

៨. អថេកចីវរសិក្ខាបទំ

៦៤៦. ភេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតវោ មហាមត្តោ បវាសំ គច្ឆន្តោ ភិក្ខុនំ សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “អាគច្ឆន្ត ភទន្តា វស្សាវាសិកំ ទស្សាមី”តិ។ ភិក្ខុ – “វស្សវុដ្ឋានំ ភគវតា វស្សាវាសិកំ អនុញ្ញាត”ន្តិ, កុក្កច្ចាយន្តា នាគមំសុ។ អថ ខោ សោ មហាមត្តោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ញិ នាម ភទន្តា មយា ទូតេ បហិតេ នាគច្ឆិស្សន្តិ! អហញ្ញិ សេនាយ គច្ឆាមី។ ទុដ្ឋានំ ជីវិតំ ទុដ្ឋានំ មរណ”ន្តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តស្ស មហាមត្តស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស

ខ្សែន្តស្ប វិបាកន្តស្ប។ អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, អច្ឆេកចីវរំ បដិគ្គហេត្វា និក្ខិបិតុ”ន្តិ។

៦៤៧. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ – “ភគវតោ អនុញ្ញាតំ អច្ឆេកចីវរំ បដិគ្គហេត្វា និក្ខិបិតុ”ន្តិ , អច្ឆេកចីវរានិ បដិគ្គហេត្វា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេន្តិ។ តានិ ចីវរានិ ចីវរវេសេ ភណ្ឌិកាពន្ធានិ តិដ្ឋន្តិ។ អទូស ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សេនាសនចារិកំ អាហិណ្ឌន្ទោ តានិ ចីវរានិ ចីវរវេសេ ភណ្ឌិកាពន្ធានិ តិដ្ឋន្តេ ទិស្វា ភិក្ខុ ឯតទវោច – “កស្សិមាសិ, អាវុសោ, ចីវរានិ ចីវរវេសេ ភណ្ឌិកាពន្ធានិ តិដ្ឋន្តិ”តិ? “អម្ពាគំ, អាវុសោ, អច្ឆេក ចីវរានិ”តិ។ “កីរិចីរំ បនាវុសោ, ឥមាសិ ចីវរានិ និក្ខិបត្តានិ”តិ? អថ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ អានន្តស្ស យថានិក្ខិត្តំ អាហោចេសុំ។ អាយស្មា អានន្ទោ ឧដ្ឋាយតិ ខិយ្យតិ វិបាកេតិ – “កថញ្ជិ នាម ភិក្ខុ អច្ឆេកចីវរំ បដិគ្គហេត្វា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេស្សន្តិ”តិ! អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ តេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិក រហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ...បេ.... – “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ អច្ឆេកចីវរំ បដិគ្គហេត្វា ចីវរ កាលសមយំ អតិក្កាមេន្តិ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុន្ទោ ភគវា...បេ.... កថញ្ជិ នាម តេ, ភិក្ខុវេ, មោឃបុរិសា អច្ឆេកចីវរំ បដិគ្គហេត្វា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាច –

៦៤៨. “ទសាហានាគតំ កត្តិកតេមាសិកបុណ្ណមំ ភិក្ខុនោ បនេវ អច្ឆេកចីវរំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ, អច្ឆេកំ មញ្ញ មាទេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេតព្ពំ, បដិគ្គហេត្វា យាវ ចីវរកាលសមយំ និក្ខិបិតព្ពំ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ និក្ខិបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៦៤៩. ទសាហានាគតន្តិ ទសាហានាគតាយ បវារណាយ។

កត្តិកតេមាសិកបុណ្ណមន្តិ បវារណា កត្តិកា វុច្ចតិ។

អច្ឆេកចីវរំ នាម សេនាយ វា គន្តកាមោ ហោតិ, បវាសំ វា គន្តកាមោ ហោតិ, គិលានោ វា ហោតិ, គព្ពិនី វា ហោតិ, អស្សទ្ធស្ស វា សទ្ធា ឧប្បន្នា ហោតិ, អប្បសន្នស្ស វា បសាទោ ឧប្បន្នោ ហោតិ, សោ ចេ ភិក្ខុនំ សន្តិកេ ទូតំ បហិណេយ្យ – “អាគច្ឆន្ត ភទន្តា វស្សាវាសិកំ ទស្សាមិ”តិ, ឯតំ អច្ឆេកចីវរំ នាម។

អច្ឆេកំ មញ្ញមាទេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេតព្ពំ បដិគ្គហេត្វា យាវ ចីវរកាលសមយំ និក្ខិបិតព្ពន្តិ សញ្ញាណំ កត្វា និក្ខិបិតព្ពំ – “ឥទំ អច្ឆេកចីវរំ”ន្តិ។

ចីវរកាលសមយោ នាម អនត្ថតេ កថិនេ វស្សានស្ស បច្ឆិមោ មាសោ, អត្ថតេ កថិនេ បញ្ចមាសា។

តតោ ចេ ឧត្តរិ និក្ខិបេយ្យតិ អនត្ថតេ កថិនេ វស្សានស្ស បច្ឆិមំ ទិវសំ អតិក្កាមេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ **[និស្សគ្គិយំ ហោតិ (ស្សា).]**។ អត្ថតេ កថិនេ កថិនុទ្ធារទិវសំ អតិក្កាមេតិ, និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, អច្ឆេកចីវរំ ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមិកំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិកិ...បេ.... ទទេយ្យតិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្មតោ ទម្មីតិ។

៦៥០. អច្ឆេកចីវរេ អច្ឆេកចីវរេសញ្ញិ ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អច្ឆេកចីវរេ វេមតិកោ ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អច្ឆេកចីវរេ អនច្ឆេកចីវរេសញ្ញិ ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អនធិដ្ឋិតេ អធិដ្ឋិតសញ្ញិ ...បេ.... អវិកហ្មិតេ វិកហ្មិតសញ្ញិ... អវិស្សជ្ជិតេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញិ... អនដ្ឋេ នដ្ឋសញ្ញិ... អវិនដ្ឋេ វិនដ្ឋសញ្ញិ... អទដ្ឋេ ទដ្ឋសញ្ញិ... អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញិ ចីវរ កាលសមយំ អតិក្កាមេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

និស្សគ្គិយំ ចីវរំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិកុញ្ញតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនច្ឆេកចីវរេ អច្ឆេកចីវរេសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនច្ឆេកចីវរេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនច្ឆេកចីវរេ អនច្ឆេកចីវរេសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៦៥១. អនាបត្តិ – អន្តោសមយេ អធិដ្ឋេតិ, វិកហ្មេតិ, វិស្សជ្ជេតិ, នស្សតិ, វិនស្សតិ, ឧយ្ហតិ, អច្ឆិន្ទិត្វា គណ្ឌន្តិ, វិស្សាសំ គណ្ឌន្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អច្ឆេកចីវរសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

៩. សាសង្គសិក្ខាបទ

៦៥២. តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ វុត្តវស្សា អារញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ វិហរន្តោ កត្តិកចោរកា ភិក្ខុ – “លទ្ធលាភា”តិ បរិបាតេន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បករណេ ជម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, អារញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ វិហរន្តេន តិណ្ណំ ចីវរានំ អញ្ញតវំ ចីវរំ អន្តរាយវេ និក្ខិបិតុ”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ – “ភគវតោ អនុញ្ញតំ អារញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ វិហរន្តេន តិណ្ណំ ចីវរានំ អញ្ញតវំ ចីវរំ អន្តរាយវេ និក្ខិបិតុ”ន្តិ តិណ្ណំ ចីវរានំ អញ្ញតវំ ចីវរំ អន្តរាយវេ និក្ខិបិត្វា អតិរេកធារត្តំ វិប្បវសន្តិ។ តានិ ចីវរានិ នស្សន្តិបិ វិនស្សន្តិបិ ឧប្បន្តិបិ ឧន្ទរេហិបិ ឧជ្ឈន្តិ។ ភិក្ខុ ទុច្ឆោទ្វា ហោន្តិ លូខចីវរា។ ភិក្ខុ ឯវមាហំសុ – “ភិស្ស តុម្ពេ, អាវុសោ, ទុច្ឆោទ្វា លូខចីវរា”តិ? អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ភិក្ខុនំ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិធ្ា... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ជិ នាម ភិក្ខុ តិណ្ណំ ចីវរានំ អញ្ញតវំ ចីវរំ អន្តរាយវេ និក្ខិបិត្វា អតិរេកធារត្តំ វិប្បវសន្តិ”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ តេ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ តិណ្ណំ ចីវរានំ អញ្ញតវំ ចីវរំ អន្តរាយវេ និក្ខិបិត្វា អតិរេកធារត្តំ វិប្បវសន្តិតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធា ភគវា...បេ.... កថញ្ជិ នាម តេ, ភិក្ខុវេ, មោឃបុរិសា តិណ្ណំ ចីវរានំ អញ្ញតវំ ចីវរំ អន្តរាយវេ និក្ខិបិត្វា អតិរេកធារត្តំ វិប្បវសន្តិ! នេតំ, ភិក្ខុវេ, អប្បសន្មានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៦៥៣. “ឧបវស្សំ ខោ បន កត្តិកបុណ្ណមំ យានិ ខោ បន តានិ អារញ្ញកានិ សេនាសនានិ សាសង្គសម្មតានិ សប្បដិភយានិ តថារូបេសុ ភិក្ខុ សេនាសនេសុ វិហរន្តោ អាកង្គមាណោ តិណ្ណំ ចីវរានំ អញ្ញតវំ ចីវរំ អន្តរាយវេ និក្ខិបេយ្យ, សិយា ច តស្ស ភិក្ខុនោ កោចិទេវ បច្ចយោ តេន ចីវរេន វិប្បវាសាយ។ ឆារត្តបរមំ តេន ភិក្ខុនា តេន ចីវរេន វិប្បវសិតព្ពំ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ វិប្បវសេយ្យ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា, និស្សត្តិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។

៦៥៤. ឧបវស្សំ ខោ បនាតិ វុដ្ឋវស្សានំ។

កត្តិកបុណ្ណមន្តិ កត្តិកបាតុមាសិនី វុច្ឆតិ។

[បាចិ. ៥៧៣] យានិ ខោ បន តានិ អារញ្ញកានិ សេនាសនានីតិ អារញ្ញកំ នាម សេនាសនំ បញ្ចជនុសតិកំ បច្ចិមំ។

[បាចិ. ៥៧៣] សាសង្គំ នាម អាហមេ អាហមូបចារេ ចោរានំ និវិដ្ឋោកាសោ ទិស្សតិ, ភុក្កោកាសោ ទិស្សតិ, បិតោកាសោ ទិស្សតិ, និសិទ្ធាកាសោ ទិស្សតិ, និបន្នោកាសោ ទិស្សតិ។

[បាចិ. ៥៧៣] សប្បដិភយំ នាម អាហមេ អាហមូបចារេ ចោរេហិ មនុស្សា ហតា ទិស្សន្តិ, វិលុត្តា ទិស្សន្តិ, អាកោដិតា ទិស្សន្តិ ។

[បាចិ. ៥៧៣] តថារូបេសុ ភិក្ខុ សេនាសនេសុ វិហរន្តោតិ ឯវុបេសុ ភិក្ខុ សេនាសនេសុ វិហរន្តោ។

អាកង្គមាណោតិ ឥច្ឆមាណោ។

តិណ្ណំ ចីវរានំ អញ្ញតវំ ចីវរន្តិ សង្ខាដិ វា ឧត្តរាសង្កំ វា អន្តរាសកំ វា។

អន្តរាយវេ និក្ខិបេយ្យាតិ សមន្តា គោចរកាមេ និក្ខិបេយ្យ។

សិយា ច តស្ស ភិក្ខុនោ កោចិទេវ បច្ចយោ តេន ចីវរេន វិប្បវាសាយាតិ សិយា បច្ចយោ សិយា ករណីយំ។

ឆារត្តបរមំ តេន ភិក្ខុនា តេន ចីវរេន វិប្បវសិតព្ពន្តិ ឆារត្តបរមតា វិប្បវសិតព្ពំ។

អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយាតិ បបេត្វា ភិក្ខុសម្មតិ។

តតោ ចេ ឧត្តរិ វិប្បវសេយ្យា ភិក្ខុមេ អរុណគមនេ និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ។ “តទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ អតិរេកនារត្តំ វិប្បវដ្តំ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុ សម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី” តិ... បេ.... ទទេយ្យាតិ... បេ.... ទទេយ្យន្តិ... បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មីតិ។

៦៥៥. អតិរេកនារត្តេ អតិរេកសញ្ញិ វិប្បវសតិ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរេកនារត្តេ វេមតិកោ វិប្បវសតិ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរេកនារត្តេ ឧនកសញ្ញិ វិប្បវសតិ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អប្បច្ចន្ធដេ បច្ចន្ធនសញ្ញិ... បេ.... អវិស្សជ្ជិតេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញិ... អនន្ទេ នន្ទសញ្ញិ... អវិនន្ទេ វិនន្ទសញ្ញិ... អទន្ទេ ទន្ទសញ្ញិ ... អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញិ វិប្បវសតិ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុ សម្មតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

និស្សគ្គិយំ ចីវរំ អនិស្សជ្ជិតា បរិកុញ្ញតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកនារត្តេ អតិរេកសញ្ញិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកនារត្តេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ឧនកនារត្តេ ឧនកសញ្ញិ, អនាបត្តិ។

៦៥៦. អនាបត្តិ - នារត្តំ វិប្បវសតិ, ឧនកនារត្តំ វិប្បវសតិ, នារត្តំ វិប្បវសិត្វា បុន គាមសីមំ ឱក្ខមិត្វា វសិត្វា បក្កមតិ, អន្តោ នារត្តំ បច្ចន្ធនតិ, វិស្សជ្ជេតិ, នស្សតិ, វិនស្សតិ, ឧយ្ហតិ, អច្ឆិទ្ធិត្វា កណ្តន្តិ, វិស្សាសំ កណ្តន្តិ, ភិក្ខុសម្មតិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សាសង្កសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

១០. បរិណាតសិក្ខាបទំ

៦៥៧. ភេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ។ ភេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ អញ្ញករស្ស បូកស្ស សង្ឃស្ស សចីវរកត្តំ បដិយត្តំ ហោតិ - “ភោជេត្វា ចីវរេន អច្ឆា ទេស្សាមា” តិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ យេន សោ បូកោ តេនុបសង្កមីសុ; ឧបសង្កមីត្វា តំ បូកំ ឯតទវោចុំ - “ទេថាវសោ, អម្ពាតំ ឥមាសី ចីវរានី” តិ។ “ន មយំ, ភន្តេ, ទស្សាមេ។ អម្ពាតំ សង្ឃស្ស អនុវស្សំ សចីវរភិក្ខា បញ្ញត្តា” តិ។ “ពហូ, អាវុសោ, សង្ឃស្ស នាយកា, ពហូ សង្ឃស្ស ភត្តា **[ភត្តា (ភ.)]**។ មយំ តុម្ពេ និស្សាយ តុម្ពេ សម្បស្សន្តា ឥធ វិហរាមេ។ តុម្ពេ ចេ អម្ពាតំ ន ទស្សថ, អថ កោ ចរហិ អម្ពាតំ ទស្សតិ? ទេថាវសោ, អម្ពាតំ ឥមាសី ចីវរានី” តិ។ អថ ខោ សោ បូកោ ឆព្ពគ្គិយេហិ ភិក្ខុហិ និប្បិទ្ធិយមា នោ យថាបដិយត្តំ ចីវរំ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខុនំ ទត្វា សង្ឃំ ភត្តេន បរិវិសិ។ យេ តេ ភិក្ខុ ជានន្តិ សង្ឃស្ស សចីវរកត្តំ បដិយត្តំ, ន ច ជានន្តិ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខុនំ ទិន្នន្តិ, តេ ឯវមាហំសុ - “ឱណោជេថាវសោ, សង្ឃស្ស ចីវរំ” តិ។ “នត្ថិ, ភន្តេ។ យថាបដិយត្តំ ចីវរំ អយ្យា ឆព្ពគ្គិយា អត្តនោ បរិណាមេសុ” តិ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា... តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ឱយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ - “កថញ្ញិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុ ជានំ សង្ឃំ លាភំ បរិណាតំ អត្តនោ បរិណាមេស្សន្តិ” តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខុ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ... បេ.... “សច្ចំ កិរ តុម្ពេ, ភិក្ខុវេ, ជានំ សង្ឃំ លាភំ បរិណាតំ អត្តនោ បរិណាមេថា” តិ? “សច្ចំ, ភគវា” តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា... បេ.... កថញ្ញិ នាម តុម្ពេ, មោយបុរិសា, ជានំ សង្ឃំ លាភំ បរិណាតំ អត្តនោ បរិណាមេស្សថ! នេតំ, មោយបុរិសា, អប្បសន្មានំ វា បសាទាយ... បេ.... ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ -

៦៥៨. “យោ បន ភិក្ខុ ជានំ សង្ឃំ លាភំ បរិណាតំ អត្តនោ បរិណាមេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ” តិ។

៦៥៩. យោ បនាតិ យោ យាទិសោ... បេ.... ភិក្ខុតិ... បេ.... អយ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខុតិ។

[បាចិ. ៤៩១] ជានាតិ នាម សាមំ វា ជានាតិ អញ្ជោ វា តស្ស អាវោចេន្តិ សោ វា អាវោចេតិ។

[បាចិ. ៤៩១] សង្ឃំ នាម សង្ឃស្ស ទិន្នំ ហោតិ បរិច្ឆត្តំ។

[បាចិ. ៤៩១] លាភោ នាម ចីវរិបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា។ អន្តមសោ ចុណ្ហ បិណ្ឌោបិ, ទន្តកដ្ឋម្យិ, ទសិកសុត្តម្យិ។

[បាចិ. ៤៩១] បរិណាតំ នាម ទស្សាម ករិស្សាមាតិ វាចា ភិន្នា ហោតិ។

អត្តនោ បរិណាមេតិ, បយោគេ ទុក្ខដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា។ ឯវេញ បន, ភិក្ខុវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... ឥទំ មេ, ភន្តេ, ជានំ សង្ឃិកំ លាភំ បរិណាតំ អត្តនោ បរិណាមិតំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមិគិ...បេ.... ទទេយ្យាគិ...បេ.... ទទេយ្យន្តិ...បេ.... អាយស្ថតោ ទម្មិគិ។

៦៦០. បរិណាតេ បរិណាតសញ្ញី អត្តនោ បរិណាមេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិគ្គិយំ។

បរិណាតេ វេមតិកោ អត្តនោ បរិណាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ បរិណាតេ អបរិណាតសញ្ញី អត្តនោ បរិណាមេតិ, អនាបត្តិ។ សង្ឃស្ស បរិណាតំ អញ្ញសង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បរិណាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ ចេតិយស្ស បរិណាតំ អញ្ញចេតិយស្ស វា សង្ឃស្ស វា បុគ្គលស្ស វា បរិណាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ បុគ្គលស្ស បរិណាតំ អញ្ញបុគ្គលស្ស វា សង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បរិណាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អបរិណាតេ បរិណាតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អបរិណាតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស។ អបរិណាតេ អបរិណាតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

៦៦១. អនាបត្តិ កត្ត ទេមាគិ បុច្ឆិយមាណោ យត្ថ តុម្ហាកំ ទេយ្យធម្មោ បរិភោគំ វា លភេយ្យ បដិសង្ខារំ វា លភេយ្យ ចិវដ្ឋិគិកោ វា អស្ស យត្ថ វា បន តុម្ហាកំ ចិត្តំ បសិទ្ធតិ តត្ថ ទេថាគិ ភណតិ, ឧប្បត្តកស្ស, អាទិ កម្មិកស្សាគិ។

បរិណាតសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

បត្តវគ្គោ តតិយោ។

តស្សទ្វានំ –

ទ្វេ ច បត្តានិ ភេសដ្ឋំ, វស្សិកា ទានបញ្ចមំ;
សាមំ វាយាបនច្ចេកោ, សាសង្កំ សង្ឃិកេន បាតិ។

៦៦២. ឧទ្ធិដ្ឋា ខោ, អាយស្ថន្តោ, តីស និស្សគ្គិយា បាចិគ្គិយា ធម្មា។ តត្ថាយស្ថន្តេ បុច្ឆាមិ – ‘កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា’? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – ‘កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា’? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – ‘កច្ចិត្ត បរិសុទ្ធា’? បរិសុទ្ធតត្ថាយស្ថន្តោ, តស្ថា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមិគិ។

និស្សគ្គិយកណ្ណំ និដ្ឋិតំ។

បារាជិកបាឡិ និដ្ឋិតា។